

1319

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1962

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

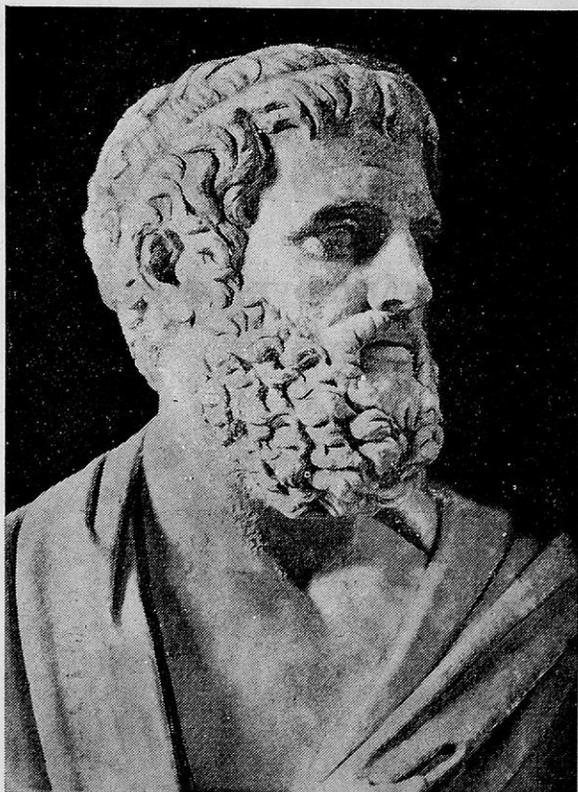
ΟΛΙΑΝΤΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΑΝΤΙΛΟΝΗ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

1. ΟΙΔΙΠΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

2. ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Σ Ο Φ Ο Κ Λ Η Σ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ι. ΤΟ ΔΡΑΜΑ

Τὸ δράμα εἶναι καθόλου δημιούργημα τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ἐγεννήθη δὲ καὶ ἀνεπτύχθη ἐν Ἀττικῇ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκ τῶν πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ Διονύσου τελουμένων ἐορτῶν, αἱ ὁποῖαι παρεῖχον πλεῖστα δραματικὰ στοιχεῖα (τὰ δρώμενα).

Προήλθε δὲ τὸ δράμα ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ ἄσματος, τοῦ ἀδομένου κατὰ τὴν λατρείαν τοῦ θεοῦ Διονύσου, ἐν συνοδείᾳ ἀδλοῦ καὶ ὀρχηστικῶν ἢ μιμητικῶν κινήσεων, τοῦ ἀποκληθέντος διθυράμβου. Οὗτος, ἄρρυθμος ὢν ἐν ἀρχῇ κατέστη τεχνικὸς ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Ἀρίωνος τοῦ Μηθυμναίου καί, τελειοποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ Λάσου τοῦ Ἐρμιονέως, εἰσήχθη ὑπὸ τοῦ φιλομούσου ἄρχοντος τῶν Ἀθηνῶν Πεισιστράτου, εἰς τὰς ὑπ' αὐτοῦ ὀρισθεῖσας μεγαλοπρεπεῖς ἐορτάς, τὰ Μεγάλα Διονύσια.

Καὶ ἐκ μὲν τοῦ σοβαροῦ διθυράμβου, ὅστις ἐψάλλετο κατὰ τὰ Δήνια, καθ' ἃ οἱ ἐορτασταὶ ὑπὸ πένθους κατεχόμενοι διὰ τὸν μαρασμὸν τῆς φύσεως καὶ τὰ παθήματα τοῦ θεοῦ ἐθρήνον δι' αὐτὰ, ἐγεννήθη ἡ τραγῳδία (τραγῳδοῦν, ἐπειδὴ οἱ χορευταὶ ἦσαν περιβεβλημένοι δέρματα τραγῳδοῦ, διὸ καὶ τραγοὶ ἐκαλοῦντο, καὶ παρίστανον τοὺς Σατύρους, τοὺς ὄπαδους τοῦ Διονύσου), ἐκ δὲ τοῦ φαίδροῦ διθυράμβου, ὅστις ἐψάλλετο κατὰ τὸν χρόνον τοῦ τραγῳδοῦ καὶ τῆς συγκομιδῆς τοῦ οἴνου, ἐγεννήθη, λόγῳ τῆς ἐπικρατούσης ὑπερτάτης εὐθυμίας καὶ χαρᾶς διὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς φύσεως καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ θεοῦ, ἡ κωμῳδία.

Πρῶτος, ὅστις προήγαγε τὴν τραγῳδίαν, ἦτο ὁ ἐν τῷ ἀγροτικῷ δήμῳ τῆς Ἰκαρίας τῆς Ἀττικῆς γεννηθεὶς ποιητῆς Θέσπις, ὅστις εἰσήγαγε τὸν πρῶτον ὑποκριτὴν, ὑποκρινόμενον ἀλληλοδιαδόχως πολλὰ πρόσωπα διὰ τῆς ἀλλαγῆς προσωπείων ἐξ ὀθόνης. Τοιοῦτοτρόπως ὁ μὲν ὑποκριτής, διάφορον τῶρα πλέον πρόσωπον ἀπὸ τὸν χορὸν, ἠμίλει πρὸς αὐτὸν (στοιχεῖον ἐπικόν), ὁ δὲ χορὸς ἀπεκρίνετο ἄδων καὶ χορεύων (στοιχεῖον λυρικόν), ἐκ τῆς ἐνώσεως δὲ τούτων προήλθε τὸ δράμα.

Ἐνῶ δὲ ὁ Πεισιστράτος, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, διὰ τὰ εὐχαιριστήσῃ τὸν λαόν του, εἶχεν ἀναδείξει τὰ Μεγάλα Διονύσια λαμπροτάτην

καὶ δημοκρατικωτάτην ἑορτὴν καὶ εἶχεν εἰσαγάγει τὸν διθύραμβον, οἱ υἱοὶ τοῦ Πεισιστράτου ἐκάλεσαν τὸν διαμορφωτὴν τοῦ δράματος Θέσπιν, ἵνα δώσῃ διαφόρους παραστάσεις μετὰ τοῦ θιάσου του εἰς τὰ διάφορα χωρία τῆς Ἀττικῆς καὶ τὰ περίχωρα καὶ εἰς τὸ Ἄστυ.

Τὸ δράμα δέ, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἦτο περιορισμένον εἰς ὑποθέσεις λαμβανομένας ἐκ τῶν μύθων καὶ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Διονύσου, ἐλάμβανεν ἔπειτα χάριν ποικιλίας ὑποθέσεις, προκαλοῦσας ζωηρότατα συναισθήματα καὶ συγκινήσεις, ἀπὸ ὅλων τὸν μυθικὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τὰ ἀθάνατα Ὀμηρικὰ ἔπη καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τοὺς κύκλους τῶν τριῶν φημισμένων μύθων, τοῦ Ἀργοναυτικοῦ, τοῦ Θηβαϊκοῦ καὶ τοῦ Τρωϊκοῦ. Τοιοῦτοτρόπως ἠνοιχθῆ εἰς τὴν δραματικὴν ποίησιν πλατύτατον καὶ ἀπεριόριστον στάδιον καὶ ἀπέκτησεν αὕτη ποικιλίαν καὶ πολυμέρειαν.

Ἐμφανισθέντων δὲ μετὰ τὸν ποιητὴν Θέσπιν τῶν δραματικῶν ποιητῶν Χοιρίλου τοῦ Ἀθηναίου, μαθητοῦ τοῦ Θεσπίδος, ὅστις εἰσήγαγε τὰς προσωπίδας καὶ τὰς λαμπρὰς θεατρικὰς ἐνδυμασίας, καὶ τοῦ Φρυνίχου τοῦ Ἀθηναίου, ὅστις πρῶτος εἰσήγαγε καὶ τὰ γυναικεῖα πρόσωπα, τὸ δράμα ἐτελειοποιήθη μεγάλως, ἵνα μετὰ τοὺς προδρομούς τούτους ἐμφανισθῇ ἡ ἀκτινοβόλος τριάς τῶν μεγάλων τραγικῶν ποιητῶν, τοῦ Αἰσχύλου εἰσαγαγόντος τὸν β' ὑποκριτὴν, τοῦ Σοφοκλέους τὸν γ' καὶ τοῦ τραγικωτέρου πάντων Εὐριπίδου, ὅφ' ὧν τὸ δράμα ἀνήχθη εἰς τὴν ὑψίστην αὐτοῦ ἀκμὴν.

Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν δὲ καὶ τελειοποίησιν τοῦ δράματος κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα συνετέλεσαν μεγάλως καὶ αἱ τότε ἐπικρατοῦσαι θρησκευτικαὶ ἀντιλήψεις καὶ δοξασίαι, αἱ ἠθικαὶ καὶ κοινωνικαὶ ἀρχαί, ἰδίᾳ κατὰ τὴν πολιτικὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἐπικρατήσασαν μετὰ τοὺς Περσικοὺς πολέμους, καθ' ὅς ἐσώθη ἡ Ἑλλάς καὶ ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμός.

Ἐν τῷ μέσῳ λοιπὸν τοιοῦτου κοινωνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ περιβάλλοντος, ἐν τῷ μέσῳ τοιαύτης πνευματικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ἀτμοσφαιρας, εἰς τὴν πανελληνιον αὐτὴν ἀνωτέραν πνευματικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν σχολὴν ἐμφανισθέντες οἱ τρεῖς μουσολήπτοι τραγικοὶ ποιηταί, διὰ τὰ συμπληρώσωσιν ὅ,τι ἐκαλλιτέχνησαν ἐν λίθῳ, χαλκῷ καὶ χρυσῷ καὶ διὰ τῆς σμίλης καὶ τοῦ χρωστήρος οἱ μεγάλοι καλλιτέχνηται τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐφιλοτένησαν τὰς τραγωδίας αὐτῶν, αἰτινες ἀντανακλῶσι τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἰδέας, τὰ συναισθήματα καὶ τὰ

πάθη και τὴν ἰδεολογίαν γενικῶς τῆς προηγμένης τότε Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας, καὶ ἀπεταμίευσαν τοὺς λογοτεχνικοὺς καὶ ἠθικοὺς καρποὺς ὅλης τῆς πνευματικῆς παραγωγῆς, οὔτινες τότε ἀπετέλουν τὸν πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν θησαυρὸν ὀλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος.

Ὡστε τὸ δράμα δὲν ἦτο ἀδρόμητον δημιούργημα ὀλίγων ἀτόμων ἢ μόνον τῶν λαϊκῆς μορφῆς θρησκευτικῶν ἐορτῶν τοῦ Διονύσου, ἀλλὰ προῖον τοῦ φυσικοῦ καὶ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος τῆς ἐξόχου ἐκείνης ἐποχῆς ὁμοῦ μετὰ τῆς τεχνικῆς ποιήσεως καὶ ἐπινοίας τῶν ἐμπνευσμένων ἐκείνων ποιητῶν, ἦτο δηλ. ἐν κατακλειδί τὸ προῖον ἑνὸς προηγμένου πολιτισμοῦ.

Διὰ τοῦτο δὲ καὶ οἱ πρόγονοι ἡμῶν εἶχον ἀνοικοδομήσει εἰς τὰς κριωτέρας πόλεις τῆς Ἑλλάδος παρὰ τοὺς ναοὺς των καὶ μεγαλοπρεπῆ λίθινα θέατρα καὶ μετὰ ἰδιαζούσης τιμῆς περιέβαλλον τὰς θεατρικὰς παραστάσεις καὶ ἄθροοι προσήρχοντο εἰς αὐτάς, ὡς εἰς ἀρίστην καὶ φωτοπάρχορον πνευματικὴν ἀγωγὴν, διὸ καὶ αἱ δραματικαὶ παραστάσεις διδασκαλίαι ἐλέγοντο, ὡς ἀποτελοῦσαι ἔθνικὸν ἅμα καὶ θρησκευτικὸν θεσμόν, ἐξυψοῦντα καὶ σφρηλατοῦντα τὰ πατριωτικὰ καὶ θρησκευτικὰ συναισθήματα αὐτῶν.

Τὸ γεγονός δὲ μόνον, ὅτι ὑπῆρξεν ἐπίσημος ἄρχων καὶ δὴ ὁ μέγας Περικλῆς, ὅστις παρείχεν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμεῖον δωρεὰν τὸ εἰσιτήριον εἰς τοὺς ἀπόρους καὶ τοὺς ἐργάτας, εἶναι ἰκανὸν νὰ μᾶς πείσῃ, ὅτι τὸ θέατρον κατετάσseto εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν μεταξὺ τῶν μεγάλων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης φωτοπαρόχων πνευματικῶν ἐστίων.

2. Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Ὁ Σοφοκλῆς, υἱὸς τοῦ Σοφίλου, ἐγεννήθη τῷ 496 π.Χ. ἐν τῷ Ἰπίω Κολωνῷ, ὅστις ἦτο θελκτικώτατος ἐπὶ λόφου προάστιον τῶν Ἀθηνῶν.

Ὁ Σοφοκλῆς, ὡς υἱὸς πατρὸς εὐπόρου, ἔχοντας ἐργαστάσιον μαχαροποιίας, ἔτυχεν ἐπιμεμελημένης ἀγωγῆς καὶ παιδείας. Ἐδιδάχθη ἐπιμελῶς τὴν μουσικὴν καὶ γυμναστικὴν καὶ ἀνέπτυξεν ἁρμονικῶς τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικὰς αὐτοῦ δυνάμεις. Τὸ σωματικὸν του δὲ κάλλος, ἢ πρόθυμος χάρις καὶ ἡ ψυχικὴ του εὐγένεια, ὡς καὶ αἱ μουσικαὶ του ἰκανότητες, τὰς ὁποίας ἀνέπτυξεν ὁ περίφημος διδάσκαλός του τῆς μουσικῆς Λάμπρος, κατέστησαν αὐτὸν ἄξιον μεγάλης προσοχῆς καὶ

ἐκτιμήσεως παρὰ τῶν συμπολιτῶν του. Διὰ τοῦτο, ὅτε μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν ἐωρτάσθησαν τὰ ἐπινίκια, ὁ Σοφοκλῆς ἐκλεχθεὶς ἐκ χιλιάδων ἄλλων ἐφήβων Ἀθηναίων ἐχόρευσεν ἐπὶ κεφαλῆς χοροῦ παίδων περὶ τὸ τρόπαιον. Ἡ φυσιογνωμία δὲ τοῦ Σοφοκλέους, τὸ μεγαλοπρεπὲς παρᾶσθημά του καὶ ἡ ἤρεμος ἔκφρασις τοῦ προσώπου του θαυμασίως εἶναι ἀποτετυπωμένα εἰς τὸν ἐπιβλητικώτατον ἀνδριάντα του, τὸν εὐρισκόμενον σήμερον εἰς τὸ Λατερανὸν Μουσεῖον τῆς Ῥώμης.

Μελετῶν ἐκ νεότητός του ὁ Σοφοκλῆς τὸν ἀθάνατον Ὀμηρον καὶ θαυμάζων τὸν πρῶτον καὶ μεγαλοφάνταστον τραγικὸν ποιητὴν καὶ διδάσκαλόν του Αἰσχύλον, ἐνωρὶς ἐτρόπη εἰς τὴν ποίησιν, καὶ δὴ εἰς τὴν τραγικὴν, καὶ ἀφωσιώθη ἔξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην καθ' ὅλον τὸ βίον του.

Ἐν ἡλικίᾳ μόλις 28 ἐτῶν ὁ Σοφοκλῆς, ἔχων πεποιθήσιν εἰς τὴν ποιητικὴν του ἀξίαν, κατήλθε τὸ πρῶτον τῷ 468 εἰς τὸν δραματικὸν ἀγῶνα καὶ ἀντιμετωπηθεὶς πρὸς τὸν παλαίμαχον τραγικὸν ποιητὴν Αἰσχύλον ἐν ἰ κ η σ ε ν αὐτόν. Κατὰ τὸν ἀγῶνα μάλιστα ἐκείνον, ἐνῶ οἱ μὲν τῶν θεατῶν ἐπευφήμουν τὸν Αἰσχύλον, οἱ δὲ τὸν Σοφοκλέα, εἰσήλθεν εἰς τὸ θέατρον ὁ Κίμων, ἐπιστρέφας ἐκ τῆς ἐκστρατείας του. Παρακληθεὶς δὲ οὗτος νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κριτῆς μετὰ τῶν συστρατήγων του ἀπένευε τὸν στέφανον τῆς νίκης εἰς τὸν Σοφοκλέα, ὅστις οὕτως ἐμφανίζεται ὡς νέον ἐπιτέλλον ἄστρον ἐν τῇ δραματικῇ σκηνῇ. Ἐκτοτε ὑπερεῖχε σχεδὸν πάντοτε εἰς τοὺς δραματικούς ἀγῶνας, τῷ δὲ 441 διδάξας τὴν Ἀντιγόνην τοσοῦτον ἠνδοκίμησεν εἰς αὐτήν, ὥστε ἐξελέχθη τῷ 440 συστράτηγος τοῦ Περικλέους εἰς τὸν Σαμιακὸν πόλεμον. Καὶ γενικῶς ὁ Σοφοκλῆς ἀνεδείχθη ἀληθὴς καλλιτέχνης τῆς δραματικῆς τέχνης, γράφων ἐπὶ ἐξήκοντα ἔτη ἀριστοτεχνικὰ δράματα μέχρι βαθέος γῆρατος αὐτοῦ καὶ συνεχῶς εἰδουόμενος καὶ τιμώμενος ὑπὸ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ κοινοῦ, ἡ καλαισθησία τοῦ ὁποίου εὐρισκε πάντοτε εἰς τὰ ἔργα του τὴν πληρεστέραν ἱκανοποίησιν.

Ὡς ἄνθρωπος ὁ Σοφοκλῆς ἦτο φαιδρός, εὐπροσηγορός καὶ πολὺν προσηνῆς, δὲν παρέλειπε δὲ νὰ διατηρῇ φιλικὰς σχέσεις μετ' ἐξεχόντων προσώπων τῆς ἐποχῆς του, οἷον τοῦ Περικλέους, τοῦ Ἡροδότου κ.ά. Ἦτο ἐπίσης φιλόθρησκος, τηρητῆς τῶν παραδόσεων καὶ θεοσεβῆς, ἀνευ ὑπερβολῶν καὶ στενότητος πνεύματος, ἀσκήσας μάλιστα καὶ ἱερατικὸν ἀξίωμα. Ἄξιον σημειώσεως ἐπίσης εἶναι, ὡς θὰ ἀντιληφθῶμεν καὶ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν τραγωδιῶν

αὐτοῦ, ὅτι ὅλα τὰ ἀνθρώπινα αἰσθήματα εἶχον τὴν ἀπήχησίν των εἰς τὴν βαθεῖαν ἐκείνην ψυχὴν, ἀντιλαμβανομένην μὲ βαθεῖαν πείραν τῆς ζωῆς ὅλους τοὺς βαθμοὺς καὶ τὰς μορφὰς τοῦ πάθους, τὰ τρυφερὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ὑψηλὰς ἐξάρσεις.

Τέλος ὁ Σοφοκλῆς διεκρίνετο διὰ τὴν ἐξ αἴρετον ἀγάπην τοῦ πρὸς τὰς Ἀθήνας, τὰς ὁποίας οὐδέποτε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς του ἐγκατέλιπε διὰ νὰ ἀποδημήσῃ, ὅπως ἐπραξάν οἱ ἄλλοι δύο τραγικοὶ καὶ ἄλλοι διανοούμενοι τῆς ἐποχῆς του, εἰς ἄλλας χώρας, καίτοι ἐπανειλημμένως εἶχε κληθῆ ὑπὸ διαφόρων ἡγεμόνων διὰ νὰ ἐπισκεφθῆ τὰς ἀδελὰς αὐτῶν.

Καίτοι δὲ ὁ Σοφοκλῆς εἶχεν ἐξ ἰδιοσυγκρασίας εὐθυμον χαρακτῆρα, ἐδοκίμασεν ὅμως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου του ἱκανὰς λύπας, λόγῳ οἰκιακῶν διενέξεων, τοῦ νιοῦ του μάλιστα Ἰοφῶντος ἐγειράντος δίκην παρανοίας κατ' αὐτοῦ. Ἡ καταλαβοῦσα δὲ αὐτὸν βαρυνθμία διαφαίνεται καὶ ἐν τῷ τρίτῳ στασίμῳ τοῦ τελευταίου δράματος του, τοῦ *Οἰδίποδος ἐπὶ Κολωνῶν*.

Τοιοῦτος ὢν ὁ μέγας τραγικὸς ἀπέθανε γαλήνιον φυσικὸν θάνατον τῷ 406 π.Χ. ἐν ἡλικίᾳ 90 ἐτῶν.

3. ΤΟ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Ὁ Σοφοκλῆς ζήσας εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν αἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν τὸ πνευματικὸν κέντρον ὅλης τῆς Ἑλλάδος (κοινὴ παιδείουσις Ἑλλάδος, Ἑλλάς Ἑλλάδος, ὅπως ἐλέγοντο), καὶ ἔχων ὡς ἀνταγωνιστὰς τοῦ δύο μεγάλους ἐπίσης ὁμοτέχνους του, τὸν Αἰσχύλον καὶ τὸν Εὐριπίδην, κατώρθωσε νὰ καινοτομήσῃ εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην καὶ νὰ ἐμφανίσῃ τοιαύτας ιδιότητας, αἵτινες κατέστησαν αὐτὸν ποιητικὸν ἀστέρα πρώτου μεγέθους καὶ ἀνυπέρβλητον τραγικὸν ποιητὴν.

Ἐν πρώτοις ἡ σπουδαιότερα μεταβολὴ ἦτο, ὅτι ὁ Σοφοκλῆς ἐδίδασκε τρεῖς χωριστὰς τραγωδίας μὲ διάφορον δι' ἐκάστην ὑπόθεσιν, ἀντὶ μιᾶς συνεχομένης τριλογίας μὲ κοινὴν ὑπόθεσιν, ὡς ἐπραττεν ὁ Αἰσχύλος. Ἠῤῥῆσεν ὁμοίως τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑποκριτῶν ἐκ δύο (τὸν ἀ' εἶχεν εἰσαγάγει, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω ὁ Θεσπυς, τὸν β' ὁ Αἰσχύλος) εἰς τρεῖς. Ὅμοίως ἠῤῥῆσεν τὸν ἀριθμὸν τῶν χορευτῶν δι' ἑκαστον δράμα ἐκ 12 εἰς 15. Ὡσαύτως περιώρισεν τὰ ἄσματα τοῦ χοροῦ, δώσας μεγαλυτέραν ἑκτασιν εἰς τὸν διάλογον.

Ἐξ ἄλλου ὁ Σοφοκλῆς εἶναι ἀπαράμιλλος καλλιτέχνης εἰς τὴν

κατασκευὴν τοῦ δράματος. Ἔχει ἀρίστην ἠθοποιΐαν, ζωγραφῶν τελείως τοὺς χαρακτήρας τῶν προσώπων του. Ἐπίσης ἐπιτηδεύεται ἄριστα τὴν πλοκὴν τοῦ μύθου, παρεμβάλλων εἰς τὰ δράματά του περιπετείας καὶ ἀναγνωρίσεις, καὶ χρησιμοποιεῖ ἐν πᾶσι τὴν φυσικότητα καὶ τὴν ἄρμονίαν, πού πρέπει. Ἀφαιρέσας τὸν ὄγκον καὶ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ Αἰσχύλου, ὅστις παρίστανε τὰ πράγματα ἀνώτερα καὶ ὑπερφυσικώτερα τοῦ πραγματικοῦ, καὶ ἀντιθέτως πρὸς τὸν Εὐριπίδην, ὅστις παρίστανεν αὐτά, ὅποια εἶναι ἐν τῇ πραγματικότητι, ὁ Σοφοκλῆς παρίστανεν αὐτὰ ὅποια πρέπει νὰ εἶναι, ἀκολουθῶν τὸ μέτρον, ὅπερ εἶναι ἡ εὐγενεστάτη καὶ χαριεστάτη ἀρετὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ἡ γλώσσά του, ὡς θὰ ἐκτιμήσωμεν αὐτήν, εἶναι πλήρης λεπτότητος καὶ ἀνάλογος πρὸς τὴν ἁρμονικὴν καὶ σύμμετρον δραματικὴν του τέχνην, καὶ διὰ τοῦτο ἀπεκάλουν αὐτὸν οἱ ἀρχαῖοι μέλιτταν, ὁ δὲ Ἀριστοφάνης, ἔλεγεν, ὅτι τὰ στόμα αὐτοῦ μέλιτι κεχρισμένον ἦν. Ἀλλὰ καὶ τὰ χορικά του ἕσματα εἶναι περὶτερα καὶ ὠραῖα, μεστὰ μεγαλοπρεπειας καὶ χάριτος.

Ὅμοίως, ἐνῶ εἰς τὸν Αἰσχύλου τὸ τραγικὸν πραγματοποιεῖται εἰς τὴν στάσιν τῆς Μοίρας ἢ τοῦ Θείου ἔναντι τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν πάλιν αὐτῶν πρὸς ἑκείνα, εἰς τὸν Σοφοκλέα ἢ Μοῖρα ἢ ὁ Θεὸς διευθύνουν μὲν μέχρις ἐνὸς σημείου τὰς τύχας τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἢ ἐσωτερικὴ δύναμις καὶ ἢ ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου εἶναι ἐκείνα, τὰ ὅποια παρορμοῦν αὐτὸ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ σκοποῦ, ὃν θέτει πρὸ αὐτοῦ.

Διὰ τὰς ἀρετάς του δὲ αὐτὰς καὶ τὰς ἄλλας, ἃς ἡμεῖς οἱ ἴδιοι θὰ ἐκτιμήσωμεν ἐν τῇ ἀναγνώσει τῶν ἔργων του, δικαίως ὁ μὲν Ξενοφῶν ἐθεώρει αὐτὸν ὡς τὸν τελειότατον τῶν τραγικῶν, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τοὺς κανόνας τῆς τραγικῆς τέχνης ἐκ τῶν τραγωδιῶν κυρίως τοῦ μεγάλου τούτου τραγικοῦ ἔλαβεν.

4. ΤΑ ἜΡΓΑ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Ὁ Σοφοκλῆς συγγραφέων δι' ὅλου τοῦ βίου ἐποίησε περὶ τὰ 123 δράματα διαφόρων ὑποθέσεων καὶ ἔλαβε τὰς περισσότεράς ἐξ ὅλων τῶν τραγικῶν νίκας, ἐκ τῶν δραμάτων δὲ τούτων ἐσώθησαν μέχρις ἡμῶν ἑπτὰ: Ἀντιγόνη, Ἡλέκτρα, Τραχίνιαί, Οἰδίπους τύραννος, Αἴας, Φιλοκτήτης καὶ Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῶ.

Αἱ τραγωδίαὶ δὲ αὐταὶ ἐπαίζοντο εἰς ὄλας τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις, εἰκόνας καὶ προτομαὶ αὐτοῦ πολλαὶ ἐστήθησαν καὶ σήμερον τιμῶνται ὑφ' ὀλοκλήρου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου τὰ ἔργα του, ἀπλήστως ἀναγνωσκόμενα καὶ ἐμφανιζόμενα εἰς τὴν σκηνὴν.

5. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

Εἶναι γνωστὸς ὁ περὶ τοῦ Λαίου, τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν, μῦθος, καθ' ὃν οὗτος ἔλαβε χρησμὸν παρὰ τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν, ὅτι τὸ τέκνον, τὸ ὁποῖον θὰ ἀποκτήσῃ, θὰ φονεύσῃ τὸν πατέρα καὶ θὰ συζευχθῆ τὴν μητέρα του. Διὰ τοῦτο, γεννηθέντος ἄρρενος τέκνου, φοβηθέντες οἱ γονεῖς του (Λαῖος καὶ Ἰοκάστη) τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ χρησμοῦ, ἀφοῦ ἐτρόπησαν τὰ σφυρὰ τῶν ποδῶν του διὰ περόνης καὶ ἐξήρτησαν ἐκ σχοινίου, παρέδωσαν τοῦτο εἰς βασιλικὸν ποιμένα, ἵνα ἐκθέσῃ εἰς τὸν Κιθαιρῶνα διὰ τὰ χαθῆ. Ἄλλ' ὁ ποιμὴν εὐσπλαγγισθεὶς παρέδωσε τὸν παῖδα εἰς Κορίνθιον ποιμένα, ὁ ὁποῖος ἔσπευσε νὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Κορίνθου Πόλυβον. Ὁ Πόλυβος μετὰ χαρᾶς ἐδέχθη καὶ υἰοθέτησεν αὐτόν, διότι ἔσπερευτο τέκνων καὶ ὠνόμασεν Οἰδίποδα, λόγῳ τοῦ παθήματος (τοῦ οἰδήματος) τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ ὅμως ἀνδρωθεὶς ὁ Οἰδίπους ὑβρίσθη ὑπὸ συνδυατομόνος του ἐν συμποσίῳ, ὅτι εἶναι νόθος, μετέβη εἰς τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν διὰ τὰ ζήτησιν πληροφορίας περὶ τῆς γνησίας καταγωγῆς του, τὸ δὲ μαντεῖον τῷ ἔδωκε τὴν ἐντολὴν νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, διότι θὰ φονεύσῃ τὸν πατέρα του καὶ θὰ λάβῃ σύζυγον τὴν μητέρα του. Θεωρῶν ὁ Οἰδίπους τὴν Κόρινθον πατρίδα ἀπεφάσισε νὰ μὴ ἐπανέλθῃ πλέον εἰς αὐτήν, ἀλλ' ἀκολουθήσας ὁδὸν πρὸς τὴν Φωκίδα συναντᾷ τὸν πραγματικὸν πατέρα του Λαῖον καὶ φονεῖ αὐτόν.

Συνεχίζων μετὰ τοῦτο τὸν δρόμον του ὁ Οἰδίπους φθάνει εἰς τὰς Θήβας, καθ' ὃν χρόνον ἡ πόλις κατετρώχετο ὑπὸ τοῦ φοβεροῦ τέρατος, τῆς Σφιγγός, ἣτις ἐφθειρε πολλοὺς πολίτας, μὴ δυναμένους νὰ λύσουν τὸ προβαλλόμενον αἴνιγμα ὑπ' αὐτῆς. Διὰ τοῦτο ὁ βασιλεύων τῆς πόλεως, ἀδελφὸς τῆς βασιλείσεως Κρέων, προεκήρυξεν, ὅτι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἤθελε λύσει τὸ αἴνιγμα, θὰ ἐγίνετο βασιλεὺς καὶ θὰ ἐλάμβανε σύζυγον τὴν χήραν βασιλίσειαν.

Ὁ Οἰδίπους, παρεπιδήμων ἐν Θήβαις, κατορθώνει διὰ τῆς εὐφύτας του νὰ λύσῃ τὸ αἴνιγμα καὶ νὰ λάβῃ τὴν βασιλείαν καὶ τὴν βασιλίσειαν σύζυγον. Ἀποκτῆσας δὲ μετ' αὐτῆς τέσσαρα τέκνα, τὸν Ἑτεοκλέα,

τὸν Πολυνείκη, τὴν Ἀντιγόνην καὶ τὴν Ἰσμήνην, ἔζη ἐν ἀρχῇ εὐτυχίας, ὅτε αἰφνης δεινὸς λοιμὸς μαστίζει τὴν χώραν του.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δὲ ταύτης, καθ' ἣν ὁ μὲν λαὸς ἀγωνιᾷ διὰ τὴν τύχην τῆς πόλεως, ὁ δὲ Οἰδίπους σκέπτεται, ποῖα μέτρα δεῖν νὰ λάβῃ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ λαοῦ, ἄρχεται τὸ δράμα, τοῦ ὁποίου τὰς λεπτομερείας θὰ ἴδωμεν ἐν τῇ ἀναγνώσει αὐτοῦ.

6. ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ὁ Οἰδίπους, τυφλὸν ὄργανον τοῦ μοιραίου, ὡς γνωρίζομεν ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ἐκτεθέντος σχετικῶς μύθου, ἐφόνευσεν ἐν ἀγνοίᾳ τὸν πατέρα του Λαίον καὶ συνεξεύχθη τὴν μητέρα του Ἰοκάστην. Ὅτε δὲ ἀπεκαλύφθη τὸ γεγονός τῆς πατροκτονίας καὶ τοῦ μαροῦ γάμου, ἡ μὲν μήτηρ καὶ σύζυγος Ἰοκάστη ἀπηγχονίσθη, ὁ δὲ Οἰδίπους, ἀφ' οὗ ἐτίφλωσεν ἑαυτόν, μετ' ὀλίγον ἀπέθανε. Μετὰ τὸν θάνατον τούτου οἱ υἱοὶ αὐτοῦ συνεφώνησαν νὰ βασιλεύῃ ἐκάτερος ἐν ἔτος, ἀλλ' ὅτε παρήλθε τὸ ἔτος τοῦ πρώτου βασιλεύσαντος Ἐτεοκλέους, ἤρνεϊτο οὗτος νὰ παραχωρήσῃ τὴν βασιλείαν εἰς τὸν ἀδελφόν. Τότε ὁ Πολυνείκης μεταβάς εἰς τὸ Ἄργος καὶ γενόμενος ἐπὶ θυγατρὶ γαμβρὸς τοῦ βασιλέως τοῦ Ἄργους Ἀδράστου ἐκστρατεύει μετὰ τοῦ πενθεροῦ καὶ πέντε ἄλλων ἡγεμόνων ἐναντίον τῶν Θηβῶν. Ἐκαστος τῶν ἑπτὰ τούτων ἡγεμόνων ἐτάχθη ἑναντι μιᾶς τῶν ἑπτὰ πυλῶν τῆς πόλεως, τὰς ὁποίας ἑπτὰ ἐπίσης Θηβαῖοι ἥρωες ὑπερήσπιζον. Ἐνῶ δὲ τοιοντοτρόπως εἶχον ἀντιπαραταχθῆ τὰ ἀντίπαλα στρατεύματα, ἀπεφασίθη νὰ κριθῆ ὁ πόλεμος διὰ μονομαχίας τῶν δύο ἀδελφῶν, οἵτινες πίπτουν ἀμφοτέροι κατ' αὐτήν.

Μετὰ τοῦτο τὴν βασιλείαν ἀνέλαβεν ὁ θεῖός των, ἀδελφὸς τῆς Ἰοκάστης, Κρέων, ὅστις κατορθώνει, ἀφ' οὗ προσηρέχθη κατὰ συμβουλήν τοῦ μάντεως Τειρεσίου θῆμα πρὸς ἐξιλέωσιν τοῦ θεοῦ Ἀρεως ὁ περσβύτερος υἱὸς του Μεγαρεύς, νὰ νικήσῃ τοὺς ἐχθροὺς καὶ νὰ τρέφῃ αὐτοὺς εἰς φυγὴν.

Τὸ ὑπὸ ἀνάγνωσιν τοῦτο δράμα, τὸ ὅποσον εἶναι, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἄριστον διὰ τὴν ἠθοποιίαν του καὶ ἴσως ἡ ἐνδοξοτάτη τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν τραγωδιῶν, ἄρχεται εὐθὺς μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος ἐκδοσιν τῆς διαταγῆς περὶ τῆς τύχης τῶν νεκρῶν τῶν ἀλληλοφονευθέντων δύο ἀδελφῶν.

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1962

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΗ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΑΪΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΘΩΣΤΕΡΗΣ ΣΧΟΛΙΑΣ ΒΙΒΛΙΑΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1983

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

ᾠ τέκνα, Κάδμου τοῦ πάλαι νέα τροφή
τίνας ποθ' ἔδρας τάσδε μοι θαάζετε,
ἰκτηρίοις κλάδοισιν ἐξεστεμμένοι;
πόλις δ' ὁμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει,
ὁμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων, 5
ἀγὼ δικαίων μὴ παρ' ἀγγέλων τέκνα,
ἄλλων ἀκούειν, αὐτὸς ᾧδ' ἐλήλυθα
ὁ πᾶσι κλεινὸς Οἰδίπους καλούμενος.
ἀλλ', ᾧ γεραιέ, φράζ' ἐπεὶ πρέπων ἔφυς
πρὸ τῶνδε φωνεῖν, τίνι τρόπῳ καθέστατε, 10
δείσαντες ἢ στέρξαντες; ὡς θέλοντος ἄν
ἐμοῦ προσαρκεῖν πᾶν· δυσάλητος γὰρ ἄν
εἶην, τοιάνδε μὴ οὐ κατοικτίρων ἔδραν.

ΙΕΡΕΥΣ

ἀλλ', ᾧ κρατύνων Οἰδίπους χώρας ἐμῆς,
ὄρᾳς μὲν ἡμᾶς ἡλίκαι προσήμεθα 15
βωμοῖσι τοῖς σοῖς· οἱ μὲν οὐδέπω μακρὰν
πτέσθχι σθένοντες, οἱ δὲ σὺν γήρα βαραεῖς
ιερεῖς, ἐγὼ μὲν Ζηνός, οἶδε δ' ἠθέων

λεκτοί· τὸ δ' ἄλλο φύλον ἐξεστεμμένον
 ἀγοραῖσι θακεῖ πρὸς τε Παλλάδος διπλοῖς 20
 ναοῖς ἐπ' Ἴσμηνοῦ τε μαντεία σποδῶ.
 πόλις γάρ, ὡσπερ καὐτὸς εἰσορᾶς, ἄγαν
 ἤδη σαλεύει κἀνακουφίσαι κάρα
 βυθῶν ἔτ' οὐχ οἶα τε φοινίου σάλου,
 φθίνουσα μὲν κάλυξιν ἐγκάρποις χθονός, 25
 φθίνουσα δ' ἀγέλαις βουνόμοις, τόκοισί τε
 ἀγόνοις γυναικῶν· ἐν δ' ὁ πυρφόρος θεὸς
 σκήψας ἐλαύνει, λοιμὸς ἔχθιστος, πόλιν,
 ὕφ' οὗ κενούται δῶμα Καδμεῖον, μέλας δ'
 Ἄδης στεναγμοῖς καὶ γόοις πλουτίζεται. 30
 θεοῖσι μὲν νυν οὐκ ἰσούμενόν σ' ἐγὼ
 οὐδ' οἶδε παῖδες ἐξόμεσθ' ἐφέστιοι,
 ἀνδρῶν δὲ πρῶτον ἐν τε συμφοραῖς βίου
 κρίνοντες ἐν τε δαιμόνων συναλλαγαῖς·
 ὅς γ' ἐξέλευσας, ἄστυ Καδμεῖον μολῶν, 35
 σκληρᾶς ἀοιδοῦ δασμόν, ὃν παρείχομεν,
 καὶ ταῦθ' ὕφ' ἡμῶν οὐδὲν ἐξειδῶς πλέον
 οὐδ' ἐκδιδαχθεῖς, ἀλλὰ προσθήκη θεοῦ
 λέγει νομίζει θ' ἡμῖν ὀρθῶσαι βίον.
 νῦν τ', ὦ κράτιστον πᾶσιν Οἰδίπου κάρα, 40
 ἱκετεύομεν σε πάντες οἶδε πρόστροποι,
 ἀλκὴν τιν' εὐρεῖν ἡμῖν, εἴτε του θεῶν
 φήμην ἀκούσας εἴτ' ἀπ' ἀνδρὸς οἴσθά του·
 ὡς τοῖσιν ἐμπείροισι καὶ τὰς ξυμφορὰς
 ζώσας ὀρῶ μάλιστα τῶν βουλευμάτων. 45
 ἴθ', ὦ βροτῶν, ἄριστ', ἀνόρθωσον πόλιν,
 ἴθ', εὐλαβήθηθ', ὡς σε νῦν μὲν ἦδε γῆ
 σωτῆρα κλήζει τῆς πάρος προθυμίας,
 ἀρχῆς δὲ τῆς σῆς μηδαμῶς μεμνώμεθα

- στάντες τ' ἐς ὄρθον καὶ πεσόντες ὕστερον· 50
 ἀλλ' ἀσφαλεία τήνδ' ἀνόρθωσον πόλιν.
 ὄρνιθι γὰρ καὶ τὴν τότε αἰσίῳ τύχην
 παρέσχες ἡμῖν, καὶ τανῦν ἴσος γενοῦ.
 ὡς, εἴπερ ἄρξεις τῆσδε γῆς, ὥσπερ κρατεῖς,
 ξὺν ἀνδράσιν κάλλιον ἢ κενῆς κρατεῖν· 55
 ὡς οὐδέν ἐστι οὔτε πύργος οὔτε ναῦς
 ἐρήμος ἀνδρῶν μὴ ξυνοικούντων ἔσω.
- ΟΙ.
 ὦ παῖδες οἰκτροί, γνωτὰ κοῦκ ἄγνωτά μοι
 προσήλθεθ' ἱμείροντες. εὖ γὰρ οἶδα, ὅτι
 νοσεῖτε πάντες καὶ νοσοῦντες, ὡς ἐγώ, 60
 οὐκ ἔστιν ὑμῶν ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ.
 τὸ μὲν γὰρ ὑμῶν ἄλγος εἰς ἓν ἔρχεται
 μόνον καθ' αὐτὸν κοῦδέν' ἄλλον· ἢ δ' ἐμῇ
 ψυχῇ πόλιν τε κάμει καὶ σ' ὁμοῦ στένει.
 ὥστ' οὐχ ὕπνω γ' εὐδοντά μ' ἐξεγείρετε, 65
 ἀλλ' ἴστε πολλὰ μὲν με δακρύσαντα δή,
 πολλὰς δ' ὁδοὺς ἐλθόντα φροντίδος πλάνοις.
 ἦν δ' εὖ σκοπῶν εὕρισκον ἴασις μόνην,
 ταύτην ἔπραξα· παῖδα γὰρ Μενοικέως
 Κρέοντ', ἐμαυτοῦ γαμβρόν, ἐς τὰ Πυθικὰ 70
 ἔπεμψα Φοίβου δώμαθ' ὡς πύθοιθ', ὅ τι
 δρῶν ἢ τί φωνῶν τήνδε ρυσαίμην πόλιν.
 καὶ μ' ἤμαρ ἤδη ξυμμετρούμενον χρόνον
 λυπεῖ, τί πράσσει· τοῦ γὰρ εἰκότος πέρα
 ἄπεστι, πλείω τοῦ καθήκοντος χρόνου. 75
 ὅταν δ' ἵκηται, τηνικαῦτ' ἐγὼ κακὸς
 μὴ δρῶν ἂν εἶην πάνθ', ὅσ' ἂν δηλοῖ θεός.
- ΙΕ.
 ἀλλ' εἰς καλὸν σὺ τ' εἶπας οἶδε τ' ἀρτίως
 Κρέοντα προσστείχοντα σημαίνουσί μοι.
- ΟΙ.
 ὦναξ Ἄπολλον, εἰ γὰρ ἐν τύχῃ γέ τω 80

σωτήρι βαίη λαμπρὸς ὡσπερ ὄμματι.

- ΙΕ. ἀλλ' εἰκάσαι μὲν, ἡδύς· οὐ γὰρ ἄν κάρα
 πολυστεφῆς ᾧδ' εἶρπε παγκάρπου δάφνης.
 ΟΙ. τάχ' εἰσόμεθα· ζύμμετρος γὰρ ὡς κλύειν.
 ἄναξ, ἐμὸν κήδευμα, παῖ Μενοικέως,
 τίν' ἡμῖν ἦκεις τοῦ θεοῦ φήμην φέρων;

85

ΚΡΕΩΝ

- ἔσθλῆν· λέγω γὰρ καὶ τὰ δύσφορ', εἰ τύχοι
 κατ' ὄρθον ἐξελθόντα, πάντ' ἄν εὐτυχεῖν.
 ΟΙ. ἔστιν δὲ ποῖον τοῦπος; οὔτε γὰρ θρασὺς
 οὔτ' οὖν προδείσας εἰμι τῷ γε νῦν λόγῳ.
 ΚΡ. εἰ τῶνδε χρήζεις πλησιαζόντων κλύειν,
 ἔτοῖμος εἶπεῖν, εἶτε καὶ στείχειν ἔσω.
 ΟΙ. ἐς πάντας αὐδα· τῶνδε γὰρ πλέον φέρω
 τὸ πένθος ἢ καὶ τῆς ἐμῆς ψυχῆς πέρι.
 ΚΡ. λέγοιμ' ἄν, οἷ' ἤκουσα τοῦ θεοῦ πάρα.
 ἄνωγεν ἡμᾶς Φοῖβος ἐμφανῶς ἄναξ
 μίασμα χώρας, ὡς τεθραμμένον χθονὶ
 ἐν τῇδ' ἐλαύνειν, μηδ' ἀνήκεστον τρέφειν.
 ΟΙ. ποίῳ καθαρῷ; τίς ὁ τρόπος τῆς ξυμφορᾶς;
 ΚΡ. ἀνδρηλατοῦντας ἢ φόνῳ φόνον πάλιν
 λύνοντας, ὡς τόδ' αἶμα χειμάζον πόλιν.
 ΟΙ. ποίου γὰρ ἀνδρὸς τήνδε μηνύει τύχην;
 ΚΡ. ἦν ἡμῖν, ὦναξ, Λαίος ποθ' ἡγεμῶν
 γῆς τῆσδε, πρὶν σὲ τήνδ' ἀπευθύνειν πόλιν.
 ΟΙ. ἔξοιδ' ἀκούων· οὐ γὰρ εἰσεῖδόν γέ πω.
 ΚΡ. τούτου θανόντος νῦν ἐπιστέλλει σαφῶς
 τοὺς αὐτοέντας χειρὶ τιμωρεῖν τινας.
 ΟΙ. οἱ δ' εἰσὶ ποῦ γῆς; ποῦ τόδ' εὐρεθήσεται
 ἶχνος παλαιᾶς δυστέκμαρτον αἰτίας;

100

105

- KP. ἐν τῇδ' ἔφασκε γῆ· τὸ δὲ ζητούμενον 110
άλωτόν, ἐκφεύγει δὲ τὰμελούμενον.
- OI. πότερα δ' ἐν οἴκοις ἢ ἔν ἀγροῖς ὁ Λαίος
ἢ γῆς ἐπ' ἄλλης τῷδε συμπίπτει φόνω;
- KP. θεωρός, ὡς ἔφασκεν, ἐκδημῶν, πάλιν
πρὸς οἶκον οὐκέθ' ἔκειθ' ὡς ἀπεστάλη. 115
- OI. οὐδ' ἄγγελός τις οὐδὲ συμπράκτωρ ὁδοῦ
κατεῖδ' ὅτου τις ἐκμαθῶν ἐχρήσατ' ἄν;
- KP. θνήσκουσι γάρ, πλὴν εἷς τις, ὃς φόβῳ φυγῶν,
ᾧν εἶδε, πλὴν ἓν, οὐδὲν εἶχ' εἰδῶς φράσαι.
- OI. τὸ ποῖον; ἐν γὰρ πόλλ' ἄν ἐξεύροι μαθεῖν, 120
ἄρχῃν βραχεῖαν εἰ λάβοιμεν ἐλπίδος.
- KP. ληστὰς ἔφασκε συντυχόντας οὐ μιᾶ
ρώμῃ κτανεῖν νιν, ἀλλὰ σὺν πλήθει χερῶν.
- OI. πῶς οὖν ληστής, εἴ τι μὴ ξὺν ἀργύρῳ
ἐπράσσει' ἐνθένδ', ἐς τόδ' ἄν τόλμης ἔβη; 125
- KP. δοκοῦντα ταῦτ' ἦν· Λαίου δ' ὀλωλότος,
οὐδεις ἀρωγὸς ἐν κακοῖς ἐγίγνετο.
- OI. κακὸν δὲ ποῖον ἐμποδῶν, τυραννίδος
οὔτω πεσοῦσης, εἶργε τοῦτ' ἐξειδέναί;
- KP. ἢ ποικιλῶδὸς Σφιγξ τὸ πρὸς ποσὶν σκοπεῖν 130
μεθέντας ἡμᾶς τὰφανῆ προσήγετο.
- OI. ἀλλ' ἐξ ὑπαρχῆς αὐθις αὐτ' ἐγὼ φανῶ·
ἐπαξίως γὰρ Φοῖβος, ἀξίως δὲ σὺ
πρὸς τοῦ θανόντος τήνδ' ἔθεσθ' ἐπιστροφῆν,
ὥστ' ἐνδίκως ὄψεσθε καμὲ σύμμαχον, 135
γῆ τῇδε τιμωροῦντα τῷ θεῷ θ' ἅμα.
ὑπὲρ γὰρ οὐχὶ τῶν ἀπωτέρω φίλων,
ἀλλ' αὐτὸς αὐτοῦ τοῦτ' ἀποσκεδῶ μύσος.
ὅστις γὰρ ἦν ἐκεῖνον ὁ κτανῶν, τάχ' ἄν
καμ' ἄν τοιαύτη χειρὶ τιμωρεῖν θέλοι. 140

κείνω προσαρκῶν οὖν ἐμαυτὸν ὠφελῶ.
 ἀλλ' ὡς τάχιστα, παῖδες ὑμεῖς μὲν βάρθρων
 ἴστασθε, τούσδ' ἄραντες ἰκτῆρας κλάδους·
 ἄλλος δὲ Κάδμου λαὸν ὧδ' ἀθροίζετε,
 ὡς πᾶν ἐμοῦ δράσοντος· ἦ γὰρ εὐτυχεῖς 145
 σὺν τῷ θεῷ φανούμεθ' ἢ πεπτωκότες.
 ΙΕ. ὦ παῖδες, ἰστώμεσθα· τῶνδε γὰρ χάριν
 καὶ δεῦρ' ἔβημεν, ὧν ὅδ' ἐξαγγέλλεται.
 Φοῖβος δ' ὁ πέμψας τάσδε μαντείας ἅμα
 σωτήρ θ' ἴκοιτο καὶ νόσου παυστήριος. 150

ΧΟΡΟΣ

στροφή α' ὦ Διὸς ἀδυεπὲς φάτι, τίς ποτε τᾶς πολυχρύσου
 Πυθῶνος ἀγλαὰς ἔβας
 Θήβας; ἐκτέταμαι φοβεράν φρένα, δέϊματι
 ἰήε Δάλιε Παιάν, [πάλλων
 ἀμφὶ σοὶ ἀζόμενος, τί μοι ἦ νέον 155
 ἢ περιτελλομέναις ὥραις πάλιν
 ἐξανύσεις χρέος.
 εἰπέ μοι, ὦ χρυσέας τέκνον ἐλπίδος ἄμβρο-
 [τε Φάμα.
 ἀντιστρ. α' πρῶτά σε κεκλόμενος, θύγατερ Διός, ἄμβροτ'
 [Ἄθᾶνα,
 γαιάοχόν τ' ἀδελφεὰν 160
 Ἄρτεμιν, ἃ κυκλόεντ ἀγορᾶς θρόνον εὐκλέα
 καὶ Φοῖβον ἐκαβόλον, ἰώ. [θάσσει,
 τρισσοὶ ἀλεξίμοροι προφάνητέ μοι.
 εἴ ποτε καὶ προτέρας ἄτας ὑπερ
 ὀρνυμένας πόλει 165
 ἠνύσατ' ἐκτοπίαν φλόγα πῆματος, ἔλθετε καὶ
 στροφή β' ὦ πόποι· ἀνάριθμα γὰρ φέρω [νῦν.

- πήματα· νοσεῖ δέ μοι πρόπας
 στόλος, οὐδ' ἔνι φροντίδος ἔγχος, 170
 ᾧ τις ἀλέξεται· οὔτε γὰρ ἔκγονα
 κλυτᾶς χθονὸς αὔξεται, οὔτε τόκοισιν
 ἰηίων καμάτων ἀνέχουσι γυναῖκες·
 ἄλλον δ' ἂν ἄλλῳ προσίδοις, ἅπερ εὔπτερον
 [ὄρνιν, 175
 κρεῖσσον ἀμαιμακέτου πυρὸς ὄρμενον
 ἀκτάν πρὸς ἐσπέρου θεοῦ·
 ἀντιστρ. β' ὦν πόλις ἀνάριθμος ὄλλυται·
 νηλέα δὲ γένεθλα πρὸς πέδῳ 180
 θανατηφόρα κεῖται ἀνοίκτως·
 ἐν δ' ἄλοχοι πολιαί τ' ἐπὶ ματέρες
 ἀκτάν παρὰ βώμιον ἄλλοθεν ἄλλαι
 λυγρῶν πόνων ἰκτῆρες ἐπιστενάχουσιν. 185
 παιᾶν δὲ λάμπει στενόεσσα τε γῆρυς ὄμαυλος·
 ὦν ὕπερ, ᾧ χρυσέα θύγατερ Διός,
 εὐῶπα πέμψον ἀλκάν·
 στροφή γ' Ἄρεά τε τὸν μαλερόν, ὃς νῦν ἄχαλκος ἀσπίδων 190
 φλέγει με περιβόητος ἀντιάζων,
 παλίσσουτον δράμημα νωτίσαι πάτρας
 ἄπουρον, εἴτ' ἐς μέγαν θάλαμον Ἀμφιτρίτας 195
 εἴτ' ἐς τὸν ἀπόξενον ὄρμον,
 Θρηῆκιον κλύδωνα·
 τέλει γάρ, εἴ τι νύξ ἀφῆ,
 τοῦτ' ἐπ' ἦμαρ ἔρχεται.
 τόν, ᾧ τᾶν πυρφόρων 200
 ἀστραπᾶν κράτη νέμων,
 ᾧ Ζεῦ, πάτερ, ὑπὸ σῶ φθίσσον κεραυνῶ.
 ἀντιστρ. γ' Λύκει' ἄναξ, τά τε σὰ χρυσοστρόφων ἀπ' ἀγκυλᾶν
 βέλεα θέλοιμ' ἂν ἀδάματ' ἐνδατεῖσθαι 205

ἄρωγά προσταθέντα, τάς τε πυρφόρους
'Αρτέμιδος αἶγλας, ξὺν αἷς Λύκι' ὄρεα διάσσει.

τὸν χρυσομίτραν τε κικλήσκω,

τᾶσδ' ἐπώνυμον γᾶς,

210

οἰνώπα Βάκχον εὖιον,

Μαινάδων ὀμόστολον,

πελασθῆναι φλέγοντ'

ἀγλαῶπι σύμμαχον

πεύκα 'πὶ τὸν ἀπότιμον ἐν θεοῖς θεόν.

215

ΟΙ.

αἰτεῖς· ἅ δ' αἰτεῖς, τᾶμ' ἐὰν θέλῃς ἔπη

κλύων δέχεσθαι τῇ νόσφ θ' ὑπηρετεῖν,

ἀλκὴν λάβοις ἂν κἀνακούφισιν κακῶν·

ἀγὼ ξένος μὲν τοῦ λόγου τοῦδ' ἐξερω,

ξένος δὲ τοῦ πραχθέντος· οὐ γὰρ ἂν μακρὰν

220

ἔχνευον, αὐτός, μὴ οὐκ ἔχων τι σύμβολον.

νῦν δ', ὕστερος γὰρ ἄστος εἰς ἀστους τελῶ,

ὑμῖν προφωνῶ πᾶσι Καδμείοις τάδε·

ὅστις πόθ' ὑμῶν Λάιον τὸν Λαβδάκου

κάτοιδεν ἄνδρὸς ἐκ τίνος διώλετο,

225

τοῦτον κελεύω πάντα σημαίνειν ἐμοί.

κεῖ μὲν φοβεῖται τοὔπίκλημ' ὑπεξελεῖν

αὐτὸς καθ' αὐτοῦ — πείσεται γὰρ ἄλλο μὲν

ἀστεργές οὐδέν, γῆς δ' ἄπεισιν ἀσφαλῆς·

εἰ δὴ αὖ τις ἄλλον οἶδεν ἢ ἕξ ἄλλης χθονὸς

230

τὸν αὐτόχειρα, μὴ σιωπάτω· τὸ γὰρ

κέρδος τελῶ ἴγὼ χῆ χάρις προσκείσεται.

εἰ δ' αὖ σιωπήσεσθε, καὶ τις ἢ φίλου

δείσας ἀπώσει τοῦπος ἢ χαύτου τόδε,

ἅ 'κ τῶνδε δράσω, ταῦτα χρῆ κλύειν ἐμοῦ.

235

τὸν ἄνδρ' ἀπαυδῶ τοῦτον, ὅστις ἐστί, γῆς

τῆσδ', ἧς ἐγὼ κράτη τε καὶ θρόνους νέμω,

μήτ' εἰσδέχεσθαι μήτε προσφωνεῖν τινα,
 μήτ' ἐν θεῶν εὐχαῖσι μήτε θύμασιν
 κοινὸν ποιεῖσθαι, μήτε χέρνιβος νέμειν, 240
 ὠθεῖν δ' ἀπ' οἴκων πάντας, ὡς μιάσματος
 τοῦδ' ἡμῖν ὄντος, ὡς τὸ Πυθικὸν θεοῦ
 μαντεῖον ἐξέφηεν ἀρτίως ἐμοί.
 ἐγὼ μὲν οὖν τοιόσδε τῶ τε δαίμονι
 τῶ τ' ἀνδρὶ τῶ θανόντι σύμμαχος πέλω. 245
 κατεύχομαι δὲ τὸν δεδρακότ' εἶτε τις
 εἷς ὧν λέληθεν εἶτε πλειόνων μέτα,
 κακὸν κακῶς νιν ἄμορον ἐκτρῖψαι βίον.
 ἐπεύχομαι δ', οἴκοισιν εἰ ξυνέστιος
 ἐν τοῖς ἐμοῖς γένοιτ' ἐμοῦ ξυνειδότος, 250
 παθεῖν, ἅπερ τοῖσδ' ἀρτίως ἠρασάμην.
 ὑμῖν δὲ ταῦτα πάντ' ἐπισκῆπτω τελεῖν,
 ὑπὲρ τ' ἐμαυτοῦ τοῦ θεοῦ τε τῆσδέ τε
 γῆς ὧδ' ἀκάρπως κλέθεως ἐφθαρμένης.
 οὐδ' εἰ γὰρ ἦν τὸ πράγμα μὴ θεήλατον, 255
 ἀκάθαρτον ὑμᾶς εἰκὸς ἦν οὕτως ἔαν,
 ἀνδρὸς γ' ἀρίστου βασιλέως τ' ὀλωλότος,
 ἀλλ' ἐξερευνᾶν. νῦν δ' ἐπεὶ κυρῶ τ' ἐγὼ
 ἔχων μὲν ἀρχάς, ἃς ἐκεῖνος εἶχε πρίν,
 ἔχων δὲ λέκτρα καὶ γυναῖχ' ὀμόσπορον, 260
 κοινῶν τε παίδων κοῖν' ἄν, εἰ κείνῳ γένος
 μὴ ἴδυστύχησεν, ἦν ἂν ἐκπεφυκότα·
 νῦν δ' ἐς τὸ κείνου κρᾶτ' ἐνήλαθ' ἡ τύχη·
 ἀνθ' ὧν ἐγὼ τὰδ' ὥσπερ εἰ τοῦμοῦ πατρὸς
 ὑπερμαχοῦμαι κάπτι πάντ' ἀφίξομαι, 265
 ζητῶν τὸν αὐτόχειρα τοῦ φόνου λαβεῖν
 τῶ Λαβδακείῳ παιδὶ Πολυδώρου τε καὶ
 τοῦ πρόσθε Κάδμου τοῦ πάλαι τ' Ἀγῆνορος.

- καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρῶσιν εὐχομαι θεοῦς
 μήτ' ἄροτον αὐτοῖς γῆς ἀνιέναι τινά, 270
 μήτ' οὖν γυναικῶν παῖδας, ἀλλὰ τῷ πότμῳ
 τῷ νῦν φθερεῖσθαι κἄτι τοῦδ' ἐχθίονι.
 ὑμῖν δὲ τοῖς ἄλλοισι Καδμείοις, ὅσοις
 τάδ' ἔστ' ἀρέσκονθ', ἢ τε σύμμαχος Δίκη
 χοί πάντες εὖ ξυνεῖεν εἰσαεὶ θεοί. 275
- XO. ὥσπερ μ' ἀραῖον ἔλαβες, ᾧδ' ἀναξ, ἐρῶ·
 οὔτ' ἔκτανον γὰρ οὔτε τὸν κτανόντ' ἔχω
 δεῖξαι· τὸ δὲ ζήτημα τοῦ πέμψαντος ἦν
 Φοίβου τόδ' εἰπεῖν, ὅστις εἰργασταί ποτε.
- OI. δίκαι' ἔλεξας· ἀλλ' ἀναγκάσαι θεοῦς, 280
 ἂν μὴ θέλωσιν, οὐδ' ἂν εἷς δύναιτ' ἀνὴρ.
- XO. τὰ δευτέρ' ἐκ τῶνδ' ἂν λέγοιμ' ἅ μοι δοκεῖ.
 OI. εἰ καὶ τρίτ' ἐστί, μὴ παρῆς τὸ μὴ οὐ φράσαι.
 XO. ἀνακτ' ἀνακτι ταῦθ' ὀρῶντ' ἐπίσταμαι
 μάλιστα Φοῖβῳ Τειρεσίαν, παρ' οὗ τις ἂν 285
 σκοπῶν τάδ', ᾧναξ, ἐκμάθοι σαφέστατα.
- OI. ἀλλ' οὐκ ἐν ἀργοῖς οὐδὲ τοῦτ' ἐπραξάμην·
 ἔπεμψα γάρ, Κρέοντος εἰπόντος, διπλοῦς
 πομπούς· πάλαι δὲ μὴ παρῶν θαυμάζεται.
- XO. καὶ μὴν τά γ' ἄλλα κωφά καὶ παλαι' ἔπη. 290
 OI. τὰ ποῖα ταῦτα; πάντα γὰρ σκοπῶ λόγον.
- XO. θανεῖν ἐλέχθη πρὸς τινῶν ὀδοιπόρων.
 OI. ἤκουσα κἀγώ· τὸν δ' ἰδόντ' οὐδεὶς ὄρᾱ.
 XO. ἀλλ' εἴ τι μὲν δὴ δείματός γ' ἔχει μέρος,
 τὰς σὰς ἀκούων οὐ μενεῖ τοιάσδ' ἀράς. 295
- OI. ᾧ μὴ 'στι δρῶντι τάρβος, οὐδ' ἔπος φοβεῖ.
 XO. ἀλλ' οὐξελέγξων αὐτὸν ἔστιν· οἶδε γὰρ
 τὸν θεῖον ἤδη μάντιν ᾧδ' ἄγουσιν, ᾧ
 τάληθές ἐμπέφυκεν ἀνθρώπων μόνῳ.

- ΟΙ. ὦ πάντα νωμῶν Τειρεσία, διδακτά τε 300
 ἄρρητά τ' οὐράνιά τε καὶ χθονοστιβῆ,
 πόλιν μὲν, εἰ καὶ μὴ βλέπεις, φρονεῖς δ' ὅμως,
 οἷα νόσφ' ὕνεστιν· ἧς σὲ προστάτην
 σωτῆρά τ', ὦναξ, μοῦνον ἐξευρίσκομεν.
 Φοῖβος γάρ, εἴ τι μὴ κλύεις τῶν ἀγγέλων, 305
 πέμψασιν ἡμῖν ἀντέπεμψεν ἔκλυσιν
 μόνην ἂν ἐλθεῖν τοῦδε τοῦ νοσήματος,
 εἰ τοὺς κτανόντας Λάιον μαθόντες εὖ
 κτείναιμεν ἢ τῆς γῆς φυγάδας ἐκπεμψαίμεθα.
 σύ νυν φθονήσας μήτ' ἀπ' οἰωνῶν φάτιν 310
 μήτ' εἴ τιν' ἄλλην μαντικῆς ἔχεις ὁδόν,
 ρῦσαι σεαυτὸν καὶ πόλιν, ρῦσαι δ' ἐμέ,
 ρῦσαι δὲ πᾶν μίασμα τοῦ τεθνηκότος.
 ἐν σοὶ γάρ ἐσμεν· ἄνδρα δ' ὠφελεῖν, ἀφ' ὧν
 ἔχοι τε καὶ δύναιτο, κάλλιστος πόνοσ. 315

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

- φεῦ φεῦ, φρονεῖν ὡς δεινόν, ἔνθα μὴ τέλη
 λύη φρονοῦντι. ταῦτα γὰρ καλῶς ἐγὼ
 εἰδῶς διώλεσ'. οὐ γὰρ ἂν δεῦρ' ἰκόμην.
- ΟΙ. τί δ' ἔστιν; ὡς ἄθυμος εἰσελήλυθας.
- ΤΕΙ. ἄφες μ' ἐς οἶκουσ· ῥᾶστα γὰρ τὸ σὸν τε σὺ 320
 καγὼ διοίσω τοῦμόν, ἦν ἐμοὶ πίθη.
- ΟΙ. οὔτ' ἔννομ' εἶπας οὔτε προσφιλῆ πόλει
 τῆδ', ἢ σ' ἔθρεξε, τήνδ' ἀποστερῶν φάτιν.
- ΤΕΙ. ὀρῶ γὰρ οὐδὲ σοὶ τὸ σὸν φώνημ' ἰὸν
 πρὸς καιρόν· ὡς οὔν μηδ' ἐγὼ ταῦτόν πάθω... 325
- ΟΙ. μή, πρὸς θεῶν, φρονῶν γ' ἀποστραφῆς, ἐπεὶ
 πάντες σὲ προσκυνοῦμεν οἷδ' ἰκτῆριοι.

- ΤΕΙ. πάντες γὰρ οὐ φρονεῖτ' ἐγὼ δ' οὐ μὴ ποτε, 10
 τᾶμ' ὡς ἂν εἶπω, μὴ τὰ σ' ἐκφήνω κακά.
- ΟΙ. τί φῆς; ξυνειδῶς οὐ φράσεις, ἀλλ' ἐννοεῖς 330
 ἡμᾶς προδοῦναι καὶ καταφθεῖραι πόλιν;
- ΤΕΙ. ἐγὼ οὔτ' ἐμαυτόν, οὔτε σ' ἀλγυνῶ· τί ταῦτ'
 ἄλλως ἐλέγχεις; οὐ γὰρ ἂν πύθοιό μου.
- ΟΙ. οὐκ, ὦ κακῶν κάκιστε, καὶ γὰρ ἂν πέτρου
 φύσιν σύ γ' ὀργάνειας, ἐξερεῖς ποτε, 335
 ἀλλ' ὦδ' ἄτεγκτος ἀτελεύτητος φανεῖ;
- ΤΕΙ. ὀργὴν ἐμέμψω τὴν ἐμήν, τὴν σὴν δ' ὁμοῦ
 ναίουσαν οὐ κατεῦδες, ἀλλ' ἐμὲ ψέγεις.
- ΟΙ. τίς γὰρ τοιαῦτ' ἂν οὐκ ὀργίζοιτ' ἔπη
 κλύων, ἃ νῦν σὺ τήνδ' ἀτιμάζεις πόλιν; 340
- ΤΕΙ. ἤξει γὰρ αὐτά, κἂν ἐγὼ σιγῇ στέγω.
- ΟΙ. οὐκοῦν, ἅ γ' ἤξει, καὶ σὲ χρὴ λέγειν ἐμοί.
- ΤΕΙ. οὐκ ἂν πέρα φράσαιμι· πρὸς τὰδ', εἰ θέλεις,
 θυμοῦ δι' ὀργῆς, ἥτις ἀγριωτάτη.
- ΟΙ. καὶ μὴν παρήσω γ' οὐδέν, ὡς ὀργῆς ἔχω, 345
 ἅπερ ξυνίημ'. ἴσθι γὰρ δοκῶν ἐμοί
 καὶ ξυμφυτεῦσαι τούργον εἰργάσθαι θ' ὅσον
 μὴ χερσὶ καίνων· εἰ δ' ἐτύγχανες βλέπων,
 καὶ τούργον ἂν σοῦ τοῦτ' ἔφην εἶναι μόνου.
- ΤΕΙ. ἄληθες; ἐνέπω σὲ τῶ κηρύγματι, 350
 ὧπερ προεῖπας, ἐμμένειν κάφ' ἡμέρας
 τῆς νῦν προσαυδᾶν μήτε τούσδε μήτ' ἐμέ,
 ὡς ὄντι γῆς τῆσδ' ἀνοσίφαι μιάστορι.
- ΟΙ. οὕτως ἀναιδῶς ἐξεκίνησας τότε
 τὸ ρῆμα; καὶ ποῦ τοῦτο φεῦξεσθαι δοκεῖς; 355
- ΤΕΙ. πέφευγα· τᾶληθές γὰρ ἰσχυὸν τρέφω.
- ΟΙ. πρὸς τοῦ διδαχθεῖς; οὐ γὰρ ἔκ γε τῆς τέχνης.
- ΤΕΙ. πρὸς σοῦ· σὺ γὰρ μ' ἄκοντα προτρέψω λέγειν.

- ΟΙ. ποῖον λόγον; λέγ' αὔθις, ὡς μᾶλλον μάθω.
- ΤΕΙ. οὐχὶ ξυνήκας πρόσθεν, ἢ 'κπειρᾶ λόγων; 360
- ΟΙ. οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν γνωστόν, ἀλλ' αὔθις φράσον.
- ΤΕΙ. φονέα σέ φημι τάνδρος, οὗ ζητεῖς, κυρεῖν.
- ΟΙ. ἀλλ' οὐ τι χαίρων δῖς γε πημονὰς ἐρεῖς.
- ΤΕΙ. εἶπω τι δῆτα κάλλ', ἔν' ὀργίζῃ πλέον;
- ΟΙ. ὅσον γε χρῆζεις· ὡς μάτην εἰρήσεται. 365
- ΤΕΙ. λεληθῆναι σέ φημι σὺν τοῖς φιλάτοις
αἴσχισθ' ὀμιλοῦντ' οὐδ' ὄραν, ἔν' εἴ κακοῦ.
- ΟΙ. ἦ καὶ γεγηθῶς ταῦτ' ἀεὶ λέξειν δοκεῖς;
- ΤΕΙ. εἶπερ τί γ' ἐστὶ τῆς ἀληθείας σθένος.
- ΟΙ. ἀλλ' ἐστὶ, πλὴν σοί· σοὶ δὲ τοῦτ' οὐκ ἔστ', ἐπεὶ 370
τυφλὸς τά τ' ὄτα τόν τε νοῦν τά τ' ὄμματ' εἶ.
- ΤΕΙ. σὺ δ' ἄθλιός γε ταῦτ' ὄνειδίζων, ἃ σοὶ
οὐδεὶς ὅς οὐχὶ τῶνδ' ὄνειδιεῖ τάχα.
- ΟΙ. μιᾶς τρέφῃ πρὸς νυκτός, ὥστε μήτ' ἐμὲ
μήτ' ἄλλον, ὅστις φῶς ὄρα, βλάψαι ποτ' ἔν. 375
- ΤΕΙ. οὐ γάρ σε μοῖρα πρὸς γ' ἐμοῦ πεσεῖν, ἐπεὶ
ἱκανὸς Ἀπόλλων, ᾧ τάδ' ἐκπραῖξαι μέλει.
- ΟΙ. Κρέοντος ἢ σοῦ ταῦτα τάξευρήματα;
- ΤΕΙ. Κρέων δέ σοι πῆμ' οὐδέν, ἀλλ' αὐτὸς σὺ σοί.
- ΟΙ. ὦ πλοῦτε καὶ τυραννὶ καὶ τέχνῃ τέχνης 380
ὑπερφέρουσα τῷ πολυζήλω βίῳ,
ὅσος παρ' ὑμῖν, ὁ φθόνος φυλάσσεται,
εἰ τῆσδέ γ' ἀρχῆς οὐνεχ' ἦν ἐμοὶ πόλις
δωρητόν, οὐκ' αἰτητόν, εἰσεχείρισεν,
ταύτης Κρέων ὁ πιστός, οὐξ ἀρχῆς φίλος, 385
λάθρα μ' ὑπελθὼν ἐκβαλεῖν ἱμείρεται,
ὑφεῖς μάγον τοιόνδε μηχανορράφον,
δόλιον ἀγύρτην, ὅστις ἐν τοῖς κέρδεσιν
μόνον δέδορκε, τὴν τέχνην δ' ἔφυ τυφλός.

ἐπεὶ, φέρ' εἰπέ, ποῦ σὺ μάντις εἶ σαφής; 390
 πῶς οὐχ, ὅθ' ἡ ῥαψωδὸς ἐνθάδ' ἦν κύων,
 ἠΰδας τι τοῖσδ' ἀστοῖσιν ἐκλυτήριον;
 καίτοι τό γ' αἰνιγμ' οὐχὶ τοῦπιόντος ἦν
 ἀνδρός διειπεῖν, ἀλλὰ μαντείας ἔδει,
 ἦν οὔτ' ἀπ' οἰωνῶν σὺ προουφάνης ἔχων 395
 οὔτ' ἐκ θεῶν του γνωτόν· ἀλλ' ἐγὼ μολῶν,
 ὁ μῆδεν εἰδῶς Οἰδίπους, ἔπαυσά νιν,
 γνώμη κυρήσας οὐδ' ἀπ' οἰωνῶν μαθῶν·
 ὃν δὴ σὺ πειρᾶς ἐκβαλεῖν, δοκῶν θρόνοις
 παραστατήσῃσιν τοῖς Κρεοντείοις πέλας. 400
 κλαίων δοκεῖς μοι καὶ σὺ χῶ συνθεῖς τάδε
 ἀγηλατήσῃσιν· εἰ δὲ μὴ ἄδικαι γέρων
 εἶναι, παθῶν ἔγνωσ' ἂν οἷά περ φρονεῖς.
 ΧΟ. ἡμῖν μὲν εἰκάζουσι καὶ τὰ τοῦδ' ἔπη
 ὀργῇ λελέχθαι καὶ τὰ σ', Οἰδίπου, δοκεῖ. 405
 δεῖ δ' οὐ τοιούτων, ἀλλ' ὅπως τὰ τοῦ θεοῦ
 μαντεῖ' ἄριστα λύσομεν, τόδε σκοπεῖν.
 ΤΕΙ. εἰ καὶ τυραννεῖς, ἐξισωτέον τὸ γοῦν
 ἴσ' ἀντιλέξαι· τοῦδε γὰρ κάγω κρατῶ.
 οὐ γάρ τι σοὶ ζῶ δοῦλος, ἀλλὰ Λοξία, 410
 ὥστ' οὐ Κρέοντος προστάτου γεγράφομαι.
 λέγω δ', ἐπειδὴ καὶ τυφλὸν μ' ὠνειδίσας·
 σὺ καὶ δίδορκας κοῦ βλέπεις ἴν' εἶ κακοῦ,
 οὐδ' ἐνθα ναίεις οὐδ' ὅτων οἰκεῖς μέτα.
 ἄρ' οἴσθ', ἀφ' ὧν εἶ; καὶ λέληθας ἐχθρὸς ὧν 415
 σοῖς σοῖσιν αὐτοῦ νέρθε κάπῃ γῆς ἄνω,
 καὶ σ' ἀμφιπλήξ' μητρὸς τε καὶ τοῦ σοῦ πατρὸς
 ἐλᾶ ποτ' ἐκ γῆς τῆσδε δεινόπους Ἄρά,
 βλέποντα νῦν μὲν ὄρθ', ἔπειτα δὲ σκότον.
 βοῆς δὲ τῆς σῆς ποῖος οὐκ ἔσται λιμῆν, 420

- ποῖος Κιθαιρῶν οὐχὶ σύμφωνος τάχα,
 ὅταν καταίσθη τὸν ὑμέναιον, ὃν δόμοις
 ἄνορμον εἰσέπλευσας εὐπλοίας τυχῶν;
 ἄλλων δὲ πλῆθος οὐκ ἐπαισθάνη κακῶν,
 ἃ σ' ἐξισώσει σοί τε καὶ τοῖς σοῖς τέκνοις. 425
 πρὸς ταῦτα καὶ Κρέοντα καὶ τοῦμόν στομά
 προπηλάκιζε· σοῦ γὰρ οὐκ ἔστιν βροτῶν
 κάκιον ὅστις ἐκτριβήσεται ποτε.
- ΟΙ. ἦ ταῦτα δῆτ' ἀνεκτὰ πρὸς τούτου κλύειν;
 οὐκ εἰς ὄλεθρον; οὐχὶ θᾶσσον; οὐ πάλιν 430
 ἄψορρος οἴκων τῶνδ' ἀποστραφεῖς ἄπει;
 ΤΕΙ. οὐδ' ἰκόμην ἔγωγ' ἄν, εἰ σὺ μὴ 'κάλεις.
 ΟΙ. οὐ γὰρ τί σ' ἤδη μῶρα φωνήσοντ', ἐπεὶ
 σχολῆ σ' ἄν οἴκους τοὺς ἐμοὺς ἐστειλάμην.
 ΤΕΙ. ἡμεῖς τοιοίδ' ἔφυμεν, ὡς μὲν σοὶ δοκεῖ, 435
 μῶροι, γονεῦσι δ', οἳ σ' ἔφυσαν, ἔμφρονες.
 ΟΙ. ποίοισι; μεῖνόν· τίς δέ μ' ἐκφύει βροτῶν;
 ΤΕΙ. ἦδ' ἡμέρα φύσει σε καὶ διαφθερεῖ.
 ΟΙ. ὡς πάντ' ἄγαν αἰνικτὰ κάσασθ' ἔλεγεις.
 ΤΕΙ. οὐκ οὐκ σὺ ταῦτ' ἄριστος εὐρίσκειν ἔφυς; 440
 ΟΙ. τοιαῦτ' ὄνειδίξ', οἷς ἔμ' εὐρήσεις μέγαν.
 ΤΕΙ. αὐτὴ γε μέντοι σ' ἡ τύχη διώλεσεν.
 ΟΙ. ἀλλ' εἰ πόλιν τήνδ' ἐξέσωσ', οὐ μοι μέλει.
 ΤΕΙ. ἄπειμι τοίνυν· καὶ σὺ, παῖ, κόμιζε με.
 ΟΙ. κομιζέτω δῆθ', ὡς παρῶν σὺ γ' ἐμποδῶν 445
 ὀχλεῖς· συθείς τ' ἄν οὐκ ἂν ἀλγύναις πλεόν.
 ΤΕΙ. εἰπῶν ἄπειμ' ὧν οὐνεκ' ἤλθον, οὐ τὸ σὸν
 δείσας πρόσωπον· οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπου μ' ὀλεῖς.
 λέγω δέ σοι· τὸν ἄνδρα τοῦτον, ὃν πάλαι
 ζητεῖς ἀπειλῶν κἀνακηρύσσων φόνον 450
 τὸν Λαίτιον, οὗτός ἐστιν ἐνθάδε,

ξένος, λόγω μέτοικος, εἶτα δ' ἐγγενῆς
φανήσεται Θηβαῖος· οὐδ' ἠσθήσεται
τῇ ξυμοφοῶ· τυφλὸς γάρ ἐκ δεδορκήτοσ
καὶ πτωχὸς ἀντὶ πλουσίου ξένην ἐπι 455

σκήπτρῳ προδεικνύς γαῖαν ἐμπορεύσεται.
φανήσεται δὲ παισὶ τοῖς αὐτοῦ ξυνῶν
ἀδελφὸς αὐτὸς καὶ πατήρ, κἀξ ἧς ἔφυ
γυναικὸς υἱὸς καὶ πόσις, καὶ τοῦ πατρὸς
ὀμόσπορόσ τε καὶ φονεύς. καὶ ταῦτ', ἰὼν 460
εἴσω, λογίζου· κἀν λάβησ ἐψευσμένον,
φάσκειν ἔμ' ἤδη μαντικῇ μηδὲν φρονεῖν.

ΧΟ. στρ. α' τίς, ὄντιν' ἄθεσπιέπεια Δελφὶσ εἶπε πέτρα
ἄρρητ' ἄρρητων τελέσαντα φοινίαισι χερσίν; 465

ὦρα νιν ἀελλάδων
ἔππων σθεναρώτερον
φυγᾶ πόδα νωμᾶν.
ἐνοπλοσ γάρ ἐπ' αὐτὸν ἐπενθρόσκει
πυρὶ καὶ στεροπαῖσ ὁ Διὸσ γενέτασ· 470
δειναὶ δ' ἄμ' ἔπονται

Κῆρεσ ἀναπλάκητοι
ἔλαμψε γάρ τοῦ νιφόνετοσ ἀρτίωσ φανεῖσα
φάμα Παρνασσοῦ τὸν ἄδηλον ἄνδρα πάντ'
φοιτᾶ γάρ ὑπ' ἀγρίαν [ἰχνεύειν· 475

ἕλαν ἀνά τ' ἄντρα καὶ
πέτρασ, ὡσ ταῦροσ,
μέλεσοσ μελέφ ποδὶ χηρεῶν,
τὰ μεσόμφαλα γᾶσ ἀπονοσφίζων 480
μαντεῖα· τὰ δ' αἰεὶ
ζῶντα περιποτᾶται.

-στροφῆ β' δεινά μὲν οὔν, δεινά ταρασσει σοφὸσ οἶω-
[νοθέτασ 485

οὔτε δοκοῦντ' οὔτ' ἀποφάσκονθ', ὅ τι λέξω δ' ἀπορῶ.
πέτομαι δ' ἐλπίσιν, οὔτ' ἐνθάδ' ὄρων οὔτ' ὀπίσω.

τί γάρ ἢ Λαβδακίδαίς,

ἢ τῷ Πολύβου νεῖκος ἔκειτ', οὔτε πάροιθέν 490

ποτ' ἔγωγ' οὔτε τανῦν πω

ἔμαθον, πρὸς ὅτου δῆ, βασάνῳ πίστιν ἔχων,

ἐπὶ τὰν ἐπίδαμον φάτιν εἶμ' Οἰδίποδα, 495

Λαβδακίδαίς ἐπίκουρος ἀδήλων θανάτων.

ἀλλ' ὁ μὲν οὔν Ζεὺς ὅ τ' Ἀπόλλων ξυνετοῖ

[καὶ τὰ βροτῶν

εἰδότες· ἀνδρῶν δ' ὅτι μάντις πλέον ἢ γῶ

[φέρεται, 500

κρίσις οὐκ ἔστιν ἀληθῆς· σοφία δ' ἂν σοφίαν
παραμείψειεν ἀνήρ.

ἀλλ' οὔποτ' ἔγωγ' ἄν, πρὶν ἴδοιμ' ὀρθὸν ἔπος,

μεμφομένων ἂν καταφαίην. 505

φανερὰ γὰρ ἐπ' αὐτῷ πτερόεσσ' ἦλθε κόρα.

ποτέ, καὶ σοφὸς ὤφθη βασάνῳ θ' ἠδύπολις·

τῷ ἀπ' ἐμᾶς φρενὸς οὔποτ' ὀφλήσει κακίαν. 510

ἄνδρες πολῖται δεῖν' ἔπη πεπυσμένους

κατηγορεῖν μου τὸν τύραννον Οἰδίπουν,

πάρειμ' ἀτλητῶν. εἰ γὰρ ἐν ταῖς ξυμφοραῖς 515

ταῖς νῦν νομίζει πρὸς γ' ἐμοῦ πεπονθέναι

λόγοισιν εἴτ' ἔργοισιν ἐς βλάβην φέρον,

οὔτοι βίου μοι τοῦ μακράϊωνος πόθος,

φέροντι τήνδε βάξιν. οὐ γὰρ εἰς ἀπλοῦν

ἢ ζημία μοι τοῦ λόγου τούτου φέρει, 520

ἀλλ' ἐς μέγιστον, εἰ καλὸς μὲν ἐν πόλει,

κακὸς δὲ πρὸς σοῦ καὶ φίλων κεκλήσομαι.

XO. ἀλλ' ἦλθε μὲν δῆ τοῦτο τοῦνειδος τάχ' ἂν

ὀργῆ βιασθὲν μᾶλλον ἢ γνώμη φρενῶν.

- KP. τοῦπος δ' ἐφάνθη, ταῖς ἐμαῖς γνώμαις ὅτι 525
 πεισθεῖς ὁ μάντις τοὺς λόγους ψευδεῖς λέγοι;
- XO. ἠὺδᾶτο μὲν τάδ', οἶδ' δ' οὐ γνώμη τίνι.
- KP. ἐξ ὀμμάτων δ' ὀρθῶν τε καὶ ὀρθῆς φρενὸς
 κατηγορεῖτο τοῦπίκλημα τοῦτό μου;
- XO. οὐκ οἶδ'· ἄ γὰρ δρῶσ' οἱ κρατοῦντες, οὐκ ὀρῶ. 530
 αὐτὸς δ' ὅδ' ἤδη δωμάτων ἕξω περᾶ.
- OI. οὔτος σύ, πῶς δεῦρ' ἦλθες; ἦ τοσόνδ' ἔχεις
 τόλμης πρόσωπον, ὥστε τὰς ἐμας στέγας
 ἔκου, φονεὺς ὦν τοῦδε τάνδρὸς ἐμφανῶς
 ληστής τ' ἐναργῆς τῆς ἐμῆς τυραννίδος; 535
- φέρ' εἶπέ πρὸς θεῶν, δειλίαν ἢ μωρίαν
 ἰδὼν τιν' ἐμοὶ ταῦτ' ἐβουλεύσω ποιεῖν;
 ἦ τοῦργον ὡς οὐ γνωριοῦμί σου τόδε
 δόλω προσέρπον ἢ οὐκ ἀλεξοίμην μαθῶν;
 ἄρ' οὐχὶ μῶρόν ἐστι τοῦγχείρημά σου, 540
 ἄ· εὐ τε πλήθους καὶ φίλων τυραννίδα
 θηρᾶν, ὃ πλήθει χρήμασιν θ' ἀλίσκεται;
- KP. οἶσθ' ὡς ποίησον; ἀντὶ τῶν εἰρημένων
 ἴσ' ἀντάκουσον, κατὰ κρῖν' αὐτὸς μαθῶν.
- OI. λέγειν σύ δεινός, μανθάνειν δ' ἐγὼ κακός 545
 σοῦ· δυσμενῆ γὰρ καὶ βαρύν σ' εὖρηκ' ἐμοί.
- KP. τοῦτ' αὐτὸ νῦν μου πρῶτ' ἄκουσον, ὡς ἐρῶ.
- OI. τοῦτ' αὐτὸ μή μοι φράζ', ὅπως οὐκ εἶ κακός.
- KP. εἶ τοι νομίζεις κτῆμα τὴν αὐθαδίαν
 εἶναι τι τοῦ νοῦ χωρὶς, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖς. 550
- OI. εἶ τοι νομίζεις ἄνδρα συγγενῆ κακῶς
 δρῶν οὐχ ὑφέξειν τὴν δίκην, οὐκ εὔφρονεῖς.
- KP. ξύμφημί σοι ταῦτ' ἐνδικ' εἰρηῆσθαι· τὸ δέ
 πάθην' ὅποῖον φῆς παθεῖν, δίδασκέ με.
- OI. ἔπειθεσ ἢ οὐκ ἔπειθεσ, ὡς χρεῖη μ' ἐπὶ 555

- τὸν σεμνόμαντιν ἄνδρα πέμψασθαί τινα;
 ΚΡ. καὶ νῦν ἔθ' αὐτός εἰμι τῷ βουλευμάτι.
 ΟΙ. πόσον τιν' ἤδη δῆθ' ὁ Λάιος χρόνον...
 ΚΡ. δέδρακε ποῖον ἔργον; οὐ γὰρ ἔννοῶ.
 ΟΙ. ἄφαντος ἔρρει θανασίμῳ χειρώματι; 560
 ΚΡ. μακροὶ παλαιοὶ τ' ἂν μετρηθεῖεν χρόνοι.
 ΟΙ. τότε οὖν ὁ μάντις οὗτος ἦν ἐν τῇ τέχνῃ;
 ΚΡ. σοφός γ' ὁμοίως κἀξ ἴσου τιμώμενος.
 ΟΙ. ἐμνήσατ' οὖν ἐμοῦ τι τῷ τότε ἐν χρόνῳ;
 ΚΡ. οὐκ οὖν ἐμοῦ γ' ἐστῶτος οὐδαμοῦ πέλας. 565
 ΟΙ. ἀλλ' οὐκ ἔρουναν τοῦ θανόντος ἔσχετε;
 ΚΡ. παρέσχομεν, πῶς δ' οὐχί; κοῦκ ἠκούσαμεν.
 ΟΙ. πῶς οὖν τόθ' οὗτος ὁ σοφὸς οὐκ ἠῦδα τάδε;
 ΚΡ. οὐκ οἶδ'. ἐφ' οἷς γὰρ μὴ φρονῶ, σιγᾶν φιλῶ.
 ΟΙ. τόσον δέ γ' οἶσθα καὶ λέγοις ἂν εἷ φρονῶν. 570
 ΚΡ. ποῖον τόδ'; εἰ γὰρ οἶδά γ', οὐκ ἄρνήσομαι.
 ΟΙ. ὀθούνεκ', εἰ μὴ σοὶ ξυνῆλθε, τὰς ἐμὰς
 οὐκ ἂν ποτ' εἶπε Λαῖτου διαφθοράς.
 ΚΡ. εἰ μὲν λέγει τάδ', αὐτὸς οἶσθ'. ἐγὼ δὲ σοῦ
 μαθεῖν δικαίῳ ταῦθ' ἄπερ κάμοῦ σὺ νῦν. 575
 ΟΙ. ἐκμάνθαν'. οὐ γὰρ δὴ φονεὺς ἀλώσομαι.
 ΚΡ. τί δῆτ'; ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν γήμας ἔχεις;
 ΟΙ. ἄρνησις οὐκ ἔνεστιν ὧν ἀνιστορεῖς.
 ΚΡ. ἄρχεις δ' ἐκείνη ταῦτά, γῆς ἴσον νέμων;
 ΟΙ. ἂν ἦ θέλουσα, πάντ' ἐμοῦ κομίζεται. 580
 ΚΡ. οὐκ οὖν ἰσοῦμαι σφῶν ἐγὼ δυοῖν τρίτος;
 ΟΙ. ἐνταῦθα γὰρ δὴ καὶ κακὸς φαίνεται φίλος.
 ΚΡ. οὐκ, εἰ διδοίης γ', ὡς ἐγώ, σαυτῷ λόγον.
 ΟΙ. σκέψαι δὲ τοῦτο πρῶτον, εἴ τιν' ἂν δοκεῖς
 ἄρχειν ἐλέσθαι ξὺν φόβοισι μᾶλλον ἢ 585
 ἄτρεστον εὐδοντ', εἰ τά γ' αὐθ' ἔξει κράτη.

ἐγὼ μὲν οὖν οὔτ' αὐτὸς ἱμείρων ἔφυν
 τύραννος εἶναι μᾶλλον ἢ τύραννα δρᾶν,
 οὔτ' ἄλλος, ὅστις σωφρονεῖν ἐπίσταται.
 νῦν μὲν γὰρ ἐκ σοῦ πάντ' ἄνευ φόβου φέρω· 590
 εἰ δ' αὐτὸς ἦρχον, πολλὰ καὶ ἄκων ἔδρων.
 πῶς δῆτ' ἐμοὶ τυραννὶς ἡδίων ἔχειν
 ἀρχῆς ἀλύπου καὶ δυναστείας ἔφυ;
 οὔπω τοσοῦτον ἠπατημένος κυρῶ,
 ὥστ' ἄλλα χρῆζειν ἢ τὰ σὺν κέρδει καλά. 595
 νῦν πᾶσι χαίρω, νῦν με πᾶς ἀσπάζεται,
 νῦν οἱ σέθεν χρῆζόντες ἐκκαλοῦσί με·
 τὸ γὰρ τυχεῖν αὐτοὺς ἅπαν ἐνταῦθ' ἐνι.
 πῶς δῆτ' ἐγὼ κεῖν' ἂν λάβοιμ' ἀφείς τάδε;
 οὐκ ἂν γένοιτο νοῦς κακὸς καλῶς φρονῶν. 600
 ἀλλ' οὔτ' ἐραστῆς τῆσδε τῆς γνώμης ἔφυν,
 οὔτ' ἂν μετ' ἄλλου δρῶντος ἂν τλαίην ποτέ.
 καὶ τῶνδ' ἔλεγχον, τοῦτο μὲν Πυθῶδ' ἰὼν
 πεύθου, τὰ χρησθέντ' εἰ σαφῶς ἠγγειλά σοι·
 τοῦτ' ἄλλ', ἐάν με τῷ τερασκόπῳ λάβης 605
 κοινῇ τι βουλευσάντα, μὴ μ' ἀπλῆ κτάνης
 ψήφῳ, διπλῆ δέ, τῇ τ' ἐμῇ καὶ σῇ, λαβῶν·
 γνώμη δ' ἀδήλω μὴ με χωρὶς αἰτιῶ·
 οὐ γὰρ δίκαιον οὔτε τοὺς κακοὺς μάττην
 χρηστοὺς νομίζειν οὔτε τοὺς χρηστοὺς κακοὺς. 610
 φίλον γὰρ ἐσθλὸν ἐκβαλεῖν ἴσον λέγω
 καὶ τὸν παρ' αὐτῷ βίοτον, ὃν πλεῖστον φιλεῖ.
 ἀλλ' ἐν χρόνῳ γνώσει τάδ' ἀσφαλῶς, ἐπεὶ
 χρόνος δίκαιον ἄνδρα δείκνυσιν μόνος,
 κακὸν δὲ καὶ ἐν ἡμέρᾳ γνοίης μιᾶ. 615
 καλῶς ἔλεξεν εὐλαβουμένῳ πεσεῖν,
 ἀναξ' φρονεῖν γὰρ οἱ ταχεῖς οὐκ ἀσφαλεῖς.

XO.

- ΟΙ. ὅταν ταχύς τις οὐπιβουλεύων λάθρα
χωρῆ, ταχὺν δεῖ κάμει βουλεύειν πάλιν·
εἰ δ' ἡσυχάζων προσμενῶ, τὰ τοῦδε μὲν 620
πεπραγμέν' ἔσται, τὰ μὰ δ' ἡμαρτημένα.
- ΚΡ. τί δῆτα χρήζεις; ἤ με γῆς ἔξω βαλεῖν;
ΟΙ. ἥμιστα· θνήσκειν, οὐ φυγεῖν σε βούλομαι.
- ΚΡ. ὅταν προδείξῃς, οἶόν ἐστι τὸ φθονεῖν.
ΟΙ. ὡς οὐχ ὑπέιξων οὐδὲ πιστεύσω λέγεις; 625
ΚΡ. οὐ γὰρ φρονοῦντά σ' εὔ βλέπω.
ΟΙ. τὸ γοῦν ἐμόν.
ΚΡ. ἀλλ' ἐξ ἴσου δεῖ κάμειν.
ΟΙ. ἀλλ' ἔφυς κακός.
ΚΡ. εἰ δὲ ξυνίης μηδέν;
ΟΙ. ἀρκτέον γ' ὅμως.
ΚΡ. οὗτοι κακῶς γ' ἄρχοντος.
ΟΙ. ᾧ πόλις πόλις.
ΚΡ. κάμοι πόλεως μέτεστιν, οὐχὶ σοὶ μόνω. 630
ΧΟ. παύσασθ', ἀνακτες καιρίαν δ' ὑμῖν ὀρῶ
τῆνδ' ἐκ δόμων στείχουσαν Ἰοκάστην, μεθ' ἧς
τὸ νῦν παρεστῶς νεῖκος εὔ θέσθαι χρεῶν.

ΙΟΚΑΣΤΗ

- τί τὴν ἄβουλον, ᾧ ταλαίπωροι, στάσιν
γλώσσης ἐπήρασθ'; οὐδ' ἐπαισχύνεσθε, γῆς 635
οὕτω νοσοῦσης, ἴδια κινουῦντες κακά;
οὐκ εἶ σύ τ' οἴκους σύ τε, Κρέον, κατὰ στέγας,
καὶ μὴ τὸ μηδὲν ἄλγος ἐς μέγ' οἴσετε;
ΚΡ. ὄμαιμε, δεινά μ' Οιδίπους, ὃ σὸς πόσις
δρᾶσαι δικαιοῖ, δυοῖν, ἀποκρίνας κακοῖν, 640
ἢ γῆς ἀπῶσαι πατρίδος ἢ κτεῖναι λαβῶν.
ΟΙ. ξύμφημι· δρῶντα γὰρ νιν, ᾧ γύναι κακῶς

- εἴληφα τοῦμὸν σῶμα σὺν τέχνῃ κακῇ.
- KP. μή νυν ὀναίμην, ἀλλ' ἀραῖος, εἴ σέ τι
δέδρακ', ὀλοίμην, ὦν ἐπαιτιᾶ με δρᾶν. 645
- IO. ὦ πρὸς θεῶν πίστευσον, Οἰδίπους, τάδε,
μάλιστα μὲν τόνδ' ὄρκον αἰδεσθεὶς θεῶν
ἔπειτα κάμῃ τούσδε θ', οἳ πάρεισί σοι.
- XO. ^{στρ. α'} πιθοῦ θελήσας φρονήσας τ', ἄναξ, λίσσομαι. 650
- OI. τί σοι θέλεις δῆτ' εἰκάθω;
- XO. τὸν οὔτε πρὶν νήπιον νῦν τ' ἐν ὄρκῳ μέγαν κα-
- OI. οἴσθ' οὔν, ἃ χρῆζεις; [ταίδεσαι.
- XO. οἶδα.
- OI. φράζε δή, τί φῆς. 655
- XO. τὸν ἐναγῆ φίλον μήποτ' ἐν αἰτία
σύ γ' ἀφανεῖ λόγων ἄτιμον βαλεῖν.
- OI. εὔ νῦν ἐπίστω, ταῦθ' ὅταν ζητῆς ἐμοὶ
ζητῶν ὄλεθρον ἢ φυγὴν ἐκ τῆσδε γῆς.
- XO. ^{στρ. β'} οὐ τὸν πάντων θεῶν θεὸν πρόμον 660
"Ἄλιον· ἐπεὶ ἄθεος, ἄφιλος, ὅ τι πύματον
ὀλοίμαν, φρόνησιν εἰ τάνδ' ἔχω.
ἀλλὰ μοι δυσμόρως γὰρ φθίνουσα 665
τρύχει ψυχάν, τάδ' εἰ κακοῖς κακά
προσάψει τοῖς πάλαι τὰ πρὸς σφῶν.
- OI. ὄδ' οὔν ἵτω, κεῖ χρῆ με παντελῶς θανεῖν
ἢ γῆς ἄτιμον τῆσδ' ἀπωσθῆναι βία. 670
τὸ γὰρ σόν, οὐ τὸ τοῦδ' ἐποικτίρω στόμα
ἐλεινόν· οὗτος δ', ἐνθ' ἂν ῆ, στυγήσεται.
- KP. στυγνὸς μὲν εἰκὼν δῆλος εἶ, βαρὺς δ' ὅταν
θυμοῦ περάσης· αἱ δὲ τοιαῦται φύσεις
αὐταῖς δικαίως εἰσὶν ἄλγισται φέρειν. 675
- OI. οὔκουν μ' ἑάσεις κακτὸς εἶ;
- KP. πορευσομαι,

σοῦ μὲν τυχῶν ἀγνώτος, ἐν δὲ τοῖσδ' ἴσος.

- ΧΟ.^{ἀντ.α} γύναι, τί μέλλεις κομίζειν δόμων τόνδ' ἔσω;
 ΙΟ. μαθοῦσά γ', ἥτις ἡ τύχη. 680
 ΧΟ. δόκησις ἀγνώως λόγων ἤλθε· δάπτει δὲ καὶ
 τὸ μὴ ἴνδικον.
 ΙΟ. ἀμφοῖν ἀπ' αὐτοῖν;
 ΧΟ. ναίχι.
 ΙΟ. καὶ τίς ἦν λόγος ;
 ΧΟ. ἄλλις ἔμοιγ', ἄλλις γὰρ προπονουμένας, 685
 φαίνεται, ἐνθ' ἔληξεν, αὐτοῦ μένειν.
 ΟΙ. ὄραξ ἴν' ἤκεις, ἀγαθὸς ὢν γνώμην ἀνήρ,
 τοῦμὸν παριεῖς καὶ καταμβλύνων κέαρ;
 ΧΟ.^{ἀντ.β} ἄναξ, εἶπον μὲν οὐχ ἅπαξ μόνον,
 ἴσθι δὲ παραφρόνιμον, ἄπορον ἐπὶ φρόνιμα 690
 πεφάνθαι μ' ἄν, εἴ σε νοσφίζομαι
 ὅς τ' ἐμὸν γὰρ φίλον ἐν πόνοισιν
 ἀλύουσαν κατ' ὀρθὸν οὐρῖσας· 695
 τανῦν δ' εὐπομος, εἰ δύνῃ, γενοῦ.
 ΙΟ. πρὸς θεῶν δίδαξον κάμ', ἄναξ, ὅτου ποτὲ
 μῆνιν τοσήνδε πράγματος στήσας ἔχεις.
 ΟΙ. ἐρῶ· σὲ γὰρ τῶνδ' ἐς πλεόν, γύναι, σέβω· 700
 Κρέοντος, οἷά μοι βεβουλευκῶς ἔχει.
 ΙΟ. λέγ', εἰ σαφῶς τὸ νεῖκος ἐγκαλῶν ἐρεῖς.
 ΟΙ. φονέα μέ φησι Λαῖτου καθεστάναι.
 ΙΟ. αὐτὸς ξυνειδῶς ἢ μαθῶν ἄλλου πάρα;
 ΟΙ. μάντιν μὲν οὖν κακοῦργον εἰσπέμψας, ἐπεὶ 705
 τό γ' εἰς ἑαυτὸν πᾶν ἐλευθεροῦ στόμα.
 ΙΟ. σὺ νῦν ἀφείς σεαυτὸν ὦν λέγεις πέρι,
 ἐμοῦ ἴπάρχουσον καὶ μάθ' οὔνεκ' ἐστὶ σοι
 βρότειον οὐδὲν μαντικῆς ἔχον τέχνης.
 φανῶ δέ σοι σημεῖα τῶνδε σύντομα. 710

- χρησμός γάρ ἦλθε Λαίῳ ποτ', οὐκ ἐρῶ
 Φοίβου γ' ἀπ' αὐτοῦ, τῶν δ' ὑπηρετῶν ἄπο,
 ὡς αὐτὸν ἤξοι μοῖρα πρὸς παιδὸς θανεῖν,
 ὅστις γένοιτ' ἐμοῦ τε κάκεινου πάρα.
 καὶ τὸν μὲν, ὡσπερ γ' ἡ φάτις, ξένοι ποτὲ 715
 λησταὶ φονεύουσ' ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς·
 παιδὸς δὲ βλάστας οὐ διέσχον ἡμέραι
 τρεῖς, καὶ νιν ἄρθρα κείνος ἐνζεύξας ποδοῖν
 ἔρριψεν ἄλλων χερσὶν εἰς ἄβατον ὄρος.
 κἀνταῦθ' Ἄπολλων οὐτ' ἐκείνον ἤνυσεν 720
 φονέα γενέσθαι πατρός, οὔτε Λάιον,
 τὸ δεινόν, οὐφοβεῖτο, πρὸς παιδὸς παθεῖν.
 τοιαῦτα φῆμαι μαντικαὶ διώρισαν·
 ὦν ἐντρέπου σὺ μηδέν· ὦν γὰρ ἂν θεὸς
 χρεῖαν ἐρευνᾷ ῥαδίως αὐτὸς φανεῖ. 725
- ΟΙ. οἷόν μ' ἀκούσαντ' ἀρτίως ἔχει, γύναι,
 ψυχῆς πλάνημα κἀνακίνησις φρενῶν.
- ΙΟ. ποίας μερίμνης τοῦθ' ὑπο στραφεῖς λέγεις;
 ΟΙ. ἔδοξ' ἀκοῦσαί σου τόδ', ὡς ὁ Λάιος 730
 κατασφαγείη πρὸς τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς.
- ΙΟ. ἠὺδᾶτο γὰρ ταῦτ', οὐδέ πω λήξαντ' ἔχει.
 ΟΙ. καὶ ποῦ 'σθ' ὁ χῶρος οὗτος, οὗ τόδ' ἦν πάθος;
 ΙΟ. Φωκίς μὲν ἡ γῆ κληίζεται, σχιστὴ δ' ὁδὸς 735
 ἐς ταῦτὸ Δελφῶν κἀπὸ Δαυλίας ἄγει.
- ΟΙ. καὶ τίς χρόνος τοῖσδ' ἐστὶν οὕξεληλυθώς;
 ΙΟ. σχεδόν τι πρόσθεν ἢ σὺ τῆσδ' ἔχων χθονὸς
 ἀρχὴν ἐφαίνου, τοῦτ' ἐκηρύχθη πόλει.
- ΟΙ. ὦ Ζεῦ, τί μου δρᾶσαι βεβούλευσαι πέρι;
 ΙΟ. τί δ' ἐστὶ σοι τοῦτ', Οἰδίπους, ἐνθύμιον;
 ΟΙ. μήπω μ' ἐρώτα· τὸν Λάιον, φύσιν 740
 τίν' εἶχε, φράζε, τίνα δ' ἀκμὴν ἤβης ἔχων.

- ΙΟ. μέγας, χνοάζων ἄρτι λευκανθές κάρα·
μορφῆς δὲ τῆς σῆς οὐκ ἀπεστάτει πολὺ.
- ΟΙ. οἴμοι τάλας· ἔοικ' ἑμαυτὸν εἰς ἀράς
δεινὰς προβάλλων ἀρτίως οὐκ εἰδέναι. 745
- ΙΟ. πῶς φῆς; ὄκνω τοι πρὸς σ' ἀποσκοποῦσ' ἀναξ.
- ΟΙ. δεινῶς ἀθυμῶ, μὴ βλέπων ὁ μάντις ἦ·
δείξεις δὲ μᾶλλον, ἦν ἐν ἐξείπηγς ἔτι.
- ΙΟ. καὶ μὴν ὄκνω μὲν, ἃ δ' ἂν ἔρη μαθοῦσ' ἐρῶ.
- ΟΙ. πότερον ἐχώρει βαιός, ἢ πολλοὺς ἔχων 750
ἄνδρας λοχίτας, οἳ' ἀήρ ἀρχηγέτης;
- ΙΟ. πέντ' ἦσαν οἱ ξύμπαντες, ἐν δ' αὐτοῖσιν ἦν
κῆρυξ· ἀπήνη δ' ἦγε Λάιον μία.
- ΟΙ. αἰαῖ, τάδ' ἤδη διαφανῆ· τίς ἦν ποτε
ὁ τούσδε λέξας τοὺς λόγους ὑμῖν, γύναι; 755
- ΙΟ. οἰκεύς τις, ὅσπερ ἔκετ' ἐκσωθεὶς μόνος.
- ΟΙ. ἦ κὰν δόμοισι τυγχάνει τανῦν παρών;
- ΙΟ. οὐ δῆτ'· ἀφ' οὗ γὰρ κεῖθεν ἦλθε καὶ κράτη
σε τ' εἶδ' ἔχοντα Λαίον τ' ὀλωλότα,
ἐξικέτευσε τῆς ἐμῆς χειρὸς θιγῶν 760
ἀγρούς τε πέμψαι κάπτι ποιμνίων νομάς,
ὡς πλεῖστον εἶη τοῦδ' ἀποπτος ἄστεως.
κάπεμψ' ἐγὼ νιν· ἄξιός γάρ, οἳ' ἀνήρ
δοῦλος, φέρειν ἦν τῆσδε καὶ μείζω χάριν.
- ΟΙ. πῶς ἂν μόλοι δῆθ' ἡμῖν ἐν τάχει πάλιν; 765
- ΙΟ. πάρεστιν· ἀλλὰ πρὸς τί τοῦτ' ἐφίεσαι;
- ΟΙ. δέδοικ' ἑμαυτόν, ὦ γύναι, μὴ πόλλ' ἄγαν
εἰρημέν' ἦ μοι, δι' ἃ νιν εἰσιδεῖν θέλω.
- ΙΟ. ἀλλ' ἔξεται μὲν· ἀξία δέ που μαθεῖν
κάγώ τά γ' ἐν σοὶ δυσφόρως ἔχοντ' ἀναξ. 770
- ΟΙ. κοῦ μὴ στερηθῆς γ' ἐς τοσοῦτον ἐλπίδων
ἐμοῦ βεβῶτος· τῷ γὰρ ἂν καὶ μείζονι

λέξαιμ' ἂν ἢ σοί, ἢ διὰ τύχης τοιαῶσδ' ἰών; 01
ἐμοὶ πατὴρ μὲν Πόλυβος ἦν Κορίνθιος,
μήτηρ δὲ Μερόπη Δωρίς· ἠγόμην δ' ἀνήρ 775
ἄστῶν μέγιστός τῶν ἐκεῖ, πρὶν μοι τύχη
τοιάδ' ἐπέστη, θαυμάσαι μὲν ἄξια,
σπουδῆς γε μέντοι τῆς ἐμῆς οὐκ ἄξια. 10
ἀνὴρ γὰρ ἐν δείπνοις μ' ὑπερπλησθεὶς μέθη
καλεῖ παρ' οἴνω, πλαστός ὡς εἶην πατρί. 780
κἀγὼ βαρυνθεὶς τὴν μὲν οὔσαν ἡμέραν
μόλις κατέσχον· θατέρῃ δ' ἰὼν πέλας
μητρὸς πατρὸς τ' ἤλεγχον· οἱ δὲ δυσφόρως
τοῦνιδος ἦγον τῶ μεθέντι τὸν λόγον.
κἀγὼ τὰ μὲν κείνοιον ἕτερπόμην, ὅμως δ' 785
ἐκνιζέ μ' αἰεὶ τοῦθ'· ὑφείρπε γὰρ πολὺ.
λάθρα δὲ μητρὸς καὶ πατρὸς πορεύομαι
Πυθῶδε· καὶ μ' ὁ Φοῖβος, ὧν μὲν ἰκόμην,
ἄτιμον ἐξέπεμψεν, ἄλλα δ' ἄθλια 01
καὶ δεινὰ καὶ δύστηνα προύφηγεν λέγων, 790
ὡς μητρὶ μὲν χρεῖή με μειχθῆναι, γένος δ'
ἄτλητον ἀνθρώποισι δηλώσοιμ' ὄραῖν,
φονεὺς δ' ἐσοίμην τοῦ φυτεύσαντος πατρὸς.
κἀγὼ, ἴπακούσας ταῦτα, τὴν Κορινθίαν
ἄστροις τὸ λοιπὸν ἐκμετρούμενος χθόνα 795
ἔφευγον, ἔνθα μήποτ' ὀψοίμην κακῶν
χρησμῶν ὀνειδέη τῶν ἐμῶν τελούμενα.
στείχων δ' ἰκνοῦμαι τούσδε τοὺς χώρους, ἐν οἷς 10
σύ τὸν τύραννον τοῦτον ὄλλυσθαι λέγεις.
καὶ σοί, γύναι, τάληθές ἐξερωῶ· τριπλῆς 800
ὅτ' ἦν κελεύθου τῆσδ' ὀδοιπορῶν πέλας,
ἐνταῦθα μοι κήρυξ τε κἀπὶ πωλικῆς
ἀνὴρ ἀπήνης ἐμβεβώς, οἶδον σύ φῆς, 10

ξυνηντίαζον· κάξ ὁδοῦ μ' ὃ θ' ἡγεμῶν
 αὐτός θ' ὁ πρέσβυς πρὸς βίαν ἤλαυνέτην. 805
 κάγῳ τὸν ἐκτρέποντα, τὸν τροχλάτην,
 παίω δι' ὀργῆς καί μ' ὁ πρέσβυς, ὡς ὀράῃ
 ὄχους παραστείχοντα, τηρήσας μέσον
 κάρα διπλοῖς κέντροισί μου καθίκετο.
 οὐ μὴν ἴσην γ' ἔτεισεν, ἀλλὰ συντόμως 810
 σκήπτρω τυπεῖς ἐκ τῆσδε χειρὸς ὕπτιος
 μέσης ἀπήνης εὐθύς ἐκκυλίνδεται·
 κτείνω δὲ τοὺς ζύμπαντας. εἰ δὲ τῷ ξένῳ
 τούτῳ προσήκει Λαίῳ τι συγγενές,
 τίς τοῦδ' ἄνδρὸς νῦν ἄν ἀθλιώτερος, 815
 τίς ἐχθροδαίμων μᾶλλον ἄν γένοιτ' ἀνήρ;
 ὃν μὴ ξένων ἔξεστι μῆδ' ἀστῶν τινι
 δόμος δέχεσθαι μῆδ' προσφωνεῖν τινα,
 ὠθεῖν δ' ἀπ' οἴκων· καὶ τὰδ' οὔτις ἄλλος ἦν
 ἢ γῶν ἔμαυτῷ τάσδ' ἀράς ὁ προστιθείς. 820
 λέχη δὲ τοῦ θανόντος ἐν χεροῖν ἐμαῖν
 χραίνω, δι' ὧν περ ὦλετ'. ἄρ' ἔφυν κακός,
 ἄρ' οὐχὶ πᾶς ἀναγνος, εἰ με χρὴ φυγεῖν,
 καί μοι φυγόντι μῆστι τοὺς ἐμούς ἰδεῖν,
 μὴ μ' ἐμβατεύειν πατρίδος, ἢ γάμοις με δεῖ 825
 μητρὸς ζυγῆναι καὶ πατέρα κατακτανεῖν,
 Πόλυβον, ὃς ἐξέφυσε καξέθεψέ με;
 ἄρ' οὐκ ἀπ' ὧμοῦ ταῦτα δαίμονός τις ἄν
 κρίνων ἐπ' ἀνδρὶ τῷδ' ἄν ὀρθοίη λόγον; 830
 μὴ δῆτα μὴ δῆτ', ὧ θεῶν ἀγνὸν σέβας,
 ἴδοιμι ταύτην ἡμέραν, ἀλλ' ἐκ βροτῶν
 βαίην ἀφαντος πρόσθεν ἢ τοιάνδ' ἰδεῖν
 κηλίδ' ἐμαυτῷ ξυμφορᾶς ἀφιγμένην.
 ἢ μῖν μὲν, ὦναξ, ταῦτ' ὀκνήρ· ἕως δ' ἄν οὔν

ΧΟ.

- πρὸς τοῦ παρόντος ἐκμάθης, ἔχ' ἐλπίδα. 835
 ΟΙ. καὶ μὴν τοσοῦτόν ἐστὶ μοι τῆς ἐλπίδος,
 τὸν ἄνδρα τὸν βοτῆρα προσμεῖναι μόνον.
 ΙΟ. πεφασμένου δέ τίς ποθ' ἢ προθυμία;
 ΟΙ. ἐγὼ διδάξω σ'. ἦν γὰρ εὐρεθῆ λέγων 840
 σοὶ ταῦτ', ἔγωγ' ἂν ἐκπεφευγοίην πάθος.
 ΙΟ. ποῖον δέ μου περισσὸν ἤκουσας λόγον;
 ΟΙ. ληστὰς ἔφασκες αὐτὸν ἄνδρας ἐννέπειν,
 ὡς νιν κατακτείνειαν. εἰ μὲν οὖν ἔτι
 λέξει τὸν αὐτὸν ἀριθμόν, οὐκ ἐγὼ ἔκτανον· 845
 οὐ γὰρ γένοιτ' ἂν εἷς γε τοῖς πολλοῖς ἴσος.
 εἰ δ' ἄνδρ' ἓν οἰόζωνον αὐδήσει, σαφῶς
 τοῦτ' ἐστὶν ἤδη τοῦργον εἰς ἐμὲ ῥέπον.
 ΙΟ. ἀλλ' ὡς φανέν γε τοῦπος ᾧδ' ἐπίστασο,
 κοῦκ ἔστιν αὐτῷ τοῦτό γ' ἐκβαλεῖν πάλιν· 850
 πόλις γὰρ ἤκουσ', οὐκ ἐγὼ μόνη τάδε.
 εἰ δ' οὖν τι κάκτρέποιτο τοῦ πρόσθεν λόγου,
 οὔτοι ποτ' ὄναξ, τὸν γε Λαίτου φόνον
 φανεῖ δικαίως ὀρθόν, ὅν γε Λοξίας
 διεῖπε χρῆναι παιδὸς ἐξ ἐμοῦ θανεῖν.
 καίτοι νιν οὐ κεῖνος γ' ὁ δύστηνός ποτε 855
 κατέκταν', ἀλλ' αὐτὸς πάροιθεν ὤλετο·
 ὥστ' οὐχὶ μαντείας γ' ἂν οὔτε τῆδ' ἐγὼ
 βλέψαιμ' ἂν οὔνεκ' οὔτε τῆδ' ἂν ὕστερον.
 ΟΙ. καλῶς νομίζεις· ἀλλ' ὅμως τὸν ἐργάτην
 πέμψον τινὰ στελοῦντα, μηδὲ τοῦτ' ἀφῆς. 860
 ΙΟ. πέμψω ταχύνας· ἀλλ' ἴωμεν ἐς δόμους.
 οὐδὲν γὰρ ἂν πράξαιμ' ἂν ὧν οὐ σοὶ φίλον.
 ΧΟ. στρ. α' εἶ μοι ξυνεῖη φέροντι
 μοῖρα τὰν εὔσεπτον ἀγνείαν λόγων
 ἔργων τε πάντων, ὧν νόμοι πρόκεινται 865

- ὑψίποδες οὐρανίαν
 δι' αἰθέρα τεκνωθέντες, ὧν Ὀλυμπος
 πατήρ μόνος, οὐδέ νιν
 θνατὰ φύσις ἀνέρων
 ἔτικτεν οὐδὲ μήποτε λάθα κατακοιμάσῃ. 870
 μέγας ἐν τούτοις θεός,
 οὐδὲ γηράσκει.
- ἀντιστρ. α' ὕβρις φυτεύει τύραννον·
 ὕβρις, εἰ πολλῶν ὑπερπλησθῆ μάταν,
 ἃ μὴ ἴπικαιρα μηδὲ συμφέροντα, 875
 ἀκροτάταν εἰσαναβᾶσ' ἄκραν
 ἀπότομον ὥρουσεν νιν εἰς ἀνάγκαν,
 ἔνθ' οὐ ποδὶ χρησίμῳ
 χρῆται τὸ καλῶς δὴ ἔχον
 πόλει πάλαισμα μήποτε λῦσαι θεὸν αἰτοῦμαι. 880
 θεὸν οὐ λήξω ποτὲ
 προστάταν ἴσχων.
- στροφή β' εἰ δέ τις ὑπέροπτα χερσὶν
 ἢ λόγῳ πορεύεται,
 Δίκας ἀφόβητος οὐδὲ
 δαιμόνων ἔδη σέβων 885
 κακά νιν ἔλοιτο μοῖρα,
 δυσπότημου χάριν χλιδᾶς.
 εἰ μὴ τὸ κέρδος κερδανεῖ δικαίως
 καὶ τῶν ἀσέπτων ἔρξεται, 890
 ἢ τῶν ἀθίκτων ἔξεται ματάζων.
 τίς ἔτι ποτ' ἐν τοῖσδ' ἀνήρ
 θυμοῦ βέλη ἔρξεται
 ψυχὰς ἀμύνειν; εἰ γὰρ αἱ
 τοιαῖδε πράξεις τίμιαι, 895
 τί δεῖ με χορεύειν;

ἀντιστρ. β' οὐκέτι τὸν ἄθικτον εἶμι
 γᾶς ἐπ' ὀμφαλὸν σέβων
 οὐδ' ἐς τὸν Ἀβαῖσι ναὸν
 οὐδὲ τὰν Ὀλυμπίαν, 900
 εἰ μὴ τάδε χειρόδεκτα
 πᾶσιν ἀρμόσει βροτοῖς.
 ἀλλ', ὦ κρατύνων, εἴπερ ὄρθ' ἀκούεις,
 Ζεῦ, πάντ' ἀνάσσω, μὴ λάθοι
 σὲ τὰν τε σὰν ἀθάνατον αἰὲν ἀρχάν.
 φθίνοντα γὰρ Λαῖου 905
 πυθόχρηστα θέσφατ' ἐξ-
 αιροῦσιν ἤδη, κούδαμοῦ
 τιμαῖς Ἀπόλλων ἐμφανής·
 ἔρρει δὲ τὰ θεῖα. 910

ΙΟ. χάρας ἀνακτες, δόξα μοι παρεστάθη
 ναοὺς ἰκέσθαι δαιμόνων, τὰδ' ἐν χεροῖν
 στέφη λαβούση κάπιθυμιάματα.
 ὑψοῦ γὰρ αἴρει θυμὸν Οἰδίπους ἄγαν
 λύπαισι παντοίαισιν, οὐδ' ὅποῖ' ἀνήρ 915
 ἔννοους τὰ καινὰ τοῖς πάλαι τεκμαίρεται,
 ἀλλ' ἔστι τοῦ λέγοντος, εἰ φόβους λέγοι.
 ὅτ' οὔν παραινοῦσ' οὐδὲν ἐς πλεόν ποιῶ,
 πρὸς σ', ὦ Λύκει' Ἀπολλων, ἀγχιστος γὰρ εἶ,
 ἰκέτις ἀφῖγμαι τοῖσδε σὺν κατεύγμασιν, 920
 ὅπως λύσιν τιν' ἤμιν εὐαγῆ πόρης·
 ὡς νῦν ὀκνοῦμεν πάντες ἐκπεπληγμένον
 κεῖνον βλέποντες ὡς κυβερνήτην νεώς.

ΑΓΓΕΛΟΣ

ἄρ' ἂν παρ' ὑμῶν, ὦ ξένοι, μάθοιμ', ὅπου
 τὰ τοῦ τυράννου δώματ' ἐστὶν Οἰδίου; 925

- μάλιστα δ' αὐτὸν εἶπατ' εἰ κάτισθ' ὅπου.
 ΧΟ. στέγαι μὲν αἶδε, καὐτὸς ἔνδον, ὦ ξένε·
 γυνή δὲ μήτηρ ἦδε τῶν κείνου τέκνων.
 ΣΓ. ἀλλ' ὀλβία τε καὶ ξὺν ὀλβίοις αἰεὶ
 γένοι', ἐκείνου γ' οὔσα παντελῆς δάμαρ. 930
 ΙΟ. αὐτῶς δὲ καὶ σύ γ', ὦ ξέν'. ἄξιος γὰρ εἶ
 τῆς εὐεπείας οὔνεκ'. ἀλλὰ φράζ', ὅτου
 χρῆζών ἀφῖξαι χῶτι σημῆναι θέλων.
 ΑΓ. ἀγαθὰ δόμοις τε καὶ πόσει τῷ σῶ, γύναι.
 ΙΟ. τὰ ποῖα ταῦτα, πρὸς τίνος δ' ἀφιγμένος; 935
 ΑΓ. ἐκ τῆς Κορίνθου· τὸ δ' ἔπος, οὐξερῶ τάχα,
 ἦδοιο μὲν, πῶς δ' οὐκ ἄν; ἄσχάλλοις δ' ἴσως.
 ΙΟ. τί δ' ἔστι; ποῖαν δύναμιν ὦδ' ἔχει διπλῆν;
 ΑΓ. τύραννον αὐτὸν οὐπιχώριοι χθονὸς
 τῆς Ἰσθμίας στήσουσιν, ὡς ηἰδᾶτ' ἐκεῖ. 940
 ΙΟ. τί δ'; οὐχ ὁ πρέσβυς Πόλυβος ἐγκρατῆς ἔτι;
 ΑΓ. οὐ δῆτ', ἐπεὶ νῖν θάνατος ἐν τάφοις ἔχει.
 ΙΟ. πῶς εἶπας; ἦ τέθνηκε Πόλυβος, ὦ γέρον;
 ΑΓ. εἰ μὴ λέγω τάληθές, ἀξιῶ θανεῖν.
 ΙΟ. ὦ πρόσπολ', οὐχὶ δεσπότη τὰδ' ὡς τάχος 945
 μολοῦσα λέξεις; ὦ θεῶν μαντεύματα,
 ἴν' ἐστέ. τοῦτον Οἰδίπους πάλαι τρέμων
 τὸν ἄνδρ' ἔφευγε μὴ κτάνοι· καὶ νῦν ὅδε
 πρὸς τῆς τύχης ὄλωλεν, οὐδὲ τοῦδ' ὑπο.
 ΟΙ. ὦ φίλτατον γυναικὸς Ἰοκάστης κἀρα, 950
 τί μ' ἐξεπέμφω δεῦρο τῶνδε δωμάτων;
 ΙΟ. ἄκουε τάνδρὸς τοῦδε καὶ σκόπει κλύων,
 τὰ σέμν' ἴν' ἤκει τοῦ θεοῦ μαντεύματα.
 ΟΙ. οὔτος δὲ τίς ποτ' ἐστὶ καὶ τί μοι λέγει;
 ΙΟ. ἐκ τῆς Κορίνθου, πατέρα τὸν σὸν ἀγγελῶν 955
 ὡς οὐκέτ' ὄντα Πόλυβον, ἀλλ' ὄλωλότα.

- ΟΙ. τί φῆς, ξέν'; αὐτός μοι σὺ σημήνας γενοῦ.
 ΑΓ. εἰ τοῦτο πρῶτον δεῖ μ' ἀπαγγεῖλαι σαφῶς,
 εὖ ἴσθ' ἐκεῖνον θανάσιμον βεβηκότα.
- ΟΙ. πότερα δόλοισιν, ἢ νόσου ξυναλλαγῇ;
 ΑΓ. σμικρὰ παλαιὰ σώματ' εὐνάξει ῥοπή.
 ΟΙ. νόσοις ὁ τλήμων, ὡς ἔοικεν, ἔφθιτο.
 ΑΓ. καὶ τῷ μακρῷ γε συμμετρούμενος χρόνῳ.
 ΟΙ. φεῦ, φεῦ, τί δῆτ' ἄν, ὦ γύναι, σκοποῖτό τις
 τὴν Πυθόμαντιν ἐστίαν ἢ τοὺς ἄνω
 κλάζοντας ὄρνεις, ὧν ὑφηγητῶν ἐγὼ
 κτενεῖν ἔμελλον πατέρα τὸν ἐμόν; ὁ δὲ θανῶν
 κεύθει κάτω δὴ γῆς, ἐγὼ δ' ὄδ' ἐνθάδε
 ἄψαυστος ἔγχους, εἴ τι μὴ τῶμαῖ πόθῳ
 κατέφθιθ'. οὕτω δ' ἂν θανῶν εἴη 'ξ ἐμοῦ.
 τὰ δ' οὖν παρόντα συλλαβὼν θεσπίσματα
 κεῖται παρ' Αἰδη Πόλυβος ἄξι' οὐδενός.
- ΙΟ. οὐκουν ἐγὼ σοι ταῦτα προύλεγον πάλαι;
 ΟΙ. ἠύδας· ἐγὼ δὲ τῷ φόβῳ παρηγόμεν.
 ΙΟ. μὴ νυν ἔτ' αὐτῶν μηδὲν ἐς θυμὸν βάλῃς.
 ΟΙ. καὶ πῶς τὸ μητρὸς λέχος οὐκ ὀκνεῖν με δεῖ;
 ΙΟ. τί δ' ἂν φοβοῖτ' ἄνθρωπος, ᾧ τὰ τῆς τύχης
 κρατεῖ πρόνοια δ' ἐστὶν οὐδενός σαφῆς;
 εἰκῆ κρᾶτιστον ζῆν, ὅπως δύναιτό τις.
 σὺ δ' ἐς τὰ μητρὸς μὴ φοβοῦ νυμφεύματα·
 πολλοὶ γὰρ ἤδη κἂν ὀνειράσιν βροτῶν
 μητρὶ ξυνηγνάσθησαν. ἀλλὰ ταῦθ' ὅτῳ
 παρ' οὐδέν ἐστι, ῥᾶστα τὸν βίον φέρει.
- ΟΙ. καλῶς ἅπαντα ταῦτ' ἂν ἐξείρητό σοι,
 εἰ μὴ 'κύρει ζῶσ' ἢ τεκοῦσα νῦν δ' ἐπεὶ
 ζῆ, πᾶσ' ἀνάγκη, καὶ καλῶς λέγεις ὀκνεῖν.
 ΙΟ. καὶ μὴν μέγας γ' ὀφθαλμὸς οἱ πατρὸς τάφοι.

- ΟΙ. μέγας, ξυνίημι· ἀλλὰ τῆς ζώσης φόβος.
- ΑΓ. ποίας δὲ καὶ γυναικὸς ἐκφοβεῖσθ' ὕπερ;
- ΟΙ. Μερόπης, γηραιέ, Πόλυβος ἧς ὄκει μέτα. 990
- ΑΓ. τί δ' ἔστ' ἐκείνης ὑμῖν ἐς φόβον φέρον;
- ΟΙ. θεήλατον μάντευμα δεινόν, ὧ ξένη.
- ΑΓ. ἦ ῥήτόν, ἦ οὐχὶ θεμιτὸν ἄλλον εἰδέναι;
- ΟΙ. μάλιστά γ' εἶπε γάρ με Λοξίας ποτὲ
 χρῆναι μιγῆναι μητρὶ τήμαυτοῦ τό τε 995
 πατρῶον αἶμα χερσὶ ταῖς ἐμαῖς ἐλεῖν.
 ὦν οὐνεχ' ἡ Κόρινθος ἐξ ἐμοῦ πάλαι
 μακρὰν ἀπωκεῖτ' εὐτυχῶς μέν, ἀλλ' ὅμως
 τὰ τῶν τεκόντων ὄμμαθ' ἠδιστον βλέπειν.
- ΑΓ. ἦ γὰρ τὰδ' ὀκνῶν κείθεν ἦσθ' ἀπόπτολις; 1000
- ΟΙ. πατρός τε χρῆζων μὴ φονεὺς εἶναι, γέρον.
- ΑΓ. τί δῆτ' ἐγὼ οὐχὶ τοῦδε τοῦ φόβου σ', ἀναξ,
 ἐπέειπερ εὔνους ἦλθον, ἐξελυσάμην;
- ΟΙ. καὶ μὴν χάριν γ' ἂν ἀξίαν λάβοις ἐμοῦ.
- ΑΓ. καὶ μὴν μάλιστα τοῦτ' ἀφικόμην, ὅπως 1005
 σοῦ πρὸς δόμους ἐλθόντος εὐ πράξαιμι τι.
 ΟΙ. ἀλλ' οὐποτ' εἶμι τοῖς φυτεύσασίν γ' ὁμοῦ.
 ΑΓ. ὦ παῖ, καλῶς εἶ δῆλος οὐκ εἰδώς, τί δρᾶς.
 ΟΙ. πῶς, ὦ γηραιέ; πρὸς θεῶν, δίδασκέ με.
 ΑΓ. εἰ τῶνδε φεύγεις οὐνεκ εἰς οἴκους μολεῖν. 1010
 ΟΙ. ταρβῶν γε, μὴ μοι Φοῖβος ἐξέλθη σαφῆς.
 ΑΓ. ἦ μὴ μίασμα τῶν φυτευσάντων λάβης;
- ΟΙ. τοῦτ' αὐτό, πρέσβυ, τοῦτό μ' εἰσαεὶ φοβεῖ.
 ΑΓ. ἄρ' οἴσθα δῆτα πρὸς δίκην οὐδὲν τρέμων;
- ΟΙ. πῶς δ' οὐχί, παῖς γ' εἰ τῶνδε γεννητῶν ἔφυν; 1015
- ΑΓ. ὀθούνεκ' ἦν σοι Πόλυβος οὐδὲν ἐν γένει.
 ΟΙ. πῶς εἶπας; οὐ γὰρ Πόλυβος ἐξέφυσέ με;
- ΑΓ. οὐ μᾶλλον οὐδὲν τοῦδε τάνδρος, ἀλλ' ἴσον.

- ΟΙ. καὶ πῶς ὁ φύσας ἐξ ἴσου τῷ μηδενί;
- ΑΓ. ἀλλ' οὐ σ' ἐγείνατ' οὔτ' ἐκείνος οὔτ' ἐγώ. 1020
- ΟΙ. ἀλλ' ἀντὶ τοῦ δὴ παῖδά μ' ὠνομάζετο;
- ΑΓ. δῶρόν ποτ', ἴσθι, τῶν ἐμῶν χειρῶν λαβῶν.
- ΟΙ. καῖθ' ὦδ' ἀπ' ἄλλης χειρὸς ἔστερξεν μέγα;
- ΑΓ. ἢ γὰρ πρὶν αὐτὸν ἐξέπεισ' ἀπαιδία.
- ΟΙ. σὺ δ' ἐμπολήσας ἢ τυχῶν μ' αὐτῷ δίδως; 1025
- ΑΓ. εὐρῶν ναπαίαις ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαῖς.
- ΟΙ. ὠδοιπόροις δὲ πρὸς τί τοῦσδε τοὺς τόπους;
- ΑΓ. ἐνταῦθ' ὀρείοις ποιμνίοις ἐπεστάτουν.
- ΟΙ. ποιμὴν γὰρ ἤσθα κάπλι θητεία πλάνης;
- ΑΓ. σοῦ δ', ὦ τέκνον, σωτήρ γε τῷ τότε ἐν χρόνῳ. 1030
- ΟΙ. τί δ' ἄλλος ἴσχοντ' ἐν κακοῖς με λαμβάνεις;
- ΑΓ. ποδῶν ἂν ἄρθρα μαρτυρήσειεν τὰ σά.
- ΟΙ. οἴμοι, τί τοῦτ' ἀρχαῖον ἐννέπεις κακόν;
- ΑΓ. λύω σ' ἔχοντα διατόρους ποδοῖν ἀκμάς.
- ΟΙ. δεινόν γ' ὄνειδος σπαργάνων ἀνειλόμην. 1035
- ΑΓ. ὥστ' ὠνομάσθης ἐκ τύχης ταύτης, ὃς εἶ.
- ΟΙ. ὦ πρὸς θεῶν, πρὸς μητρὸς ἢ πατρὸς; φράσον.
- ΑΓ. οὐκ οἶδ'. ὁ δοὺς δὲ ταῦτ' ἐμοῦ λῶον φρονεῖ.
- ΟΙ. ἢ γὰρ παρ' ἄλλου μ' ἔλαβες οὐδ' αὐτὸς τυχῶν;
- ΑΓ. οὐκ, ἀλλὰ ποιμὴν ἄλλος ἐκδίδωσί μοι. 1040
- ΟΙ. τίς οὗτος; ἢ κάτοισθα δηλῶσαι λόγῳ;
- ΑΓ. τῶν Λαῖτου δήπου τις ὠνομάζετο.
- ΟΙ. ἢ τοῦ τυράννου τῆσδε γῆς πάλαι ποτέ;
- ΑΓ. μάλιστα· τούτου τάνδρὸς οὔτος ἦν βοτήρ.
- ΟΙ. ἢ κάστ' ἔτι ζῶν οὗτος, ὥστ' ἰδεῖν ἐμέ; 1045
- ΑΓ. ὑμεῖς γ' ἀριστ' εἰδεῖτ' ἂν οὐπιχώριοι.
- ΟΙ. ἔστιν τις ὑμῶν τῶν παρεστώτων πέλας,
ὅστις κάτοιδε τὸν βοτήρ' ὃν ἐννέπει,
εἴτ' οὖν ἐπ' ἀγρῶν εἴτε κἀνθάδ' εἰσιδῶν;

- σημήναθ', ὡς ὁ καιρὸς ηῦρῆσθαι τάδε. 1050
- XO. οἶμαι μὲν οὐδέν' ἄλλον ἢ τὸν ἐξ ἀγρῶν,
ὄν κάματευες πρόσθεν εἰσιδεῖν· ἀτὰρ
ἦδ' ἂν τάδ' οὐχ ἥκιστ' ἂν Ἰοκάστα λέγοι.
- OI. γύναι, νοεῖς ἐκεῖνον, ὄντιν' ἀρτίως
μολεῖν ἐφιέμεσθα τόν θ' οὔτος λέγει; 1055
- IO. τί δ' ὄντιν' εἶπε; μηδὲν ἐντραπῆς· τὰ δὲ
ῥηθέντα βούλου μηδὲ μεμνηῆσθαι μάτην.
- OI. οὐκ ἂν γένοιτο τοῦθ', ὅπως ἐγώ, λαβῶν
σημεῖα τοιαῦτ' οὐ φανῶ τοῦμὸν γένος.
- IO. μὴ πρὸς θεῶν, εἴπερ τι τοῦ σαυτοῦ βίου 1060
κῆδη, ματεύσης τοῦθ' ἄλις νοσοῦσ' ἐγώ.
- OI. θάρσει· σὺ μὲν γάρ, οὐδ' ἐὰν τρίτης ἐγώ
μητρὸς φανῶ τρίδουλος, ἐκφανῆ κακῆ.
- IO. ὅμως πιθοῦ μοι, λίσσομαι· μὴ δρᾷ τάδε.
- OI. οὐκ ἂν πιθοίμην μὴ οὐ τάδ' ἐκμαθεῖν σαφῶς. 1065
- IO. καὶ μὴν φρονοῦσά γ' εὔ τὰ λῶστα σοι λέγω.
- OI. τὰ λῶστα τοίνυν ταῦτά μ' ἀλγύνει πάλαι.
- IO. ὦ δύσποτμ', εἴθε μήποτε γνοιῆς, ὅς εἴ.
- OI. ἄξει τις ἐλθὼν δεῦρο τὸν βοτῆρά μοι;
ταύτην δ' ἔατε πλουσίῳ χαίρειν γένει. 1070
- IO. ἰοῦ ἰοῦ, δύστηνε. τοῦτο γὰρ σ' ἔχω
μόνον προσειπεῖν, ἄλλο δ' οὔποθ' ὕστερον.
- XO. τί ποτε βέβηκε, Οιδίπους, ὑπ' ἀγρίας
ἄξασα λύπης ἢ γυνῆ; δέδοιχ' ὅπως
μὴ 'κ τῆς σιωπῆς τῆσδ' ἀναρρήξει κακά. 1075
- OI. ὅποια χρῆζει ῥηγνύτω· τοῦμὸν δ' ἐγώ,
κεῖ σμικρόν ἐστι, σπέρμ' ἰδεῖν βουλήσομαι.
αὕτη δ' ἴσως, φρονεῖ γὰρ ὡς γυνὴ μέγα,
τὴν δυσγένειαν τὴν ἐμὴν αἰσχύνεται.
ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν παῖδα τῆς Τύχης νέμων 1080

- τῆς εὖ διδούσης οὐκ ἀτιμασθήσομαι.
 τῆς γὰρ πέφυκα μητρός, οἱ δὲ συγγειεῖς
 μῆνές με μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν.
 τοῖόςδε δ' ἐκφύς οὐκ ἂν ἐξέλθοιμ' ἔτι
 ποτ' ἄλλος, ὥστε μὴ ἐκμαθεῖν τοῦμόν γένος. 1085
- ΧΟ. στρ. εἴπερ ἐγὼ μάντις εἰμὶ
 καὶ κατὰ γνώμαν ἴδρις,
 οὐ τὸν Ὀλυμπον ἀπέιρων,
 ὦ Κιθαιρών, οὐκ ἔσει
 τὰν αὖριον πανσέληνον, 1090
 μὴ οὐ σέ γε καὶ πατριώταν Οἰδίου
 καὶ τροφὸν καὶ ματέρ' αὔξειν.
 καὶ χορεύεσθαι πρὸς ἡμῶν,
 ὡς ἐπίηρα φέροντα
 τοῖς ἐμοῖς τυράννοις. 1095
 ἰήιε Φοῖβε, σοὶ
 δὲ ταῦτ' ἀρέστ' εἶη.
- ἀντιστ. τίς σε, τέκνον, τίς σ' ἔτικτε
 τῶν μακραιώνων ἄρα Πανὸς ὄρεσσιβάτα πατὴρ
 πελασθεῖς', 1100
 ἢ σέ γ' εὐνάτειρά τις
 Λοξίου; τῷ γὰρ πλάκες ἀγρόνομοι πᾶσαι φίλαι·
 εἴθ' ὁ Κυλλάνας ἀνάσσων,
 εἴθ' ὁ Βακχεῖος θεὸς ναί-
 ων ἐπ' ἄκρων ὄρέων σ' 1105
 εὔρημα δέξατ' ἐκ του
 Νυμφᾶν Ἑλικωνιάδων,
 αἷς πλεῖστα συμπαίξει.
- ΟΙ.
 εἰ χρῆ τι κάμέ, μὴ συναλλάξαντά πω,
 πρέσβεις, σταθμαῖσθαι, τὸν βοτῆρ' ὄραν δοκῶ,
 ὄνπερ πάλαι ζητοῦμεν· ἔν τε γὰρ μακροῶ 1110

- γῆρα ξυνάδει τῶδε τάνδρῖ σύμμετρος,
 ἄλλως τε τοὺς ἄγοντας ὥσπερ οἰκέτας
 ἔγνωκ' ἐμαυτοῦ, τῇ δ' ἐπιστήμη σὺ μου
 προύχοις τάχ' ἄν που, τὸν βοτῆρ' ἰδὼν πάρος. 1115
- ΧΟ.
 ἔγνωκα γάρ, σάφ' ἴσθι. Λαῖτου γὰρ ἦν,
 εἴπερ τις ἄλλος, πιστὸς ὡς νομεὺς ἀνῆρ.
- ΟΙ.
 σὲ πρῶτ' ἐρωτῶ, τὸν Κορίνθιον ξένον,
 ἦ τόνδε φράζεις;
- ΑΓ.
 τοῦτον, ὄνπερ εἰσορᾷς. 1120
- ΟΙ.
 οὗτος σὺ, πρέσβυ, δεῦρό μοι φώνει βλέπων.
 ὅσ' ἄν σ' ἐρωτῶ. Λαῖτου ποτ' ἦσθα σὺ;

ΘΕΡΑΠΙΩΝ

- ἦ δοῦλος, οὐκ ὠνητός, ἀλλ' οἴκοι τραφεῖς.
 ἔργον μεριμνῶν ποῖον ἦ βίον τίνα;
- ΟΙ.
 ποιμναις τὰ πλεῖστα τοῦ βίου συνειπόμην. 1125
- ΘΕ.
 χῶροις μάλιστα πρὸς τίσιν ξύναυλος ὢν;
- ΟΙ.
 ἦν μὲν Κιθαιρῶν, ἦν δὲ πρόσχωρος τόπος.
- ΘΕ.
 τὸν ἄνδρα τόνδ' οὖν οἶσθα, τῆδέ που μαθῶν;
- ΟΙ.
 τί χρῆμα δρῶντα; ποῖον ἄνδρα καὶ λέγοις;
- ΘΕ.
 τόνδ' ὃς πάρεστιν· ἦ ξυναλλάξας τί πως; 1130
- ΟΙ.
 οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν ἐν τάχει μνήμης ἄπο.
- ΘΕ.
 οὐδέν γε θαῦμα, δέσποτ'· ἀλλ' ἐγὼ σαφῶς
 ἀγνώτ' ἀναμνήσω νιν· εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι
 κάτοιδε, ἦμος τὸν Κιθαιρῶνος τόπον
 ὁ μὲν διπλοῖσι ποιμνίοις, ἐγὼ δ' ἐνὶ 1135
 ἐπλησίαζον τῶδε τάνδρῖ τρεῖς ὄλους
 ἐξ ἦρος εἰς ἀρκτοῦρον ἐκμήνους χρόνους·
 χειμῶνι δ' ἤδη τὰμά τ' εἰς ἔπαυλ' ἐγὼ
 ἤλαυνον, οὗτός τ' εἰς τὰ Λαῖτου σταθμά.
 λέγω τι τούτων ἦ οὐ λέγω πεπραγμένον; 1140

- ΘΕ. λέγεις ἀληθῆ, καίπερ ἐκ μακροῦ χρόνου.
 ΑΓ. φέρ' εἰπέ, νῦν, τότ' οἶσθα παῖδά μοι τινα
 δούς, ὡς ἐμαυτῶ θρέμμα θρεψαίμην ἐγώ;
 ΘΕ. τί δ' ἔστι; πρὸς τί τοῦτο τοῦπος ἱστορεῖς;
 ΑΓ. ὅδ' ἐστίν, ὦ τᾶν, κειῖνος, ὃς τότ' ἦν νέος. 1145
 ΘΕ. οὐκ εἰς ὄλεθρον, οὐ σιωπήσας ἔσει;
 ΟΙ. ἄ, μὴ κόλαζε, πρέσβυ, τόνδ' ἐπεὶ τὰ σά
 δεῖται κολαστοῦ μᾶλλον ἢ τὰ τοῦδ' ἔπη.
 ΘΕ. τί δ', ὦ φέριστε δεσποτῶν, ἀμαρτάνω;
 ΟΙ. οὐκ ἐννέπων τὸν παῖδ', ὃν οὔτος ἱστορεῖ. 1150
 ΘΕ. λέγει γὰρ εἰδώς οὐδέν, ἀλλ' ἄλλως πονεῖ.
 ΟΙ. σὺ πρὸς χάριν μὲν οὐκ ἐρεῖς, κλαίων δ' ἐρεῖς.
 ΘΕ. μὴ δῆτα πρὸς θεῶν, τὸν γέροντα μ' αἰκίση.
 ΟΙ. οὐχ ὡς τάχος τις τοῦδ' ἀποστρέψει χέρας;
 ΘΕ. δύστηνος ἀντὶ τοῦ; τί προσχρήζων μαθεῖν;
 ΟΙ. τὸν παῖδ' ἔδωκας τῶδ', ὃν οὔτος ἱστορεῖ;
 ΘΕ. ἔδωκ'· ὀλέσθαι δ' ὠφελον τῆδ' ἡμέρα.
 ΟΙ. ἀλλ' εἰς τόδ' ἤξεις μὴ λέγων γε τοῦνδικον.
 ΘΕ. πολλῶ γε μᾶλλον, ἦν φράσω, διόλλυμαι.
 ΟΙ. ἀνὴρ ὅδ' ὡς ἔοικεν, ἐς τριβάς ἐλᾷ. 1160
 ΘΕ. οὐ δῆτ' ἔγωγ', ἀλλ' εἶπον, ὡς δοίην, πάλαι.
 ΟΙ. πόθεν λαβών; οἰκεῖον ἢ ἕξ ἄλλου τινός;
 ΘΕ. ἐμὸν μὲν οὐκ ἔγωγ', ἔδεξάμην δέ του.
 ΟΙ. τίνος πολιτῶν τῶνδε κακ ποίας στέγης;
 ΘΕ. μὴ πρὸς θεῶν, μὴ, δέσποθ' ἱστόρει πλέον. 1165
 ΟΙ. ὄλωλας, εἴ σε ταῦτ' ἐρήσομαι πάλιν.
 ΘΕ. τῶν Λαῶν τοίνυν τις ἦν γεννημάτων.
 ΟΙ. ἦ δοῦλος ἢ κείνου τις ἐγγενῆς γεγώς;
 ΘΕ. οἴμοι, πρὸς αὐτῶ γ' εἰμὶ τῶ δεινῶ λέγειν.
 ΟΙ. κᾄγωγ' ἀκούειν· ἀλλ' ὅμως ἀκουστέον. 1170
 ΘΕ. κείνου γέ τοι δὴ παῖς ἐκλήξῃθ'. ἦ δ' ἔσω

- κάλλιστ' ἄν εἴποι, σὴ γυνή, τὰδ' ὡς ἔχει.
- ΟΙ. ἦ γὰρ δίδωσιν ἦδε σοι;
- ΘΕ. μάλιστα' ἀναξ.
- ΟΙ. ὡς πρὸς τί χρείας;
- ΘΕ. ὡς ἀναλώσαιμί νιν.
- ΟΙ. τεκοῦσα τλήμων;
- ΘΕ. θεσφάτων γ' ὄκνω κακῶν. 1175
- ΟΙ. ποίων;
- ΘΕ. κτενεῖν νιν τοὺς τεκόντας ἦν λόγος.
- ΟΙ. πῶς δῆτ' ἀφῆκας τῷ γέροντι τῷδε σύ;
- ΘΕ. κατοικτίσας, ὃ δέσποθ', ὡς ἄλλην χθόνα
δοκῶν ἀποίσειν, αὐτὸς ἔνθεν ἦν· ὁ δὲ
κάκ' ἐς μέγιστ' ἔσωσεν. εἰ γὰρ οὗτος εἶ, 1180
ὄν φησιν οὗτος, ἴσθι δύσποτμος γεγῶς,
- ΟΙ. ἰοῦ ἰοῦ, τὰ πάντ' ἄν ἐξήκοι σαφῆ.
ὃ φῶς, τελευταῖόν σε προσβλέψαιμι νῦν,
ὅστις πέφασμαι φύς τ' ἀφ' ὧν οὐ χρῆν, ξὺν οἷς τ'
οὐ χρῆν ὀμιλῶν, οὓς τέ μ' οὐκ ἔδει κτανῶν. 1185
- ΧΟ. στρ. α' ἰὼ γενεαὶ βροτῶν,
ὡς ὑμᾶς ἴσα καὶ τὸ μη-
δὲν ζώσας ἑναριθμῶ.
τίς γάρ, τίς ἀνὴρ πλέον
τᾶς εὐδαιμονίας φέρει 1190
ἢ τοσοῦτον, ὅσον δοκεῖν
καὶ δόξαντ' ἀποκλῖναι;
τὸ σὸν τοι παράδειγμ' ἔχων,
τὸν σὸν δαίμονα, τὸν σὸν, ὃ
τλαῖμον Οἰδιπόδα, βροτῶν 1195
οὐδένα μακαρίζω
ὅστις καθ' ὑπερβολὰν
τοξεύσας ἐκράτησας τοῦ
- ἀντιστρ. α'

πάντ' εὐδαίμονος ὄλβου,
 ὦ Ζεῦ, κατὰ μὲν φθίσας
 τὰν γαμψώνυχα παρθένον
 χρησμοφδόν, θανάτων δ' ἑμᾶ
 χώρα πύργος ἀνέστας.

1200

ἔξ οὗ καὶ βασιλεὺς καλῆ
 ἑμὸς καὶ τὰ μέγιστ' ἐτι-
 μάθης, ταῖς μεγάλαισιν
 ἐν Θήβαισιν ἀνάσσων.

στροφή β'

τανῦν δ' ἀκούειν τίς ἀθλιώτερος;
 τίς ἄταις ἀγρίαις, τίς ἐν πόνοις
 ζύνοικος ἀλλαγᾶ βίου;

1205

ἰὼ κλεινὸν Οἰδίπου κάρα,
 ὦ μέγας λιμὴν αὐτὸς ἤρκεσεν
 παιδί καὶ πατρί θαλαμηπόλῳ πεσεῖν.

πῶς ποτε, πῶς ποθ' αἰ πατρῶ-

1210

αἰ σ' ἄλοκες φέρειν, τάλας,
 σῖγ' ἐδυνάσθησαν ἐς τοσόνδε;

ἀντιστρ. β'

ἐφεῦρέ σ' ἀκονθ' ὁ πάνθ' ὄρων χρόνος,
 δικάζει τὸν ἄγαμον γάμον πάλαι
 τεκνοῦντα καὶ τεκνούμενον.

1215

ἰὼ, Λαττειον, ὦ τέκνον,
 εἴθε σ', εἴθε σε μήποτ' εἰδόμαν·

δύρομαι γὰρ ὡς περιάλλ' ἰαχέων

ἐκ στομάτων. τὸ δ' ὀρθὸν εἰ-

1220

πεῖν, ἀνέπνευσά τ' ἐκ σέθεν

καὶ κατεκοίμασα τοῦμὸν ὄμμα.

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

ὦ γῆς μέγιστα τῆσδ' αἰετιμώμενοι,
 οἷ' ἔργ' ἀκούσεθ', οἷα δ' εἰσόψεσθ', ὅσον δ'

- ἀρεῖσθε πένθος, εἶπερ ἐγγενῶς ἔτι 1225
 τῶν Λαβδακείων ἐντρέπεσθε δωμάτων.
 οἶμαι γὰρ οὐτ' ἂν Ἴστρον οὔτε Φᾶσιν ἂν
 νίψαι καθαριῶ τήνδε τὴν στέγην, ὅσα
 κεύθει, τὰ δ' αὐτίκ' ἐς τὸ φῶς φανεῖ, κακὰ
 ἐκόντα κοῦκ ἄκοντα. τῶν δὲ πημονῶν 1230
 μάλιστα λυποῦσ' αἶ φανῶσ' αὐθαίρετοι.
 ΧΟ. λείπει μὲν οὐδ' ἄ πρόσθεν ἤδειμεν τὸ μὴ οὐ
 βαρύστον' εἶναι· πρὸς δ' ἐκείνοισιν τί φῆς;
 ΕΞ. ὁ μὲν τάχιστος τῶν λόγων εἰπεῖν τε καὶ
 μαθεῖν, τέθνηκε θεῖον Ἴοκάστης κἀρα. 1235
 ΧΟ. ὦ δυστάλαινα, πρὸς τίνας ποτ' αἰτίας;
 ΕΞ. αὐτὴ πρὸς αὐτῆς. τῶν δὲπραχθέντων τὰ μὲν
 ἄλγιστ' ἄπεστιν· ἢ γὰρ ὄψις οὐ πάρα·
 ὅμως δ', ὅσον γε κἀν ἐμοὶ μνήμησ' ἐνι,
 πεύση τὰ κείνης ἀθλίας παθήματα. 1240
 ὅπως γὰρ ὀργῇ χρωμένη παρῆλθ' ἔσω
 θυρῶνος, ἴετ' εὐθὺ πρὸς τὰ νυμφικὰ
 λέχη, κόμην σπῶσ' ἀμφιδεξιόις ἀκμαῖς.
 πύλας, δ', ὅπως εἰσῆλθ', ἐπιρράξασ' ἔσω
 'κάλει τὸν ἤδη Λάιον πάλαι νεκρόν, 1245
 μνήμην παλαιῶν σπερμάτων ἔχουσ', ὑφ' ὧν
 θάνοι μὲν αὐτός, τὴν δὲ τίκτουσαν λίποι
 τοῖς οἴσιν αὐτοῦ δύστεκνον παιδουργίαν·
 γοᾶτο δ' εὐνάς, ἔνθα δύστηνος διπλοῦς
 ἐξ ἀνδρὸς ἀνδρα καὶ τέκν' ἐκ τέκνων τέκοι. 1250
 χῶπως μὲν ἐκ τῶνδ' οὐκέτ' οἶδ' ἀπόλλυται.
 βοῶν γὰρ εἰσέπαισεν Οἰδίπους, ὑφ' οὗ
 οὐκ ἦν τὸ κείνης ἐκθεάσασθαι κακόν·
 ἀλλ' εἰς ἐκεῖνον περιπολοῦντ' ἐλεύσομεν.
 φοιτᾷ γὰρ ἡμᾶς ἔγχος ἐξαιτῶν πορεῖν, 1255

γυναϊκά τ' οὐ γυναϊκα, μητρώαν δ' ὅπου
 κίχοι διπλῆν ἄρουραν οὔ τε καὶ τέκνων.
 λυσσῶντι δ' αὐτῷ δαιμόνων δείκνυσί τις·
 οὐδείς γὰρ ἀνδρῶν, οἳ παρῆμεν ἐγγύθεν.
 δεινὸν δ' αὔσας, ὡς ὑφηγητοῦ τινος, 1260
 πύλαις διπλαῖς ἐνήλατ', ἐκ δὲ πυθμένων
 ἔκλινε κοῖλα κλῆθρα κάμπιπτει στέγη,
 οὔ δὴ κρεμαστήν τὴν γυναῖκ' ἐσείδομεν,
 πλεκταῖς ἐώραις ἐμπεπλεγμένην. ὁ δέ,
 ὅπως ὄρᾳ νιν, δεινὰ βρυχηθεὶς τάλας, 1265
 χαλᾶ κρεμαστήν ἀρτάνην· ἐπεὶ δὲ γῆ
 ἔκειτο τλήμων, δεινὰ δ' ἦν τάνθένδ' ὄρᾳν.
 ἀποσπάσας γὰρ εἰμάτων χυσηλάτους
 περόνας ἀπ' αὐτῆς, αἴσιν ἐξεστέλλετο,
 ἄρας ἔπαισεν ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων, 1270
 αὐδῶν τοιαῦθ', ὀθούνεκ' οὐκ ὄφειντό νιν,
 οὔθ' οἷ', ἔπασχεν οὔθ' ὅποι' ἔδρα κακά.
 ἀλλ' ἐν σκότῳ τὸ λοιπὸν οὐς μὲν οὐκ ἔδει
 ὀψοῖαθ', οὐς δ' ἔχρηζεν οὐ γνωσοῖατο.
 τοιαῦτ' ἐφυμνῶν, πολλάκις τε κοῦχ ἄπαξ 1275
 ἤρασσ' ἐπαίρων βλέφαρα· φοίνια δ' ὁμοῦ
 γλῆναι γένει' ἔτεγγον, οὐδ' ἀνίσσαν
 φόνου μυδώσας σταγόνας, ἀλλ' ὁμοῦ μέλας
 ὄμβρος χαλάζης αἵματοῦς ἐτέγγετο.
 τάδ' ἐκ δυοῖν ἔρρωγεν, οὐ μόνου κάτα, 1280
 ἀλλ' ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ συμμιγῆ κακά.
 ὁ πρὶν παλαιὸς δ' ὄλβος ἦν πάρροιθε μὲν
 ὄλβος δικαίως· νῦν δὲ τῆδε θῆμέρα
 στεναγμός, ἄτη, θάνατος, αἰσχύνη, κακῶν
 ὅσ' ἔστι πάντων ὀνόματ', οὐδὲν ἔστ' ἀπόν. 1285
 νῦν δ' ἔσθ' ὁ τήμων ἐν τίνι σχολῇ κακοῦ;

ΧΟ.

- ΕΞ. βοᾶ διοίγειν κληῖθρα καὶ δηλοῦν τινα
τοῖς πᾶσι Καδμείοισι τὸν πατροκτόνον,
τὸν μητρός, αὐδῶν ἀνόσι' οὐδὲ ῥητά μοι,
ὡς ἐκ χθονὸς ῥίψων ἑαυτὸν οὐδ' ἔτι 1290
μενῶν δόμοις ἀραῖος, ὡς ἠράσατο.
ῥώμης γε μέντοι καὶ προηγητοῦ τινος
δεῖται· τὸ γὰρ νόσημα μεῖζον ἢ φέρειν.
δείξει δὲ καὶ σοί· κληῖθρα γὰρ πυλῶν τάδε
διοίγεται· θέαμα δ' εἰσόψει τάχα 1295
τοιούτον, οἷον καὶ στυγοῦντ' ἐποικτίσαι
- ΧΘ. ὦ δεινὸν ἰδεῖν πάθος ἀνθρώποις,
ὦ δεινότατον πάντων, σ' ἐγὼ
προσέκυρσ' ἤδη· τίς σ', ὦ τλῆμον,
προσέβη μανία; τίς ὁ πηδήσας 1300
μεῖζονα δαίμων τῶν μακίστων
πρὸς σῆ δυσδαίμονι μοίρα;
φεῦ φεῦ, δύσταν', ἀλλ' οὐδ' ἐσιδεῖν
δύναμαί σε, θέλων πόλλ' ἀνερέσθαι,
πολλὰ πυθέσθαι, πολλὰ δ' ἀθρῆσαι· 1305
τοίαν φρίκην παρέχεις μοι.
- ΟΙ. αἰαῖ αἰαῖ, φεῦ, φεῦ, δύστανος ἐγώ.
ποῖ γὰρ φέρομαι τλάμων; πᾶ μοι
φθογγὰ διαπεπόταται φοράδην;
ὠὼ δαῖμον, ἔν' ἐνήλω. 1310
- ΧΘ. ἐς δεινὸν οὐδ' ἀκουστὸν οὐδ' ἐπόψιμον.
- ΟΙ. στρ. α' ὠὼ σκότου
νέφος ἐμὸν ἀπότροπον, ἐπιπλόμενον ἄρατον
ἀδάματόν τε καὶ δυσούριστον ὄν. οἴμοι, 1315
οἴμοι μάλ' αὖθις, οἷον εἰσέδου μ' ἅμα
κέντρων τε τῶνδ' οἴστρημα καὶ μνήμη κακῶν.
ΧΘ. καὶ θαῦμά γ' οὐδὲν ἐν τοσοῖσδε πῆμασιν

- διπλᾶ σε πενθεῖν καὶ διπλᾶ φορεῖν κακὰ. 1320
- ΟΙ. ἀντ. α' ἰὼ φίλος,
 σὺ μὲν ἐμὸς ἐπίπολος ἔτι μόνιμος· ἔτι γὰρ
 ὑπομένεις με τὸν τυφλὸν κηδεύων. φεῦ, φεῦ·
 οὐ γὰρ με λήθεις, ἀλλὰ γιγνώσκω σαφῶς, 1325
 καίπερ σκοτεινός, τήν γε σὴν αὐδὴν ὄμως.
- ΧΟ.
 ὦ δεινὰ δράσας, πῶς ἔτλης τοιαῦτα σὰς
 ὄψεις μαρᾶναι; τίς σ' ἐπῆρε δαιμόνων;
- ΟΙ. στρ. β' Ἀπόλλων τάδ' ἦν, Ἀπόλλων, φίλοι,
 ὁ κακὰ τελῶν ἐμὰ τάδ' ἐμὰ πάθεα. 1330
 ἔπαισε δ' αὐτόχειρ νιν οὔτις,
 ἀλλ' ἐγὼ τλάμων.
 τί γὰρ ἔδει μ' ὄρα̃ν,
 ὅτῳ γ' ὄρα̃ντι μηδὲν
 ἦν ἰδεῖν γλυκῦ; 1335
- ΧΟ.
 ἦν ταῦθ' ὅπωςπερ καὶ σὺ φῆς.
- ΟΙ.
 τί δῆτ' ἐμοὶ βλεπτὸν ἢ
 στερικτὸν ἢ προσήγορον
 ἔτ' ἔστ' ἀκούειν ἡδονᾶ φίλοι;
 ἀπάγετ' ἐκτόπιον ὅτι τάχιστα με, 1340
 ἀπάγετ', ὦ φίλοι, τὸν μέγ' ὀλέθριον,
 τὸν καταρατότατον, ἔτι δὲ καὶ θεοῖς
 ἐχθρότατον βροτῶν.
- ΧΟ.
 δέλαιε τοῦ νοῦ τῆς τε συμφορᾶς ἴσον.
 ὡς σ' ἠθέλησα μηδ' ἂν γινῶνάι ποτ' ἂν. 1345
- ΟΙ. ἀντ. β' ὄλοιθ' ὅστις ἦν,
 ὃς ἀπ' ἀγρίας πέδας
 νομάδος ἐπιποδίας
 ἔλαβέ μ', ἀπό τε φόνου
 ἔρυτο κἀνέσωσεν, 1350
 οὐδὲν ἐς χάριν πράσσων.

- τότε γὰρ ἂν θανάων
οὐκ ἦν φίλοισιν
οὐδ' ἐμοὶ τοσόνδ' ἄχος.
- XO. θέλοντι κάμοι τοῦτ' ἂν ἦν. 1355
OI. οὐκουν πατρός γ' ἂν φονεὺς
ἦλθον, οὐδὲ νυμφίος
βροτοῖς ἐκλήθην
ᾧν ἔφυν ἄπο.
- νῦν δ' ἄθλιος μὲν εἰμ', 1360
ἀνοσίων δὲ παῖς,
ὁμογενῆς τ' ἀφ' ᾧν
αὐτὸς ἔφυν τάλας.
εἶ δέ τι πρεσβύτερον
ἔφου κακοῦ κακόν, 1365
τοῦτ' ἔλαχ' Οἰδίπους.
- XO. οὐκ οἶδ' ὅπως σε φῶ βεβουλεῦσθαι καλῶς·
κρείσσων γὰρ ἦσθα μηκέτ' ᾧν ἡ ζῶν τυφλός.
- OI. ὡς μὲν τάδ' οὐχ ᾧδ', ἔστ' ἄριστ' εἰργασμένα,
μή μ' ἐκδίδασκει, μηδὲ συμβεῦλευ' ἔτι. 1370
ἐγὼ γὰρ οὐκ οἶδ' ὄμμασιν ποίοις βλέπων
πατέρα ποτ' ἂν προσεῖδον εἰς Ἄιδου μολῶν,
οὐδ' αὖ τάλαιναν μητέρ' οἷν ἐμοὶ δυοῖν
ἔργ' ἐστὶ κρείσσον' ἀγχόνης εἰργασμένα.
ἀλλ' ἡ τέκνων δῆτ' ὄψις ἦν ἐφίμερος, 1375
βλαστοῦσ' ὅπως ἐβλαστε, προσλεύσειν ἐμοί;
οὐ δῆτ' αὖ τοῖς γ' ἐμοῖσιν ὀφθαλμοῖς ποτε,
οὐδ' ἄστου γ' οὐδὲ πύργος οὐδὲ δαιμόνων
ἀγάλμαθ' ἱερά θ', τῶν ὁ παντλήμων ἐγὼ,
κάλλιστ' ἀνὴρ εἷς ἐν γε ταῖς Θήβαις τραφεῖς, 1380
ἀπεστέρησ' ἐμαυτόν, αὐτὸς ἐννέπων
ὠθεῖν ἅπαντας τὸν ἀσεβῆ, τὸν ἐκ θεῶν

φανέντ' ἀναγνον καὶ γένους τοῦ Λαΐτου.
 τοιάνδ' ἐγὼ κηλῖδα μηνύσας ἐμὴν
 ὀρθοῖς ἔμελλον ὄμμασιν τούτους ὄραν; 1385
 ἤμιστα γ' ἄλλ' εἰ τῆς ἀκουούσης ἔτ' ἦν
 πηγῆς δι' ὠτων φραγμός, οὐκ ἂν ἐσχόμην
 τὸ μὴ ἀποκλῆσαι τοῦμὸν ἄθλιον δέμας,
 ἴν' ἦν τυφλός τε καὶ κλύων μηδέν· τὸ γὰρ
 τὴν φροντίδ' ἔξω τῶν κακῶν οἰκεῖν γλυκὺ· 1390
 ἰὼ Κιθαιρών, τί μ' ἐδέχου; τί μ' οὐ λαβὼν
 ἔκτεινας εὐθύς, ὡς ἔδειξα μήποτε
 ἐμαυτὸν ἀνθρώποισιν, ἔνθεν ἦν γεγώς;
 ὦ Πόλυβε καὶ Κόρινθε καὶ τὰ πάτρια
 λόγῳ παλαιὰ δώμαθ' οἶον ἄρα με 1395
 κάλλος κακῶν ὑπουλον ἐξεθρέψατε·
 νῦν γὰρ κακός τ' ὦν κακῶν εὐρίσκομαι.
 ὦ τρεῖς κέλευθοι καὶ κεκρυμμένη νάπη
 δρυμός τε καὶ στενωπὸς ἐν τριπλαῖς ὁδοῖς,
 αἶ τοῦμὸν αἶμα τῶν ἐμῶν χειρῶν ἄπο 1400
 ἐπίετε πατρός, ἄρα μου μέμνησθ' ἔτι,
 οἶ' ἔργα δράσας ὑμῖν, εἶτα δεῦρ' ἰὼν
 ὅποι' ἔπρασσον αὖθις; ὦ γάμοι. γάμοι,
 ἐφύσαθ' ἡμᾶς, καὶ φυτεύσαντες πάλιν
 ἀνεῖτε ταῦτὸν σπέρμα, κάπεδειξατε 1405
 πατέρας, ἀδελφούς, παῖδας, αἶμ' ἐμφύλιον,
 νύμφας, γυναῖκας, μητέρας τε, χῶπόσα
 αἴσχιστ' ἐν ἀνθρώποισιν ἔργα γίγνεται.
 ἀλλ', οὐ γὰρ αὐδᾶν ἔσθ' ἅ μὴδὲ δρᾶν καλόν,
 ὅπως τάχιστα, πρὸς θεῶν, ἔξω μέ που 1410
 καλύψατ' ἢ φονεύσατ' ἢ θαλάσσιον
 ἐκρίψατ' ἔνθα μήποτ' εἰσόψεσθ' ἔτι.
 ἴτ', ἀξιώσατ' ἀνδρὸς ἀθλίου θιγεῖν.

- πίθεσθε, μὴ δείσητε· τὰμὰ γὰρ κακὰ
οὐδεὶς οἶός τε πλὴν ἐμοῦ φέρειν βροτῶν. 1415
- XO. ἀλλ' ὦν ἐπαιτεῖς εἰς δέον πάρεσθ' ὅδε
Κρέων τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλευεῖν, ἐπεὶ
χώρας λέλειπται μῦνος ἀντὶ σοῦ φύλαξ.
- OI. οἴμοι, τί δῆτα λέξομεν πρὸς τόνδ' ἔπος;
τίς μοι φανεῖται πίστις ἔνδικος; τὰ γὰρ 1420
πάρος πρὸς αὐτὸν πάντ' ἐφεύρημαι κακός.
- KP. οὔθ' ὡς γελαστής, Οιδίπους, ἐλήλυθα
οὔθ' ὡς ὀνειδιῶν τι τῶν πάρος κακῶν.
ἀλλ' εἰ τὰ θνητῶν μὴ καταισχύνεσθ' ἔτι
γένεθλα, τὴν γοῦν πάντα βόσκουσιν φλόγα 1425
αἰδεῖσθ' ἀνακτος Ἑλίου, τοιόνδ' ἄγος
ἀκάλυπτον οὔτω δεικνύναι, τὸ μῆτε γῆ
μῆτ' ὄμβρος ἱερὸς μῆτε φῶς προσδέξεται.
- OI. ἀλλ' ὡς τάχιστ' ἐς οἶκον ἐσομιζέετε·
τοῖς ἐν γένει γὰρ τάγγενῆ μάλισθ' ὄρα 1430
μόνοις τ' ἀκούειν εὐσεβῶς ἔχει κακά.
- OI. πρὸς θεῶν, ἐπέιπερ ἐλπίδος μ' ἀπέσπασας,
ἄριστος ἐλθὼν πρὸς κάκιστον ἄνδρ' ἐμέ,
πιθοῦ τί μοι· πρὸς σοῦ γὰρ οὐδ' ἐμοῦ φράσω.
- KP. καὶ τοῦ με χρείας ὧδε λιπαρεῖς τυχεῖν; 1435
- OI. ῥῖψόν με γῆς ἐκ τῆσδ' ὅσον τάχισθ', ὅπου
θνητῶν φανοῦμαι μηδενὸς προσήγορος.
- KP. ἔδρασ' ἄν, εὖ τοῦτ' ἴσθ' ἄν, εἰ μὴ τοῦ θεοῦ
πρώτιστ' ἔχρηζον ἐκμαθεῖν, τί πρακτέον.
- OI. ἀλλ' ἦ γ' ἐκείνου πᾶσ' ἐδηλώθη φάτις, 1440
τὸν πατροφόντην, τὸν ἀσεβῆ μ' ἀπολλύναι.
- KP. οὕτως ἐλέχθη ταῦθ'· ὅμως δ' ἴν' ἕσταμεν
χρείας, ἄμεινον ἐκμαθεῖν, τί δραστέον.
- OI. οὕτως ἄρ' ἀνδρὸς ἀθλίου πεύσεσθ' ὕπερ;

- ΚΡ. καὶ γὰρ σὺ νῦν τᾶν τῷ θεῷ πίστιν φέροις. 1445
- ΟΙ. καὶ σοί γ' ἐπισκήπτω τε καὶ προστρέψομαι·
 τῆς μὲν κατ' οἴκους αὐτὸς ὃν θέλεις τάφον
 τοῦ· καὶ γὰρ ὀρθῶς τῶν γε σῶν τελεῖς ὕπερ.
 ἐμοῦ δὲ μήποτ' ἀξιοθήτω τόδε
 πατρῶον ἄστυ ζῶντος οἰκητοῦ τυχεῖν. 1450
 ἀλλ' ἔα με ναίειν ὄρεσιν, ἔνθα κληΐζεται
 οὐμὸς Κιθαιρῶν οὗτος, ὃν μήτηρ τέ μοι
 πατήρ τ' ἐθέσθην ζῶντε κύριον τάφον,
 ἴν' ἐξ ἐκείνων, οἳ μ' ἀπωλλύτην, θάνω.
 καίτοι τοσοῦτον γ' οἶδα, μήτε μ' ἂν νόσον 1455
 μήτ' ἄλλο πέρσαι μηδέν· οὐ γὰρ ἂν ποτε
 θνήσκων ἐσώθην, μὴ 'πί τῳ δεινῷ κακῷ.
 ἀλλ' ἡ μὲν ἡμῶν μοῖρ', ὅποιπερ εἶσ', ἴτω·
 παίδων δὲ τῶν μὲν ἀρσένων μή μοι, Κρέον,
 προσθῆ μέριμναν· ἄνδρες εἰσίν, ὥστε μὴ 1460
 σπάνιν ποτέ σχεῖν, ἐνθ' ἂν ὤσι, τοῦ βίου.
 ταῖν δ' ἀθλίαιν οἰκτραῖν τε παρθένοιον ἐμαῖν,
 αἴν οὐποθ' ἡμῆ χωρὶς ἐστάθη βορᾶς
 τράπεζ' ἄνευ τοῦδ' ἀνδρός, ἀλλ' ὅσων ἐγὼ
 ψαῦοιμι, πάντων τῶνδ' αἰεὶ μετειχέτην· 1465
 ταῖν μοι μέλεσθαι· καὶ μάλιστα μὲν χεροῖν
 ψαῦσαί μ' ἔασον ἀποκλαύσασθαι κακά.
 ἴθ' ὦναξ,
 ἴθ', ὦ γονῆ γενναῖε· χερσὶν τᾶν θιγῶν
 δοκοῖμ' ἔχειν σφᾶς, ὥσπερ ἡνίκ' ἔβλεπον. 1470
 τί φημι;
 οὐ κλύω που, πρὸς θεῶν, τοῖν μοι φίλοι
 δακρυρροοῦντοιν, καὶ μ' ἐποικτίρας Κρέων
 ἔπεμφέ μοι τὰ φίλτατ' ἐγγόνων ἐμῶν;
 λέγω τι; 1475

- ΚΡ. λέγεις· ἐγὼ γάρ εἰμ' ὁ πορσύνας τάδε,
 γνούς τήν παροῦσαν τέρψιν, ἥ σ' εἶχεν πάλαι.
- ΟΙ. ἀλλ' εὐτυχοίης, καί σε τῆσδε τῆς ὁδοῦ
 δαίμων ἄμεινον ἢ 'μέ φρουρήσας τύχοι.
 ὦ τέκνα, ποῦ ποτ' ἐστέ; δεῦρ' ἔτ', ἔλθετε 1480
 ὡς τὰς ἀδελφὰς τάσδε τὰς ἐμὰς χέρας,
 αἶ τοῦ φυτουργοῦ πατρός ὑμῖν ὦδ' ὄρᾶν
 τὰ πρόσθε λαμπρὰ προυξένησαν ὄμματα·
 ὅς ὑμῖν, ὦ τέκν', οὔθ' ὄρῶν οὔθ' ἱστορῶν 1485
 πατήρ ἐφάνθην, ἔνθεν αὐτὸς ἠρόθην.
 καὶ σφῶ δακρύω, προσβλέπειν γάρ οὐ σθένω,
 νοούμενος τὰ λοιπὰ τοῦ πικροῦ βίου,
 οἷον βιῶναι σφῶ πρὸς ἀνθρώπων χρεῶν.
 ποίας γὰρ ἀστῶν ἤξειτ' εἰς ὀμιλίας,
 ποίας δ' ἐορτάς, ἔνθεν οὐ κεκλαυμέναι 1490
 πρὸς οἶκον ἔξεσθ' ἀντὶ τῆς θεωρίας;
 ἀλλ' ἠνίκ' ἀν δὴ πρὸς γάμων ἤκητ' ἀκμάς,
 τίς οὔτος ἔσται, τίς παραροίψει, τέκνα,
 τοιαῦτ' ὀνειδίη λαμβάνων, ἃ ταῖς ἐμαῖς
 γοναῖσιν ἔσται σφῶν θ' ὁμοῦ δηλήματα; 1495
 τί γὰρ κακῶν ἄπεστι; τὸν πατέρα πατήρ
 ὑμῶν ἔπεφνε, τὴν τεκοῦσαν ἤροσεν,
 ὅθεν περ αὐτὸς ἐσπάρη, καὶ τῶν ἴσων
 ἐκτήσαθ', ὑμᾶς, ὦν περ αὐτὸς ἐξέφυ.
 τοιαῦτ' ὀνειδιεῖσθε· κᾶτα τίς γαμεῖ; 1500
 οὐκ ἔστιν οὐδεὶς, ὦ τέκν', ἀλλὰ δηλαδὴ
 χέρσους φθαρῆναι καὶ γάμους ὑμᾶς χρεῶν.
 ὦ παῖ Μενοικέως, ἀλλ' ἐπεὶ μόνος πατήρ
 ταύταιν λέλειψαι, νῶ γάρ, ὦ 'φυτεῦσαμεν,
 ὀλώλαμεν δὴ ὄντε, μὴ σφε δὴ παρῆς 1505
 πτωχὰς ἀνάνδρους ἐγγενεῖς ἀλωμένας,

- μηδ' ἐξισώσης τάσδε τοῖς ἐμοῖς κακοῖς,
 ἀλλ' οἴκτισόν σφας, ὧδε τηλικάσδ' ὄρων
 πάντων ἐρήμους, πλὴν ὅσον τὸ σὸν μέρος.
 ξύννευσον, ὦ γενναῖε, σῆ ψαύσας χερί. 1510
- σφῶν δ', ὦ τέκν', εἰ μὲν εἰχέτην ἤδη φρένας,
 πόλλ' ἂν παρήγουν· νῦν δὲ τοῦτ' εὐχὴ 'στ' ἐμοί,
 οὗ καιρὸς ἐστ', ζῆν, τοῦ βίου δὲ λάφονος
 ὑμᾶς κυρῆσαι τοῦ φυτεύσαντος πατρὸς.
- KP. ἄλις, ἴν' ἐξήκεις δακρύων· ἀλλ' ἴθι στέγης ἔσω. 1515
 OI. πειστέον, κεί μηδὲν ἠδύ.
- KP. πάντα γὰρ καιρῶ καλὰ.
 OI. οἴσθ' ἐφ' οἷς οὖν εἶμι;
 KP. λέξεις, καὶ τότε εἶσομαι κλύων.
 OI. γῆς μ' ὅπως πέμψεις ἄποικον.
 KP. τοῦ θεοῦ μ' αἰτεῖς δόσιν.
 OI. ἀλλὰ θεοῖς γ' ἔχθιστος ἦκω.
 KP. τοιγαροῦν τεύξῃ τάχα.
 OI. φῆς τάδ' οὖν;
 KP. ἂ μὴ φρονῶ γάρ, οὐ φιλῶ λέγειν μάτην. 1520
 OI. ἄπαγέ νύν μ' ἐντεῦθεν ἤδη.
 KP. στεῖχε νῦν, τέκνων δ' ἀφοῦ.
 OI. μηδαμῶς ταύτας γ' ἔλη μου.
 KP. πάντα μὴ βούλου κρατεῖν·
 καὶ γὰρ ἀκράτησας, οὐ σοι τῶ βίῳ ξυνέσπετο.
- XO. ὦ πάτρας Θήβης ἔνοικοι, λεύσσειτ', Οἰδίπους ὅδε,
 ὃς τὰ κλείν' αἰνίγματ' ἤδει καὶ κράτιστος ἦν ἀνὴρ, 1525
 οὗ τίς οὐ ζήλω πολιτῶν ταῖς τύχαις ἐπέβλεπεν,
 εἰς ὅσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς ἐλήλυθεν.
 ὥστε θνητὸν ὄντ' ἐκείνην τὴν τελευταίαν ἰδεῖν
 ἡμέραν ἐπισχοποῦντα μηδὲν ὀλβίζειν, πρὶν ἂν
 τέρμα τοῦ βίου περάσῃ, μηδὲν ἀλγεινὸν παθῶν. 1530

Μ Ε Ρ Ο Σ Δ Ε Υ Τ Ε Ρ Ο Ν

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ (1. - 150)

α') 1 — 13

Λεξιλογικαί. νέα τροφή = νέα θρέμματα, νέα γενεά (ἐτέθη τὸ ἀφρημ. τροφή ἀντὶ τοῦ συγκεκριμ.). **πάλαι-νέα**, ἀντίθεσις· ἡ λέξις **νέα** δὲν σημαίνει νέαν ἡλικίαν, ἀλλὰ νέαν ἐποχὴν κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν παλαιάν τοῦ Κάδμου. **θοάζω** ἐκ ρίζης **θε** τοῦ τίθημι, συγγενὲς πρὸς τὸ **θάσσω** = κάθημαι· ὑπάρχει καὶ ἄλλο **θοάζω** συγγενὲς πρὸς τὸ θέω, θοὸς καὶ σημ. κινουῖμαι ταχέως. **ἔδρα**, ἡ πρᾶξις τοῦ θοάζειν = κάθησθαι. **τίνας ποθ' ἔδρας...** **θοάζετε** εἶναι σύμπτυξις δύο προτάσεων, ἦτοι **τίνες εἰσὶν αἶδε αἱ ἔδραι, ἄς θοάζετε;** τὸ **μοι** εἶναι δοτ. ἡθικῆ. **ἰκτηρίος** = ἰκετευτικός. **ἐκστέφω** = περικοσμῶ διὰ στεφάνου· ἐδῶ **ἰκτηρίοις κλάδοισιν ἐξεστεμμένοι** = κρατοῦντες (ἔχοντες) ἰκετευτικούς κλάδους ἐστεφανωμένους (διὰ νημάτων ἐρίου). **παιάν**, ἐν ἀρχῇ ἦτο ἄσμα ἀδόμενον πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος πρὸς εὐχαριστίαν, ἔπειτα ἦτο ἐπινίκιον ἄσμα ἀδόμενον καὶ πρὸς ἄλλους θεοὺς. **γέμει** ἐρμηνεύεται ὡς πρὸς μὲν τὸ θυμιαμάτων = εἶναι πλήρης· ὡς πρὸς δὲ τὸ παιάνων καὶ στεναγμάτων κατὰ ζεῦγμα = ἀντηχεῖ. **ὁμοῦ μὲν, ὁμοῦ δὲ** σχῆμα ἀναφορᾶς. **ἀγῶ** = ἃ ἐγὼ = τούτων δὲ ἐγὼ τὴν αἰτίαν. **δικαιῶ** = κρίνω ὀρθόν (σωστόν). **πᾶσι καλούμενος** ἐτέθη πρὸς μετριασμόν τῆς περιαιτολογίας. **γεραιέ** = πρεσβῦτα (ἐνν. τὸν ἱερέα τοῦ Διός). **πρέπων ἔφυς** ἀντὶ τῆς ἀπροσ. συντάξ. **πρέπον σοὶ ἔφω** = ἐκ φύσεως εἶσαι ἀρμόδιος. **πρὸ τῶνδε** = ἐπ' ὀνόματι τούτων ἐδῶ. **τίνι τρόπῳ** = πῶς διακείμενοι. **στέργω** = ἐπιθυμῶ, ποθῶ. **δείσαντες ἢ στέξαντες** αἰτιολογ. μετχ. **προσαρκῶ** = παρέχω βοήθειαν. **δυσάλητος** = ἀναίσθητος. **κατοικίρων**, ὑποθετ. μετχ. **μῆ οὐ** τίθενται ἀμφότερα τὰ ἀρνητικὰ μόρια, ὅταν προηγῆται ἀρνητικὴ κυρία πρότασις (ἐναυῦθα ποῦ ὑπάρχει ἢ ἀρνησις ;). **κατοικίρω** = αἰσθάνομαι μέγαν οἶκτον ἢ συμπάθειαν μετὰ λύπης. **ἔδρα** = ἰκεσία.

Πραγματικά. Οιδίπους: ἐκ τοῦ οἰδάω, οἰδέω καὶ ποὺς καὶ σημ. φουσκοπόδης. Τὸ δρᾶμα ὑπὸ τοῦ Σοφοκλέους πιθανῶς ὠνομάσθη **Οιδίπους**, ἢ δὲ προσθήκη τοῦ ἐπιθέτου **τύραννος** ἐτέθη ὑπὸ μεταγενεστέρων, ἀφ' ἑνὸς μὲν πρὸς διαστολὴν ἀπὸ τοῦ **Οιδίποδος ἐπὶ Κολωνῶ**, ἀφ' ἑτέρου δὲ πρὸς δῆλωσιν, ὅτι πρόκειται περὶ ἐξόχου δράματος. **τέκνα**· ὁ Οιδίπους, ἐξελθὼν ἐκ τῆς μεσαίας πύλης τῶν ἀνακτόρων, προσφωνεῖ τοὺς ἱκέτας, ἀποκαλῶν αὐτοὺς τέκνα, διότι ὁ ἡγεμὼν θεωρεῖτο πατὴρ πάντων τῶν ὑπηκόων του. **τροφῆ** = θρέμματα· πολλάκις οἱ λαοὶ λέγονται τέκνα τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς πόλεως, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι ἐλέγοντο Κεκροπίδαι, Θησεῖδαι κτλ. **Κάδμου**· οὗτος ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀγῆνορος, βασιλέως τῆς Φοινίκης, ζητῶν δὲ νὰ εὕρῃ τὴν ἀδελφὴν του Εὐρώπην, ἀρπασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Διὸς, καὶ φθάσας εἰς Θήβας καὶ μὴ εὐρῶν αὐτὴν δὲν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, ἀλλ' ἐκτίσεν ἐν Θήβαις τὴν Καδμείαν, τὴν ἀκρόπολιν αὐτῶν. **ἰκτηρίοις κλάδοισιν ἐξεστεμμένοι**· οἱ ἱκέται ἐκράτουν κλάδους δάφνης ἢ ἐλαίας, ἐστεφανωμένους διὰ λευκῶν νημάτων ἐρίου, τοὺς ὁποίους κατέθετον ἐπὶ τῶν βωμῶν καὶ τοὺς ἐλάμβανον πάλιν μετὰ τὸ πέρας τῆς δεήσεώς των. **παιάνων, θυμιμάτων καὶ στεναγμάτων**· οἱ ἀρχαῖοι, ὡς καὶ ἡμεῖς σήμερον, ἔκαμνον δεήσεις, ἐπίσης ἔναιον θυμιάματα ἐπὶ τῶν βωμῶν, ὅπως ἡμεῖς λιβανωτὸν κλπ. **κλεινός**· ἐθεωρεῖτο τοιοῦτος, διότι εἶχε λύσει τὸ αἰνίγμα τῆς Σφιγγὸς καὶ ἀπήλλαξεν αὐτῆς τὴν πόλιν. **δυσάγγελτος** κτλ. ποῖα αἰσθήματα τοῦ Οιδίποδος διακρίνομεν εἰς τοὺς στίχους τούτους;

β') 14 — 57.

Λεξιλογικά. κρατύνω καὶ κρατῶ τινος = ἐξουσιάζω, εἶμαι ἄρχων τινός. **προσῆμαι** = κάθημαι πλησίον. **ἡλίοι προσήμεθα** πλαγ. ἐρωτ. πρότ. **ἡμᾶς** κατὰ πρόληψιν. **οἱ μὲν, οἱ δὲ** ἐπεξηγεῖ τὸ ἡλίοι. **πέτομαι** = πετῶ, βαδίζω ταχέως (μεταφορὰ ἐκ τῶν νεοσσῶν). **ἦθεοι** ἐλέγοντο οἱ ἄγαμοὶ νεανῖαι. **σποδός** = τέφρα (μαντικὴ ἐστία). **σαλεύω** = κλυδωνίζομαι, ταράσσομαι (ὅπως ἡ θάλασσα ἐκ τρικυμίας). **ἀνακουφίζω** = ἀνασηκώνω συντάσ. μετὰ γεν. ἀφαιρετ. ὡς χωρισμοῦ σημαντικόν. **φροίνιος** (φόνος) = θνατοφόρος. **φθίνω** = μαραίνομαι, καταστρέφομαι. **κάλυξ** = περικάρπιον ἐν χρήσει ἐπ' ἀνθέων καὶ καρπῶν. **ἔγκαρπος** = καρποφόρος (ἐννοεῖ ἐδῶ τοὺς πλήρεις κόκκων στάχυς). **ἀγέλη βουνόμος** = ἀγέλη βοῶν νεμομένων (βοσκόντων), ἐνῶ **βουνόμος** = ὁ ὑπὸ τῶν βοῶν νεμόμενος. **τόκος** = τοκετός· **ἄγονος**

ἐπίθετον δηλοῦν ἐδῶ τὴν συνέπειαν = ὁ φέρων εἰς τὴν ζωὴν τέκνα μὴ ὄντα βιώσιμα, ἀλλὰ θνησιγενῆ. **ἐν δὲ σκήψας** τμῆσις· ἐνσκήπτω λέγεται ἰδίᾳ ἐπὶ κεραυνοῦ. **ἐλαύνω** = μαστίζω, πλήττω. **πλουτίζεται**· ἀντίθεσις πρὸς τὸ **κενοῦται** καὶ λέγεται κατὰ παιδιὰν πρὸς τὸν Πλουτωνα, θεὸν τοῦ Ἄδου. **νῦν** = λοιπόν, ὅθεν. **ἐφέστιος** = ὁ (παρὰ τὴν ἐστίαν) ἰκέτης. **συμφοραὶ βίου** = αἱ συνήθεις περιπέτεται τῆς ζωῆς. **συναλλαγαὶ** = σχέσεις. **συναλλαγαὶ δαιμόνων** = αἱ ἐπίτηδες ὑπὸ τῶν θεῶν ἀποστελλόμεναι δυστυχίαι, αἱ ἕκτακτοι θεομηνίαι· ἡ συντακτ. σειρά τῶν λέξεων εἶναι: ἐγὼ καὶ οἶδε παῖδες ἐζόμεσθ' ἐφέστιοι, οὐ κρίνοντες μὲν σε ἰσοῦμενον θεοῖς, πρῶτον δὲ κρίνοντες ἀνδρῶν. **ἐκλύω** = ἀπαλλάσσω, ἐλευθερώνω· συντάσ. ὡς στερητικὸν πρὸς διπλῆν αἰτιατικὴν. ὅς **ἐξέλυσας** ἀναφ. αἰτιολ. πρότ., αἰτιολογοῦσα τὸ **ἐζόμεσθ' ἐφέστιοι**. **μολῶν** (βλώσκω) = ἐλθῶν (μετχ. ἐναντιωματ.), **αἰδός**· ἀποκαλεῖται οὕτως ἡ Σφιγξ, διότι τὸ αἰνίγμα αὐτῆς ἦτο ἕμμετρον. **δασμός** εἶναι τὰ καταβροχθιζόμενα θύματα. **καὶ ταῦτα** = καὶ μάλιστα. **ἔξιδα** = γνωρίζω ἀκριβῶς. **ἐκδιδάσκομαι** = διδάσκομαι ἀκριβῶς· καὶ αἱ δύο μετχ. ἐξειδώς καὶ ἐκδιδαχθεὶς ἐναντιωμ.· διὰ τῆς πρώτης θέλει νὰ σημάνη, ὅτι δὲν ἔλαβε παρὰ τῶν Θηβαίων γνῶσιν τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος, διὰ δὲ τῆς δευτέρας, ὅτι δὲν ἐφρόντισεν ὁ ἴδιος δι' ἀτομικῶν του πληροφοριῶν νὰ διαφωτισθῆ, ἀλλ' ὅτι ἡ ἐρμηνεία τοῦ αἰνίγματος ἦτο στιγμιαία ἔμπνευσις του. **προσθήκη** = συνδρομή, συμβουλή. **λέγει νομίζει τε**· προσωπ. σύντ. ἀντὶ ἀπροσώπου. **ὀρθῶ** = ἀνορθῶ, σφίζω. **νῦν τε** σχετικῶς πρὸς τὸ προηγούμενον **πάλαι**. **πᾶσιν**· δοτ. τῆς κρίσεως. **Οιδίπου κᾶρα**· περίφρασις εἰς δήλωσιν ἀγάπης ἢ τιμῆς. **πρόστροπος** (προστρέπω) = ἰκέτης γονυκλινῆς. **ἀλκή** = μέσον πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ κακοῦ. **φήμη** (φημί) = μαντεία, **ἀκούσας** ἐνν. τὸ **οἶσθα**. **ξυμφορὰ** (ἔχι ἐπὶ κακῆς σημασίας) = ἀπόβασις, ἔχβασις. **ζώσας** = εὐδοκιμοῦσας, ἐπιτυχεῖς (μετοχ. κατηγορημ.). **ἔμπειρος** = ὁ δεδοκιμασμένος ἐκ πείρας, ὁ συνετός **εὐλαβοῦμαι** = φροντίζω, προνοῶ. **ὡς**· αἰτιολ. **τῆς πάρος προθυμίας** (γεν. αἰτ.). = διὰ τὴν προηγουμένην καλὴν σου πρόθεσιν, ζῆλον· ἤθελε δὲ νὰ προσθέσῃ: εἶτα δὲ ψέξουσιν ὡς ὀλετήρα, ἀλλ' ἀπέφυγε τοῦτο ἐκ σεβασμοῦ. **μηδαμῶς μεμνώμεθα** (ῥ. μέμνημαι) = οὐδὲν ὡς ἔχωμεν τοιαύτην ἐνθύμησιν τῆς βασιλείας σου. **στάντες ἐς ὀρθὸν** = ὅτι ἐσώθημεν. **πεσόντες ὕστερον** = ὅτι ἠφανίσθημεν, κατεστράφημεν· ἐκ τοῦ ὕστερον θὰ ἐννοήσωμεν τὸ πρότερον εἰς τὸ στάντες· τίνος εἵδους

μετοχαί εἶναι ἀμφότεροι ; ὄρνις = οἰωνός. τύχη μέση λέξ., (ἐδῶ) = εὐτυχία. ἴσος = ὅμοιος, καί—καί ὁμοιωματ., ἡ σύνταξις : ὡςπερ γάρ τὴν τότε τύχην ὄρνιθι αἰσίῳ παρέσχεσ ἡμῖν, αὐτως καὶ νῦν ἴσος ἔγενου εἶπερ ἄρξεις = ἂν θέλῃς καὶ ἐν τῷ μέλλοντι νὰ ἄρχῃς. κενῆς (ἐνν. ἀνδρῶν). πύργος, ναῦς (περιλαμβ. τὴν χερσαίαν καὶ θαλασσίαν δύναμιν). μὴ ξυνοικούντων ἐπέξηγ. κατὰ πλεονασμὸν τοῦ ἐρῆμος. ὡς οὐδὲν ἔστιν... (γνωμικὸν ἔχον καθολ. ἀξίαν).

Πραγματικά. βρωμοῖσι τοῖς σοῖς· ἐννοεῖ τὸν βωμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἴσως δὲ καὶ τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τῆς Παλλάδος, εὐρισκομένους πρὸ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Οἰδίποδος. **ἀγοραῖσι**· ἐν Θήβαις ὑπῆρχον δύο ἀγοραί, ἐν αἷς ἦσαν διάφοροι ναοὶ καὶ βωμοί, ἐλατρεύετο δὲ ἰδιαζόντως καὶ ἡ Ἀθηνᾶ, τῆς ὁποίας ὑπῆρχον δύο ναοί, ἀναφέρει δὲ τὴν Παλλάδα Ἀθηνᾶν, διότι τὸ δράμα ἐπαίζετο ἐνώπιον Ἀθηναίων. **Ἰσμηγός**· ποταμὸς ῥέων παρὰ τὰς Θήβας. **σποδῶ**· ὀνομάσθη οὕτως, ἐπειδὴ ἡ τέφρα τῶν θυμάτων ἀνυψοῦτο ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς βωμός. **σαλεύει...κἀνακουφίσαι κἀρα** κτλ. ἡ θεομηνία ἐξετάθη εἰς πάσας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἥτοι εἰς τὴν ἀφορίαν τῆς γῆς καὶ τὸ ἄγονον γυναικῶν καὶ ζῶων, **δῶμα Καδμεῖον**· ἡ ὅλη πόλις τῶν Θηβῶν παρίσταται ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ποιητοῦ ὡς ἐν δῶμα. **μέλας Ἀδης**· ὁ Ἀδης λέγεται μέλας ἢ ἐκ τοῦ ἐπικρατοῦντος ἐν τῷ βασιλείῳ αὐτοῦ σκότους, ἢ διότι φέρει εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸ πένθος, τὰ πένθη εἶναι μέλινα. **στεναγμοῖς καὶ γόοις**· αἱ ψυχαὶ ἀπερχόμεναι εἰς τὸν Ἀδην θρηνοῦν διὰ τὴν μοῖραν των. **ὄρνιθι αἰσίῳ**· ἡ οἰωνοσκοπία ἢ ὄρνεοσκοπία ἦτο ἡ παρατήρησις, ἡ ὁποία ἐγένετο κατὰ τὴν πτῆσιν ἢ τὸ λάλημα καὶ κατὰ τὰς ἄλλας κινήσεις τῶν πτηνῶν. Ἐκ τούτου καὶ πᾶσαν μαντείαν καὶ οἰωνὸν ἀπεκάλουν ὄρνιν, ὡς ἐδῶ λέγεται.

γ') 58 - 86

Λεξιλογικά. οἰκτρὸς = ἄξιος οἴκτου. **γνωτὰ κοῦκ ἄγνωτα**· ἡ αὐτὴ ἐννοία ἐκφέρεται θετικῶς καὶ ἀρνητικῶς θεωρητέον ὡς σύστοιχον ἀντικείμενον τοῦ ἰμείρωντες. **ἰμείρω** = ἐπιθυμῶ. **νοσῶ** = πάσχω, ὑποφέρω (ὁ ποιητὴς ἀφίνει νὰ νοηθῇ καὶ ἡ ἄλλη σημασία διὰ τὸν Οἰδίποδα, πάσχω ἐξ ἡθικοῦ μολύσματος). **οὐκ ἔστιν ὄστις** = οὐδεὶς. **νοσοῦντες**· μετὰ τὴν μετοχὴν ταύτην, ἥτις εἶναι ἐναντιωματικὴ, ἐπρε-

πε νὰ τεθῆ : οὐ νοσεῖτε ἐξ ἴσου ὡς ἐγώ, ἢ ἡ μετοχ. νοσοῦντες ἔδει νὰ τεθῆ κατὰ γεν., ἦτοι καὶ ὑμῶν νοσοῦντων οὐκ ἔστιν ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ, ὡς ἐγώ. **καθ' αὐτόν** = χωριστὰ εἰς τὸν ἑαυτὸν του (ἢ κατὰ σημ. μερισμόν). **πόλιν κάμει καὶ σέ**· σημ. τὴν αἰτίαν. **ὑπνω εὐδοντα** (πλεον.) = βελθῶς κοιμώμενον, τ. ἔ. ἀδρανοῦντα. **ὀδός** = μέθοδος, σχέδιον. **ὁ πλάνος** = ἡ πλάνη· ἐκ τούτου ἐξαφτ. ἢ γενικὴ **φροντίδος** = σκέψεως. **ἦν· καθ'** ἔλξιν πρὸς τὸ κατηγορ. ἴασι, ἀντὶ **ὄ**, ὁμοίως **ταύτην** ἀντὶ **τούτο**. **γάρ** ἐπεξηγημ. **γαμβρός** = κηδεστής, (ὁ γυναικάδεφός του). **Πυθικά, Πύθειο, παρήχησις**. **ὄ,τι ῥυσαίμην**, πλαγία ἐρώτησις. **ῥύομαι** = σφίζω. **ξυμμετροῦμαι** = μετρῶ ἐν συγκρίσει. **ἤμαρ** = τότε, ἤμαρ, δηλ. τὸν ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του μέχρι τῆς σημερινῆς ἡμέρας διανυθέντα χρόνον. **χρόνω** = πρὸς τὸν ἀπαιτούμενον διὰ τὸ ταξιδιόν του. **λυπεῖ**· βραχυλογία ἀντὶ τοῦ: με λυπεῖ (ὑποκ. ὁ Κρέων), ὥστε ἐρωτῶ, τί κάμνει. **πλείω** (χρόνον). **τοῦ εἰκότος** = τοῦ πρόποντος. **καθήκων** = ἀναγκαῖος, **τηνικαῦτα** = τότε. **κακός, μὴ δρῶν** κτλ. τίνος εἶδους ὑποθετικὸς λόγος εἶναι, τὸ δὲ ὑπερβατὸν σχῆμα, ὡς καὶ ἡ ἐπισώρευσις συσωνύμων φράσεων τίνα ψυχικὴν κατάστασιν τοῦ Οἰδίποδος δηλοῦσιν; **εἰς καλὸν** (φράσις ἐπιρρηματικῶς προσδιορίζουσα τὸ εἶπας) = εἰς καλὴν ὥραν, εὐκαιρως, **οἶδε**· εἶναι οἱ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῶν ἱκετῶν παῖδες, οἵτινες πρῶτοι, λόγῳ τῆς θέσεώς των, εἶδον ἐρχόμενον ἐκ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου τὸν Κρέοντα καὶ ἐδειξάν τοῦτον διὰ τινος χειρονομίας, ἀφ' οὗ ἄλλως τε αὐτοὶ μὲν ἦσαν ὀξυδερκέστεροι, ὁ δὲ ἱερεὺς προσεῖχεν εἰς τὸν Οἰδίποδα ὁμιλοῦντα. **προσστείχω** = προσέρχομαι. **εἰ γάρ** = εἶθε. **σωτήρι** = σωτήρα. **ὥσπερ** ἐνν. βαίνει. **λαμπρός** = φαιδρός. **εἰκάσαι**, τίθεται ἀπολύτως τὸ ἀπαρέμφατον, ἐνίοτε ὅμως λαμβάνει τό: ὡς ἔστιν (εἰκάσαι) = ὅπως δύνανται νὰ συμπεράνη τις. **μὲν** = τοῦλάχιστον. **ἡδὺς** ἔχει ἐνεργ. σημ. = ὁ ἐμποιῶν χαράν, ἀλλὰ σημ. καὶ ὁ χαρούμενος, ὅπως ἐδῶ. **ἡδὺς** (ἐνν. βαίνει). **ἔρπω** = ἔρχομαι, **πολυστεφῆς** = διὰ πολλῶν στεφάνων κεκοσμημένος· δέχεται δὲ ἀντικείμενον κατὰ γενικὴν, ὡς πλησμονῆς σημαντικόν. **πάγκαρπος** = πολύκαρπος. **οὐ γάρ ἂν εἶρπε**· ἀπόδοσ. τῆς ἐννοουμ. ὑποθέσεως : εἰ μὴ ἔβαινον ἡδὺς. **τάχα** = ταχῶς. **εἰσόμεθα** (ὁ οἶδα). **ξύμμετρος** = εὐρίσκεται εἰς σύμμετρον (ἀνάλογον) ἀπόστασιν. **κλύω** = ἀκούω. **κῆδευμα** = ἀφῆρ. ἀντὶ συγκερ. = κηδεστής.

Πραγματικά. πολυστεφής· οἱ ἐκ Δελφῶν φέροντες αἰσίους χρησμοὺς ἐπανήρχοντο ἐστεφανωμένοι μὲ δάφνην, ἣτις ἦτο ἱερὸν φυτὸν τοῦ Ἀπόλλωνος· **παγκάρπου δάφνης·** δὲν ἐννοεῖται ἡ πικροδάφνη. ἀλλ' ἡ δάφνη, ἡ ὀνομαζομένη βάγια. **ἄναξ, ἐμὸν κήδευμα...** πολλοὶ προσφωνήσεις, δηλοῦσαι τὴν ἐξαιρετικὴν συγκίνησιν τοῦ προσφωνοῦντος. **ἄναξ·** ἄνακτας ἐκάλουν οὐ μόνον τοὺς βασιλεῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπισήμους καὶ εὐγενεῖς πολίτας.

δ') 87 - 131

Λεξιλογικά. ἐσθλός = αἴσιος. δύσφορος = δύσκολος, πολύμοχθος. κατ' ὀρθὸν ἐξέρχεσθαι = κατορθοῦσθαι, λαμβάνειν εὐτυχῆ ἔκβασιν. καὶ ἐπιδοτ. = καὶ αὐτὰ τὰ δύσφορα. πάντα = καθ' ὅλα, ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις. ἂν εὐτυχεῖν· ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσε. εἰ τύχοι. ἔπος = ὁ χρησμός. θρασὺς εἶμι = ἔχω θάρρος, προδείσας εἶμι = (πρὶν ἀκούσω τὸν χρησμόν), περιφραστ. παρακ. = ἔχω φοβηθῆ, πρὶν μάθω τὸν χρησμόν. χρήζω = ἐπιθυμῶ. εἶτε καὶ στείχειν ἔσω (ἐνν. εἶτε χρήσεις στείχειν ἔσω, ἔτοιμός εἶμι καὶ στείχειν ἔσω). αὐδάω-ῶ = λέγω. τῶνδε ἐνν. ἡ περί. πλέον (κατηγορ. τοῦ πένθος). λέγοιμι ἂν = ἤμπορῶ νὰ εἶπω, θὰ εἶπω (ἡ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἂν εἶναι πολλάκις ἡπιωτέρα ἔκφρασις ἀντὶ μέλλοντος). ἄνωγα = προτρέπω. ἐμφανῶς = σαφῶς. ἐλαύνω = ἀπομακρύνω. ὡς τεθραμμένον = διότι ἔχει τραφῆ καὶ αὐξηθῆ. ἀνήκεστον (α στερητ. καὶ ῥ. ἀκέομαι = θεραπεύω) κατηγορ. κατὰ πρόληψιν = ὥστε ἀνήκεστον (= ἀθεράπευτον) γενέσθαι. καθαρμός = ἐξαγνισμός. ποίω καθαρμῶ (ἐνν. ἄνωγεν ἡμᾶς ἐλαύνειν). ξυμφορὰ = δυστυχία, τὸ μίασμα. ὁ τρόπος = ἡ φύσις, τὸ εἶδος. ἀνδρηλατῶ = (ἄνδρα-ἐλαύνω) = ἐκδιώκω ἄνδρα. λύω φόνον = ἐπανορθῶ, πληρώνω καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἐξαγνίζω· ἐννοητέα ἡ φράσις πρὸ τῶν μετοχῶν: ἄνωγεν ἡμᾶς ἐλαύνειν. χειμάζω = κατατρύχω διὰ θυέλλης καὶ εἶτα ἀπλῶς κατατρύχω. τοδ' αἶμα· ἐνν. τὸ ὑπὸ τοῦ θεοῦ νοούμενον. ὡς χειμάζον, αἰτιατ. ἀπόλυτος (αἰτιολ.). ὡς ὑποκείμενον (ἐνν. κατὰ τὸν χρησμόν τοῦ Ἀπόλλωνος). ποίου γὰρ ἄνδρὸς τήνδε μηνύει τύχην; βραχυλογία ἀντὶ τοῦ: ποίου γὰρ ἄνδρὸς ἐστὶν ἢδε ἡ τύχη, ἣν μηνύει (ὁ Ἀπόλλων); μηνύω = δηλῶ, καταγγέλω. ἀπευθύνω = κυβερνῶ, ἔξοιδ' ἀκούων = γνωρίζω ἐξ ἀκοῆς (δὲν ἐτέθη ἀκούσας, διότι ἐννοεῖ τὸ κατ' ἐπανάληψιν ἀκούειν μέχρι τοῦδε). ἐπιστέλλω = παραγγέλω. αὐτοέντης = ὁ πράττων τι

διὰ τῆς ἰδίας χειρός του, ὁ αὐτουργός· τοῦτο προσδιορίζεται πλεοναστικῶς ὑπὸ τοῦ : **χειρί. τινάς** ἀορίστως = οἰοιδήποτε καὶ ἂν εἶναι. **τιμωρεῖν** ἰσοδύναμον τῷ τιμωρεῖσθαι. **δυστέκμαρτος** = δυσεὔρετος· μεταφορὰ ἀπὸ τῶν κυνῶν ζητούντων τὰ ἔχνη. **τόδ' ἔχνος** = τὸ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὑποδεικνυόμενον, ἀλλὰ μὴ καθοριζόμενον· τὸ **τόδε** ἀναφέρ. εἰς τὸ ἔχνος ἀντί ν' ἀναφέρεται εἰς τὸ τῆς **αἰτίας. αἰτία** = ἁμάρτημα, ἔγκλημα. **ἔφασκε** ἔνν. εὐρεθήσεσθαι. **ζητούμενον**· τίνα σημασίαν ἔχει τὸ ζητῶ καὶ τί διαφέρει τοῦ αἰτῶ; (πρβλ. τὸ τοῦ Εὐαγγελίου : ζητεῖτε καὶ εὐρήσετε, αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν). **ἄλωτος** = ὁ δυνάμενος νὰ εὐρεθῇ. **συμπίπτω φόνῳ** = πίπτω θῦμα φόνου· τίνα ἔννοιαν ἔχει ὁ ἱστορικός ἐνεστώς, ὁ ὁποῖος καὶ παρὰ τοῖς τραγικοῖς συχνάκις ἀπαντᾷ ; **θεωρός** (θεός - ὥρα) = ὁ πορευόμενος πρὸς θεοὺς διὰ χρησμὸν ἢ διὰ νὰ προσφέρῃ ἀνάθημα ἢ διὰ νὰ παρευρεθῇ εἰς ἀγῶνας· ἐδῶ σημ. τὸ ἀ' ὅταν δὲ παράγεται ἐκ τοῦ θεῶμαι, σημαίνει θεατῆς. **ἔφασκεν**· ὁ Λάιος (ὅτε ἀνεχώρει). **ἀπεστάλη** (ἔνν. σῶος καὶ ὑγιής) = ἀπῆλθεν. **συμπράκτωρ ὁδοῦ** = συνοδοιπóρος, ἀκόλουθος. **κατεῖδ'** = κατεῖδεν = εἶδεν ἀκριβῶς. **ὄτου** = παρὰ τοῦ ὁποῖου. **ἐκμανθάνω** = μανθάνω καλῶς, λαμβάνω ἀκριβεῖς πληροφορίες. **ἐχρήσατο** μετεχειρ. ἀόριστον, διότι ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ φόνου. **γὰρ** αἰτιολ. τὴν φράσιν : **οὐδείς συμπράκτωρ κατείδέ τι**, ὅπερ ὑπεδήλωσε δι' ἀνανεύσεως τῆς κεφαλῆς του. **εἷς τις** ἀορίστως καὶ μετὰ τινος περιφρονήσεως ὠμίλησε περὶ τοῦ φυγόντος ὁ Κρέων, ἵνα μὴ ἀποδώσῃ σημασίαν ὁ Οἰδίπους, ὅπερ ἀπῆται ἢ πορεία τοῦ δράματος· ἢ σειρά τῶν λέξεων : **ὃς φυγὼν φόβῳ οὐδὲν εἶχεν εἰδῶς φράσαι, ὧν εἶδε, πλὴν ἔν εἰδῶς** = ἔν συνειδήσει, σαφῶς. **ἔχω** = δύναμαι. **τὸ ποῖον;** ἀναφέρ. εἰς τὸ πλὴν ἔν καὶ σημ. ποῖον ἄρα γε εἶναι τοῦτο ; **ἔν γὰρ ἐξεύροι ἂν** (τὸ ἔν ἑν προσωποποιεῖται) = διότι ἔν δύναται νὰ ὀδηγήσῃ. **συντυγχάνω** = συναντῶ. **νιν** εἶναι παντὸς γένους ἀντίστοιχον πρὸς τὸ **μιν** τῶν πεζῶν. **σὺν πλήθει χερῶν** = τῇ συμπράξει πολλῶν. **δοκοῦντα ταῦτ' ἦν** = ἐπιστεύοντο ταῦτα. **Λαῖτου** γεν. ἀντικείμεν. εἰς τὸ ἀρωγός = βοηθός, ἐκδικητής. **ἐν κακοῖς** = ἐν μέσῳ τῶν δεινῶν. **κακὸν δὲ ποῖον ἐμποδῶν εἶργε** = ἀλλὰ ποῖον δεινὸν ὡς ἐμπόδιον ἠμπόδιζεν ; **ἐμποδῶν εἶργε** πλοῦτος ἐκφράσεως, **τυραννίς** ἀντὶ τύραννος. **ποικιλῶδός** = ἡ αἰνιγματώδη ἄδουσα, ἡ αἰνιγματώδης. **προσάγομαι** = ἀναγκάζω· ἢ σειρά τῶν λέξεων : **ἡ ποικιλῶδός Σφίγιξ** προσήγετο ἡμᾶς, **μεθέντας τὰ φραγῆ, σκοπεῖν τὸ**

πρὸς ποσίν. τάφανῃ ἔνν. τὰ κατὰ τὸν φόνον τοῦ βασιλέως. μεθίημι = ἀφίνω κατὰ μέρος.

Πραγματικάι. ἐσθλήν. ἀντὶ ὁ Κρέων ν' ἀναφέρῃ τὸν χρησμόν, συμφώνως πρὸς τὴν ἐρώτησιν τοῦ Οἰδίποδος, ἐκφέρει τὴν κρίσιν του περὶ αὐτοῦ ὡς καλοῦ, τὸ μὲν διὰ νὰ ἀρχίσῃ ἐκ τῶν εὐφήμεων, τὸ δὲ διότι ἐνόμιζεν ὀρθότερον ν' ἀνακοινώσῃ ἰδιαίτερος τὸ περιεχόμενον τοῦ χρησμοῦ εἰς τὸν Οἰδίποδα, διὰ νὰ μὴ μάθῃ ὁ ἔνοχος καὶ τεχνασθῇ μέσα διαφυγῆς. **ἐς πάντας αὔδα.** ὁ δυστυχῆς Οἰδίπους, ὅστις θεωρεῖ τὴν συνείδησίν του καθαρὰν, θέλει δημοσίᾳ ν' ἀναγγείλῃ ὁ Κρέων τὸν χρησμόν, διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου ἐπιτυγχάνει τὸν ἔλεον τῶν θεατῶν, ὅστις εἶναι εἷς τῶν σκοπῶν τοῦ δράματος. **ἐμφανῶς.** θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν σαφήνειαν τοῦ χρησμοῦ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς συνήθεις χρησμούς τοῦ μαντείου, οἱ ὅποιοι ἦσαν δίσημοι καὶ σκοτεινοί. **μῖασμα.** οἱ ἀρχαῖοι ἐφρόνουν, ὅτι ὁ μίαιρος μετέδιδε τὸ μῖασμα εἰς ὄλους τοὺς ἀναστρεφόμενους αὐτόν, καὶ διὰ τοῦτο διὰ καθαρμοῦ ἠδύνατο οὗτος νὰ ἐξαγνισθῇ, ὅτε δὲ ἦτο φονεὺς, πρὸς ἐξαγνισμόν ὅλης τῆς πόλεως ἀπητεῖτο ἡ τιμωρία αὐτοῦ. **πότερα δ' ἐν οἴκοις...** τοῦτο φαίνεται ἀπίθανον εἰς τὸν θεατὴν, δηλ. ὅτι ὁ σύζυγος τῆς Ἰοκάστης, ὁ ἐπὶ τοσαῦτα ἔτῃ βασιλεὺς τῶν Θηβῶν Οἰδίπους, ἐμφανίζεται ἀγνοῶν τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν Λάιον. Ἄλλὰ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη πᾶν ἀπίθανον ἐπιτρέπεται, ἂν εἶναι ἐκτὸς τῆς ὑποθέσεως τῆς τραγωδίας. Ἄλλως τε ἀφ' οὗ παρῆλθε τοσοῦτος χρόνος, ὁ Οἰδίπους ἀμυδρῶς πως ἐνεθυμεῖτο τὰ κατὰ τὸν Λάιον, τῶρα δέ, ὅτε ἐκτελεῖ ἀνακριτικὸν τρόπον τινὰ ἔργον καὶ εἶναι ἀνάγκη, προσπαθεῖ, νὰ ἐξιχνιάσῃ αὐτά. **θεωρός.** δὲν λέγει, διὰ τίνα λόγον μετέβαινεν εἰς Δελφοὺς ὁ Λάιος, ἀλλ' ἐκ τῶν **Φοινισσῶν** τοῦ Εὐριπίδου 36 εἰκάζομεν, ὅτι οὗτος μετέβαινεν ἐκεῖ, ἵνα ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τῆς τύχης τοῦ ἐκτεθέντος τέκνου του. **οὐδὲν εἶχ' εἰδῶς φράσαι.** ὁ ἀκολουθοῦς οὗτος ἔπαθε τοιαύτην ψυχικὴν διαταραχὴν κατὰ τὴν ὥραν τοῦ φόνου τοῦ Λαῖου, ὥστε ὡς φαίνεται, δὲν ἀντελήφθη ἀκριβῶς τὰ κατ' αὐτόν, ἔπρεπε δ' ἄλλως νὰ δικαιολογήσῃ τὴν τὴν φυγὴν του, διὰ νὰ μὴ θεωρηθῇ δειλὸς καὶ τιμωρηθῇ, καὶ διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι λησται καὶ ὄχι ληστής συνήντησαν αὐτόν. Τοῦτο δὲ ἦτο ἀναγκαῖον καὶ εἰς τὸν ποιητὴν, διὰ νὰ μὴ σχηματίσῃ τὴν ὑπόνοιαν ὁ Οἰδίπους, ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ φονεὺς, ὅτε δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ γενομένη ἀρι-

σοπτεχνική πλοκή τοῦ μύθου. εἰ μὴ ξὺν ἀργύρῳ ἐπάσσετο, τί ὑποπτεύονται πάντοτε οἱ τύραννοι;

ε') 132 - 150

Λεξιλογικαί. φαίνω = φέρω εἰς φῶς. αὐτ' = αὐτά. ἐπαξίως — ἀξίως· ἀναφορά, τιθεμένων συνωνύμων λέξεων. πρὸς τοῦ θανόντος = χάριν, πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἀποθανόντος. ἐπιστροφὴν τίθεμαι πρὸς τινος = στρέφω τὴν προσοχὴν μου πρὸς τι, φροντίζω περὶ τινος. ἐνδίκως = ὅπως εἶναι δίκαιον, πρεπόντως. τιμωρῶ τινι = προσφέρω τὴν βοήθειάν μου ὑπὲρ τινος. ἀπωτέρω· ἐνν. ἐμαυτοῦ. οἱ ἀπωτέρω φίλοι = οἱ μακρινοὶ φίλοι. ἀποσκεδάννυμι = ἀπομακρύνω. αὐτοῦ ἀντὶ τῆς αὐτοπαθοῦς ἐμαυτοῦ, διότι οἱ ἀρχαῖοι καὶ μάλιστα οἱ τραγικοὶ μετεχειρίζοντο συνήθως τὸ γ' πρόσωπον τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας ἀντὶ τοῦ α' ἢ β'. (τὸ) μύσος = μίασμα. τάχα = ἴσως. προσ-αρκῶ τινι = προσφέρω ἱκανοποίησιν εἰς τινα. ἴσταμαι = ἀνίσταμαι. ἄραντες (ἀπὸ τῶν βωμῶν). ἄλλος δὲ (ἐκ τῶν θεραπεπόντων, τῶν δορυφόρων). πεπτωκότες = δυστυχεῖς. ὦν· ἔλξιν ἀντὶ τοῦ ἄ. ἐξαγγέλλομαι = ὑπόσχομαι. ἅμα· ὅπως ἔστειλε τὰς μαντείας, οὕτως ἄς ἔλθῃ καὶ σωτὴρ. ἴκοιτο· ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ γένοιτο. παυστήριος = παυστήρ.

Πραγματικαί. ὑπὲρ τῶν οὐχὶ ἀπωτέρω φίλων· ἐνν. τὸν Λαίον. ἄραντες· ἀφ' οὗ εἰσηκούσθη ἡ ἱκεσία, ἐλήφθησαν οἱ κλάδοι πάλιν. ἄλλος (ἐκ τῶν θεραπεπόντων, ὅστις ἀπέρχεται δεξιὰ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς). σωτήρ· ὁ Ἀπόλλων ἐτιμᾶτο πάντοτε ὡς σωτήρ, ἐπικούριος, καθάρσιος, ἀκέστωρ κτλ. σφύζων τὸν ἀιθρῶπον ἰδίᾳ ἀπὸ τῶν ἀσθeneiῶν· σωτήρ θ' ἴκοιτο κτλ. μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἀπέρχεται ὁ ἱερεὺς μετὰ τῶν παιδῶν διὰ τῆς δεξιᾶς παρῶδου εἰς τὴν πόλιν, κενωθείσης δὲ τῆς σκηνῆς εἰσέρχονται γέροντες Θηβαῖοι ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ. Ἐδῶ λήγει ὁ πρόλογος τοῦ δράματος, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴν πρότασιν αὐτοῦ.

ΠΑΡΟΔΟΣ (151-215)

Στροφ. α' (151 - 158)

Λεξιλογικαί. φάτις (φημί) σημ. τὸν χρησμόν· ἐδῶ προσωποποιεῖται ἡ φάτις. ἀδυσπηγῆς = ἡδυσπηγῆς = γλυκόλογος· τὸ ἡδυσπηγῆς πλεονα-

στικῶς ἀντὶ ἡδεΐα. **τίς** = τί δηλοῦσα. **ἀγλαός** = λαμπρός. **ἔβας** δωρική κατάληξις = ἤλθεσις. **ἔβας Πυθῶνος Θήβας**· συνεντάχθη μετὰ γενικῆς ἀπὸ τόπου καὶ αἰτιατικῆς εἰς τόπον κινήσεως. **ἐκτέταμαι** = ἐκπέπληγμαί = διατελῶ ἐν ἀγωνίᾳ. **φοβερός**· ἄλλοτε μὲν μεταβ. = ἐμπνέων φόβον, ἄλλοτε δὲ ἀμεταβ., ὅπως ἐδῶ = πλήρης φόβου, αἰσθανόμενος φόβον. **φρένα** = αἰτιατικὴ τοῦ κατὰ τι. **πάλλων** ἀμετ. = παλλόμενος. **δεῖμα** = φόβος. **ἰήσιος**· ἴσως ἐκ τῆς λυπηρᾶς ἐπιφωνήσεως **ἰή, ἰή· παιάν**· δωρικός τύπος τῆς λέξεως **παιήων**, ὅστις ἦτο ὁ ἰατρὸς τῶν θεῶν· ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀπόλλων ἐκαλεῖτο τοιουτοτρόπως ὡς ἰατρικός θεός. **ἀμφὶ σοί**· προσδιόρ. τῆς ἀναφορᾶς = περὶ σοῦ. **ἄζομαι** = εὐλαβοῦμαι, φοβοῦμαι. **τί μοι...** πλαγία ἐρωτ. πρότασις, ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἔννοουμ. μετὰ τὸ ἀζόμενος, ἐρωτῶ, **ἔξανύτω** = ἐκτελῶ. **τί χρέος ἔξανύσεις μοι** = τί καθήκον (πρὸς ἐξιλασμόν) θὰ μοῦ ἐπιβάλλῃς νὰ ἐκτελέσω. **ἢ περιτελλομέναισι ὥραισι πάλιν** = ἢ μετὰ παρέλευσιν χρόνου, ἐπαναλαμβανομένου πάλιν. **εἰπέ μοι** (ἀντικ. τὸ χρέος αὐτό). **φάμα**, λέγει ἀθάνατον τὸν χρησμόν, ὡς ἀνήκοντα εἰς θεὸν (τὸν Ἀπόλλωνα)· διατὶ λέγεται τέκνον ἐλπίδος ὁ χρησμός;

Ἄντιστρ. α' (159 - 167)

Λεξιλογικαί. κεκλόμενος ἄορ. β' τοῦ κέλομαι μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ, ἐτέθη δὲ ἀνακολούθως μετοχὴ κατ' ὄνομαστ. ἀντὶ νὰ τεθῆ κατὰ δοτ. διὰ νὰ συμφωνήσῃ πρὸς τὸ **μοι**, ὅπερ εἶναι δοτ. προσωπ. εἰς τὸ προφάνητε· πῶς δικαιολογεῖται ἐνταῦθα ἡ ὄνομαστ. ἀπόλυτος; **θάσσω** συγγ. τοῦ θακέω, θῶκος = κᾶθημαι, **εὐκλέα**· ἐκ τοῦ εὐκλεέα. **κυκλόεντα θρόνον** ἀντὶ θρόνον τῆς κυκλοέσεως ἀγορᾶς = τῆς ἐχούσης πολλοὺς κύκλους (ἡ ιδιότης δηλ. τοῦ κυκλοτεροῦς μετηνέχθη ἐκ τῆς ἀγορᾶς εἰς τὸν θρόνον), **ἐκαβόλος** (ἐκάς-βάλλω) = ὁ μακρὰν βάλλων. **ἰῶ**· ἐπιφών. τιθέμενον μόνον ἢ διπλοῦν, **ἰδίᾳ** ἐπὶ ἐπικλήσεως βοηθείας = ἔ! ἢ ἄχ. **τρισοῖ** = τρεῖς. **ἀλεξιμόροι** (οἱ ἀλέζοντες τὸν μόνον = θάνατον) = διώκται τοῦ θανάτου. **ἄτα** = ἄτη = συμφορὰ προσελθοῦσα ἐκ διαστρεβλώσεως τοῦ νοῦ λόγῳ θεϊκῆς ἐπεμβάσεως. **προτέραν ἄταν**· ἐδῶ ἔνν. τὴν ἐκ τῆς Σφιγγὸς προσελθοῦσαν. **ὑπερόρνωμαι** = ὀρθοῦμαι ὑπεράνω. **ἀνύω** = κατορθώνω. **ἐκτόπιος** εἶναι προληπτ. κατηγορ. δηλ. κατωρθώσατε, ὥστε νὰ ἐκτοπισθῆ ἢ φλόξ. **καὶ νῦν** (ἔνν. ὅπως ἄλλοτε, οὕτω καὶ νῦν).

Στροφ. β΄ (168 - 177)

Λεξιλογικαί. ὦ πόποι· ἀρχαιοτάτη κλητική, περιπεσοῦσα εἰς χρῆσιν ἐπιφωνήματος = φεῦ. **στόλος** = λαός. **πρόπας** = ὄλος ἐν γένει. **ἐνι** = ἐνεστι = ὑπάρχει. **ἔγχος** (τὸ) = ὄπλον, δύναμις. **ἔγχος φροντίδος** = δύναμις ἐπινοίας. **ἀλέξω καὶ ἀλέξομαι** = ἀπομακρύνω. **ὦ τις ἀλέξεται** χρόν. μέλ., ἀναφορ. τελικὴ πρότασις. **γάρ** αἰτιολ. τό : νοσεῖ πρόπας στόλος. **ἔκγονα** = προϊόντα. **κλυτός** = ἐξοχος, ἐξαίρετος. **τόκοισιν** = ἐν καιρῷ τοκετῶν. **ιήιος** (ἐκ τοῦ ἐπωφον. ιῆ) = θρηνητικός. **κάματοι** (κάμνω) = οἱ πόνοι τῶν τοκετῶν. **ἀνέχω** (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν κολυμβώντων, οἱ ὅποιοι κρατοῦσι τὴν κεφαλὴν ὑπὲρ τὴν θάλασσαν) = σηκώνω τὴν κεφαλὴν, ἐλευθεροῦμαι. **ἄλλον δ' ἂν ἄλλω προσίδοις** = ἄλλον δὲ κατόπιν ἄλλου δύνασαι νὰ ἴδῃς. **ὄρμενον** μεσ. ἀόρ. τοῦ ὄρνωμαι = τρέχω, πετῶ. **εὔπτερος** = καλλίπτερος. **ὄρνις** (ὅ) = πτηνόν, τίθ. περιληπτικῶς. **κρεῖσσον** = ταχύτερον, ὄρμητικώτερον, **ἀμαιμάκτετος** πιθανωτέρα ἐτυμολογία αὐτοῦ εἶναι ἐκ τοῦ **ἀμαχος**, **ἀμάχετος** διὰ τινος ἀναδιπλασιασμοῦ. **ἄπερ** = ὡσπερ· ἡ σειρὰ τῶν λέξε·: **προσίδοις δ' ἂν ἄλλον ἄλλω ὄρμενον πρὸς ἀκτὰν ἐσπέρου θεοῦ ἄπερ εὔπτερον ὄρνιν κρεῖσσον ἀμαιμάκετου πυρός.**

Ἄντιστρ. β΄ (178 - 189)

Λεξιλογικαί. **ἀνάριθμος** = μὴ ἔχουσα ἀριθμόν· συντάσ. μετὰ γεν. ὦν (πημάτων). **ὄλλυμαι** = χάνομαι, ἀφανίζομαι. **νηλεῆς** (νη-ἔλεος) ἐνεργ. = ὁ μὴ αἰσθανόμενος ἔλεον, παθ. ὅπως ἐδῶ = ὁ μὴ τυχῶν ἐλέου. **γένεθλον** = τέκνον, γόνος. **θαναταφόρος** = φέρων τὸν θάνατον διὰ τῆς μολύνσεως. **ἀνοίκτως** = ἀνοικτιρμόνως. **ἐν δὲ ἐπιρρηματ.** = ἐν τῷ μέσῳ δὲ (τῶν ἄλλων κακῶν). **ἄλοχος** (α ἄθροιστ. καὶ λέχος) (ἡ) = σύζυγος. **ἐπὶ** = ἐπὶ ταύταις ταῖς συζύγοις. **ἀκτὰν παρὰ βῶμιον** = παρὰ τὰς βαθμίδας τῶν βωμῶν. **ἄλλοθεν ἀντι ἄλλοθι.** **λυγρός** = θλιβερός, λυπηρός. **ἰκτῆρες** (θηλ.) = ἰκετεύουσαι. **λυγρῶν πόνων** γεν. αἰτίας εἰς τὸ ἰκτῆρες = ἕνεκα τῶν λυπηρῶν πόνων. **λάμπει** (μεταφορ., ὅπως παρ' ἡμῶν ἀναψε τὸ γλέντι) = ζωηρῶς ἀντηχεῖ, καὶ τοιουτοτρόπως ἔγινε μετάβασις ἀπὸ τῆς αἰσθήσεως τῆς ὁράσεως εἰς τὴν αἰσθησιν τῆς ἀκοῆς. **στονοίεις** (στόνος = στε-

ναγκῆς) = τεθλιμμένοι, πλήρης στεναγμῶν. γῆρυς, υος (ἦ) = φωνή (περιλ.). ὄμαυλος = σύμφωνος, ὄμοῦ ἡχῶν. ὦν ὕπερ, τελ. αἰτ. = πρὸς ἀπόκρουσιν δὲ τούτων τῶν κακῶν εὐώψ, ὤπος (εὖ-ὠψ) = ὠραῖος τὴν ὄψιν (προσωποπ.), φαιδρός· τίθεται καθ' ὑπαλλαγήν ἀπὸ τῆς Ἀθηνᾶς εἰς τὴν ἄλκάν, ἀλκά = βοήθεια.

Στροφ. γ' (190 - 202)

Λεξιλογικαί. μαλερός (μάλα) = καυστικός (κυρ. ἐπιθ. τοῦ πυρός)· ὡς μεταφορ. = φλογερός, ὀρμητικός. ἄχαλκος ἀσπίδων ἀντὶ τοῦ ἄνευ χαλκῶν ἀσπίδων. φλέγει = καίων βασανίζει (ὑπαινίσσεται τὸν πυρετὸν τῆς νόσου). περιβόητος = περιβαλλόμενος ὑπὸ τῶν φωνῶν τῶν γύρω του θυμάτων. ἀντιάζω = ἐρχομαι εἰς ἐχθρικὴν συνάντησιν, προσβάλλω. παλίσσυτος (πάλιν — σέβομαι) = ὁ μετὰ ταχύτητος ὀρμώμενος πρὸς τὰ ὀπίσω. νωτίζω = στρέφω τὰ νῶτα, γυρίζω πρὸς τὰ ὀπίσω, τρέπομαι εἰς φυγὴν· τὸ ἀπαρέμφ. ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ πέμψον ἢ κατὰ ζεῦγμα ἐκ τοῦ ποιήσον ἢ δός. δράμημα = τρέξιμον, ἀντικ. τοῦ νωτίσαι, προσδιορίζεται δὲ ὑπὸ τοῦ παλίσσυτον. ἄπουρος (ἐκ τοῦ ἀπὸ - ὄρος) μακρὰν τῶν ὀρίων ὦν, προληπτ. κατηγορ. τοῦ Ἄρεα = ὥστε ν' ἀπέληθ μακρὰν τῶν ὀρίων τῆς πατρίδος (πάτρας) ἡμῶν. ἀπόξενος = ἄξενος, ἀφιλόξενος. ὄρμος = πόντος. κλύδων = θαλασσοταραχή. **Θρήκ.** κλύδωνα = Εὐξεινον πόντον. τέλει = κατὰ τὸ τέλος αὐτῆς. ἀφήμι = καταλείπω τι σῶον. τοῦτ' ἐπ' ἡμαρ ἐρχεται (τμηῆσις, ἀντὶ ἐπέρχεται) = τοῦτο ἐπερχομένη ἡ ἡμέρα καταστρέφει. τὸν = τοῦτον (τὸν Ἄρη) κράτη νέμω, ἄρχω. φθίνω· ὡς ἐνεργ. μεταβ. = καταστρέφω μετὰ παθητ. διαθ. = μαραίνομαι, χάνομαι· ἐδῶ τὸ α'.

Ἀντιστρ. γ' (203 - 215)

Λεξιλογικαί. χρυσόστροφος = χρυσόπλεκτος. ἀγκύλη (ἄγκος) = νευρὰ τοῦ τόξου, πληθ. ἀντὶ ἐνικοῦ. ἀδάματος = ἀκαταδάμαστος, ἀήττητος. ἐνδατέομαι ἐδῶ, ὡς παθητ. = διασκορπίζομαι, διαμοιράζομαι. προσταθέντα (τοῦ ρημ. προῖσταμαι) = προστάντα· ἀρωγὰ προσταθέντα = πρὸς βοήθειαν ταχθέντα. ἀρωγὰ εἶναι κατηγορ. ἢ σειρὰ τῶν λέξ.: θέλομι' ἂν τὰ σὰ βέλεα ἀδάματα ἀπὸ χρυσόστροφων ἀγκυλῶν ἐνδατεῖσθαι προσταθέντα ἀρωγὰ. — διάσω

(διαΐσω) = διατρέχω, περιτρέχω. **χρυσομίτρας** ὁ ἔχων ἀναδεδεμένην τὴν κόμην διὰ χρυσῆς μίτρας, ταινίας, ὁ ἔχων χρυσοῦν διάδημα. **κυκλήσω** = ἐπικαλοῦμαι. **οἰνώψ**, ὤπος = ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ οἴνου. **εὖσιος** (ἐκ τοῦ εὐοῦ, ὅπως ἰήσιος ἐκ τοῦ ἰή) = ἐνθουσιαστικός. **ὁμόστολος** = ὁμοδαίτιος, συνοδοιπόρος. **πελάζω** καὶ **πελάζομαι** ὡς ἀμετάβ. = πλησιάζω, ἔρχομαι πλησίον, **ἀγλαώψ**, ὤπος = φωτεινός, λαμπρός, **φλέγοντα** = πάλλοντα, **ἀπότιμος** = ἐστερημένος τιμῆς, προσδιορ. τοῦ **πελασθῆναι**.

Πραγματικαὶ ὀλοκλήρου τῆς παρόδου. Κενωθείσης τῆς σκηνῆς, εἰσέρχεται εἰς τὴν ὀρχήστραν διὰ τῆς δεξιᾶς, ὡς πρὸς τοὺς θεατάς, παρόδου χορὸς ἐκ 15 εὐγενῶν Θηβαίων, ἐκπροσωπῶν τὸν λαὸν τῆς πόλεως. **Διὸς φάτι**, ὁ χρησμὸς λέγεται τοῦ Διὸς καὶ ὄχι τοῦ Ἀπόλλωνος, διότι ὁ Ἀπόλλων ἐδίδε τὰς μαντείας κατ' ἐντολὴν τοῦ Διὸς, ὡς διερμηνεύς τῶν βουλῶν τούτου. Λέγει δὲ ὁ χορὸς τῶν χρησμῶν ἠδυσπετῆ ἢ χάριν εὐφημίας ἢ διότι φαντάζεται ὅτι θὰ εἶναι χαρμόσυνος, περιέχων ὀδηγίαν τινὰ πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς νόσου. **Πυθῶνος**· Πυθῶν καὶ Πυθῶ λέγεται ὁ τόπος, ἐν τῷ ὁποίῳ ἦτο τὸ μαντεῖον τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος. **τᾶς πολυχρύσου**, διατι ἀποκαλεῖται οὕτως; **Δάλιε**· ἐπειδὴ ἐν Δῆλῳ ἐγεννήθη ὁ Ἀπόλλων. **Παιάν**· κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ὀμήρου καὶ Ἡσιόδου ἐκαλεῖο Παιῶν ὁ ἱατρὸς τῶν θεῶν, ἄλλος ἀπὸ τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐπειτα ὠνομάσθη ὡς τοιοῦτος δωριστὴ **Παιάν** ὁ Ἀπόλλων, ὡς ἱατρικὸς καὶ οὗτος θεός. **γαιήοχος**· τοιουτοτρόπως λέγεται ἢ Ἄρτεμις, ὡς προστάτις καὶ πολιούχος τῶν Θηβῶν. συνήθως δὲ ἐλέγετο τοιοῦτος ὁ Ποσειδῶν, ὡς περιβάλλων τὴν γῆν. **προτέρας ἄτας**· ἐνν. τῆς Σφιγγός, τῆς βλαπτούσης τοὺς Θηβαίους, **ᾧ τις ἀλέξεται**· ἐπειδὴ ὁ λοιμὸς παρίσταται ὡς κακὸς δαίμων καὶ ὀλετήρ, εἶναι ἀνάγκη ἀλεξίτηρίου ὄπλου. **κλυτᾶς**· ἐννοεῖ τὴν γῆν τῶν Θηβῶν, ἐξαίρετον ὡς πρὸς τὴν εὐφορίαν, καὶ τοιουτοτρόπως δηλοῦται ἡ ἀντίθεσις: καίπερ τῆς γῆς ἐξαίρετου οὐσης τὰ προϊόντα ἡμῶς δὲν αὐξάνονται. **ἄλλον δ' ἂν ἄλλῳ προσίδοις** κλπ. εἰκὼν ἀποδίδουσα τὸν ταχὺν ἐξαφανισμὸν τῶν ἀποθησκόντων. **πρὸς ἀκτὰν ἑσπέρου θεοῦ**· ὁ Ἄδης ὀνομάζεται ἑσπερος θεός, διότι κατὰ τὸν Ὀμηρον κατᾶκει ἐν τῇ ἐσχατιᾷ τοῦ δυτικῆς μέρους τῆς γῆς, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ Πλούτων καλεῖται καὶ ἄλλως ἑσπερος θεός. **θαναταφόρα κείται ἀνοίκτως**, διότι φοβούμενοι μὴ μολυνθῶσιν, ἀπέφευγον νὰ ἐγγίσουν καὶ νὰ θάψουν τοὺς νεκρούς,

διὰ δὲ τοῦ ἀνοίκτως θέλει κυρίως νὰ δηλώσῃ, ὅτι καὶ ἄκλαυτοι ἀπέθνησκον, ἐνῶ ὁ θρῆνος ἦτο ἀπαράιτητον καθῆκον τῶν οἰκείων πρὸς τὸν νεκρόν. **Ὑψατερ Διός**· ἐπικαλεῖται τὴν Ἀθηναίων πρώτην καὶ τελευταίαν. **Ἄρεά τε**· οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον, ὅτι οὐ μόνον οἱ πόλεμοι, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι συμφοραὶ καὶ νόσοι ὠφείλοντο εἰς τὸν Ἄρη, χαίροντα καὶ διὰ πάντα βίαιον θάνατον, καὶ διὰ τοῦτο, διὰ νὰ δηλώσῃ, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ πολέμου, προσέθηκε τὴν φράσιν ἄχαλκος ἀσπίδων· ἐπικαλεῖται δὲ τὴν Ἀθηναίων κατ' αὐτοῦ, διότι αὕτη κατέβαλεν αὐτὸν δις (Ὀμ. Ἰλιάδ. Ε 856, Φ. 406). **εἴτ' ἐς μέγαν θάλαμον** κτλ.· λέγει, ὅτι ἡ θάλασσα ἐκπλύνει καὶ καταπίνει πᾶν κακόν· διὸ καὶ ἡ ῥῆσις: **θάλασσα κλύζει τάνθρώπων κακά**. Ἀναφέρει δὲ δύο θαλάσσας κειμένας εἰς τὰς ἄκρας τῆς γῆς, τὴν Ἀτλαντίδα ἢ Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν εὐρισκόμενον πέρα τῶν Ἡρακλείων στηλῶν, καὶ τὸν Εὐξεινον Πόντον, δηλ. τὴν ἄκραν δύσιν καὶ ἀνατολήν. Λέγει δὲ **Θρήκιον**, διότι ἡ Θράκη ἔθεωρεῖτο ὡς πατρὶς τοῦ Ἄρεως, ὅπως ἦτο καὶ τοῦ Βορέου. Ἐπομένως ὑπαινίσσεται ἐδῶ, ὅτι πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ τὸ ταχύτερον εἰς τὴν πατρίδα του. **κεραυνῶ**· ἦτο οὗτος, ὡς γνωστόν, σύμβολον τῆς δυνάμεως τοῦ Διός. **Λύκειε**· ὁ Σοφοκλῆς τὸ ἐπίθετον τοῦτο τοῦ Ἀπόλλωνος ἄλλοτε μὲν παράγει ἐκ τῆς ρίζ. λυκ. —, ἐξ ἧς λυκόφως, ἀμφιλύκη κτλ., ἐπειδὴ ἦτο θεὸς τοῦ φωτός, ἄλλοτε δέ, ὡς ἐνταῦθα σχετίζει αὐτὸ πρὸς τὴν Λυκίαν, ἡ ὁποία ἦτο τὸ κέντρον τῆς λατρείας τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ κατὰ τινα μῦθον ἦτο ὁ τόπος τῆς γεννήσεώς του ὑπὸ τῆς Λητοῦς. Διὰ τοῦτο δὲ λέγει κατωτέρω, ὅτι περιτρέχει τὰ ὄρη τῆς Λυκίας. **Ἀρτέμιδος αἶγλας**· ἡ φασφόρος ἢ σελασφόρος Ἀρτεμις εἰκονίζετο ἔχουσα λαμπάδας εἰς ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας. **χρυσομίτραν**· μίτρα ἦτο πλατὺς κεφαλόδεσμος, καταλήγων εἰς στενώτερα γαὶ πλαγίως αἰωρούμενα ἄκρα. **ὁμόστολος**· εἰς πολλὰ ἔργα τέχνης, ἀγγεῖα κλπ., εἰκονίζεται ὁ Βάκχος ἀκολουθούμενος ὑπὸ σατύρων καὶ νυμφῶν. **φλέγοντα**· ὁ Βάκχος ἔπαλλε λαμπάδα πεύκης, διότι κατὰ τὸν μῦθον αἱ ἀνά τὸν Παρνασσὸν νυκτεριναὶ περιπολταὶ αὐτοῦ ἐγίνοντο ὑπὸ τὸ φῶς λαμπάδων. **ἀπότιμον**· λέγει τοιοῦτοτρόπως τὸν Ἄρη, διότι ἔθεωρεῖτο ὡς, εἵπομεν ἀνωτέρω, παντοίων κακῶν πρόξενος, ἐνῶ οἱ θεοὶ ἔθεωροῦντο πάντοτε εὐργετικοὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, λεγόμενοι καὶ **δοτῆρες ἑάων** (ἀγαθῶν).

ΠΡΩΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (216 - 275)

α΄) 216 - 275

Δεξιλογικαί. ὑπηρετῶ τῇ νόσῳ = λαμβάνω τὰ ἀναγκαῖα μέτρα κατὰ τῆς νόσου. **ἀλκῆν** = υπεράσπισιν, βοήθειαν· ἔθηκε τοῦτο ἀντικεῖμ. τοῦ λάβοις ἄν, ὡς ἐπηξήγησιν τοῦ: ἃ δ' αἰτεῖς, ὅπερ ἔπρεπε κυρίως νὰ εἶναι ἀντικείμενον τοῦ λάβοις ἄν, ἀλλὰ λόγῳ τῆς ἀπομακρύνσεως ἐτέθη ἀντ' αὐτοῦ τό: ἀλκῆν ἀνακούφισιν. **ἀγῶ** = ἄ (ἔπη) ἐγῶ. **ἔξαγορεύω** = δημοσίᾳ ἀνακοινῶν. **ξένος μὲν** (μετὰ γεν. ἐπειδὴ σημαίνει ἄπειρος) = μὴ ἔχων μὲν σχέσιν. **τοῦ πραχθέντος** = τοῦ γενομένου φόνου. **αὐτός** = μόνος μου. **μὴ οὐκ ἔχων**, ὑποθ. μετ., τίνα ἔχει ἀπόδοσιν; **οὐκ ἂν ἴχνευον μακρὰν** (ὄδδον)· μεταφορὰ ἐκ τοῦ τόπου εἰς τὸν χρόνον...· διὰ τὰς δύο ἀρνήσεις **μὴ οὐκ** ἰδὲ στίχ., 13. **σύμβολον** (ἐκ τοῦ συμβάλλω = εἰκάζω, συμπεραίνω) = σημεῖον ἔνδειξις, τεκμήριον. **νῦν δέ·** ἀντίθεσις πρὸς τὸ μὴ πραγματικόν. **ὑστερος ἔνν.** τοῦ πραχθέντος. **τελῶ** = πληρῶνω φόρον. **τελῶ εἰς ἀστουῶς** = ἀνήκω εἰς τὴν τάξιν τῶν πολιτῶν (ἐπειδὴ οἱ πολῖται εἰς πολλὰς τῶν ἀρχ. Ἑλλην. πόλεων διηροῦντο εἰς τάξεις, ἀναλόγως τῆς φορολογησίμου περιουσίας αὐτῶν). **προφωνῶ** (ἐπανάληψις τοῦ προηγ. ῥ. ἔξερῶ δι' ἄλλου ρήματος) = διακηρύττω. **Λάιον** κατὰ πρόληψιν. **τοῦπίκλημα** = τὴν κατηγορίαν. **ὑπεξαίρω** κυρίως σημαίνει = ἀπὸ κάτω ἔξω ἐξάνω, εἶτα = βγάζω ἀπὸ τὸ βάθος, καὶ ἐδῶ = βγάζω ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδιάς μου· μετ' αὐτὸ ἔννοεῖται τὸ παραλειπόμενον **μὴ φοβείσθω**, ὅπερ θὰ ὑπεδήλωσε διὰ σημείου τινός (σχῆμα ἀποσιωπῆσεως). **πίσεται** (ῥ. πάσχω). **γὰρ** αἰτιολογεῖ τὸ ἀποσιωπηθῆναι: **μὴ φοβείσθω. ἀστεργῆς** = δυσάρεστος, φοβερός. **εἶδ' αὖ** = ἐὰν δὲ ἀφ' ἑτέρου. **τὸ κέρδος** = τὴν πρέπουσαν ἀμοιβήν. **τελῶ μέλ.** = θὰ πληρῶσω. **χῆ** (= καὶ ἦ) **χάρις προσκίσειται** = καὶ προσεῖ θὰ τοῦ ὀφείλεται εὐγνωμοσύνη. **δείσας** = ἐνδιαφερθεὶς (ἐκ φόβου μήπως πάθῃ). **ἀπαθῶ** = ἀσφωῶ, περιφρονῶ. **τοῦπος** = τὸ κήρυγμα, τὴν διαταγήν μου. **ἃ 'κ τῶνδε** = ὅσα μετὰ ταῦτα. **ἀπαυδῶ** = ἀπαγορεύω. **τὸν ἄνδρα τοῦτον** (τὸν φονέα) ἀντικ. τοῦ εἰσδέχεσθαι καὶ προσφωνεῖν. **γῆς ἔξαρτ.** ἐκ τοῦ τινὰ (κάτοικον)· ἦ σειρά τῶν λέξεων: **ἀπαυδῶ μήτε τινὰ γῆς τῆσδε εἰσδέχεσθαι μήτε προσφωνεῖν τὸν ἄνδρα τοῦτον** (τὸν φονέα) **ὅστις ἐστί. εἰσδέχεσθαι**, ἔνν. εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. **κράτη τε καὶ θρόνους** (σχ. ἐν διὰ δυοῖν) = τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν. **κοινόν** =

κοινωνόν, συμμετοχόν. **θύματα** = θυσίαι. **χρένιψ**, ιβος = καθάρσιον, ἡγιασμένον ὕδωρ. **ὠθεῖν** τὸ ἀπαρέμφατον ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐκ τοῦ προηγ. ἀπαυδῶ κατὰ ζεύγμα = κελεύω ἢ παραγγέλω. **τοῦδε** (ἐνν. τοῦ φονέως). **τοιόσδε σύμμαχος πέλω** = τοιαύτην συμμαχίαν παρέχω. **δαίμονι** = τῷ θεῷ Ἀπόλλωνι. **κατεύχομαι** = καταρῶμαι. **τις εἷς** διὰ τούτων καθιστᾷ ἀριστότερον τὸ νόημα. **ἐκτρίβω βίον** = ἐξοφλῶ τὴν ζώην. **κακόν** (ἐνν. ὄντα). **νιν** = αὐτόν, ὑποκ. τοῦ ἐκτρίψαι. **ἄμωρος** = ἐν κακῇ μοίρᾳ, δυστυχής. **ἐπεύχομαι** = καταρῶμαι προσέτι. **ξυνέστιος** = σύνοικος ἐμοῦ. **ξυνειδότος** = ἐν γνώσει ἐμοῦ. **τοῖσδε** = τῷ φονεῖ καὶ τοῖς γνωρίζουσι καὶ ἀποκρύπτουσιν αὐτόν. **ἀράομαι-ῶμαι** (ἐκ τοῦ ἀρά = κατάρα) = καταρῶμαι. **ἐπισκῆπτω** = παραγγέλω, διατάσσω. **ὑπὲρ τ' ἑμαυτοῦ**, σχ. ὑπερβατόν, ἀντὶ ὑπὲρ ἑμαυτοῦ τε. **θεοῦ**, τοῦ Ἀπόλλωνος. **ἀκάρπως — ἀθέως** = ἐν ἀφορίᾳ καὶ ἐν ἐγκαταλείψει ὑπὸ τῶν θεῶν. **θεήλατος** = θεόπεμπτος, διατεταγμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ. **τὸ πρᾶγμα** = ἡ ἔρευνα τοῦ φόνου· ἐν δὲ τῷ ἐπομ. στίχῳ **ἀκάθαρτον ἔαν...** ἐνν. αὐτόν (τὸν φόνον)· ἡ σειρά τῶν λέξεων: **εἰ γὰρ μὴ ἦν τὸ πρᾶγμα θεήλατον, οὐδ' (ἂν) εἰκὸς ἦν οὕτως** (ὡς μέχρι τοῦδε) **ἔαν ἀκάθαρτον** (ἄνευ καθαρμοῦ, ἄνευ ἐξαγνισμού.) **ἐξερευνᾶν** ἐκ τοῦ εἰκὸς ἦν. **νῦν δὲ ἀντίθεσις** πρὸς τὸ προηγ. ἤθελε γὰρ εἶπε: **νῦν δ' ἐπεὶ τὸ πρᾶγμα θεήλατόν ἐστι, ἀλλ'** ἔσπευσε γὰρ ἐκθέσθαι τὰ αἰτία, διὰ τὰ ὁποῖα ἔχει ὑποχρεωτικὸν καθήκον γὰρ ἐνεργήσῃ διὰ τὴν τιμωρίαν τοῦ φονέως. **κυρῶ** = τυγχάνω. (τὸ) **λέκτρον** = συζυγικὴ κλίνη. **ὄμοσπος** παθητ. σημασίας = ὁμοῦ σπαρεῖσα, τὸ ἐνεργ. **ὄμοσπόρος** = ὁμοῦ σπεύρασα. **τὰ κοινὰ κοινῶν** = κοινότης κοινῶν (ἦτοι τὰ τέκνα τοῦ Οἰδίποδος θὰ ἦσαν ἀδελφοὶ τῶν τέκνων ἐκείνου, ἂν κατέλειπε τέκνα). **νῦν**· νέα ἀντίθεσις λέγῃ τοῦ προηγηθ. **εἰ μὴ ἐδυστύχησεν** δηλ. ἀλλ' ἡ τύχη τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸν θάνατον· ἢ ὅλη πρότασις **ἀνθ' ὧν...** κεῖται παρενθετικῶς ἐν τῷ λόγῳ. **κράτα** (αἰτιατικὴ τοῦ κάρα = κεφαλῆ). **ἐνάλλομαι** = πηδῶ ἐναντίον, ἐνσκήπτω. **ἀνθ' ὧν** = διὰ ταῦτα (διὰ τὰς ἀνωτέρω μνημονευθείσας αἰτίας)· **τάδε** σύστ. ἀντικ. εἰς τὸ ὑπερμαχοῦμαι = θὰ καταβάλω αὐτὰς τὰς προσπαθείας ὑπὲρ... **ἄφικνοῦμαι ἐπὶ πᾶν** = τὸ πᾶν πράττω, τὸ πᾶν ἐπινοῶ. **λαβδακείῳ** ἀντὶ λαβδάκου. **παιδί** δοτ. χαριστ. **καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρῶσιν** = καὶ τοῖς μὴ ταῦτα δρῶσι. Ὁ Οἰδίπους μετὰ τὴν σιδρομὴν τῶν ἀνθρώπων ἐπικαλεῖται τὴν τῶν θεῶν καὶ ζητεῖ τρίτα τινά, δηλούμενα διὰ τῶν τριῶν ῥημάτων **εὐχομαι, κατεύχομαι, ἐπεύχομαι, μήτ' ἀνιέναι** = μήτε γὰρ

ἐπιτρέφουν νὰ γίνη· ἄροτος σημ. τὸν χρόνον, καθ' ὃν γίνεται ἡ ἄροσις, καὶ τὸν καρπὸν, ὅπως ἐδῶ. **παῖδας** ἔνν. ἀνιέναι, διότι ἡ γυνή, ὅπως ἡ γῆ, ἀποδίδει ὡς καρποὺς τέκνα. **φθερεῖσθαι** = φθαρήσεσθαι. **κάτι τοῦδ' ἐχθίονι** = καὶ δι' ἔτι χειροτέρας ἀπὸ τῆν παροῦσαν. **ὕμιν δὲ ἀντίθεσις εἰς τὸ ἀνωτέρω τοῖς μὴ δρῶσιν...** **σύμμαχος** κατηγορ. προληπτικὸν = ὡς σύμμαχος. **ξυνεῖεν** (ξύνειμι) = εἴθε νὰ εἶναι μαζί μου, μετ' ἐμὲ (νὰ εἶναι βοήθειά μου).

Πραγματικά. αἰτεῖς· ὁ Οἰδῖπος, ὅτε ἤδεδετο ἡ τελευταία ἀντιστροφή τοῦ χοροῦ, ἤκουσε τὰ λεγόμενα. **πᾶσι Καδμείοις**· ὁ χορὸς ἀντιπροσωπεύει τὸν ὅλον λαὸν τῶν Θεβῶν. **χέρνιψ** εἶναι τὸ ἠγριασμένον ὕδωρ, ὅπερ καθηγιαζέτο δι' ἐμβαπτιζομένου ἐν αὐτῷ δαυλοῦ, ὃν ἐλάμβανον ἐκ τῆς ἐν τῷ βωμῷ πυρᾶς. Διὰ τοῦ ἠγριασμένου δὲ αὐτοῦ ὕδατος περιέρραινον τοὺς παρευρισκομένους ἐν τῇ θυσίᾳ καὶ ἐξήγνιζον αὐτούς. **Δίκη**· θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος, μιᾶς τῶν Ὀρῶν, πάρεδρος τοῦ πατρὸς τῆς οὔσα καὶ καταγγέλλουσα εἰς αὐτὸν πάντα ἄδικον δικαστήν, εἶναι προσωποποίησις τῆς δικαιοσύνης, **εὐ ξυνεῖεν**· ὁ λόγος τοῦ βασιλέως προκαλεῖ, ὡς εἶναι φυσικόν, πολλὴν συμπάθειαν τῶν θεατῶν, ἐπειδὴ γνωρίζουσιν, ὅτι τὸ ἐγκλημα, διὰ τὸ ὅποιον ἐκφέρει ἄρας, εἶναι ἰδικόν του ἐγκλημα καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἀπευθύνει αὐτὰς εἰς τὸν ἑαυτὸν του, ἐν ἀγνοίᾳ τῆς καταστάσεώς του.

β') 276 - 299

Λεξιλογικά. ἀραῖος (ἀρά) = κατηραμένος, μεστὸς ἀρᾶς. **ἀραῖόν μ' ἔλαβες** = μετ' ἐδέσμευσες διὰ τῶν ἀρῶν σου. **ὦδε** = τοιουτοτρόπως, ὑπὸ τὸ βάρος αὐτῶν (τῶν καταρῶν σου). **γάρ** = δηλαδὴ. **τὸ ζήτημα** εἶναι ἀντικ. τοῦ πέμπαντος καὶ τοῦ εἰπεῖν. **ὅστις εἴργασται ποτε πλάγ.** ἔρωτ. πρότ., ἀντικεῖμ. δὲ τοῦ εἴργασται ἔνν. τὸν φόνον. **δίκαια** = ὀρθά. **ἐκ τῶνδε** = μετὰ ταῦτα. **εἰ καὶ τρίτα ἐστί,** τοῦτο δεικνύει τὴν μεγάλην προθυμίαν τοῦ Οἰδῖποδος, διὰ νὰ ἀνακαλύψῃ τὸν φονέα. **παρήμι** = ἀφίνω· τοῦ ῥήματος τούτου, ὡς κωλυτικοῦ, τίθεται συμπλήρωμα τὸ **μὴ μετ' ἀπαρεμφάτου,** ἐὰν δὲ εἶναι ἀρνητικόν, τίθ. τὸ **μὴ οὐ μετ' ἀπαρεμφάτου.** **ταῦθ' ὀρῶντα** = ταῦτ' εἰδοτά. **μάλιστα** = κατ' ἐξοχὴν (ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους μάντις).

ἡ σειρά τῶν λέξεων ἵνα : **ἐπίσταμαι ἄνακτα Τειρεσίαν μάλιστα ὄρωντα ταυτὰ ἀνακτι Φοίβῳ. οὐκ ἐν ἀργαῖς** = οὐχὶ μεταξύ τῶν ἀμεληθέντων καὶ μὴ ἐκτελεσθέντων. **ἐπραξάμην** = ἐπραξα καὶ χάριν τοῦ ἰδίου συμφέροντός μου (ὡς μέσον). **διπλοῦς** = τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον (σπουδῆ τοῦ Οἰδίποδος). **θαυμάζεται μὴ παρῶν** προσωπ. σύνταξις ἀντ: ἀπροσώπ. θαυμαστόν ἐστι μὴ παρεῖναι αὐτὸν. **καὶ μὴν** = καὶ βεβαίως. **κωφός** ὁ μὴ δυνάμενος ν' ἀκούσῃ ἀλλὰ καὶ ὁ μὴ ἀκουόμενος, ὁ ἀόριστος, ὁ ἀσαφής. **τὰ ποῖα;** (ἴδε στίχ. 120). **ὄδοιπόρων** ἀνωτέρω ἐλέχθη (στ. 122), ὅτι ὑπὸ ληστῶν ἐφονεύθη, τῶρα λέγεται ὅτι ὑπὸ ὄδοιπόρων, ὅπερ ἐγγίζει περισσότερο πρὸς τὴν ἀλήθειαν. **τὸν δ' ἰδόντα** = τὸν δὲ αὐτόπτην μάρτυρα. **εἰ δειμάτων γ' ἔχει μέρος** = ἐὰν βέβαια τὸν κατέχη καὶ μικρὸς φόβος. **οὐ μενεῖ** = δὲν θὰ ἀντιμετωπίσῃ, δὲν θὰ ἀναμείνῃ γὰ ἐκπληρωθῶσι, γὰ ξεσπάσουν κατὰ τῆς κεφαλῆς του, ἐνν.: ἀλλὰ θὰ ἐμφανισθῇ. **τάξβος** (τὸ) = φόβος. **δρῶντι τάξβος ἐστί·** τί διαφέρει τοῦ **τάξβος ἐστί δρῶν;** **οὐδ' ἔπος** = οὔτε καὶ ὁ λόγος (ἢ κατὰ:α). **γάρ** = δηλαδή. **οἶδε·** οἱ ἀποσταλέντες ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος πομποὶ καὶ ὁ ἰδηγῶν τὸν τυφλὸν παῖς, οἵτινες ἄγουσι τὸν διὰ τῆς δεξιᾶς παρῆδου εἰσερχόμενον Τειρεσίαν. **ἐμπέφυκε τάληθες** = εἶναι ἐμφυτος ἢ ἀλήθεια.

Πραγματικά. ἀλλ' ἀναγκάσαι θεοὺς οὐδ' ἂν εἷς... πῶς χαρακτηρίζεται ἐνταῦθα ὁ Οἰδίπους ἔναντι τῶν θεῶν; **ἀνακτα·** ἀποκαλεῖ ἀνακτα τὸν Τειρεσίαν, διότι συγκατελέγετο εἰς τοὺς εὐγενεῖς Θηβαίους. **Κρέοντος εἰπόντος·** τὴν συμβουλὴν ταύτην ἔδωκεν ὁ Κρέων εἰς τὸν Οἰδίποδα οὐχὶ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἀλλὰ ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων. Πάντως διὰ τῆς συμβουλῆς ταύτης προπαρασκευάζεται ἡ κατωτέρω σχηματισθησομένη ὑπόνοια τοῦ Οἰδίποδος, ὅτι ὁ Τειρεσίας ἐπέισθη ὑπὸ τοῦ Κρέοντος, διὰ γὰ μὴ εἶπη τὴν ἀλήθειαν.

γ') 300 - 315

Λεξιλογικά. **νωμάω-ῶ** (νέμω) (ἐνν. ἐν φρεσὶ) = ἀνακινῶ ἐν τῇ ψυχῇ μου, ἐξετάζω καὶ κρίνω. **πάντα** ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τῶν διδακτὰ τε ἄρρητὰ τε, ἅπερ ἐπίσης ἐπεξηγ. ὑπὸ τῶν : οὐράνια τε καὶ χθονοσιτιβῆ κατὰ σχῆμα χιαστόν. **ἄρρητα** μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ἱερῶν, τῶν μὴ μεταδιδομένων εὐκόλως εἰς τοὺς μὴ μεμνημένους. **χθονοσιτιβῆς** = ὁ πατῶν τὴν γῆν, ὁ ἐπίγειος. **τὴν πόλιν** κατὰ πρόληψιν ἀντὶ : φρονεῖς δ'

ὅμως, οἷα νόσφ πόλις σύνεστιν. νόσφ προσωποποιᾷ· τὰ ῥήματα ἐξευρίσκομεν καὶ κλύεις με σημασ. παρακειμ. πέμψασιν ἡμῖν (ἀγγέλους, θεωρούς). ἀντέπεμψεν = ἀνταπέστειλεν ἀπόκρισιν. ἐκλυσις = ἀπολύτρωσις. ἀν ἐλθεῖν ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσεως : εἰ ἐκπεψαίμεθα. νυν = κατὰ ταῦτα. φθονῶ = ἀρνοῦμαι. φάτιν ἀπ' οἰωνῶν = μαντείαν ἀπὸ οἰωνοσκοπίας. ὁδόν = τρόπον. ῥύομαι = ὑπερασπίζομαι, σφίζω, ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ ῥῦσαι ἐνυπάρχει ἡ ἔννοια τῆς ἀποκρούσεως, ὥστε : ῥῦσαι δὲ πᾶν μίασμα τοῦ τεθνηκότος = σῶσον δὲ ἡμᾶς ἀποκρούων (διώκων μακρὰν) πᾶν μίασμα πρερχόμενον ἀπὸ τοῦ ἀποθανόντος. ἐν σοὶ γὰρ ἔσμεν = διότι ἀπὸ σοῦ ἐξαρτᾶται ἡ ὑπαρξίς μας, ἡ σωτηρία μας. ἄνδρα = ἕκαστον (ὑποκ. τοῦ ὠφελεῖν) ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : κάλλιστος δὲ πόνος (ἐστίν) ὠφρλεῖν ἄνδρα, ἀφ' ὧν ἔχει τε καὶ δύναίτο.

Πραγματικάι. διδακτὰ τε ἄρρητὰ τε κλπ., διὰ τούτων θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν μεγάλην μαντικὴν δύναμιν τοῦ Τειρεσίου, ἣν ἔλαβεν οὗτος ὁμοῦ μετὴν μακροβιότητα, ζήσας ἐπὶ ἑπτὰ ἢ ἑννέα γενεάς, εἰς ἀντάλλαγμα τῆς γενομένης ὑπὸ τῶν θεῶν τυφλώσεως του. ῥῦσαι· ἡ ἐπανάληψις τοῦ αὐτοῦ ῥήματος φανερῶνει τὸ μέγα ἐνδιαφέρον τοῦ βασιλέως καὶ ἐξαίρει τὴν θερμὴν παρακλήσιν αὐτοῦ πρὸς τὸν Τειρεσίαν. ἄλλην μαντικῆς ὁδόν ἐννοεῖ ἄλλον τρόπον μαντικῆς ἐκτὸς τῆς οἰωνοσκοπίας, εἰς ἣν κυρίως διεκρίνετο ὁ μάντις, ἦτοι τὴν δι' ἐμπύρων μαντικὴν.

δ') 316 - 403

Λεξιλογικάι. φρονῶ = φρονῶ ὀρθῶς, γνωρίζω τὴν ἀλήθειαν. **τέλη λύω** = λυσιτελῶ, ὠφελῶ. **ταῦτα** (δηλαδὴ ὅτι δεῖνόν ἐστι φρονεῖν ἔθθα). **γάρ...** αἰτιολογεῖ τὸ ἐπιφώνημα φεῦ. **διόλλυμι** = λησμονῶ. **οὐκ ἂν ἰχόμην**, ἀπόδοσις τίνος ἐννοουμένης ὑποθέσεως ; **ἄθυμος** = δύσθυμος. **ἄφες μ' ἐς οἴκους**, ἐνν ἰέναι. **ῥᾶστα** = εὐκολώτατα. **διαφέρω** = ὑποφέρω μέχρι τέλους. **τὸ σὸν - τοῦμόν** = τὴν μοῦραν σου — τὴν ἰδικήν μου. **τὸ σὸν τε σὺ καγὼ τοῦμόν**, εἶδος χιαστοῦ σχήματος. **ἦν ἐμοὶ πίθη** (δηλ. με ἀφήσης νὰ ἀπέθω). **ἐννομα** = σύμφωνα πρὸς τὸν νόμον (τ. ἔ. πρὸς τὸ κήρυγμα τοῦ Οἰδίποδος). **τήνδε φάτιν** τὸν ἀναμενόμενον τοῦτον λόγον σου. **ἀποστερῶ** = ἀποκρύπτω. **γάρ** αἰτιολογεῖ τὴν παραλειφθεῖσαν πρότασιν· οὐ λέγω ἐν-

νομα οὔτε προσφιλή. οὐδὲ τὸ σὸν φώνημα ἰὸν πρὸς καιρὸν σοὶ = οὔτε καὶ οἱ ἰδικοί σου λόγοι ἀποβαίνουσι πρὸς ἀγαθόν σου. **φώνημα** ἐννοεῖ γενικῶς τὸ διάταγμα καὶ τοὺς τελευταίους τούτους λόγους τοῦ Οιδίποδος. **ὡς οὖν μηδ' ἐγὼ ταυτόν πάθω**, ἐπρόκειτο νὰ εἴπη τὴν λέξιν **σιγήσομαι** ἢ μᾶλλον **ἄπειμι**, ὅπερ δηλοῦται ἐκ τοῦ ἐπομένου στίχου, ὅπου φαίνεται ὅτι ὁ μάντις κινεῖται διὰ νὰ φύγη. **φρονῶν γε** = ἐνῶ βέβαια ἤξεύρεις. **ἀποστραφῆς** = ἀπέλθης· **προσκυνοῦμεν ἰκτῆριοι** (τυπικὴ φράσις πρὸς δῆλωσην ἰσχυρᾶς παρακληθείας) = εὐσεβῶς σὲ θερμοπαρακαλοῦμεν. **οὐ μὴ ποτε**, τὸ **οὐ μὴ μεθ'** ὑποτ. ἀορ. σημ. ἐντονον ἄρησιν. **μὴ ἐκφῆνω** = διὰ νὰ μὴ φανερώσω. **τί φῆς**; ἐντευθεν ἄρχεται ὀργιζόμενος. **ἄλλως** = μάτην, ἀνωφελῶς. **ἐλέγχω** = ἐρωτῶ νὰ μάθω. **ὀργαίνω**· ἔχει μεταβατ. σημασ. ὡς ἐδῶ = εἰς ὀργὴν κινῶ· ἢ φράσις μετριάζει τὴν κακὴν ἐντύπωσιν ἐκ τῆς ὕβρεως: ὦ κακῶν κάκιστε, ἀφ' οὗ ἄλλωστε ἐλπίζει ὅτι θὰ λύσῃ τὴν σιωπὴν τοῦ ὁ μάντις. **ἐξερεῖς** τοῦ ἐξαγορεύω = λέγω φανερά. **ἄτεγκτος**, (ἀ-τέγγω = βρέχω) = ἀδάκρυτος, ἀσυγκίνητος. **ἀτελεύτητος** = ὁ μὴ δίδων τέλος εἰς πρᾶγμα τι, ὁ ἰσχυρογνώμων. **ὀργή** σημαίνει γενικῶς ἦθος, χαρακτηριστῆρ, ἐδῶ δὲ διὰ μὲν τὸν Τειρεσίαν ἐννοεῖ ἰσχυρογνωμοσύνην, διὰ δὲ τὸν Οιδίποδα ὀξύθυμIAN. **τὴν σὴν ναίουσαν**· ὑπαινίσσεται, κεκαλυμμένως τὴν σύζυγον τοῦ Ἰοκάστην. **ψέγεις** ἐπανάληψις μομφῆς μετὰ τὸ ἐμέμφω, χάριν ἐμφάσεως. **γὰρ** αἰτιολογ. τὸ ἐννοοῦμ. ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔχω βεβαίως ὀργὴν. **ἃ ἀτιμάζεις πόλιν**· τὸ ἀτιμάζω ὡς στερητ. συντάσσεται μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς. **ἤξει γὰρ αὐτά**, (σιωπῶ) διότι τὰ πράγματα μόνα τῶν θὰ φανερωθῶσιν. **πέρα** = περισσότερον. **πρὸς τάδε**· τοῦτο τιθέμενον μετὰ προστακτικῆς σημαίνει ἀμετάτρεπτον ἀπόφασιν = ἐναντι τούτων. **θυμόομαι-οὔμαι** = ὀργίζομαι. **καὶ μὴν παρήσω** (παρήμι) **γ' οὐδὲν** = καὶ ὅμως τίποτε βεβαίως δὲν θὰ παραλείψω. **ἄπερ** = ἐκείνων ἃ. **ξυμφυτεύω** = συμπράττω. **καὶ ἐπιδοτ.** = ὄχι μόνον ὅτι γνωρίζεις, ἀλλὰ καί... **ὅσον μὴ χερσὶ καίνων** (περιορίζει τὴν ἐννοίαν τοῦ εἰργάσθαι) = ἐκτὸς μόνον ποῦ δὲν τὸν ἐφόνευσες μὲ τὰ ἴδια σου τὰ χέρια. **ἄληθες** = ἀλήθεια; ἀναβιβάζεται ὁ τόνος ἐπὶ ἐρωτηματ. εἰρωνείας. **ᾧπερ** (ἀντὶ τοῦ ὅπερ) καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ κηρύγματι. **προσαυδῶ** = προσφωνῶ, **ὡς ὄντι**· ἔθηκε δοτ. ἀντὶ αἰτιατ. ὄντα πρὸς τὸ σέ, διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἢ παρανόησις πρὸς τὸ ἐμέ. **κάφ'** = καὶ ἀπό. **τοῦτο**· ἐνν. τὸ ἐκκινήσαι τέδε τὸ ῥῆμα, ἦτοι τὰ ἐπα-

κολουθήματα τῆς πράξεώς σου ταύτης. **ποῦ** = πῶς. **πέφευγα**· ἔχω ἤδη διαφύγει (διὰ τοῦ παρακ. δηλοῦται τὸ τετελεσμένον). **ισχύον** κατηγορ. διὰ τῶν κατωτέρω ὁ Οἰδίππου προσπαθεῖ, οἶονεὶ ἀνακρίωναν ν' ἀποκαλύψῃ συνωμοσίαν, ἣν ὑποπτεύεται. **ἐκπειρώμαί τινος** = ὑποβάλλω τι εἰς δοκιμασίαν· ἡ ἔννοια ἐδῶ εἶναι: ὑποβάλλεις τοὺς λόγους μου εἰς δοκιμασίαν, ἂν δηλαδὴ θὰ ἐμείνω εἰς αὐτοὺς ἢ θὰ περιπέσω εἰς ἀντιφάσεις. **οὐχ ὥστε γ' εἶπειν γνωστὸν** = οὐχὶ ξυνῆκα οὕτως, ὥστε εἶπειν ἐγνωσμένον, δὲν ἐνόησα τόσον πολὺ, ὥστε νὰ εἶπω ὅτι τὸ ἔχω κατανοήσει. **φονέα σέ φημι** κτλ. ἡ κανον. σειρὰ τῶν λέξεων εἶναι: **φημί φονέα σε κυρεῖν τάνδρος, οὐ τὸν φονέα ζητεῖς. οὐ τι χαιρών** = οὐχὶ ἀτιμωρητί. **πημονάς** = ὕβρεις. **ὄσον γε χρήξεις** ἐνν. λέγε. **αἰσχισθ' ὀμιλῶ** = ἔχω αἰσχροτάτας (ἐνν. συζυγικὰς) σχέσεις. **τοῖς φιλτάτοις** ἐνν. τῇ μητρί. **ἴν' εἰ κακοῦ** πλαγ. ἐρωτ. πρότ. **κακοῦ**· γεν. μεριστ. ἦ = ἀλήθεια. **γέγηθα** παρακ. τοῦ **γηθέω** = χαιρῶ, ἀγάλλομαι. **γεγηθῶς ἀεὶ** = πάντοτε ἀτιμώρητος. **ἀλλ' ἔστι** ἐνν. τῆς ἀληθείας σθένος. **σοί... σοί** δοτικαὶ τῆς ἀναφορᾶς. **τυφλὸς τὰ τ' ὄτα...** ἡ παρῆχησις τοῦ **τ** ἐπαυξάνει τοὺς πειρακτικοὺς λόγους τοῦ Οἰδίποδος, εἶνα: δὲ πολὺ πειρακτικοὶ οἱ λόγοι του καὶ διότι ἀναφέρονται εἰς φυσικὸν ἐλάττωμα τοῦ μάντεως· τὸ **τυφλὸς** ἀνήκει μόνον εἰς τὰ ὄμματα, ἐνῶ εἰς τὰ ὄτα καὶ τὸν νοῦν ἐννοεῖται κατὰ ζεῦγμα τὸ ἐπίθετον ἀμβλὺς ἢ ἄλλο συναφὲς αὐτοῖς. **ταῦτα ὄνειδίζων** = αὐτὰς τὰς ὕβρεις (τὴν ἀμβλύτητα τοῦ νοῦ καὶ τὴν τυφλότητα). **πρὸς μιᾶς νυκτός** = ὑπὸ μιᾶς συνεχοῦς τυφλώσεως (σκότους). **γάρ**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοῦμ. οὐκ ἂν βλέψαιμί σε. **ᾧ τάδε** (δηλ. πεσεῖν σε). **ἐκπρᾶξαι μέλει** = ὁ ὁποῖος ἐνδιαφέρεται νὰ κατορθώσῃ αὐτὰ ἐδῶ (δηλ. νὰ πέσῃς). **ἔξευρήματα** = ἐπινοήματα. **Κρέων δέ σοι πῆμα οὐδὲν** = ἀλλ' ὁ Κρέων οὐδέμιαν βλάβην σοῦ παρέχει. **ὑπερφέρω** = ὑπερτεροῦ, ὑπερέχω. **πολύζηλος βίος** = ὁ πλήρης φθόνου καὶ ἀμίλλης βίος. **δωρητὸν οὐκ αἰτητὸν** = δωρηθεῖσαν καὶ οὐχὶ ζητηθεῖσαν. **πιστὸς εἰρων**. **ὑπελθῶν...** **ὑφείς** (ἡ πρόθ. ὑπὸ σημαίνει τὸ λαθραῖον, τὸ ὑπουλον) = λαθραίως ὑπέισελθῶν... ὑποβαλὼν ὡς ὄργανον· μεταφορὰ ἐκ τῶν παλαιόντων. **μάγος** = ἀπατεῶν. **ἀγύρτης** (ἀγείρω), ὅπως καὶ παρ' ἡμῖν = ὁ πλάνος. **δέδορκε** τοῦ δέρομαι (= βλέπω) = ἔχει τὰ βλέμματά του, τὸν νοῦν του. **τὴν τέχνην** ἐνν. τὴν μαντικὴν τέχνην. **ποῦ;** εἰς ποίας περιπτώσεις; **σαφῆς** = ἀψευδῆς, **κύων** = σκύλα, τέρας. **ῥαψωδός** = αἰνιγματοπλόκος. **ἐκλυτήριος** = ἀπαλλακτικός, ἀπολυτρωτικός. **τοῦπιόντος** =

τοῦ τυχόντος (γεν. κατηγορ.) ἡ σειρά τῶν λέξεων : **καίτοι διειπεῖν** (ὕποκ.) τὸ **αἰνίγμα οὐκ ἦν τοῦπιόντος. προυφάνης** = ἐφανερῶ-
 θης ἡ σειρά τῶν λέξεων: ἦν σὺ **προυφάνης οὐκ ἔχων γνωτόν,**
οὐτ' ἀπ' οἰωνῶν οὔτε ἐκ θεῶν του. νιν = τὴν Σφίγγα. **κυρήσας**
 = ἐπιτυχὼν τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος. **γνώμη** = διὰ τῆς ἐπινοίας
 μου. **ἐκβαλεῖν** ἐνν. θρόνον. **παραστατῶ** = ἴσταμαι πλησίον. **πέλας**
 = πλεονασμός. **χῶ συνθεῖς** = καὶ ὁ σκευωρήσας. **ἀγηλατέω-ῶ** =
 τὸν ἐναγῆ ἀπομακρύνω. **παθῶν** (ἐνν. τοιαῦτα) **οἶά περ φρονεῖς,**
ἔγνωσ ἄν = θά ἔβαζες μυαλό, θά ἐνουθετεῖσο, θά ἐσυνετιῆσο.

Πραγματικά. φρονεῖν· ὁ Τειρεσίας ἐγνώριζε τὸν φονέα τοῦ
 Λαῖου, ἀλλὰ σεβόμενος τὸν σωτήρα τῆς πόλεως δὲν ἤθελε νὰ μαρτυρή-
 σῃ, διὰ νὰ μὴ τὸν ἐκθέσῃ. Προσκληθεὶς δὲ ἤδη ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος
 εἶχε μὲν ἀπόφασιν ἐν ἀρχῇ νὰ εἶπῃ τὸ μυστικόν, ἀλλὰ κατελήφθη ὑπὸ
 δισταγμοῦ λόγῳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ τοῦ βασιλέως. **ῥᾶστα γὰρ τὸ**
σόν... αἰ φράσεις τοῦ μάντεως εἶναι σκοτειναί, ὡς συνήθως. **πλοῦτος**
καὶ τυραννίς, ταῦτα ἐθεωροῦντο ὡς ὕψιστα ἀγαθὰ καὶ διὰ τοῦτο
 προεκάλου ἐνόμως τὸν φθόνον τῶν ἄλλων. **ἀγύρτης**· ἀγύρται παρ'
 ἀρχαίοις ἐλέγοντο κυρίως πλανόδιοί τινες ἱερεῖς, ἀσχολούμενοι εἰς τὸ
 ἔργον μαγείας καὶ διὰ τοῦτο ἡ λέξις ἀγύρτης συνδέεται μὲ τὴν λέξιν
 μάντις καὶ χρησιμεύει ὡς ὕβρις ἐναντίον αὐτοῦ. **ἐκ θεῶν γνωτόν...**
ἐκ τῶν μάντεων ἄλλοι μὲν ἐνεπνέοντο ὑπὸ τινος θεοῦ, ἄλλοι δὲ παρα-
τηροῦντες ἡρμήνευον τοὺς οἰωνούς. παθῶν ἔγνωσ ἄν κατὰ τὸ παροι-
 μιῶδες «παθόντα μαθεῖν» (πρβλ. τὸ παρ' ἡμῶν ὁ παθὸς μαθὸς).

ε') 404 - 462

Λεξιλογικά. ἡμῖν μὲν εἰκάζουσιν = εἰς ἡμᾶς τοῦλάχιστον,
 καθὼς δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν. **δεῖ**· συντάσ. μετὰ τῆς γενικῆς
 τοιούτων καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου σκοπεῖν. **ὅπως λύσομεν** πλαγ. ἐρωτ.
 πρότασις, χρησιμεύουσα καὶ ὡς ἐπεξηγ. τοῦ τόδε. **ἐξισωτέον** (σοι)
 = πρέπει νὰ ἐξισωθῶ πρὸς σέ. **γοῦν** = τοῦλάχιστον. **τὸ ἀντιλέξει**
 (προσδιορισμὸς ἀναφορᾶς) = εἰς τὸ νὰ δώσω ἴσην ἀπάντησιν. **τοῦδε**
 δηλ. τοῦ ἴσα ἀντιλέξει. **προστάτου γράφομαι** = γράφομαι ἔχων τὴν
 προστασίαν τινός. **Κρέοντος** γεν. κατηγορηματικῆ. **δέρκομαι** (ἐξ οὗ
 δράκων) = βλέπω καθαρῶς, ἔχω τὴν δύναμιν τῆς ὀράσεως. **καί... καὶ**
ἐτέθησαν δύο προτάσεις κατὰ παράταξιν, ἀντὶ νὰ τεθοῦν καθ' ὑπόταξιν

= εἰ καὶ δέδορκας, οὐ βλέπεις. ἴν' εἶ **κακοῦ** πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ὅπως καὶ αἱ εἰσαγόμεναι διὰ τοῦ **ἐνθα** καὶ **ὄτων**· **ἐνθα** ἐννοεῖ τὸν πατρικὸν οἶκον, τὸ δὲ **ὄτων** **μέτα** ἐννοεῖ τὴν μητέρα. **τοῖς σοῖσιν αὐτοῦ**... ἀκολουθεῖ κανονικῶς νέρθε (ἐνν. τὸν πατέρα) καὶ ἐπὶ γῆς ἄνω (ἐνν. τὴν μητέρα). **ἀμφιπλήξ** (ἀμφι-πλήττω) = ἐκατέρωθεν πλήττουσα, κτυπῶσα καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, δηλ. καὶ ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ ἀπὸ τῆς μητρός. **δεινόπους** = ἔχουσα φοβερούς πόδας, φοβερὰ διώκτρια. **ὄρθά** = τὰ πράγματα ὑπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ὄψιν. σκότος = διαρκές σκότος. **λιμῆν** = θάλασσα. **Κιθαιρῶν** = ὄρος (ἔθηκε τὴν συγκεκριμένην καὶ ἀτομ. ἐννοίαν Κιθαιρῶν, ἀντὶ τῆς γενικῆς ὄρος, ἴσως διότι ἐν Κιθαιρῶνι ἐξετέθη ὁ Οἰδῖπος ὡς βρέφος). **σύμφωνος** = συμφωνῶν, ἀντηχῶν· συντάσ. μετὰ τῆς γενικῆς **βοῆς** = θὰ ἀντηχῆση τοὺς θρήνους σου. **καταισθάνομαι** = αἰσθάνομαι καλὰ, κατανοῶ· **ὕμέναιος** = τὸ γαμήλιον ἄσμα, εἶτα δὲ μετωνυμικῶς σημ. τὸν γάμον. **δόμοις** = ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ. **ἄνορμον** = ἄνευ ἀσφαλοῦς λιμένος (κατηγορ.). **ἄνορμος ὕμέναιος** δὲ εἶναι ὁ ἀλίμενος γάμος· ἡ μετοχὴ **τυχῶν** εἶναι ἐνδοτική. **εὐπλοίας** ἐνν. τὴν εὐνοϊκὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος. **ἄλλων κακῶν** = τῶν ἄλλων βδελυρῶν σχέσεων σου (μετὰ τῆς μητρός). **ἄ σ' ἐξίσωσει σοί τε**... παρήχησις τοῦ σ, λόγῳ ὀξύτητος τοῦ λόγου. **πρὸς ταῦτα** = ἐναντι αὐτῶν, ποῦ σοῦ λέγω. **τοῦμόν στόμα** = τὰς προφητείας μου, ἐμέ. **προπηλακίζω** κυρίως σημ. χροῖα διὰ πηλοῦ, ρίπτω εἰς τὴν λάσπην, ἐδῶ μεταφορικῶς : ὑβριστικῶς μεταχειρίζομαι τινα, δασύρω· ἢ σειρά τῶν λέξεων : **οὐ γὰρ ἔστι βροτῶν, ὅστις ἐκτριβήσεται ποτε κάκιον σοῦ**. **ἐκτρίβομαι** = φθείρομαι, καταστρέφομαι ἐξ ὀλοκλήρου. **οὐκ εἰς ὄλεθρον** ἐνν. ἄπει = δὲν πᾶς νὰ χαθῆς· τὸ αὐτὸ ρῆμα ἐννοητέον εἰς τὸ οὐχὶ θᾶσσον. **ἄψορρος** ἐκ τοῦ ἄψ (= ὀπίσω) καὶ ῥέω = ὀπίσω πορευόμενος· ἐδῶ σημαίνει ὀπίσω. **ἀποστρέφομαι** = στρέφομαι πρὸς τὰ ὀπίσω· τὰ : **πάλιν ἄψορρος, ἀποστραφεῖς ἄπει**, ἔχουσι τὴν αὐτὴν περίπου σημασίαν καὶ ἀποτελοῦσι πλοῦτον ἐκφράσεως, γίνεται δὲ τοῦτο συνήθως, ὅταν ὁ λέγων κατέχεται ὑπὸ μεγάλης συγκινήσεως ἢ ὀργῆς. **οὐδ' ἰκόμην** κλπ. ἐννοεῖται : οὐ μόνον ἄπειμι θᾶσσον, ἀλλ' οὐδ' ἄν... **φωνήσοντα**· τίνος εἴδους μετοχὴ εἶναι ; **σχολῆ** κυρίως = δυσκόλως, καὶ ἐκ τῆς σημασίας αὐτῆς = οὐδέποτε. **ἔστειλάμην** = μετεπεμψάμην· **ἔστειλάμην ἂν** ἀπὸδ. τίνος ὑποθέσεως ; **γονεῦσι** δοτ. τῆς κρίσεως. **μῶροι-ἔμφρονες** ἐπεξηγοῦν καὶ ἀναπτύσσουσιν τὸ τοιοῦδε. **ποίοισι** ἐνν. γονεῦσι. **μεῖνον**· εἰπὼν τὰ προηγού-

μενα ὁ Τειρεσίας ἐδοκίμασε νὰ φύγη, ἀλλὰ ἐπειδὴ ὑπεδήλωσεν, ὅτι γνωρίζει τοὺς ἀληθεῖς γονεῖς, ἐνεθυμήθη ὁ Οἰδίπους τὰ ἐν Κορίνθῳ λεχθέντα περὶ αὐτοῦ καὶ τὸν δοθέντα χρησμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ διὰ τοῦτο, θέλων νὰ μάθῃ τὴν ἀληθῆ καταγωγὴν του, τὸν προτρέπει νὰ μείνῃ, ἐνῶ πρότερον τὸν ἔστελλε εἰς ἄλθρον. **ἐκφύει**, ἱστορ. ἐνεστ. = ἔχει γεννήσει, εἶναι πατήρ μου. **φύσει** ἐδῶ σημ. = ἀποκαλύψει τὴν γέννησίν σου, τοὺς γεννήτοράς σου. **διαφθείρω** = καταστρέφω (ἐνν. τὰ μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν παθήματά του). **αἰνικτὰ** = αἰνιγματώδη. **ἄριστος** εἰρων. **μέγαν** ἐνν. τὴν δόξαν του ἐπὶ τῇ λύσει τοῦ αἰνίγματος καὶ τῇ ἀναλήψει τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος· ὑπόθεσις τοῦ **εὐρήσεις** εἶναι : ἐὰν σκέψῃ καλῶς. **ἡ τύχη** = ἡ τυχαία σύμπτωσις τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος· διατὶ κατέστρεψεν αὐτόν; **οὐ μοι μέλει** = δὲν μὲ ἐνδιαφέρει (ἐνν. ὅτι μὲ κατέστρεψεν ἡ τύχη). **εἰ τὴν πόλιν τὴν δ' ἐξέσωσα** = ἀρκεῖ, ποῦ ἔσωσα αὐτὴν ἐδῶ τὴν πόλιν (πῶς χαρακτηρίζομεν πάλιν ἐνταῦθα τὸν Οἰδίποδα;). **κομιζέτω δῆτα** = ἕς τὸν ὁδηγήσῃ λοιπὸν (ἀπ' ἐδῶ). **ὄχλῳ** = ἐνοχλῶ. **ἐμποδῶν** = παρέχων· ἐμποδία διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ χρησμοῦ. **συθεῖς** (παθ. ἀόριστος τοῦ σέυομαι = κινουμαι ταχέως) = ἐὰν ἀπέλθῃς ἀμέσως. **ὦν οὐνεκ' ἦλθον** (προσδιορ. τελ. αἰτίου). **ὅπου ἀντι ὅπως.. οὐκ ἔσθ' ὅπου** δὲν ὑπάρχει τρόπος ὅπως. **τὸν ἄνδρα τοῦτον** ἐτέθη κατ' αἰτία. καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ ἐπόμεν. ὄν. **ἀνακηρύσσων φόνον** = κάμνων προκηρύξεις διὰ τὸν φόνον τοῦ Λαῖου. **λόγῳ**· ὁ λόγος θὰ ἦτο πλήρης : ξένος μὲν λόγῳ μέτοικος ὦν. **εἶτα δὲ φανήσεται** (ἀντι φανησόμενος σχετικῶς πρὸς τὴν μετ. ὦν). **ξυμφορὰ** = συντυχία, καλὴ τύχη (διὰ τὸ ὅτι θὰ ἀποκαλυφθῇ Θηβαῖος). **ἐκ δεδορκότος** ἐντονώτερον τοῦ : βλέποντος. **σκήπτρῳ** προδεικνύς = τῇ βακτηρίᾳ δεικνύς ἑαυτῶ τὴν ὁδόν. **ἐμπορεύομαι** = πορεύομαι, μεταβαίνω. **αὐτὸς** = ὁ ἴδιος. ὁ **ὁμόσπορος** = ὁμόγαμος. **ἰὼν εἴσω** = εἰσερχόμενος εἰς τὸ ἀνάκτορόν σου. **κἂν λάβῃς** ἐνν. ἐμέ. **φάσκειν** ἀντι προστακτ. (πρβλ. ἀγγέλειν κτλ.). **μαντικῇ μηδὲν φρονῶ** = οὐδεμίαν γνώσιν (ἰδεάν) ἔχω μαντικῆς. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Τειρεσίας ἀπέρχεται ἐκ δεξιῶν.

Πραγματικά. Λοξία· τοιουτοτρόπως ἐπεκαλεῖτο ὁ Ἀπόλλων διὰ τὸ σκοτεινὸν καὶ διφορούμενον τῶν χρησμῶν του. **προστάτου**· ἐν ταῖς ἀρχαίαις Ἀθήναις πᾶς μέτοικος εἶχεν ἕνα πολίτην, ὁ ὁποῖος ἀνελάμβανε τὴν προστασίαν καὶ κηδεμονίαν του ἐνώπιον τῶν ἀρχόντων

καὶ τῶν δικαστηρίων, τὸ ὄνομα δὲ τοῦ μετοίκου καταγράφετο εἰς τοὺς καταλόγους τῆς πόλεως ὁμοῦ μετὰ τοῦ προστάτου αὐτοῦ· τοῦτο ἐλέγετο **γράφομαι προστάτου**. Ἄρᾶ· ἢ Ἄρᾶ προσωποποιηθεῖσα, ἄλλοτε μὲν διακρίνεται ὡς αὐθύρπακτος καὶ ἄλλοτε ταυτίζεται πρὸς Ἐρινύν. **ὄρμον ἄνορμον**· ὁ γάμος τοῦ Οἰδίποδος, ὑπὸ εὐτυχεῖς κατὰ τὸ φαινόμενον περιστάσεις συναφθεῖς, παραβάλλεται πρὸς εἰσπλουν ἄνορμον, τ.ἔ. πρὸς λιμέα ἀλίμενον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐναυάγησεν. **εἰπὼν ἄπειμι, οὐ τὸ σὸν δείσας...** ὁ Τειρεσίας ἐρεθισθεὶς ἐκ τῶν περιφρονητικῶν δι' αὐτὸν λόγων τοῦ Οἰδίποδος ἀποκαλύπτει τὰ κατ' αὐτὸν τώρα σαφέστερον, ἀποφεύγων τὰς ἐπιφυλάξεις. Φαίνεται δέ, ὅτι ὁ Οἰδίπους εἶχεν ἀπέλθει τῆς σκηῆς, καθ' ἣν ὥραν ἔλεγε τὰ τοιαῦτα ὁ μάντις, καὶ δὲν ἤκουσεν αὐτά, ἢ δὲ φράσις **οὐ τὸ σὸν δείσας πρόσωπον** δὲν ἀντιμάχεται εἰς τὸ γεγονός τῆς ἀπουσίας τοῦ Οἰδίποδος, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτ ὁ Τειρεσίας ἦτο τυφλὸς καὶ δὲν ἀντελήφθη τὴν ἀπουσίαν του.

ΠΡΩΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (463 - 522)

Στροφ. α' (463 - 472)

Λεξιλογικαί. θεσπιέπεια (θέσπις = θεὸς - ἔπος) = ἡ ἐκπέμπουσα θεῖα ἔπη, ἢ προφητικὴ. **Δελφίς** = Δελφική. **πέτρα** = βράχος· ἐτέθη ὁ τόπος ἀντὶ τοῦ θεοῦ Ἀπόλλωνος. **ἄρρητ' ἄρρήτων** τίθεται ἀντὶ ὑπερθετικοῦ = δεινότατα. **τελέσαντα** κατηγορ. μετοχή, καίτοι ἐξαρτάται ἐκ ῥήματος λεκτικοῦ· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : **τίς** (ἐστίν) **ἐκεῖνος, ὄντιν' ἄ θεσπιέπεια Δελφίς πέτρα εἶπε τελέσαντ' ἄρρητ' ἄρρήτων φρονιάσι (φονικαῖς χερσίν; ὥρα** (ἐνν. ἐστίν) = εἶναι καιρός. **ἀελλάς** - δος = ταχεῖα, λέγεται περὶ ἵππων τρεχόντων ὅπως ἡ θύελλα (ἄελλα). **σθεναρώτερον** = ἰσχυρότερον· ἐδῶ σημ. ταχύτερον. **ἐπενθρώσκω** = ἐφορμῶ (τὸ ἀπλοῦν ῥῆμα θρῶσκω, ἄορ. β' ἔθορον, ἐξ οὗ θούριος, σημ. πηδῶ). **πυρὶ καὶ στεροπαῖς** σχῆμα ἐν διὰ δυοῖν = κεραυνίῳ πυρὶ, πυρφόρῳ κεραυνῷ, προσδιορίζει ὡς ὄργανικ. δοτ. τὸ ἔνοπλος. **γενέτας** σημ. πατήρ καὶ υἱός· ἐδῶ σημ. τὸ δ्यूτερον. **Κῆρες** = μῦραι τοῦ θανάτου· ἐδῶ εἶναι αἱ Ἐρινύες, ἐπιζητοῦσαι τὴν τιμωρίαν τοῦ φονέως τοῦ Λατοῦ. **ἀναπλάκητοι** = ἀναμπλάκητοι (παρελήφθη τὸ μ λόγω τοῦ μέτρου· γίνεται ἐκ τοῦ α στερητικοῦ καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἄορ. β' ἀμπλακεῖν = ἀμαρτῆσαι) = αἱ

οὐδέποτε ἀποτυγχάνουσαι τοῦ σκοποῦ των. **δειναί** κατηγοροῦμαι. τοῦ Κῆρες.

Ἄντιστρ. α' (473 - 482)

Λεξιλογικαί. Ἐλαμψεν = ἐφώτισεν, ἐδήλωσεν ἢ ἤχησε λαμπρῶς καὶ εὐκρινῶς. γὰρ ἐπέξηγεῖ τὸν τρόπον τῆς διώξεως ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. **νιφόεις** = χιονοσκεπής. **φάμα** = ὁ χρησμός ἢ σειρά τῶν λέξεων : ἔλαμψε γὰρ φάμα (ἀπὸ) τοῦ νιφόντος. Παρν. πάντα (Θηβαῖον) ἰχνεύειν τὸν ἄδηλον (τὸν ἀγνωστον) ἄνδρα. **φοιτᾶ** ἔνν. ὁ ἄδηλος ἄνθρωπος, ὁ φονεὺς. γὰρ αἰτιολ. τὸ ἰχνεύειν. **ὑπ' ἀγρίαν ὕλαν** = εἰς τὰ ἄγρια δάση. **μελέω ποδι** = μετὰ τὸν δυστυχή του πόδα (ἐνεκα τῆς διαρκοῦς διώξεώς του). **χηρεύω** = ζῶ εἰς τὴν μοναξιάν, στεροῦμαι τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων. **μεσόμφαλα** = εὐρισκόμενα εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς (τὸν ὀμφαλὸν τῆς γῆς)· καθ' ὑπαλλαγήν εἶπε τὰ μαντεῖα μεσόμφαλα ἀντὶ τοῦ τόπου, ὅστις εὕρισκετο εἰς τὸν ὀμφαλὸν τῆς γῆς. **ἀπονοσφίζω** = ἀπομακρύνων ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀποφεύγων. **αἰεὶ ζῶντα** = πάντοτε ἰσχύοντα, ἔχοντα αἰώνιον κύρος. **περιποτῶμαι** = περιίπταμαι. Ἐν ὅλῃ τῇ ἀντιστροφῇ γίνεται παρομοίωσις τοῦ φονεῶς πρὸς ταῦρον, ὑπὸ οἴστρου κεντούμενον καὶ φεύγοντα ἵνα κρυφθῇ· ὁ οἴστρος παρομοιάζεται πρὸς τὸν χρησμὸν καὶ τὰ μαντεύματα.

Πραγματικαί. Ὁ χορός, ἀκούσας εἰς τὸ τέλος τὸν διάλογον καὶ τὴν στιχομυθίαν τοῦ Οἰδίποδος καὶ Τειρεσίου, δὲν κάμνει λόγον περὶ τοῦ μάντεως, ἀλλὰ προτιμᾷ ἐν τῇ α' στροφῇ καὶ ἀντιστροφῇ νὰ κάμη μνείαν περὶ τοῦ χρησμοῦ καὶ μόλις ἐν τῇ β' στροφῇ καὶ ἀντιστροφῇ ὀμιλεῖ περὶ τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ Τειρεσίου. **Δελφίς πέτρα** εἶναι ὁ ὑπεράνω τῶν Δελφῶν ἀπότομος βράχος, αἱ Φαιδριάδες πέτραι, παρὰ τὰς ὁποίας ἔκειτο ἡ Κασταλία πηγή καὶ τὸ μαντεῖον. **πυρὶ καὶ στεροπαῖς**· λέγει κεραύνιον πῦρ, ἐπειδὴ ὁ Ἀπόλλων ἐρμηγεύει τὴν θέλησιν τοῦ Διὸς καὶ ἐκτελεῖ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὀπλίζεται μετὰ τὸ ὄπλον τοῦ πατρός, τὸν κεραυνόν. **Κῆρες**· αἱ μοῖραι τοῦ θανάτου παρίστανται ἐδῶ ὡς θεότητες τιμωροί, ὡς Ἐρινύες, αἱ ὁποῖαι ζητοῦν νὰ τιμωρήσουν τὸν φονεὰ τοῦ Λαῖου. **μεσόμφαλα μαντεῖα**· ἐπιστεύετο ὅτι τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν ἔκειτο εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς καὶ ὅτι ὁ Ζεὺς ἀπέλυσεν ἐξ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως δύο ἀετοὺς κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν, οὗτοι δὲ πετάξαντες συνηγήθησαν

εἰς τοὺς Δελφούς, ὅπου μνημεῖον ἐκ λευκοῦ λίθου σχήματος ἡμισφαιρίου, ἐντὸς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐδείκνυε τὴν θέσιν τῆς συναντήσεως. Τοῦτο ἐλέγετο ὀμφαλός.

Στροφ. β' (483 - 497)

Λεξιλογικά. **δεινὰ τaráσσει** = φοβεράς σκέψεις ἐν τῇ ψυχῇ του ἀνακινεῖ, ἐξεγείρει. **οἰωνοθέτης**· ὁ ὀρίζων τὴν σημασίαν τῶν οἰωνῶν, ὁ οἰωνοσκόπος. **οὔτε δοκοῦντα οὔτ' ἀποφάσκοντα** = οὔτε πιθανὰ (πιστευτὰ) οὔνε ἀπίθανα (ἀπίστευτα). **ὀρῶν μετ' αἰτιολ.** **ἐνθάδε** = ἐν τῷ παρόντι. **ὀπίσω** = ἐν τῷ παρελθόντι. **νεῖκος** = φιλονικία. **ἔκειτο** = ὑπῆρχε. **τανῦν** = μετὰ τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ Τειρεσίου. **πρὸς ὅτου δὴ** (ἐνν. νεῖκος) = ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἀκριβῶς ἐκκινῶν (ὀρμώμενος). **βασάνω πίστιν ἔχων** = ἀποδίδων εἰς αὐτό, ὡς εἰς ἀπόδειξιν, πίστιν. **ἐπίδαμος φάτις Οἰδιπόδα** = ἡ ὑπάρχουσα παρὰ τῷ λαῷ φήμη περὶ τοῦ Οἰδίποδος, **εἶμι ἐπί...** νὰ ἐπέλθω κατὰ. **Λαβδακίδαις** δοτ. χαριστική. **ἀδήλων θανάτων** γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ ἐπίκουρος· **θανάτων** ποιητ. πληθ. ἀντὶ τοῦ ἐνικ. θανάτου.

Ἀντιστρ. β' (498 — 512)

Λεξιλογικά. **ξυνετὸς** = σοφός. **πλέον φέρομαι** = ὑπερέχω, ὑπερβάλλω· ἡ φράσις πλέον φέρομαι ἐλήφθη κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῶν ἀγῶνων. **σοφία** δοτ. ὄργαν. **παραμείβω** = ὑπερτερῶ. **μέμφομαι** = κατηγορῶ. **κατάφημι** = λέγω ναί, ἐπιδοκιμάζω. **ἐπ' αὐτῷ, ἀντί:** ἐπιτοῖς Θηβαίοις, ἀλλ' ἐπειδὴ οὗτος προσῆλθεν, ἵνα λύσῃ τὸ αἰνίγμα, ὁ κίνδυνος ἐκ μέρους αὐτῆς κατ' αὐτοῦ κυρίως ἐστρέφετο. **βασάνω** = ἐν τῇ δοκιμασίᾳ του. **ἠδύπολις** = εὐχάριστος εἰς τὴν πόλιν. **τῷ** = διὰ ταῦτα. **ὀφλισκάνω κακίαν** = ὀφλισκάνω δίκην κακίας = θεωροῦμαι κακός· ὁμοίως λέγεται ὀφλισκάνω μωρίαν, δυσσέβειαν, αἰσχύνην κτλ.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (513 - 648)

α') 513 - 531)

Λεξιλογικά. Ὁ Κρέων ἔρχεται ἐκ τῆς δεξιᾶς παρόδου, δὲ δὴ δὲν ἦτο σύνοικος τοῦ Οἰδίποδος, ὡς διαφαίνεται καὶ κατωτέρω ἐν τῷ στίχῳ 533. **πολίται** = συμπολίται. **πεπυσμένος** (πυνθάνομαι) αἰτιολ. μετ. **κατηγορεῖν** = κατηγοροῦντα λέγειν. **ἀτλητῶ** ἐκ τοῦ ἀτλητος (ἀ-τλάω = ὑπομένω) = ἀδυνατῶ νὰ ὑπομείνω δυσανασχετῶ.

μακραιών = μακροχρόνιος. **φέροντι** μετ. ὑποθ. **βάξις** (ἐκ ρ. βάζω = λέγω, ὁμιλῶ) = λόγος, κατηγορία. **εἰς ἀπλοῦν** = εἰς μικρὸν, πρὸς ἀντίθεσιν τοῦ κατωτέρω **εἰς μέγιστον**. **ἐν πόλει** = ἐνώπιον τῶν πολιτῶν. **μὲν δὴ** = **μὴν δὴ** = ἀλλὰ βεβαίως. **ἤλθε** = ἐξεφράσθη. **ὀργῆ βιασθέν ἂν μάλλον ἢ γνώμη φρενῶν** = τὸ ὅποιον θὰ προεκλήθη μάλλον ἐκ στιγμιαίας ὀργῆς παρά ἐξ ἐνδομύχου πεποιθήσεως. **ἐφάνθη** = ἤλθεν εἰς φῶς. **τοὺς λόγους**· ἔθηκε τὸ ἄρθρον, διὰ νὰ δηλώσῃ τοὺς γνωστούς λόγους τοῦ Τειρεσίου, τοὺς λεχθέντας ἀνωτέρω ὑπ' αὐτοῦ. **οἶδα δ' οὐ**· ἐτέθη ἡ ἄρσις μετὰ τὸ ῥῆμα πρὸς ἕξαρσιν τῆς ἀντιθέσεως. **τίνι γνώμη** = μὲ ποίαν πρόθεσιν ὁ χορὸς ὡμολόγησεν μὲν ὅτι ἐλέγοντο, ἀλλὰ προσέθηκε τὸ οἶδα δ' οὐ γνώμη τίνι, διὰ νὰ μετριάσῃ τὴν κακὴν ἐντύπωσιν τοῦ Κρέοντος καὶ τὴν ὀργὴν αὐτοῦ. **ἐξ ὀμμάτων ὀρθῶν** = μὲ ἀνοικτὰ (μὴ παραγμένα) μάτια. **ἐξ ὀρθῆς φρενός** = μὲ ἤρεμον νοῦν. **ἐπίκλημα** (ἐπικαλέω) = κατηγορία. **ὄδε** = ἰδοῦ.

Πραγματικάι. τύραννος· ἐνέχει ἡ λέξις αὕτη προσβλητικὴν ἔννοιαν διὰ τὸν Οἰδίποδα, ὑποδηλοῦσα, ὅτι οὗτος δὲν εἶναι κληρονομικῶς δικαίωματι βασιλεύς. **ταχ' ἂν βιασθέν...** ὁ χορὸς πάντοτε ἀποβλέπει εἰς συμβιβασμοὺς καὶ καταπραΰνσιν τῶν ὀργιζομένων. **ἄ γὰρ [δρῶσιν οἱ κρατοῦντες οὐχ ὀρῶ]** τοῦτο εἶναι πολὺ δουλοπρεπές. **ἐξ ὀμμάτων ὀρθῶν**· ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ τὸν διαφωτίσῃ ὁ χορὸς περὶ τῶν προθέσεων τοῦ Οἰδίποδος, ὁ Κρέων προσπαθεῖ νὰ μαντεύσῃ αὐτὰς ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς ὄψεώς του, καὶ διὰ τοῦτο ἐρωτᾷ περὶ τοῦ βλέμματός του, διότι ἐν αὐτῷ κατοπτρίζεται ἡ ψυχὴ.

β') 532 - 633

Λεξιλογικάι. οὗτος σὺ = ἐσὺ (διαφαίνεται τὸ ὀργίλον ὕφος τοῦ Οἰδίποδος, διὰ τοιούτων δὲ προσφωνήσεων ἐξεδηλοῦτο παρ' ἀρχαίους ἐχθρότης καὶ ἐρεθισμὸς τοῦ λέγοντος). **τόλμης** = θράσους καὶ ἀναιδείας. **φονεύς**· ἀφ' οὗ ὁ Κρέων κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Οἰδίποδος ὑπέβαλεν εἰς τὸν Τειρεσίαν νὰ τὸν θεωρήσῃ φονέα τοῦ Λαίου, κατ' αὐτὸν ἄρα εἶναι φονεὺς του, διότι ὁ φονεὺς τοῦ Λαίου θὰ ἐφονεύετο. **τοῦδε τάνδρὸς** = ἐμοῦ. **ἐναργῆς** = ὀλοφάνερος. **ὡς οὐ γνωριοῖμι** = ὅτι δὲν θὰ ἀποκαλύψω· ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς προηγ. μετοχ. ἰδὼν ὑπονοουμένης κατὰ ζεῦγμα συνωνύμου μετοχ. ὑπολαβόν, νομίσας. **προσέρπω** = δολίως πλησιάζω, ἔρχομαι ὑπούλως (μεταφορ. ἀπὸ τῶν

ὄφρων). ἀλέξομαι ἐνεστῶς καὶ μέλλων = ἀποκρούω. ὡς οὐ γνωριῶμι ἢ οὐκ ἀλεξοίμην ἀναπτύσσουσι κατ' ἀντίστροφον τάξιν, ἤτοι κατὰ σχῆμα χιαστόν, τὰ προηγούμενα δειλίαν ἢ μωρίαν. ἐγχείρημα = ἐπιχείρημα. ὄ = ἦ. οἴσθ' ὡς ποιήσον ; = οἴσθ' ὁ χρή σε ποιεῖν ; τίθεται δηλ. παρὰ τοῖς τραγικοῖς ποιηταῖς μετὰ τὴν ἐρώτησιν οἴσθ' ὡς ἡ προστακτικὴ ποιήσον πρὸς δῆλωσιν συμβουλήs. ἀντί = ἔναντι, εἰς ἀπόκρισιν. αὐτός = ὁ ἴδιος, μόνος σου. βαρύν = ἀντιπαθητικόν, φορτικόν· ἡ σειρά τῶν λέξεων : ἄκουσόν μου νῦν πρῶτ' ὡς ἐρῶ (πῶς θὰ ἐξηγήσω). τοῦτ' αὐτὸ ἐπαναλαμβάνονται αἱ αὐταὶ λέξεις τοῦ Κρέοντος, διὰ τὴν σκώψην αὐτόν. αὐθαδία = αὐταρέσκεια, αὐθαιρέσια. κακῶς δρῶ σημαίνει ὅτι καὶ τὸ κακῶς ποιῶ παθητ. τὸ κακῶς πάσχω. ὑπέχω δίκην = δίδωμι δίκην = τιμωροῦμαι. τὴν δ. = τὴν προσήκουσαν, τὴν ἐπιβεβλημένην. σοὶ ποιητ. αἴτ. τοῦ εἰρῆσθαι. ἐνδικα = δίκαια, ὀρθά. σεμνόμαντις = σεμνός, σοβαρὸς μάντις (εἰρων.). ἐπὶ τὸν = ἵνα καλέσῃ αὐτόν. τῷ βουλευμάτι = τῇ συμβουλῇ (προσδιορ. τοῦ κατὰ τι). χρόνον· διακόψαντος τοῦ Κρέοντος, ὁ Οἰδίπους δὲν προσέθηκε τὸ ῥῆμα, ὅπερ θὰ ἦτο παθητικόν. ἔρρει (ἱστορ. ἐνεστῶς) = ἔγινεν ἄφαντος. θανασίμῳ χειρώματι = μὲ βίαιον θάνατον. μακροὶ παλαιοὶ τε (ἀντὶ ἐνικοῦ ἀριθ.) = ἀπὸ πολλοῦ ἀρχίσαντες καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐκπαθέντες· ἐδῶ εἶναι σύμπτυξις δύο προτάσεων· ἀντί: μακρὸς παλαιὸς τ' ἂν χρόνος εἶη, εἰ μετρηθείη. τότε, ὅτε δηλ. ἐφονεύθη ὁ Λαῖος. εἰμὶ ἐν τινι = ἀσχολοῦμαι εἰς τι (ὁμοίως λέγεται ἐν φιλοσοφίᾳ, ἐν λόγοις εἰμὶ). σοφός γε (τὸ γε βεβαιωτ.). οὐκουν... ἡ σειρά τῶν λέξεων: οὐδαμοῦ (ἐμνήσατό σου) ἐμοῦ γε (= τοῦλάχιστον) ἐστῶτος πέλας (παρόντος ἐμοῦ). παρέρσχομεν = ἐκάμαμεν τὴν ὀφειλομένην ἔρευναν (ἡ πρόθεσις παρὰ ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος). σοφός εἰρωνεύεται τὸ ἀνωτέρω λεχθὲν ἐν στίχ. 563 σοφός γ' ὁμοίως κ.λ.π. τάδε δηλ. τὸ ἀποτέλεσμα τῆs ἐρεύνης, περὶ τοῦ ποῖος ἦτο ὁ φονεύs. ἐφ' οἷs = ἐπὶ τούτοις, δι' ἅ. φρονῶ = γνωρίζω. φιλῶ = συνηθίζω. ὀθούνεκα = ὅτι. ξυνέρχομαι = ἔρχομαι εἰς συνενόησιν (τί λόγος εἶναι ἐδῶ ;). τὰς ἐμάs (ἀντὶ γεν. ὑποκειμ.). Λαῖου γεν. ἀντικειμ. διαφθοραὶ = φόνος· ἡ ἐρμηνεία : ὅτι ἐὰν δὲν εἶχεν ἔλθει εἰς συνενόησιν μὲ σέ, οὐδέποτε ἤθελεν ὁμιλήσει περὶ τοῦ φόνου τοῦ Λαῖου, ὅτι ἔγινεν ἀπὸ ἐμέ. αὐτός = μόνος σου. ταῦθ' = κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. ἄπερ = καθ' ὃν ἀκριβῶs. ἐκαμθάνω (ἡ πρόθ. ἐκ ἔχει ἐπιτατικὴν σημασίαν). γήμαs

ἔχεις εἶναι περίφρ. παρακειμένου, συνήθης παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς καί σημ. διάρκειαν ἐνεργείας = ἔχεις σύζυγον. ἀνιστορῶ = ἐρωτῶ νὰ μάθω. ἄρχεις δ' ἐκείνη ταῦτά, γῆς ἴσον νέμων; = ἄρχεις δὲ ἐπὶ τῆς χώρας τὴν αὐτὴν ἀρχὴν μὲ ἐκείνην, ἀποδίδων ἴσας τιμὰς καὶ εἰς αὐτὴν; ἄν = ἄ ἄν. κομίζομαι = λαμβάνω. ἰσοῦμαι = εἶμαι ἴσος ὡς πρὸς τὴν τιμὴν. σφῶν = ὑμῖν (δοτ. προσ. ἀντωνυμ. β' προσ.). τρίτος ἐτέθη κατὰ πλεονασμόν. ἐνταῦθα γὰρ δὴ = εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς (δηλ. ἂν καὶ ἐτιμᾶσο ἐξ ἴσου μὲ ἡμᾶς, ὅμως ἐπιβουλεύεσαι τὴν ἐξουσίαν μου). κακὸς = ἄπιστος. οὐκ, ἐνν. φαίνομαι κακὸς φίλος. εἰ διδοίης γε σαυτῷ λόγον = ἐὰν βέβαια σκεφθῆς κατὰ σεαυτόν. εἴ τινα... ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: εἰ δοκεῖς ἐλέσθαι ἄν τιν' ἄρχειν ξὺν φόβοισι μᾶλλον ἢ ἄρχειν ἄτρεστον εὐδοντα. ἄτρεστος (ἄ-τρέω = φοβοῦμαι) = ἄφοβος. εὐδω = κοιμῶμαι. ἐγὼ μὲν οὐτ' αὐτὸς ἰμείρων ἔφυν εἶναι μᾶλλον τύραννος ἢ τύραννα δρᾶν = ἐγὼ τοῦλάχιστον οὐτε ὁ ἴδιος ἐπόθησα ἐκ φύσεως νὰ εἶμαι μᾶλλον τύραννος παρὰ νὰ ἔχω βασιλικὴν ἐξουσίαν. ἔχειν προσδιορ. ἀναφορᾶς. πᾶσι χαίρω = ὅλοι μοῦ λέγουν χαῖρε, ὅλοι μοῦ εἶναι ἀντικείμενον χαρᾶς. ἀσπάζομαι = χαιρετίζω. νῦν τρεῖς φορὰς ἐπαναλαμβάνόμενον ἐξαίρει τὴν λόγῳ τῆς ἐξαιρετικῆς θέσεώς του συσσᾶρουν τῶν ἀγαθῶν. ἐκκαλῶ = καλῶ ἔξω, προσκαλῶ (παραστατικώτερον καὶ ὅπως θὰ ἐλέγομεν σήμερον εἶναι τὸ ἐκκαλοῦσι = ἔρχονται καὶ κτυποῦν τὴν πόρτα μου καὶ μὲ καλοῦν). ἅπαν (ἐνν. οὗ ἔχουσι χρεῖαν). ἐνταῦθα (ἐν τῷ ἐκκαλεῖν ἐμέ). ἔνι = ἔγκειται. κείνα τὴν ἐξουσίαν μετὰ τῶν δυσἀρέστων συνθηκῶν αὐτῆς. τάδε σημ. τὴν παροῦσαν θέσιν μου μετὰ τῶν εὐεργετημάτων αὐτῆς. οὐκ ἄν... ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: νοῦς καλῶς φρονῶν οὐκ ἄν γένοιτο νοῦς κακὸς = νοῦς ὑγιᾶς κρίνων τὰ πράγματα δὲν δύναται νὰ γίνῃ κακὸς (μοχθηρὸς), νὰ ἐνεργήσῃ δηλ. ἐναντίον τοῦ συμφέροντός του. τῆσδε τῆς γνώμης (δηλ. τοῦ λαβεῖν ἐκεῖνα ἀφελὲς τάδε). ἂν τλαίην = ἤθελον τολμήσει, ἐνν. ἀντικείμεν. δρᾶν ἐκ τοῦ δρῶντος. καὶ ἔλεγχον τῶνδε προεξαγγελ. παρέθεσις εἰς τὴν ἐπομένῃν πρότασιν πεύθου κλπ. = καὶ πρὸς ἔλεγχον αὐτῶν δὰ (ποῦ λέγω). πεύθομαι = πληροφοροῦμαι. ἐδῶ: ζητῶ νὰ μάθω ποιητ. τύπος τοῦ παρὰ τοῖς πεζοῖς πυνθάνομαι. Πυθῶδε πεύθου παρήχησις. τὰ χρησθέντα = τὰ χρησιμοδοτηθέντα, πρόληψις. τοῦτ' ἄλλο ἀντὶ τοῦτο δέ = ἀφ' ἑτέρου δέ. τερασκόπος = τερατοσκόπος = ὁ μάντις. λαβῶν ἀφ' οὗ μὲ πιάσης· ἡ δὲ φρ. κτάνης λαβῶν ἰσοδυναμεῖ πρὸς

τὸ παρ' ἡμῖν : πιάσε με καὶ σκότωμέ με. **γνώμη δ' ἀδήλω** = ἐπὶ τῇ βάσει δὲ γνώμης ἀναποδείκτου. **χωρὶς** = ἀῤθαιρέτως (χωρὶς νὰ ἐρωτήσης ἄλλους). **αἰτιῶ** προστακτ. τοῦ ῥ. αἰτιάομαι -ῶμαι. **μάτην** = ἀβασανίστως, ἀνεξετάστως. **ἴσον καὶ** = ἴσον πρὸς. **ἐκβαλεῖν** = ἀπολέσαι. **χρόνος** = μακρὸς χρόνος. **εὐλαβουμένῳ** (δοτ. τῆς κρίσεως) = κατὰ τὴν κρίσιν ἐκείνου, ὅστις προσέχει. **φρονεῖν** προσδιορ. ἀναφορ. εἰς τὰ : ταχεῖς καὶ ἀσφαλεῖς ἢ ἔννοια εἶναι : διότι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι εἶναι ταχεῖς εἰς τὰς ἀποφάσεις των, δὲν εἶναι ἀσφαλεῖς (ἀλάθητοι) εἰς τὰς σκέψεις των. **ταχύς τις** κατηγορηματικῶς λαμβάνεται τοῦτο = ταχέως πως. **ταχὺν δεῖ κάμει βουλευεῖν πάλιν** (= ἀντεπιβουλευεῖν) = ἀντιθέτως πρέπει ταχέως καὶ ἐγὼ νὰ λαμβάνω ἐναντίον του τὰ ἐπιβαλλόμενα πρὸς ἄμυνάν μου μέτρα. **ἡσυχάζων** = ἀδρανῶν, μὴ λαμβάνων τὰ προσήκοντα μέτρα. **τὰ τοῦδε** = τὰ σχέδια, οἱ σκοποὶ αὐτοῦ ἐδῶ. **ἦ** (ἔνν. χρῆσεις). **ἦκιστα** = οὐδόλως. **ὅταν προδείξῃς** = ὅταν πρότερον (πρὸ τοῦ θανάτου μου)... **οἷόν ἐστι τὸ φθονεῖν** = ὁποῖου εἶδους εἶναι, εἰς τί συνίσταται ὁ ἐναντίον σου φθόνος μου. **οὐ πιστεύω** = δὲν ὑπακούω. **οὐ γὰρ** ἔνν. τὸ οὐχ ὑπέβω... **τὸ γοῦν ἐμὸν** (ἔνν. εὐφρονῶ) = ὅσον ἀφορᾷ τοῦλάχιστον εἰς τὸν ἑαυτὸν μου σκέπτομαι ὀρθῶς = τοῦλάχιστον τὸ συμφέρον μου γνωρίζω καλῶς. **ἀλλ' ἐξ ἴσου δεῖ κάμει** = δεῖ σε καὶ τὸ ἐμὸν εὐφρονεῖν (δηλ. ὁ Οἰδίπους ἄφειλεν ὡς δίκαιος βασιλεὺς καὶ ὡς συγγενῆς νὰ σιεφθῇ καὶ διὰ τὸ ἰδικὸν του συμφέρον). **εἰ δὲ ξυνίης μηδέν;** = ἂν δὲ δὲν ἐννοῆς τίποτε, ἂν πλανᾶσαι ; **ἀρκετόν** = δεῖ σε ἄρχεσθαι. **καιρίαν** ἐπιρρημ. κατηγορ. = ἐν καιρῷ, εἰς κατάλληλον περίστασιν. **κάμοι πόλεως μέτεστι** = καὶ ἐγὼ μετέχω τῆς πόλεως, καὶ ἐγὼ ἔχω δικαιώματα ἐπὶ τῆς πόλεως. **εὐ τίθεμαι** = διευθετῶ, τακτοποιῶ.

Πραγματικά. ἄνευ πλήθους καὶ φίλων· διὰ μὲν τοῦ πλήθους ἐννοεῖται ὁ στρατός, διὰ δὲ τῶν φίλων οἱ πολιτικοὶ φίλοι, τὸ πολιτικὸν κόμμα. **ἄνδρα συγγενῆ κακῶς δρῶν...** τραγ. εἰρωνεία· χωρὶς νὰ θέλῃ ὁ Οἰδίπους προλέγει ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θὰ πάθῃ βραδύτερον ὁ ἴδιος, στίχ. 614. **χρόνος δίκαιον ἄνδρα...** καὶ ἀληθῶς ὁ κακὸς δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς τοιοῦτος καὶ ἐκ μιᾶς μόνον κακῆς πράξεως, ἀλλὰ διὰ νὰ σχηματίσωμεν ἀντίληψιν, ὅτι εἶναι τις ἀγαθός, ἀπαιτεῖται μακρὰ παρακολούθησις καὶ δοκιμασία πρὸς διάγνωσιν αὐτοῦ. **ὦ πόλις πόλις.** Νομίσας ὁ Κρέων, ὅτι ὁ Οἰδίπους καλεῖ τὴν πόλιν εἰς

βοήθειαν, ἀποκρίνεται, ὅτι καὶ αὐτὸς εἶναι πολίτης καὶ ἔχει δικαιώματα νὰ προστατευθῇ ὑπὸ τῆς πόλεως.

γ') 634 - 648

Λεξιλογικαί. **στάσις γλώσσης** = ἕρις γλώσσης, γλωσσομαχία. **ἄβουλος** = ἀλόγιστος, ἀπερίσκεπτος. **ἐπαίρομαι** = ἐγείρω. **κινῶ** = ἀνακινῶ. **νοσοῦσης** = μετ. ἐνδοτ. **ἴδια κακὰ** = ἀτομικὰ πάθη. **οὐκ εἶ** ; (μέλλ. τοῦ εἶμι) = δὲν θὰ ὑπάγῃς ; = πῆγαινε, διότι ἡ ὀριστ. μέλλ. ἐν ἀποφατικῇ ἐρωτήσει τίθεται ἀντὶ προστακτ. καὶ σημαίνει ἐντονον προσταγὴν. **μηδὲν** = μηδανινόν, ἀσήμαντον· ἢ σειρά τῶν λέξεων : **καὶ οὐ μὴ τὸ μηδὲν ἐς μέγ' ἄλγος οἴσετε ; ἀποκρίνω** = ἀποχωρίζω, ἐκλέγω. **ἢ γῆς ἀπῶσαι** κλπ. Ἀνωτέρω ὁ Οἰδίπους ἤξιωσε τὸν θάνατον τοῦ Κρέοντος, ἤδη δὲ ὁ τελευταῖος οὗτος προσπαθεῖ νὰ ἐπιτύχῃ μετριασμόν τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ, διὰ νὰ προδιαθέσῃ τὸν Οἰδίποδα εἰς ὑποχώρησιν ὑπὲρ τῆς ἐξορίας του, ὅπερ δίδχεται ὁ Οἰδίπους, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ **ξύμφημι. τοῦμόν σῶμα** = ἐμέ. **σὺν τέχνῃ κακῇ** = μὲ δόλια τεχνάσματα. **ὀναίμην** (εὐκτ. ἀορ. τοῦ ῥήμ. ὀνίναμαι = ὠφελοῦμαι) νὰ μὴ χαρῶ (ἐνν. τὴν ζωὴν μου), νὰ μὴ σώσω. **νυν συλλογιστικός.** **ἀραῖος** = ἐπικατάρατος· ἢ σειρά τῶν λέξεων : **ἀλλ' ὀλοίμην ἀραῖος, εἶ σε δέδρακά τι ὦν ἐπαιτιᾶ με δρᾶν. τὸν δ' ὄρκον**· τὸν ὁμοθῆντα ἀνωτέρω, διότι οἱ ὄρκοι εἴτε ὠμνύοντο ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν εἴτε μὴ, ἔπρεπε νὰ τηρῶνται, ἐφ' ὅσον ἐτίλουν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν θεῶν, οἱ δὲ ἐπίορκοι ἐτιμωροῦντο ὑπ' αὐτῶν.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (649 - 697)

Στροφή (649 - 677)

Λεξιλογικαί. **πιθοῦ** = πείσθητι· αἰ μετχ. **θελήσας... φρονήσας** συναφθεῖσαι μετὰ τῆς προστακτικῆς **πιθοῦ** ἔχουν καὶ αὗται προστακτικὴν ἔννοιαν· σημαίνουν : δεῖξον καλὴν θέλησιν καὶ ὀρθὴν σκέψιν. **εἰκάθω** ὑποτ. τοῦ ἀορ. εἶκαθον, ἐκτενεστέρου τύπου τοῦ εἶκω = ὑποχωρῶ· τίνος εἶδους ὑποτακτικὴ εἶναι ; **νήπιος** (νῆ + ἔπος) = μικρός, ἀνάξιος λόγου. **ἐν ὄρκῳ** προσδιορ. τοῦ ὄργανου = δι' ὄρκου (δεδεμένον), ὥστε νὰ εἶναι ἰσχυρός. **καταιδοῦμαι** = σέβομαι. **τί φῆς** = τί ἐννοεῖς. **ἐναγῆς** = ὁ διατελῶν ὑπὸ τὸ βάρος ἄγους (μιανοῦ ἐγκλή

ματος) και επομένως άνόσιος· ένταῦθα ὅμως ίσοδυναμεῖ πρὸς τὸ άνω-
τέρω άραῖος = δεδουλευμένος δι' ὄρκου, άγνός. **έν αίτία βάλλω** = αί-
τιωμαι, ένοχοποιῶ· τὸ άπαρέμφ. βαλεῖν έξαρτ. έκ τοῦ έννοουμ. **φημι**
και διὰ τοῦτο τίθεται άντιπροστακ. **αίτία άφανής λόγων** = κατηγο-
ρία άσαφής, στηριζομένη είς λόγους (και οὐχι είς τὰ πράγματα). **νῦν**
= νύν. **έπίσταμαι** = γνωρίζω καλῶς, τὲ δὲ εὖ πλεοναστικῶς κεῖται·
ἡ έννοια τῶν λεγομένων ὑπὸ τοῦ Οιδίποδος εἶναι : ὅταν ὁ χορὸς θεω-
ρήσῃ άθῶον τὸν Κρέοντα ὡς πρὸς τὰς εἰσηγήσεις του είς τὸν Τειρε-
σίαν περι ένοχῆς τοῦ Οιδίποδος, εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς εἰάν θεωρῇ τὸν Οἰ-
δίποδα φονέα και θέλῃ τὴν καταστροφὴν του, διότι κατὰ τὸν χρησμὸν
ἦτο άνάγκη ὁ τὸν Λάϊον φονεύσας ἢ νὰ φονευθῇ ἢ νὰ έξορισθῇ πρὸς
σωτηρίαν τῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ λοιμοῦ. **οὐ τόν**, πολλάκις ἐπὶ ὄρκων
παραλείπ. τὸ **μά. πρόμος** = πρῶτος. **ἄθεος, ἄφιλος** = έγκαταλελειμ-
μενος ὑπὸ τῶν θεῶν και τῶν φίλων. **ὅ,τι πύματον** συστ. άντικ. τοῦ
ὀλοίμαν = εἶθε νὰ ὑποστῶ τὸν χειρίστον τῶν θανάτων. **φρόνησις** =
ιδέα. **φθίνουσα** (ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ). **τρύχω** = κατατρύχω, βασανίζω.
προσάψει (προσάπτω) άμμεταβ. = θὰ προστεθοῦν. **ἴτω** = άπελθέτω
έλευθερος. **τὸ σὸν στόμα** = σέ, κατόπιν τῶν λεχθέντων σου. **έλει-
νός** = άξιολύπητος. **στυγήσεται**, παθ. = στυγηθήσεται = μισηθήσε-
ται. **στυγνός**, ἔχει ένεργ. σημ. = θὰ φέρῃς βαρέως τὸ πρᾶγμα έν τῇ
ψυχῇ σου. **φύσις** = χαρακτήρ, ιδιοσυγκρασία, **ἀλγισται αὐταῖς** =
αἰσθάνονται μέσα των μεγίστην λύπην. **έκτὸς εἰ** = θὰ άπέλθῃς έκτὸς
τῆς περιφερείας τῶν άνακτόρων. **τυχών σου** = άφ' οὗ σὲ εὔρον. **τυ-
χών σου άγνώτος** = ὑπὸ σοῦ παραγνωρισθείς. **έν δὲ τοῖσδ' ἴσος**
= κατὰ τὴν κρίσιν δὲ τούτων ἐδῶ ὁ αὐτὸς κατὰ τὸν χαρακτήρα, ὅπως
και πρωτύτερα. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Κρέων άπέρχεται διὰ τῆς
δεξιᾶς παρόδου, ὁ δὲ Οιδίπους παραμένει μόνος σύννους.

Ἐντιστροφή (678 - 697)

Λεξιλογικαί. μέλλω = βραδύνω. **ἦτις ἡ τύχη** (πλαγ. έρώτ.)
= ποῖον ἦτο τὸ συμβάν (ποία ἡ αίτία τῆς ἔριδος). Τοῦτο θέλει νὰ
μάθῃ ἡ Ἰοκάστη και λόγω τῆς γυναικειᾶς περιεργίας και διὰ νὰ δυ-
νηθῇ νὰ συντελέσῃ είς τὴν κατάπαυσιν τῆς ἔριδος. **δόκησις λόγων** =
ὑπόνοια στηριζομένη είς λόγους (προκῦψασα έκ τῆς συζητήσεως).
άγνώς = παραγνωρίζουσα τὴν ἀλήθεια, τὰ πράγματα· επομένως =
άβάσιμος (δηλ. ἐπῆλθε παρανόησις). **ἦλθεν** = έξεφράσθη. **δάπτω** =

πειράζω, βλάπτω. τὸ μὴ ᾽νδικον = ἡ μὴ δίκαια κατηγορία. ναίχι = ἐκτεταμένος τύπος τοῦ ναί, ὅπως παρ' ἡμῖν ναῖσκει. ἄλις ἐπίρρ. = ἀρκετά. γᾶς προπονουμένας = ἐνῶ ταλαιπωρεῖται ἡ χώρα ἐκ προηγουμένων δεινῶν· ἡ σειρὰ τῶν λέξε. ἄλις, ἄλις ἔμοιγε φαίνεται (τὸν λόγον) αὐτοῦ μένειν, ἔνθα ἔληξεν γᾶς προπονουμένας ἡ ἐπανάληψις τοῦ ἄλις δηλοῖ τὴν μεγάλην ἐπιθυμίαν τοῦ χοροῦ νὰ λήξῃ ἡ φιλονικία. ἴν' ἤκεις = ποῦ ἔφθασες, εἰς ποῖον σημεῖον κατήντησες (πλαγ. ἐρώτ., ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ὄραξ). παρήμι = παραμελῶ, ἀδιαφορῶ. τοῦμόν = τὸ δικάϊόν μου, τὸ ἰδικόν μου συμφέρον. καταμβλύνω = ἐξασθενῶ. κέαρ (τὸ) κῆρ = καρδία = τὴν πρὸς σε ἀγάπην μου. παραφρόνιμος = παράφρων. ἄπορος ἐπὶ φρόνιμα = ἀνίκανος (ἀκατάλληλος) εἰς πᾶν φρόνιμον. πεφάνθαι μ' ἄν = ὅτι πεφασμένος ἄν εἶην = ὅτι ἤθελον φανῆ, δειχθῆ. εἰ σε νοσφίζομαι (ὑπόθ. καθ' ὄριστ. ἀντί εὐκτ.) = ἄν σὲ ἀπομακρύνω ἀπ' ἑμαυτοῦ, ἄν σὲ ἐγκαταλείπω. ἐν πόνοισιν = ἐν μέσφ τῶν βασάνων, τῶν δοκιμασιῶν τῆς. ὅς τ' οὐρισσας ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. ἄλύω καὶ ἄλύω = εἶμαι ταραγμένος ἐκ λύπης, εἶμαι ἐκτὸς ἑμαυτοῦ. οὐρίζω (ἐκ τοῦ οὔρος = οὔριος ἄνεμος) = φέρω εἰς οὔριον ἄνεμον, διευθύνω καλῶς. κατ' ὄρθον = αἰσίως ἀσφαλῶς. εὐπομπος ἔχει ἐνεργ. σημ. = ἀγαθὸς ὁδηγός, κυβερνήτης (ἐνταῦθα ὁ χορὸς προσπαθεῖ νὰ πραύνη τὸν Οἰδίποδα καὶ νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν του εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως).

Πραγματικά. Ἄλιον. Οἱ ἀρχαῖοι ὀρκιζόμενοι ἐπεκαλοῦντο συνήθως τρεῖς θεοὺς, τὸν Δία, τὴν Ἀθηνᾶν καὶ τὸν Ἀπόλλωνα· διὰ τοῦτο παρ' Ὀμήρῳ συχνὰ ἀπαντῶμεν τό : αἱ γὰρ Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίῃ καὶ Ἀπολλων· ἐνταῦθα δ' ἐπικαλεῖται τὸν Ἀπόλλωνα, ὁ ὁποῖος ἐποπτεύει καὶ πάντα γινώσκει, ἐπειδὴ καὶ ὁ χορὸς ἐξωτερικῶς ἐνδόμυχον ψυχικὴν διάθεσιν. τοῖς πάλαι κακοῖς· αὐτὰ εἶναι ὁ λοιμὸς καὶ αἱ ἐκ τούτου συμφοραὶ τῆς πόλεως.

TRITON ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (698 - 862)

α') 698 - 725

Λεξιλογικά. καμὲ· ὅπως γνωρίζουν καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται· ὅτου ποτὲ πράγματος = διὰ τίνα ἄρα γε αἰτίαν. μῆνιν στήσας ἔχεις = ἔχεις μῆνισαι, ἔχεις ὀργισθῆ. Κρέοντος (ἡ γεν. ἐκ τοῦ λεκτ. ἐρῶ)

= διὰ τὸν Κρέοντα ἢ μῆνιν Κρ. = διὰ τὴν μῆνιν πρὸς τὸν Κρέοντα. **οἶα βεβουλευκῶς ἔχει καὶ εἰ σαφῶς ἔρεῖς** (πλάγια ἔρωτ. προτ.). **ἐγκαλῶν** (Κρέοντι) **τὸ νεῖκος** (=τὴν αἰτίαν τῆς φιλονικίας) = (διὰ νὰ ἴδω ἂν ἀκριβῶς θὰ ἐξηγήσης τὸ πρᾶγμα), ἀποδίδων τὴν αἰτίαν τῆς φιλονικίας εἰς τὸν Κρέοντα. **καθεστάναι** = εἶναι. **αὐτὸς ξυνειδῶς** (ἐνν. τὸ ῥ. φησί) ἐξ ἰδίας πεποιθήσεως. **μὲν οὖν** τοῦναντίον (ἐνν. ἐκ τῶν προηγ. οὐ μόνον δὲν εἶπεν, ἐὰν γνωρίζῃ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως... ἀλλὰ καὶ). **εἰσπέμψας** = ἀποστείλας ἐκ μέρους τοῦ πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ του. **κακοῦργον**, ἐπὶ τῆς σημ. τοῦ ἀπατηλοῦ. **τὸ γ' εἰς ἑαυτὸν** (προσδιορ. ἀναφορᾶς). **ἐλευθεροῖ στόμα πᾶν** (κατηγορ.) = παρουσιάζει τὸ στόμα του παντελῶς ἐλεύθερον (καθαρὸν) ἀπὸ τὴν κατηγορίαν. **οὐδὲν βρότειον** = οὐδὲν ἀνθρώπινον, οὐδεὶς ἄνθρωπος. **μαντ. τέχνη**. γεν. μεριστ. **σημεῖα** = τεκμήρια, ἀποδείξεις, **γάρ**, διασαφ. **ἤξοι μοῖρα αὐτὸν θανεῖν** = θὰ ἔλθῃ μοῖρα, (θὰ εἶναι μοιραῖον, θὰ συμβῆ νά...), **γένοιτο** εὐκτ. τοῦ πλαγ. λόγου. **καὶ τὸν μὲν** = καίτοι τοῦτον μὲν. **ὥσπερ γ' ἡ φάτις** (ἐστὶ) = ὅπως βεβαίως εἶναι ἡ φήμη, ὅπως λέγουν. **ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς** (ἐνν. ὁδοῖς) = ἐν τῇ συναντήσῃ τριῶν ἀμαξιτῶν ὁδῶν. **βλάστας** = τὴν γέννησιν. **διέχω** = διαχωρίζω. **οὐ διέσχον καί**· ἀντὶ τῆς καθ' ὑπόταξιν ἔθηκε κατὰ παράταξιν σύντ. **ἐνζεύγνυμι** = συνδέω. **ἄβατον ὄρος** (ἐνν. τὸν Κιθαιρῶνα). **κάνταυθα** = καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει (δηλ. τοῦ παιδὸς κατὰ τοιοῦτον τρόπον χαθέντος). **ἀνύω καὶ ἀνύτω** = κατορθώνω. = **διορίζω** = καθορίζω. **τοιαῦτα** (τοῦτο λέγει μετὰ τινος περιφρονήσεως). **ὦν** = τούτων δὲ τῶν φημῶν. **ἐντρέπομαι τινος** = φροντίζω περὶ τινος.

Πραγματικά. οὐδὲν βρότειον μαντικῆς ἔχον τέχνης· προσπαθεῖ διὰ τούτων νὰ ταπεινώσῃ τὰς μαντείας τοῦ Τειρεσίου. **λησται**· ἀναφέρονται πολλοὶ λησται, διότι ὁ δραπετεύσας ἀκόλουθος τοῦ Λαῖου πολλοὺς εἶχεν ἀναφέρει, εἴτε πλανηθεὶς ἕνεκα τοῦ φόβου του εἴτε διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν φυγὴν του. **τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς**· ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τούτων ὁ Οἰδίπους ἐταράχθη, ἐνθυμηθεὶς τὸν τόπον, ἔνθα ἐφώνευσεν ἄνθρωπον καί, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τοῦ μπηχαν, ὡς λέγει ὁ λαός, ψύλλοι στ' αὐτιά ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἤκουσε τοῦτο. Τοιοῦτοτρόπως ἐδῶ ἔχομεν περιπέτειαν. **ἐνζεύξας ἄρθρα ποδοῖν**· ὁ Λαὸς διὰ νὰ κρεμάσῃ τὸ νήπιον, ἐτρέπησεν ἀμφοτέρους τοὺς πόδας αὐτοῦ μεταξύ τῶν σφυρῶν καὶ τῶν τενόντων, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα Οἰδίπους.

Ὅμιλεϊ δ' ἐπίτηδες ἀορίστως ἐνζεύξας ἄρθρα, διὰ νὰ μὴ ὑποπτευθῆ δι' ἑαυτὸν ὁ Οἰδίπους· ἄλλως τε ὁ Οἰδίπους ἀκούσας τὸ κεραυνοβόλον δι' αὐτὸν ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς ἔχει καταληφθῆ ὑπὸ τῆς σκέψεως ταύτης καὶ δὲν προσέχει πλέον εἰς τοὺς ὑπολοίπους λόγους τῆς Ἰοκάστης.

β') 726 - 833

Λεξιλογικαί. πλάνημα ψυχῆς = σύγχυσις ψυχῆς. ἀνακίνησις φρενῶν = ταραχὴ τοῦ νοῦ, στραφεῖς = ταραχθεῖς, συγκινηθεῖς· ἡ σειρά τῶν λέξεων : λέγεις τοῦθ' ὑπὸ ποίας μερίμνης στραφεῖς ; ἔδοξ' ἀκούσαι = μοῦ ἐφάνη ὅτι ἤκουσα (εἶναι τόσο φοβερόν, ὥστε δὲν θέλει νὰ πιστεύσῃ ὅ,τι ἤκουσεν· ἐννοεῖ τὸ ἀκουσμα : ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς). **ἠυδάτο γάρ·** ναὶ εἶναι ἀληθὲς τοῦτο, ἐπειδὴ ἐλέγοντο ταῦτα. **τόδε πάθος** = αὐτὸ δὲ τὸ συμβάν (τοῦ θανάτου τοῦ Λαῖου). **σχιστῆ** = χωριζομένη, ἐσχισμένη (ὑπ' ἄλλης ὁδοῦ), ὥστε νὰ ἀποτελεσθῆ τριστατον. **Δελφῶν**, ἐνν. καὶ εἰς αὐτὸ ἢ πρόθ. ἀπό. **τοῖσδε** (δοτ. ἀναφορᾶς) = ὡς πρὸς τὰ γεγονότα αὐτὰ ἐδῶ, ἀφ' ὅτου ἐγένεν ἡ πράξις αὕτη, περὶ τῆς ὁποίας τώρα ὀμιλεῖς. **ἐξέρχομαι** = παρέρχομαι. **ἐκηρύχθη** = ἐγένε γνωστόν, **σχεδόν τι** = ὀλίγον περίπου. **τί δ' ἐστί σοι τοῦτ' Οἰδίπους, ἐνθύμιον;** ἀλλὰ διατὶ τοῦτο, ὦ Οἰδίπου, σοῦ προξενεῖ βάρος (ἀνησυχίαν) εἰς τὴν ψυχὴν ; **Λάϊον** προληπτικῶς ἀντί : τίνα φύσιν Λάϊος. **φύσις** ἐξωτερικὴ μορφή, τὸ παράστημα τοῦτο λέγεται καὶ **φυή**. **ἀκμὴ ἡβης** = ἀκμὴ τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας. **μέγας** = μεγαλόσωμος. **χνοάζω** = ἔχω τὸ πρῶτον χνοῦδι μύστακος ἢ γενείου, ἐδῶ = βγάζω τὸ πρῶτον πολὺν τρίχωμα. **λευκανθές**, τίθεται κατὰ πρόληψιν = ὥστε ἐγένε λευκανθές, ὥστε εἶχε λευκὰς τρίχας. **ἀποστατῶ** = ἀπέχω τοῦτο ἦτο μία ἰκανὴ ἀπόδειξις, ὅτι ὁ φονευθεὶς ἦτο ὁ πατήρ του, ἀφ' οὗ πολὺ ὁμοιάζον πρὸς ἀλλήλους· τοῦτο βεβαίως δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ὑποπτευθῆ ὁ Οἰδίπους, ταρασσεται ὅμως ὑπερβολικὰ καὶ ἀναφωνεῖ **οἴμοι**, διότι ὁ περιγραφόμενος ὑπὸ τῆς Ἰοκάστης ὁμοιάζει πρὸς ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἐνθυμεῖται ὅτι ἐφόνευσεν., **οὐκ εἶδέναι** = ὅτι δὲν ἀντελαμβάνομένη, ὅτι δὲν ἐνόουν· ἡ σειρά τῶν λέξεων : οἴμοι οὐκ εἶδέναι προβάλλων ἀρτίως ἑμαυτὸν εἰς ἀρὰς δεινᾶς. **ὀκνῶ** = αἰσθάνομαι, φόβον. **ἀποσκοπῶ** = προσβλέπω. **δεινῶς ἀθυμῶ** = ὑπερβολικὰ φοβοῦμαι. **μὴ βλέπων ὁ μάντις ἤ·** ἀναίρει διὰ τῶν ἐναυθῶν λεγομένων τὰ ἐν στίχ. 371 λεχθέντα : τυφλὸς τὰ τ' ὦτα...

ἐξείπης (τοῦ ρήμ. ἐξαγορεύω) = εἵπης ἀκριβῶς, διαλευκάνης. **βαιὸς** = μικρός, ὀλίγος· ἐδῶ σημ. : μετ' ὀλίγην συνοδείαν, μόνος. **λοχίτης** = σύντροφος, ἀκόλουθος. **οἶα** = ὅπως. **ἀπήνη** = ἄμαξα. **μία**, καὶ οὐχὶ ἄλλαι, πρὸς χρῆσιν θεραπόντων ἢ μεταφορὰν σκευῶν κτλ. **διαφανῆ** = ὀλοφάνερα. **οἰκεὺς** = οἰκογενῆς δοῦλος. **ἀφ' οὗ** = ἀφ' ὅτου. **κράτη σέ τε**, σχῆμα ὑπερβατὸν = σέ τε ἔχοντα κράτη Λαίῳ τε ὀλωλότα. **νομαί** = τόποι βοσκῆς· ἢ ἐπὶ πρόθ. ἀρμόζει καὶ εἰς τοὺς ἀνγροὺς καὶ εἰς τὰς νομάς. **ὡς πλεῖστον εἶη τοῦδ' ἄποπτος** (ἐνεργητ. διάθ.) **ἄστεως** = ἵνα εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον μακρὰν τῆς ὕψεως ταύτης τῆς πόλεως. **οἶα** = σάν (ὅσον ἀξίζει ἓνας δοῦλος, διὰ τὸ γίνεσθαι λόγος περὶ αὐτοῦ). **πῶς ἂν μόλοι** = πῶς δύναται νὰ ἔλθῃ (σημ. ζωηρὰν ἐπιθυμίαν), ἃς ἔλθῃ. **πάρεστιν** = εἶναι παρῶν, ἀμέσως θὰ ἔλθῃ. **ἐμαυτὸν**· πρόληψις, καθόσον τὸ ἀντικείμενον τῆς δευτερευούσης προτάσεως **μὴ εἰρηκῶς ὦ**, ἢ ὅποια ἐξυπακούεται ἐκ τῆς παθ. ἐκπεφρασμένης **μὴ εἰρημέν' ἦ μοι**, κεῖται ὡς ἀντικείμεν. ἢ ἀναγκαστικὸν αἴτιον τῆς κυρίας **δέδοικα**. **ἴξεται** (ἰκνοῦμαι) **τὰ ἐν σοί** = τὰ ἐν τῇ ψυχῇ σου. **κοῦ** (φόβος ἐστὶ) **μὴ στερηθῆς** (ἐνν. τοῦ μαθεῖν). **ἐλπιδῶν** = κακῶν φόβων. **ἐμοῦ βεβῶτος** (βεβηκότος). **τῶ** = τίνι. **μείζονι** = ἀξιοτέρῳ. **διὰ τύχης τοιαῦδ' ἰῶν** = διὰ τοιαύτης τύχης διελθῶν, περιπεσῶν εἰς τοιαύτην δὲ τύχην. **Δωρίς**· καταγομένη ἐκ τῆς Δωρίδος χώρας. **ἄγομαι** = νομίζομαι, θεωροῦμαι. **μέγιστος** = κατέχων ἐπισημοτάτην θέσιν. **τύχη** = τυχαῖον ἐπεισόδιον. **ἐπέστη** = παρουσιάσθη πρὸς δυστυχίαν μου. **ἄξια — ἄξια** σχ. ὁμοιόστελευτον. **σπουδῆς** = τῆς προσοχῆς μου, τοῦ ζήλου, μετ' οὗ τὴν ἐξήτασά (ἐπειδὴ ὠφείλετο εἰς τὴν μέθην τοῦ εἰπόντος). **ὑπερίμπλαμαι** (συντάσ. μετὰ γεν., ἐνν. οἴνου) = ὑπερπληροῦμαι. **μέθη** = λόγῳ τῆς μέθης του. **ἐν δείπνοις**· ποιητικῶς ἐτέθη ὁ πληθ. ἀντὶ ἐνικοῦ. **παρ' οἴνω** = κατὰ τὴν διάρκειαν οἴνοποσίας (τῆς ἐπακολουθούσης τὸ συμπόσιον)· διὰ τῶν πολλῶν συνωνύμων **ἐν δείπνοις**, **μέθη**, **παρ' οἴνω** θέλει ὁ Οἰδίπους νὰ δηλώσῃ τὸ ἀνυπόστατον τοῦ λεχθέντος ὑπὸ τοῦ μεθυσθέντος νέου. **πλαστὸς** = ὑποβολιμαῖον τέκνον, νόθος. **βαρύνομαι** = δυσφορῶ. **τὴν οὖσαν** = τὴν παροῦσαν. **κατέσχον** (ἐνν. ἐμαυτὸν) = ἐκρατήθην. **ἐλέγχω** = ζητῶ νὰ μάθω, ζητῶ ἐξηγήσεις. **μεθίμι** = ἀπερισκέπτως ἐκφράζομαι. **τὰ μὲν κείνοιν ἑτερπόμεν** = νῆχασιστούμην διὰ τὰ ἐκείνων, διὰ τὴν στάσιν ἐκείνων (τ.ἔ. διότι ἔβλεπον, ὅτι ἠγανάκτουν οἱ γονεῖς μου διὰ τὴν γενομένην εἰς βάρος

μου προσβολήν). **κνίζω** = ξύνω, γαργαλίζω και μεταφ. ἐκ τοῦ ἔρωτος = ἐρεθίζω, ἐνοχλῶ, πειράζω. **ὑφείρπέ** (με) = εἰσεχώρει βαθέως εἰς τὴν ψυχὴν μου. **ῶν ἰκόμην** = ἐκείνων, ἃ (αἰτ. τοῦ σκοποῦ) = δι' ἃ. **ἄτιμον** (ἐκείνων) = μὴ ἀξιωθέντα, χωρὶς νὰ μὲ κρίνη ἄξιον ἐκείνων. **προῦφηνεν** = ἐφανέρωσε. **δύστηνος** = δυστυχής, **μειχθῆναι** = νὰ συνευρεθῶ. (ὡς) **δηλώσοιμι** = ὅτι ἐμελλον νὰ φέρω εἰς φῶς. **ἄτλητον ὄραν** = ἀφόρητον ὡς πρὸς τὴν ὄψιν. **ἐκμετροῦμαι ἄστροις** (μεταφ. ἐκ τῆς ναυτικῆς ζωῆς) = ὑπολογίζω μὲ ὀδηγούς τὰ ἄστρα (παροιμιώδης φράσις, τιθεμένη κυρίως ἐπὶ τῶν ἀποφευγόντων ἕνα τόπον). **ἔνθα μήποτ' ὀψοίμην**, ἀναφορ. τελ. πρότ. **τῶν ἐμῶν** = τῶν δοθέντων εἰς ἐμέ. **κέλευθος** = ὁδός· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : ὅτε ὁδοιπορῶν ἦν πέλας τῆσδε κελεύθου. **πωλική** = ἡ διὰ νεαρῶν ἵππων συρομένη. **ξυναντιάζω** = συναντῶ. **ἡγεμῶν** = ὁ ἡνίοχος, ὡς ὀδηγῶν τὴν ἄμαξαν. **πρὸς βίαν** = βιαίως. **ἡλαυνέτην**· παρατατ. ἀποπειρατικός. **ἐκτρέπω** = προσπαθῶ νὰ βγάλω ἀπὸ τὴν ὁδόν. **τροχηλάτης**· ὁ αὐτὸς τὸς πρὸς τὸν ἀνωτέρω ἡνίοχον. **δι' ὀργῆς** = μετ' ὀργῆς, μετὰ θυμοῦ. **παραστείχω** = διέρχομαι πλησίον. **ὄχους** (ἐτέθη ποιητικῶς κατὰ πληθ. ἀριθ.) = τὴν ἄμαξαν. **τηρῶ** = παραφυλάττω. **καθικετό μου διπλοῖς κέντροις** = μὲ ἐκτύπησε μὲ ῥάβδον ἀπολήγουσαν εἰς δύο κέντρα. **οὐ μὴν ἴσην** (τίσιν σύστοιχ. ἀντικ.) **γ' ἔτεισεν** = ἀλλ' ὅμως τὸ κτύπημά του δὲν τὸ ἐπλήρωσε μὲ ἴσην τιμωρίαν (ἐνν. ἀλλὰ μὲ μεγαλύτεραν). **συντόμως** = παρευθύς. **τύπτω** = κτυπῶ. **ἐκ τῆσδε χειρός**· προσδ. ὀργ. **μέσης** (κατηγορούμ.) **ἀπήνης** = ἐκ τοῦ μέσου τῆς ἀμάξης. **ἐκκυλίνδεται** (ἢ γεν. ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐκ) = κυλίεται ἔξω. **εἰ δὲ τῷ ξένῳ τούτῳ προσήκει Λαίῳ τι συγγενές** = ἐάν δὲ ὑπάρχη (ἀνήκη) κάποια συγγένεια εἰς τὸν ξένον τοῦτον (τὸν φονευθέντα ὑπ' ἐμοῦ) πρὸς τὸν Λαίον· ἢ μὲν δοτ. ξένῳ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ προσήκει, ἢ δὲ Λαίῳ ἐκ τοῦ συγγενές. **τοῦδ' ἀνδρὸς ἀντὶ ἐμοῦ**. **ἐχθροδαίμων** = ἐχθρὸς τοῖς θεοῖς, θεομίσητος. **ὄν μὴ ἔξεστι**· ἀναφ. ὑποθ. πρότ. **ὠθεῖν**· ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐκ τοῦ ἔξεστι κατὰ ζεῦγμα, ῥήματος δεῖ. τὸ **τάδε**, ὅπερ εἶναι ἀντικ. τοῦ προστιθείς, ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ τάσδε ἄρας· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : **καὶ οὔτις ἄλλος ἦν ὁ τάδε τάσδ' ἄρας προστιθείς ἢ ἐγὼ π' ἐμαυτῷ**. **λέχη** = τὴν κλίνην, τὴν σύζυγον. **ἐν χεροῖν ἐμαῖν**· ὀργαν. **χραίνω** = μολύνω. **ἄρ' ἔφυν** ; ἀντὶ τοῦ ἄρ' οὐκ ἔφυν ; **πᾶς ἀναγνος** = ὅλως ἀκάθαρτος, μεμιασμένος. **μῆστι** = μὴ ἔστι = δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον. **ἐμβατεύω τινός** =

ἄπτομαί τινος = ἐπισκέπτομαι, πατῶ τὸν πόδα εἰς τινα τόπον. ἦ = εἰ δὲ μὴ (δηλ. ἐὰν τολμήσω νὰ μεταβῶ εἰς τὴν πατρίδα μου). ὀρθῶ λόγον = ὁμιλῶ ὀρθῶς ἢ σειρά τῶν λέξεων: ἄρ' οὐκ ἂν ὀρθοίη τις λόγον κρίνων ταῦτα (προελθεῖν) ἐπ' ἐμοί (ἀπό) δαίμονός τινος ; θεῶν σέβας = σεβαστοὶ θεοί. ταύτην ἡμέραν, καθ' ἣν πρόκειται νὰ γίνωσιν αὐτά. πρόσθεν ἦ = πρὶν ἢ. κηλῖδα ξυμφορᾶς = ἐπονείδιστον συμφοράν.

Πραγματικάι. σχιστὴ ὁδὸς ἀπὸ Δελφῶν κατὰ Δαυλίας. ἐπὶ τῆς μικρᾶς χαράδρας, τῆς εὐρισκομένης μεταξὺ τοῦ ἀποτόμου ὄρους Κίρφυος καὶ τοῦ Παρνασσοῦ, εἰς ἀπόστασιν τριῶν περιπόου ὠρῶν ἀπὸ τῶν Δελφῶν, συναντῶνται δύο ὁδοί, ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα ἀπὸ Δελφῶν εἰς Θήβας καὶ ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα ἀπὸ Δαυλίας εἰς Δελφούς· τοιουτοτρόπως διασταυροῦνται εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον τρεῖς ὁδοί. Ἐκεῖ λοιπὸν ἔγινεν ἡ συνάντησις Λαῖου καὶ Οἰδίποδος. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Πausανίου ἐδεικνύοντο εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο οἱ τάφοι τοῦ Λαῖου καὶ τῶν οἰκετῶν. Σήμερον ἡ χαράδρα λέγεται Ζεμενός, τὸ δὲ σημεῖον τῆς τριόδου καλεῖται σταυροδρόμι τοῦ Μέγα, διότι ὑπάρχει καὶ τάφος τοῦ Μέγα, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀξιοματικὸς ἐξ Ἀραχώβης πεσὼν εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο κατόπιν συγκρούσεως πρὸς ληστής. **κῆρυξ**· ὁ βασιλεὺς σχεδὸν πάντοτε συνωδεύετο ὑπὸ κήρυκος, ὅστις διεκρίνετο ἐκ τῆς στολῆς καὶ τοῦ κηρυκείου. **ἄποπτος ἄστεως**· ὁ δοῦλος δὲν ἠνείχετο νὰ βλέπῃ τὴν ἔδραν τοῦ κυρίου του κατεχομένην ἤδη ὑπὸ τοῦ φονέως αὐτοῦ. Μὴ τολμήσας δὲ νὰ καταγγείλῃ τὴν πρᾶξιν, ἐζήτησεν ἐπιμόνας νὰ φύγῃ ἐκ Θηβῶν, ὅπερ ἀπῆται καὶ ἡ οἰκονομία τοῦ δράματος, διὰ νὰ βραδύνη ἡ παρουσία αὐτοῦ. **ἀπήνης**· ἀπήνη ἦτο κυρίως τετράτροχος ἄμαξα, ἐπὶ τῆς ὁποίας πολλοὶ ἠδύναντο νὰ καθίσωσι. **τοὺς σύμπαντας**· ὁ Οἰδίπους ἐνόμισεν ὅτι τοὺς ἐφόνευσεν ὅλους, ἐνῶ διεφύγεγν ὁ εἶς, τὴν φυγὴν τοῦ ὁποίου δὲν ἀντελήφθη.

γ') 834 - 862

Λεξιλογικάι. ὀκνηρὰ (ἐνεργ.) διεγείροντα φόβον, φοβερά. **πρὸς τοῦ παρόντος** = παρ' ἐκείνου, ὃς ἦν παρών, παρὰ τοῦ αὐτόππου μάρτυρος. **τοσοῦτόν ἐστὶ μοι τῆς ἐλπίδος** = τόσην μόνον ἐλπίδα διατηρῶ. **πεφασμένου**, ἐνν. αὐτοῦ (τοῦ βοσκοῦ) = ἐὰν δὲ οὗτος φανερωθῇ, ἔλθῃ. **προθυμία** = τὸ θάρρος, ἡ ἐλπίς. **ταῦτ'** = ταῦτά. **ἐκ-**

πεφρευγοίην = ήθελον εἶναι ἀπηλλαγμένοι ἀπὸ τὸ **πάθος** = τὸ ἐκ τοῦ φόνου δυστύχημα, μίασμα. **περισσὸν** = τὸ ὑπερβαῖνον τὸ σύνθητες, τὸ ἔκτακτον, τὸ παράδοξον. **ληστὰς**· πρόληψις, ἀντὶ ὡς λησταὶ νιν (τὸν Λάϊον) κατακτείνειαν. **αὐτὸν** = τὸν βοτῆρα. **ἐννέπω** = λέγω, διηγούμαι. **τὸν αὐτὸν ἀριθμόν**· δηλ. πολλοὺς καὶ ὄχι ἓνα. Εἰς τὴν μαρτυρίαν ταύτην τοῦ βοσκοῦ στηρίζει ὁ Οἰδίπους μεγίστας ἐλπίδας, διότι, καὶ ἂν ὑπῆρχεν ἡ ἄμαξα καὶ ἂν ἦτο ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος τοῦ φόνου τοῦ Λαῖου, ὡς ἐδηλώθη ἀνωτέρω, καὶ ἂν ἦτο ἡ ἀναφερθεῖσα μορφή καὶ ἡλικία τοῦ Λαῖου, παρὰ πάντα ταῦτα ὁ Οἰδίπους θὰ ἦτο ἀμέτοχος τοῦ φόβου, ἂν ἐξηκριβοῦτο ἐκ τῆς μαρτυρίας τοῦ βοσκοῦ, ὅτι εἶναι πολλοὶ οἱ φονεύσαντες καὶ ὄχι εἷς. **οἰόζωνος** = μονόζωνος (ἐζωσμένος μόνος αὐτὸς πρὸς ὁδοιπορίαν, μόνος ὁδοιπορῶν), μόνος (διότι οἱ ὁδοιπόροι συνήθως ἦσαν ἐζωσμένοι· τὸ οἰόζωνος ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ οἶος ἐτέθη πρὸς δήλωσιν μείζονος ἐναργείας). **εἰς ἐμὲ ῥέπον ἐστίν** = εἰς ἐμὲ κλίνει, ἀφορᾷ· (μεταφορ. ἐκ τοῦ ζυγοῦ). **ὡς φανέν ὧδε τοῦπος** = ὡς ἀνακοινωθέντα (ὑπὸ τοῦ βοσκοῦ) κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, τὸν λόγον (περὶ πολλῶν ληστῶν). **ἐκβαλεῖν πάλιν** = ν' ἀνακαλέσῃ πάλιν. **κάκτρεπιτο τοῦ πρόσθεν λόγου** = καὶ ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἤθελεν ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὸ προηγουμένως λεχθὲν (ὑπ' αὐτοῦ). **φανεῖ δικαίως ὄρθον** = θὰ φανερώσῃ, ὅπως εἶναι δίκαιον, πραγματοποιηθέντα (τὸν φόνον τοῦ Λαῖου). **ὄν γε διεῖπε**· ἀναφορ. αἰτιολ. πρότ. = διότι δι' αὐτὸν ῥητῶς εἶπε. **μαντείας γ' οὐνεκα** = ἔνεκα μαντείας τοῦλάχιστον, ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς μαντείας. **οὐτ' ἂν τῆδε βλέψαιμ' ἂν οὔτε τῆδ'** = οὔτε ἐδῶ ἤθελον στρέψει τὴν προσοχὴν οὔτε ἐκεῖ, δηλ. οὔτε εἰς τοὺς λόγους (τοὺς χρησιμοδοτηθέντας ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος) οὔτε ἐδῶ, εἰς τοὺς τελευταίως λεχθέντας ὑπὸ τοῦ θεράποντος αὐτοῦ, δηλ. τοῦ Τειρεσίου (ἡ Ἰοκάστη προφανῶς ἀσεβεῖ εἰς τὸν θεόν) .

Πραγματικά. καίτοι νιν οὐ κείνός γ' ὁ δύστηνος κατέκταν' ἄλλ' αὐτὸς πάροιθεν ὦλετο· ἐν τούτοις καὶ τοῖς ἀμέσως ἐπομένοις ἐνυπάρχει τὸ ἐξῆς δίλημμα : ἢ ὁ Ἀπόλλων εἶπε τὴν ἀλήθειαν ἢ ἐψεύσθη. Ἄν μὲν συνέβη τὸ πρῶτον, δὲν εἶναι παραδεκτὸν τοῦτο, διότι ὁ Λάϊος δὲν ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του, (ἐπειδὴ ὁ τελευταῖος οὗτος ἐξετέθη εἰς τὸ ὄρος καὶ ἀπέθανεν)· ἐὰν πάλιν ἐψεύσθη, ἐψεύσθη καὶ ὁ εἰπὼν αὐτὸ ὑπηρέτης του ἐν τῷ μαντεῖῳ· καὶ εἰς τὰς δύο ἄρα περι-

πτώσεις ὁ Λάιος δὲν ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος. Τὸ δίλημμα ὅμως προφανῶς εἶναι ἀστήρικτον, διότι λαμβάνεται ὡς βᾶσις, ὅτι τὸ τέκνον τοῦ Λαίου εἶχεν ἀποθάνει, ὅπερ δὲν συνέβη.

TRITON STASIMON (863-910)

Στροφ. α' (863-872)

Λεξιλογικαί. εἰ· τὸ εἰ ποιητικῶς ἀντὶ τοῦ εἶθε. **φέροντι** = ἔχοντι = ἔχειν. **τάν** = τὴν γνωστὴν εἰς ὅλους. **εὐσεπτος** = σεπτός, σεβαστός. **λόγων τε ἔργων** = ἐν λόγοις καὶ ἔργοις. **ῶν** = περὶ ὧν (λόγων καὶ ἔργων). **πρόκεινται** = δημοσίᾳ εἶναι ἐκτεθειμένοι, ἐκ τῶν προτέρων εἶναι τεθειμένοι, καθιερωμένοι. **δι' οὐρανίαν αἰθέρα** = εἰς τὰ στρώματα τοῦ οὐρανοῦ αἰθέρος. **ὑψίποδες** = ὑψηλοί, εὐρισχόμενοι ὑψηλά. **νιν** = αὐτούς (τοὺς νόμους). **θνατὰ φύσις ἀνέρων** = ἡ φύσις τῶν θνητῶν ἀνθρώπων (οἱ θνητοὶ ἄνθρωποι). **οὐδὲ μήποτε** = οὐδέποτε. **λάθα** = ἡ λήθη. **κατακοιμῶ** = βάλλω τινὰ νὰ κοιμηθῇ καὶ μεταφορικῶς : ἀχρηστεύω. **θεός** = θεία δύναμις. **γηράσκω** = χάνω τὴν ἰσχύν μου, μαραινομαι· ἀντὶ νὰ εἴπη γηράσκων, ἔθηκε κατὰ παράταξιν : οὐδὲ γηράσκει.

Ἀντιστροφ. α' (873-882)

Λεξιλογικαί. ὕβρις = ἀσέβεια, ἀλαζονεία. **φυτεύει τύρ.** = γεννᾷ τὴν τυρανν. ἐξουσίαν. **εἰ** (συντάσσεται ἐνίοτε μεθ' ὑποτακτικῆς) **ὑπερπλησθῆ** = ἐὰν ὑπερπληρωθῆ. **μάταν** = ματαίως, χωρὶς νὰ κορεσθῆ. **μὴ πίκαιρα** = μὴ σύμφωνα πρὸς τὸν καιρὸν, πρὸς τὸ δίκαιον = ἄδικα. **μηδὲ συμφέροντα** = ἀσύμφορα. **ἀκροτάταν εἰσαναβᾶσα ἄκραν** = ἀναβᾶσα εἰς τὸ ὑψηλότατον ὕψωμα. **ἀπότομος** = ἀπόκρημνος. **ἀνάγκα** = μοιραία ἀνάγκη, ὄλεθρος. **ῶρουσεν εἰς ἀπότομον ἀνάγκαν** = συνήθως καταπίπτει αἰφνιδίως εἰς τὴν ὑπὸ τῆς μοίρας ἐπιβαλλομένην σκληρὰν ἀνάγκην. **οὐ ποδὶ χρησίμω χρῆται** = δὲν χρησιμοποιεῖ τὸν πόδα, ὥστε νὰ εἶναι οὗτος εὐχρηστος, ἀσφαλής, ὥστε νὰ πατῇ στερεῶς· **χρησίμω**, προληπτ. κατήγ. **τὸ καλῶς ἔχον πάλαισμα** = τὴν εὐγενῆ πάλην, τὸν εὐγενῆ ἀγῶνα (τῆς πόλεως πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ φονέως)· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **αἰτοῦμαι δὲ θεὸν μήποτε λῦσαι τὸ καλῶς ἔχον τῆ πόλει πάλαισμα.**

Στροφ. β' (883-897)

Λεξιλογικαί. ὑπέροπτα. = ὑπεροπτικῶς, περιφρονητικῶς. **Δίκας.**

γεν. ἀντικειμεν. τοῦ ἀφόβητος = χωρὶς νὰ βοβῆται τὴν θείαν δικαιοσύνην. **ἔδη δαιμόνων** = τὰς ἑδρας, τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν. **κακά νιν ἔλοιτο μοῖρα** = εἶθε νὰ τὸν καταλάβῃ ἡ κακὴ μοῖρα. **δύσποτμος** = δυστυχῆς, ἀνόσιος, ἀσεβῆς. **χλιδᾶ** = χλιδῆ, αὐθάδεια, ὑπερηφάνεια. **χάριν δυσπότμου χλιδᾶς** = λόγῳ τῆς ἀνοσίτου ὑπερηφανείας του. **εἰ μὴ**· ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἐν ἀρχῇ τῆς β' στροφῆς τεθεῖσα ὑπόθεσις. **τὸ κέρδος**· τὸ ἄρθρον σημ. τὸ ἐπιζητούμενον (κέρδος). **καὶ ἔρξε-ται**, ἐνν. πρὸ τοῦ ρήματος ἡ ὑπόθεσις εἰ μὴ = καὶ ἂν δὲν ἀπομακρυνθῆ (δὲν ἀπόσχη). **τῶν ἀσέπτων** = τῶν ἀσεβῶν πράξεων. **ἔχομαί τινος** = ἄπτομαί τινος, ἐγγίζω, ψαύω τι. **ἄθικτα** = ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δὲν δυνάμεθα νὰ ἐγγίσωμεν, τὰ ἱερά· εἰς τὸ βῆμα **ἔξεται** ὑπονοεῖται ἐκ τῶν προηγουμένων τὸ **εἰ**, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ **μὴ**. **ματάζω** (καὶ ὀρθότερον **ματάζω**, ἐκ τοῦ μάτην) = φέρομαι ματαίως, ἀνοήτως. **ἐν τοῖσδε** = ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας (δηλ. ἐὰν δὲν τιμαρῶνται οἱ ἀσεβεῖς). **ἀμύ-νειν ψυχᾶς βέλη θυμοῦ** = ὥστε νὰ ἀπομακρύνῃ (ν' ἀποκρούσῃ) ἀπὸ τῆς ψυχῆς τὰς κακὰς ὁρμὰς τοῦ θυμοῦ. **τίμιαι** = ἔντιμοι. **αἱ τοι-αῖδε** = αἱ τοιαῦται ἀσεβεῖς πράξεις. **χορεύω** = μετέχω τῶν (θρησκευ-τικῶν) χορῶν, λατρεύω τὸν θεὸν μὲ χοροῦς.

Ἄντιστρ. β' (898 - 910)

Λεξιλογικαί. ὀμφαλὸν γᾶς· ἴδε στίχ. 480. **Ἄβαῖσι** δοτ. τοπ. = ἐν Ἀβαίς. **τάδε**· ἐννοεῖ τοὺς χρησμοὺς καὶ τὰς ἐκβάσεις αὐτῶν. **χειρόδεκτος** = ὁ δεικνυόμενος διὰ τῶν δακτύλων τῶν χειρῶν, ὀλοφάνερος. **εἶπερ ὄρθ' ἀκούεις** = ἐὰν ὀρθῶς ἀκούῃς, ἐὰν ὀρθῶς καλῆσαι. **πάντ' ἀνάσσω** = ὡς ὢν παντάναξ, (χρησιμ. ὡς κατηγορ. τοῦ ὑποκειμ. τοῦ ὄρθ' ἀκούεις). **μὴ λάθοι** (ὑποκ. ἢ πρὸς τὸ θεῖον ἀσέβεια ἢ εἰς τὸ προηγ. τάδε). **σὲ τὰν τε ἀρχὰν ἀθάνατον** (ἡ ἰδιότης ἀρχὰν προσετέθη εἰς τὸ ὄλον σὲ) = εἶθε νὰ μὴ διαφύγῃ τὴν προσοχὴν σου καὶ τῆς αἰωνίας ἀθανάτου ἐξουσίας σου. **ἔξαιρῶ** = ἐξαφανίζω, δὲν δέχομαι ὡς ἔγκυρα. **ἔξαιροῦσιν** (οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ' ὁ χορὸς ἐννοεῖ τὴν Ἰοκάστην). **φθίνοντα Λαῖου θέσφατα** = τὰ περὶ Λαῖου μαντεύματα, ὥστε νὰ φθίνουν, ὥστε νὰ εἶναι ἔγκυρα (τὸ φθίνοντα εἶναι κατηγ. κατὰ πρόληψιν). **κουδαμοῦ τιμαῖς Ἀπόλλων ἐμφανῆς** = καὶ οὐδαμοῦ φανερὰ τιμᾶται ὁ Ἀπόλλων (διότι ἀμφιβάλλουσιν οἱ ἄνθρωποι περὶ τῆς ἀληθείας

τῶν χρησμῶν). ἔρρει δὲ τὰ θεῖα = ἡ δὲ θρησκεία (ἡ δὲ λατρεία τοῦ θεοῦ) ἐξαφανίζεται.

Πραγματικά. νόμοι πρόκεινται δι' αἰθέρα τεκνωθέντες· ἐν-
 ἔννοῦνται οἱ ἄγραφοι καὶ θεῖοι νόμοι, οἱ ὅποιοι εἶναι αἰώνιοι καὶ ἀ-
 μεταβλήτοι καὶ οὐδέποτε χάνουν τὸ κύρος αὐτῶν, ἐνῶ οἱ γραπτοί, ὑπ'
 ἀνθρώπων νομοθετηθέντες συχνὰ μεταβάλλονται. Περὶ τῶν πρώτων,
 ἦτοι περὶ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ φυσικοῦ δικαίου, φύσει ἐδρεύοντος εἰς τὰς
 ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, ὁ Σοφοκλῆς λέγει ἐν τῇ 'Αντιγόνη «οὐ γάρ
 τι νῦν γε κάχθές, ἀλλ' αἰεὶ ποτε ζῆ ταῦτα, κοῦδεῖς οἶδεν, ἐξ
 ὅτου 'φάνη». 'Ολυμπος· ποιητικῶς ἐτέθη ἡ ἔδρα τῶν θεῶν ἀντὶ αὐ-
 τῶν τῶν θεῶν. οὐκέτι τὸν ἄθικτον... ἀναφέρει τρεῖς τόπους λα-
 τρείας τῶν προφητικῶν θεῶν (διότι περὶ χρησμῶν ἐνταῦθα πρόκειται),
 δύο τοῦ 'Απόλλωνος καὶ ἓνα τοῦ Διός. 'Αβαῖσι· εἰς τὰς 'Αβάς, πόλιν
 τῆς Φωκίδος, ὑπῆρχε ναὸς καὶ μαντεῖον τοῦ 'Απόλλωνος. 'Εν δὲ τῇ
 'Ολυμπίᾳ ὑπῆρχεν ἀρχαῖον μαντεῖον τοῦ Διός, τῶν ἐν αὐτῷ ἱερέων
 'Ιαμιδῶν μαντευομένων δι' ἐμπύρων θυσιῶν.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (911 - 1085)

α') 911 - 999

Λεξιλογικά. χώρας ἀνακτες· ἡ 'Ιοκάστη ἔρχεται διὰ τῆς μέ-
 σης θύρας τῶν ἀνακτόρων, συνοδευομένη ὑπὸ δύο θεραπαινίδων καὶ
 κρατοῦσα στέφανον καὶ θυμιάματα. δόξα μοι παρεστάθη = μοῦ
 ἦλθεν ἡ ἰδέα. στέφη = ἱκετευτικοὶ κλάδοι. ἐπιθυμιάματα = θυμιά-
 ματα. ὑψοῦ θυμὸν αἶρει = μετεωρίζεται τὴν ψυχὴν (διατελεῖ ἐν
 ὑπερβολικῇ διεγέρσει), λυπούμενος ὑπερβολικῶς (μεταφορ. ἐκ τῶν
 ὑψομένων κυμάτων τῆς θαλάσσης). οὐδ' ὅποι' ἀνὴρ ἐννοῦς τε-
 κμαίρεται τὰ καινὰ τοῖς πάλαι = καὶ δὲν κρίνει ὡς συνετὸς ἀνὴρ
 τὰ νέα ἐκ τῶν παλαιῶν (δηλ. ματαιωθέντος τοῦ πρὸ πολλοῦ δοθέντος
 χρησμοῦ εἰς τὸν Λαίον, εἶναι αὐτονόητον ὅτι καὶ τὰ τοῦ Τειρεσίου ση-
 μερινὰ μαντεύματα εἶναι ψευδῆ). φόβους = πράγματα διεγείροντα
 φόβους. ἄγχιστος (ἄγχι) = πλησιέστατος (διότι ὁ βωμὸς τοῦ ἦτο ἐμ-
 προσθεν τῶν ἀνακτόρων). κάτευγμα (ἐκ τοῦ κατεύχομαι) = ἀφιέρω-
 μα, ἀνάθημα, λύσις = ἀπαλλαγὴ τοῦ Οἰδίποδος ἀπὸ τῶν φόβων του
 περὶ τοῦ γενομένου ἐγκλήματος. εὐαγῆ προλ. κατηγ. = ὥστε εὐαγῆ
 γενέσθαι τὸν Οἰδίποδα, ὥστε ν' ἀπαλλαγῆ τῆς κατηγορίας, πού τοῦ ἀ-

πέδωσαν. **ὡς κυβερνήτην νεώς** = ὡς ὀκνοῦσιν οἱ ναῦται, βλέποντες ἐκπεπληγμένον τὸν κυβερνήτην νεώς. **ἄρ' ἂν μάθοιμι**· ἐν αὐτοῖς ἐνυπάρχει παράκλησις (παρατηρητέον ὅτι καὶ οἱ τρεῖς κατὰ σειρὰν στίχοι λήγουσιν εἰς τὴν αὐτὴν συλλαβήν). **αὐτὸν εἶπατε**· τὸ αὐτὸν ἐτέθη κατὰ πρόληψιν ἀντι : εἶπατε, ὅπου αὐτός ἐστιν. **γυνὴ δέ...** ἡ κανον. σειρὰ τῶν λέξεων : γυνὴ δὲ μήτηρ τῶν κείνου τέκνων ἐστίν ἤδη· αἱ λέξεις δὲ **γυνὴ μήτηρ** παρατιθέμεναι φανερώουσι τὴν ἀληθῆ σχέσιν τοῦ Οἰδίποδος πρὸς αὐτήν. **ὄλβιος** = εὐτυχής, **παντελής δάμαρ** = τέλεια ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν σύζυγος. **αὐτως** = ὡσαύτως, ἐνν. εἴης. **ἄξιος εἶ**, ἐνν. τοῦ ὄλβιος εἶναι. **εὐπέια** = εὐφημία, καλὴ εὐχὴ. **ὄτου χρήζων ἀφιῖξαι**· πλαγ. ἔρωτ. πρὸτ. = τίνος ἔχων ἀνάγκην ἦλθες ; **χῶτι** = καὶ ὅ,τι. **πρὸς τίνος δ' ἀφιγμένος** ; ἐνν. ἀγαθὰ θέλεις σημῆναι ; **ἐκ τῆς Κορινθοῦ**· ἀντι ν' ἀπαντήσῃ παρὰ τίνος ἦλθεν, ἀναφέρει τὸν τόπον, ἐξ οὗ ἦλθεν, ἐπειδὴ μόνος του, χωρὶς ν' ἀποσταλῆ παρ' ἄλλου, ἦλθε· **τὸ δ' ἔπος**· αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς. **ἦδοιο** — **ἀσχάλλοις**, ἐνν. τούτῳ = τῷ ἔπει· ὁ ἂν ἀνῆκει καὶ εἰς τὰς δύο εὐκτικὰς. **ἀσχάλλω** = λυποῦμαι. **διπλὴν δύναμιν** = διπλὴν ἐνέργειαν τοῦ ἠδῆσθαι καὶ ἀσχάλλειν, δηλ. χαρᾶς καὶ λύπης. **Ἰσθμίας** = Κορινθίας. **Ἰσθμῖ** = ἀνακηρύττω, ἐκ τῆς φράσεως δὲ **στήσουσι τύραννον** φανερώεται, ὅτι ὁ Οἰδίπους δὲν ἦτο νόμιμος κληρονόμος τοῦ θρόνου τῆς Κορινθίας. **ἐγκρατῆς ἔτι** = εἶναι πλέον ἐν τῷ κράτει, ἐν τῇ ἐξουσίᾳ. **οὐ δῆτα** (ἐνν. ἐγκρατῆς ἔτι)· τοῦτο μετὰ τίνος δημῶδους χαριτολογίας λέγεται ὑπ' ἀνθρώπου τοῦ λαοῦ, δηλαδή δὲν ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἐξουσιάζεται ὑπὸ τοῦ θανάτου. **ἀξιῶ θανεῖν** = ἀπαιτῶ νὰ θανατωθῶ (ὅπως ὁ λαὸς λέγει πολλάκις πρὸς διαβεβαίωσιν : νὰ μοῦ κόψουν τὸ κεφάλι, νὰ πεθάνω). **ὦ πρόσπολε**· ἀποστέλλει μίαν τῶν θεραπανίδων, διὰ νὰ ἀναγγείλῃ καὶ καλέσῃ τὸν Οἰδίποδα. **ἴν' ἐστέ** = ποῦ εἴσθε· **τοῦτον Οἰδίπους...** ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : τοῦτον τὸν ἄνδρα Οἰδίπους πάλαι ἔφευγε, τρέμων, μὴ κτάνοι (αὐτόν). **πρὸς τῆς τύχης** = ἀπὸ φυσικὸν θάνατον. **τοῦδε**· τοῦ Οἰδίποδος, ὁ ὁποῖος αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἤρχετο ἐκ τῶν ἀνακτόρων. **ἐκπέμπομαι** = στέλλω καὶ προσκαλῶ ἐκτός. **ἴν' ἦκει** = ποῦ κατῆντησαν. **τὰ σεμνά** (εἰρων.). **ἀγγελῶν**· τί μετοχὴ εἶναι ; **σημῆνας γενοῦ** περιφρ. = σήμενον, ἀνάγγελον. **θανάσιμον βεβηκότα** = ὅτι ἀπῆλθεν εἰς τὸν θάνατον, ὅτι ἀπέθανεν. **δόλοισιν** = διὰ δολοφονίας, διὰ δολοφονικῆς ἐπιβουλῆς. **ἡ ξαναλλαγῆ νόσου** ; ἢ ἐκ συντυχίας νόσου, ἢ ἀπὸ ἀσθένειαν ; **σμικρὰ ῥοπή** =

πολύ μικρά, ἀσήμαντος ἀφορμῆ (ῥοπή = κλίσις· ἡ μεταφ. ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ). **εὐνάζω** = ῥίπτω εἰς τὴν εὐνήν (κλίνην), καταβάλλω, **συμμετροῦμαι**, ἴδε στίχ. 73. **συμμετρούμενος τῷ μακρῷ χρόνῳ** = συμφώνως μὲ τὴν μακρὰν ἡλικίαν του, σύμφωνα μὲ τὸ βαθὺ γῆρας του. **πυθόμαντις ἐστία** = ἡ μαντική ἐστία τῆς Πυθοῦς (προσωποπ.)· **κλάζω** = κρώζω. **τοὺς ἄνω** (εἰς τὸν ἄερα) **κλάζοντας ὄρνεις** περιφρονητικῶς ὁμιλεῖ διὰ τοὺς λόγους τοῦ Τειρεσίου. **ὦν ὑψηγητῶν** (ὄντων) = κατὰ τὴν ὑψηγήσιν, ὀδηγίαν τῶν ὀποίων. **κεῖθει**· ἔχει παθ. σῆμ. = κρύπτεται, ἔχει ταψῆ. **ἄψαυστος** (ἐνεργ.) **ἔγχους** = χωρὶς νὰ ἐγγίσω δόρυ ἢ ξίφος. **εἴ τι μὴ** = ἐκτὸς ἐάν ἴσως. **τῶμῳ πόθῳ**· ἀντί : τῷ πόθῳ ἐμοῦ = ἐξ αἰτίας τοῦ πόθου του πρὸς ἐμέ. **οὕτω** = ὑπὸ τριούτους ὄρους. **ἂν θανῶν εἶη** = θάνοι (ἀντι ὀριστ.). **τὰ τὰ δ' οὖν** = ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει. **θέσπισμα** = χρῆσιμός. **τὰ παρόντα**· τὰ ὀποῖα· τῶρα μᾶς ἐμβάλλουν εἰς σκέψεις, εἰς φόβους. **συλλαβῶν** = λαβῶν μαζὶ του. **ἄξια** (κατηγορ.) **οὐδενός** = ἄνευ οὐδενός κύρους. **παράγομαι** = παρασύρομαι. **εἰς θυμὸν βάλλω** = ἐνθυμοῦμαι, βάλλω εἰς τὸν νοῦν μου. **τὸ λέχος τῆς μητρός** = τὸν μετὰ τῆς μητρός μου γάμον. **ᾧ τὰ τῆς τύχης κρατεῖ** = ἐν τῷ βίῳ τοῦ ὀποίου κρατεῖ ἡ τύχη (ἡ τυφλὴ τύχη καὶ οὐχὶ ἡ θεὰ Τύχη, ἣτις ἐπιστεῦετο παρὰ πάντων)· ὁμιλε γενικῶς ἐνταῦθα καὶ μόνον κατωτέρω ἐν στίχῳ 980 εἰδικεῖ διὰ τὸν Οἰδίποδα : σύ δέ... **πρόνοια δ' οὐδενός σαφῆς** = δὲν ὑπάρχει δὲ ἀσφαλῆς πρόγνῳσις διὰ κανὲν πρᾶγμα. **εἰκῆ** = ὅπως τύχη, ὅπως ἔτυχεν (ἄνευ σκέψεων)· ταῦτα καὶ τὰ κατωτέρω λέγει ἡ Ἰοκάστη πρὸς παρηγορίαν τοῦ Οἰδίποδος. **εἰς τὰ νυμφεύματα** (προσδιορ. ἀναφορ.) = ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς μετὰ τῆς μητρός σου γάμους. **ἀλλ' ὅτω ταῦτα παρ' οὐδέν ἐστι** (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.) = ἀλλ' ἐάν τις οὐδεμιᾶς προσοχῆς ἄξια θεωρῆ ταῦτα. **ῥᾶστα** = εὐκολώτατα, ἀλυπότατα. **μέγας ὀφθαλμὸς** = ἰσχυρὸς ὀδηγός, τρανὴ ἀπόδειξις. **ξυνίημι** = ἐννοῶ. **τῆς ζώσης γεν. ὑποκ.** = ἡ ζῶσα. **καὶ ὑπὲρ ποίας γυν.** = καὶ διὰ ποίαν γυναῖκα (ἀναγκ. αἴτιον). **τί ἐκείνης** = τί πρᾶγμα ἐκείνης. **ἢ ῥητόν;** = ἄρα γε δύναται νὰ ἀνακοινωθῆ; **τό τε πατρῶον...** ἡ σειρά τῶν λέξεων : **ἐλείν τε τὸ πατρῶον αἶμα ταῖς ἐμαῖς χερσὶ** = καὶ νὰ φονεύσω τὸν πατέρα μου διὰ τῶν ἰδίων μου χερῶν. **ἐξ ἐμοῦ**· ἀντι ὑπ' ἐμοῦ. **εὐτυχῶς**· διότι μὴ μεταβάς εἰς Κόρινθον ἀλλ' εἰς Θήβας, ἀπέφυγε τοὺς κινδύνους τῶν ἐγκλημάτων πρὸς τοὺς γονεῖς του καὶ ἀπέβη εὐτυχῆς, ὡς ἀναλαβῶν τὴν βασιλείαν τῶν Θηβῶν· (τραγ. εἰρωνείας, διότι

αὐτὸ ἀκριβῶς ἐπέφερε τὸν ὄλεθρόν του). ἀλλ' ὅμως ἤδιστον = ἀλλ' ὅμως ἦτο παρὰ πού εὐχάριστον (προβλ. τὸ ἐν Ὁδυσσεΐα ι 34 « οὐδὲν γλύκιον ἤς πατρίδος οὐδὲ τοκῆων »).

β') 1000 - 1085

ἦ γὰρ τὰ δὲ ὀκνῶν ἦσθ' ἀπόπτολις ; = ἀλήθεια λοιπὸν εὐρίσκεσο μακράν τῆς πατρίδος σου, ἐπειδὴ αὐτὰ δὲ ἐφοβεῖσο; πατρός τε χρήζων = ἔκτος τοῦ λόγου, πού ἐξέθηκα, καὶ διότι ἐπεθύμουν... τί δῆτ' ἐγὼ οὐχὶ ἐξελευσάμην σε = διατὶ λοιπὸν δὲν σέ ἀπήλλαξα ἀμέσως, τί κάθημαι καὶ δὲν σέ ἀπαλλάττω ἀμέσως, δύναμαι ἀμέσως νὰ σέ ἀπαλλάξω. χάριν = ἀνταμοιβήν, δῶρον. τοῦτ' ἀφικόμεν = πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον... πρὸς δόμους ἐνν. εἰς Κόρινθον. εὐ πράττω τι = εὐτυχῶ κάπως, λαμβάνω κάποιαν εὐεργεσίαν. ὁμοῦ, ἀντὶ ὁμόσε = εἰς τὸ αὐτὸ μέρος. φυτεύσαντας, ἐνν. ἐδῶ τὴν μητέρα, ἐνῶ ἡ λέξις λέγεται μᾶλλον περὶ πατρός. εἰ τῶνδε φεύγεις οὐνεκα = ἐὰν ἔνεκεν αὐτῶν τῶν αἰτίων (τὰ ὁποῖα ἀνεφέρθησαν ἀνωτέρω) ἀποφεύγης. μὴ ἐξέλθη σαφῆς = μὴ ἀποδειχθῆ (βγῆ) ἀληθῆς. μίασμα τῶν φυτευσάντων (γεν. ὑποκ.) = μόλυσμα ἀπὸ τοὺς γονεῖς σου. τοῦτ' αὐτό, τοῦτο, ἡ ἐπανάληψις τοῦ τοῦτο πρὸς δήλωσιν τῆς μεγάλης προσδοκίας τοῦ Οἰδίποδος περὶ τοῦ λεχθέντος ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου. οὐδὲν πρὸς δίκης = οὐδὲν δικαίως. πῶς δ' οὐχί ; ἐνν. πρὸς δίκης τρέμω ; γεννητῆς = ὁ γεννήτωρ, ὁ γονεὺς, ἐνῶ γεννητῆς = ὁ εἰς τὸ αὐτὸ γένος ἀνήκων. ὀθούνεκα = διότι οὐδὲν ἐν γένει σοι ἦν = οὐδεμίαν συγγένειαν εἶχε πρὸς σέ. οὐ μᾶλλον οὐδὲν· ἐπαναλαμβάνει τὴν προηγηθεῖσαν ἄρνησιν πρὸς μείζονα ἔμφρασιν. τοῦδ' ἀνδρὸς (= ἐμοῦ) ἀλλ' ἴσον = δὲν σέ ἐγέννησε περισσότερον ἀπὸ ἐμέ, ἀλλ' ἐξ ἴσου δηλ. τόσον εἶναι πατήρ σου ὁ Πόλυβος, ὅσον ἐγὼ (τοῦτο εἶναι ἀπὸ τὰς συνήθεις εὐφυολογίας τῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ). ἐξ ἴσου, ἐνν. τὸ ἐξέφυσε. τῷ μηδενί (ἐνν. ὄντι) = τῷ μὴ φύσαντι. ἐγείνατο = ἐγέννησε. ἀντὶ τοῦ δη παῖδά μ' ὠνομάζετο ; = ἔνεκα τίνος λόγου λοιπὸν μὲ ὠνομάζεν ὡς ἰδικόν του παιδί ; λαβών, αἰτιολ. μετ. κᾶθ' = καὶ εἶτα = καὶ μ' ὅλα ταῦτα. ὦδε μέγα = τόσον μεγάλως στέργω = ἀγαπῶ. ἀπ' ἄλλης χειρός, ἐνν. ἡ ἐναντιωμ. μετ. λαβών. ἐκπείθω = πειθαναγκάζω. ἐμπολάω = ἀγοράζω. δίδως, ἴστορ. ἐνεστ. ναπαῖαι πτυχαί = δασώδεις χαράδραι. ἐπιστατῶ = εἶμαι βοσκὸς (εἰς τὰ ποιμνία), διότι ὁ ποιμὴν ἐλέγετο καὶ ἐπιστάτης. ἐπὶ θητεία = ἐπὶ ἐμμίσθω ὑπηρεσίᾳ· θῆς δὲ

ἐλέγετο ὁ ἐλεύθερος ἐργάτης ὑπηρετῶν ἐπὶ μισθῷ (ὑποτίθεται ὅτι εἶ-
 ναι τοῦ Πολύβου, ἀφοῦ εἰς τοῦτον τὸ ἔκθετον παρέδωκε). **σοῦ δὲ σω-
 τήρ γε** = (ναὶ ὑπηρετής, ὡς περιπλανώμενος ἔμμισθος ἐργάτης),
 ἀλλὰ γενόμενος σωτήρ σου (λέγει τοῦτο μετὰ τινος ὑπηρεφρανείας). **τί
 ἄλγος ἴσχοντα**; = ἀπὸ ποῖον κακὸν ὑποφέροντα; (κάμνει τὴν ἐρω-
 τησιν ταύτην ὁ Οἰδίπους, ἐπειδὴ ἤκουσε τὴν λέξιν **σωτήρ**, δηλ. ἀπὸ
 τί κακὸν με ἔσωσες;). **μαρτυρήσειαν ἄν** = δύνανται νὰ μαρτυρή-
 σουν, νὰ τὸ ἀποδείξουν (ὅτι ἐν κακοῖς ὄντα σὲ ἔλαβον). **ποδῶν ἄρ-
 θρα τὰ σά** = τὰ ἄρθρα τῶν σῶν ποδῶν. **τί τοῦτ' ἀρχαῖον ἐννέπεις
 κακόν**; = τί ἐστί τοῦτο τὸ ἀρχαῖον κακόν, ὃ ἐννέπεις; **διάτορος** =
 διατρυπημένος, διαπεπερονημένος. **ἄκμαι ποδοῖν** = αἱ ἐξοχαὶ τῶν
 ἀστραγάλων, τὰ σφυρά. **δεινὸν γ' ὄνειδος σπαργάνων ἀνειλόμην** =
 φοβερὰν αἰσχύνην βεβαίως ἀνέλαβον ἐκ νηπιακῆς ἡλικίας (καθ' ἣν γί-
 νεται ἡ σπαργάνωσις τῶν παιδιῶν). **ἐκ τύχης ταύτης** = ἐκ τοῦ γεγο-
 νότος τούτου. **ὅς εἶ** = ποῖος εἶσαι (οἷος πράγματι εἶσαι, δηλ. Οἰδί-
 πους = οἰδάω, οἰδέω καὶ πούς). **πρὸς πατρός ἢ μητρός**, ἐνν. ἐπα-
 θὸν τὸ πάθημα τοῦτο. **λῶον φρονεῖ** = ἀκριβέστερον γνωρίζει. **τυ-
 χῶν** = εὐρῶν κατὰ τύχην, **οὐκ**, ἐνν. οὐκ ἔλαβον αὐτὸς τυχῶν. **τῶν
 Λαίου τις** = κάποιος ἐκ τῶν ἀνθρώπων (ὑπηρετῶν) τοῦ Λαίου. **δή-
 που** = ὡς ἐνθυμοῦμαι. **εἴτ' οὖν ἐπ' ἀγρῶν εἴτε κἀνθάδ' εἰσιδῶν**;
 = εἴτε γνωρίσας τοῦτον ἐδῶ προσωπικῶς, εἴτε εἰς τοὺς ἀγροὺς; **ση-
 μήνατε** = καταστήσατέ μου αὐτὸν γνωστόν. **καιρὸς** = κατάλληλος
 εὐκαιρία. **οὐδέν' ἄλλον**, ἀντικ. τοῦ ἐννοουμ. ἀπαρεμφ. ἐννέπειν, οὐ
 ὑποκ. τό : αὐτὸν (τὸν ἄγγελον). **τὸν ἐξ ἀγρῶν** = τὸν ἐν ἀγροῖς ὄντα
 καὶ προσκληθέντα ἐξ αὐτῶν ὑπὸ σοῦ. **ματεύω** = ζητῶ. **ἐφριέμεσθα
 μολεῖν** = ἐπεθυμοῦμεν νὰ ἔλθῃ. **τὸν** = ὄν. **τί δ' ὄντιν' εἶπε**· πλή-
 ρης θὰ ἦτο ἡ φράσις : τί δ' ἐρωτᾶς, ὄντιν' εἶπε. **μηδὲν ἐντραπήης** =
 νὰ μὴ φροντίζῃς (νὰ μὴ ἐνδιαφέρεσαι καθόλου). **οὐκ ἄν γένοιτο
 τοῦτο, ὅπως ἐγὼ οὐ φανῶ** = δὲν δύναται νὰ γίνῃ τοῦτο, ἵνα ἐγὼ
 μὴ φανερώσω (ὁ Οἰδίπους φαντάζεται, ὅτι τὸν ἐμποδίζει ἡ Ἰοκάστη
 νὰ εὕρῃ τὸ γένος του, διὰ νὰ μὴ ἀποδειχθῇ ἡ ταπεινὴ καταγωγὴ του)·
ἄλις (εἰμί) **νοσοῦσ' ἐγώ**, προσ. σύνταξ. ἀντὶ τῆς ἀπροσ. ἄλις ἐστὶ
 νοσεῖν (πάσχειν, ὑποφέρειν) ἐμέ. **τρίδουλος τρίτης μητρός** = δοῦ-
 λος καταγόμενος ἐκ δούλης μητρός μέχρι τρίτης γενεᾶς. **ἐκφανῆ κακῆ**
 = θὰ ἀποκαλυφθῆς ἔχουσα ταπεινὴν καταγωγὴν. **μὴ οὐ** = ὥστε μὴ
 οὐ. **τάδε** = ἀναζήτησιν τῆς καταγωγῆς σου. **φρονοῦσα εὖ** = κρι-

νουςα ὀρθῶς, ἀποβλέπουσα εἰς τὸ καλόν σου. τὰ λῶστα = τὰ ὀφελιμώτατα. τὰ λῶστα (ἢ ἐπανάληψις τούτου ὑποδηλοῦ ἀγανάκτησιν) = τὰ συμφερώτατα αὐτὰ (δηλ. ἢ μὴ ἀνεύρεσις τῆς καταγωγῆς μου). πάλαι (ἀφ' ἧς τὸ πρῶτον ἤκουσεν ἐν Κορίνθῳ, ὅτι εἶναι νόθος). δύσποτος = δυστυχῆς. ἄξει τις, ἀποστέλλεται δεύτερος πομπὸς νὰ φέρῃ τὸν ποιμένα τὸ ταχύτερον μετὰ τὸν ἐν σχίχ. 861 ἀποσταλέντα πρῶτον. χαίρειν = νὰ ἐναβρύνεται, νὰ καμαρώνῃ. προσειπεῖν = νὰ προσαγορεύσω (δηλ. ὅτι εἶσαι δύστηνος = δυστυχῆς). ἄλλο δ' οὐποθ' ὕστερον· μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἢ Ἰοκάστη ἀπέρχεται ἀποτόμως διὰ τῆς μεσαίας πύλης εἰς τὰ ἀνάκτορα. ἄξασα (τοῦ ῥ. αἰσσω) = ὀρμήσασα ταχέως. ὅμως μὴ (μετὰ φόβου σημαντ. ῥῆμ. τίθεται τὸ ὅπως μὴ μεθ' ὀριστ. μέλλοντος). ἀναρρήξει (ἀμεταβ.) = μήπως ξεσπάσουν. σιωπῆς, ἐννοεῖ τὴν σιωπὴν τῆς Ἰοκάστης, ἀποφυγούσης νὰ ἐξηγήσῃ τοὺς λόγους τῆς αἰφνιδίας φυγῆς της καὶ ἀρκεσθείσης νὰ εἴπῃ μόνον τὸ ἰού, ἰού. ὅποια χρῆζει ῥηγνύτω = ἄς ξεσπάσουν ὅσα θέλουν. φρονῶ μέγα = μεγαλοφρονῶ. δυσγένεια = ταπεινὴ καταγωγὴ. νέμω = θεωρῶ. τῆς εὐ διδούσης = τῆς ἀγαθοποιοῦ, τῆς παρεχούσης μοι εὐτυχίαν (ἐνν. τὴν προηγ. πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν τῆς τύχης). οὐκ ἀτιμασθήσομαι = δὲν θὰ προσβληθῶ. τῆς γὰρ = διότι ἐξ αὐτῆς (τῆς τύχης). οἱ συγγενεῖς μῆνες = οἱ χρόνοι, ποὺ μὲ ἐσυντρέφευσαν εἰς τὴν ζωὴν, ποὺ παρηκολούθησαν τὸν βίον μου ἀπὸ τῆς γεννήσεώς μου μέχρι σήμερον (ἐννοεῖ τὸν χρόνον τῆς ζωῆς καθόλου, ὁ ὅποιος κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῶν ἀρχαίων συγγενᾶται τῷ ἀνθρώπῳ, διέρχεται μαζί τὸν βίον καὶ συγγερᾶσκει μετ' αὐτοῦ). διώρισαν μικρὸν καὶ μέγαν = ὥρισαν (προώρισαν, ἔταξαν) νὰ γίνω κατ' ἀρχὰς μὲν μικρὸς, ἔπειτα δὲ μέγας. τοιόσδ' ἐκφύς = τοιαύτην ἀφ' οὗ ἔσχον καταγωγὴν, ἀφ' οὗ τοιοῦτος ἐγεννήθην. οὐκ ἂν ἐξέλθοιμ' ἔτι ποτ' ἄλλος, ὥστε μὴ ἐκμαθεῖν τοῦμόν γένος = δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀποδειχθῶ ποτε ἄλλος, ὥστε νὰ μὴ μάθω τὴν καταγωγὴν μου (ἐν ἄλλοις λόγοις θέλει νὰ εἴπῃ, ὅτι τὴν καταγωγὴν μου τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ μεταβάλλῃ καὶ ἐπομένως δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ μὴ μάθω τὰ κατ' αὐτὴν).

Πραγματικά. ἰκέτις ἀφῖγμαι· τελειώσασα τοὺς λόγους τούτους ἢ Ἰοκάστη στέφει τὸ ἀγαλμα τοῦ θεοῦ, αἱ δὲ θεραπαινίδες ἀνάπτουν τὸ πῦρ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ διὰ τὰ θυμιάματα. ἄρ' ἂν παρ' ὑμῶν, ὦ ξέ-

νοι... ὁ ἄγγελος ἔρχεται ἐξ ἀριστερῶν, ἡ δὲ ἐμφάνισις αὐτοῦ φαίνεται ὡς ἄμεσον ἐπακολουθήματα τῆς προσευχῆς τῆς βασιλίσσης. **παντελῆς δάμαρ**· ὁ γάμος παρ' ἀρχαίοις ἐθεωρεῖτο ἀτελής, ἐὰν δὲν ἀπεκτῶντο τέκνα· διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὰ προικοσύμφωνα ἐσηγηθίζετο ν' ἀναγράφεται «ἐπ' ἀρότῳ παίδων ἄγομαι γαμετήν» τ.ἔ. νυμφεῖομαι, διὰ τὴν τεκνοποίησιν. Κατ' ἀκολουθίαν ἐλέγετο παντελής δάμαρ ἢ σύζυγος ἐκείνη, ἥτις εἶχε καὶ τέκνα. **ὦ τὰ τῆς τύχης κρατεῖ**· ἀφ' οὗ ἐν στίχ. 724 ἡ Ἰοκάστη ἐξέφρασεν ἀμφιβολίας περὶ τοῦ ἀξιοπιστοῦ τῶν ἀνθρωπίνων μαντείων, ἐν δὲ τῷ στίχ. 853 δὲν ἐφείσθη οὐδὲ τοῦ Ἀπόλλωνος, τὴν θεωρεῖ ὡς κυρίαρχον τοῦ κόσμου τὸ μοιραῖον καὶ τυχαῖον «τύχη κυβερνᾷ πάντα». **ἐπεὶπερ εὖνους ἦλθον...** ὁ ἄγγελος νομίζει ὅτι θὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Οἰδίποδα, ἂν τοῦ ἀναγγείλῃ, ὅτι αὐτὸς τὸν ἔσωσεν ἐκτεθειμένον ἀνάπηρον παιδίον εἰς τὸν Κιθαιρῶνα· ποῖον ὅμως ἄλλο ἀποτέλεσμα ἐπῆλθεν; Ἐπομένως ἔχομεν ἐδῶ ἄλλην περιπέτειαν. **εὐρῶν ναπαίαις ἐν Κιθαρῶνος πτυχαῖς**· τοῦτο ἦτο τὸ πρῶτον κεραυνοβόλον πλήγμα τῆς Ἰοκάστης, ἥτις ἤρχισε νὰ ὑποπτεύῃ τὴν ἀλήθειαν, διὰ τὴν πεισθῆ κατωτέρω ἀπολύτως ἐν τοῖς στίχ. 1032 καὶ 1042. **μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν**. ἀληθῶς ἦτο οὗτος ἐν ἀρχῇ ἔκθετον ἀνάπηρον παιδίον καὶ ἔγινε διάδοχος καὶ ἔπειτα βασιλεὺς τοῦ θρόνου τῆς Κορίνθου καὶ ἐξ ἄλλου εὐπελπίς ὀδοιπóρος καὶ βασιλεὺς τῶν Θηβῶν.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1086 - 1108)

Στροφή (1086 - 1097)

Λεξιλογικαί. εἶπερ ἐγὼ μάντις. Καθ' ὃν χρόνον ὁ Οἰδίπους μένει μόνος ἐν τῇ σκηνῇ σύννους καὶ στρέφει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸ βλέμμα, μήπως ἴδῃ ἐρχόμενον τὸν ποιμένα, ὁ χορὸς περιχαρῆς ἄδει τὸ τρίτον στάσιμον, διὰ τὴν ἐκφράσιν τὴν ἐλπίδα, ὅτι ὁ βασιλεὺς, ὁ ὁποῖος ἐθεωρεῖτο ξένος (Κορίνθιος), συντόμως θὰ ἀποδειχθῆ Θηβαῖος τὴν καταγωγὴν. **μάντις**, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀνθρωπίνης μαντικῆς. **Ἰδρις** = σοφός. **κατὰ γνώμαν** = κατὰ νοῦν. **οὐκ ἔσει ἀπείρων** = δὲν θὰ εἶσαι ἀπειρος, θὰ εἶσαι μέτοχος· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων **οὐκ ἔσει ἀπείρων μὴ οὐ σέ γε αὖξιν** = δὲν θὰ εἶσαι ἐστερημένος τοῦ νὰ σὲ μεγαλύνωμεν, θὰ μάθῃς ὅτι σὲ... **πατριώτης** = συμπατριώτης· διὰ τῶν τριῶν ἐπιθέτων: **πατριώτην, τροφὸν καὶ μητέρα**, ὁ ποιητὴς ἐσημάτισε κλιμακωτὸν σχῆμα ἐκ τῶν μικροτέρων εἰς τὰ μεγαλύτερα.

χορεύομαι = τιμῶμαι διὰ χορῶν. **ἐπίηρα φέρω** (Ὅμηρ. φράσις) = φέρω εὐχάριστα. **τυράννοις** = τῷ Οἰδίποδι (ὁ πληθ. τῆ βασιλικῆ οἰκογενεῖα τοῦ Οἰδίποδος). **ἰήιε Φοῖβε**. ἴδε στίχ. 154.

Ἀντιστροφή (1098-1108)

Λεξιλογικαί. μακραιών = μακρόβιος. **μακραιώνων** (ένν. κορῶν). **ἔτικτε** (μεταφέρεται εἰς τὸν χρόνον τῆς εὐρέσεως τοῦ Οἰδίποδος). **πελασθεῖσα Πανός** = συνευρεθεῖσα μετὰ τοῦ Πανός. **εὐνάτειρα** = σύνευνος. **πλάκες ἀγρόνομοι** = πλάκες ἀγρῶν νεμομένων = ὀρειναὶ πεδιάδες ἀγρῶν (ὅπου βόσκουσι κτήνη). **Κυλλάνας** = Κυλλήνης. **Βαχχεῖος** = ὁ Διόνυσος. **εὐρημα**. = ὡς λαμπρὸν δῶρον, ὡς εὐφρόσυνον κέρδος, καὶ ἐπομένως τέκνον του (δηλ. νύμφη τις ἔτεκεν αὐτῷ).

Πραγματικά. Τὸ χορικὸν ἄσμα εἶναι μεστὸν χαρᾶς καὶ ἐλπίδων, ἐσυνηθίζοντο δὲ τοιαῦτα ἐν τοῖς ἀρχαίοις δράμασιν, ἰδίᾳ τότε, ὅταν προβλέπηται μεταβολὴ ἐπὶ τὰ χεῖρω καὶ καταστροφή. **τὰν αὐρίον πανσέληνον**· ὁ χορὸς ἀναμένει αὐρίον νὰ διαλεικανθῆ πλήρως τὸ μυστήριον τῆς καταγωγῆς τοῦ Οἰδίποδος, ὅτε θὰ ἦτο πανσέληνος, συμπίπτουσα μὲ τὴν ἐπαύριον τῆς ἑορτῆς τῶν Μεγάλων Διονυσίων, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐδιδάσκοντο τὰ δράματα· ἴσως δὲ διὰ τῆς πανσελήνου ἠθέλησε νὰ δεῖξῃ, ὅτι ἡ ἀνακάλυψις τοῦ πράγματος γενήσεται ἐν πλήρει φωτὶ. **μακραιώνων**, ἐννοεῖ τὰς νύμφας, αἱ ὁποῖαι ἦσαν παρθενικαὶ θεότιτες, προσωποποιήσεις τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως. Κατάρκουν εἰς ὄρη, δάση, πεδιάδας, κοιλάδας, σπήλαια, κρήνας καὶ ποταμούς καὶ ἔχων ἐπὶ μακρὸν τρώγουσαι ἀμβροσίαν. Ἐξελαμβάνοντο ὁμοίως ὡς τροφοὶ καὶ παιδαγωγοὶ τοῦ Διδὸς καὶ τοῦ Διονύσου καὶ τοῦτον παρακολουθοῦσι συνεχῶς μετὰ τοῦ Πανός καὶ τῶν Σατύρων. **Πάν**· ἦτο ὁ ἐν Ἀρκαδίᾳ κατ' ἐξοχὴν τιμώμενος ποιμενικὸς θεός, υἱὸς τοῦ Ἑρμοῦ, γεννηθεὶς ἐπὶ τοῦ Ἀρκαδικοῦ ὄρους Λυκαίου. Ἦτο οὗτος ἐκ γενετῆς κερασφόρος, τραγόπους, γενειῶν καὶ σιμὸς τὴν ρῖνα, δασύς καὶ ἔχων οὐράν, ἔπαιζε τὴν σύριγγα καὶ συνέπαιζε πάντοτε ἐπὶ τῶν ὀρέων καὶ τῶν δασῶν μετὰ τῶν νυμφῶν. **Ἑρμῆς**· ἦτο καὶ οὗτος προστάτης τῶν ποιμνίων, λεγόμενος νόμιος, ἐπιμήλιος, κριοφόρος κ.τ.λ. καὶ συμπαικτης τῶν Νυμφῶν. **Βαχχεῖος**· ἦτο ὁ θεὸς Διόνυσος, ὅστις παρίσταται πολλάκις συνοδευόμενος ὑπὸ παροινούντος θιάσου Σατύρων, Σειλη-

νάων, Νυμφῶν καὶ Μουσῶν, ἤρεμος καὶ γαλήνιος αὐτὸς ἐν τῷ μέσῳ. **ναίων ἐπ' ὀρέων** εἰς τὸν Κιθαιρῶνα, τὸν Παρνασσὸν καὶ εἰς ἄλλα ὄρη ἐτελοῦντο νυκτεριναὶ ἑορταί. **Ἐλικωνιάδων** ἦσαν αἱ Ἐλικωνιάδες Μοῦσαι, ἀποκληθεῖσαι οὕτως, ἐπειδὴ διέμενον μετὰ τοῦ Ἀπόλλωνος εἰς τὸ ὄρος Ἐλικῶνα τῆς Βοιωτίας, 1570 μ. ὕψους, κατάφυτον κα. συσκίους ἔχον καὶ τερπνάς πεδιάδας.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1109-1185)

Λεξιλογικαί. **συναλλάσσω** = συντυγχάνω, συναντῶ· ἢ μετοχ. ἐάντιωμ. **σταθμῶμαι** = εἰκάζω, συμπεραίνω. **πρέσβεις** = πρεσβῦται. **ξυνάδει** = συμφωνεῖ. **σύμμετρος** = ἰσόχρονος, ὁμηλικῆς (δηλ. καὶ αὐτὸς γέρον)· πλεονάζ. μετὰ τὸ ξυνάδει. **ἐν μακρῷ γήρα**, ἀντὶ ἀπλῆς δοτ., προσδ. ἀναφορ. **τῷδε τάνδρι** = τῷ Κορινθίῳ ἀγγέλῳ. **σύ**, τοῦτο λέγει ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν κορυφαῖον τοῦ χοροῦ, ἐνῶ ἀνωτέρω διὰ τοῦ : **πρέσβεις** προσεφώνησεν ὅλον τὸν χορόν. **προύχοις ἄν μου τῇ ἐπιστήμη** = δύνασαι νὰ εἶσαι ὑπέρτερος ἐμοῦ κατὰ τὴν γνῶσιν· τὸ ἐπιστήμη ἐνέχει ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σταθμᾶσθαι. **γάρ**, αἰτιολ. τὸ ἐνούμενον ἐκ τοῦ προηγ. στίχου : **προύχω τῇ ἐπιστήμη. εἶπερ τις ἄλλος**, ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ πιστός, ἐνῶ διὰ τοῦ **ὡς νομεὺς ἀνὴρ** περιορίζει τὴν προηγουμένην ἐπίτασιν (ὡς δύναται νὰ εἶναι πιστός ἕνας ἀνὴρ βοσκός). **δεῦρό μοι βλέπων** = στρέφων τὰ βλέμματά σου ἐδῶ πρὸς ἐμέ (ἵνα καὶ ἐκ τῶν βλεμμάτων καὶ τῆς ὄλης στάσεώς του ἀνεύρη τὴν ἀλήθειαν, διότι ὁ δοῦλος ἰδὼν τὸν Κορίνθιον ἄγγελον καὶ ἀναγνωρίσας αὐτὸν καὶ φοβούμενος, ὅτι θὰ ἐρωτηθῆ ὑπὸ τοῦ φονέως τοῦ Λατοῦ, εἶναι περιδεῆς καὶ βλέπει κάτω). **ἦ** = ἦν. **οἴκοι τραφεῖς** = οἰκοτραφῆς (τοῦτο λέγει μετὰ τίνος ὑπερηφανείας ὁ δοῦλος, διότι οἱ οἰκογενεῖς δοῦλοι ἀπέλαυον ἰδιαίτερας ἐμπιστοσύνης παρὰ τῶν κυρίων των). **μεριμνῶν** = ἐπιδιδόμενος. **ἦ βίον τίνα** (ἔχων) = πῶς ζῶν. **ξύναυλός εἰμι** = συγκαταυλίζομαι, συνδιανυκτερεύω. **ἦν μὲν Κιθαιρῶν** (ἐνν. οὗ ἦν ξύναυλος). **πρόσχωρος** (τῷ Κιθαιρῶνι) = πλησιόχωρος, γειτονικός, **τόνδε** (τὸν Κορίνθιον ἄγγελον). **τῆδέ που** = ἐκεῖ κάπου. **μαθῶν** = γνωρίσας αὐτόν. **καὶ λέγεις** = λοιπὸν ἐννοεῖς. **ἦ ξαναλλάξας**, ἔξαπτ. ἐκ τοῦ οἴσθα, ὅπως καὶ τὸ μαθῶν, διαφέρει δὲ τοῦ μαθῶν κατὰ τὸ ὅτι τὸ μὲν μαθῶν ἐννοεῖ, ὅτι τὸν ἐγνώρισε καλῶς, τὸ δὲ ξαναλλάξας δηλοῖ

ἀπλήν ἐκ συναντήσεως γνωριμίαν. οὐχ ὥστε = οὐκ οἶδ' ὥστε. **κούδέν γε θαῦμα** = καὶ οὐδόλως βέβαια παράδοξον εἶναι τοῦτο (τὸ μὴ δύνασθαι εἰπεῖν ἐν τάχει...). **ἤμος** = ὅτε..., χρον. πρότασις ἀντὶ εἰδικῆς. **τῷδε τάνδρι**, ἐνν. τὸν Θηβαῖον ποιμένα. **ἐξ ἤρος εἰς ἀρκτοῦρον** = ἀπὸ τῆς ἀνοιξέως μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ φθινοπώρου. **τρεῖς ὄλους ἐκμήνους χρόνους** = ἐπὶ τρία ὀλόκληρα ἐξάμηνα. **τάμὰ ἔπαυλα** = εἰς τὰ μανδριά μου. **σταθμά**, ταυτόσημον πρὸς τὸ ἔπαυλα. **πεπραγμένον** = πραγματικόν, ἀληθές (κατηγ. τοῦ τι). **ἐκ μακροῦ χρόνου**, ἐνν. ἡ ἐναντιωμ. μετοχ. ὄντα. **ὡς ἐμαυτῷ θρέμμα θρεψαίμην ἐγὼ** = ἵνα ἀναθρέψω αὐτὸν ὡς ἰδίόν μου τέκνον. **ἱστορῶ** = ἐρευνῶ, ἐρωτῶ νὰ μάθω. **ὦ τᾶν** = ὦ φίλε, φίλε μου (λέγει μετὰ τινος ὑπερφηφάνειας, ὅτι τὸ παραδοθὲν εἰς αὐτὸν βρέφος κατέλαβε βασιλικὸν ἀξίωμα). **οὐκ εἰς ὄλεθρον**; ἐνν. ἄπει. **ἄ**, ἐπιφώνημα ἐν χρήσει πρὸς ἔκφρασιν ποικίλων συγκινήσεων· ἐδῶ εἶναι ἐφεκτικόν. **κολάζω** = τιμωρῶ (πρὸς σωφρονισμόν)· ἐδῶ σημ. ἐπιπλήττω· ἐνέχει δὲ εἰρωνείαν, διότι ἐπὶ δούλου δὲν δύναται νὰ λεχθῆ κολάζει, ἀλλὰ μόνον κολάζεται. Παρατηρητέα ἡ διάφορος αἰσθηματικὴ κατάστασις τῶν διαλεγόμενων προσώπων. Ὁ μὲν Κορίνθιος αἰσθηματικῶς φαίνεται ἀφελής, φαιδρὸς καὶ θριαμβεύων, ὁ γέρων ποιμὴν εἶναι ἐμβρόντητος καὶ μέστος ἀγωνίας καὶ ἀνησυχίας, ὁ Οἰδίπους ἀνυπόμονος, πλήρης ὀργῆς διὰ τὴν ἔστω καὶ ἐπ' ὀλίγας στιγμὰς ἀναβολὴν τῆς ἐκμυστηρέσεως τῶν γεγονότων, ὁ δὲ χορὸς δεικνύει μὲν τὸ ἐνδιαφέρον του, ἀλλ' ἐν ἀφελείᾳ καὶ ἀγνοίᾳ καί, τέλος, ὁ θεατὴς μὲ φρίκην βλέπει ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν προσεγγίζουσαν τὴν φοβερὰν ἀποκάλυψιν. **ὦ φέριστε**, Ὀμηρ. ὑπερθετ. λέγεται καὶ φέρτατος = ἀριστος, κράτιστος. **τί ἀμαρτάνω**; = ποίαν παρεκτροπὴν κάμνω; **οὐκ ἐνέπων** (ἐνν. τὸ ἀμαρτάνεις), μετ' αἰτιολ. = διότι δὲν ἀναφέρεις... **ἄλλως** = ματαίως, ἀνωφελῶς (ἐνν. διὰ τοῦ ἄλλως ὅτι, ἀντὶ νὰ φέρῃ καλὸν εἰς τὸν Οἰδίποδα, τοῦναντίον συντελεῖ εἰς τὸν ὄλεθρόν του). **πρὸς χάριν** = ἄνευ τιμωρίας, μὲ τὸ καλόν. **κλαίων** = τιμωρούμενος, κατόπιν τιμωρίας. **αἰκίζομαι** (ὡς καὶ τὸ ἐνεργητικὸν αἰκίζω) = μεταχειρίζομαι βλαβερῶς, βασανίζω (παρατηρητέα ἡ μεγάλη δειλία τοῦ ποιμένος διὰ τὴν καλυτέραν πλοκὴν τῆς ὑποθέσεως τοῦ δράματος). **οὐχ ὡς τάχος τις τοῦδ' ἀποστρέψει χέρας**; (ἐτέθη ἀντὶ προστακτικῆς) = δὲν θὰ γυρῶσι τις ὀπίσω ταχέως τὰς χεῖρας τούτου; **δύστηνος**, ἐνν. ἐγὼ. **ἀντί τοῦ**; (ἐνν. κελεύεις στρέψαι χεῖρας) = ἕνεκα ποίας αἰτίας; **ὄν οὐ-**

τος ἱστορεῖ = διὰ τὸν ὁποῖον οὗτος σὲ ἐρωτᾷ. **ὀλέσθαι δ' ὠφελον**
τῆδ' ἡμέρα = εἶθε νὰ εἶχα χαθῆ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν (καθ' ἣν
 τὸν ἔδωσα). **εἰς τόδε**, εἰς τὰ ὀλέσθαι. **τοῦνδικον** = τὸ ἀληθές, ἐκεῖ-
 νο πού ἐπιβάλλει τὸ δίκαιον. **διόλλυμαι**, ἀντὶ μέλλοντος. **τριβῆ** =
 βραδύτης, ἀναβολή. **εἰς τριβάς ἐλᾶ** (μέλλ. τοῦ ἐλαύνω) = θὰ προβῆ
 διὰ χρονοτριβῶν εἰς ἀναβολάς. **οὐδ δῆτ' ἔγωγε** (εἰς διατριβάς ἐλῶ).
ἐμὸν μὲν (ἐνν. οὐκ ὄντα). **τις**, ἀντὶ **τι γεννημάτων**, κατὰ σύνεσιν.
ἐγγενής = συγγενής. **λέγειν**, ἐξαρτ. ἐκ τοῦ δεινῶ. **πρὸς αὐτῶ τῶ δει-**
νῶ = ἐπ' αὐτοῦ ἀναμφισβητήτως τοῦ φοβεροῦ. **ἐκλήζετο**, λέγει οὐ-
 τως ἀντὶ ἧν, διὰ νὰ μετριάσῃ τὸ φοβερόν τοῦ πράγματος. **ἦ γὰρ** =
 ἀλήθεια λοιπόν. **ὡς πρὸς τί χρείας;** = πρὸς ποίαν ἀνάγκην, πρὸς
 ποῖον σκοπόν; **ὡς ἀναλώσαιμί νιν** (ἐξαρτ. ἐκ τοῦ δίδωσιν, ὅπερ
 εἶναι ἴστωρ. ἐνεστῶς) = ἵνα τὸν θανατώσω. **τεκοῦσα**, ἐναντιωμ.
 μετοχ. **τλήμων** = σκληρά. **θεσμάτων** (γεν. ἀντικ.). **ἔκνω** = φοβου-
 μένη τοὺς δυσσιώητους χρησμούς. **τοὺς τεκόντας**, ἐνν. τὸν πατέρα, δι-
 ὅτι τοῦτο ἔλεγεν ὁ χρησμός. **κατοικτιζῶ** = αἰσθάνομαι μεγάλην
 συμπάθειαν. **γεγῶς** (κατηγρ. μετχ.) = ὅτι ἔχεις γίνει (ἐδῶ ἡ ἀναγνώ-
 ρις ἐπῆλθε πλήρης). **ἐξῆκοι ἂν σαφῆ** = θέλουσιν ἐκδηλωθῆ, ἐκ-
 πληρωθῆ σαφῶς. **προσβλέψαιμι** = δύναμαι νὰ σὲ προσβλέψω. **φύς**,
ὀμιλῶν, κτανῶν (ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ προηγ. ῥήμ.· τίνας εἶδους με-
 τοχαί εἶναι;). **ἄφ' ὧν**, ἐνν. τὴν μητέρα. **οὓς τε**, ἐνν. τὸν πατέρα. **ὀμι-**
λῶ = συνευρίσκομαι.

Πραγματικάι. (στίχ. 1123 κ.έ.) **δοῦλος**· ἀξιόπιστοι δοῦλοι, καὶ
 ἰδίᾳ οἰκογενεῖς, ὅπως ὁ παρῶν δοῦλος τοῦ Λαῖου, ἀνελάμβανον πολ-
 λάκις τὴν ἐπίβλεψιν μεγάλης ἐκτάσεως κτημάτων ἢ πολλῶν ποιμνίων,
 ὁμοίως δὲ τοιαῦται δοῦλαι ἀνελάμβανον τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ
 πραγμάτων καὶ ἀπέλευν ἰδιαίτερας ὑπολήψεως παρὰ τῶν δεσποτῶν
 αὐτῶν. **εἰς ἀρκτούρον**· οἱ ἀρχαῖοι πολλάκις ἐκανόνιζον τὸν χρόνον
 ἐκ τῶν ἀστερισμῶν· ἡ ἐπιτολή δὲ τοῦ ἀρκτούρου γίνεται κατὰ τὰς
 ἀρχὰς Σεπτεμβρίου, ὅτε ἀρχεται καὶ τὸ φθινόπωρον. **ἐκμήνους χρό-**
νους· καὶ κατὰ τοὺς σημερινοὺς χρόνους οἱ χωρικοὶ καὶ οἱ ποιμένες
 κανονίζουν τὰς συμφωνίας των ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐξαμήνων, π.χ. ἀ-
 πὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου μέχρι τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, καθ' ὃ δηλ-
 διάστημα, λόγῳ τοῦ καλοῦ καιροῦ, τὰ ποίμνια ὀδηγοῦνται εἰς βόσκας.
οὐκ εἰς ὄλεθρον κ.τ.λ.· ὁ θεράπων ἀρχίζει ν' ἀναγνωρίζῃ, ὅτι ὁ

Οιδίπους είναι υἱὸς τοῦ Λαίου, καὶ ἐπομένως πατροκτόνος, ἐνῶ μέχρι τοῦδε ἐγνωρίζον αὐτὸν μόνον ὡς φονέα τοῦ κυρίου του, καὶ διὰ τοῦτο ἀποτρέπει τὸν Κορίνθιον νὰ προχωρήσῃ εἰς περαιτέρω ἀποκαλύψεις. **κλαίων δ' ἑρέϊς**· οἱ δούλοι ὑπεβάλλοντο εἰς φοβερὰς βασάνους καὶ τιμωρίας ἐν περιπτώσει σοβαρῶν παραπτωμάτων, κλοπῆς, ἀνυπακοῆς κ.λ.π., ὡς αἰεὶ προσήρχοντο ὡς μηνυταὶ ἢ ὡς μάρτυρες πρὸ τοῦ δικαστηρίου, καὶ εἰς μαστιγώσεις ἀκόμη ὑπεβάλλοντο, διὰ νὰ διακριβωθῇ τὸ ἀξιοπίστον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, ὅπως καὶ κατωτέρω ἐν στίχῳ 1154 δηλοῦται. Στίχ. 1185 μετὰ τοὺς τελευταίους λόγους τοῦ Οιδίποδος οὗτος μὲν εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ τῆς μέσης θύρας, ὁ δὲ Κορίνθιος ἀγγελος ἀπέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου, ἵνα μεταβῇ εἰς Κόρινθον.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1186-1222)

Στροφ. α' (1186 - 1196)

Λεξιλογικαί. ὡς = πόσον. ἴσα, ἐπίρρ. = ἐξ ἴσου. καὶ = ὅπως (πολλάκις ὁ καὶ ἔχει σημ. ὁμοιωματικὴν μετὰ τὰ ὁμοιότητος σημάντικα, ὅπως εἶναι ἐδῶ τὸ ἴσα). **ἐναριθμῶ** = λογαριάζω, θεωρῶ. **τᾶς εὐδαιμονίας**, τὸ ἄρθρ. σημ. τῆς πολυμνήτου, τῆς πολυποθήτου. **τοσοῦτον ὅσον** = τόσον μόνον ὥστε. **δοκεῖν**, ἐνν. ἀντικ. εὐδαιμονεῖν = ὥστε νὰ φαίνεται (δηλ. νὰ νομίζῃ καὶ νὰ νομίζεται παρὰ τῶν ἄλλων) ὅτι εὐτυχεῖ. **καὶ δόξαντα** = καὶ εὐθὺς ὡς φανῇ (θέλει τὰ δηλώσῃ τὴν ταχεῖαν μετάβασιν ἀπὸ τῆς εὐτυχίας εἰς τὴν δυστυχίαν). **ἀποκλίνειν** = ν' ἀποκλινῇ, νὰ καταπέσῃ ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς εὐτυχίας εἰς τὸ ἀντίθετον (εἰς τὴν δυστυχίαν). **Οιδιπόδα**, δωρικὸς τύπος ἀντὶ Οιδίπου, χρησιμοποιοῦμενος ὑπὸ τῶν τραγικῶν εἰς τὰ μελικὰ μέρη. **τὸν σὸν δαίμονα** = τὴν ἰδικὴν σου τύχην ἢ ἀναφορὰ τοῦ : **τὸν σὸν** ἐξαιρεῖ τὸ παράδειγμα τῆς τύχης τοῦ Οιδίποδος.

Ἄντιστρ. α' (1197 - 1203)

Λεξιλογικαί. ὅστις ἐκράτησας, ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. = διότι σὺ ἔγινες κύριος. **καθ' ὑπερβολὰν** (ποσοτ. προσδιορ. τοῦ) **τοξεύσας** = ὑπερβολικὰ ἐπιτυχῶν εἰς τοὺς ἀγῶνάς σου (μεταφ. ἀπὸ τοῦ τοξότου, προσπαθοῦντος νὰ ἐπιτύχῃ τὸν στόχον του). **τοῦ πάντ' εὐδαίμονος ἄλβου** = τῆς κατὰ πάντα εὐτυχοῦς μακαριότητος. **κατὰ...φθίσας** (τμησις) = ἐξολοθρεύσας, καταστρέψας. **γαμψῶνυξ**, προσδιορ. τό : παρθέ-

νον χρησιμωδόν· ὠνομάζετο δὲ χρησιμωδός, λόγῳ τοῦ ἀκαταλήπτου αἰνίγματος, ἔχοντος ἀνάγκην μαντείας πρὸς λύσιν, ἦτοι αἰνίγματῶδης· **ἀνέστας** = ἡγέρθης, ἠνωρθώθης. **πύργος θανάτων** = προπύργιον κατὰ τῶν θανάτων (ἢ γεν. εἶναι ἀντικείμεν.), θανάτους δὲ ἔννοεῖ τοὺς προσελόντας ἐκ τῆς μὴ ἐπιτυχοῦς λύσεως τοῦ αἰνίγματος τῆς Σφιγγός.

Στροφ. β' (1204 - 1212)

Λεξιλογικαί. ἀκούειν, προσδιор. ἀναφορᾶς ἔξαφτ. ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀθλιώτερος· ἔνν. ἢ γεν. σοῦ ἀντικ. τοῦ ἀκούειν = ὡς πρὸς τὸ νὰ ἀκούῃ τίς σε (τοὺς θρήνους σου). **ἄται** = ἄγριαι, σκληραὶ δυστυχίαι. **ἐν πόνοις** = ἐν βασάνοις· προσωποποιοῦνται ἀμφοτέρα λόγῳ τοῦ ξύνοικος. **ξύνοικος**, ἔνν. ἐκ τοῦ ἀθλιώτερος τὸ μᾶλλον = συνοικεῖ, κατέχεται περισσότερον ἀπὸ σὲ κ.λ.π., ἀντικείμενα δὲ τοῦ ξύνοικος εἶναι ἡ ἀπλῆ δοτ. **ἄταις** καὶ ἡ ἐμπρόθ. **ἐν πόνοις. ἀλλαγᾶ** (δοτ. ὄργαν.) = διὰ τῆς μεταβολῆς. **αὐτός** = ὁ αὐτός. **λιμὴν**, ἔννοεῖ τὸν γαμήλιον λιμένα. **θαλαμηπόλος** = ὁ πελόμενος, ὁ ἀναστρεφόμενος ἐν τῷ θαλάμῳ (ὡς σύζυγος). **πεσεῖν** = ὥστε νὰ πέσῃ. **ἄλοξ** = αἰλαξ, κοίτη, γυνή (μεταφ. ἐκ τοῦ ἐκ τοῦ γεωργ. βίου). **πατρῶι ἄλοκες** = ἡ πατρικὴ κλίνη. **ἐς τοσόνδε** (ἔνν. χρόνον) = ἐπὶ τόσον πολὺ χρονικὸν διάστημα. **φείρειν** = νὰ σὲ ἀνεχθῇ. **σίγα** = σιωπηλῶς, ἀδιαμαρτυρήτως.

Ἄντιστρ. β' (1213 - 1222)

Λεξιλογικαί. ἐφεῦρε = ἔφερεν εἰς φῶς, ἀπεκάλυψε. **ὁ πάνθ' ὀρῶν χρόνος** = ὁ πάντα βλέπων (καὶ ἐπομένως ἀποκαλύπτων) χρ., προσωποποιήσις τοῦ χρόνου. **ἄγαμον γάμον** = κακόγαμον γάμον· σχ. ὀξύμωρον. **τεκνοῦντα καὶ τεκνούμενον**, καθ' ὑπαλλαγήν αἱ μετοχαὶ ἀπεδόθησαν εἰς τὸν γάμον ἀντὶ εἰς τὸν Οἰδίποδα, ἔπρεπε ἄρα νὰ λελθῆ κατὰ γεν τεκνοῦντος καὶ τεκνουμένου (Οἰδίποδος). **εἰδόμαν** = εἶδον. **περίαλλα** = ὑπερβολικά, σφοδρότατα· διὰ τοῦ μορ. ὡς ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ. **ιαχέω** = θρηγῶ, ἐκβάλλω κραυγὴν. **τὸ δ' ὀρθὸν εἶπεῖν** = διὰ νὰ εἶπω ὅμως τὴν ἀλήθειαν. **ἀνέπνευσα** = ἔλαβον ἀναπνοήν, ἀναψυχήν. **κατεκοίμασα** = ἐκλεισα τοὺς ὀφθαλμούς μου, παραδοθεὶς εἰς ἥσυχον ὕπνον.

Πραγματικαί. ἰὼ γενεαί· ὁ χορὸς ἐν τῷ τεράρτῳ τούτῳ στασίμῳ οἰκτίζει τὸ εὐμετάβλητον τῆς ἀνθρωπίνης τύχης· προβ. τὸ τοῦ

ἀγγέλου ἐν τῇ Ἀντιγόῃ « οὐκ αἰνέσαμ' ἂν οὔτε μεμψαίμην ποτέ, τύχη γὰρ ὀρθοῦ καὶ τύχη καταρρέπει τὸν εὐτυχοῦντα τὸν τε δυστυχοῦντ' αἰεί... » ὁμοίως τὸ τοῦ Πινδάρου « τί δέ τις ; τί δ' οὐ τις ; σκιάς ὄναρ ἀνθρώπου... ». **χρησμοφδός**· λόγῳ τῆς ἀσφαλείας τοῦ αἰνιγματος καὶ διότι τοῦτο ἀπηγγέλλετο ἐμμέτρως ἐν ἑξαμέτρῳ. **ἀνέπνευσα - κατεκοίμασα**· ἐνν. τὴν παλαιὰν εὐεργασίαν τοῦ Οἰδίποδος, δι' ἧς ἡ πόλις ἀπηλλάγη τῆς Σφιγγός.

ΕΚΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1223 - 1296)

Λεξιλογικαί. **ἐξάγγελος**· ὀνομάζεται οὕτω, διότι ἡ ἀγγελία γίνεται ἐκ τῶν ἔνδον τῶν ἀνακτόρων πρὸς τὰ ἔξω, εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ὑποκριτής, ὁ ὁποῖος ὑπεδύετο τὸ πρόσωπον τοῦ ποιμένου, ἐξέρχεται δὲ ἐκ τῶν ἀνακτόρων διὰ τῆς δεξιᾶς πλαγίας θύρας. **ἀρεῖσθε** (ῥῆμ. ἄρνημαι) = θὰ λάβητε, θὰ αἰσθανθῆτε. **ἐγγενῶς** = συγγενικῶς, καὶ ἐπομένως : εἰλικρινῶς. **νίψαι ἂν** (ρ. νίζω) **καθαρωῶ** = ἤθελον καθαρῶς διακαθαριστηρίου λουτροῦ. **στέγην** (συνεκδ.) = ἀνάκτορα. **τὰ δ' αὐτίκα...** τὸ πλήρες θὰ ἦτο : **κακὰ τοσαῦτα, ὅσα τὰ μὲν κεύθει, τὰ δ' αὐτίκα ἐς φῶς φανεῖ.** **κεύθω** = κρύπτω. **ἐκόντα κοῦκ ἄκοντα** (σχ. ἐκ παραλλήλου). **πημονή** = δυστυχία. **αὐθαίρετοι** = προελθοῦσαι ὑπὸ τοῦ ἰδίου. **βαρύστονος** = ὁ βαρέως πενθούμενος, λυπηρότατος, θλιβερότατος. **ὁ μὲν τάχιστος τῶν λόγων** κτλ., προεξαγγελτικὴ παράθεσις τῆς ἀκολουθοῦ προτάσεως : τέθηγε θεῖον Ἰοκάστης κάρα. **εἰπεῖν**, ὑποκ. ἐμέ, **μαθεῖν** ὑποκ. ὑμᾶς. **τάχιστος εἰπεῖν** = συντομώτατος. **θεῖον Ἰοκάστης κάρα**, περίφρασις (θεῖον διὰ τὴν βασιλικὴν ιδιότητα, ἧτις θεόθεν προήρχετο). **οὐ πάρα** = πάρεστι (ἐνν. ἡμῖν). **ἡ γὰρ ὄψις οὐ πάρα** = διότι δὲν τὰ εἶδομεν. **ἔνι** = ἐνεστι. **πεύση**, β'. ἐν. πρόσ. ὄριστ. μέλλ. τοῦ πυνθάνομαι. **θυρῶν** = προφυλῶν, ἡ ἐξωτερικὴ πρὸς τὴν ὁδὸν θύρα. **ἴετο** = μετὰ σπουδῆς ἐφέρετο. **λέχη** (διότι ἐξ αὐτῶν ἐχάθη). **ἄκμαι** = ἄκρα· ἐδῶ σημ. χεῖρες, ἀλλαχοῦ πόδες. **κόμην σπῶσα** = βιαίως μαδῶσα τὴν κόμην. **ἀμφιδεξίους**, ἀντὶ ἀμφοῖν = δι' ἀμφοτέρων (δηλ. ὅσον ἐνήργει ἡ δεξιὰ, τοσοῦτον καὶ ἡ ἀριστερά· τὸ ἐπίθ. πρὸς ἑξαρσιν τῆς μανίας, μεθ' ἧς ἐκτύπα τὴν κόμην της). **ἐπιρράσσω** = κλείω μεθ' ὀρμῆς (μετὰ πατάγου). **παλαιῶν σπερμάτων** = τῶν παλαιῶν γάμων μετὰ τοῦ Λαίου. **δύστεκνον παιδουργίαν** (τὸ ἀφρη. ἀντὶ τοῦ συγκεκρ. παιδοποιόν) = γεννήσασαν παρὰ φύσιν. **γοᾶτο δ' εὐνάς** = ἐθρήνει δὲ γοε-

ρῶς διὰ τὴν συζυγικὴν κλίνην. **διπλοῦς**, ἀντὶ διπλοῦν κακόν, οὐ ἐπέξε. εἶναι τὰ ἐπόμενα (ἔννοεῖ δὲ ἐκ τοῦ Λαῖου τὸν Οιδίποδα καὶ ἐκ τοῦ Οιδίποδος τὰ τέκνα του). **ἐκ τῶνδε** = μετὰ ταῦτα. **ὅπως ἀπόλλυται** (πλαγ. ἔρωτ. πρότ.) = πῶς ἀπέθανε. **εἰσπαίω** = μετὰ βίας εἰσορμῶ, εἰσπηδῶ. **ὕφ' οὐ**, ἀναγκ. αἴτ. **οὐκ ἦν** (ἡμῖν) = δὲν ἦτο δυνατόν εἰς ἡμᾶς. **ἐκθεῶμαι** = προσέχω, παρακολουθῶ μέχρι τέλους. **λεύσω** = παρατηρῶ. **περιπολῶ** = περιφέρομαι ὡς ἀν κατεχόμενος ὑπὸ μανίας. **πορεῖν**, ἀόρ. β'. τοῦ καθ' ὑποθ. λαμβανομένου ὡς ἐνεστῶτος **πόρω** = προσφέρω, παρέχω. **γυναῖκά τ' οὐ γυναῖκα**, σχ. δέξυμ. **ὄπου κίχιοι** (β. κίχάνω = εὐρίσχω), πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ ἐρευνῶν ὅπερ ἐξυπακούεται κατὰ ζεύγμα ἐκ τοῦ ἐξαιτῶν. **διπλῆν ἄρουραν** = διπλοῦν ἄγρον (ἐν ᾧ ἐσπάρη καὶ ἐσπειρε), διπλῆν μητέρα. **οὐ** = ἑαυτοῦ. **αὖω** = φωνάζω. **δεινόν**, σύστ. ἀντικ. = φοβερὰν κραυγὴν. **ὡς ὕφηγητοῦ** (ἐνν. ἢ ἀπόλ. μετχ. ὄντος) ὡς εἰ ὕφηγεῖτο = ὑπεδείκνυέ τις τὴν ὁδόν. **ἐνάλλομαι** = ἐφορμῶ, ἐπιπίπτω. **διπλαῖ πύλαι** = δίφυλλοι θύρα. **κλήθρα** = τοὺς μοχλοὺς (τοὺς μανδάλους). **πυθμένων** = τῶν στηριγμάτων τοῦ μοχλοῦ ἐπὶ τῶν παραστάδων. **κοῖλα**, προληπτ. κατηγ. = ὥστε νὰ γίνουσι κοῖλοι, νὰ καμφοῦν. **κάμπιπτει στέγη** = καὶ εἰσώρμησεν εἰς τὸ δώματιον. **ἑώρα** (μόνον ἐδῶ ἀπαντᾷ, ἀλλαχοῦ αἰώρα) = τὸ ὄργανον, δι' οὗ τις μετεωρίζεται, ὁ βρόχος. **πλεκταῖς ἑώραις** = μὲ πλεκτὸν σχοινίον. **ὅπως** = μόλις. **δεινὰ βρυχηθεῖς** = βρυχησάμενος (βρυχάομαι) (μεταφ. ἐκ τοῦ λέοντος) = ἀφ' οὗ ἐξέβαλε φοβερὸν βρυχηθμόν. **ἀρτάνη** [(ἀρτάω = κρεμῶ) = τὸ σχοινίον, δι' οὗ τις ἀρτᾶ ἢ ἀρτᾶται = ἀγχόνη. **χαλάω-ῶ** = χαλαρώνω, λύω. **δεινὰ δ' ἦν τάνθένδ' ὄρᾶν** = φοβερὰ δὲ ἦσαν τὰ μετὰ ταῦτα ὡς πρὸς τὴν ὕψιν. **εἴματα** = ἐνδύματα. **χρυσήλατος** = ὁ κατειργασμένος ἐκ σφυρηλάτου χρυσοῦ. **ἐκστέλλω** = κουμβάνω ἢ καρφάνω διὰ πόρτης τὸ ἐνδυμα πρὸς συγκράτησιν αὐτοῦ ἢ πρὸς στολισμόν. **ἄρας** = σηκώσας ὑπεράνω τῶν ὀφθαλμῶν, (ἵνα τὸ κτύπημα εἶναι ἰσχυρότερον), ἀντικ. τὰς περόνας. **ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων**, περιφρ. = τοὺς ὀφθαλμοὺς του. **ὀθούνεκα** = ὅτι οὐκ ὄψοιντο = δὲν θέλουσι βλέπει ἐν τῷ μέλλοντι. **ἔπασχε...** **ἔδρα**, διὰ τοῦ α' ἐνν. τὸν μετὰ τῆς μητρὸς του ἀνόσιον γάμον, διὰ δὲ τοῦ β' τὸν φόνον τοῦ πατρὸς. **ἐν σκοτῶ** = μέσᾳ εἰς σκοτάδι. **ὀψοῖατο ἐν σκοτῶ** (δέξυμωρ.) = δὲν θὰ ἔβλεπε καθόλου. **οὐς μὲν οὐκ ἔδει** (ἰδεῖν), ἐνν. τοὺς παῖδας του. **οὐς δ' ἔχρηζεν** (ἐνν. ἰδεῖν), ἐνν. τοὺς γονεῖς. **ἐφρυμῶν** = ἀνοιμῶζων, καταρῶμενος.

ἀράσσω = κτυπῶ ἰσχυρῶς· μετὰ τούτου συναπτέον τὸ **πολλάκις τε κοῦχ ἄπαξ**. **φοίνιος** = αἰμόφυρτος. **γλήνη** = κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ. **δομῶ** = ὁμοῦ τῷ ἀράσσειν = συγχρόνως μὲ τὸ κτύπημα τῶν ὀφθαλμῶν. **τέγγω** = βρέχω, ὑγραίνω. **ἀνίημι** = ἐκβάλλω, ἐκχύνω. **οὐδ' ἀνίεσαν φόνου μυδώσας** (μυδάω = εἶμαι ὑγρὸς, διάχροχος) **σταγόνας** = καὶ δὲν ἐξέχυναν ἀπλῶς σταγόνας διαβρόχους ἐξ αἵματος. **ἀλλ' ὁμοῦ** = ἀλλ' εὐθύς. **μέλας ὄμβρος χαλάζης αἱματοῦς** (αἱματόεις = αἱματηρὸς) = μαύρη αἱματηρὰ βροχὴ χαλάζης. **τέγγω** = χύνω. **ἔρρωγεν** (ῥήγνυμι) = ἔχουν ξεσπάσει. **οὐ μόνου κάτα** = οὐχὶ μόνον κατὰ τοῦ ἐνός (τοῦ Οἰδίποδος). **συμμιγῆ** = ἀνάμεικτα. **ὀνόματα** = εἶδη. **ἐν τίνι σχολῇ κακοῦ** = εἰς ποίαν παῦσιν κακοῦ, ποῦ ἐσταμάτησεν ἡ συμφορὰ του. **βοᾶ** = μετὰ βοῆς παραγγέλλει. **διοίγω** = ἀνοίγω. **δηλοῦν τινα** = νὰ φανερώσῃ τις. **τὸν μητρός**, ἐνν. μιάστορα (ἢ ἄλλην παρεμφερῆ πρὸς αὐτὴν λέξιν)· σχῆμα ἀποσιωπήσεως, ἐπειδὴ ὁ ἄγγελος ἀποφεύγει νὰ εἴπῃ λέξιν ἀνάρμοστον νὰ λεχθῆ. **ὡς ῥίψων**· αἰτιολ. μετοχ. καὶ οὐχὶ τελ. = διότι θέλει νὰ ῥίψῃ. **ἀραῖος** (ἐνν. ὦν) = ὑπὸ τὸ βάρος τῶν καταρῶν διατελῶν (τὰς ὁποίας καθ' ἑαυτοῦ κατηράσθη). **ῥώμης** = ἰσχυρᾶς βοηθείας (ἐνν. καὶ εἰς αὐτὴν τό : τινός). **νόσημα** = πάθημα. **ἢ φέρειν** = ἢ ὥστε δύνασθαι φέρειν. **δείξει δὲ καὶ σοί**, ἐνν. ὁ Οἰδίπους ταῦτα **στυγῶ** = μισῶ. **ἐποικτιζῶ** = οἰκτίρω, αἰσθάνομαι συμπάθειαν. **στυγοῦντα** = καὶ μισῶν τις.

Πραγματικά. ἐγγενῶς ἔτι· διὰ τοῦ ἔτι θέλει νὰ δηλώσῃ ὅτι πιθανῶς τὰ ἀποκαλυφθέντα τελευταῖα αἵσχη ἐμείωσαν τὴν ἀγάπην καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀρχόντων πρὸς τὴν οἰκογένειαν τῶν Λαβδακιδῶν. **οὔτ' Ἴστρον οὔτε Φᾶσιν**· θέλει νὰ δηλώσῃ ὅτι οὔτε τὰ νερὰ τῶν μεγίστων ποταμῶν τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης (Φᾶσις διαρρέων τὴν Κολχίδα καὶ ἐκβάλλων εἰς τὰ ἀνατολικά τοῦ Εὐξείνου Πόντου, Ἴστρος ὁ σημερινὸς Δούναβις), δὲν δύναται ν' ἀποπλύνουν τὰ αἵσχη τοῦ οἴκου τῶν Λαβδακιδῶν. **ἐκόντα ἁμαρτήματα**· ἐκούσια ἁμαρτήματα θεωρεῖ τὴν αὐτοκτονίαν τῆς Ἰοκάστης καὶ τὴν τύφλωσιν τοῦ Οἰδίποδος. **χρυσηλάτους περόνας**· αἱ Ἀθηναῖαι κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Σοφοκλέους ἔφερον χιτῶνα δωρικόν, συγγρατούμενον περὶ τοὺς ὄμους διὰ περονῶν, ἀλλὰ βραδύτερον καὶ κατ' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς χρόνους τοῦ Σοφοκλέους ἔφερον τὸν Ἴωνικὸν χιτῶνα μετὰ χειρίδων, ἐσυνήθιζον δὲ αὐταὶ νὰ συνάπτωσι τὰ ἐνδύματά των δι'

ώραίων και με πολυτίμους λίθους κεκομημένων περονῶν, αἱ ὁποῖαι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπέληγον εἰς κεφαλὴν ἔχουσαν τύπον ἀνθρώπου, ζῶου ἢ και πραγμαμάτων.

ΚΟΜΜΟΣ (1297 – 1366)

α') 1297 - 1312

Λεξιλογικαί. ὦ δεινόν... ὁ Οἰδίπους ἐξέρχεται διὰ τῆς μέσης θύρας, ὀδηγούμενος ὑπὸ ὑπηρετοῦ και προκαλῶν τὴν συμπάθειαν και τὴν φρίκην τοῦ χοροῦ. **προσκυρέω-ῶ** = συναντῶ. **προσέβη σε** = ἔβη ἐπὶ σέ, προσέβαλέ σε. **τίς** (ἐνν. ἦν) **ὁ πηδήσας μείζονα τῶν μακίστων** = ποῖος ἦτο, ὅστις ἔκαμε μεγαλύτερα ἐχθρικά πηδήματα ἀπὸ μέγιστα. **πρὸς σῆ δυσδαίμονι μοίρα** (ἢ πρὸς σημ. προσθήκην) = ἐκτὸς τῆς ἰδικῆς σου βαρυδαίμονος (δυστυχοῦς) μοίρας· ἢ ἔννοια τῶν λόγων του εἶναι : ἐκτὸς τῆς δυστυχοῦς μοίρας σου, νὰ φονεύσης τὸν πατέρα και νὰ νυμευθῆς τὴν μητέρα, ἐπῆλθε και ἡ ἄλλη, νὰ στερηθῆς τὴν ὕρασίη σου. **θέλων**, ἐναντιωμ. μετχ. **ἄθρέω-ῶ** = παρατηρῶ μετὰ προσοχῆς. **τοῖαν** = διότι τοιαύτην. **ποῖ γὰς** (γεν. διαίρ.) = εἰς ποῖον μέρος τῆς γῆς (δι' αὐτοῦ φαίνεται ἡ ἀστάθεια τῶν βηματισμῶν τοῦ Οἰδίποδος). **φθογγά** = ἡ φωνή μου. **διαπεπόταται**, δωρ. ἀντὶ διαπεπότῃται (διαποτόομαι) = ἔχει με ταχύτητα πετάξει, ἔχει πετάξει μακρὰν (και ὄντως διὰ τοὺς τυφλοὺς ἡ φωνή φαίνεται ὅτι ἀκούεται μακρὰν και σβέννυται ἐκτὸς τοῦ περιβάλλοντος αὐτοῦ σκοτεινοῦ χώρου). **φοράδην** = ὀρμητικῶς. **ἴν' ἐνήλω** ; (ἀόρ. τοῦ ἐνάλλομαι) = εἰς ποῖον βαθμὸν πηδήσας ἐπροχώρησες ; **ἐς δεινόν** = εἰς φοβερόν βαθμὸν (ἐνν. ἐνήλατο). **οὐδ' ἀκουστόν** = και εἰς ἀνήκουστον. **οὐδ' ἐπόψιμον** = οὔτε και προσιτὸν εἰς θεάν (ἐκεῖνον, πού δὲν βασιτᾶ ἢ καρδιά μας νὰ ἴδωμεν).

Στροφ. α' (1313 - 1320)

Λεξιλογικαί. **σκότου νέφος** = σκοτεινὸν νέφος. **ἀπότροπον** = ἐκεῖνο ἀπὸ τοῦ ὁποῖου τις ἀποστρέφεται, φρικῶδες. **ἐπιπλόμενον** (ἐπιπελόμενον) = ἐπελθόν. **ἄφατον** = μὴ δυνάμενον νὰ ἐκφρασθῆ, ὑπερβολικόν. **ἀδάματον** = ἀκαταδάμαστον. **δυσούριστον** = τὸ ὁποῖον ὑπὸ δυσμενοῦς ἀνέμου προσήχθη. **εἰσέδου** = βαθῶς εἰσέδυσεν. **οἰστρομημα κέντρων** = κεντήματα τῶν περονῶν ἐμβάλλοντα μανίαν. **οἶον**

οίστημα κέντρων και μνήμη κακῶν εισέδου με = ὅποια μανιώδης ὀδύνη ἐκ τῶν περονῶν και ὑπόμνησις τῶν ἀνοσιουργημάτων μου εἰσεχώρησε βαθέως εἰς τὴν ψυχὴν μου. **ἐν τοσοῖσδε πῆμασιν** = ἐν μέσῳ τόσων πολλῶν συμφορῶν σου. **πενθεῖν... φορεῖν** (σχῆμα πρωθυστερον) = νὰ ὑποφέρῃς τὸ βάρος διπλῆς δυστυχίας (σωματικῆς και ψυχικῆς) και νὰ ἔχῃς διπλοῦν πένθος.

Ἄντιστρ. α' (1321 - 1328)

Λεξιλογικαί. **μὲν** = τοῦλάχιστον. **ἐπίτολος** = βοηθός, σύντροφος. **ἔτι μόνιμος** (εἶ) = παραμένεις ἀκόμη. **κηδεύω** = θεραπεύω, ἐνδιαφέρομαι. **οὐ γὰρ με λήθεις** = διότι δὲν διαφεύγεις τὴν προσοχὴν μου. **καίπερ σκοτεινός** (ὦν) = ἂν και περιβάλλωμαι ἀπὸ σκότος, ἂν και εἶμαι τυφλός. **πῶς ἔτλης** = πῶς ἐτόλμησες, πῶς βάσταξεν ἡ καρδιά σου. **τοιαῦτα**, ἐπιρρημ. προσδιορ. = μὲ τοιοῦτον (σκληρὸν) τρόπον. **σὰς ὄψεις μαρᾶναι** = νὰ μαράνης τοὺς ὀφθαλμούς σου (τὸ μαρᾶναι ἐπὶ τῆς σημασίας κυρίως : ν' ἀποξηράνης τὴν πηγὴν τῆς ὀράσεώς σου). **ἐπαίρω** = παρακινῶ, πείθω.

Στροφ. β' (1329 - 1348)

Λεξιλογικαί. ὁ **κακὰ τελῶν**... ἡ σειρὰ τῶν λέξ : ὁ τελῶν ἐμοὶ τὰδ' ἐμὰ κακὰ πάθεα. **νιν, τὰς ὄψεις.** **οὐ τις ἄλλ'** = οὐ τις ἄλλος ἢ. **ὀρῶντι** (ὑποθ.) **βλεπτὸν ἢ στερεκτὸν** = εἶναι δυνατὸν νὰ βλέπω ἢ νὰ ἀγαπῶ. **προσῆγορον** = ἄξιον προσαγορεύσεως. **ἐκτόπιον**, προληπτ. κατηγορ. **ἀπάγετε ἐκτόπιον** = ἀπομακρύνάτε με μακρὰν τῶν τόπων αὐτῶν ἐδῶ. **μέγ' ὀλόθριον** τὸ μέγα μετὰ τοῦ ἐπιθ. ἐπιτείνει τὴν σημασίαν αὐτοῦ εἰς τὸν ὑπερθετικὸν βαθμὸν. **δειλαίος** = δυστυχισμένος. αἱ γεν. **νοῦ — συμφορᾶς** εἶναι τοῦ αἰτίου.

Ἄντιστρ. β' (1349 - 1366)

Λεξιλογικαί. **ὄστις** = ὅστισδήποτε (ἂν και γνωρίζῃ τὸν σωτήρα, δηλ. τὸν Κορίνθιον ἄγγελον, ὁμιλεῖ ἀόριστως, ἀδιαφορῶν διὰ τὸν σώσαντα). **ἀγρία** = σκληρά. **πέδη** = δέσμη τῶν ποδῶν. **νομάς**, ἐπίθ. (ἐκ τοῦ νομός, νέμομαι = βόσκω) = ἐκτεθειμένος εἰς τὰς νομάς (βοσκὰς) τοῦ Κιθαίρωνος. **ἐπιπόδιος** = ὁ ἐπὶ τῶν ποδῶν. **ἔρυτο**, ἀόριστ. β' (ῥύομαι) = ἀπήλλαξεν, ἀπελύτρωσεν. **ἐς χάριν** = πρὸς εὐχαριστήσιν μου. **φίλοισιν** (τοῖς ἐμοῖς), δηλ. πατρί, μητρί, τέκνοις. **τοσόνδ'**

ἄχος = ἀφορμή τόσον μεγάλης θλίψεως. **θέλοντι κάμοι τοῦτ' ἄν ἦν** = καί με τήν ἰδικήν μου θέλησιν θά ἐγίνετο τοῦτο. **γ' ἄν ἦλθον** = ἤθελον γίνεи (καταντήσει). **βροτοῖς ἐκλήθην** ἐννοητέος ὁ ἄν, ἡ ὑπόθεσις δὲ ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων λαμβάνεται ἐκ τοῦ ἐννοημένου θανῶν. **ἀφ' ὧν ἔφυν** = ἐκείνων, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἐγενήθη (δηλ. τῆς μητρός). **ὁμογενῆς** (ἐνεργ. διαθ.) = ὁμοῦ γεννήσας με ἐκείνους. **πρεσβύτερον** = μεγαλύτερον, χειρότερον.

Πραγματικάι. Ἐν τῷ κομμῶ, τῷ διήκοντι ἀπὸ τοῦ στίχ. 1297—1366, ὁ Οἰδίπους ἐξέρχεται τῶν ἀνακτόρων ὀδηγούμενος καὶ στηριζόμενος ὑπὸ δύο ὑπηρετῶν, ἡ θεὰ δὲ αὐτοῦ ἦτο τόσον οἰκτρὰ, ὥστε οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορὸν ἀπέστρεψαν τὰ βλέμματα, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τῶν κατωτέρω.

ΕΞΟΔΟΣ (1367—1530)

α') 1367 - 1415

Λεξιλογικάι. **ὅπως σε φῶ**, πλαγ. ἐρωτ. προτ. **κρείσσων ἦσθα**, ἀντὶ ἀπροσ. συντ : κρεῖσσον γὰρ ἦν μηκέτ' εἶναι σε ἢ ζῆν τυφλόν. **προσεῖδον ἄν** = ἤθελον προσβλέπει. **οἷν δυοῖν ἔργα ἐστὶν εἰργασμένα μοι** = εἰς τοὺς ὁποίους καὶ τοὺς δύο (γονεῖς μου) ἔχουσι γίνεи ὑπ' ἐμοῦ ἔργα... **κρείσσωνα ἀγχόνης** = μείζονος (σκληροτέρας) τιμωρίας ἄξια ἢ ἀγχόνης. **ἐφίμερος** = ποθητός. **βλαστοῦσα**, ὑπαλλαγή, ἀντὶ βλαστοντῶν = γεννηθέντων. **προσλεύσσειν** ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ἐφίμερος. **οὐ δῆτα** (ἦν ἐφίμερος). **πύργος** = τείχη (μετὰ πύργων, οἱ ὅποιοι ἦσαν περίφημοι ἐν Θήβαις). **τῶν** = ὧν (πάντων τῶν προηγούμενων). **κάλλιστα τραφεῖς** (ἐναντιωμ. μετχ.) = ἄν καὶ διήλθον τὸν βίον μου ἄριστα. **εἷς** = ὁ μόνος ἐγώ. **ἀπεστέρησα**, ποῖα τὰ ἀντικειμενά του; **καὶ γένους τοῦ Λαῖου**, ἐνν. ἡ μητ. ὄντα = καὶ τὸν ἀνήκοντα εἰς τὸ γένος τοῦ Λαῖου. **κηλῖδα** = στίγμα (τὸν ὑπ' αὐτοῦ γενόμενον φόνον τοῦ Λαῖου). **ἐμήν**, κατηγορ. **ὀρθοῖς** = σηκωμένοις, ἀνοικτοῖς. **τούτους** = τοὺς πολῖταις. **ἡκιστά γε** = οὐδόλως βεβαίως. **τῆς ἀκουούσης δι' ὧτων πηγῆς** = τῆς ἀκουστικῆς πηγῆς, **εἰ ἔτι ἦν χραγμὸς** = ἐὰν πρὸς τούτοις ἦτο δυνατὸς ὁ φραγμὸς, ἐὰν ἡδυνάμην ἀκόμη νὰ φράξω. **οὐκ ἄν ἐσχόμην τὸ μὴ ἀποκλῆσαι** = δὲν ἤθελον κρατηθῆ ἀπὸ τοῦ νὰ μὴ ἀποκλείσω. **ἴν' ἦν** = διὰ νὰ ἤμην (τὸ ἔνα μεθ' ὀριστικ. ἴστορ. χρόνου τίθεται, ἔνα δηλώσῃ, ὅτι ὁ σκοπὸς ἡδύνατο νὰ γίνῃ, ἄν προηγεῖτο ἡ ἐνέργεια ἢ δηλωμένη διὰ τῆς προτάσεως,

ἐκ τῆς ὁποίας ἐξαρτᾶται ἡ τελ. πρότ.). **τὴν φρόντιδα** = τὴν συνείδησιν, τὸν νοῦν. **ἰὼ Κιθαιρῶν**, προσωποποιεῖ τὸν Κιθαιρῶνα, κινῶν οὕτω τὸν ἔλεον τῶν θεατῶν. **ὡς μήποτ' ἔδειξα**, τελ. πρότ. μεθ' ὀριστικ. ἰστορ. χρόνου (ἰδὲ προηγούμενην). **λόγω** ἔνν. διὰ λόγων, κατ' ὄνομα, καὶ οὐχὶ πραγματικά. **κάλλος ὕπουλον κακῶν** = κάλλος ὠραῖον μὲν ἔξωθεν, ἀλλὰ πλήρες κακῶν ἔσωθεν, κάλλος ὑποκρύπτου κακὰ (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν τραυμάτων, τὰ ὁποῖα φαίνονται μὲν ἔξωθεν λαμπρῶς ἰαθέντα, ἔσωθεν δὲ ἄφθονον πύον ἐμπεριέχουσι). **κάλλος κακῶν** σχῆμα ὀξύμ., λεχθὲν μετὰ σαρκασμοῦ. **κὰκ κακῶν** (γονέων). **νάπη** δασώδης κοιλὰς ἢ φάραγξ. **τοῦμόν αἷμα**, διότι τὸ ἰδικόν του ἦτο τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ τοῦ πατρὸς. **ὕμιν**, δοτ. ἡθ. **γάμοι**, ἔνν. τοὺς τοῦ Λατοῦ καὶ Οἰδίποδος μετὰ τῆς Ἰοκάστης. **ἡμᾶς** = ἐμέ. **ἀνίημι** = ἀναδίδω. **ἀποδεικνύω** = φανεράνω. **αἷμ' ἐμφύλιον** = αἷμα τοῦ αὐτοῦ γένους· τὰ μὲν τρία πρῶτα πατέρας, ἀδελφούς, παῖδας ἀφορῶσιν εἰς τὸν Οἰδίποδα, ὅστις ὄντως ἦτο πατήρ καὶ ἀδελφὸς τῶν τέκνων καὶ υἱὸς τῆς συζύγου, τὰ δὲ λοιπὰ τρία νύμφας κ.λ.π. εἰς τὴν Ἰοκάστην, οὖσαν νεόνυμφον καὶ γυναῖκα καὶ μητέρα τοῦ Οἰδίποδος, διὰ πάντων δὲ τούτων ὑποδηλοῖ τὸν διπλοῦν γάμον τῆς Ἰοκάστης, μεταχειρισθεῖς πληθυντ. ἀριθμὸν ἐπὶ τὸ μεγαλορρημονέστερον· ἐτέθη δὲ μετὰ τούτων τὸ αἷμα ἐμφύλιον, διὰ τὴν δηλωθῆναι ὅτι πάντα ταῦτα ὠφείλοντο εἰς τὰς αἰμομειξίας. **καλύψατε** = κρύψατε. **θαλάσσιον**, κατηγορ. = εἰς τὴν θάλασσαν. **ἔνθα μήποτ' εἰσόψεσθ'** ἔτι = ἵνα μὴ με προσατενίσητε πλέον. **ἄξιώσατε θιγεῖν** = κρίνατε ἄξιον νὰ ἐγγίσητε.

Πραγματικά. ποίοις ὄμμασι προσεῖδον ἄν· οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον, ὅτι ἡ ψυχὴ ἦτο εἶδωλον τοῦ σώματος καί· πρᾶτ' ἀκολουθίαν διετήρει καὶ μετὰ θάνατον τὰς αἰσθητικὰς ιδιότητας αὐτῆς. **ἀγχόνης·** ἢ τιμωρία τῆς ἀγχόνης ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ὅπως καὶ ὕφ' ἡμῶν, ἢ χειροτέρα τῶν τιμωριῶν. **ὦ Κιθαιρῶν, ὦ Πόλυβε... ἐν τριπλαῖς ὁδοῖς, ὦ γάμοι.** τέσσαρα σπουδαιότατα σημεῖα τῆς ζωῆς του ἀναπολεῖ εἰς τὴν μνήμην του.

β') 1416 - 1477

Λεξιλογικά. ἀλλ' εἰς δέον πάρεσθ' ὅδε ὦν ἐπαιτεῖς = ἀλλ' εἰς κατάλληλον καιρὸν δι' ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ζητεῖς, ἰδοὺ προσέρχεται ὁ Κρέων. **τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλεύειν,** ἔξαρτ. ἐκ τοῦ πάρε-

στι= ὥστε νὰ ἐκτελῆ καὶ ν' ἀποφασίζη. τίς μοι φανεῖται πίστις ἔνδικος; = ποία ἐμπιστοσύνη θὰ δειχθῆ πρὸς ἐμὲ δικαίως; τὸ πάρος = κατὰ τὸν προηγούμενον χρόνον. γελαστής = περιφρονητής, περιγελαστής. οὐθ' ὡς ὀνειδιῶν τι τῶν πάρος κακῶν = οὔτε διότι σκοπεύω νὰ σοῦ ἀπαδώσω ὄνειδος διὰ τὰ προηγούμενα κακὰ (ἐννοεῖ τὴν φιλονικίαν μεταξὺ τοῦ Οιδίποδος καὶ ἑαυτοῦ καὶ τὰς λαβούσας χώραν ἀντεγκλήσεις). ἀλλ' εἰ... διακόπτων τὴν συνέχειαν ἀποτείνεται εἰς τοὺς συνοδεύοντας τὸν Οιδίποδα θεράποντας. γένεθλον = τέκνον, γόνος. τὰ θνητῶν γένεθλα = τοὺς θνητούς. τὴν γοῦν πάντα βόσκουσαν φλόγα ἡλίου = τὸ φῶς τοῦ ἡλίου τοῦλάχιστον τὸ συντηροῦν τὰ πάντα. τοιόνδ' ἄγος = τοιοῦτον ἐναγῆ, ἀνόσιον. τοῖς ἐν γένει = τοῖς συγγενέσιν. τάγγενῆ = τὰ τῶν συγγενῶν ἢ σύντ.: μόνοις γὰρ τοῖς ἐν γένει μάλιστ' εὐσεβῶς ἔχει ὄραν τ' ἀκούειν συγγενῆ κακά. εὐσεβῶς ἔχει = εἶναι εὐσεβὲς καθῆκον, εἶναι ἐπιβεβλημένον. ἐλπίδος = κακῆς ἐλπίδος, τοῦ φόβου μου (ἐννοεῖ τὸν φόβον, τὸν ὁποῖον εἶχεν, ὅτι ὁ Κρέων θὰ συμπεριεφέρετο ἔναντι τοῦ κακῶς). πρὸς σοῦ, οὐδ' ἐμοῦ = ὑπὲρ σοῦ, πρὸς τὸ ἰδικόν σου συμφέρον, καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ἰδικόν μου. τοῦ; = τίνος πράγματος; ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: καὶ λιπαρεῖς (= ἐκλιπαρεῖς) ὠδέ με τυχεῖν τοῦ; = καὶ μὲ θερμοπααρακαλεῖς τοιοῦτοτρόπως νὰ τύχης ποίου πράγματος; ὅπου φανοῦμαι μηδενὸς τῶν θνητῶν προσήγορος = ἐκεῖ ὅπου θὰ φαίνομαι, ὅτι δὲν θὰ προσαγορευῶμαι ὑπὸ οὐδενὸς ἐκ τῶν θνητῶν. ἔδρασ' ἂν εἰ ἔχρηζον, τί λόγος εἶναι ἐδῶ; εἰς τὸ β' ἂν ἐννοητ. πάλιν τὸ ἔδρασα. τί πρακτέον (ἐννοεῖ διὰ τούτου ὅτι ναὶ μὲν ὁ χρησμός εἶχεν ὀρίσει, ὅτι δέον νὰ τιμωρηθῆ ὁ φονεὺς τοῦ Λαίου, ἀλλὰ τὰρα πρέπει νὰ ἐρωτηθῆ ἐκ νέου, τί δέον νὰ γίνῃ διὰ τὸν Οιδίποδα, ὁ ὁποῖος ποῖος εἶναι καὶ φονεὺς τοῦ πατρός του). πατροφόντης = πατροκτόνος. ἀπολλύναι, τελ. ἀπαρέμφ. ἔξαρτ. ἐκ τῆς κελευστικῆς ἐννοίας, τῆς ἐνυπαρχούσης εἰς τὸ ἐδηλώθη φράτις. ἴν' ἔσταμεν χρείας = εἰς ὃ σημεῖον ἀνάγκης περιήλθομεν. γάρ, αἰτιολ. τὸ ἐννοοῦμ. ἐκ τῶν προηγουμένων: πευσόμεθα. τᾶν = τοὶ ἄν. τὸ τοί = βεβαίως (ἐκ τῶν πραγμάτων πεισθεῖς). πίστιν φέροις = πιστεύεις (ἐνν. τὴν κακοπιστίαν τοῦ πρὸς τὸν μάντιν Τειρεσίαν καὶ πρὸς τὸν Κρέοντα). ἐπισκήπτω = παραγγέλλω ὁ σύνδεσμος καὶ ἐννοεῖ ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ δηλωθησομένων. προστρέπομαι = στρέφομαι πρὸς τινα, ἵνα παρακαλέσω αὐτόν, ἵκετεύω. τῆς μὲν κατ' οἴκους ἦν ἀποφεύγει νὰ ὀνομάσῃ μη-

τέρα ἢ γυναῖκα. αὐτὸς ὃν θέλεις τάφον τοῦ = μόνος σου κάμε' τὰ τοῦ ἐσταφιασμοῦ της, καθ' ὃν τρόπον θέλεις. καὶ γάρ, αἰτιολ. τὸ ἐννοοῦμ. : παραλείπω νὰ εἶπω ἄλλο τι, διότι καί... ὑπὲρ τῶν σῶν = χάριν τῶν ἰδικῶν σου (τῆς ἀδελφῆς σου). τελεῖς (μέλλ.), ἐνν. τάφον. ἀξιωθῆτω = ἄς κριθῆ ἄξιον' ἢ σειρά τῶν λέξεων : μήποτε ἀξιωθῆτω πατρῶν ἄστν τυχεῖν ἐμοῦ ζῶντος οἰκητοῦ (κατηγορ.). κλήζεται = εὐρίσκειται ὁ καλούμενος. ζῶντε = ὅτε ἦσαν ἀκόμη ἐν τῇ ζωῇ. ὃν ἐθέσθην κύριον τάφον, τὸν ὁποῖον προώρισαν ὡς τάφον μου, ἔχοντα ὅλην τὴν ἐξουσίαν ἐπ' ἐμοῦ. ἴν' ἐξ ἐκείνων, οἱ μ' ἀπαλλύτην, θάνω = ἵνα εὕρω τὸν θάνατον ἀπὸ ἐκείνου, οἱ ὁποῖοι ἐπεθύμουν τὸν θάνατόν μου. τοσοῦτον = τόσον μόνον. πέρθω = καταστρέφω, ἀφανίζω. θνήσκων = ἐνῶ ἀπέθνησκον. μή, ἐνν. σωθεῖς = εἰ μὴ ἐσώθην. ἐπὶ τῷ δεινῷ κακῷ = πρὸς ἐκτέλεσιν φοβεροῦ τινος κακοῦ. ὅποι περ εἶσι = ὅπου ἀκριβῶς προχωρεῖ, βαδίζει. ἴτω = ἄς προχωρῆ. μὴ προσθῆς μέριμναν = μὴ ἐκτὸς τῶν ἄλλων σου μεριμνῶν ἀναλάβης φροντίδα. σπάνις = ἀνάγκη, ἔλλειψις. ὁ βίος = τὰ πρὸς τὸ ζῆν. βορὰ = φαγητόν. αἶν χωρὶς = χωριστὰ ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ: ἄνευ τοῦδ' ἀνδρὸς = χωριστὰ ἀπὸ ἐμέ. ταῖν μοι (δοτ. χαριστ.) μέλεσθαι = δι' αὐτὰς πρὸς χάριν μου νὰ ἔχῃς μέριμναν τὸ ἀπαρέμφατον ἀντὶ προστακτ. μάλιστα μὲν = κυρίως μὲν ἐννοεῖται: εἰ δὲ μή. ἀποκλαίομαι κακὰ = κλαίω τὰς δυστυχίας μου.

(Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ Κρ. παραγγέλλει εἰς δύο θεράποντας νὰ μεταβῶσι καὶ ὀδηγήσωσιν ἐνώπιόν του τὰς θυγατέρας τοῦ Οἰδίποδος).

γονῆ γενναῖος = εὐγενῆς τὴν καταγωγὴν. θιγῶν (θιγάνω), ὑποθ. μετχ. τίς ἢ ἀπόδοσις ; που = ὡς νομίζω, ἂν δὲν ἀπατώμαι. τοῖν φίλοιν, παρὰ τοῖς ἀττικοῖς συνήθως ὁ θυϊκὸς τῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιθέτων εἶναι κοινὸς καὶ διὰ τὰ δύο γένη. ἐκγόνων ἐμῶν = τῶν ἐμῶν τέκνων. λέγω τι ; λέγω τι ἀληθές ; πορσύνω (πόρω) = πορίζω, παρέχω, ἐτοιμάζω. γνοὺς = ἐπειδὴ ἀντελήφθην. τὴν παροῦσαν τέρψιν = τὴν ὑπάρχουσαν εἰς σὲ σφοδρὰν ἐπιθυμίαν. πάλαι = πρὸ ὀλίγου.

Πραγματικά. χώρας λέλειπται φύλαξ· προσφανεῖται οὕτως ὁ Κρέων ὑπὸ τοῦ χοροῦ, διότι τὰ ἄρρενα τέκνα τοῦ Οἰδίποδος εἶναι ἀνήλικα καὶ διὰ τοῦτο ἀνέλαβεν οὗτος τὴν βασιλείαν. ἀλλ' εἰ τὰ θνη-

τῶν...μὴ καταισχύνεσθ' ἔτι κτλ. λέγει ταῦτα, ἐπειδὴ οἱ θεράποντες ἦσαν ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἐκ τῶν ἀνακτόρων ἔξοδον τοῦ Οἰδίποδος ἐν τοιαύτῃ καταστάσει. ἀνακτος Ἑλλίου· πᾶν μιαρὸν ἔμψυχον ἢ ἄψυχον οἱ ἀρχαῖοι ἀπεμάκρυνον ἀπὸ τοῦ θεοῦ τοῦ φωτὸς Ἑλλίου, διότι θά ἐμίαινετο ἐκ τῆς θέας αὐτοῦ. ὄμβρος, ὁ ὄμβρος ἦτο ἱερός τοῦ Διός.

γ') 1478-1530

Λεξιλογικά. τῆς ὁδοῦ (τῶν θυγατέρων), γεν. τῆς αἰτίας = διὰ τὴν ἔλευσιν τῶν θυγατέρων μου. φρουρήσας τύχοι = φρουρήσεις. ὡς τὰς ἀδελφάς = εἰς τὰς ἀδελφικάς. προυξένησαν = ἔγιναν αἰτία. λαμπρὰ = ἀκτινοβόλα, φυτουργός = γεννήσας, γεννητῶρ. ὡδ' ὄραν = νὰ βλέπουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, νὰ εἶναι τυφλά ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : αἱ προυξένησαν ὑμῖν ὄραν ὡδε τὰ πρόσθε λαμπρὰ ὄμματα. ἱστορῶ = γνωρίζω. ἔνθεν αὐτὸς ἠρόθην = ἐκ τῆς ὁποίας ὁ ἴδιος ἐγεννήθη. προσβλέπω = δεικνύω συμπάθειαν διὰ οὐ βλέμματος. νοοῦμαι = ἀναλογίζομαι. τὰ λοιπὰ τοῦ πικροῦ βίου = τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς πικραμένης ζωῆς. οἶον χρεῶν (ἔστιν) βιωσαί σφῶ πρὸς ἀνθρώπων = τὸν ὅποιον εἶναι ἀνάγκη σείς νὰ διέλθητε μὲ παθήματα ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων. ὀμιλία = συναναστροφή, συγκέντρωσις. ἴξεσθε = θὰ ἐπανεέλθητε. ἀντὶ τῆς θεωρίας = ἀντὶ τῆς ἀπὸ τῆς θεωρίας τέρψεως. ἀκμαὶ γάμων = ἀκμή, ὠριμότης τοῦ γάμου. παραρρίπτω = ῥίψοκινδυνεύω, ἐκτίθεμαι εἰς κίνδυνον· τὸ πλῆρες θὰ ἦτο : τίς ἔσται ἐκεῖνος, ὃς παραρρίψει. τοιαῦτα ὄνειδη λαμβάνων = ἀναλαμβάνων τοιαῦτα αἴσχη. γονή (ἡ) = τέκνον, ἀπόγονοί, γενεά. δηλήματα = (δηλέομαι = βλάπτω) = βλάβαι. ἔπεφνε, ἀβρ. τοῦ καθ' ὑπόθεσιν ῥ. φένω = φονεύω. ὅθεν περ αὐτὸς ἐσπάρη = ἐκ τῆς ὁποίας βεβαίως αὐτὸς σπαρείς ἐγεννήθη. ἐκ τῶν ἴσων = ἐκ τῆς τῆς ἰδίας. τοιαῦτα ὄνειδιεῖσθε (μέσ. μέλλ. ἀντὶ παθητ.) = τοιαῦτα ὄνειδη θὰ λάβητε. τίς γαμεῖ; = ποῖος θὰ σᾶς νυμφευθῇ; χέρσος λέγεται ὁ μὴ καλλιεργηθεὶς ἀγρός, ἐπειδὴ δὲ ἡ γυνὴ παραβάλλεται πρὸς ἀρουμένην γῆν, λέγεται : χέρσος = ἀνύπανδρος. νῶ γάρ, ὦ = διότι ἡμεῖς, οἱ ὅποιοι. δύο ὄντε = ἀμφότεροι (συμπεριλαμβάνει καὶ ἑαυτὸν λόγῳ τῆς θέσεως, εἰς ἣν διατελεῖ). παρήμι = ἐγκαταλείπω, ἀφίνω ἀπροστατεύτους. ἐγγενεῖς (οὔσας) = ἐπειδὴ εἶναι συγγενεῖς σου. ἀλῶμαι = πλανῶμαι. πτωχὰς ἀνάδρους, κα-

τηγορ· ἡ σειρά τῶν λέξεων : **μὴ παρῆς σφε οὔσας ἐγγενεῖς, ἀλω-
 μένας πτωχὰς ἀνάνδρους. τάσδε** (βραχυλ.) = τὰ κακὰ τῶνδε. **ὦδε,**
 συνάπτεται πρὸς τὸ ὄρων. **τηλικόσδε** = τόσον νέος τὴν ἡλικίαν. **πλὴν
 ὅσον τὸ σὸν μέρος** = ἐκτὸς ὅσον ἀφορᾷ εἰς σέ. **Ξυννεύω** = συγκα-
 τανεύω. **ψάσας,** ἔνν. ἐμοῦ. ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ χειραψία, διότι ὁ Οἰδί-
 πους, ὡς τυφλός, δὲν ἠδύνατο κατ' ἄλλον τρόπον νὰ ἴδῃ τὴν συγκατά-
 νευσιν τοῦ Κρέοντος. "Ἄλλως τε ἡ χειραψία προσέδιδε μείζονα πίστιν.
σφῶν = ὑμῖν. **εἰ μὲν εἰχέτην ἤδη φρένας** = ἐὰν μὲν τώρα εἴχετε
 ὄριμον νοῦν. **πόλλ' ἂν παρήνουν** = θὰ σᾶς ἔδιδον πολλὰς συμβου-
 λὰς. **τοῦτ' εὐχῇ 'στ' ἐμοί** = παρέχεται (ἐκ μέρους μου) ἡ ἐξῆς εὐχῇ
 πρὸς σᾶς. **οὗ καιρὸς ἔᾶ** (ἐπεξηγ. τοῦ προηγ.) = ἐφ' ὅσον τὸ ἐπιτρέ-
 πουν αἱ περιστάσεις. **λῶονος** = καλυτέρου· ἡ σειρά τῶν λέξεων : **κυ-
 ρῆσαι δ' ὑμᾶς τοῦ βίου λῶονος τοῦ φυτεῦσαντος πατρός. ἵνα**
 = ἐκεῖ πού. **κεῖ μηδὲν ἠδύ** = ἔστω καὶ ἂν δὲν εἶναι καθόλου εὐχάρι-
 στον (δι' ἐμέ). **καιρῶ,** δοτ. χρον. = εἰς τὸν καιρὸν των. **ἐφ' οἷς ;**
 ἐπὶ ποίοις ὅροις; **λέξεις καί...** ἡ σύνταξις εἶναι κατὰ παράταξιν ἀντὶ
 καθ' ὑπόταξιν : ὅταν λέξης, εἶσομαι (τοῦ ῥ. οἶδα). **ὅπως πέμψεις,**
 πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ἔξαφτ. ἐκ τοῦ ἐννοουμ. σκόπει. **ἄποικον γῆς** =
 μακρὰν τῆς χώρας. **τοῦ θεοῦ δόσιον** = δῶρον διδόμενον ὑπὸ τοῦ θε-
 οῦ. **ἀλλὰ θεοῖς γε** = ἀλλὰ ἴσα ἴσα εἰς τοὺς θεοὺς. **τοιγαροῦν** = δι'
 αὐτὸ λοιπὸν (ἐὰν δηλ. εἴσαι μισητὸς εἰς τοὺς θεοὺς). **τεύξη** (ἔνν.
 τῆς τοῦ θεοῦ δόσεως) = θὰ τύχῃς (τοῦ δῶρου τοῦ θεοῦ, δηλ. τῆς
 ἐξορίας). **φῆς τάδ' οὔν ;** (ἔνν. ἔσσεσθαί μοι) = βεβαιώνεις λοιπὸν ὅτι
 ταῦτα δά (δηλ. ἡ ἐξορία μου) θὰ γίνουν; **γάρ,** αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοού-
 μενον : **φημι τάδε** = βεβαιῶς βεβαιῶ ταῦτα, διότι... **ἃ μὴ φρονῶ**
 (ἀναφορ. ὑποθ. πρότ.) = ἐὰν δὲν γνωρίζω καλῶς τινα. **φιλῶ** = συνη-
 θίζω. **ἀφοῦ** (μέσ. ἀορ. β' προστακτ. τοῦ ῥ. ἀφίημι) = ἀποχωρίσθη-
 τι ἀπὸ... (ἐκ τούτων ἐξάγεται, ὅτι ὁ Οἰδίπους ἐξηκολούθει νὰ κρατῇ
 τὰς θυγατέρας του). **ἔλη** (αἰροῦμαι) = ἀφαιρέσῃς ταύτας. **πάντα
 κρατεῖν** = νὰ ὑπερισχῆ ἡ γνώμη σου εἰς ὅλα. **ἀκράτησας** = ἃ ἐκρά-
 τησας = ὅσα ἐπέτυχες νικῶν. **συνέπομαι** = συμπαρακολουθῶ. **τῷ βίῳ**
 = μέχρι τέλους τῆς ζωῆς σου (προσωποποιεῖται τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς
 εὐτυχίας, τὰ ὁποῖα ὡς σύντροφοι παρακολουθοῦν αὐτὸν εἰς τὸν βίον
 του). **λεύσσω** = παρατηρῶ. **κλεινὰ** = τὰ ξακουστὰ (τὰ δοξάσαντα
 τὸν Οἰδίποδα). **οὗ τις οὐ ζήλω...** ἡ σειρά των λέξεων: **οὗ ταῖς τύ-
 χαις τις τῶν πολιτῶν οὐκ ἐπέβλεπε ζήλω** = τοῦ ὁποίου τὰς τύ-

χας (τὴν εὐτυχίαν) ποῖος ἐκ τῶν πολιτῶν δὲν ἔβλεπεν μὲ εὐγενῆ πόθον, (δὲν ἐζήλευε). εἰς ὅσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς (πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ λεύσσετε) = εἰς πόσον μεγάλην ἀνεμοζάλην φοβερᾶς συμφορᾶς. ὀλβίζω = καλοτυχίζω (ὑποκ. τοῦ ὀλβίζειν εἶναι τὸ τινά, ἀντικ. δὲ τὸ μηδένα θνητὸν ὄντα). ἐπισκοπῶ = ἐξετάζω. ἐπισκοποῦντα ἰδεῖν = ἐφ' ὅσον κοιτάζει νὰ ἴδῃ. πρὶν ἂν τέρμα τοῦ βίου περάσῃ (μεταφ. ἐκ τοῦ σταδίου). μηδὲν ἀλγεινὸν παθῶν = χωρὶς νὰ πάθῃ δυσάρεστόν τι· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : ὥστε χρεῶν (ἐστὶ) ἐπισκοποῦντα τὴν τελευταίαν ἡμέραν ἰδεῖν μηδένα θνητὸν ὀλβίζειν πρὶν...

Πραγματικάι. δαίμων ἄμεινον ἢ 'μὲ φρουρήσας τύχοι· ἐπιστευτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος εἶχεν ἴδιον δαίμονα ὡς προστάτην. **ὄνειδη·** κατὰ τὴν ἀντίληψιν, ὅτι τὰ αἴσχη τῶν γονέων βαρύνουσι τὰ τέκνα. **ἀγάμους** τὸ ἄγαμον τῶν θυγατέρων ἐθεωρεῖτο παρ' ἀρχαίοις πολὺ κακόν, διότι προορισμὸς τῆς γυναικὸς ἐνομιζέτο ἢ διὰ τοῦ γάμου ἀποκατάστασις διὰ τοῦτο καὶ ἡ 'Αντιγόνη ἀπαγομένη εἰς τὸν θάνατον θρηνεῖ, διότι ἄγαμος, ἀνυμέναιος κ.λ.π. κατέρχεται εἰς τὸν 'Αἴδην. **καὶ γὰρ ἀκράτησας... ξυνέσπετο·** μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Κρόεω, ὁ Οἰδίπους, αἱ θυγατέρες του καὶ οἱ ὑπηρεταὶ εἰσέρχονται διὰ τῆς μεσαίας θύρας εἰς τὰ ἀνάκτορα. **ὦ πάτρας Θήβης ἔνοικοι...** ἐπειδὴ ἡ σκηνὴ ὑπόκειται πρὸ τῶν ἀνακτόρων, ὑποτίθεται ὅτι παρίσταται πλὴν τῶν ἀποτελούντων τὸν χορὸν πολιτῶν καὶ ἄλλο πλῆθος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀποτείνει ὁ χορὸς τὸν λόγον. **μηδέν' ὀλβίζειν πρὶν ἂν...** παρεμφερῆ γνώμην ἐξήνεγκε καὶ ὁ Σόλων εἰς τὸν Κροῖσον ('Ηρόδ. 1,32) « σκοπέειν δὲ χρὴ παντὸς χρήματος τὴν τελευταίην κῆ (πῆ) ἀποβήσεται ».. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Εὐριπίδης ἐν 'Ανδρομάχῃ 102 « χρὴ δ' οὐποτ' εἰπεῖν οὐδέν' ὀλβιον βροτῶν, πρὶν ἂν θανόντος τὴν τελευταίαν ἴδῃς, ὅπως περάσας ἡμέραν ἤξει κάτω ».

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1962

Π. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1963

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ᾠ κοινὸν αὐτάδελφον Ἰσμῆνης κἀρα,
ἄρ' οἴσθ' ὅ τι Ζεὺς τῶν ἀπ' Οἰδίπου κακῶν
ὅποιον οὐχὶ νῶν ἔτι ζώσαιν τελεῖ ;
οὐδὲν γὰρ οὔτ' ἀλγεινὸν οὔτ' ἄτης ἄτερ
οὔτ' αἰσχρὸν οὔτ' ἄτιμόν ἐσθ', ὅποιον οὐ
τῶν σῶν τε κἀμῶν οὐκ ὅπωπ' ἐγὼ κακῶν.
καὶ νῦν τί τοῦτ' αὖ φασι πανδήμῳ πόλει
κήρυγμα θεῖναι τὸν στρατηγὸν ἀρτίως ;
ἔχεις τι κεισθήκουσας ; ἢ σε λαυθάνει
πρὸς τοὺς φίλους στείχοντα τῶν ἐχθρῶν κακῶ ; 10

ΙΣΜΗΝΗ

ἐμοὶ μὲν οὐδεὶς μῦθος, Ἀντιγόνη, φίλων
οὔθ' ἠδύς οὔτ' ἀλγεινὸς ἔκετ', ἐξ ὅτου
δυοῖν ἀδελφοῖν ἐστερήθημεν δύο,
μιᾶ θανόντοιν ἡμέρα διπλῆ χειρί·
ἐπεὶ δὲ φροῦδός ἐστιν Ἀργείων στρατὸς
ἐν νυκτὶ τῇ νῦν, οὐδὲν οἶδ' ὑπέρτερον,
οὔτ' εὐτυχοῦσα μᾶλλον οὔτ' ἀτωμένῃ.
ἤδη καλῶς, καὶ σ' ἐκτὸς αὐλείων πυλῶν
τοῦδ' οὔνεκ' ἐξέπεμπον, ὡς μόνη κλύοις.

AN.

- ΙΣ. τί δ' ἔστι ; δηλοῖς γάρ τι καλχαίνουσ' ἔπος. 20
 AN. οὐ γὰρ τάφου νῶν τῷ κασιγνήτῳ Κρέων
 τὸν μὲν προτίσας, τὸν δ' ἀτιμάσας ἔχει ;
 Ἐτεοκλέα μὲν, ὡς λέγουσι, σὺν δίκη
 χρησθεὶς δικαίᾳ καὶ νόμῳ κατὰ χθονὸς
 ἔκρυψε τοῖς ἔνερθεν ἔντιμον νεκροῖς, 25
 τὸν δ' ἀθλίως θανόντα Πολυνείκους νέκυν
 ἀστοῖσί φασι ἐκκεκηρῦχθαι τὸ μὴ
 τάφῳ καλύψαι μηδὲ κωκῦσαί τινα,
 ἔᾶν δ' ἄκλαυτον, ἄταφον, οἰωνοῖς γλυκὺν
 θησαυρὸν εἰσορῶσι πρὸς χάριν βορᾶς. 30
 τοιαῦτά φασι τὸν ἀγαθὸν Κρέοντα σοὶ
 κάμοι — λέγω γὰρ κάμῃ — κηρύξαντ' ἔχειν,
 καὶ δεῦρο νεῖσθαι ταῦτα τοῖσι μὴ εἰδόσιν
 σαφῆ προκηρύξοντα, καὶ τὸ πρᾶγμ' ἄγειν
 οὐχ ὡς παρ' οὐδέν, ἀλλ' ὅς ἂν τούτων τι δρᾶ,
 φόνον προκεῖσθαι δημόλευστο. ἐν πόλει.
 οὕτως ἔχει σοὶ ταῦτα, καὶ δείξεις τάχα
 εἴτ' εὐγενῆς πέφυκας εἴτ' ἐσθλῶν κακῆ. 35
 ΙΣ. τί δ', ὦ ταλαῖφρον, εἰ τὰδ' ἐν τούτοις, ἐγὼ
 λύουσ' ἂν εἴθ' ἄπτουσα προσθείμην πλέον ; 40
 AN. εἰ ξυμπονήσεις καὶ ξυνεργάσῃ σκόπει.
 ΙΣ. ποῖόν τι κινδύνευμα ; ποῖ γνώμης ποτ' εἶ ;
 AN. εἰ τὸν νεκρὸν ζῆν τῆδε κουφιεῖς χερσί.
 ΙΣ. ἦ γὰρ νοεῖς θάπτειν σφ', ἀπόρρητον πόλει ;
 AN. τὸν γοῦν ἐμὸν καὶ τὸν σόν, ἦν σὺ μὴ θέλης, 45
 ἀδελφόν· οὐ γὰρ δὴ προδοῦσ' ἄλωσομαι.
 ΙΣ. ὦ σχετλία, Κρέοντος ἀντειρηκότος ;
 AN. ἀλλ' οὐδὲν αὐτῷ τῶν ἐμῶν μ' εἴργειν μέτα.
 ΙΣ. οἴμοι· φρόνησον, ὦ κασιγνήτη, πατῆρ
 ὡς νῶν ἀπεχθῆς δυσκλεῆς τ' ἀπώλετο 50

*ἐν ἑμῶν ἀπορρηκτοῦ
αἰσθητικῶν δὲ ἐπιπέδῳ
τῶν ἰσθμῶν*

πρὸς αὐτοφώρων ἀμπλακημάτων διπλᾶς
ὄψεις ἀράξας αὐτὸς αὐτουργῶ χερί·
ἔπειτα μήτηρ καὶ γυνή, διπλοῦν ἔπος,
πλεκταῖσιν ἀρτάναισι λωβᾶται βίον·
τρίτον δ' ἀδελφῶ δύο μίαν καθ' ἡμέραν
αὐτοκτονοῦντε τῷ ταλαιπώρῳ μόρον
κοινὸν κατειργάσαντ' ἐπαλλήλοιν χεροῖν.

55

νῦν δ' αὖ μόνᾳ δὴ νῶ λειψιμμένα σκόπει
ὄσφ κάκιστ' ὀλούμεθ', εἰ νόμου βία
ψῆφον τυράννων ἢ κράτη παρέξιμεν.
ἀλλ' ἐννοεῖν χρὴ τοῦτο μὲν γυναῖχ' ὅτι
ἔφυμεν, ὡς πρὸς ἄνδρας οὐ μαχομένα.
ἔπειτα δ' οὔνεκ' ἀρχόμεσθ' ἐκ κρεισσόνων
καὶ ταῦτ' ἀκούειν κάτι τῶνδ' ἀλγίονα.

*ἐὰν παρὰ τὸ νόμο (ὀπίσκει)
εὐραχθεῖν μὲν αὐτοῦ ἀντι
τῶν κρείσσων ἢ κρείσσοινα*

65

ἐγὼ μὲν οὖν αἰτοῦσα τοὺς ὑπὸ χθονὸς
ξύγγνοιαν ἴσχειν, ὡς βιάζομαι τάδε,
τοῖς ἐν τέλει βεβῶσι πείσομαι· τὸ γὰρ
περισσὰ πράσσειν οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα.
οὔτ' ἂν κελεύσαιμ' οὔτ' ἂν, εἴ θέλοις ἔτι
πράσσειν, ἐμοῦ γ' ἂν ἠδέεω δρώης μέτα.

70

ἀλλ' ἴσθ' ὅποιά σοι δοκεῖ, κεῖνον δ' ἐγὼ
θάψω· καλὸν μοι τοῦτο ποιούσῃ θανεῖν·
φίλη μετ' αὐτοῦ κείσομαι, φίλου μέτα,
ὅσια πανουργήσασ'· ἐπεὶ πλείων χρόνος,
ὄν δεῖ μ' ἀρέσκειν τοῖς κάτω τῶν ἐνθάδε.
ἐκεῖ γὰρ αἰεὶ κείσομαι· σοὶ δ' εἰ δοκεῖ,
τὰ τῶν θεῶν ἐντιμ' ἀτιμάσασ' ἔχε.

75

ΙΣ.

ἐγὼ μὲν οὐκ ἄτιμα ποιοῦμαι, τὸ δὲ
βία πολιτῶν δρᾶν ἔφυν ἀμήχανος.

ΑΝ.

σύ μὲν τάδ' ἂν προύχοι'· ἐγὼ δὲ δὴ τάφον
χώσουσ' ἀδελφῶ φίλτάτῳ πορευέσομαι.

80

*ἀρχὴ
ἀπορρηκτοῦ
AN.*

- ΙΣ. οἴμοι ταλαίνης, ὡς ὑπερδέδοικά σου.
 ΑΝ. μὴ 'μοῦ προτάρβει· τὸν σὸν ἐξόρθου πτότμον.
 ΙΣ. ἀλλ' οὖν προμηνύσης γε τοῦτο μηδενὶ
 τοῦργον, κρυφῆ δὲ κεῦθε, σὺν δ' αὐτῶς ἐγώ. 85
 ΑΝ. οἴμοι, καταῦδα· πολλὸν ἐχθίων ἔση
 σιγῶσ', ἐὰν μὴ πᾶσι κηρύξης τάδε.
 ΙΣ. θερμὴν ἐπὶ ψυχροῖσι καρδίαν ἔχει.
 ΑΝ. ἀλλ' οἶδ' ἀρέσκουσ' οἷς μάλισθ' ἀδεῖν με χρῆ.
 ΙΣ. εἰ καὶ δυνήσῃ γ'· ἀλλ' ἀμηχάνων ἐρᾶς. 90
 ΑΝ. οὐκοῦν, ὅταν δὴ μὴ σθένω, πεπαύσομαι.
 ΙΣ. ἀρχὴν δὲ θηρᾶν οὐ πρέπει τὰμήχανα.
 ΑΝ. εἰ ταῦτα λέξεις, ἐχθαρῆ μὲν ἐξ ἑμοῦ,
 ἐχθρά δὲ τῷ θανόντι προσκείσῃ δίκῃ.
 ἀλλ' ἔα με καὶ τὴν ἐξ ἑμοῦ δυσβουλίαν 95
 παθεῖν τὸ δεινὸν τοῦτο· πείσομαι γὰρ οὐ
 τοσοῦτον οὐδέν, ὥστε μὴ οὐ καλῶς θανεῖν.
 ΙΣ. ἀλλ' εἰ δοκεῖ σοι, στεῖχε· τοῦτο δ' ἴσθ', ὅτι
 ἄνους μὲν ἔρχῃ, τοῖς φίλοις δ' ὀρθῶς φίλῃ.

Χ Ο Ρ Ο Σ

- στροφή α' ἀκτὶς ἀελίου, τὸ κάλ- 100
 λιστον ἑπταπύλῳ φανέν
 Θήβᾳ τῶν προτέρων φάος,
 ἐφάνθησ ποτ', ὧ χρυσέας
 ἀμέρας βλέφαρον, Διρακί-
 ων ὑπὲρ ῥεέθρων μολοῦσα, 105
 τὸν λεύκασπιν Ἀργόθεν
 φῶτα βάντα πανσαγία
 φυγάδα πρόδρομον ὀξυτέρῳ
 κινήσασα χαλινῶ·

ὄν ἐφ' ἡμετέρα γᾶ Πολυνείκης 110
 ἄρθεις νεικέων ἐξ ἀμφιλόγων
 ἤγαγε· κείνος δ' ὄξέα κλάζων
 αἰετὸς ἐς γᾶν ὦν ὑπερέπτα,
 λευκῆς χιόνος πτέρυγι στεγανός, 115
 πολλῶν μεθ' ὄπλων
 ξὺν θ' ἵπποκόμοις κορύθεσσι.

στάς δ' ὑπὲρ μελάθρων, φονώ-
 σαισιν ἀμφιχανῶν κύκλω
 λόγχαις ἐπτάπυλον στόμα 120
 ἔβα, πρὶν ποθ' ἀμετέρων
 αἰμάτων γένυσιν πλησθῆ-
 ναί τε καὶ στεφάνωμα πύργων
 πευκάενθ' Ἡφαιστον ἐλεῖν.
 τοῖος ἀμφὶ νῶτ' ἐτάθη
 πάταγος Ἄρεος, ἀντιπάλω 125
 δυσχείρωμα δράκοντι.

Ζεὺς γὰρ μεγάλης γλώσσης κόμπους
 ὑπερεχθαίρει, καὶ σφας ἐσιδῶν
 πολλῶ ῥεύματι προσνισσομένους
 χρυσοῦ καναχῆς ὑπεροπλίας, 130
 παλτῶ ῥιπτεῖ πυρὶ βαλβίδων
 ἐπ' ἄκρω ἤδη
 νίκην ὀρμῶντ' ἀλαλάξαι.

στροφή β' ἀντιτύπα δ' ἐπὶ γᾶ πέσε τανταλωθεῖς
 πυρφόρος, ὃς τότε μαινομένα ξὺν ὀρμᾷ 135
 βακχεύων ἐπέπνει
 ῥιπαῖς ἐχθίστων ἀνέμων.

εἶχε δ' ἄλλα τὰ μὲν,
 ἄλλα δ' ἐπ' ἄλλοις ἐπενώμα στυφελίζων
 [μέγας Ἄρης
 δεξιόσειρος. 140

ἑπτὰ λοχαγοὶ γὰρ ἐφ' ἑπτὰ πύλαις
 ταχθέντες ἴσοι πρὸς ἴσους ἔλιπον
 Ζηνὶ τροπαίῳ πάγγαλκα τέλη,
 πλὴν τοῖν στυγεροῖν, ὧ πατρός ἐνὸς
 μητρός τε μιᾶς φύντε καθ' αὐτοῖν 145
 δικρατεῖς λόγχας στήσαντ' ἔχετον
 κοινοῦ θανάτου μέρος ἄμφω.

ἀντιστρ. β' ἄλλα γὰρ ἅ μεγαλώνυμος ἦλθε Νίκα
 τᾶ πολυαρμάτῳ ἀντιχαρεῖσα Θήβα,
 ἐκ μὲν δὴ πολέμων
 τῶν νῦν θέσθε λησμοσύναν, 150
 θεῶν δὲ ναοὺς χοροῖς
 παννουχίοις πάντας ἐπέλθωμεν,
 [ὁ Θήβας δ' ἐλελίχθων

Βάκχιος ἄρχοι.

ἀλλ' ὅδε γὰρ δὴ βασιλεὺς χώρας, 155
 Κρέων ὁ Μενοιτιάδης, νέον εἰληχῶς
 ἀρχήν, νεοχμὸς νεαραῖσι θεῶν
 ἐπὶ συντυχίαις χωρεῖ, τίνα δὴ
 μῆτιν ἐρέσσω, ὅτι σύγκλητον
 τήνδε γερόντων προὔθετο λέσχην, 160
 κοινῷ κηρύγματι πέμψας ;

Κ Ρ Ε Ω Ν

ἄνδρες, τὰ μὲν δὴ πόλεος ἀσφαλῶς θεοὶ

πολλῶ σάλῳ σείσαντες ὄρθωσαν πάλιν. *ἠμυρόνισαν*

ὑμᾶς δ' ἐγὼ πομποῦσιν ἐκ πάντων δίχα
ἔστειλ' ἰκέσθαι, τοῦτο μὲν τὰ Λαΐου 165

σέβοντας εἰδῶς εὖ θρόνων ἀεὶ κράτη,
τοῦτ' αὔθις, ἠνίκ' Οἰδίπους ὄρθου πόλιν,
κάπει διώλετ', ἀμφὶ τοὺς κείνων ἔτι
παῖδας μένοντας ἐμπέδοις φρονήμασιν.

ὅτ' οὖν ἐκεῖνοι πρὸς διπλῆς μοίρας μίαν 170

καθ' ἡμέραν ὄλοντο παίσαντές τε καὶ
πληγέντες αὐτόχειρι σὺν μιάσματι, *μιασῶ*

ἐγὼ κράτη δὴ πάντα καὶ θρόνους ἔχω
γένους κατ' ἀγχιστεῖα τῶν ὀλωλότων.

ἀδυναμι ἀμήχανον δὲ παντὸς ἀνδρὸς ἐκμαθεῖν 175

ψυχὴν τε καὶ φρόνημα καὶ γνώμην, πρὶν ἂν
ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν ἐντριβῆς φανῇ. *δοκιμασίῳ*

ἔμοι γὰρ ὅστις πᾶσαν εὐθύνων πόλιν
μὴ τῶν ἀρίστων ἄπτεται βουλευμάτων,

ἄλλ' ἐκ φόβου του γλῶσσαν ἐγκλείσας ἔχει, 180

κάκιστος εἶναι νῦν τε καὶ πάλαι δοκεῖ.

καὶ μείζον' ὅστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας
φίλον νομίζει, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω. *εὐδόξου καὶ εὐκλείου*

ἐγὼ γάρ, ἴστω Ζεὺς ὁ πάνθ' ὄρων ἀεὶ, *ὡς εἶνα μοῖρας*
οὔτ' ἂν σιωπήσαιμι τὴν ἄτην ὄρων *κατακλιθεὶσὶν* 185

στείχουσαν ἀστοῖς ἀντὶ τῆς σωτηρίας,
οὔτ' ἂν φίλον πατ' ἀνδρα δυσμενῆ χθονὸς

θείμην ἐμαυτῶ, τοῦτο γιγνώσκων ὅτι
ἦδ' ἐστὶν ἡ σφάζουσα καὶ ταύτης ἔπι

πλέοντες ὀρθῆς τοὺς φίλους ποιούμεθα. 190

τοιοῖσδ' ἐγὼ νόμοισι τήνδ' αὖξω πόλιν. *μεγαλῶς*

καὶ νῦν ἀδελφὰ τῶνδε κηρύξας ἔχω *ἀμυρόνισαν μὲν ἐξ ἀρχῆς*
ἀστοῖσι παίδων τῶν ἀπ' Οἰδίου περί. *με αὐτῶ*

Ἐτεοκλέα μὲν, ὃς πόλεως ὑπερμαχῶν
 ὄλωλε τῆσδε, πάντ' ἀριστεύσας δορί, 195
 τάφῳ τε κρύψαι καὶ τὰ πάντ' ἐφαγνίσαι,
 ἃ τοῖς ἀρίστοις ἔρχεται κάτω νεκροῖς·
 τὸν δ' αὖ ξύναιμιον τοῦδε, Πολυνείκη λέγω
 ὃς γῆν πατρώαν καὶ θεοὺς τοὺς ἐγγενεῖς
 φυγὰς κατελθὼν ἠθέλησε μὲν πυρὶ 200
 πρῆσαι κατ' ἄκρας, ἠθέλησε δ' αἵματος
 κοινοῦ πάσασθαι, τοὺς δὲ δουλώσας ἄγειν,
 τοῦτον πόλει τῆδ' ἐκκεκηρῦχθαι λέγω
 μήτε κτερίζειν μήτε κωκῦσαί τινα,
 ἔἴν δ' ἄθραπτον καὶ πρὸς οἰωνῶν δέμας
 καὶ πρὸς κυνῶν ἐδεστὸν αἰκισθὲν τ' ἰδεῖν. 205
 τοιόνδ' ἐμὸν φρόνημα, κοῦποτ' ἔκ γ' ἐμοῦ
 τιμὴν προέξουσ' οἱ κακοὶ τῶν ἐνδίκων.
 ἀλλ' ὅστις εὖνους τῆδε τῆ πόλει, θανῶν
 καὶ ζῶν δ' ὁμοίως ἔκ γ' ἐμοῦ τιμῆσεται. 210
 ΧΟ. σοὶ ταῦτ' ἀρέσκει, παῖ Μενοικέως Κρέον,
 τὸν τῆδε δύσνουν καὶ τὸν εὐμενῆ πόλει·
 νόμῳ δὲ χρῆσθαι παντὶ πού γ' ἔνεστί σοι
 καὶ τῶν θανόντων χῶπόσοι ζῶμεν πέρι.
 ΚΡ. ὡς ἂν σκοποὶ νυν ἦτε τῶν εἰρημένων. 215
 ΧΟ. νεωτέρω τῷ τοῦτο βαστάζειν πρόθεσ.
 ΚΡ. ἀλλ' εἴσ' ἑτοῖμοι τοῦ νεκροῦ γ' ἐπίσκοποι.
 ΧΟ. τί δῆτ' ἂν ἄλλο τοῦτ' ἐπεντέλλοις ἔτι ;
 ΚΡ. τὸ μὴ πιχωρεῖν τοῖς ἀπιστοῦσιν τάδε.
 ΧΟ. οὐκ ἔστιν οὕτω μῶρος, ὃς θανεῖν ἐρᾷ. 220
 ΚΡ. καὶ μὴν ὁ μισθὸς γ' οὗτος· ἀλλ' ὑπ' ἐλπίδων
 ἄνδρας τὸ κέρδος πολλάκις διώλεσεν.

Ἐσαυθρὸν εἰς τὴν
 ἡμέραν
 ἀποδοῦναι
 Γουβιάδην

ἀπὸν μεγαλήρας
 εὐφροσύνης
 οἱ πάντες

καὶ ναὶ ἡ δὴ δὴν ὅ
 205
 ὅσον καὶ ναὶ ναὶ ναὶ
 καὶ ναὶ ναὶ ναὶ ναὶ
 ἀπὸ τοῦ μὴ μὴ μὴ

ΦΥΛΑΞ

- ἀναξ, ἐρῶ μὲν οὐχ ὅπως τάχους ὑπο
 δύσπνους ἰκάνω κοῦφον ἐξάρας πόδα·
 πολλές γὰρ ἔσχον φροντίδων ἐπιστάσεις, 225
 ὁδοῖς κυκλῶν ἔμαυτὸν εἰς ἀναστροφὴν·
 ψυχὴ γὰρ ἠὔδα πολλά μοι μυθουμένη·
 τάλας, τί χωρεῖς, οἷ μολῶν δώσεις δίκην ;
 τλήμων, μένεις αὖ ; κεῖ τάδ' εἴσεται Κρέων
 ἄλλου παρ' ἀνδρός, πῶς σὺ δῆτ' οὐκ ἀλγυνῆ ; 230
 τοιαῦθ' ἐλίσσω ἦνυτον σχολῆ βραδύς,
 χούτως ὁδὸς βραχεῖα γίνεταί μακρά.
 τέλος γε μέ τοι δεῦρ' ἐνίκησεν μολεῖν
 σοί· κεῖ τὸ μηδὲν ἐξερῶ, φράσω δ' ὅμως·
 τῆς ἐλπίδος γὰρ ἔρχομαι δεδραγμένος 235
 τὸ μὴ παθεῖν ἂν ἄλλο πλὴν τὸ μόρσιμον.
- ΚΡ. τί δ' ἔστιν, ἀνθ' οὗ τήνδ' ἔχεις ἀθυμίαν ;
 ΦΥ. φράσαι θέλω σοι πρῶτα τὰμαυτοῦ· τὸ γὰρ
 πρᾶγμ' οὐτ' ἔδρασ' οὐτ' εἶδον ὅστις ἦν ὁ δρῶν,
 οὐδ' ἂν δικαίως ἐς κακὸν πέσοιμί τι. 240
- ΚΡ. εὔ γε στοχάζῃ κάποφάργνυσαι κύκλω
 τὸ πρᾶγμα· δηλοῖς δ' ὡς τι σημανῶν νέον.
 ΦΥ. τὰ δεινὰ γὰρ τοι προστίθησ' ὄκνον πολύν.
 ΚΡ. οὐκουν ἐρεῖς ποτ', εἴτ' ἀπαλλαχθεὶς ἄπει ;
 ΦΥ. καὶ δὴ λέγω σοι· τὸν νεκρὸν τις ἀρτίως 245
 θάψας βέβηκε κάπῃ χρωτὶ διψίαν
 κόνιν παλύνας κάφαγιστεύσας ἅ χρῆ.
- ΚΡ. τί φῆς ; τίς ἀνδρῶν ἦν ὁ τολμήσας τάδε ;
 ΦΥ. οὐκ οἶδ'· ἐκεῖ γὰρ οὔτε του γενῆδος ἦν
 πλῆγμ', οὐ δικέλλης ἐκβολή· στύφλος δὲ γῆ ^{βυρσοῦ} 250
 καὶ χέρσος, ἀρρώξ οὐδ' ἐπημαξευμένη
 τροχοῖσιν, ἀλλ' ἄσημος οὐργάτης τις ἦν.

ὅπως δ' ὁ πρῶτος ἡμῖν ἡμεροσκόπος
 δείκνυσι, πᾶσι θαῦμα δυσχερὲς παρῆν·
 ὁ μὲν γὰρ ἠφάνιστο — τυμβήρης μὲν οὔ,
 λεπτή δ', ἄγος φεύγοντος ὣς, ἐπῆν κόνις.
 σημεῖα δ' οὔτε θηρὸς οὔτε του κυνῶν
 ἐλθόντος, οὐ σπάσαντος ἐξεφαίνετο.

255

λόγοι δ' ἐν ἀλλήλοισιν ἐρόθουν κακοί,
 φύλαξ ἐλέγχων φύλακα, κἂν ἐγίγνετο
 πληγὴ τελευτῶσ', οὐδ' ὁ κωλύσων παρῆν·

260

εἷς γὰρ τις ἦν ἕκαστος οὐξεργασμένος,
 κούδεις ἔναργής, ἀλλ' ἔφευγε μὴ εἰδέναι.
 ἦμεν δ' ἔτοιμοι καὶ μύδρους ἀΐρειν χεροῖν
 καὶ πῦρ διέρπει, καὶ θεοὺς ὀρκωμοτεῖν,
 τὸ μῆτε δρᾶσαι μῆτε τῷ ξυνειδέναι

265

τὸ πρᾶγμα βουλευσάντι μῆτ' εἰργασμένῳ.
 τέλος δ' ὅτ' οὐδὲν ἦν ἐρευνησῖν πλέον,
 λέγει τις εἷς, ὃν πάντας ἐς πέδον κἄρα
 νεῦσαι φόβῳ προὔτρεψεν· οὐ γὰρ εἵχομεν
 οὔτ' ἀντιφωνεῖν οὔθ' ὅπως δρῶντες καλῶς

270

πράξαίμεν· ἦν δ' ὁ μῦθος ὡς ἀνοιστέον
 σοὶ τοῦργον εἶη τοῦτο κούχλι κρυπτέον.
 καὶ ταῦτ' ἐνίκα, κάμῃ τὸν δυσμαίονα
 πάλος καθαιρεῖ τοῦτο τάγαθὸν λαβεῖν·
 πάρειμι δ' ἄκων οὐχ ἔκοῦσιν, οἶδ' ὅτι·
 στέργει γὰρ οὐδείς ἄγγελον κακῶν ἐπῶν.

275

XO. ἀναξ, ἐμοί τοι, μὴ τι καὶ θεήλατον
 τοῦργον τόδ', ἢ ξύννοια βουλευεῖ πάλοι.

KP. παῦσαι, πρὶν ὀργῆς κάμῃ μεστῶσαι λέγων,
 μὴ φευρεθῆς ἄνους τε καὶ γέρων ἅμα·
 λέγεις γὰρ οὐκ ἀνεκτά, δαίμονας λέγων
 πρόνοιαν ἴσχειν τοῦδε τοῦ νεκροῦ πέρι·

280

αἰσθητικὸς

*διαφορῆς
 συμπτώσεως*

πότε ὑπερτιμῶντες ὡς εὐεργέτην

δαδάω — ἐκρυπτον αὐτόν, ὅστις ἀμφικίονας 285

ναοὺς πυρώσων ἤλθε κἀναθήματα

καὶ γῆν ἐκείνων καὶ νόμους διασκεδῶν ; *να καλαγῶν*

ἢ τοὺς κακοὺς τιμῶντας εἰσορᾶς θεοῦς ; *ἀπὸ ἰσχυροῦ*

οὐκ ἔστιν· ἀλλὰ ταῦτα καὶ πάσαι πόλεις *(ἢ ἀμφοτέρωθεν)*

ἀνδρες μόλις φέροντες ἐρρόθουν ἐμοὶ 290

κρυφῆ, κἀρα σείοντες, οὐδ' ὑπὸ ζυγῶ

λόφον δικαίως εἶχον, ὡς στέργειν ἐμέ.

ἐκ τῶνδε τούτους ἐξεπίσταμαι καλῶς

παρηγμένους μισθοῖσιν εἰργάσθαι τάδε.

οὐδὲν γὰρ ἀνθρώποισιν οἶον ἄργυρος 295

καχὸν νόμισμ' ἔβλαστε· τοῦτο καὶ πόλεις

πορθεῖ, τόδ' ἀνδρας ἐξανίστησιν δόμων,

τόδ' ἐκδιδάσκει καὶ παραλλάσσει φρένας

χρηστάς πρὸς αἰσυχρὰ πράγμαθ' ἴστασθαι βροτῶν· *ἐξ ἀδελφῶν*

πανουργίας δ' ἔδειξεν ἀνθρώποις ἔχειν *μεταστρέφει*

καὶ παντὸς ἔργου δυσσέβειαν εἰδέναι. *να ἐπιβλέπων*

ὅσοι δὲ μισθαρνοῦντες ἤνυσαν τάδε, *καὶ ἀποδοῦναι*

χρόνω ποτ' ἐξέπραξαν ὡς δοῦναι δίκην.

ἀλλ' εἴπερ ἴσχει Ζεὺς ἔτ' ἐξ ἐμοῦ σέβας, *τυχεῖν ἐν ἀεσθῶν*

εὖ τοῦτ' ἐπίστασ', ὄρκιος δέ σοι λέγω, 305

εἰ μὴ τὸν αὐτόχειρα τοῦδε τοῦ τάφου

εὐρόντες ἐκφανεῖτ' ἐς ὀφθαλμοὺς ἐμούς, *ἀπονοστιάσει*

οὐχ ὑμῖν Ἀΐδης μῶνος ἀρκέσει, πρὶν ἂν

ζῶντες κρεμαστοὶ τήνδε δηλώσθῃ ὕβριν,

ἴν' εἰδότες τὸ κέρδος ἔνθεν οἰστέον 310

τὸ λοιπὸν ἀρπάξτε καὶ μάθηθ', ὅτι

οὐκ ἐξ ἅπαντος δεῖ τὸ κερδαίνειν φιλεῖν. *μερῶν*

ἐκ τῶν γὰρ αἰσυχρῶν λημμάτων τοὺς πλείονας

ἀτωμένους ἴδοις ἂν ἢ σεσωσμένους.

με' ἀμνηστῆ με ἀντιχρῶ

αὐτῶν αὐτῶν

δὲ ἀδελφῶν

δὲ ἀντιχρῶν

- ΦΥ. εἰπεῖν τι δώσεις ἢ στραφεῖς οὕτως ἴω ;
 ΚΡ. οὐκ οἶσθα καὶ νῦν ὡς ἀνιαρῶς λέγεις ;
 ΦΥ. ἐν τοῖσιν ὡσὶν ἢ 'πὶ τῆ ψυχῇ δάκνη ;
 ΚΡ. τί δαὶ ρυθμίζεις τὴν ἐμὴν λύπην ὅπου ;
 ΦΥ. ὁ δρῶν σ' ἀνιαῖ τὰς φρένας, τὰ δ' ὦπ' ἐγώ.
 ΚΡ. οἶμ' ὡς λάλημα δῆλον ἐκπεφυκὸς εἶ. 320
 ΦΥ. οὐκουν τό γ' ἔργον τοῦτο ποιήσας ποτέ.
 ΚΡ. καὶ ταῦτ' ἐπ' ἀργύρω γε τὴν ψυχὴν προδοῦς.
 ΦΥ. φεῦ.
 ἦ δεινὸν ᾧ δοκεῖ γε καὶ ψευδῆ δοκεῖν.
 ΛΡ. κόμφευέ νυν τὴν δόξαν· εἰ δὲ ταῦτα μὴ
 φανεῖτέ μοι τοὺς δρῶντας, ἐξερεῖθ', ὅτι 325
 τὰ δειλὰ κέρδη πημονὰς ἐργάζεται.
 ΦΥ. ἀλλ' εὐρεθείη μὲν μάλιστ'· ἐὰν δέ τοι
 ληφθῇ τε καὶ μή, τοῦτο γὰρ τύχη κρινεῖ,
 οὐκ ἔσθ' ὅπως ὄψει σὺ δεῦρ' ἐλθόντα με.
 καὶ νῦν γὰρ ἐκτὸς ἐλπίδος γνώμης τ' ἐμῆς 330
 σωθεῖς ὀφείλω τοῖς θεοῖς πολλὴν χάριν.

Χ Ο Ρ Ο Σ

- στροφή α'
 Πολλὰ τὰ δεινὰ κοῦδὲν ἀν-
 θρώπου δεινότερον πέλει·
 τοῦτο καὶ πολιοῦ πέραν
 πόντου χειμερίῳ νότῳ 331
 χωρεῖ, περιβρυχίοισιν
 περῶν ὑπ' οἴδμασιν,
 θεῶν τε τὰν ὑπερτάταν, Γᾶν
 ἄφθιτον, ἀκαμάταν ἀποτρύεται,
 ἰλλομένων ἀρότρων ἔτος εἰς ἔτος, 340
 ἰππεῖω γένει πολέων.

μήτε μοι παρέστιος
 γένοιτο μήτ' ἴσον φρονῶν
 ὃς τάδ' ἔρδει. 375

ἔς δαιμόνιον τέρας ἀμφινόῳ
 τόδε· πῶς εἰδῶς ἀντιλογήσω
 τήνδ' οὐκ εἶναι παῖδ' Ἀντιγόνην ;
 καὶ δυστήνου πατρός Οἰδίποδα 380
 τί ποτ' ; οὐ δὴ πού σέ γ' ἀπιστοῦσαν
 τοῖς βασιλείοισιν ἄγουσι νόμοις
 καὶ ἐν ἀφροσύνη καθελόντες ;

ΦΥ. ἦδ' ἔστ' ἐκείνη τοῦργον ἢ ἔχειργασμένη·
 τήνδ' εἴλομεν θάπτουσαν· ἀλλὰ ποῦ Κρέων ; 385

ΧΟ. ὄδ' ἐκ δόμων ἄφορρος ἐς δέον περᾶ.

ΚΡ. τί δ' ἔστι ; ποία ζύμμετρος προύβην τύχη ;

ΦΥ. ἀναξ, βροτοῖσιν οὐδέν ἔστ' ἀπώμοτον·
 ψεύδει γὰρ ἢ πίνοια τὴν γνώμην· ἐπεὶ
 σχολῆ ποθ' ἤξειν δεῦρ' ἂν ἐξηύχουν ἐγὼ 390

ταῖς σαῖς ἀπειλαῖς, αἷς ἐχειμάσθην τότε·
 ἀλλ' ἢ γὰρ ἐκτὸς καὶ παρ' ἐλπίδας χαρὰ
 ἔοικεν ἄλλη μῆκος οὐδὲν ἦδονῃ,

ἦκω, δι' ὄρκων καίπερ ὦν, ἀπώμοτος,
 κόρην ἄγων τήνδ', ἢ καθηρέθη τάφον 395

κοσμοῦσα. κληῆρος ἐνθάδ' οὐκ ἐπάλλετο,
 ἀλλ' ἔστ' ἐμὸν θούρμαιον, οὐκ ἄλλου, τόδε.

καὶ νῦν, ἀναξ, τήνδ' αὐτός, ὡς θέλεις, λαβῶν
 καὶ κρῖνε κἀξέλεγχ'· ἐγὼ δ' ἐλεύθερος
 δίκαιός εἰμι τῶνδ' ἀπηλλάχθαι κακῶν. 400

ΚΡ. ἄγεις δὲ τήνδε τῷ τρόπῳ πόθεν λαβῶν ;

ΦΥ. αὕτη τὸν ἄνδρ' ἔθαπτε· παντ' ἐπίστασαι.

- ΚΡ. ἦ καὶ ξυνίης καὶ λέγεις ὀρθῶς ἃ φῆς ;
 ΦΥ. ταύτην γ' ἰδὼν θάπτουσαν ὃν σὺ τὸν νεκρὸν
 ἀπεῖπας· ἄρ' ἔνδηλα καὶ σαφῆ λέγω ; 405
- ΚΡ. καὶ πῶς ὀράται ἀπίληπτος ἡρέθη ;
 ΦΥ. τοιοῦτον ἦν τὸ πρᾶγμα· ὅπως γὰρ ἤκοιμεν,
 πρὸς σοῦ τὰ δεινὰ ἐκεῖν' ἐπηπειλημένοι,
 πᾶσαν κόνιν σήραντες, ἣ κατεῖχε τὸν *σοφιστὴ*
 νέκυν, μυδῶν τε σῶμα γυμνώσαντες εὔ, 410
 καθήμεθ' ἄκρων ἐκ πάγων ὑπήνεμοι,
 ὀσμὴν ἀπ' αὐτοῦ, μὴ βάλῃ, πεφευγότες,
 ἐγερτὶ κινῶν ἄνδρ' ἀνὴρ ἐπιρρόθοις
 κακοῖσιν, εἴ τις τοῦδ' ἀκηδῆσοι πόνου.
 χρόνον τάδ' ἦν τοσοῦτον, ἔστ' ἐν αἰθέρι 415
 μέσῳ κατέστη λαμπρὸς ἡλίου κύκλος
 καὶ καῦμ' ἔθαλπε· καὶ τότε' ἐξαίφνης χθονὸς
 τυφῶς ἀείρας σκηπτὸν, οὐράνιον ἄχος,
 πίμπλησι πεδίον, πᾶσαν αἰκίζων φόβην
 ὕλης πεδιάδος, ἐν δ' ἐμεστώθη μέγας 420
 αἰθήρ· μύσαντες δ' εἶχομεν θείαν νόσον.
 καὶ τοῦδ' ἀπαλλαγέντος ἐν χρόνῳ μακροῦ, *θυμὸν ἀπὸ ἀσπῆς ἦν*
 ἡ παῖς ὀράται κἀνακωκύει πικρᾶς
 ὄρνιθος ὀξὺν φθόγγον, ὡς ὅταν κενῆς
 εὐνῆς νεοσσῶν ὄρφανὸν βλέψῃ λέχος· 425
 οὕτω δὲ χαῦτη, ψιλὸν ὡς ὄρα νέκυν,
 γόοισιν ἐξώμωξεν, ἐκ δ' ἀράς κακᾶς
 ἡρᾶτο τοῖσι τούργον ἐξειργασμένοις.
 καὶ χερσὶν εὐθὺς διψίαν φέρει κόνιν,
 ἐκ τ' εὐκροτήτου χαλκῆας ἄρδην πρόχου 430
 χοαῖσι τρισπόνδοισι τὸν νέκυν στέφει.
 χῆμεῖς ἰδόντες ἰέμεσθα, σὺν δέ νιν
 θηρώμεθ' εὐθὺς οὐδὲν ἐκπεπληγμένην,

- καὶ τάς τε πρόσθεν τάς τε νῦν ἠλέγχομεν
 πράξεις· ἄπαρνος δ' οὐδενὸς καθίστατο 435
 ἄμ' ἠδέως ἔμοιγε κάλγεινῶς ἅμα·
 τὸ μὲν γὰρ αὐτὸν ἐκ κακῶν πεφευγέναι
 ἠδιστον, ἐς κακὸν δὲ τοὺς φίλους ἄγειν
 ἀλγεινόν· ἀλλὰ πάντα ταῦθ' ἤσσω λαβεῖν
 ἐμοὶ πέφυκε τῆς ἐμῆς σωτηρίας. 440
- KP. σὲ δὴ, σὲ τὴν νεύουσαν ἐς πέδον κάρρα,
 φῆς ἢ καταρνήῃ μὴ δεδρακέναι τάδε ;
- AN. καὶ φημί δρᾶσαι κούκ ἀπαρνοῦμαι τὸ μή.
- KP. σὺ μὲν κομίζεις ἂν σεαυτὸν οἷ θέλεις
 ἔξω βαρείας αἰτίας ἐλεύθερον· 445
 σὺ δ' εἰπέ μοι, μὴ μῆκος, ἀλλὰ συντόμως,
 ἤδησθα κηρυχθέντα μὴ πράσσειν τάδε ;
- AN. ἤδη· τί δ' οὐκ ἔμελλον ; ἐμφανῆ γάρ ἦν.
- KP. καὶ δῆτ' ἐτόλμας τοῦσδ' ὑπερβαίνειν νόμους ;
- AN. οὐ γὰρ τί μοι Ζεὺς ἦν ὁ κηρύξας τάδε, 450
 οὐδ' ἢ ξύνοικος τῶν κάτω θεῶν Δίκη
 τοιούσδ' ἐν ἀνθρώποισιν ὠρισεν νόμους,
 οὐδὲ σθένειν τοσοῦτον ῥόμην τὰ σά
 κηρύγμαθ', ὥστε' ἄγραπτα κάσφαλῆ θεῶν
 νόμιμα δύνασθαι θνητὸν ὄνθ' ὑπερδραμεῖν. *ὡσεὶ νὰ παραβῶν*
 455 *μισήτων*
- οὐ γὰρ τι νῦν γε ἀχθές, ἀλλ' αἰεὶ ποτε
 ζῆ ταῦτα, κούδεις οἶδεν ἐξ ὄτου 'φάνη·
 τούτων ἐγὼ οὐκ ἔμελλον, ἀνδρὸς οὐδενὸς
 φρόνημα δείσασ', ἐν θεοῖσι τὴν δίκην
 δώσειν· θαλουμένη γὰρ ἐξήδη — τί δ' οὐ ; 460
 κεῖ μὴ σὺ προυκῆρυξας· εἰ δὲ τοῦ χρόνου
 πρόσθεν θαλοῦμαι, κέρδος αὐτ' ἐγὼ λέγω·
 ὅστις γὰρ ἐν πολλοῖσιν ὡς ἐγὼ κακοῖς
 ζῆ, πῶς ὅδ' οὐχὶ κατθανῶν κέρδος φέρει ;

Μισοῦσιν καὶ οὖν καὶ τὸν ἴσχυρόντων
ἐπιθυμῶν ἀγαθῶν ἀλλὰ καὶ τὸν οὐκ
ἐπιθυμῶν καὶ

οὕτως ἔμοιγε τοῦδε τοῦ μόρου τυχεῖν 465
παρ' οὐδὲν ἄλγος· ἀλλ' ἄν, εἰ τὸν ἐξ ἐμῆς
μητρὸς θανόντ' ἄθραπτον ἠνσχύομην νέκυν,
κείνοις ἂν ἤλγουν· τοῖσδε δ' οὐκ ἀλγύνομαι.
σοὶ δ' εἰ δοκῶ νῦν μῶρα δρῶσα τυγχάνειν,
σχεδὸν τι μῶρω μωρίαν ὄφλισκάνω. 470

XO. δηλοῖ τὸ γέννημ' ὦμόν ἐξ ὦμοῦ πατρὸς
τῆς παιδός, εἶκειν δ' οὐκ ἐπίσταται κακοῖς.

KP. ἀλλ' ἴσθι τοι τὰ σκλήρ' ἄγαν φρονήματα 475
πίπτειν μάλιστα, καὶ τὸν ἐγκρατέστατον
σίδηρον ὀπτὸν ἐκ πυρὸς περισκελῆ
θραυσθέντα καὶ ῥαγέντα πλεῖστ' ἂν εἰσίδοις·
σμικρῶ χαλινῶ δ' οἶδα τοὺς θυμουμένους
ἵππους καταρτυθέντας· οὐ γὰρ ἐκπέλει

αὐτὰρ
καταρτυθέντας
ὅτι ἀναρτοῦνται
κατὰ τὸ ἴσχυρόντων
καὶ τὸν οὐκ ἐπιθυμῶν

ἄγαν ἀναρτοῦνται
κατὰ τὸ ἴσχυρόντων
καὶ τὸν οὐκ ἐπιθυμῶν
καὶ τὸν οὐκ ἐπιθυμῶν
καὶ τὸν οὐκ ἐπιθυμῶν
καὶ τὸν οὐκ ἐπιθυμῶν

φρονεῖν μέγ' ὅστις δοῦλός ἐστι τῶν πέλας.
αὕτη δ' ὑβρίζειν μὲν τότ' ἐξηπίστατο,
νόμους ὑπερβαίνουσα τοὺς προκειμένους·
ὑβρις δ', ἐπεὶ δέδρακεν, ἦδε δευτέρα,
τούτοις ἐπαυχεῖν καὶ δεδρακυῖαν γελᾶν.
ἦ νῦν ἐγὼ μὲν οὐκ ἀνῆρ, αὕτη δ' ἀνῆρ,
εἰ ταῦτ' ἀνατὶ τῆδε κείσεται κράτη.
ἀλλ' εἴτ' ἀδελφῆς εἴθ' ὀμαιμονεστέρα
τοῦ παντὸς ἡμῖν Ζηνὸς ἐρκεῖου κυρεῖ,
αὕτη τε χῆ ξύναιμος οὐκ ἀλύξετον
μόρου κακίστου· καὶ γὰρ οὖν κείνην ἴσον
ἐπαιτιῶμαι τοῦδε βουλευσαί τάφου. 480
καὶ νιν καλεῖτ'· ἔσω γὰρ εἶδον ἀρτίως
λυσσῶσαν αὐτὴν οὐδ' ἐπήβολον φρενῶν.

ἀνὴρ ἡμῶν

αὕτη ἢ Ζηνοῦ δὲ ἐξαίρετον
ἦν καὶ τὸν οὐκ ἐπιθυμῶν
καὶ τὸν οὐκ ἐπιθυμῶν

φιλεῖ δ' ὁ θυμὸς πρόσθεν ἠρῆσθαι κλοπεύς
τῶν μηδὲν ὀρθῶς ἐν σκότῳ τεχνωμένων·
μισῶ γε μέντοι χῶταν ἐν κακοῖσί τις 490

ἀντιθέτως

ἐξ ἴσου ἀντιθέτως

Μισοῦσιν καὶ

- άλους ἔπειτα τοῦτο καλλύνειν θέλη.
- AN θέλεις τι μεῖζον ἢ κατακτεῖναί μ' ἑλών ;
- KP ἐγὼν μὲν οὐδέν· τοῦτ' ἔχων ἅπαντ' ἔχω.
- AN τί δῆτα μέλλεις ; ὡς ἐμοὶ τῶν σῶν λόγων
ἀρεστον οὐδέν, μηδ' ἀρεσθείη ποτέ· 500
οὕτω δὲ καὶ σοὶ τᾶμ' ἀφανδάνοντ' ἔφυ·
καίτοι πόθεν κλέος γ' ἂν εὐκλεέστερον
κατέσχον ἢ τὸν αὐτάδελφον ἐν τάφῳ
τιθεῖσα ; τούτοις τοῦτο πᾶσιν ἀνδάνειν
λέγοιτ' ἂν, εἰ μὴ γλῶσσαν ἐγκλήροι φόβος. 505
ἀλλ' ἢ τυραννὶς πολλά τ' ἄλλ' εὐδαιμονεῖ
κᾶξεστιν αὐτῇ δρᾶν λέγειν θ' ἃ βούλεται.
- KP. σὺ τοῦτο μούνη τῶνδε Καδμείων ὀράς.
- AN. ὀρῶσι χοῦτοι, σοὶ δ' ὑπὶλλουσι στόμα.
- KP. σὺ δ' οὐκ ἐπαιδῆ, τῶνδε χωρὶς εἰ φρονεῖς ; 510
- AN. οὐδὲν γὰρ αἰσχροὺς τοὺς ὁμοσπλάγγνους σέβειν.
- KP. οὐκουν ὅμαιμος χῶ καταντίον θανῶν ;
- AN. ὅμαιμος, ἐκ μιᾶς τε καὶ ταύτου πατρός.
- KP. πῶς δῆτ' ἐκείνῳ δυσσεβῆ τιμᾶς χάριν ;
- AN. οὐ μαρτυρήσει ταῦθ' ὁ κατθανῶν νέκυς. 515
- KP. εἴ τοί σφε τιμᾶς ἐξ ἴσου τῶ δυσσεβεῖ.
- AN. οὐ γάρ τι δοῦλος, ἀλλ' ἀδελφὸς ὄλετο.
- KP. πορθῶν γε τήνδε γῆν· ὁ δ' ἀντιστάς ὑπερ.
- AN. ὅμως ὁ γ' Ἄιδης τοὺς νόμους ἴσους ποθεῖ.
- KP. ἀλλ' οὐχ ὁ χρηστὸς τῶ κακῶ λαχεῖν ἴσον. 520
- AN. τίς οἶδεν, εἰ κάτωθεν εὐαγῆ τάδε ;
- KP. οὗτοι ποθ' οὐχθρός, οὐδ' ὅταν θάνῃ, φίλος.
- AN. οὗτοι συνέχθειν, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν.
- KP. κάτω νυν ἔλθοῦσ', εἰ φιλητέον, φίλει
κείνουσ'· ἐμοῦ δὲ ζῶντος οὐκ ἄρξει γυνή. 525
- XO. καὶ μὴν πρὸ πυλῶν ἦδ' Ἴσμήνη,

- φιλάδελφα κάτω δάκρυ' εἰβομένη,
 νεφέλη δ' ὄφρῶν ὕπερ αἱματόεν
 ῥέθος αἰσχύνει,
 τέγγουσ' εὐῶπα παρειάν. 530
- ΚΡ. σὺ δ', ἢ κατ' οἴκους ὡς ἔχιδν' ὕφειμένη
 λήθουσά μ' ἐξέπινες, οὐδ' ἐμάνθανον
 τρέφων δὺ' ἄτα κάπαναστάσεις θρόνων,
 φέρ', εἰπέ δή μοι, καὶ σὺ τοῦδε τοῦ τάφου
 φήσεις μετασχεῖν ἢ ἔξομῃ τὸ μὴ εἰδέναί ; 535
- ΙΣ. δέδρακα τοῦργον, εἴπερ ἦδ' ὀμορροθεῖ,
 καὶ ζυμμετίσχω καὶ φέρω τῆς αἰτίας.
- ΑΝ. ἀλλ' οὐκ ἑάσει τοῦτό γ' ἢ δίκη σ', ἐπεὶ
 οὔτ' ἠθέλησας οὔτ' ἐγὼ κοινωσάμην.
- ΙΣ. ἀλλ' ἐν κακοῖς τοῖς σοῖσιν οὐκ αἰσχύνομαι 540
 ζύμπλουν ἑμαυτὴν τοῦ πάθους ποιουμένη.
- ΑΝ. ὦν τοῦργον Ἄιδης χοὶ κάτω ζυνίστορες·
 λόγοις δ' ἐγὼ φιλοῦσαν οὐ στέργω φίλην.
- ΙΣ. μήτοι, κασιγνήτη, μ' ἀτιμάσης τὸ μὴ οὐ
 θανεῖν τε σὺν σοὶ τὸν θανόντα θ' ἀγνίσαι. 545
- ΑΝ. μή μοι θάνης σὺ κοινά, μηδ' ὃ μὴ ἴθιγες
 ποιοῦ σεαυτῆς· ἀρκέσω θνήσκουσ' ἐγώ.
- ΙΣ. καὶ τίς βίος μοι σοῦ λειψομένη φίλος ;
- ΑΝ. Κρέοντ' ἐρώτα· τοῦδε γὰρ σὺ κηδεμών.
- ΙΣ. τί ταῦτ' ἀνιᾶς μ', οὐδὲν ὠφελουμένη ; 550
- ΑΝ. ἀλγοῦσα μὲν δῆτ', εἰ γέλωτ' ἐν σοὶ γελῶ.
- ΙΣ. τί δῆτ' ἂν ἀλλὰ νῦν σ' ἔτ' ὠφελοῖμ' ἐγώ ;
- ΑΝ. σῶσον σεαυτήν. οὐ φθονῶ σ' ὑπεκφυγεῖν.
- ΙΣ. οἴμοι τάλαινα, κάμπλάκω τοῦ σοῦ μόρου ;
- ΑΝ. σὺ μὲν γὰρ εἴλου ζῆν, ἐγὼ δὲ κατθανεῖν. 555
- ΙΣ. ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἀρρήτοις γε τοῖς ἐμοῖς λόγοις.
- ΑΝ. καλῶς σὺ μὲν τοῖς, τοῖς δ' ἐγὼ δόκουν φρονεῖν.

- ΙΣ. καὶ μὴν ἴση νῶν ἔστιν ἡ ἕξαμαρτία.
 ΑΝ. θάρσει· σὺ μὲν ζῆς, ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ πάλαι
 τέθνηκεν, ὥστε τοῖς θανοῦσιν ὠφελεῖν. 560
- ΚΡ. τῷ παιῖδε φημί τῶδε, τὴν μὲν ἀρτίως
 ἄνουν πεφάνθαι, τὴν δ' ἀφ' οὗ τὰ πρῶτ' ἔφυ.
 ΙΣ. οὐ γὰρ ποτ', ὦναξ, οὐδ' ὅς ἂν βλάστη μένει
 νοῦς τοῖς κακῶς πράσσουσιν, ἀλλ' ἐξίσταται.
 ΚΡ. σοὶ γοῦν, ὅθ' εἴλου σὺν καχοῖς πράσσειν κακά. 565
- ΙΣ. τί γὰρ μόνη μοι τῆσδ' ἄτερ βιώσιμον ;
 ΚΡ. ἀλλ' ἤδε μέντοι μὴ λέγ'· οὐ γὰρ ἔστ' ἔτι.
 ΙΣ. ἀλλὰ κτενεῖς νυμφεῖα τοῦ σαυτοῦ τέκνου ;
 ΚΡ. ἀρώσιμοι γὰρ χᾶτέρων εἰσὶν γύαι.
 ΙΣ. οὐχ ὥς γ' ἐκείνῳ τῆδ' ἔτ' ἦν ἡρμοσμένα. 570
- ΚΡ. κακὰς ἐγὼ γυναῖκας υἱέσι στυγῶ.
 ΙΣ. ὦ φίλταθ' Αἴμον, ὥς σ' ἀτιμάζει πατήρ.
 ΚΡ. ἄγαν γε λυπεῖς καὶ σὺ καὶ τὸ σὸν λέχος.
 ΧΟ. ἦ γὰρ στερήσεις τῆσδε τὸν σαυτοῦ γόνον ;
 ΚΡ. Ἄιδης ὁ παύσων τούσδε τοὺς γάμους ἔφυ. 575
- ΧΟ. δεδογμέν', ὥς ἔοικε, τήνδε κατθανεῖν.
 ΚΡ. καὶ σοὶ γε κάμοι' μὴ τριβάς ἔτ', ἀλλὰ νιν
 κομίζετ' εἴσω, δμῶες, ἐκ δὲ τοῦδε χρῆ
 γυναῖκας εἶναι τάσδε μῆδ' ἀνειμένας·
 φεύγουσι γὰρ τοὶ χοὶ θρασεῖς, ὅταν πέλας 580
 ἦδη τὸν Ἄιδην εἰσορῶσι τοῦ βίου.

Χ Ο Ρ Ο Σ

- στροφή α' εὐδαίμονες οἷσι κακῶν ἄγευστος αἰών.
 οἷς γὰρ ἂν σεισθῆ θεόθεν δόμος, ἄτας
 οὐδὲν ἐλλείπει γενεᾶς ἐπὶ πλῆθος ἔρπον. 585
 ὅμοιον ὥστε ποντίαις
 οἶδμα δυσπνόοις ὅταν

- Θρήσσαισιν ἔρεβος ὕφαλον ἐπιδράμη πνοαῖς
κυλίνδει βυσσόθεν κελαινάν 590
θῖνα καὶ δυσάνεμον,
στόνω βρέμουσι δ' ἀντιπλήγες ἀκταί.
- ἀντιστρ. α' ἀρχαῖα τὰ Λαβδακιδᾶν οἴκων ὀρῶμαι
πήματα φθιτῶν ἐπὶ πήμασι πίπτοντ', 595
οὐδ' ἀπαλλάσσει γενεὰν γένος, ἀλλ' ἐρεΐπει
θεῶν τις, οὐδ' ἔχει λύσιν·
νῦν γὰρ ἐσχάτας ὑπὲρ
ρίζας ἐτέτατο φάος ἐν Οἰδίπου δόμοις. 600
κατ' αὖ νιν φοινία θεῶν τῶν
νερτέρων ἀμᾶ κοπίς
λόγου τ' ἄνοι καὶ φρενῶν Ἑρινύς.
- στροφή β' τεάν, Ζεῦ, δύνασιν τίς ἀν-
δρῶν ὑπερβασία κατάσχοι, 605
τὰν οὐθ' ὕπνος αἰρεῖ ποθ' ὁ πανταγρεὺς οὐτ'
ἀκάματοι θέοντες
μῆγες ; ἀγήρως δὲ χρόνω δυνάστας
κατέχεις Ὀλύμπου μαρμαρόεσσαν αἴγλαν. 610
τὸ τ' ἔπειτα καὶ τὸ μέλλον
καὶ τὸ πρὶν ἐπαρκέσει
νόμος· ὁ δ' οὐδὲν ἔρπει
θνατῶν βίωτος πάμπολύ γ' ἐκτὸς ἄτας.
- ἀντιστρ. β' ἅ γὰρ δὴ πολὺπλαγκτος ἐλ- 615
πίς πολλοῖς μὲν ὄνασις ἀνδρῶν,
πολλοῖς δ' ἀπάτα κουφονόων ἐρώτων.
εἰδότει δ' οὐδὲν ἔρπει,
πρὶν πυρὶ θερμῷ πόδα τις προσάουση.

σοφία γὰρ ἔκ του κλεινὸν ἔτος πέφανται, 620
 τὸ κακὸν δοκεῖν ποτ' ἐσθλὸν
 τῷδ' ἔμμεν, ὅτῳ φρένας
 θεὸς ἄγει πρὸς ἄτας. 625

ὄδε μὴν Αἴμων, παίδων τῶν σῶν
 νέατον γέννημ', ἄρ' ἀχνύμενος
 τῆς μελλογάμου τάλιδος ἦκει
 μόρον Ἀντιγόνης,
 ἀπάτας λεχέων ὑπεραλγῶν ; 630

ΚΡ.

τάχ' εἰσόμεσθα μάντεων ὑπέρτερον.
 ὦ παῖ, τελείαν ψῆφον ἄρα μὴ κλύων
 τῆς μελλονύμφου πατρὶ λυσσαίνων πάρει ;
 ἦ σοὶ μὲν ἡμεῖς πανταχῆ δρῶντες φίλοι ;

ΑΙΜΩΝ

πάτερ, σὸς εἰμι καὶ σύ μοι γνώμας ἔχων 635
 χρηστάς ἀπορθοῖς, αἷς ἔγωγ' ἐφέψομαι·
 ἔμοι γὰρ οὐδεὶς ἀξιώσεται γάμος
 μείζων φέρεσθαι σοῦ καλῶς ἡγουμένου.

ΚΡ.

οὕτω γάρ, ὦ παῖ, χρῆ δια στέρνων ἔχειν,
 γνώμης πατρώας πάντ' ὀπισθεν ἐστάναι. 640
 τούτου γὰρ οὐνεκ' ἄνδρες εὐχονται γονάς
 κατηκόους φύσαντες ἐν δόμοις ἔχειν,
 ὡς καὶ τὸν ἐχθρὸν ἀνταμύνωνται κακοῖς
 καὶ τὸν φίλον τιμῶσιν ἐξ ἴσου πατρί·

ὅστις δ' ἀνώφελητα φιλύει τέκνα, 645
 τί τόνδ' ἂν εἴποις ἄλλο πλὴν αὐτῷ πόνους
 φῦσαι, πολὺν δὲ τοῖσιν ἐχθροῖσιν γέλων ;
 μὴ νῦν ποτ', ὦ παῖ, τάσδ' ὑφ' ἠδονῆς φρένας

γυναικὸς οὐνεκ' ἐκβάλλης, εἰδὼς ὅτι
 ψυχρὸν παραγκάλισμα τοῦτο γίγνεται, 650
 γυνὴ κακὴ ξύνευνος ἐν δόμοις· τί γὰρ
 γέντοιτ' ἂν ἕλκος μεῖζον ἢ φίλος κακός ;
 ἀλλὰ πτύσας ὡσεὶ τε δυσμενῆ μέθης *ἡ γαίφορα*
 τὴν παῖδ' ἐν Ἄιδου τήνδε νυμφεύειν τινί.

ἐπεὶ γὰρ αὐτὴν εἶλον ἐμφανῶς ἐγὼ *ἐπ' ἀπολογίῳ* 655
 πόλεως ἀπιστήσασαν ἐκ πάσης μόνην, *ἀπειθαρχῶ.*

ψευδῆ γ' ἑμαυτὸν οὐ καταστήσω πόλει,
 ἀλλὰ κτενῶ. πρὸς ταῦτ' ἐφυμνείτω Δία
 ξύναιμον· εἰ γὰρ δὴ τά γ' ἐγγενῆ φύσει
 ἄκοσμα θρέψω, κάρτα τοὺς ἔξω γένους.

ἐν τοῖς γὰρ οἰκείοισιν ὅστις ἔστ' ἀνὴρ *δὴ τὸν οὐκ ἔστιν ὡς τὸν καλῶς*
 χρηστός, φανεῖται κὰν πόλει δίκαιος ὢν. *ἡ γὰρ ἐν αὐτῇ πόλει*
 ὅστις δ' ὑπερβᾶς ἢ νόμους βιάζεται *ἐὰν ἢ ἀπειθαρχῶ*

ἢ τοῦπιτάσσειν τοῖς κρατύνουσιν νοεῖ,
 οὐκ ἔστ' ἐπαίνου τοῦτον ἐξ ἐμοῦ τυχεῖν. 665

ἀλλ' ὃν πόλις στήσειε, τοῦδε χρὴ κλύειν
 καὶ σμικρὰ καὶ δίκαια καὶ τάναντία.
 καὶ τοῦτον ἂν τὸν ἄνδρα θαρσοῖην ἐγὼ *ἔχω ἀπειθαρχῶ*

καλῶς μὲν ἄρχειν, εὖ δ' ἂν ἄρχεσθαι θέλειν,
 δορὸς τ' ἂν ἐν χειμῶνι προστεταγμένον 670
 μένειν δίκαιον ἀγαθὸν παραστάτην.

ἀναρχίας δὲ μεῖζον οὐκ ἔστιν κακόν·
 αὕτη πόλεις ὄλλουσιν, ἢ δ' ἀναστάτους
 οἴκους τίθησιν, ἢ δε συμμάχου δορὸς
 τροπᾶς καταρρήγνυσι· τῶν δ' ὀρθουμένων 675

σφάζει τὰ πολλὰ σώμαθ' ἢ πειθαρχία.
 οὕτως ἀμυντέ' ἐστὶ τοῖς κοσμουμένοις,
 κούτοι γυναικὸς οὐδαμῶς ἡσσητέα· *ἀρῶμαι κατὰ τὴν νόμον*
 κρεῖσσον γὰρ, εἴπερ δεῖ, πρὸς ἀνδρὸς ἐκπεσεῖν, *ἡ γὰρ ἐν αὐτῇ πόλει*

κοῦκ ἂν γυναικῶν ἤσσονες καλοίμεθ' ἄν. 680

XO.

ἤμῃν μὲν, εἰ μὴ τῷ χρόνῳ κεκλέμμεθα,
λέγειν φρονούντως ὧν λέγεις δοκεῖς πέρι.

AI.

πάτερ, θεοὶ φύουσιν ἀνθρώποις φρένας,
πάντων ὅσ' ἔστι χρημάτων ὑπέρτατον.
ἐγὼ δ' ὅπως σὺ μὴ λέγεις ὀρθῶς τάδε,
οὔτ' ἂν δυναίμην μῆτ' ἐπιστάμην λέγειν.

685
ἔχωμαι να
πνεύσω

γένοιτο μεντὰν χᾶτέρῳ καλῶς ἔχον.
σοῦ δ' οὖν πέφυκα πάντα προσκοπεῖν, ὅσα
λέγει τις ἢ πράσσει τις ἢ ψέγειν ἔχει·

τὸ γὰρ σὸν ὄμμα δεινὸν ἀνδρὶ δημότῃ ·

690

λόγοις τοιούτοις, οἷς σὺ μὴ τέρψῃ κλύων·

ἔμοι δ' ἀκούειν ἔσθ' ὑπὸ σκότου τάδε,

τὴν παῖδα ταύτην οἷ' ὀδύρεται πόλις,

πασῶν γυναικῶν ὡς ἀναξιοτάτῃ

κάκιστ' ἀπ' ἔργων εὐκλεεστάτων φθίνει·

695

ἦ τις τὸν αὐτῆς αὐτάδελφον ἐν φοναῖς

πεπτῶτ' ἄθραπτον μῆθ' ὑπ' ὠμηστῶν κυνῶν

εἷας' ὀλέσθαι μῆθ' ὑπ' οἰωνῶν τινος·

οὐχ ἦδε χρυσῆς ἀξία τιμῆς λαχεῖν ;

τοιᾶδ' ἐρεμνὴ σῖγ' ὑπέρχεται φάτις.

ἔμοι δὲ σοῦ πράσσοντος εὐτυχῶς, πάτερ,

οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτῆμα τιμιώτερον·

τί γὰρ πατρός θάλλοντος εὐκλείας τέκνοις

ἄγαλμα μεῖζον ἢ τί πρὸς παίδων πατρί ;

μῆ νυν ἐν ἦθος μῦνον ἐν σαυτῷ φόρει,

ὡς φῆς σὺ, κοῦδὲν ἄλλοι, τοῦτ' ὀρθῶς ἔχειν·

ὅστις γὰρ αὐτὸς ἢ φρονεῖν μόνος δοκεῖ

ἢ γλῶσσαν, ἢν οὐκ ἄλλος, ἢ ψυχὴν ἔχειν,

οὔτοι διαπτυχθέντες ὠφθησαν κενοί.

ἄλλ' ἀνδρα, κεῖ τις ἢ σοφός, τὸ μανθάνειν

710

πόλλ' αἰσχρὸν οὐδὲν καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν.

*καὶ μὴ ἐπι-σφω-
μησι δὲ σφωρησι*

ὄραξ παρὰ ρείθροισι χειμάρροισι ὅσα
δένδρων ὑπέικει, κλῶνας ὡς ἐκσώζεται,

*ὑποχωρῶν
ὅσα ἀνθίσταται
ἕρποντα*

τὰ δ' ἀντιτείνοντ' αὐτόπρεμν' ἀπόλλυται.

715

αὕτως δὲ ναὸς ὅστις ἐγκρατῆ πόδα

τείνας ὑπέικει μηδέν, ὑπτίους κάτω

στρέψας τὸ λοιπὸν σέλμασιν ναυτίλλεται.

ἀλλ' εἶκε θυμῷ καὶ μετάστασιν δίδου.

*κὼδὸν ἔχει μῆνιν
δὴ καὶ ἀποβλήσει
ἐπὶ τῷ θυμῷ*

γνώμη γὰρ εἴ τις κάπ' ἐμοῦ νεωτέρου

πρόσεστι, φήμ' ἐγώ γε πρῆβειν πολὺ

720

φῦναι τιν' ἀνδρα πάντ' ἐπιστήμης πλέων·

*ἔχει τὸν θυμὸν
δὴ καὶ ἀποβλήσει
ἐπὶ τῷ θυμῷ*

εἰ δ' οὖν, φιλεῖ γὰρ τοῦτο μὴ ταύτῃ ῥέπειν,

καὶ τῶν λεγόντων εὖ καλὸν τὸ μαυθάνειν.

ῥέπειν

XO.

ἀναξ, σέ τ' εἰκός, εἴ τι καίριον λέγει,

μαθεῖν, σέ τ' αὖ τοῦδ'· εὖ γὰρ εἴρηται διπλῆ.

725

KP.

οἱ τηλικοῖδε καὶ διδαξόμεσθα δὴ

φρονεῖν ὑπ' ἀνδρὸς τηλικούδε τὴν φύσιν;

ἕτοιμοι

AI.

μηδὲν τὸ μὴ δίκαιον· εἰ δ' ἐγὼ νέος,

οὐ τὸν χρόνον χρὴ μᾶλλον ἢ τάργα σκοπεῖν.

αὐσεβῶντος

KP.

ἔργον γὰρ ἐστὶ τοὺς ἀκοσμοῦντας σέβειν;

730

AI.

οὐδ' ἂν κελεύσαιμι εὐσεβεῖν ἐς τοὺς κακοὺς.

KP.

οὐχ ἦδε γὰρ τοιαῦδ' ἐπιείληπται νόσω;

ἔχει τὸν θυμὸν

AI.

οὐ φησι Θήβης τῆσδ' ὁμόπτολις λεώς.

δρμησὶ

KP.

πόλις γὰρ ἡμῖν, ἀμὲ χρὴ τάσσειν, ἐρεῖ;

AI.

ὄραξ τόδ' ὡς εἴρηκας ὡς ἄγαν νέος;

735

KP.

ἄλλω γὰρ ἢ μοι χρὴ με τῆσδ' ἄρχειν χθονός;

AI.

πόλις γὰρ οὐκ ἔσθ', ἦτις ἀνδρὸς ἔσθ' ἑνός.

KP.

οὐ τοῦ κρατοῦντος ἢ πόλις νομίζεται;

καρπύεται

AI.

καλῶς ἐρήμης γ' ἂν σὺ γῆς ἄρχοις μόνος.

KP.

ὅδ', ὡς ἔοικε, τῆ γυναικὶ συμμαχεῖ.

740

AI.

εἶπερ γυνή σὺ σοῦ γὰρ οὖν προκίδομαι.

*καὶ αὐτὸ δὲ σφ-
ταίνει*

- ΚΡ. ὦ παγκάκιστε, διὰ δίκης ἰὼν πατρί ;
 ΑΙ. οὐ γὰρ δίκαιά σ' ἔξαμαρτάνονθ' ὀρώ. *παράβασις ἀποστασίας*
 ΚΡ. ἀμαρτάνω γὰρ τὰς ἐμὰς ἀρχὰς σέβων ;
 ΑΙ. οὐ γὰρ σέβεις, τιμὰς γε τὰς θεῶν πατῶν.
 ΚΡ. ὦ μιαιφόν ἦθος καὶ γυναικὸς ὕστερον. *ἐπέκειντο χαρὰν*
 ΑΙ. οὐ τῶν ἔλοις ἦσσω γε τῶν αἰσχυρῶν ἐμέ.
 ΚΡ. ὁ γοῦν λόγος σοι πᾶς ὑπὲρ κείνης ὅδε.
 ΑΙ. καὶ σοῦ γε κάμοῦ καὶ θεῶν τῶν νερτέρων.
 ΚΡ. ταύτην ποτ' οὐκ ἔσθ' ὡς ἔτι ζῶσαν γαμεῖς. 750
 ΑΙ. ἦδ' οὖν θανεῖται καὶ θανοῦσ' ὀλεῖ τινα.
 ΚΡ. ἦ κάπαπειλῶν ὧδ' ἐπεξέρχη θρασύς ; *καὶ τὴν ἀσπίδα ἔρχεται ἐπ' αὐτὴν*
 ΑΙ. τίς δ' ἔστ' ἀπειλὴ πρὸς κενὰς γνῶμας λέγειν ; *ἀνίπτε*
 ΚΡ. κλαίων φρενώσεις, ὧν φρενῶν αὐτὸς κενός. *καὶ τὴν ἀσπίδα ἔρχεται ἐπ' αὐτὴν*
 ΑΙ. εἰ μὴ πατὴρ ἦσθ', εἶπον ἂν σ' οὐκ εὖ φρονεῖν. 755
 ΚΡ. γυναικὸς ὧν δούλευμα, μὴ κώτιλλέ με. *ὄργων*
 ΑΙ. βούλει λέγειν τι καὶ λέγων μηδὲν κλύειν ;
 ΚΡ. ἄληθες ; ἀλλ' οὐ, τόνδ' Ὀλυμπον, ἴσθ' ὅτι,
 χαίρων ἐπὶ ψόγοισι δεννάσεις ἐμέ.
 ἄγετε τὸ μῖσος, ὡς κατ' ὄμματ' αὐτίκα 760
 παρόντι θνήσκη πλησία τῶ νυμφίω.
 ΑΙ. οὐ δῆτ' ἔμοιγε, τοῦτο μὴ δόξης ποτέ,
 οὔθ' ἦδ' ὀλεῖται πλησία, σὺ τ' οὐδαμὰ
 τοῦμόν προσόψει κρατ' ἐν ὀφθαλμοῖς ὀρῶν,
 ὡς τοῖς θέλουσι τῶν φίλων μαίνῃ ξυνών. 765
 ΧΟ. ἀνήρ, ἀναξ, βέβηκεν ἐξ ὀργῆς ταχύς·
 νοῦς δ' ἐστὶ τηλικούτος ἀλγήσας βαρύς.
 ΚΡ. δράτω, φρονεῖτω μεῖζον ἢ κατ' ἄνδρ' ἰών·
 τῷ δ' οὖν κόρα τῷδ' οὐκ ἀπαλλάξει μόρου.
 ΧΟ. ἄμφω γὰρ αὐτῷ καὶ κατακτεῖναι νοεῖς ; 770
 ΚΡ. οὐ τὴν γε μὴ θιγοῦσαν· εὖ γὰρ οὖν λέγεις.
 ΧΟ. μόρω δὲ ποίω καὶ σφε βουλευὴ κτανεῖν ;

ΚΡ. ἄγων ἐρήμος ἔνθ' ἂν ἤ βροτῶν στίβος
 κρύψω πετρώδει ζῶσαν ἐν κατώρυχι,
 φορβῆς τοσοῦτον ὡς ἄγος μόνον προθεῖς, 775
 ὅπως μίασμα πᾶσ' ὑπεκφύγη πόλις.
 κάκει τὸν Ἄιδην, ὃν μόνον σέβει θεῶν,
 αἰτουμένη που τεύξεται τὸ μὴ θανεῖν,
 ἣ γνώσεται γοῦν ἀλλὰ τηνικαῦθ', ὅτι
 πόνος περισσός ἐστι τὰν Ἄιδου σέβειν. 780

ΧΟΡΟΣ

στροφή Ἔρωσ ἀνίκατε μάχαν,
 Ἔρωσ ὃς ἐν κτήμασι πίπτεις,
 ὃς ἐν μαλακαῖς παρειαῖς
 νεάνιδος ἐννυχεύεις,
 φοιτᾶς δ' ὑπερπόντιος ἐν τ' ἀγρονόμοις
 [αὐλαῖς· 785
 καί σ' οὔτ' ἀθανάτων φύξιμος οὐδεὶς
 οὔθ' ἀμερίων σέ γ' ἀνθρώπων· ὁ δ' ἔχων
 [μέμνηεν. 790

ἀντιστρ. σὺ καὶ δικαίων ἀδίκους
 φρένας παρασπᾶς ἐπὶ λῶβα·
 σὺ καὶ τότε νεῖκος ἀνδρῶν
 ξύναιμον ἔχεις ταράξας.
 νικᾷ δ' ἐναργῆς βλεφάρων ἕμερος εὐλέκτρον 795
 νύμφας, τῶν μεγάλων πάρεδρος ἐν ἀρχαῖς
 θεσμῶν· ἄμαχος γὰρ ἐμπαίζει θεὸς
 [Ἀφροδίτα. 800
 νῦν δ' ἤδη γὰρ καὶ τὸς θεσμῶν
 ἔξω φέρομαι τὰδ' ὄρων, ἴσχειν δ'
 οὐκέτι πηγᾶς δύναμαι δακρύων,
 τὸν παγκοίταν ὅθ' ὄρω θάλαμον
 τήνδ' Ἀντιγόνην ἀνύτουσαν.

- AN. στρ. α' ὄρατ' ἔμ', ὧ γὰρ πατρίας πολῖται,
 τὰν νεάταν ὁδὸν
 στείχουσιν, νεάτον δὲ φέγ-
 γος λεύσσουσαν ἀελίου,
 κοῦποτ' αἰθις· ἀλλά μ' ὁ παγ- 810
 κίτας Ἄιδας ζῶσαν ἄγει
 τὰν Ἀχέροντος
 ἀκτάν, οὐθ' ὑμεναίων
 ἔγκληρον οὐτ' ἐπινυμφιδίος
 πῶ μέ τις ὕμνος 815
 ὕμνησεν, ἀλλ' Ἀχέροντι νυμφεύσω.
- XO. οὐκοῦν κλεινὴ καὶ ἔπαινον ἔχουσ'
 ἐς τόδ' ἀπέρχη κεῦθος νεκύων,
 οὔτε φθινάσιν πληγεῖσα νόσοις
 οὔτε ξιφέων ἐπίχειρα λαχοῦσ', 820
 ἀλλ' αὐτόνομος, ζῶσα μόνη δὴ
 θνατῶν Ἀΐδαν καταβήση.
- AN. ἀντ. α' ἤκουσα δὴ λυγροτάταν ὀλέσθαι
 τὰν Φρυγίαν ξέναν
 Ταντάλου Σιπύλῳ πρὸς ἄ- 825
 κρω, τὰν κισσὸς ὡς ἀτενῆς
 πετραία βλάστα δάμασεν· *διωξίθωσε*
 καὶ νιν ἕμβροι ταχομέναν, *ἡραίων*
 ὡς φάτις ἀνδρῶν,
 χιών τ' οὐδαμὰ λείπει, 830
 τέγγει δ' ὑπ' ὀφρύσι παγκλαύτοις
 δειράδας· ἄ με (ἦ)
 δαίμων ὁμοιοτάταν κατευνάζει.
- XO. ἀλλὰ θεός τοι καὶ θεογεννῆς,
 ἡμεῖς δὲ βροτοὶ καὶ θνητογενεῖς. 835

καίτοι φθιμένα μέγα τάκοῦσαι
 τοῖς ἰσοθέοις ἔγκληρα λαχεῖν
 ζῶσαν καὶ ἔπειτα θανοῦσαν.

- AN. στρ. β' οἶμοι γελῶμαι. τί με, πρὸς θεῶν πατρῶων, 840
 οὐκ οἰχομέναν ὑβρίζεις, ἀλλ' ἐπίφαντον ;
 ὦ πόλις, ὦ πόλεως
 πολυκτῆμονες ἄνδρες·
 ἰὼ Διρκαῖαι κρῆναι
 Θήβας τ' εὐαρμάτου ἄλσος, ἔμπας 845
 ξυμμάρτυρας ὕμῳ ἐπικτῶμαι,
 οἷα φίλων ἄκλαυτος, οἷοις νόμοις
 πρὸς ἔργμα τυμβόχωστον ἔρχομαι τάφου πο-
 [ταινίου·
 ἰὼ δύστανος,
 οὔτ' ἐν βροτοῖσιν οὔτ' ἐν νεκροῖσιν 850
 μέτοιχος, οὐ ζῶσιν οὐ θανοῦσιν.

- XO. προβαῖσ' ἐπ' ἔσχατον θράσους
 ὑψηλὸν ἐς Δίκας βάθρον
 προσέπεσες, ὦ τέκνον. 855
 πατρῶον δ' ἐκτίνεις τιν' ἄθλον.

- AN. ἀντ. β' ἔψαυσας ἀλγεινοτάτας ἐμοὶ μερίμνας,
 πατρός τριπόλιστον οἶτον τοῦ τε πρόπαντος
 ἀμετέρου πότμου 860
 κλεινοῖς Λαβδακίδαισιν.
 ἰὼ ματρῶναι λέκτρων
 ἄται κοιμήματά τ' αὐτογέννητ'
 ἐμῶ πατρὶ δυσμόρου ματρός, 865
 οἷων ἐγὼ ποθ' ἄ ταλαίφρων ἔφυν·

πρὸς οὓς ἀραῖος, ἄγαμος, ἄδ' ἐγὼ μέτοικος
[ἔρχομαι.

ἰὼ δυσπότημων,
κασίγνητε, γάμων κυρήσας, 870
θανῶν ἔτ' οὔσαν κατήναρές με.

ΧΟ. σέβειν μὲν εὐσέβειά τις·
κράτος δ', ὅτω κράτος μέλει,
παραβατὸν οὐδαμᾶ πέλει.
σέ δ' αὐτόγνωτος ὦλεσ' ὀργά. 875

AN. ^{επιφθ.} ἀκλαυτος, ἀφιλος, ἀνυμέναιος ταλαίφρων
[ἄγομαι
τάνδ' ἐτοίμαν ὁδόν.
οὐκέτι μοι τόδε λαμπάδος ἱερὸν ὄμμα 880
θέμις ὄρα̃ν ταλαίνα,
τὸν δ' ἐμὸν πότμον ἀδάκρυτον οὐδεὶς φίλων
[στενάζει.

ΚΡ. ἄρ' ἴστ' αἰοιδᾶς καὶ γόους πρὸ τοῦ θανεῖν
ὡς οὐδ' ἂν εἷς παύσαιτ' ἂν, εἰ χρεῖη, λέγων ;
οὐκ ἄξεθ' ὡς τάχιστα ; καὶ κατηρεφεῖ 885
τύμβῳ περιπτύξαντες, ὡς εἴρηκ' ἐγὼ, *αὐτοκτείνω*
ἄφετε μόνην ἐρῆμον, εἴτε χρῆ̃ θανεῖν
εἴτ' ἐν τοιαύτῃ ζῶσα τυμβεύειν στέγη·
ἡμεῖς γὰρ ἀγνοῖ τοῦπὶ τήνδε τὴν κόρην·
μετοικίας δ' οὖν τῆς ἄνω στερήσεται. 890

AN. ᾧ τύμβος, ᾧ νυμφεῖον, ᾧ κατασκαφῆς *ὑπόμνος.*
οἴκησις αἰίφρουρος, οἷ̃ πορευόμεαι
πρὸς τοὺς ἐμαυτῆς, ᾧ ἀριθμὸς ἐν νεκροῖς
πλεῖστον δέδεκται Φερσέφασσ' ὀλωλότων·
αὐτοκτείνω
ᾧν λιοισθία ἄγὼ καὶ κάκιστα δὴ μακρῶ̃ 895
κάτειμι, πρίν μοι μοῖραν ἐξήκειν βίου.

ἐλθοῦσα μέντοι κάρτ' ἐν ἐλπίσιν τρέφω
 φίλη μὲν ἤξειν πατρί, προσφιλῆς δὲ σοί,
 μῆτερ, φίλη δὲ σοί, κασίγνητον κάρα·
 ἐπεὶ θανόντας αὐτόχειρ ὑμᾶς ἐγὼ
 ἔλουσα κἀκόσμησα κἀπιτυμβίους

900

χοᾶς ἔδωκα, νῦν δέ, Πολύνεικες, τὸ σὸν
 δέμας περιστέλλουσα τοιάδ' ἄρνυμαι.
 καίτοι σ' ἐγὼ ἔτιμησα τοῖς φρονοῦσιν εὖ.
 οὐ γάρ ποτ' ἄν, εἰ τέκν', ὦν μήτηρ ἔφυν,
 οὔτ' εἰ πόσις μοι κατθανὼν ἐτήκετο,
 βία πολιτῶν τόνδ' ἂν ἠρόμην πόνον.

905

τίνος νόμου δὴ ταῦτα πρὸς χάριν λέγω ;
 πόσις μὲν ἂν μοι κατθανόντος ἄλλος ἦν,
 καὶ παῖς ἀπ' ἄλλου φωτός, εἰ τοῦδ' ἤμπλακον,
 μητρὸς δ' ἐν Ἄιδου καὶ πατρὸς κεκευθότιον
 οὐκ ἔστ' ἀδελφὸς ὅστις ἂν βλάστοι ποτέ.

910

τοιῶδε μέντοι σ' ἐκπροτιμήσασ' ἐγὼ
 νόμῳ, Κρέοντι ταῦτ' ἔδοξ' ἀμαρτάνειν
 καὶ δεινὰ τολμαῖν, ὧ κασίγνητον κάρα.

915

καὶ νῦν ἄγει με διὰ χερῶν οὕτω λαβὼν
 ἄλεκτρον, ἀνυμέναιον, οὔτε του γάμου
 μέρος λαχοῦσαν οὔτε παιδείου τροφῆς,
 ἀλλ' ὧδ' ἐρήμος πρὸς φίλων ἢ δύσμορος
 ζῶσ' ἐς θανόντων ἔρχομαι κατασκαφάς·
 ποίαν παρεξελθοῦσα δαιμόνων δίκην ;

920

τί χρή με τὴν δύστηνον ἐς θεοὺς ἔτι
 βλέπειν ; τί ν' αὐδᾶν ξυμμάχων ; ἐπεὶ γε δὴ
 τὴν δυσσέβειαν εὐσεβοῦσ' ἐκτησάμην.
 ἀλλ' εἰ μὲν οὖν τάδ' ἐστὶν ἐν θεοῖς καλά,
 παθόντες ἂν ξυγγνοῖμεν ἡμαρτηκότες.
 εἰ δ' οἶδ' ἀμαρτάνουσι, μὴ πλείω κακὰ

925

- πάθοιεν ἢ καὶ δρῶσιν ἐκδίκως ἐμέ. ^{ἀδίκως}
- XO. ἔτι τῶν αὐτῶν ἀνέμων αὐταὶ ^{αἱ γὰρ αἱ φησὶ καὶ ἐξέφυγαν}
 ψυχῆς ριπαὶ τήνδε γ' ἔχουσιν. 930
- KP. τοιγὰρ τούτων τοῖσιν ἄγουσιν
 κλαύμαθ' ὑπάρξει βραδυτῆτος ὑπερ.
- XO. οἴμοι, θανάτου τοῦτ' ἐγγυτάτω
 τοῦπος ἀφίεται.
- KP. θαρσεῖν οὐδὲν παραμυθοῦμαι,
 μὴ οὐ τάδε ταύτη κατακυροῦσθαι. ^{ἐπιπνευμένη} 935
- AN. ^{φο} ὦ γῆς Θήβης ἄστου πατρῶον
 καὶ θεοὶ προγενεῖς,
 ἄγομαι δὴ κοῦκέτι μέλλω.
 λεύσσετε, Θήβης οἱ κοιρανίδαι, 940
 τὴν βασιλειδᾶν μούνην λοιπήν,
 οἶα πρὸς οἴων ἀνδρῶν πάσχω
 τὴν εὐσεβίαν σεβίσασα. ^{ἰσχυρῶς ἐπέμπε}
- XO. ^{σπρ. α'} ἔτλα καὶ Δανάας οὐράνιον φῶς
 ἀλλάξαι δέμας ἐν χαλκοδέτοις αὐλαῖς· 945
 κρυπτομένα δ' ἐν τυμβήρει θαλάμῳ κατεζεύχθη.
 καίτοι καὶ γενεᾶ τίμιος, ὦ παῖ παῖ,
 καὶ Ζηνὸς ταμιεύεσκε γονὰς χρυσορύτους. 950
 ἀλλ' ἄ μοιριδία τις δύνασις δεινὰ·
 οὔτ' ἄν νιν ὄλβος οὔτ' Ἄρης,
 οὐ πύργος, οὐχ ἀλίχτυποι
 κελαιναὶ νᾶες ἐκφύγοιεν.
- ^{ἀντ. α'} ζεύχθη δ' ὀξύχολος παῖς ὁ Δρύαντος, 955
 Ἕδωνῶν βασιλεύς, κερτομίσις ὄργαις,
 ἐκ Διονύσου πετρώδει κατάφαρκτος ἐν δεσμῶ·
 οὔτω τᾶς μανίας δεινὸν ἀποστάζει
 ἀνθηρόν τε μένος· κεῖνος ἐπέγνω μανίας 960

ψαύων τὸν θεὸν ἐν κερτομίοις γλώσσαις.
παύεσκε μὲν γὰρ ἐνθέους
γυναῖκας εὐίον τε πῦρ,
φιλαύλους τ' ἠρέθιζε Μούσας.

965

παρὰ δὲ Κυανέων πελαγέων διδύμας ἄλός
ἄκται Βοσπόριαι ἰδ' ὁ Θρηγκῶν ἄξενος
Σαλμυδησός, ἕν' ἀγχίπολις Ἄρης
δισσοῖσι Φινεΐδαις
εἶδεν ἄρατὸν ἔλκος
τυφλωθὲν ἐξ ἀγρίας δάμαρτος
ἄλαδὸν ἀλαστόροισιν ὀμμάτων κύκλοις,
ἄραχθέντων ὑφ' αἱματηραῖς
χείρεσσι καὶ κερκίδων ἀκμαῖσιν.

970

975

κατὰ δὲ ταχόμενοι μέλεσι μελέαν πάθαν
κλαῖον, ματρὸς ἔχοντες ἀνύμφευτον γονάν.
ἅ δὲ σπέρμα μὲν ἀρχαιογόνων
ἄντασ' Ἐρεχθεῖδᾶν,
τηλεπόροις δ' ἐν ἄντροις
τρέφη θυέλλαισιν ἐν πατρῶαις
Βορεᾶς ἄμιππος ὀρθόποδος ὑπὲρ πάγου
θεῶν παῖς· ἀλλὰ κάπ' ἐκείνα
Μοῖραι μακράωνες ἔσχον, ὦ παῖ.

980

985

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Θήβης ἀνακτες, ἤχομεν κοινὴν ὁδὸν
δύ' ἐξ ἑνὸς βλέποντε· τοῖς τυφλοῖσι γὰρ
αὕτη κέλευθος ἐκ προηγητοῦ πέλει.
τί δ' ἔστιν, ὦ γεραῖε Τειρεσία, νέον ;
ἐγὼ διδάξω, καὶ σὺ τῷ μάντει πιθοῦ.

ὁδὸ ἀρμόζει
μὲ ὁδοῦ

990

KP.
TEI.

- ΚΡ. οὔκουν πάρος γε σῆς ἀπεστάτου φρενός.
 ΤΕΙ. τοιγάρ δι' ὀρθῆς τήνδ' ἔναυκλήρεις πόλιν. *ἡδὲ τὸ αὐτὸ ἀμφὶ τῆς πόλεως*
- ΚΡ. ἔχω πεπονηθῶς μαρτυρεῖν ὄνησιμα.
 ΤΕΙ. φρόνει βεβῶς αὖ νῦν ἐπὶ ξυροῦ τύχης. *995*
- ΚΡ. τί δ' ἔστιν ; ὡς ἐγὼ τὸ σὸν φρίσσω στόμα.
 ΤΕΙ. γνώση, τέχνης σημεῖα τῆς ἐμῆς κλύων.
 ἐς γὰρ παλαιὸν θᾶκον ὀρνιθοσκόπον *ἔδρα*
 ἕζων, ἔν' ἦν μοι παντὸς οἰωνοῦ λιμῆν, *μαθητὴν ἐνδὲ*
 ἀγνώτ' ἀκούω φθόγγον ὀρνίθων, κακῶ *1000*
 κλάζοντας οἴστρω καὶ βεβαρβαρωμένω· *εὐταρῆς ἀφῆρη*
 καὶ σπῶντας ἐν χηλαῖσιν ἀλλήλους φοναῖς
 ἔγνω· πτερῶν γὰρ ῥοῦβδος οὐκ ἄσημος ἦν.
 εὐθύς δὲ δείσας ἐμπύρων ἐγευόμην *1005*
 βωμοῖσι παμφλέκτοισιν· ἐκ δὲ θυμάτων
 Ἡφαιστος οὐκ ἔλαμπεν, ἀλλ' ἐπὶ σποδῶ *ἕψα*
 μυδῶσα κηκίς μηρίων ἐτήκετο *καὶ καίαντι τὸ σπῶντα*
 κάτυφε κἀνέπτυε, καὶ μετάρσιοι
 χολαὶ διεσπείροντο, καὶ καταρρευεῖς *1010*
 μηροὶ καλυπτῆς ἐξέκειντο πιμελῆς. *αὐτὸν ἔπεισε*
 τοιαῦτα παιδὸς τοῦδ' ἐμάνθανον πάρα,
 φθίνοντ' ἀσήμων ὀργίων μαντεύματα· *ῥῶμα*
 ἐμοὶ γὰρ οὗτος ἡγεμών, ἄλλοις δ' ἐγώ.
 καὶ ταῦτα τῆς σῆς ἐκ φρενὸς νοσεῖ πόλις· *ἔξ αὐτῆς ἐξελθὼν*
 βωμοὶ γὰρ ἡμῖν ἐσχάροι τε παντελεῖς *1015*
 πλήρεις ὑπ' οἰωνῶν τε καὶ κυνῶν βορᾶς
 τοῦ δυσμόρου πεπτῶτος Οἰδίπου γόνου.
 κᾶτ' οὐ δέχονται θυστάδας λιτάς ἔτι
 θεοὶ παρ' ἡμῶν οὐδὲ μηρίων φλόγα, *1020*
 οὐδ' ὄρνις εὐσήμους ἀπορροιβδεῖ βοάς,
 ἀνδροφθόρου βεβρῶτες αἵματος λίπος.
 ταῦτ' οὔν, τέκνον, φρόνησον· ἀνθρώποισι γὰρ

τοῖς πᾶσι κοινόν ἐστι τοῦ ξαμαρτάνειν·

δοξῆς ἀφορτᾶν

ἐπεὶ δ' ἀμάρτη, κείνος οὐκέτ' ἔστ' ἀνήρ

1025

ἄβουλος οὐδ' ἀνολβος, ὅστις ἐς κακὸν

ἀποβουλεύσας

πεσῶν ἀκεῖται μηδ' ἀκίνητος πέλει.

ἐμφορτικῶς μένει ἀναφορῶς

*τὸ ἄχρηστον ἐάντι
θεωρεῖται ἀνόητος*

αὐθαδία τοι σκαιότητ' ὀφλισκάνει.

ἄλλ' εἶχε τῷ θανόντι μηδ' ὀλωλότα

κέντει· τίς ἀλκῆ τὸν θανόντ' ἐπικτανεῖν ;

*ἀπὸ κείνου
1030 ἀνθρώπου*

*ἐπιφέρει τὸ ἀφίερτον
ἐν*

εὔ σοι φρονήσας εὔ λέγω· τὸ μανθάνειν δ'

ἀν δὲ γέρον ἀφ' ἑσ.

ἥδιστον εὔ λέγοντος, εἰ κέρδος φέρει.

KP.

ὦ πρέσβυ, πάντες ὥστε τοξόται σκοποῦ

δοξῆς ἐν ἡρώεσσιν

ἀμαρτωλοῦ

τοξεύετ' ἀνδρὸς τοῦδε, κούδὲ μαντικῆς

*ἐμφορτικῶς
1035*

ἄπρακτος ὑμῖν εἰμι· τῶν δ' ὑπαὶ γένους

ἀμαρτωλῶν ἐμφορτικῶς

ἐξημπόλημαι κάμπεφόρτισμαι πάλοι.

κερδαίνετ', ἐμπολάτε τὰ πὸ Σάρδεων

ἐμφορτικῶς

ἤλεκτρον, εἰ βούλεσθε, καὶ τὸν Ἰνδικὸν

χρυσόν, τάφω δ' ἐκεῖνον οὐχὶ κρύψετε,

οὐδ' εἰ θέλουσ' οἱ Ζηνὸς αἰετοὶ βορὰν

1040

φέρειν νιν ἀρπάζοντες ἐς Διὸς θρόνους,

ὡς ἐμφορτικῶς

οὐδ' ὡς μίασμα τοῦτο μὴ τρέσας ἐγὼ

θάπτειν παρήσω κείνον· εὔ γὰρ οἶδ', ὅτι

θεοὺς μιαίνειν οὔτις ἀνθρώπων σθένει.

πίπτουσι δ', ὦ γεραιῆ Τειρεσία, βροτῶν

*ἐμφορτικῶς
1045*

χοῖ πολλὰ δεινοὶ πτώματ' αἰσχρ', ὅταν λόγους

*ἐμφορτικῶς
καὶ τὸν ἀνθρώπου*

αἰσχροὺς καλῶς λέγωσιν τοῦ κέρδους χάριν.

TEI.

φεῦ·

ἄρ' οἶδεν ἀνθρώπων τις, ἄρα φράζεται ;

ἐμφορτικῶς ἐν ἀνθρώποις

KP.

τί χρῆμα ; ποῖον τοῦτο πάγκοινον λέγεις ;

ἐμφορτικῶς

TEI.

ὅσφ κράτιστον κτημάτων εὐβουλία ;

1050

KP.

ὅσφ περ, οἶμαι, μὴ φρονεῖν πλειίστη βλάβη.

TEI.

ταύτης σὺ μέντοι τῆς νόσου πλήρης ἔφυς.

KP.

οὐ βούλομαι τὸν μάντιν ἀντειπεῖν κακῶς.

- ΤΕΙ. καὶ μὴν λέγεις, ψευδῆ με θεσπίζειν λέγων.
 ΚΡ. τὸ μαντικὸν γὰρ πᾶν φιλάργυρον γένος. 1055
 ΤΕΙ. τὸ δ' ἐκ τυράννων αἰσχροκέρδειαν φιλεῖ.
 ΚΡ. ἄρ' οἴσθα ταγούς ὄντας, ἀν' λέγῃς λέγων ; *ἢ τίς τῶν ἰσθμίων μὴν ἔχει ἀρχὴν*
 ΤΕΙ. οἶδ'· ἐξ ἔμοῦ γὰρ τήνδ' ἔχεις σώσας πόλιν.
 ΚΡ. σοφὸς σὺ μάντις, ἀλλὰ τὰδικεῖν φιλῶν.
 ΤΕΙ. ὄρσεις με τὰκίνητα διὰ φρενῶν φράσαι. 1060
 ΚΡ. κίνει, μόνον δὲ μὴ 'πὶ κέρδεσιν λέγων.
 ΤΕΙ. οὕτω γὰρ ἤδη καὶ δοκῶ τὸ σὸν μέρος ;
 ΚΡ. ὡς μὴ 'μπολήσων ἴσθι τὴν ἐμὴν φρένα. *εὐκρίτης μὲν.*
 ΤΕΙ. ἀλλ' εὖ γέ τοι κάτισθι μὴ πολλοὺς ἔτι
 τρόχους ἀμιλλητῆρας ἡλίου τελῶν, 1065
ἐν οἷσι τῶν σῶν αὐτὸς ἐκ σπλάγχχνων ἕνα
 νέκυν νεκρῶν ἀμοιβὸν ἀντιδούς ἔση, *ἀνὴρ πρῶτος*
 ἀνθ' ὧν ἔχεις μὲν τῶν ἄνω βαλῶν κάτω
 ψυχὴν τ' ἀτίμως ἐν τάφῳ κατῴκισας,
 ἔχεις δὲ τῶν κάτωθεν ἐνθάδ' αὐθραῶν 1070
ἀμοιβὸν, ἀκτέριστον, ἀνόσιον νέκυν.
 ὧν οὔτε σοὶ μέτεστιν οὔτε τοῖς ἄνω
 θεοῖσιν, ἀλλ' ἐκ σοῦ βιάζονται τάδε. *ἐπισημασμένης*
ἐπισημασμένης
 τούτων σε λωβητῆρες ὑστεροφθόροι
 λοχῶσιν Ἄιδου καὶ θεῶν Ἐρινύες, 1075
 ἐν τοῖσιν αὐτοῖς τοῖσδε ληφθῆναι κακοῖς.
καὶ ταῦτ' ἄθρησον εἰ κατηργυρωμένοις
 λέγω· φανεῖ γάρ, οὐ μακροῦ χρόνου τριβῆ,
 ἀνδρῶν γυναικῶν σοῖς δόμοις καυκύματα. *ἀφ' ἑσέως*
 ἐχθραὶ δὲ πᾶσαι συνταράσσονται πόλεις,
 ὅσων σπαράγματ' ἢ κύνες καθήγγισαν 1080
 ἢ θῆρες ἢ τις πτηνὸς οἰωνός, φέρων
 ἀνόσιον ὄσμην ἐστιοῦχον ἐς πόλιν.
 τοιαυτὰ σου, λυπεῖς γάρ, ὥστε τοξότης,

- ἀφ᾿ἡκα θυμῷ καρδίας τοξεύματα *νοσηρία ἀλαφροὶ βέλη*
 βέβαια, τῶν σὺ θάλπος οὐχ ὑπεκδραμῆ. *1085*
 ᾧ παῖ, σὺ δ' ἡμᾶς ἄπαγε πρὸς δόμους, ἵνα
 τὸν θυμὸν οὗτος ἐς νεωτέρους ἀφῆ, *ἡρώδης*
 καὶ γυνῶ τρέφειν τὴν γλῶσσαν ἡσυχωτέραν
 τὸν νοῦν τ' ἀμείνω τῶν φρενῶν ἢ νῦν φέρει. *1090*
 XO. ἀνήρ, ἀναξ, βέβηκε δεινὰ θεσπίσας· *ἡρώδης ἰσχυρὸς ἡρώδης ἰσχυρὸς*
 ἐπιστάμεθα δ', ἐξ ὅτου λευκὴν ἐγὼ *ἀφ' ὅτου ἐγὼ αἰὶ καὶ μετὰ*
 τήνδ' ἐκ μελαίνης ἀμφιβάλλομαι τρίχα, *σὺ ἐγὼ καὶ ἀνάστα*
 μὴ πῶ ποτ' αὐτὸν ψεῦδος ἐς πόλιν λακεῖν. *ἡρώδης*
 KR. ἔγνωκα καυτὸς καὶ ταρασσομαι φρένας· *1095*
 τό τ' εἰκαθεῖν γὰρ δεινόν, ἀντιστάντα τε *ἡρώδης*
 ἀτη πατάξαι θυμὸν ἐν δεινῷ πάρα.
 XO. *ἡρώδης* εὐβουλίας δεῖ, παῖ Μενοικέως, Κρέον.
 KR. τί δῆτα χρὴ δρᾶν ; φράζε· πείσομαι δ' ἐγώ.
 XO. ἐλθὼν κόρην μὲν ἐκ κατώρυχος στέγης *ἡρώδης*
 ἄνες, κτίσον δὲ τῷ προκειμένῳ τάφον. *1100*
 KR. καὶ ταῦτ' ἐπαινεῖς καὶ δοκεῖς παρεικαθεῖν ;
 XO. ὅσον γ', ἀναξ, τάχιστα· συντέμνουσι γὰρ *ἡρώδης*
 θεῶν ποδώχεις τοὺς κακόφρονας βλάβαι.
 KR. οἴμοι· μόλις μὲν, καρδίας δ' ἐξίσταμαι *1105*
 τὸ δρᾶν, ἀνάγκη δ' οὐχὶ δυσμαχητέον.
 XO. δρᾶ νυν τάδ' ἐλθὼν μηδ' ἐπ' ἄλλοισιν τρέπε. *ἡρώδης*
 KR. ᾧδ', ὡς ἔχω, στείχομ' ἄν. ἴτ' ἴτ' ὀπάονες, *ἡρώδης*
 οἳ τ' ὄντες οἳ τ' ἀπόντες, ἀξίνας χεροῖν
 ὀρμαῖσθ' ἐλόντες εἰς ἐπόψιον τόπον· *ἡρώδης*
 ἐγὼ δ', ἐπειδὴ δόξα τῆδ' ἐπεστράφη,
 αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ παρῶν ἐκλύσομαι·
 δέδοικα γάρ, μὴ τοὺς καθεστῶτας νόμους
 ἄριστον ἢ σφίζοντα τὸν βίον τελεῖν.
 XO. *στρ. α'* Πολυώνυμε, Καδμείας ἄγαλμα νύμφας *1115*

- καὶ Διὸς βαρυβρεμέτα γένος,
 κλυτὰν δὲ ἀμφέπει
 Ἴταλίαν, μέδεις δὲ
 Παγκοίνοις Ἐλευσινίας 1120
 Δηοῦς ἐν κόλποις,
 ὧ Βακχεῦ, Βακχᾶν μητρόπολιν Θήβαν
 ναιετῶν παρ' ὕδροϊς
 Ἴσμηνοῦ ρεῖθροις ἀγρίου τ'
 ἐπὶ σπορᾷ δράκοντος. 1125
- ἀντιστρ. α' σὲ δ' ὑπὲρ διλόφου πέτρας στέροψ ὄπωπε
 λιγνύς, ἔνθα Κωρύκiai νύμφαι
 στείχουσι Βακχίδες
 Κασταλίας τε νᾶμα· 1130
 καὶ σε Νυσαίων ὀρέων
 κισσῆρεις ὄχθαι
 χλωρά τ' ἀκτὰ πολυστάφυλος πέμπει,
 ἀμβρότων ἐπέων
 εὐαζόντων, Θηβαίας 1135
 ἐπισκοποῦντ' ἀγυιάς.
- στροφή β' τὰν ἐκ πασᾶν τιμᾶς ὑπερτάταν πόλεων
 ματρὶ σὺν κεραυνίᾳ·
 καὶ ὦν, ὡς βιαίας ἔχεται 1140
 πάνδαμος πόλις ἐπὶ νόσου,
 μολεῖν καθαρσίῳ ποδὶ Παρνασσίαν
 ὑπὲρ κλιτῶν ἢ στονόεντα πορθμόν. 1145
- ἀντιστρ. α' ἰὼ πύρπνων ἄστρον χοραγὲ καὶ νυχίω
 φθεγμάτων ἐπίσκοπε,
 παῖ Διὸς γένεθλον, προφάνηθ', 1150
 ὦνάξ, σαῖς ἅμα περιπόλοις
 Θυίαισιν, αἶ σε μαινόμεναι πάννυχοι
 χορεύουσιν τὸν ταμίαν Ἴακχον.

Α Γ Γ Ε Λ Ο Σ

Κάδμου πάροικοι καὶ δόμων Ἀμφίονος, 1155
 οὐκ ἔσθ' ὅποιον στάντ' ἄν ἀνθρώπου βίον
 οὗτ' αἰνέσαιμ' ἄν οὔτε μεμφαίμην ποτέ.
 τύχη γὰρ ὀρθοῖ καὶ τύχη καταρρέπει
 τὸν εὐτυχοῦντα τόντε δυστυχοῦντ' αἰεί,
 καὶ μάντις οὐδεὶς τῶν καθεστώτων βροτοῖς. 1160
 Κρέων γὰρ ἦν ζηλωτός, ὡς ἐμοί, ποτέ,
 σώσας μὲν ἐχθρῶν τήνδε Καδμείαν χθόνα
 λαβῶν τε χώρας παντελῆ μοναρχίαν
 ἠΰθυνε, θάλλων εὐγενεῖ τέκνων σπορᾶ.
 καὶ νῦν ἀφείται πάντα· τὰς γὰρ ἡδονὰς 1165
 ὅταν προδῶσιν ἄνδρες, οὐ τίθημ' ἐγὼ
 ζῆν τοῦτον, ἀλλ' ἔμψυχον ἡγοῦμαι νεκρόν.
 πλούτει τε γὰρ κατ' οἶκον, εἰ βούλει, μέγα
 καὶ ζῆ τύραννον σχῆμ' ἔχων, ἐὰν δ' ἀπῆ
 τούτων τὸ χαίρειν, τ'ἀλλ' ἐγὼ καπνοῦ σκιᾶς 1170
 οὐκ ἄν πριαίμην ἀνδρὶ πρὸς τὴν ἡδονήν.
 τί δ' αὖ τόδ' ἄχθος βασιλέων ἤκεις φέρων ;
 τεθνᾶσιν· οἱ δὲ ζῶντες αἴτιοι θανεῖν.
 καὶ τίς φονεύει ; τίς δ' ὁ κείμενος ; λέγε.
 Αἴμων ὄλωλεν, αὐτόχειρ δ' αἰμάσσεται. 1175
 ΧΟ. πότερα πατράφας ἢ πρὸς οἰκείας χερὸς ;
 ΑΓ. αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ, πατρὶ μηνίσας φόνου.
 ΧΟ. ὦ μάντι, τοῦπος ὡς ἄρ' ὀρθὸν ἦνυσας.
 ΑΓ. ὡς ὦδ' ἐχόντων τῶνδε βουλεύειν πάρα.
 ΧΟ. καὶ μὴν ὀρῶ τάλαιναν Εὐρυδίκην ὁμοῦ 1180
 δάμαρτα τὴν Κρέοντος· ἐκ δὲ δωμάτων
 ἤτοι κλύουσα παιδὸς ἢ τύχη περᾶ.

ΕΥΡΥΔΙΚΗ

ὦ πάντες ἄστοί, τῶν λόγων ἐπησθόμην
 πρὸς ἕξοδον στείχουσα, Παλλάδος θεᾶς
 ὅπως ἰκοίμην εὐγμάτων προσήγορος. 1185

καὶ τυγχάνω τε κλῆθρ' ἀνασπαστοῦ πύλης
 χαλῶσα καὶ με φθόγγος οἰκείου κακοῦ
 βάλλει δι' ὤτων· ὑπτία δὲ κλίνομαι

δεῖσασα πρὸς δμωαῖσι κάποπλήσσομαι. 1190
 ἀλλ' ὅστις ἦν ὁ μῦθος, αὖθις εἶπατε·
 κακῶν γὰρ οὐκ ἄπειρος οὓς' ἀκούσομαι.

ΑΓ.

ἐγώ, φίλη δέσποινα, καὶ παρῶν ἐρῶ
 κοῦδὲν παρήσω τῆς ἀληθείας ἔπος·
 τί γὰρ σε μαλθάσσοιμ' ἄν, ὦν ἐς ὕστερον. 1195

φεῦσται φανούμεθ' ; ὀρθὸν ἀλήθει' αἶε.

ἐγὼ δὲ σῶ ποδαγὸς ἐσπόμεν πόσει
 πεδίον ἐπ' ἄκρον, ἐνθ' ἔκειτο νηλεές
 κυνοσπάρακτον σῶμα Πολυνείκουσ ἔτι·

καὶ τὸν μὲν, αἰτήσαντες ἐνοδίαν θεὸν
 Πλούτωνά τ' ὀργὰς εὐμενεῖς κατασχεθεῖν, 1200

λούσαντες ἀγνὸν λουτρὸν ἐν νεοσπάσιν
 θαλλοῖς, ὃ δὴ ἔλειπτο, συγκατήθρομεν,

καὶ τύμβον ὀρθόκρανον οἰκείας χθονὸς
 χώσαντες αὖθις πρὸς λιθόστρωτον κόρης
 νυμφεῖον Ἄιδου κοῖλον εἰσεβαίνομεν. 1205

φωνῆς δ' ἄπωθεν ὀρθίων κωκυμάτων
 κλύει τις ἀκτέριστον ἀμφὶ παστάδα,

καὶ δεσπότη Κρέοντι σημαίνει μολῶν·
 τῶ δ' ἀθλίας ἄσημα περιβαίνει βοῆς

ἔρποντι μᾶλλον ἄσσον, οἰμῶξας δ' ἔπος 1210
 ἔησι δυσθρήνητον· ὦ τάλας ἐγώ,

ἄρ' εἰμὶ μάντις ; ἄρα δυστυχεστάτην
κέλευθον ἔρω τῶν παρελθουσῶν ὁδῶν ;
παιδὸς με σαίνει φθόγγος· ἀλλὰ, πρόσπολοι,
ἴτ' ἄσσον ὠκεῖς καὶ παραστάντες τάφῳ 1215

ἀθήρησάθ', ἀρμόν χώματος λιθόσπαδῆ
δύντες πρὸς αὐτὸ στόμιον, εἰ τὸν Αἴμονος
φθίγγον συνήμ' ἢ θεοῖσι κλέπτομαι. 1220

τάδ' ἐξ ἀθύμου δεσπότητος κελουσμάτων
ἠθροῦμεν· ἐν δὲ λοισθίῳ τυμβεύματι
τὴν μὲν κρεμαστήν ἀυχένος κατειδομεν,
βρόχῳ μιτῶδει σινδόνης καθημμένην,
τὸν δ' ἀμφὶ μέσση περιπετῆ προσκείμενον,
εὐνῆς ἀποιμῶζοντα τῆς κάτω φθορὰν
καὶ πατρός ἔργα καὶ τὸ δύστηνον λέχος. 1225

ὁ δ' ὡς ὄρα σφε, στυγνὸν οἰμῶξας ἔσω
χωρεῖ πρὸς αὐτὸν κἀνακακώσας καλεῖ·
ὦ τλήμων, οἷον ἔργον εἴργασαι ; τίνα
νοῦν ἔσχες ; ἐν τῷ συμφορᾶς διεφθάρης ;
ἔξελθε, τέκνον, ἰκέσθός σε λίσσομαι. 1230

τὸν δ' ἀγρίοις ὅσοισι παπτήνας ὁ παῖς,
πτύσας προσώπῳ κούδεν ἀντειπών, ξίφους
ἔλκει διπλοῦς κνώδοντας· ἐκ δ' ὀρμωμένου
πατρός φυγαῖσιν ἤμπελακ'· εἶθ' ὁ δύσμορος
αὐτῷ χολωθεῖς, ὥσπερ εἶχ' ἐπενταθεῖς 1235

ἤρεισε πλευραῖς μέσσον ἔγχος, ἐς δ' ὑγρὸν
ἀγκῶν' ἔτ' ἔμφρων παρθένον προσπτύσσεται,
καὶ φυσῶν ὀξεῖαν ἐκβάλλει ῥοήν
λευκῆ παρειᾶ φοινίτου σταλάγματος. 1240

κεῖται δὲ νεκρὸς περὶ νεκρῶ, τὰ νυμφικὰ
τέλη λαχῶν δείλατος ἐν γ' Ἀιδου δόμοις,
δεῖξας ἐν ἀθρώποισι τὴν ἀβουλίαν

- ὅσω μέγιστον ἀνδρὶ πρόσκειται κακόν.
 ΧΟ. τί τοῦτ' ἂν εἰκάσειας ; ἢ γυνὴ πάλιν
 φρουδῆ, πρὶν εἰπεῖν ἔσθλον ἢ κακὸν λόγον. 1245
 ἀσπυθε
 ΑΓ. καυτὸς τεθάμβηκ' ἐλπίσιν δὲ βόσκομαι *εἰμα μισοῦμαι*
ἐλπίσαν
κρυφῶν
 ἄχῃ τέκνου κλύουσιν ἐς πόλιν γόους
 οὐκ ἀξιώσειν, ἀλλ' ὑπὸ στέγῃς ἔσω
 ἀναδύτη
 δμωαῖς προθήσειν πένθος οἰκεῖον στένειν·
 γνώμης γὰρ οὐκ ἄπειρος, ὥσθ' ἀμαρτάνειν. 1250
 ΧΟι οὐκ οἶδ' ἐμοὶ δ' οὖν ἢ τ' ἄγαν σιγῇ βαρῦ *βολευεῖν*
 δοκεῖ προσεῖναι χῆ μάτην πολλὴ βοή.
 ΑΓ. ἀλλ' εἰσόμεθα, μὴ τι καὶ κατάσχετον *μενθὶ ἀφθεῖν*
μενθὶ βωαῖ
 κρυφῇ καλύπτει καρδίᾳ θυμουμένη,
 δόμους παραστείχοντες· εὖ γὰρ οὖν λέγεις· 1255
 καὶ τῆς ἄγαν γὰρ ἔστι που σιγῆς βάρος. *ἢ βωαῖ μενθὶ*
καὶ βωαῖ
 ΧΟ. καὶ μὴν ὄδ' ἀναξ αὐτὸς ἐφήκει
γανειφὸν φησὶ
 μνημ' ἐπίσημον διὰ χειρὸς ἔχων,
 εἰ θέμις εἰπεῖν, οὐκ ἄλλοτρίας
 ἄτης, ἀλλ' αὐτὸς ἀμαρτῶν. 1260
 ΚΡ. στρ. α' ἰὼ φρενῶν δυσφρόνων ἀμαρτήματα
 στερεά, θανατόεντ', *θανατοφόνων*
 ὧ κτανόντας τε καὶ
 θανόντας βλέποντες ἐμφυλτοῦς, *βωαῖ*
 ὧμοι ἐμῶν ἀνολβα βουλευμάτων. 1265
 ἰὼ παῖ, νέος νέφ ξὺν μόρφω,
 αἰαῖ αἰαῖ,
 ἔθανες, ἀπελύθης,
 ἐμαῖς οὐδὲ σαῖσι δυσβουλίαις.
 ΧΟ. οἴμ' ὡς ἕοικας ὀψὲ τὴν δίκην ἰδεῖν. 1270
 ΚΡ. οἴμοι,
 ἔχω μαθὼν δειλῖαιος· ἐν δ' ἐμῷ κάρᾳ
 θεὸς τότ' ἄρα, τότε μέγα βάρος μ' ἔχων *μεγαλὸν βωαῖ*

ἔπαισεν, ἐν δ' ἔσεισεν ἀγρίαις ὁδοῖς,
οἴμοι, λακπάτητον ἀντρέπων χαράν.
φεῦ, φεῦ, ὦ πόνοι βροτῶν δύσπονοι.

ανατίθειν τὴν χερὰ
1275
καρὰ βροτῶν οὐκ

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

ὦ δέσποθ' ὡς ἔχων τε καὶ κεκτημένος,
τὰ μὲν πρὸ χειρῶν τάδε φέρων, τὰ δ' ἐν δόμοις
ἔοικας ἤκειν καὶ τάχ' ὄψεσθαι κακά.

1280

ΚΡ. τί δ' ἔστιν, αὔ; κάκιον ἢ κακῶν ἔτι;

ΕΞ. γυνὴ τέθνηκε, τοῦδε παμμήτωρ νεκροῦ,
δύστηνος, ἄρτι νεοτόμοισι πλήγμασιν.

ΚΡ. *ἀν. α'* ἰὼ ἰὼ δυσκάρητος Ἄιδου λιμῆν,

τί μ' ἄρα, τί μ' ὀλέκεις;

ὦ κακάγγελτά μοι

προπέμφας ἄχη, τίνα θροεῖς λόγον;

αἰαῦ, ὀλωλότ' ἄνδρα ἐπεξεργάσω.

τί φῆς, ὦ παῖ, τίνα λέγεις μοι νέον,

αἰαῦ, αἰαῦ,

σφάγιον ἐπ' ὀλέθρῳ

γυναικεῖον ἀμφικεῖσθαι μόρον;

ΧΟ. ὄραῖν πάρεστιν· οὐ γὰρ ἐν μυχοῖς ἔτι.

ΚΡ. οἴμοι,

κακὸν τόδ' ἄλλο δεύτερον βλέπω τάλας·

τίς ἄρα, τίς με πότμος ἔτι περιμένει;

ἔχω μὲν ἐν χεῖρεσσιν ἄρτίως τέκνον,

τάλας, τὸν δ' ἔναντα προσβλέπω νεκρόν.

φεῦ, φεῦ μάτερ, ἀθλία, φεῦ τέκνον.

ΕΞ. ἦδ' ὀξυθήκτω βωμιά περὶ ξίφει

λύει κελαινὰ βλέφαρα, κωκύσασα μὲν

τοῦ πρὶν θανόντος Μεγαρέως κλεινὸν λάχος,

1285

1290

1295

1300

- αὔθις δὲ τοῦδε, λοίσθιον δὲ σοὶ κακὰς
 πράξεις ἐφουμνήσασα τῷ παιδοκτόνῳ. 1305
- ΚΡ. στρ. β' ἀνέπταν φόβῳ. τί μ' οὐκ ἀνταίαν αἰαῖ, αἰαῖ,
 ἔπαισέν τις ἀμφιθήκτῳ ξίφει ;
 δειλαιοσ ἐγώ, αἰαῖ, 1310
 δειλαία δὲ συγκέκραμαι δῦα.
- ΕΞ. ὡσ αἰτίαν γε τῶνδε κάκείνων ἔχων
 πρὸ τῆς θανούσης τῆσδ' ἐπεσκήπτου μόρων.
- ΚΡ. ποίῳ δὲ κάπελύσατ' ἐν φοναῖς τρόπῳ ;
- ΕΞ. παίσασ' ὑφ' ἧπαρ αὐτόχειρ αὐτήν, ὅπως 1315
 παιδὸς τόδ' ἦσθετ' ὀξυκώκυτον πάθος.
- ΚΡ. ὦμοι μοι, τὰδ' οὐκ ἐπ' ἄλλον βροτῶν
 ἐμᾶς ἀρμόσει ποτ' ἐξ αἰτίας.
 ἐγὼ γάρ σ' ἐγὼ ἵκανον, ἰὼ μέλεος,
 ἐγὼ, φάμ' ἔτυμον· ἰὼ πρόσπολοι, 1320
 ἄγετέ μ' ἐκποδῶν, ἄγετέ μ' ὅτι τάχος
 τὸν οὐκ ὄντα μᾶλλον ἢ μηδένα. 1325
- ΧΟ. κέρδη παραινεῖς, εἴ τι κέρδος ἐν κακοῖς·
 βράχιστα γὰρ κράτιστα τὰν ποσὶν κακά.
- ΚΡ. ἀντ. β' ἴσω ἴτω,
 φανήτω μόρων ὁ κάλλιστ' ἐμῶν
 ἐμοὶ τερμίαν ἄγων ἀμέραν 1330
 ὑπατος· ἴτω ἴτω,
 ὅπως μηκέτ' ἄμαρ ἄλλ' εἰσίδω.
- ΧΟ. μέλλοντα ταῦτα· τῶν προκειμένων τι χρῆ
 πράσσειν· μέλλει γὰρ τῶνδ' ὅτοισι χρῆ μέλειν. 1335
- ΚΡ. ἀλλ' ὦν ἐρῶ μὲν, ταῦτα συγκατηυξάμην.
- ΧΟ. μὴ νυν προσεύχου μηδέν· ὡσ πεπρωμένης
 οὐκ ἔστι θνητοῖς συμφορᾶς ἀπαλλαγῆ.
- ΚΡ. ἄγοιτ' ἂν μάταιον ἄνδρ' ἐκποδῶν,
 ὅσ, ὦ παῖ, σέ τ' οὐχ ἐκὼν κατέκτανον, 1340

σέ τ' αὖ τάνδ' ὦμοι μέλεος, οὐδ' ἔχω
 πρὸς πότερον ἴδω, πᾶ κλιθῶ· πάντα γὰρ
 λέχρια τὰν χεροῖν, τὰ δ' ἐπὶ κρατί μοι 1345
 πότμος δυσκόμιστος εἰσήλατο.

ΧΟ.

πολλῶ τὸ φρονεῖν εὐδαιμονίας
 πρῶτον ὑπάρχει. χρή δέ τά γ' ἔς θεοῦς 1350
 μηδὲν ἀσεπτεῖν· μεγάλοι δὲ λόγοι
 μεγάλας πληγὰς τῶν ὑπεραύχων
 ἀποτείσαντες

γῆρα τὸ φρονεῖν ἐδίδαξαν.

ὄψα δὲ πάλαι, ποῦ δὲ βύθιοι
 οὐκ ἐπέτ' ἄβυσσος ἔσθ' ἄλλοι
 1900
 1901
 1902
 1903
 1904
 1905
 1906
 1907
 1908
 1909
 1910
 1911
 1912
 1913
 1914
 1915
 1916
 1917
 1918
 1919
 1920

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ 1 - 99

α') 1 - 10

Λεξιλογικαί. κοινός = συνδεδεμένος δια κοινῆς καταγωγῆς ἢ συγγενείας, ἰδίως ἐπὶ ἀδελφῶν, ὁμαιμος. **αὐτάδελφος** = ὁ ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων γεννηθεὶς ἀδελφός. **ὁποῖον** = ὁποιονδήποτε. **κάρα**, (τὸ) = κεφαλή. **Ἰσμῆνης κάρα**· περίφρασις εἰς ἐκδήλωσιν ἀγάπης, ἀντί : Ἰσμῆνη. **ἄρ' οἶσθα...** ἡ κανονικὴ πλοκὴ τῶν λέξεων : **ἄρ' οἶσθα ὅ,τι ἐστὶ τῶν ἀπ' Οἰδίπου κακῶν, ὁποῖον οὐχὶ Ζεὺς τελεῖ νῶν ἔτι ζώσαιν ; νῶν**, δοτικὴ ἀντιχαριστικὴ. **ἔτι ζώσαιν** = αἱ ὅποια ἐπιζῶμεν, ὑπολειπόμεθα (μετὰ τὸν θάνατον γονέων καὶ ἀδελφῶν). **ἡ ἄτη** = ἡ ἐκ θείας τιμωρίας σύγχυσις φρενῶν, βλάβη, συμφορὰ. **ἀλγεινός** = λυπηρός. **ἄτερ** = ἄνευ. **ἄτης ἄτερ** (ἐδῶ) = βλαβερόν, καταστρεπτικόν. **αἰσχρόν, ἀτιμον** = πρόξενον αἰσχύνης, ἀτιμίας. **ὁποῖον οὐκ...** ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **ὁποῖον οὐκ ὄπωπα ἐγὼ οὐκ ὄν τῶν σῶν τε κάμῶν κακῶν. τῶν κακῶν** (γεν. διαίρ.). **καὶ νῦν**· μετάβασις ἀπὸ τῆς γενικῆς εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν. **πανδήμῳ πόλει**· ποιητ. ἔκφρασις ἀντὶ τοῦ πάσης τῆ πόλει. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **καὶ νῦν τί ἐστὶν αὐτὸ κήρυγμα τοῦτο, ὃ φασὶ θεῖναι ἄρτίως τὸν στρατηγὸν πανδήμῳ πόλει ; κήρυγμα θεῖναι** = κηρῦσαι, προκηρῦσαι. **στρατηγόν**· ἔνν. τὸν Κρέοντα. **ἔχω** = γνωρίζω. **ἔχεις τι κείσῃκουσας**; σχῆμα πρωθύστερον. **λανθάνω** = διαφεύγω τὴν προσοχὴν. **φίλους** ἔνν. τὸν Πολυνείκη. **ἐχθρῶν**, ἔνν. τὸν Κρέοντα, λόγῳ τοῦ δυσμενοῦς διὰ τὸν Πολυνείκη κηρύγματος.

Πραγματικαί. Ἡ σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Θήβαις πρὸ τῶν ἐν τῇ Καδμείᾳ ἀνακτόρων τῶν Λαβδακιδῶν, τὰ ὅποια εἰκονίζονται διὰ τῆς ἀναλόγου σκηνογραφίας. Ὁ πρόλογος ἀπὸ τοῦ στ. 1 — 99, περιέχων τὴν πρότασιν τοῦ δράματος, ἐκθέτει δι' ὀλίγων τὰ πρὸ τοῦ δράματος συμβάντα καὶ εἰσάγει τὸν θεατὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτοῦ.

Αἱ δύο ἀδελφαὶ ἐξέρχονται ἐκ τῆς δεξιᾶς θύρας τῶν ἀνακτόρων, τῆς ἀγούσης εἰς τὴν γυναικωνῆτιν, καὶ προσφωνοῦνται διὰ τοῦ ὀνόματός των ἀμφοτέραι, διὰ τὸ νὰ δηλωθῇ τὸ πρόσωπον αὐτῶν εἰς τοὺς θεατάς. Προσφωνεῖ δὲ ἡ Ἄντιγόνη μετὰ πολλῆς στοργῆς καὶ τρυφερότητος τὴν Ἰσμήνην, διότι μόνη αὐτὴ ἐξ ὀλοκλήρου τῆς οἰκογενείας ἀπέμεινεν ὡς σύντροφος καὶ παρήγορος τῆς ζωῆς τῆς καὶ διότι θέλει νὰ προσεταιρισθῇ αὐτὴν εἰς κοινὰς ἐνεργείας. Πῶς ἠθοποιεῖται ἡ Ἄντιγόνη εἰς τοὺς πρώτους τούτους στίχους ; **τῶν ἀπ' Οἰδίπου κακῶν**· εἶναι τὰ προελθόντα ἐκ τῆς πατροκτονίας καὶ αἰμομειξίας τοῦ Οἰδίποδος, προσέτι δὲ καὶ τὸ χυθὲν ναπὼν ἔτι αἷμα τῶν ἀλληλοφονουθέντων ἀδελφῶν, τὰ ὅποια εἶναι γνωστά εἰς τοὺς θεατάς ἐκ τοῦ μύθου. Κοινὴ εἶναι ἡ ἀντίληψις ἀρχαίων καὶ νέων Ἑλλήνων, ὅτι τὰ ἀμαρτήματα γονέων παιδεύουσι τέκνα.

β') 11 - 38

Λεξιλογικαί. μὲν=τοῦλάχιστον. μῦθος=λόγος, εἶδησις. Ἄντιγόνη (μέτρ., ἀνάπαιστος). φίλων· ἐξαρτ. ἐκ τοῦ μῦθος, ὡς γεν. ἀντικ. =περὶ τῶν φίλων. δυοῖν-δύο· ἐπαλληλία πρὸς μείζονα ἔμφασιν. μιᾶ-διπλῆ· ἀντίθεσις, εἰς ἣν ἀσμενίζουσιν οἱ τραγικοί. διπλῆ χερὶ = δυοῖν χερσὶ, μιᾶ τοῦ Ἐτεσκλέους καὶ μιᾶ τοῦ Πολυνείκους. φροῦδός ἐστιν (πρὸ-όδός) = ἔφυγεν, ἀπῆλθεν. ἐν νυκτὶ τῇ νῦν, δηλ. τῇ παρελθούσῃ (καθ' ἣν ἀπῆλθον ἐκ τῶν Θηβῶν οἱ Ἄργεῖοι). ὑπέρτερον = πλεόν. ἀτῶμαι (ἄτη) = δυστυχῶ. ἤδη· ἀρχαίωτ. τύπος τοῦ ἤδειν (ἐνν. μηδὲν σε ὑπέρτερον εἰδυῖαν). οὔνεκα (ἐκ τοῦ οὐ ἔνεκα), ὡς πρόθ. = ἔνεκα ὡς μόνη κλύοις, ἐπέξηγεῖ τό : τοῦδ' οὔνεκα. κλύω=ἀκούω. ἐκπέμπω· ἀντὶ τοῦ μέσου ἐκπέμπομαι = προσκαλῶ ἕξω. τί δ' ἔστι ; (μετὰ τινος ἐκπλήξεως) = ἀλλὰ τί συμβαίνει. καλχαίνω (μεταφορ. ἐκ τῆς τεταργμένης θαλάσσης) = κάμνω τι πορφυροῦν. δηλοῖς γάρ τι καλχαίνουσ' ἔπος = διότι φανερὰ δεικνύεις, ὅτι ἔχεις ψυχικὴν ταραχὴν, ἐτοίμη νὰ εἴπῃς κάποιον λόγον. κασιγνήτος = ἀδελφός. γάρ· αἰτιολογεῖ ἀποσιωπηθεῖσαν ἀπόκρισιν : ναί, βέβαια. τῷ κασιγνήτῳ...τὸν μὲν...τὸν δὲ (σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος, μέρη καὶ ὅλον τίθενται ὁμοιοπτῶτως). νῶν = ἡμῖν. προτίω = κατὰ προτίμησιν τιμῶ (διὰ ταφῆς). ἀτιμάζω τάφου= δὲν θεωρῶ ἄξιον τῆς τιμῆς τοῦ ἐνταφιασμοῦ, στερεῶ τῆς τιμῆς τοῦ ἐνταφιασμοῦ. Τὸ προτίσας τίθεται ἀπλῶς εἰς ἀντίθ. πρὸς τὸ ἀτιμάσας. σὺν δίκῃ· τροπ. διορισμός. χρησθεῖς=χρησάμενος (ἐνν. ἀντικ. αὐτῶ). ὡς λέγουσι· ἀρμόζει εἰς τὸ σὺν δίκῃ, δηλ. μετὰ δικαίαν κρίσιν,

ὅπως λέγουν οἱ ἄνθρωποι, χωρὶς ἐνν. νὰ τὴν παραδέχωμαι ἐγὼ ὡς τοιαύτην, ἐφόσον δὲν τιμᾷ δι' ἐνταφιασμοῦ καὶ τὸν Πολυνείκη. **ἔνερθε ἢ ἐνερθεν** = κάτω (σημ. τὴν ἐν τόπῳ στάσιν), ἀρμόζει εἰς τό : νεκροῖς. **ἔκρυψε κατὰ χθονὸς** = διέταξε νὰ θάψουν ὑποκάτω τῆς γῆς. **ἔντιμον** (προληπτ. κατηγορ.) = ὥστε εἶναι ἐντιμον. **ἀθλίως** = κατὰ τρόπον ἀξιολύπητον. **θανόντα Πολυν. νέκυν**· ὑπαλλαγή ἀντί : νέκυν θανόντος Πολυνείκου. **ἐκκηρύττω** = κηρύττω δημοσίᾳ. **τὸ μὴ καλύψαι ὑποκείμεν. τοῦ ἐκκεκρηῦχθαι. κωκύω** = θρηγῶ, κλαίω. **τάφῳ καλύψαι -κωκύσαι**· σχ. πρωθύστερον (ὁ κωκυτὸς προηγεῖται τῆς ταφῆς). **οἰωνὸς** = πτηνὸν (ἀρπακτικόν). **θησαυρὸς** = εὕρημα. **εἰσορῶ** = προσβλέπω μετὰ πόθου. **βορᾶ** = τροφή (ἐπὶ σαρκοβόρων θηρίων). **ἀγαθόν**· ἐλέχθη μετὰ τινος πικρᾶς εἰρωνείας, διότι οὐσιαστικῶς κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῆς Ἄντιγόνης ὁ τοσοῦτον ἀσεβήσας κατὰ τοῦ θεοῦ δικαίου δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀγαθός, ἀλλὰ τοῦναντίον κακός. **σοὶ κάμοι**· τὸ κήρυγμα ἦτο μὲν βεβαίως γενικὸν διὰ πάντα τὸν λαόν, ἀλλ' ἡ Ἄντιγόνη περιορίζει τοῦτο εἰς τὰς δύο ἀδελφάς, διότι αὐταὶ μόναι εἶναι αἱ στενώτεραι συγγενεῖς του καὶ αὐταὶ εἶχον ἴδιον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ταφὴν τοῦ ἀδελφοῦ. **δεῦρο**· προδηλοῖ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ χοροῦ καὶ τοῦ Κρέοντος. **νέομαι** = ἔρχομαι, μὲ σημ. μέλλοντος = ὅτι θὰ ἔλθῃ. **προκηρύσσω** = δημοσίᾳ κηρύττω (ἢ πρόθ. **πρὸ** τίθεται πρὸς δῆλωσιν δημοσιότητος, ὅπως καὶ ἡμεῖς μεταχειριζόμεθα τὴν λέξιν προκήρυξις). **ἄγω** = θεωρῶ, νομίζω. **τὸ πρᾶγμα**, δηλ. τὸ τάφῳ καλύψαι καὶ κωκύσαι τινα. **οὐχ ὡς παρ' οὐδὲν** = οὐχὶ ὡς ἀσήμαντον. **φόνος** = θάνατος. **δημόλευστος** (λεύω = λιθοβολῶ) = γινόμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ διὰ δημοσίου λιθοβολισμοῦ. **ἐν πόλει** = ἐνώπιον τῆς πόλεως, δημοσίᾳ. **προκεῖσθαι** = ὅτι ἐπιτρέμαται, ἀπειλεῖται. **σοι**· δοτ. ἡθικῆ. **τάχα** = ταχέως. **εὐγενῆς** = γενναία τὸ ἦθος (ἔχουσα εὐγενῆ καταγωγὴν). **ἐσθλῶν** = ἔξ ἐσθλῶν (εὐγενῶν γονέων).

Πραγματικά. Ἄργείων· ὁ Πολυνείκης, ὡς γνωστόν, ἐξεστράτευσεν μετὰ συμμάχων τῶν Ἄργείων, τῶν ὁποίων βασιλεὺς ἦτο ὁ Ἄδραστος, πενθερὸς αὐτοῦ. **ἐντιμον**· ἐπιστεύετο, ὅτι ὁ ἄταφος καὶ μὴ τυχὼν ὑπὸ τῶν ζώντων τῶν νενομισμένων τιμῶν ἠτιμάζετο καὶ ἐν Ἄδῃ. **αὐλείων πυλῶν**· αὐλῆοι πύλαι ἦσαν αἱ κείμεναι πρὸς τὴν ὁδόν, ὅπως φαίνεται ἐκ τοῦ : ὡς μόνη κλύοις. Αὐλείος μὲν πύλη ἦτο ἡ κειμένη ἐν τῷ τοίχῳ τῷ περιβάλλοντι τὸν οἶκον μετὰ τῆς αὐλῆς· ἡ πύλη δὲ, ἡ ὁποία ὠδή-

γει ἐκ τῆς αὐλῆς εἰς τὸν οἶκον, ἐλέγετο μέταυλος. **τάφω καλύψαι**· ἀπὸ τῆς ἀπωτάτης ἀρχαιότητος ἐπεκράτει ἡ ἰδέα, ὅτι ἀταφος νεκρὸς οὐδὲλως ἦτο δεκτὸς εἰς τὸν Ἄδην, ἀλλ' ἐταλαιπωρεῖτο καὶ ἐπλανᾶτο δίκην φαντάσματος. Πρβλ. Ἰλιάδ. Ψ, στίχ. 65 καὶ ἐξῆς, ἔθνα ἡ ψυχὴ τοῦ Πατρόκλου ἐμφανίζεται εἰς τὸν κοιμώμενον Ἀχιλλεὺς καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ τὸν θάψῃ, διότι περιπλανᾶται, αἱ δὲ ψυχαὶ τῶν νεκρῶν τὴν ἐμποδίζουν νὰ πλησιάσῃ εἰς Ἄδην κτλ. **κωκυῖσαι**· ὁ θρήνος τοῦ ἀποθανόντος ἦτο ἀπαραίτητον καθήκον τῶν οἰκείων του. **εἰσορῶσι**· θέλει νὰ ἐξάρῃ τὸ ἀτενὲς καὶ λαίμαργον βλέμμα τῶν ἀρπακτικῶν πτηνῶν. **λέγω γὰρ κάμῃ**· δι' αὐτῶν ἠθοποιεῖται ἡ Ἀντιγόνη καὶ προβλέπεται ἡ σύγκρουσις αὐτῆς πρὸς τὸν Κρέοντα, ἐξ ἄλλου δὲ γίνεται προσπάθεια ὑπ' αὐτῆς νὰ διεγείρῃ τὴν φιλοτιμίαν τῆς Ἰσμήνης, ὥστε νὰ μὴ ὑπολειφθῇ αὕτη εἰς τὰς προσπαθείας της. **φόνος δημόλευστος**· οἱ ἀρχαῖοι ἐκτὸς τῶν ἄλλων ποινῶν ἐπέβαλλον καὶ τὴν διὰ δημοσίου λιθοβολισμοῦ θανατικὴν τιμωρίαν εἰς ἄτομα κηρυσσόμενα ἐκτὸς νόμου διὰ προδοσίαν ἢ προσβολὴν κοινοῦ συμφέροντος ἢ ἱεροσυλίαν ὁ κατάδικος ὠδηγεῖτο εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως, οἱ μάρτυρες δὲ πρῶτοι ἔρριπτον τοὺς λίθους καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ ἄλλοι παρευρισκόμενοι ἐκεῖ. Διὰ τῆς αὐτῆς τιμωρίας ἐτιμωρήθη καὶ ὁ Παλαμήδης ἐν Τροίᾳ. **ἔσθλῶν**· ἀναφέρει τὴν εὐγενῆ καταγωγὴν της, διὰ νὰ προκαλέσῃ τὴν φιλοτιμίαν τῆς Ἰσμήνης καὶ νὰ παρακινήσῃ ἔτι περισσότερον αὐτὴν εἰς σύμπραξιν.

γ') 39 — 68

Λεξιλογικαί. ταλαίφρων = τολμηρός. **εἰ τάδ' ἐν τούτοις** = ἐν τῇ αὐτῇ καταστάσει) **ἐστί. εἶθ' ἄπτουσα** = εἴτε δεσμοῦσα (ἢ φράσις λύουσα εἶθ' ἄπτουσα ἦτο ἐν χρῆσει ἐπὶ μεγάλης ἀμυχανίας περὶ τοῦ πρακτεῦς). **ξυμπονῶ** = συγκοπιᾶζω (γενικώτερον τοῦ ἀμέσως ἐπομένου ῥήμ.). **εἰ ξυμπονήσεις καὶ ξυνεργάση**· πλάγαια ἐρωτ. προτ., πόθεν ἐξαρτῶνται; **κινδύνευμα** = ἐπικίνδυνος πράξις. εἶ (μέλ. τοῦ ἔρχομαι) = θά φθάσης, θά ριφθῆς· ἡ κανονικὴ σειρὰ τῆς προηγουμένης προτάσεως εἶναι: **ποιόν τι κινδύνευμα λέγεις σκοπεῖν με, εἰ ξυμπονήσω καὶ ξυνεργάσομαι; κουφίζω** = ἀναιροῦμαι = σηκῶνω πρὸς ταφὴν, θάπτω. **εἰ κουφιεῖς**· πλαγ. ἐρωτημ. πρότ. ἐκ τοῦ ἐννοουμ. σκόπει. **ξὺν τῆδε χερί** = σὺν ἐμῇ χερί = σὺν ἐμοί· (ὁ ὑποκριτὴς λέγων ταῦτα σηκῶνει καταλλήλως τὴν χεῖρα διὰ νὰ δεῖξῃ). ἢ

γάρ ; = ἄρα γε λοιπόν ; **σφε** = αὐτόν. **ἀπόρρητον** (ἔνν. ἡ μετ. ὄν, παρὰθ. εἰς τὸ θάπτειν) = πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἶναι ἀπηγορευμένον. **τὸν γοῦν ἐμόν** = τὸν γ' ἐμόν = τὸν ἰδικὸν μου τοῦλάχιστον. **οὐχ ἄλωσομαι** οὐκ ἐλεγχθῆσομαι, δὲν θὰ εὐρεθῶ. **προδοῦσα** (κατηγορ. μετ.) = ὅτι ἐπρόδωσα. **σχέτλιος** (ἐκ τοῦ ἄορ. β' σχεθεῖν τοῦ ἔχω) = ὁ δεινὰ τολμῶν, ἔπειτα δέ, ὡς ἐδῶ, ὁ δεινὰ πάσχων, ὁ δυστυχησμένος. **ἀντειρηκότος**· ἐναντιωμ. μετ., ἐννοεῖται ἡ πρότ. νοεῖς θάπτειν σφε. (Διαφαίνεται καὶ πάλιν τὸ ἦθος τῆς Ἰσμήνης). **ἄλλ' οὐδὲν μέτα** = μέτεστι. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **ἄλλ' οὐδὲν μέτεστιν αὐτῷ εἶργειν με τῶν ἐμῶν** (καθηκόντων) = ἄλλ' οὐδὲν δικαίωμα ἔχει αὐτὸς νὰ μὲ ἐμποδίξῃ ἀπὸ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἰδικῶν μου καθηκόντων. **φρόνησον** = σκέφθητι, ἀναλογίσου. **νῶν**· δοτ. ἦθ. **ὡς ἀπεχθῆς** (ἔνν. πᾶσι) = πόσον μισητός. **δυσκλεῆς** = μὲ κακὴν φήμην (λόγῳ τῶν ἀνοσιουργημάτων του). **ἄπώλετο** = ἐχάθη (ἠθικῶς). **αὐτόφωρος** (αὐτὸς-φῶρ, φωρὸς = κλέπτῃς) = ὁ ὑπ' αὐτοῦ ἀνακαλυφθεὶς. **ἀμπλάκημα** = ἀμάρτημα. **πρὸς αὐτοφ**. **ἀμπλακημάτων** = ἕνεκεν ἀμαρτημάτων ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἀποκαλυφθέντων. **ἄράσω** = κτυπῶ, κρούω ἰσχυρῶς (τυφλώνω). **αὐτουργῶ χερί** = ἰδίᾳ χερί. **αὐτὸς αὐτουργῶ**· σχῆμα ἐπαλληλίας. **ἔπειτα**· δὲν ἐκφράζει δι' αὐτοῦ χρονικὴν ἀκολουθίαν, ἀλλὰ θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν σειράν τῆς διηγήσεως τῶν γεγονότων, ἀναφέρον πρῶτον τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν πατέρα, ἀκολούθως τὰ εἰς τὴν μητέρα κ.ο.κ. **διπλοῦν ἔπος** = διπλοῦν ὄνομα (παρὰθ. τῶν : μήτηρ καὶ γυνή) = ἡ ἔχουσα τὸ διπλοῦν τοῦτο ὄνομα. **λωβάομαι-ῶμαι** = βλάπτω, κακομεταχειρίζομαι. **ἄρτάνη** (ἐκ τοῦ ἄρτάω) = σχοινίον, ἀγγόνη. **λωβᾶται βίον** = ἀτιμῶς τελευτᾷ, θέτει ἀτιμωτικὸν τέρμα εἰς τὸν βίον τῆς. **δύο-μῖαν**· ἀντίθεσις. **αὐτοκτονῶ** = ἀλληλοκτονῶ. **κοινὸν μόρον** = ἀμοιβαῖον θάνατον. **ἐπαλλήλοι χεροῖν** (δοτ. ὄργαν.) = μὲ χεῖρας ὑψωθείσας ἐναντίον ἀλλήλων. **ὄσω κάκιστα ὀλούμεθα** (πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ σκόπει) = ὁποῖον οἰκτρότατον τέλος, ποῖον θάνατον θὰ ἔχωμεν **νόμου βία** = παραβιάζουσαι τὸν νόμον. **εἰ παρέξιμεν** (ρῆμ. παρέξιμι) = ἐάν θὰ παραβῶμεν. **ψῆφον** = ὄρισμένην ἀπόφασιν, ἐνῶ διὰ τοῦ κράτη ἐννοεῖ τὴν καθόλου βασιλικὴν ἐξουσίαν. **γυναῖχ'** = γυναῖκε. **ὡς οὐ μαχομένα** = ὡς μὴ δυνάμεναι νὰ πολεμήσωμεν. **ἔπειτα δέ**· ἀντί : τοῦτο δέ. **ἐκ κρεισσόνων** = ὑπὸ ἰσχυροτέρων. **ἀκούειν ταῦτα**· ἀπαρέμφ. ἀκολουθίας = ὥστε νὰ ὑπακούωμεν εἰς ταῦτα. **ἀλγίονα** (ἀλγεινός) = λυπη-

ρότερα, χειρότερα. **αἰτοῦσα** = παρακαλοῦσα. **τοὺς ὑπὸ χθονός** (ὄν-
τας)· ἔννοεῖ τὸν Πολυνεΐκη καὶ τοὺς ὑποχθονίους θεοὺς. **ξύγνοιαν**
ἴσχω (περίφρ.) = ξυγγιγνώσκω = συγχωρῶ. **βιάζομαι τάδε** = παρὰ
τὴν θέλησίν μου πράττω αὐτὰ ἐδῶ. **τέλος** = ἀρχή, ἀξίωμα. **οἱ ἐν τέλει**
ὄντες (καὶ ποιητ. βεβῶτες) = οἱ ἄρχοντες. **περισσός** = ὑπερβολικός,
ὑπερβαίνων τὴν δύναμιν. **νοῦν οὐδένα** = κανὲν νόημα, τ.ἔ. εἶναι
ὅλως διόλου ἀνόητον.

Πραγματικά. κινδύνεμα· ἡ λέξις ὑποδηλοῖ μικροψυχίαν τῆς
Ἰσμήνης. **ὦλετο**· δὲν ἔννοεῖ ἀπέθανε μετὰ τὴν τύφλωσιν, ἀλλ' ἤθι-
κῶς ἐχάθη μετὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς πατροκτονίας καὶ αἰμομειξίας. **ἀμ-
πλακήματα**· ἔννοεῖ τὰ ἀνοσιουργματά του ταῦτα. **πλεκταῖσιν ἀρτά-
ναισι**· ἔννοεῖ τὴν ἀγχόνην, δι' ἧς ἀπηγχονίσθη ἡ μήτηρ των Ἰοκάστη.

δ') 69 - 99

Λεξιλογικά. κεύθω· ἄν· ἔνν. ὡς ἀντικ. τὸ προηγ. πρᾶσσειν.
ἔτι = (τῶρα) πλέον, τ.ἔ. μετὰ τοὺς τελευταίους λόγους σου, οἱ ὅποιοι
ἐφάνερωσαν τὰ φρονήματά σου. **δρῶ μετὰ τινος** = συμπάττω μετὰ
τινος· **μετ' ἐμοῦ γε δρώης ἄν ἡδέως** = ἤθελες συμπράξει βεβαίως
μὲ ἐμὲ κατὰ τρόπον εὐχάριστον (εἰς ἐμέ)· τίνος εἶδους λόγος εἶναι
ἐδῶ ; **δοκεῖ** (ἔνν. εἰδέναι). **κεῖνον δ' ἐγὼ ἀντί :** **ἐγὼ δ' ἐκεῖνον**·
προηγεῖται τὸ **ἐκεῖνον** πρὸς ἔμφασιν (εἶναι ἀντίθεσις). **καλόν...
φίλη... ἀσύνδετα**, πρὸς ἔμφασιν. **ῥα** = θεῖα, δίκαια. **πανουργή-
σασα** (ῥ. πανουργέω-ῶ) = ἀποτολήσασα δίκαιον ἐγγλημα (σχ. ὀξύ-
μων, διότι ἡ Ἀντιγόνη θάπτουσα τὸν Πολυνεΐκη παραβαίνει μὲν τὸν
νόμον, ὅπερ ἦτο πανούργημα, ἀλλ' ἐκτελεῖ ἔργον εὐσεβές). **ὄν** = καθ'
ὄν. **τοῖς κάτω** = τοῖς χθονίοις θεοῖς. **τῶν ἐνθάδε**· συγchr. γεν. ἀντί :
ἢ τοῖς ἐνθάδε (δηλ. τῶ Κρέοντι καὶ τοῖς λοιποῖς ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώ-
ποις). **δοκεῖ** (ἔνν. τό : ἀτιμάσαι...). **τὰ τῶν θεῶν ἔντιμα** = τὰ παρὰ
τοῖς θεοῖς νομιζόμενα ἔντιμα. **ἄτιμα ποιοῦμαι** = θ ωρῶ ἄτιμα. **ἀμή-
χανος** = ἄπορος, ἀνίκανος. **τὸ δρᾶν**· προσδιορ. τῆς ἀναφορᾶς, πλεο-
ναστ. ἐτέθη τὸ ἄρθρον. **προέχομαι** = προφασίζομαι. **ἄν προύχοιο** =
(ἀντί προστακτ.). **ἐγὼ δέ**· ἰσχυρ. ἀντίθεσις. (σοῦ) **ταλαίνης**· γεν.
τῆς αἰτίας. **προταρβέω-ῶ** = φοβοῦμι ὑπὲρ τινος. **ἐξορθόω-ῶ** =
ἀνορθῶ, (ἐδῶ) ἐξασφαλίζω (ἀποπειρ. ἐνεστώς). **πότμος** (πίπτω) =
μοῖρα. **κεύθω** = ἀποκρῦπτω. **κρυφῆ κεῦθε** (πλεονασμός) = τήρησέ

το μουσικόν. **σὺν δ'** αὐτως = ὡσαύτως δέ. **καταυδάω-ῶ** = ὀμιλῶ, λέγω φανερά. **ἐχθίων** = μισητοτέρα. **σιγῶσ'**, ἐὰν μὴ πᾶσι κηρύξης **τάδε**· καταφατικῶς καὶ ἀρνητικῶς ἐκφράζει τὴν ἔννοιαν πρὸς μείζον ἔμφασιν καὶ ἔξαρσιν τοῦ πάθους τῆς Ἀντιγόνης. **θερμῆν-ψυχροῖσι**· χάριν τῆς ἀντιθ. ἔθηκε ψυχροῖς ἀντὶ δεινοῦς. **ἀδεῖν**· ἀόρ. β' τοῦ ῥ. ἀνδάνω = ἀρέσκω. **οἷς**· ἐνν. τὸν Πολυνεΐκη καὶ τοὺς χθονίους θεοὺς. **εἰ καὶ δυνήση γε** (ἐνν. ἀρέσεις) = θά εἶσαι ἀρεστή εἰς αὐτοὺς βεβαίως (τό γε), ἂν καὶ θά δυνηθῆς νὰ εἶσαι ἀρεστή (θάπτουσα). **ἐράω-ῶ** = (μετὰ γεν.) = ἐπιθυμῶ. **ἀμήχανα** = ἀδύνατα. **ἀμηχάνων ἐρᾶς**· ἡ φράσις αὕτη εἶναι παροιμιώδης, ὅπως καὶ ἡ: **ἀδύνατα θηρᾶς**· πεπαύσομαι, (ἀντὶ ἀπλ. μέλλοντος) = θά παύσω ὀριστικῶς, θά παραιτηθῶ ἀσφαλῶς τοῦ ἐγχειρήματος. **ἀρχὴν οὐ** = οὐδαμῶς. **ἐχθαίρομαι** = μισοῦμαι· ἐτέθη ὁ μέσ. μέλλον ἀντὶ παθητ. **ἔξ** = ὑπό. **προσκείση** = ἔσει (μετὰ θάνατον). **δίκη** = δικαίως. **δυσβουλία** = ἀφροσύνη. **πέισομαι**, τοῦ πάσχω. **τοσοῦτον** = τόσον μέγα. **ἔα** (μέτρ., συνίζησις) **με καὶ τὴν ἔξ ἐμοῦ δυσβουλίαν**· τὸ ὄλον συνάπτ. με τὸ μέρος ἢ με ἰδιότητα αὐτοῦ. **μὴ οὐ καλῶς** (μετρικῶς τὸ μὴ οὐ πάσχει συνίζησιν) = οὐχὶ ἐντίμως, μετ' ἀρνησιν τίθενται καὶ τὰ δύο ἀρνητικὰ μόρια. **στείχω** = βαδίζω, πηγαίνω. **ἔρχη** = ἀπέρχεσαι. **ἄνους** = ἀπερίσκεπτος. **ὀρθῶς** = εἰλικρινῶς.

Πραγματικά. οὐτ' εἰ θέλοις ἔτι πράττειν, ἡδέως δρώης ἄν... ἡ Ἀντιγόνη ἐξαντλήσασα προηγουμένως ὅλα τὰ ἐπιχειρήματά της διὰ νὰ ἐπιτύχη τὴν σύμπραξιν τῆς Ἰσμήνης καὶ μὴ ἐπιτυχοῦσα ταύτης, ἄρχεται πλέον αἰσθανομένη ἀντιπάθειαν πρὸς αὐτήν, ὡς ἐπιλήσιμονα τῶν καθηκόντων της καὶ δειλὴν, καὶ μὴ θέλουσα τὴν συνεργασίαν της. **πλείων χρόνος, ἐκεῖ γὰρ αἰεὶ κείσομαι**· οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον εἰς τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν αἰωνιότητα τῆς μετὰ θάνατον ζωῆς ἐν τῷ Ἄδῃ. **πολλὸν ἐχθίων ἔση σιγῶσα** κτλ. ὁποῖον διαφαίνεται πάλιν τὸ ἦθος τῆς Ἀντιγόνης; **ὥστε μὴ οὐ καλῶς θανεῖν**· μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ μὲν Ἀντιγόνη ἐξέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου, ἵνα ἐξελθοῦσα τῆς πόλεως προβῆ εἰς τὴν ταφὴν τοῦ νεκροῦ, ἡ δὲ Ἰσμήνη διὰ τῆς δεξιᾶς θύρας εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα, καὶ τοιοῦτοτρόπως κενοῦται ἡ σκηνή.

Οὕτως ἐν τέλει τοῦ προλόγου αἱ δύο ἀδελφαὶ ἐχαρακτηρίσθησαν δι' ὀλίγων καὶ ἐδηλώθη ἡ ὅλη δέσις τοῦ δράματος.

ΠΑΡΟΔΟΣ (100 - 161)

Λεξιλογικά. σ τ ρ ο φ ῆ **ἀκτίς**· συνεχοχ. ἀντί ἀκτῖνες. **ἀκτίς ἀελίου** = ἀκτινοβόλε ἥλιε. Ἡ κανονικὴ σειρὰ τῶν λέξεων : ἀκτίς ἀελίου, φάος φανέν ἐπταπύλω Θήβῃ, τὸ κάλλιστον τῶν προτέρων. **ποτέ** = τέλος πάντων, ἐπὶ τέλος. Δι' αὐτοῦ θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν μακρὰν ἐναγώνιον προσδοκίαν. **φανέν φάος ἐφάνθης**· παρήχησις χάριν ἐμφάσεως. **ἀμέρας βλέφαρον** (περίφρασις) = ἡμέρας ὀφθαλμέ· τὸ βλέφαρον ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἦτοι τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὄλου· τὰ πολλὰ συνώνυμα **ἀκτίς ἀελίου, τὸ κάλλιστον φάος, βλέφαρον** ὀφείλονται εἰς τὰ καταπλημμυροῦντα τὴν ψυχὴν τῶν πολιτῶν αἰσθητά χαρᾶς ἐπὶ τῇ ἀπαλλαγῇ τῆς πόλεως ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν. **μολοῦσα** (ῥημ. βλώσκω) = ἐλοῦσα. **φῶς**, φωτὸς (ὀ) = ἀνὴρ. **τὸν λεύκασπιν φῶτα** = τὸν ἔχοντα λευκὰς ἀσπίδας στρατόν, διότι τὸ φῶς λαμβάνεται περιληπτ. καὶ ἐννοεῖ ὄλον τὸν στρατόν· ἦσαν δὲ αἱ Ἀργολικαὶ ἀσπίδες λευκαὶ καὶ στρογγύλαι. **πανσαγία** (πᾶν-σάγη = ὄπλισμός) = μὲ πανοπλίαν, πάνοπλον. **φυγάδα** (κατηγορ. κατὰ πρόληψιν) = ὥστε εἶναι φυγάδα. **πρόδρομον**· ἐπιρρηματικὸς προσδιορ. τοῦ φυγάδα, σημ. προτροπάδην. **κινήσασα**· μετχ. χρονικὴ, προσδιορίζουσα χρον. τὸ μολοῦσα, ἦτοι ἀφοῦ ἐκίνησε (πρότερον), ἀφοῦ ἔτρεψεν εἰς φυγὴν. **ἄξυτέρω χαλινῶ** = σὺν ἄξυτέρω χαλινῶ . Ἀνήκει εἰς τὸ φυγάδα καὶ σημαίνει σὺν ταχυτέρω ἄρματι, διότι τὴν ιδιότητα ἄξυτέρω ἀπέδωκεν εἰς τὸ μέρος χαλινῶ , ἀντὶ εἰς τὸ ὄλον ἄρματι, ἦτο δὲ ταχύτερον, διότι οἱ Ἀργεῖοι διωκόμενοι κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου ἔφευγον ταχύτερον παρὰ κατὰ τὴν νύκτα. **αἶρομαι** = παρακινουῦμαι, ἐξάπτομαι. (τὸ) **νεῖκος** = ἔρις, φιλονικία. **ἀμφίβολος** = ἀμφίβολος, προκαλῶν ἀμφισβητήσεις, (διότι ὁ Ἐπεοκλῆς καὶ ὁ Πολυνεΐκης ἐφιλονίκουν, ἀμφισβητοῦντες περὶ τῆς βασιλείας). **ἄξέα κλάζων** = ἐκβάλλων ἄξεις κρωγμούς. **ὑπερέπτα** (ὑπερέπετομαι) = ἐπέταξεν ὑπεράνω (τῆς πόλεώς μας). **αἰετὸς εἰς γᾶν ὡς ὑπερέπτα** = ὡς αἰετὸς ὑπερέπτα εἰς γᾶν. **στεγανός** = ἐστεγασμένος, κεκαλυμμένος. **λευκῆς χιόνος** ἢ γεν. ἀντὶ ἐπιθέτου, **χιονώδει** (πτέρυγι) = μὲ πτέρυγας χιονολευκούς. **ἰππόκομος** = ὁ κομῶν θριξίν ἵππου. **κόρυς ἰππόκομος** = περικεφαλαία ἔχουσα λόφον ἐξ οὐρᾶς ἵππου.

ἀ ν τ ι σ τ ρ . ἀ' . **στάς ὑπὲρ μελάθρων** = σταθεῖς (λαβῶν θέσιν) ὑπεράνω τῶν οἰκιῶν ἡμῶν. **φονώσαισι** (ἐκ τοῦ φόνος, φονή) **λόγχαις** = μὲ λόγχας αἰμοδιψεῖς (προσωποπ.). **ἀμφιχάσκω** = ἀνοίγω τὸ στόμα

πέριξ, περιτριγυρίζω μὲ ἀνοικτὸν στόμα (θέλει νὰ δηλώσῃ διὰ τούτου τὴν μεγάλην μανίαν τῶν Ἀργείων). **ἔβα** = ἀπῆλθε (πρὶν δηλ. ἐκτελέσῃ τὸν σκοπὸν του). Ἡ σειρά τῶν λέξεων : στάς δ' ὑπὲρ μελάθρων φονώσαισι λόγχοις, ἀμφιχανῶν στόμα κύκλω ἐπάταυλον ἔβα· ἡ μετ. στάς προσδιορίζει χρον. τὴν μετ. ἀμφιχανῶν. **γένυσι**· ἐτέθη δοτ. ὄργαν. ἀντὶ τῆς αἰτιατ. γένυς, οὗ ὄνομαστ. εἶναι **γένυς** = κυρίως ἡ κάτω σιαγών, ἐν δὲ τῷ πληθυντ. γένυες καὶ συνηρ. **γένυς** = αἱ σιαγόνες ἢ τὸ στόμα μετὰ τῶν ὀδόντων. **πλησθῆναι**· ἀόρ τοῦ πίμπλαμαι = χορταίνω. **στεφάνωμα πύργων** = πύργους στεφανώνοντας τὴν πόλιν, τὸν πυργωτὸν περίβολον. **πευκάεις Ἥφαιστος** = τὸ ἐκ καιομένων πευκίνων δάδων πῦρ (μετωνυμία, ὅπως εἶναι : Ἄρης ἀντὶ πόλεμος, Ἀφροδίτη ἀντὶ ἔρωτος, Ἀμφιτρίτη ἀντὶ θάλασσα κ.λ.π.). **πρὶν ἐλεῖν** = πρὸ τοῦ νὰ καταλάβῃ, περιλάβῃ. **τοῖος** = διότι τοιοῦτος (αἰτιολογεῖται τὸ διατὶ ἔφυγον προτροπάδην οἱ Ἀργεῖοι). **ἐτάθη** = συντόμως ἔγινεν, ἠγέρθη. **πάταγος Ἄρεος** = παταγώδης μάχη. **δυσχείρωμα** = τὸ δυσκόλως χειρούμενον = δυσκόλως νικηθεῖσα (κερδηθεῖσα), δύσκολος κατάκτησις· εἶναι παράθεσις εἰς τὸ πάταγος Ἄρεος. **ἀντιπάλω δράκοντι**· αἴτιον. ποιητ. **μεγάλης γλώσσης κόμπους** = τὰς μεγαλαυχίας, τὰς μεγάλας κομπορημοσύνας. **ὑπερεχθαίρω** = ὑπερβολικὰ μισῶ. **σφαῖς** = τοὺς Ἀργεῖους. **πολλῶ βεύματι** = μὲ πολλὴν ὀρμὴν (ἐπιτυχῆς μεταφορὰ ἐκ τοῦ χειμάρρου). **προσνίσομαι** = προσφέρομαι, ἐπιέρχομαι (ἐναντίον τοῦ τείχους ἡμῶν). **καναχῆ** (ἐκ τοῦ κανάσσω) = ὄξυς ἤχος, κλαγγή (ἰδίᾳ μετάλλου). **χρυσοῦ** = χρυσῶν ὄπλων· ἡ γεν. εἶναι ὑποκειμενικὴ εἰς τὸ καναχῆ καὶ αἰτιολογεῖ τὸ ὑπεροπλίας = λόγῳ κλαγγῆς τῶν χρυσοποικίλων ὄπλων. **ὑπεροπλία** = ὑπερβολικὴ πεποίθησις εἰς τὰ ὄπλα, ὑπεροψία. **παλτὸν πῦρ** = ὁ κεραυνός (ὁ παλλόμενος ἄνωθεν). **παλτῶ πυρὶ** = διὰ τοῦ ἐκσπενδονισθέντος ὑπ' αὐτοῦ (τοῦ Διὸς) κεραυνοῦ· τίνος εἴδους δοτικὴ εἶναι ; **ριπτεῖ** (ἴστορ. ἐν.) = ἔρριψε, κατεκρήμνισε· τὸ **ὑπερεχθαίρει** καὶ τὸ **ριπτεῖ** ἐτέθησαν παρατακτικῶς ἀντὶ νὰ τεθῆ : ὑπερεχθαίρων (αἰτιολ. μετ.) ριπτεῖ. **βαλβίς**· ἰδὲ πραγματ. **ἐπ' ἄκρων βαλβίδων** = ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τοῦ τείχους· προσδιορίζει τοπικῶς τὸ ὀρμῶντα· ἄκρα βαλβίδες κυρίως εἶναι τὰ ἄκρα τοῦ τείχους, εἰς τὰ ὅποια διὰ κλίμακος ἀνέβη ὁ Καπανεὺς. **νίκη** = νικητήριον κραυγὴν. **ἀλαλάζω** = κραυγάζω ἰσχυρῶς· ἡ σειρά τῶν λέξεων : ριπτεῖ (τοῦτον τὸν Καπανέα) παλτῶ πυρὶ ὀρμῶντα ἤδη ἀλαλάξει νίκη ἐπ' ἄκρων βαλβίδων.

σ τ ρ ο φ ῆ β'. **ἀντιτύπα δ'** ἐπὶ γὰ = ἐπάνω δὲ εἰς τὴν γῆν, ἦτις ἀνταπέδωκε τὸ κτύπημα. **τανταλόομαι** = διασειομαι, τραντάζομαι. **πυρφόρος δς=δς** πυρφ. (ὑπέρθεσις). **βακχεύω** = μαίνομαι. **ἐπιπνέω** (μεταφορ. ἀπὸ τῶν ἀνέμων καὶ τῆς θυέλλης) = ἐφορμῶ (κατὰ τῆς πόλεως) **ῥιπαῖς... ἀντί** : **ἄμα ῥιπαῖς ἀνέμων** = μετὰ τῆς αὐτῆς πρὸς τοὺς ἀνέμους ὁρμῆς καὶ ταχύτητος. **ἄλλα** τροπ. = κατ' ἄλλον τρόπον (παρὰ ὅπως ἤλπιζεν). **τὰ μὲν** = τὰ μὲν σχέδιά του, ὅσα ἀνέμενε (νὰ γίνουιν), ὅσα ὠνειρεύετο. **ἄλλα δὲ** = (ἐνν. κακά). **ἐπ' ἄλλοις** = ἐναντίον ἄλλων (ἡρώων τῶν Ἀργείων). **ἐπινωμάω-ῶ** = ἐπισωρεύω, προξενῶ. **στυφελίζω** (ἐκ τοῦ στυφελὸς = τραχύς, σκληρὸς) = κτυπῶ ἰσχυρῶς, πατάσσω. **δεξιόσειρος** (περὶ τῆς λέξ. ἰδὲ πραγματικά) = ἰσχυρὸς καὶ γενναῖος συμβοηθὸς. **λοχαγὸς** = ἡγεμών, **τέλη** = φόρους, προσφοράς (ἐδῶ πρὸς τὸν Δία). **τροπαῖος** = ὁ τὴν τροπὴν τῶν ἐχθρῶν προκαλέσας, ὁ δοτὴρ τῆς νίκης (εἶναι εἰρωνεία διὰ τοὺς ἡγεμόνας τῶν Ἀργείων, οἱ ὁποῖοι οἰοῦντο οἱ ἴδιοι προσήνεχον τὰ πάγχυλα ὅπλα των, διὰ νὰ στηθῆ τὸ τρόπαιον). **στυγερός** = ταλαίπωρος, ἄθλιος. **ῶ** (δουκ.) = οἱ. **φύντε**· ἐναντιωμ. μετ. (ἀόρ. β' ἔφον τοῦ ῥ. φύομαι = γεννῶμαι). **καθ' αὐτοῖν** = ἐναντίον ἀλλήλων. **στήσαντε** = ἐγείραντες. **δικρατεῖς** = καὶ τὰς δύο νικησάσας, διττῶς φονικάς. **ἔχετον** (ἱστορ. ἐνεστ.) **μέρος κοινοῦ θανάτου** = μεταλαμβάνουν, μετέχουν (μετέσχον) κοινοῦ θανάτου.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. β' **ἀλλὰ γὰρ** = ἀλλ' ἐπειδὴ. **μεγαλόνυμος** = πολυῦμνητος· **ἀντιχαρεῖσα Θήβα** = χαρεῖσα ἐξ ἔσου πρὸς τήν... (δηλ. πρὸς τὴν χαρεῖσαν Θ. ἦλθε καὶ ἡ Νίκη πλήρης χαρᾶς). **ἐκ μὲν δὴ πολέμων** = κατόπιν τοῦ τελευταίου τῶρα πολέμου. **τίθεμαι λησμοσύνην** = λησμονῶ· ἀντικείμεν. ἐνν. τὰς παρελθούσας συμφοράς. **παννύχιος καὶ πάννυχος** = ὀλονύκτιος, ἀντίθ. τοῦ πανημέριος. **ἐλελίχθων** (ἐκ τοῦ ἐλελίζω = ποιῶ τι τρέμειν ἢ σειεσθαι) = ὁ σείων καὶ κινῶν τὸ ἔδαφος (ἐνν. διὰ τῶν χοροπηδημάτων). **Θήβας**· γεν. ἀντικ. **ἐπέρχομαι** = ἐπισκέπτομαι. **ἄρχοι** = εἶθε νὰ ἐξάρχη τοῦ χοροῦ. **ἴδε** = ἴδου. **ἀλλὰ γὰρ** = ἀλλ' ὅμως (ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμενον : ἀλλὰ στῶμεν). **νέον εἰληχῶς** (τοῦ ῥ. λαγχάνω) = νεωστὶ ἀναλαβῶν. **νεοχμὸς** = νέος, πρόσφατος. **ἐπὶ νεαραῖσι συντυχίαις θεῶν** = μετὰ τὰ νεωστὶ συμβάντα ἐκ τῶν θεῶν σχετίζεται τοῦτο οὐχὶ πρὸς τὸ χωρεῖ, ἀλλὰ πρὸς τὸ βασιλεὺς νεοχμὸς· **νεαρὰς συντυχίας** ἀποκαλεῖ τὸν τελευ-

ταῖον θάνατον τῶν ἀδελφῶν, ὁ ὁποῖος ἦτο μὲν κακός, ἀλλ' ὑπῆρξεν εὐμενής εἰς τὸν Κρέοντα. **δῆ** = ἄρα γε. **μηῆτις** = σκέψις. **ἐρέσσω** (μεταφορ. ἐκ τῶν κωπηλατῶν) = ἀνακινῶ ἐν τῷ νῶ, ἀναλογίζομαι. **δι** = διότι. **λέσχη** = ὁμιλία, εἴτα ὁ τόπος, ὅπου ὠμίλου, ἐδῶ συνέλευσις. **σύγκλητος** = ἔκτακτος (ἰδὲ πραγματικά). **προτίθεμαι** = συγκαλῶ δημοσίᾳ. **πέμψας** = μεταπεμφάμενος = στείλας καὶ προσκαλέσας.

Πραγματικά. Οἱ στίχοι ἀπὸ τοῦ 100-161 εἶναι ἡ πάροδος τοῦ χοροῦ, ἀποτελουμένου ἐκ 15 προσώπων, τὰ ὁποῖα ἀπαρτίζουν δύο ἡμιχόρια, ἐξ ἑπτὰ προσώπων ἑκάτερον, καὶ τὸν κορυφαῖον τοῦ χοροῦ. Ὁ χορὸς συγκείμενος ἐξ ἐπισήμων γερόντων Θηβαίων εἰσέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου, κατεχόμενος ὑπὸ αἰσθημάτων χαρᾶς διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἐξωτερικεύων ταῦτα διὰ τῆς ὠδῆς του. Εὐλογον δὲ ἦτο μετὰ τὸν μέγαν τῆς προτεραίας κίνδυνον νὰ προσαγορεύσῃ πρῶτον τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον, τὸν ὁποῖον δὲν ἤλπιζεν ὅτι θὰ ἐπανεβλέπε μὲ τόσῃν χαρᾶν, κατόπιν τῶν φοβερῶν τῶν πολεμίων ἀπειλῶν. **Θήβα**· ἡ πόλις ἐλέγετο Θήβη καὶ Θῆβαι, ἐλέγετο δὲ ἐπτάφυλος πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῶν ἑκατομυλίων Θηβῶν τῆς Αἰγύπτου. **Διρκαίων**· ἡ Δίρκη κατὰ τὴν μυθολογίαν ἦτο θυγάτηρ τοῦ Ἥλιου καὶ γυνὴ τοῦ Λύκου, τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν, ἐπειδὴ δὲ αὕτη ἐδείχθη σκληρὰ πρὸς τὴν πρώτην γυναῖκα τοῦ Λύκου, τὴν Ἀντιόπην, τὴν προσέδεσαν οἱ ἐκ τοῦ Διὸς υἱοὶ αὐτῆς, ὁ Ζῆθος καὶ ὁ Ἀμφίων, εἰς κέρατα ἀγρίου ταύρου, ἀφ' ὧν κρημνισθεῖσα αὕτη εἰς τὴν κρήνην ἔδωκε τὸ ὄνομά της εἰς αὐτήν. Προετίμησε δὲ ὁ ποιητὴς τὴν Δίρκην ἀντὶ τοῦ ἀνατολικώτερον βέοντος Ἰσμηνοῦ ποταμοῦ, τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ἀναφέρῃ, διότι αὕτη ἦτο ἐπισημοτέρα εἰς τοὺς μύθους. **δράκοντι**· ἐνῶ οἱ Ἀργεῖοι παραβάλλονται πρὸς ἄετόν, οἱ Θηβαῖοι παραβάλλονται πρὸς δράκοντα, ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι ὁ δράκων εἶναι φύσει πολέμιος τοῦ ἀετοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι, ὡς ἀναφέρει ὁ μῦθος, οἱ Θηβαῖοι ἦσαν δρακοντογενεῖς, ἦτοι ἐγεννήθησαν ἐξ ὀδόντων δράκοντος, τοὺς ὁποῖους εἶχε σπεῖρει ὁ ἰδρυτὴς τῆς Καδμείας Κάδμος, φονεύσας τὸ θηρίον. **Ζεὺς γὰρ μεγάλης γλώσσης**... πρὸς ποῖον πικρόμοιον ῥητὸν χριστιανικὸν ἀντιστοιχεῖ τοῦτο ; **χρυσῶν**· ἐννοεῖ χρυσοποικίλων καὶ οὐχὶ χρυσῶν. **νίκην ἤδη ὀρμῶντα**· πρόκειται περὶ τοῦ ἥρωος Καπανέως, ὁ ὁποῖος ἦτο πατήρ τοῦ ὁμηρικοῦ Σθενέλου καὶ ἦτο ἐν τῇ προκειμένη περιπτώσει εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἡγεμόνων, τῶν ἐστρατευσάντων κατὰ τῶν Θηβῶν, ἑκραι-

νοβολήθη δὲ ὑπὸ τοῦ Διὸς, διότι ἐκαυχῆθη, ὅτι θὰ κατασκάψῃ τὰς Θήβας, εἴτε τὸ ἤθελεν, εἴτε μὴ ὁ Ζεὺς. **βαλβίδων**· βαλβίς καὶ βαλβίδες ἦτο τὸ μέρος τοῦ σταδίου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἤρχιζεν ὁ δρόμος τῶν ἀγωνιζομένων καὶ τὸ ὅποιον εἰς τὸν ἵππόδρομον ἐλέγετο **ἄφρεσις** ἢ **ἄφρετηρία**· ἐνόητε ὅμως ἐσήμαινε καὶ τὸ τέρμα, ἐπειδὴ οἱ ἀγωνιζόμενοι διάυλον ἐπανάρχοντο εἰς τὰς βαλβίδας. Ἐδῶ δὲ σημαίνουν τὰ ἄκρα τοῦ τείχους, τὰς ἐπάλλξεις αὐτοῦ. **δεξιόσειρος**· μεταφορ. ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς τεθρίπποις ἄρμασι δεξιῶν παρασειρών ἵππων. Παρασειροὶ δὲ ἵπποι ἦσαν οἱ βοηθητικοὶ τῶν δύο κυρίως ἵππων ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ ἄρματος, τῶν καλουμένων ζυγίων, οἱ λεγόμενοι σειραῖοι ἢ παρήγοροι (παρ' ἡμῶν λέγονται γεντέκια). Ἐπειδὴ ὅμως ὁ δεξιὸς ἵππος ὤφειλε κατὰ τοὺς ἀγῶνας τῶν ἄρματοδρομιῶν, κάμπτων τὴν νύσσαν πρὸς τὰ ἀριστερά, νὰ διατρέχῃ τὸν μεγαλύτερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους κύκλον, ἔπρεπε νὰ εἶναι γενναῖος καὶ ἰσχυρὸς. **ἑπτὰ λοχαγοὶ**· ἑπτὰ πύλαι ἦσαν, ἑπτὰ οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἀργείων καὶ ἑπτὰ οἱ Θηβαῖοι ἡγεμόνες. **Ζηνὶ τροπαίῳ**· ὁ Ζεὺς ἦτο ὁ δοτὴρ τῆς νίκης, ὁ τροπαῖος· τρόπαιον δὲ ἦτο τὸ σύμβολον τῆς τροπῆς τοῦ ἐχθροῦ, τὸ μνημεῖον τῆς νίκης, σχηματιζόμενον ὑπὸ τῶν νικητῶν ἐξ ἀσπίδων, περικεφαλαίων καὶ ἄλλων ὄπλων τῶν ἡττημένων. **Νίκα**· ἐτιμᾶτο ὡς ἰδία θεά, ἔχουσα πτερὰ καὶ φέρουσα συνήθως στέφανον ἢ κλάδον νίκης· ὠραιότατην παράστασιν αὐτῆς ἔχομεν τὴν νίκην τοῦ Παιωνίου. **πολυαρμάτω** **Θήβα**· ἐλέγετο πολυάρματος, διότι εἶχε πολλὰ καὶ ὠραῖα ἄρματα, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Πίνδαρος τὴν ἀποκαλεῖ φιλάρματον, εὐάρματον, χρυσάρματον κτλ. **Βάκχιος**· ἀντὶ Βάκχος, γεννηθεὶς ἐν Θήβαις ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης, θυγατρὸς τοῦ Κάδμου, καὶ διὰ τοῦτο ἰδιαιτέρως λατρευόμενος ἐν αὐταῖς, συνεχόρευε δὲ οὗτος διευθύνων τοὺς χορούς, ὅπως ἐπιστεῦετο καὶ παρίστατο διὰ πολλῶν ἔργων τέχνης. **ἀλλ' ὅδε γάρ...** οἱ ἐν τοῖς τελευταίοις στίχ. 155—161 ἀπαγγελλόμενοι ὑπὸ τοῦ κορυφαίου τοῦ χοροῦ ἀνάπαιστοι ρυθμίζουσι τὸ βῆμα τοῦ ἐξερχομένου ἐκ τῶν ἀνακτόρων Κρέοντος. **σύγκλητος λέσχη**· ἀναχρονιστικῶς εἶναι ἢ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους γινομένη ἐκτακτος συνέλευσις τῆς Ἐκκλησίας, διεκρίνοντο δὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Δήμου τῶν Ἀθηναίων εἰς τὰς τακτικάς, γινομένας κατὰ μῆνα καὶ καλουμένας **κυρίας**, καὶ εἰς τὰς ἐκτάκτους, τὰς ὁποίας συνεκρότου δι' ἐπειγούσας καὶ ἐκτάκτους ἀνάγκας, καὶ τὰς ὁποίας ἐκάλουν **ἐκτάκτους**· συμφώνως λοιπὸν πρὸς αὐτὰς λέγει ἐδῶ ὁ Σοφοκλῆς **σύγκλητον** τὴν συνέλευσιν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ καὶ διὰ

τοῦτο λέγει **κοινῶ κηρύγματι**, διότι δημοσίᾳ εἰδοποίησεν, ὅπως δημοσίᾳ ἐκαλεῖτο καὶ ἡ ἔκτακτος συνέλευσις τοῦ δήμου.

ΠΡΩΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (162 - 381)

α') 162 - 222

Λεξιλογικαί. ἀσφαλῶς· προσδιορ. τὸ ὄρθωσαν καὶ κάμνει ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σάλω. **σάλω** = με θαλασσοταραχὴν (μεταφορὰ ἀπὸ τῆς θαλάσσης, παραβαλλομένης τῆς πολιτείας πρὸς σαλευῶν σκάφος). **σεΐσαντες** = συγκλονίσαντες. **πομπὸς** = ἀπεσταλμένος, κλητῆρ, **δίχα ἐκ πάντων** = ξεχωριστά, κατ' ἐκλογὴν ἀπὸ ὅλους. **ἔστειλ' ἰκέσθαι** = μετεπεμφάμην = ἔστειλα καὶ σᾶς προσεκάλεσα. **εἰδῶς** (αἰτιολ.). **κράτη θρόνων** = τὴν βασιλικὴν ἀρχὴν (ὁ πληθυντ. ἀριθ. πρὸς ἐκδήλωσιν μεγαλοπρεπείας). **ὄρθου** = ἐκυβέρνα, ὠδήγει ὀρθῶς. **διώλετο** = ἐχάθη. **μένοντας ἐμπ. φρονήμασιν** = ὅτι παρεμένετε με σταθερὰ φρονήματα (ὅτι ἐμένετε πιστοί). Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : εὖ εἰδῶς τοῦτο μὲν σέβοντας αἰεὶ τὰ κράτη θρόνων Λαῖτου, τοῦτ' αὔθις, ἡνίκα Οἰδίπους ὄρθου πόλιν, κάπει διώλετο, μένοντας ἔτι ἐμπ. φρονήμασιν ἀμφὶ τοὺς κείνων (Λαίου καὶ Οἰδίπ.) παῖδας. **πρὸς διπλῆς μοῖρας** = ἀπὸ κοινὴν μοῖραν (θανάτου). **παΐσαντες καὶ πληγέντες** = κτυπήσαντες καὶ κτυπηθέντες, φονεύσαντες καὶ φονευθέντες. **σὺν αὐτόχειρι μιάσματι** = σὺν μιάσματι αὐτοχειρίας = δι' ἰδιοχείρου μιαιῶς πράξεως. **κράτη καὶ θρόνους**· σχῆμ. ἐν διὰ δυοῖν (θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν ὅλην ἐξουσίαν). **δῆ** = ὡς εἶναι γνωστόν. **κατ' ἀγχιστεῖα γένους τῶν ὀλωλότων** (ἐτέθη οὐδ. ἀγχιστεῖα ἀντὶ θηλ. ἀγχιστεῖαν) = σύμφωνα με τὴν πλησιεστάτην συγγένειαν πρὸς τοὺς φονευθέντας. **ἀμήχανον** = ἀδύνατον, **παντὸς ἀνδρὸς** (ἐνν. ἄρχοντος.) **ἐκμαθεῖν** (ὑποκ. τινὰ) = νὰ μάθῃ τις ἀκριβῶς. **γνώμην** = τὰς ιδέας. Ἡ ἐπαλληλία τῶν πολλῶν συνωνύμων **ψυχὴν, φρόνημα, γνώμην**, διὰ νὰ δηλωθῇ τὸ ὅλον καὶ ἀληθὲς φρόνημα. **πρὶν ἂν**· ἡ σύνταξις τοῦ πρὶν μεθ' ὑποτακτ. (φανῆ) λόγῳ τῆς προηγ. ἀρνητικῆς ἐννοίας ἀμήχανον κλπ. **ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν** = ἐν τῇ ἱκανότητι τῆς διοικητικῆς ἐξουσίας καὶ τοῦ νομοθετεῖν (εἰς τὴν γνώμην τοῦ Βίαντος τοῦ Πριηνέως « ἀρχὴ ἄνδρα δεῖκνυσι. προσθέτει ὁ Σοφοκλῆς καὶ τὴν νομοθετικὴν ἱκανότητα τοῦ ἀρχοντος). **ἐντριβῆς φανῆ** = δοκιμασθῆ. **ἐμοὶ γάρ...** Ὁ Κρέων ἀρχε-

ται ἀναπτύσσων τὸ βασιλικὸν πρόγραμμά του. ὅστις μὴ ἄπτεται (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.) = εἴαν τις δὲν ἐπιλαμβάνηται. ἐγγλήσας ἔχει = ἔχει κλεισμένην (ἐκ φόβου), δὲν ὀμιλεῖ μετὰ παρρησίας. δοκεῖ· ἐξ αὐτοῦ ἢ ἐν ἀρχῇ δοτ. προσωπ. ἐμοί. Εἰς τὸ ρ. τοῦτο ἀνήκει τὸ νῦν, ἐνῶ εἰς τὸ πάλαι θά ἐννοηθῆ ὁ παρατατ. ἐδόκει, δηλ. πάλαι τε ἐδόκει καὶ νῦν δοκεῖ. **μείζον' (α)** = ἀνώτερον, πολυτιμότερον φίλον (χορησιμ. ὡς ἐπιθ. διορ. τοῦ φίλου). **ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας**· β' ὅρος τῆς συγκρισεως = ἢ τὴν αὐτοῦ πάτραν. **οὐδαμοῦ λέγω** (ἐνν. εἶναι) = οὐδὲλως τὸν ὑπολογίζω, οὐδὲλως τὸν ἐκτιμῶ· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: καὶ ὅστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας φίλον νομίζει μείζον' (α), τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω. Τὰ κατωτέρω: ἴστω Ζεὺς... μέχρι τοῦ στίχ. 187 εἶναι διὰ μέσου καὶ περιγράφουν τὸν ἐπίσημον ὄρκον, ὃν κάμνει ὁ Κρέων εἰς τὸν Δία. **ἴστω** (οἶδα) = ἄς εἶναι μάρτυς. **οὐτ' ἂν σιωπήσαιμι**, εἶναι ἀπόδοσις τῆς ὑποθετ. μετ. **ὄρων** = εἰ ὀρφῆν. **ἄτη** (ἦ) = ὄλεθρος, καταστροφή. **τοῦτο** = τὸ ἐξῆς. **γινώσκω** = ἔχω πρὸς ὀφθαλμῶν. **ἦδε**, ἢ πόλις. **πλέοντες** (ὑποθ.)· μεταφορὰ ἀπὸ τῶν πλοίων. **ποιούμεθα** = ἀποκτῶμεν. **ὀρθῆς** = εὐτυχούσης, οὔσης σώας. **τοιιοῖσδε νόμοισι** = ἐπὶ τῇ βάσει τοιούτων προγραμματικῶν ἀρχῶν. **αὔξω** = μεγαλύνω, μεγαλυτέραν καὶ ἐνδοξότεραν καθιστῶ. **ἀδελφὰ τῶνδε** = σύμφωνα μὲ τὰς ἀρχάς μου αὐτάς. **πάντ' ἀριστεύσας δορὶ** = καθ' ὅλα ἀριστος δευχθεὶς ἐν τῇ μάχῃ. **τὰ πάντ' ἐφαγνίσαι** (ἐξαρτ. ἐκ τοῦ κηρύξας ἔχω) = νὰ προσφέρωμεν πάσας τὰς νενομισμένας τιμὰς (δηλ. σπονδάς, κτερίσματα κτλ.). **ὅσα ἔρχεται κάτω** = ὅσα κατέρχονται κάτω ὑπὸ τὴν γῆν. **Πολυνείκη λέγω**· παράθεσις τοῦ ξύναιμον. **ἐγγενεῖς** = ἐγγωρίους. **φυγὰς κατελθῶν** = ἐπανελθῶν ἐκ τῆς φυγῆς. **πρῆσαι** (πρήθω) = νὰ κατακαύσῃ. **κατ' ἄκρας** (κυρίως ἀπὸ κορυφῆς ἕως κάτω) = καθ' ὀλοκληρίαν. **κοινοῦ πάσασθαι** (πατέομαι) = νὰ γευθῆ ἀδελφικοῦ ἢ συγγενικοῦ αἵματος. **τοὺς δὲ ἐνν. πολίτας**. **κτερίζω** = προσφέρω κτέρεα ἢ κτερίσματα, κηδεύω μὲ πᾶσαν τιμὴν ἀνήκουσαν εἰς τοὺς νεκρούς. **πρὸς οἰωνῶν**· ποιητ. αἴτιον. **ἐδεσθὲν** = ἐδεσθὲν = κατασπαραχθὲν. **αἰκίζω** καὶ **αἰκίζομαι** = μεταχειρίζομαι κακῶς, κακοποιῶ. **φρόνημα** = θέλησις· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: **εἶν δ' ἄθαρτον καὶ ἰδεῖν δέμας** (Πολυνείκους) **ἐδεσθὲν καὶ αἰκισθὲν πρὸς οἰωνῶν καὶ κυνῶν**. **κοῦποτ' ἐκ γ' ἐμοῦ τιμὴν προέξουσ' οἱ κακοὶ τῶν ἐνδίκων** = καὶ οὐδέποτε ἀπὸ ἐμὲ τοῦλάχιστον θὰ τύχῃσι μαγαλυτέρας τιμῆς οἱ κακοὶ ἀπὸ τοὺς δικαίους (δὲν πρόκειται

βεβαίως ἐνταῦθα περὶ ἀποδόσεως μεγαλυτέρας τιμῆς εἰς τὸν Πολυνείκη, ἀλλὰ περὶ ἴσης, ἀλλ' ὁ Κρέων ἐννοεῖ διὰ τούτων, ὅτι ὅταν δοθῇ ἴση τιμὴ, τότε οἱ ἀγαθοὶ τιμῶνται ἐξ ἴσου, ἐνῶ αὐτοὶ δικαιοῦνται μεγαλυτέρας τιμῆς, ὁμοίως οἱ κακοὶ τιμῶνται ἐξ ἴσου, ἐνῶ οὐδμιᾶς δικαιοῦνται τιμῆς). **θανῶν καὶ ζῶν**· πρωθύστερον. **τὸν δύσνον καὶ εὐμενῆ**· προσδιορ. ἀναφορᾶς. **δύσνονος** = δυσμενῆς, ἐχθρός. **πού** = ὡς νομίζω. **ἔνεστι σοι** = εἶναι δικαίωμά σου. **νόμῳ χρῆσθαι** = νομοθετεῖν ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : σοὶ γέ που ἔνεστι παντὶ νόμῳ χρῆσαι καὶ περὶ τῶν θανόντων καὶ περὶ ἡμῶν, ὅποσοι ζῶμεν. **ὡς ἂν σκοποὶ ἦτε** (εἶναι πλαγ. ἐρωτ. πρότασις ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ὁρᾶτε ἢ σκοπεῖτε) **τῶν εἰρημένων** = προσέξατε, πῶς θὰ φυλάξετε τὰ διατεταγμένα ὑπ' ἐμοῦ. **νὺν** = λοιπόν. **βαστάζειν** (μεταφ. ἀπὸ τοῦ φορτίου) = νὰ ἀναλάβῃ τὸ βάρος τῆς φυλάξεως. **προτίθημι** = ἀναθέτω. **ἐπίσκοπος** = σκοπός, φρουρός. **ἐπεντέλλω** = πρὸς τούτοις διατάσσω ἢ κανονικὴ διατύπωσις τῆς φράσεως θὰ ἦτο : **τί δῆτ' ἐστὶ τοῦτο τὸ ἄλλο, ὃ ἐπεντέλλοις ἔτι ἂν ;** ἀλλὰ τί λοιπόν εἶναι τοῦτο τὸ ἄλλο, τὸ ὅποιον προσέτι ἤθελες διατάξει εἰς ἐμὲ νὰ ἐκτελέσω ; ἢ δύναται τὸ ἄλλο νὰ ἐκληφθῇ ὡς ἐπιρρηματικὸν κατηγορούμενον τοῦ **τοῦτο** καὶ νὰ ἐξηγηθῇ ἐπὶ πλεόν, δηλ. τί ἄλλο ἐπὶ πλεόν ἤθελες διατάξει ; **ἐπιχωρῶ** = ἐπιτρέπω. **τὸ μὴ ἐπιχωρεῖν** ἀντ. τοῦ ἐπεντέλλω. **ἀπιστῶ** = ἀπειθαρχῶ. **τάδε** = τὰ κεκρηγμένα, τὰ διατεταγμένα. **ὃς ἐρᾷ...** ἀναφορ. συμπερ. πρῶτ. = ὥστε οὗτος νὰ ἐπιθυμῇ. **καὶ μὴν** = καὶ ἀληθῶς. **μισθός** (εἰρων.). **ὑπ' ἐλπίδων** (ἀναγκ. αἴτιον). **τὸ κέρδος** = ἡ ἐλπίς τοῦ κέρδους. **διώλεσεν**· γνωμ. ἄορ. = συνήθως καταστρέφει.

Πραγματικά. ἄνδρες· ἐξελθὼν μετὰ πολλῆς μεγαλοπρεπειᾶς διὰ τῆς μέσης (βασικῆς) πύλης τοῦ ἀνακτόρου ὁ Κρέων καὶ κρατῶν σκῆπτρον προχωρεῖ ἐν συνοδείᾳ τῶν δορυφόρων του μὲ ρυθμὸν σύμφωνον πρὸς τοὺς ἀναπαιστικὸς στίχους 155 - 156 τοῦ κορυφαίου τοῦ Χοροῦ. Λαβῶν δὲ ἀκολουθῶς θέσιν εἰς τὸ προσκῆνιον, προσφωνεῖ μετὰ τινος ὑπερφροσύνης τοὺς γέροντας, τοὺς ἀποτελοῦντας τὸν χορὸν, ἀπλῶς καὶ συντόμως διὰ τοῦ « ἄνδρες », ἀνακοινοῖ τὰς ἀρχὰς τοῦ προγράμματος του καὶ ἐξαγγέλλει τὸ προκηρυχθὲν διάταγμα αὐτοῦ περὶ τῶν ἀδελφῶν Ἐτεοκλέους καὶ Πολυνείκους. **ὅτι ἡδ' ἐστὶν ἡ σφάζουσα** κλπ. Τὴν ὥραιαν ταύτην ἰδέαν τοῦ Κρέοντος, ὅτι ἐφ' ὅσον τὸ σκάφος τῆς πολιτείας πλέει καλῶς, ἀποκτῶμεν καὶ τοὺς φίλους, ἦτοι ἂν ἔχω-

μεν πατρίδα, ἔχομεν καὶ φίλους, ἀν δὲν ἔχομεν πατρίδα, οὐδὲν ἔχομεν, ἐξέφρασε δι' ἄλλων λόγων καὶ ὁ Περικλῆς (Θουκ. Π 60) «ἐγὼ γὰρ ἠγοῦμαι πόλιν πλείω ξύμπασαν ὀρθουμένην ὠφελεῖν τοὺς ἰδιώτας, ἢ καθ' ἕκαστον τῶν πολιτῶν εὐπραγοῦσαν, ἀθρόαν δὲ σφαλλομένην...».

Ἄ ἔρχεται τοῖς κάτῳ νεκροῖς· παρ' ἀρχαίοις ἐπεκράτει ἡ ἀντίληψις, ὅτι αἱ ἐπιτύβμιοι χοαὶ εἰσέδουον ὑπὸ τὴν γῆν καὶ ἔφθανον μέχρι τῶν νεκρῶν. **τοὺς ἐγγενεῖς** = τοὺς λατρευομένους καὶ τιμωμένους ἐν τινι τόπῳ, λέγεται δὲ **πρῆσαι**, ὑπερβολικῶς διὰ τοὺς θεοὺς, διότι θὰ ἐκαίοντο μόνον τὰ ἱερά των καὶ οὐχὶ καὶ οἱ θεοί. Ἄξιον ἐν τέλει παρατηρήσεως ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος λεχθέντων εἶναι, ὅτι κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους ὁ λαὸς καλούμενος ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἤκουε τὰς γνώμας αὐτοῦ, χωρὶς νὰ φέρῃ ἀντιρρήσεις, ἀλλὰ μόνον συμβουβευτικὰς γνώμας διατυπῶν.

β') 223 - 277

Λεξιλογικαί. ὅπως = ὅτι. ὑπὸ **τάχους** = ἔνεκα ταχύτητος. **δύσπνους** = δυσκόλως ἀναπνεῶν, ἀσθμαίνων. **ἰκάνω** (σημ. παρακ.) = ἔχω ἔλθει. **κοῦφον ἐξάρας πόδα** (τὸ κοῦφον προληπτ. κατηγορ., ἡ δὲ μετοχ. αἰτιολ.) = μετεωρίσας τὸν πόδα (συνεκδ. ἀντὶ πληθντ.), ὥστε νὰ εἶναι ἐλαφρὸς, βαδίσας πολὺ ταχέως. **φροντίδων·** γεν. ὑποκειμ. εἰς τὰς ἐπιστάσεις, ὅπερ σημαίνει σταθμούς. **πολλὰς γὰρ ἔσχον φροντίδων ἐπιστάσεις** = διότι αἱ διάφοροι σκέψεις μὲ ἠνάγκασαν νὰ κάμω πολλοὺς σταθμούς. **κυκλῶν ἑμαυτὸν ὁδοῖς εἰς ἀναστροφὴν** = κάμνων πολλὰς στροφὰς εἰς τὰ διάφορα σημεῖα τῆς ὁδοῦ μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἐπιστρέψω (τοῦτο λέγεται περὶ τῶν ἀναποφασίστων). **αὐδάω - ῶ** = λέγω. **ἠῦδα μυθουμένη, πλεονασμός.** **οἱ** = ἐκεῖ ὅπου. **δίδωμι δίκην** (παθ. τοῦ λαμβάνω δίκην) = τιμωροῦμαι. **μολῶν** (βλώσκα) ὑποθετ. μετ. **τλήμων** = ἄθλιος. **τάδε** = τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζήτημα. **οὐκ ἀλγυνῆς;** (δὲν θὰ λυπηθῆς) = δὲν θὰ τιμωρηθῆς; **ἐλίσσω** = ἀνελίσσω εἰς τὸν νοῦν μου. **ἀνύτω καὶ ἀνύω** = διανύω, διατρέχω. **σχαλῆ βραδύς** = βραδέως καὶ μετὰ δυσκολίας. **βραχεῖα μακρά·** ὀξύμωρον σχῆμα. **ἐνίκησεν** = ἐπεκράτησεν, ὑπερίσχυσεν ἡ γνώμη, ὑποκ. αὐτοῦ τὸ δεῦρο μολεῖν. **κεῖ τὸ μηδὲν ἐξερῶ** = καὶ ἀν θὰ εἶπω ἐν μηδενικόν, καὶ ἀν θὰ σοῦ ἀνακοινώσω ἐν τίποτε. **δράττομαι τινος** = πιάνομαι ἢ κραοῦμαι ἀπὸ τι. **τὸ μὴ παθεῖν ἀν ἄλλο πλὴν τὸ μόρσιμον** = ὅτι δὲν

θέλω πάθει ἄλλο τι ἢ τὸ πεπρωμένον. **ἀνθ' οὗ**· ἀναγκ. αἴτιον. **ἀθυμία** = ἐναγώνιος λύπη. **τάμαυτοῦ** = τὰ ἀφορώντα εἰς ἐμέ. **γάρ** (διασαφ.). **ὅστις ἦν ὁ δρών** (ὁ δράστης)· πλαγ. ἐρωτ. πρότ. **οὐδ' ἂν δικαίως...** = καὶ ἐπομένως δέν... **στοχάζομαι** = σκοπεύω. **εὖ γε στοχάζη** = ἀληθῶς καλὰ ἀποβλέπεις πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ σου. **ἀποφάργνυσαι κύκλω τὸ πρᾶγμα** = προφυλάσσεσαι ὀλόγυρα πρὸς ἀποφυγὴν τῆς εὐθύνης τοῦ πράγματος. **ὡς σημανῶν νέον τι** = ὅτι πρόκειται ν' ἀνακοινώσης σοβαρόν τι. **γάρ**. αἰτιολογ. τὰ ἐννοούμενα ἐκ τῶν προηγουμένων, εὖ στοχάζη ἀποφάργνυσαι τὸ πρᾶγμα... **τὰ δεινὰ** = τὰ φοβερὰ (ἐννοεῖ τὴν τιμωρίαν τοῦ θανάτου). **προστίθησ' ὄκνον πολὺν** = ἐμβάλλουσαν μεγάλην δειλίαν. **οὐκ οὖν ἐρεῖς ποτε**; = δὲν θὰ εἴπῃς τέλος πάντων; ἢ ἐρώτησις μετὰ τῆς ἀρνήσεως ἰσοδυναμεῖ μὲ ἐντονὸν κατάφασιν: εἰπέ τέλος πάντων ὁμοίως καὶ τὸ **εἶπ' ἀπαλλαχθεῖς ἄπει** (περίφρασις) = καὶ ἔπειτα κρημνίσου νὰ φύγῃς. **καὶ δὴ** = καὶ ἰδοὺ λοιπόν. **βαίνω** = ἀπέρχομαι. **κάπῃ χρωτὶ** = (χρῶς-τὸς) = καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος. **δίψιος** = ξηρὸς. **παλύνω** = ἐπιπάσσω, πασπαλίζω. **ἐφαγιστεύω καὶ ἐφαγνίζω** = κάμνω νεκρικὴν τελετήν. **ἃ χρῆ** = τὰ νεομισμένα, τὰ ἐπιβεβλημένα. **τις ἀνδρῶν**· τραγικὴ εἰρωνεία· οὐδόλως φαντάζεται ὁ Κρέων, ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι γυνὴ ὁ δράστης. (ἡ) **γενῆς**, γενῆδος = ἀξίνη. **δικελλα** = σκαπάνη ἔχουσα δύο ὀδόντας (μάκελλα δὲ εἶναι ἡ ἔχουσα ἓνα). **πλήγμα** = κτύπημα, ἐκ τούτου ἢ γεν. ὑποκ. γενῆδος. **ἐκβολή** = ἐκβεβλημένον χῶμα (ὑπὸ τῆς δικέλλης). **στύφλος** = σκληρός. **ἄρρῶξ** = (ἄ-ρήγνυμι) = ἄσχιστος, μὴ ἐσκαμμένη. **ἐπαμαξεύω** (ἀντὶ ἐφαμαξεύω) **τροχοῖσι** = χαράσσω διὰ τροχῶν ἀμάξης. **ἄσημος** = ἄγνωστος· κατ' ἄλλην ἐρμην. : δὲν ἀφῆκεν ἔχνη, σημειῖόν τι. **ὅπως**· χρον. = μόλις (τὸ παρ' ἡμῖν καθῶς). **ἡμεροσκόπος** = σκοπὸς τῆς ἡμέρας. **δυσχερὲς** = δυσερμήνευτον. **ὁ μὲν**· ἐνν. νεκρός. **τυμβήρης** = τεθαμμένος, τυμβόχωστος. **ὡς φεύγοντος** (ἐνν. τοῦ ἐργάτου, τοῦ δράστου) = ὡς ἐὰν ἤθελε ν' ἀποφύγῃ. **ἄγος** = τὸ μῖασμα, τὸ ἐγκλημα τῆς ἀσεβείας. (ὁ) **θηρ-θηρός** = ἄγριον θηρίον (σαρκοβόρον). **σπάω-ῶ** = σπαράσσω (ἐὰν ἦτο θηρίον ἢ κύων, θὰ ἐφαίνοντο πάντως ἔχνη τῶν ποδῶν του ἐπὶ τοῦ χώματος ἢ ἔχνη ὀδόντων καὶ ὀνύχων ἐπὶ τοῦ πτώματος). **ῥοθέω-ῶ** = κάμνω ῥόθον, βοήν (λέγεται ἐπὶ κυμάτων ἢ κωπηλασίας), θορυβῶ. **λόγοι ἐρρόθουν κακοὶ** = ἀντηλλάσσοντο ὑβριστικοί, ὀργίλοι λόγοι. **φύλαξ ἐλέγχων**· σχῆμα ἀνακόλουθον, ἀντὶ γεν. ἀπολ. μετοχῆς. **κἂν ἐγίγνετο πληγὴ τελευτῶσα**

(ένικ. ἀντί πληθ.) = καί ἡ ὑπόθεσις θά κατέληγεν εἰς ἀμοιβαῖα κυπήματα· εἶναι ἀπόδοσις τῆς ἐκ τοῦ κατωτέρω λέγει ἐννουμένης ὑπόθ. **εἰ μή τις ἔλεγεν**, ἥτις δὲν ἐτέθη, ἐπειδὴ παρενεβλήθησαν ἄλλαι προτάσεις. **εἰς γάρ τις ἦν ἕκαστος οὕξειργασμένος** = διότι εἰς ἕκαστος ἐξ ἡμῶν, οἰοσθήποτε (τό : τις) καί ἂν ἦτο, κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἄλλων ἦτο ὁ διαπράξας τὸ ἔργον. **καὶ οὐδεὶς ἐναργῆς** = καὶ οὐδεὶς ἐφανερώνατο ὡς ἀληθινὸς δρᾶστης. **ἀλλ' ἔφρουγε μὴ εἰδέναι** = ἀλλ' ἤρνεϊτο, ὅτι ἐγνώριζε (πλεον. ὁ μὴ). **μύδρος** = σίδηρος πεπυραχτωμένος. **πῦρ διέρπειν** = καὶ νὰ διερχώμεθα διὰ μέσου τοῦ πυρός. **ὄρκωμοτῶ θεοῦς** = ἐπικαλοῦμαι μεθ' ὄρκου τοὺς θεοῦς. **τὸ μῆτε δρᾶσαι μῆτε τῷ ξυνειδέναι** = ὅτι οὔτε ἐπράξαμεν τὸ ἔργον οὔτε ὅτι ἔχομεν γνώσιν περὶ τίνος (ὅτι κτ.λ.). **βουλεύσαντι**· ἐνν. καὶ πρὸ αὐτοῦ τὸ **μῆτε** = μῆτε ὅτι τὸ διενόηθη (αἰ μετοχαὶ κατηγορ.). **ὅτε** (αἰτιολ.). **οὐδὲν ἦν ἡμῖν πλεόν ἐρευνῶσιν** = οὐδὲν κέρδος (οὐδεμίαν ὠφέλειαν) εἴχομεν, ἂν καὶ ἐκάμνομεν πρὸς τοῦτο ἐρεύνας. **πέδον** = τὸ ἔδαφος. **νεύω** = κλίνω κάτω. **καλῶς πράττω** = εὖ πράττω = εὐτυχῶ, σφῶζομαι. **ὅπως πράξαίμεν**· πλαγ. ἐρώτ., ἐξαρτ. ἐκ ῥήμ. γνώσεως σημαντ. (ἐγίγνωσκομεν), ὅπερ κατὰ ζεῦγμα ἐννοεῖται ἐκ τοῦ εἴχομεν (= ἡδυνάμεθα). **μῦθος** = λόγος. **ἀνοιστέον** (ἀναφέρω). **τοῦργον** = τὴν ταφήν τοῦ Πολυνείκου. **καὶ ταῦτ' ἐνίκα** = καὶ ὑπερίσχυεν ἡ γνώμη αὕτη. **ὁ πάλος** (ἐκ τοῦ πάλλω) = ὁ κλῆρος. **καθαιρεῖ** = κατεδίκασε. **τάγαθόν** (εἰρων.). **οὐχ ἐκοῦσιν** (ἐνν. ὑμῖν, πληθ. ἀντὶ ἐνικοῦ) = χωρὶς νὰ μὲ θέλετε.

Πραγματικάι. ἀναξ... ὁ φύλαξ εἰσῆλθεν διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου ἀσθμαίνων καὶ πνευστιῶν· ἡθογραφεῖται λαμπρὰ ὡς ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ, προσπαθῶν διὰ γνωμολογιῶν καὶ μακρολογιῶν νὰ σώσῃ πρωτίστως ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς ἐπαπειλουμένης μεγάλης τιμωρίας. Ὁ ποιητὴς σκοπεῖ διὰ τοῦ ταπεινοῦ τούτου τύπου νὰ ἐξάρῃ τὸ ἰδανικὸν ὕψος τῆς Ἀντιγόνης. **τὸ μόρσιμον**· οἱ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ ἀποδίδουν ἰδιαίτεραν σημασίαν εἰς τὸ πεπρωμένον, τὸ ὁποῖον κατ' αὐτοὺς διέπει τὰ ἀνθρώπινα. **παλύννας διψίαν κόνιν κάφαγιστεύσας**· δηλ. ἀπλῶς ἐπασπάλισε διὰ χῶματος τὸ πτώμα τοῦ νεκροῦ, τοῦτο δὲ κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἐν ἀνάγκῃ ἀνεπλήρωσε τὴν κανονικὴν ταφήν διὰ τοῦ ἐφαγιστεύσας δὲ ἐννοεῖ τὰς νενομισμένας νεκρῶν τρισπόνδους χοάς. **ὁ πρῶτος ἡμεροσκόπος**· οἱ φύλακες εἶχον ἀναλάβει τὴν φροῦρησιν τοῦ νε-

κροῦ καθ' ὄρισμένα χρονικά διαστήματα τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός. Ὁ πρῶτος δὲ ἦτο ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε λίαν πρῶτὴν τὴν φρουρήσιν, διότι ταύτην τὴν ἡμέραν τὸ πρῶτον ἀνέλαβον τὴν ὑπηρεσίαν οἱ φύλακες· ἐκ τούτου συμπεραίνομεν, ὅτι ἡ 'Αντιγόνη λίαν πρῶτὴ ἐλθοῦσα ἔθαψε τὸν νεκρόν, οἱ δὲ φύλακες ἢ λόγῳ τοῦ σκότους δὲν ἀντελήφθησαν αὐτὴν θάπτουσαν ἢ ἤλθον ἐκεῖ μετὰ τὸ γενόμενον. **ἄγος φεύγοντος**· ὑπῆρχεν ἔθος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις νὰ θεωρῆται ἀσεβὴς ἐκεῖνος, ὅστις εὕρισκεν ἄταφον πτώμα καὶ δὲν ἔρριπτε τοῦλάχιστον κόνιν ἐπ' αὐτοῦ· (διὰ τῆς φράσεως ταύτης τοῦ φύλακος ἐπιρρίπτεται λεληθότως μομφὴ κατὰ τοῦ Κρέοντος, διατάξαντος νὰ μὴ ταφῆ τὸ πτώμα). **ἦμεν δ' ἔτοιμοι καὶ μύδρους**· ταῦτα ἦσαν εἶδος θεοκρισιῶν ἢ θεοδικιῶν, αἱ ὁποῖαι ὑφίσταντο ἐν τῇ πραγματικότητι καὶ εἰς παλαιότερας τῆς τοῦ Σοφοκλέους ἐποχάς. Κατὰ ταύτας ἐν περιπτώσει ἀμφιβολίας περὶ τῆς ἐνοχῆς τινος ὁ θεωρούμενος ἐνοχος ἐκράτει εἰς τὰς χεῖρας τεμάχια πεπυρακτωμένου σιδήρου ἢ διήρχετο δι' ἀνημμένων ἀνθρώκων κλπ., ἔπρεπε δὲ νὰ ἐξέλθῃ σῶος καὶ ἀβλαβής, ἐὰν ἦτο ἀθῶος. **ὄρκωμοτεῖν**· οἱ ἀρχαῖοι τόσοι εἰς τὰς εὐχάς, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ὄρκους τῶν ἐπεκαλοῦντο τοὺς θεοὺς. **κἄμὲ τὸν δυσδαίμονα πάλος καθαιρεῖ**· ἡ κλήρωσις παρ' ἀρχαίοις ἐγένετο ὡς ἐξῆς : ἔθετον τοὺς κληροῦς ἐντὸς κυνῆς (δερματίνου καλύμματος τῆς κεφαλῆς) ἢ ἀγγεῖου καὶ ἑπαλλον αὐτούς, μέχρις ὅτου ἐξεπέδα εἷς κληρὸς, ὁ ὁποῖος ἀνῆκεν εἰς τὸν λαχόντα.

γ') 278 - 331

Λεξιλογικά. **θεήλατον** = ὑπὸ τοῦ θεοῦπραχθέν, πεμφθέν. **μητι**· πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ βουλευεῖ. **ξύννοια** = διαλογισμός. **πάλαι**, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἤκουσεν ἀπὸ τὸν φύλακα τὰ τῆς ταφῆς. **πρὶν καὶ μεστῶσαί με ὄργῆς** = πρὸ τοῦ καὶ νὰ με πληρώσῃς θυμοῦ (τὸ κοινῶς λεγόμεν. πρὶν καὶ νὰ με παραφουσκώσῃς). Διὰ τοῦ **κἄμὲ** ποιεῖται συμμετρικὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ **ἐμοί τι** τοῦ χοροῦ. **ἄνους τε καὶ γέρων ἅμα**, ἀντὶ νὰ εἴπῃ : **ἄνους καίπερ γέρων ὦν** = ἀπερίσκεπτος, ἀν καὶ εἶσαι γέρων (ἐπειδὴ τὸ γῆρας καὶ ἡ ἀπερίσκεψία εἶναι ἀσυμβίβαστα). **ὑπερτιμῶ** (ἢ μετοχ. αἰτιολ.) = ἐξαιρετικὰ τιμῶ. **κρύπτω** = θάπτω. **ἀμφικίων** = περίστυλος. **πυρόω-ῶ** = καίω. **διασκεδάννυμι** = καταλύω (συνάπτεται πρὸς τοὺς νόμους), ἐξ αὐτοῦ δὲ κατὰ ζεύγμα θὰ ἐννοήσ., **καταπατήσων τὴν γῆν** ἢ σειρὰ τῶν

λέξεων τῆς ἐπομ. προτ. : ἡ εἰσορᾶς θεοὺς τιμῶντας τοὺς κακοὺς ; ταῦτα = τὰ κηρύγματά μου ταῦτα (ἀντικ. τοῦ φέροντες). καὶ πάλαι· ἔνν. οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλὰ καὶ πάλαι. μόλις φέρω = μετὰ δυσκολίας ἀνέχομαι. βροθῶ τι = ψιθυρίζω ἀποδίδω ὕβρεις κατὰ τινος. λόφος = τράχηλος. λόφον ὑπὸ ζυγῶ (μεταφορὰ ἐκ τῶν ὑποζυγίων)· διὰ τούτου εἰκονίζεται τὸ αὐταρχικὸν τοῦ Κρέοντος. δικαίως = ὅπως ἐπέβαλλε τὸ δίκαιον. ὡς στέργειν ἐμέ = ὥστε νὰ δεικνύωσι τὸν ὀφειλόμενον εἰς ἐμέ σεβασμόν. ἐκ τῶνδε = ὑπὸ τούτων. τούτους (τοὺς φύλακας, δεικνύει τὸν παρόντα). ἐξεπίσταμαι καλῶς· (πλεονασμ.). ἢ πρόθ. ἐκ καὶ τὸ καλῶς, διὰ νὰ δείξῃ τὴν ἀπόλυτον πεποίθησίν του. παράγομαι = παρασύρομαι. παρηγμένους· ἡ κατηγορ. μετ., ὅτε τὸ εἰργάσθαι ἔξαρτ. ἐξ αὐτῆς, ὡς ἀπαρέμφ. ἀκολουθίας, ἢ αἰτιολ., ὅτε τὸ εἰργάσθαι ἔξαρτ. ἐκ τοῦ ἐπίσταμαι. τάδε = τὴν ταφήν. νόμισμα = τὸ νομιζόμενον καὶ χρησιμοποιοούμενον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. κακὸν νόμισμα = κακὸν κατασκευάσμα, θέσπισμα (δὲν κατακρίνει τὴν χρῆσιν τοῦ νομίσματος, ἀλλὰ τὴν κακὴν χρῆσιν αὐτοῦ). τοῦτο, τὸ νόμισμα, ἀντί : οὗτος ὁ ἄργυρος. ἐξανίστημι = ἀναστατώνων ἐκβάλλω (ἐκ τῶν δόμων). ἐκδιδάσκω = διδάσκω καλῶς, καθοδηγῶ. παραλλάσσω = μεταστρέφω. ἴστασθαι = ὥστε νὰ προσχωροῦν, νὰ λαμβάνουν κατεύθυνσιν. πανουργίας ἔχειν = νὰ ἀσχολοῦνται εἰς ἔργα πονηρά. ἔδειξεν· γινωμ. ἀόρ. δυσσέβεια παντός ἔργου = πᾶν ἔργον ἀσεβές. μισθαρνέω (μισθὸν ἄρνυμαι) = λαμβάνω μισθόν, δωροδοκοῦμαι. ἀνώ ἢ ἀνύτω = ἐκτελῶ, πράττω. ἦνυσαν - ἐξέπραξαν (γινωμ. ἀόριστοι)· τὸ β' ῥῆμ. = συνήθως κατορθώνουν. ἰσχω σέβας (παθητ. τοῦ σέβω καὶ σέβομαι) = τυγχάνω σεβασμοῦ. ὄρκιος = μεθ' ὄρκου. αὐτόχειρ = αὐτουργός. ἐκφαίνω = παρουσιάζω. μόνος "Αἰδης = μόνῃ ἢ τιμωρία τοῦ θανάτου, μόνος ὁ ἀπλοῦς θάνατος. Ἡ πλοκὴ τοῦ λόγου θὰ ἦτο ὀμαλωτέρα, ἐὰν ἐξεφέρετο ὧδε : οὐχ ὑμῖν "Αἰδης μόνος ἀρκέσει, ἀλλὰ πρότερον ζῶντες κρεμασθήσεσθε, μέχρις ἂν τήνδε δηλώσῃθ' ὕβριν. τὴν ὕβριν = τὴν προᾶξιν τῆς θρασείας ταύτης ἀσεβείας καὶ τὸν δράστην αὐτῆς. ὅθεν οἰστέον (ῥῆμ. φέρω) τὸ κέρδος (πλαγ. ἐρωτ. πρότ.) = πόθεν πρέπει νὰ λαμβάνετε τὸ κέρδος. τὸ λοιπὸν (ἐπιρρ.) = εἰς τὸ ἐξῆς. ἐξ ἅπαντος = ἐκ παντός ἐν γένει πράγματος. ἐκ τῶν αἰσχροῶν λημμάτων (ἀναγκ. αἰτ.) ἐκ τῶν αἰσχροῶν κερδῶν. ἀτῶμαι = δυστυχῶ. Αἰ μετ. κατηγορημ. δώσεις = θὰ ἐπιτρέψῃς. οὕτως = ἔτσι, ἀναπολόγητος.

καὶ νῦν ὡς ἀνιαρῶς λέγεις; = ὡς καὶ νῦν... = ὅτι καὶ τῶρα ὀμιλεῖς (ὅπως καὶ πρωτύτερα) μὲ δυσαρέσκειάν μου, ὅτι καὶ τῶρα οἱ λόγοι σου μοῦ εἶναι δυσάρεστοι; **δάκνω** = δαγκῶνω, ἐδῶ λυπῶ. **ἐν τοῖσιν ὤσιν ἢ ἴπι...** προσδ. ἀναφορᾶς. **τί δαι** = ἀλλὰ πῶς. **ῤυθμίζω** = κανονίζω, σταθμίζω. **τὴν ἐμὴν λύπην ὅπου**· πρόληψις, ἀντὶ τοῦ ἐστὶν ἢ ἐμὴ λύπη = ποῦ ἔχει τὴν ἔδραν τῆς... **σὲ τὰς φρένας**· σχ. καθ' ὅλον καὶ μέρος. **λάλημα** = φλύαρος. **ἐκπεφυκὸς** (ἀντὶ - κῶς πρὸς τὸ ὑποκαίμενον σὺ) = ὅτι εἶσαι ἐκ φύσεως φλύαρος: ἡ σειρά τῶν λέξεων: οἴμ' ὡς δῆλον εἶ ἐκπεφυκὸς λάλημα. **οὐκουν τὸ γ' ἔργον τοῦτο ποιήσας** (εἰμί) **ποτέ** = ἴσως εἶμαι φλύαρος, ἀλλ' ἐν οἰαδῆποτε περιπτώσει τοῦτο τοῦλάχιστον τὸ ἔργον οὐδέποτε ἔχω κάμει. **καὶ ταῦτα** (προσδιορ. τοῦ προδούς) = καὶ μάλιστα. **ἢ δεινόν** = ἀλήθεια, φοβερὸν εἶναι. **ψευδῆ δοκεῖν** = νὰ σχηματίζῃ ἐσφαλμένας ἀντιλήψεις. **ᾧ δοκεῖ γε** = τοῦλάχιστον ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος λαμβάνει ἀποφάσεις (ὥστε ἢ σημ. τοῦ δοκεῖν εἶναι διάφορος ἐνταῦθα)· ἡ σειρά τῶν λέξεων: **ἢ δεινόν ἐστι δοκεῖν τούτῳ ψευδῆ ᾧ γε δοκεῖ**. Θέλει νὰ τονίσῃ ἐνταῦθα, ὅτι εἶναι φοβερὸν νὰ ἀπατάται εἰς τὰς ἀντιλήψεις του ὁ ἄρχων. **κόμψευε τὴν δόξαν** = εὐφρολῶγει λογοπαικτῶν μὲ τὴν λέξιν **δοκεῖν**· εἰς τὴν κομψολογίαν τοῦ φύλακος συντείνει καὶ ἡ ἐπαλληλία τοῦ γράμματος **δ**. **τοὺς δρώντας** (δὲν ἐννοεῖ τοὺς πολλοὺς) = τὸν δρᾶστην, οἰοσδῆποτε καὶ ἂν εἶναι. **ἐξερῶ** (τοῦ ἐξαγορεύω) = θὰ διακηρύξω. **δειλὰ κέρδη** = τὰ κέρδη, τὰ ἔχοντα κακὰ (σκότια) ἐλατήρια. **πημοναί** = συμφοραί· (ἄφ' οὗ εἶπε ταῦτα ὁ Κρέων ἀπῆλθε διὰ τῆς μέσης θύρας εἰς τὰ ἀνάκτορα). **ἀλλ' εὐρεθείη μὲν μάλιστα** = ἀλλὰ πρὸ παντὸς μὲν ἄλλου εὐχομαι νὰ εὐρεθῇ ὁ δρᾶστης. **ἐὰν ληφθῇ τε καὶ μὴ ἀντί**: εἶτε ληφθῇ εἶτε μὴ. **οὐκ ἐσθ' ὅπως** = κατ' οὐδένα τρόπον, οὐδῶλως. **ἐκτὸς ἐλπίδος γνώμης τ' ἐμῆς** = παρ' ἐλπίδα καὶ παρὰ τὴν πεποίησίν μου. (Τὰ ἀπὸ τοῦ 327 λεχθέντα εἶπεν ὁ φύλαξ, καθ' ὃν χρόνον εἶχε φύγει ὁ Κρέων).

Πραγματικά. **παῦσαι**· παρατηρητέα ἢ αὐταρχικὴ καὶ δεσποτικὴ στάσις τοῦ Κρέοντος, προσιδιάζουσα εἰς τοὺς ἡρωικοὺς χρόνους. **πότερον...** μεταχειρίζεται πρὸς ἀπόδειξιν τῆς γνώμης του, ὅτι δὲν εἶναι θεήλατος ἢ ταφή, τὸ ἐξῆς δίλημμα: διὰ νὰ εἶναι θεήλατος τὸ ἔργον τῆς ταφῆς, ἔπρεπε οἱ θεοὶ ἢ νὰ τιμῶσι τὸν Πολυνεΐκη, ὡς εὐεργέτην αὐτῶν, ἢ νὰ τιμῶσι τοὺς κακοὺς· ἀλλὰ τὸ πρῶτον εἶναι ἀδύνατον

νά ἀληθεύη, διότι αὐτὸς ἤλθε νά καύσῃ τοὺς ναοὺς των... ὁμοίως δὲ καὶ τὸ δευτέρον ἀφ' ἑαυτοῦ ἀναίρεϊται. **πόλεως ἄνδρες μόλις φέροντες**· ἴδιον τῶν τυράννων εἶναι νά ὑποπτεύωσι συνωμοσίας καὶ σκευωρίας πρὸς ἀνατροπὴν αὐτῶν. **κρεμαστοί**· ἐσσηθηθίζετο κατὰ τὴν ἔρχαιότητα νά ὑποβάλλωνται οἱ δοῦλοι εἰς βασάνους, διὰ νά μαρτυρήσωσι τὴν ἀλήθειαν, καὶ γενικῶς πᾶσα μαρτυρία αὐτῶν καὶ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων κατόπιν διαφόρων βασάνων ἐθεωρεῖτο ἔγκυρος.

ΠΡΩΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (332-375)

Λεξιλογικαί. σ τ ρ ο φ ἡ α'. **τὰ δεινὰ** = τὰ ἐκπληκτικά, τὰ ὑπερφυσικά (τὰ ὑπερβαίνοντα τὸ σύνθηρες μέτρον ἐπὶ τε καλοῦ καὶ κακοῦ)· ἡ σύνταξις παρατακτική, ἀντὶ νά εἴπη: πολλῶν τῶν δεινῶν ὄντων, οὐδὲν ἐστὶν ἀνθρώπου δεινότερον. **κουδὲν** = καὶ ὅμως τίποτε. **δεινότερον** (διὰ τὴν σοφίαν καὶ τὴν τόλμην του). **πέλω** = ὑπάρχω. **τοῦτο**· ἀντὶ οὗτος. **πέραν πολιοῦ πόντου χωρεῖ** = διαπερᾶ τὸ πόλιον πέλαγος. **χειμερίῳ νότῳ** = ἐν καιρῷ τρικυμιώδους νότου. **ὑπ' οἴδημασι περιβρυχίοισι** = ὑπὸ τὰ κύματα, τὰ ὅποια τὸν περικλύζουν. **ὑπερτάτα** = μεγαλειοτάτη. **ἄφθιτος** = ἄφθαρτος, αἰώνια. **ἀκαμάτα** = ἀκαταπόνητος (ἡ οὐδέποτε ἀποκάμνουσα ἐν τῇ παροχῇ δώρων, προϊόντων). **ἀποτρύομαι** = κατατρίβω, καταπονῶ πρὸς ὠφέλειάν μου (ἡ ἔννοια τοῦ ἀποτρύεσθαι ἀποτελεῖ μεγάλην ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ὑπερτάτα, ἀφθιτον κλπ.). **ἴλλομαι** = περιστρέφομαι (βουστροφηδὸν κινουῦμαι). **πολεύω** = ἀροτριῶ, κάλλιεργῶ. **ἰππέϊω γένει**· δηλ. δι' ἵππων καὶ ἡμιόνων.

ἀ ν τ ι σ τ ρ . α'. **κουφόνους** = ὁ ἔχων κοῦφον νοῦν, ἐλαφρόμυαλος. **φῦλον** = σμῆνος. **ὀρνίθων** = πτηνῶν. **Τὸ ἀμφιβάλλω** ὅπως καὶ τὸ **περιβάλλω** χρησιμοπ. ἐν τῇ θηρευτικῇ καὶ ἀλιευτικῇ = συλλαμβάνω. **ἄγει** = ἀπάγει (ἀπὸ τῆς ἐνέδρας οἴκαδε). **ἔθνη** = γένη· **εἰναλίαν τε φύσιν** = καὶ τὰ θαλάσσια εἶδη (τοὺς ἰχθύς κτλ.) **πόντου εἰναλίαν** πλεονασμός· τὰ φ ὄ λ ο ν , ἔ θ ν η , φ ὄ σ ι ν χρησιμ. ὡς ἀντικείμεν. τοῦ ἀμφιβαλῶν ἄγει. **σπεῖρα δικτυόκλωστος** = δίκτυον νηματόκλωστον. **περιφραδῆς** = πολυμήχανος, περίνους (φραδῦς = συνετός). **κρατεῖ** = ἐξουσιάζει, δαμάζει. **μηχαναῖς** (δοτ. ὄργαν.) = διὰ διαφόρων τεχνασμάτων (δι' ὧν ὁ ἄνθρωπος συλλαμβάνει καὶ τιθασσεύει τὰ ἄγρια θηρία). **ἄγραυλος** = ὁ ἐν τοῖς ἀγροῖς αὐλιζόμενος, ὁ ἀγροδίαιτος. **ὄρεσιβάτης** = ὄρεσιβιος. **λασιούχην** = ὁ ἔχων λάσιον (δασὸν) αὐχένα. **ὀχμάζομαι** (ἐκ τῆς ρίζ. ἔχ. τοῦ ἔχω) = δαμάζω πρὸς ὠφέλειάν μου.

ἀμφιλόφω ζυγῶ = διὰ τοῦ περιτραχηλίου ζυγοῦ. **ἀκμῆς** (ἀ-κάμνω). = ἀκαταπόνητος.

σ τ ρ ο φ ἢ β'. **φθέγμα** = τὴν ἔναρθρον φωνήν, τὴν γλῶσσαν, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἀναρθρον τῶν ζῶων. **ἀνεμόεις** = ταχύς ὡς ἄνεμος. **φρόνημα** = σκέψις, ἰδέα. **ὄργῃ** = ὄρμη, ροπή. **ἀστυνόμοι ὄργαι** = ἡ ὄρμη πρὸς διαμόρφωσιν καὶ ρύθμισιν πολιτειῶν, αἰσθήματα καὶ διαθέσεις τῆς κατὰ νόμους κοινωνικῆς διαβίωσης. **ἐδιδάξατο** = ἐδίδαξεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον (ἀμοιβαίως ἐδιδάχθησαν). **δύσαυλος** = ὁ καθιστῶν δύσκολον τὸν καταυλισμόν, τὴν διαμονήν. **ὑπαίθριος** = εἰς τὸ ὑπαίθριον. **πάγος** = παγετός, **δύσομβρα βέλη** = τὰς προσβολὰς τῶν θυελλωδῶν βροχῶν· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : ἐδιδάξατο φθέγμα καὶ ἀνεμόεν φρόνημα καὶ ἀστυνόμους ὄργας καὶ φεύγειν (ἔθικεν ἀπαρέμφ. ἀντὶ οὔσι. φυγὰς) ὑπαίθρια βέλη δυσάυλων πάγων (ἀντὶ ὑπαίθριων) δυσάυλων πάγων βέλη) καὶ δύσομβρα. **παντοπόρος** (ἐπιφωνηματικῶς ἐν τέλει ἐτέθη πρὸς ἔκφρασιν ἐκπλήξεως διὰ τὰς προηγουμένας ἐφευρέσεις αὐτοῦ) = ὁ παμμήχανος. **ἄπορος** (ἐτέθη πλησίον τοῦ παντοπόρος πρὸς ἔξαρσιν τῆς ἀντιθ.) = ἄοπλος, ἀμήχανος. **τὸ μέλλον** (ἐνν. συμβήσεται). **Ἄϊδα φεῦξιν** = τὴν ἀποφυγὴν τοῦ θανάτου. **ἐπάγομαι** = κατορθώνω. **ἀμήχανος** = ἀθεράπευτος. **ξυμφράζομαι** = ἐπινοῶ, ἐφευρίσκω· ἢ ξὺν ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν. **φυγὰς νόσων** = διαφόρους τρόπους ἀποφυγῆς ἀπὸ τῶν νόσων (τ. ἔ. τὴν ἰατρικὴν, τὰ διάφορα φάρμακα, τὴν δίαιταν, τὴν γυμναστικὴν κτλ.).

ἀ ν τ ι σ τ ρ . β'. **τὸ μηχανόεν τέχνας** = τὸ ἐπινοητικὸν τέχνης, τὴν δύναμιν τῆς ἐπινοήσεως διαφόρων μηχανημάτων. **κακόν**· ἐνν. καὶ πρὸ αὐτοῦ. ἢ **ἐπί. ἐσθλόν** = ἀγαθόν, **ἔρω** = βαδίζω. **γεραίρω** = τιμῶ, (ἢ μετ. ὑποθ.) **νόμους χθονός** = τὸ ἀνθρώπινον δίκαιον. **θεῶν τ' ἔνορκον δίκαν** = καὶ τὸ δι' ὄρκου πρὸς τοὺς θεοὺς κεκυρωμένον δίκαιον. **ὑψίπολις** (ἐνν. ἐστὶ) = ἀπολαύει μεγάλης τιμῆς ἐν τῇ πόλει. **ἀπολις** = οὐχὶ ἀγαθὸς πολίτης. **ὄτω ξύνεστι**· (ἀναφορ. ὑποθ. πρότ.). **τὸ μὴ καλὸν** (προσωπ.) = ὅστις τῷ μὴ καλῷ ξύνεστι = εἴαν τις ἀναστρέφεται τὸ κακόν. **τόλμας** (λαμβάν· ἐπὶ κακῆς σημασ.) **χάριν** = λόγῳ τῆς ἀλογίστου τόλμης του. **παρέστιος** = σύννοικος. **μήτ' ἴσον φρονῶν** = μήτ' ἔχων τὰς αὐτὰς πρὸς ἐμὲ πολιτικὰς γνώμας· (δι' ἀφοπτέρων θέλει νὰ δηλώσῃ, ὅτι ἀποστέργει πᾶσαν σχέσιν πρὸς αὐτὸν ἐν τε τῷ δημοσίῳ καὶ τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ). **τάδε** = ταῦτα (τὰ ὅποια ἀνέφερα ἀνωτέρω, τὰ ἀσεβῆ καὶ κακά).

Πραγματικά. πολλά τὰ δεινά... πόθεν λαμβάνει ἀφορμὴν ὁ χορὸς νὰ ἄσῃ τὸ πρῶτον στάσιμον καὶ νὰ θαυμάσῃ τὴν δεινότητα τοῦ ἀνθρώπου ; καὶ πολιοῦ πέραν πόντου **χειμερίῳ νότῳ περιβρυχίοισιν ὑπ' οἰῤμασιν**· πόσας προόδους καὶ γιγαντιαῖα ἄλλατα δὲν ἐπετέλεσεν ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ ναυσιπλοΐᾳ; λέγει δὲ **χειμερίῳ νότῳ**, διὰ νὰ δηλώσῃ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ναυσιπλοεῖ καὶ ὅταν ἡ θάλασσα εἶναι πολὺ τρικυμιώδης καὶ τεταραγμένη, τοιαύτην δὲ ἐν Ἑλλάδι καθιστᾷ κυρίως ὁ νότιος ἄνεμος. **Γᾶν**· ὀνομάζει αὐτὴν ὑπερτάταν, ἀφ' ἐνὸς μὲν διότι τὴν θεωρεῖ πρεσβυτάτην, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὡς ταυτιζομένην πρὸς τὴν μητέρα τῶν θεῶν Ἑρᾶν καὶ Κυβέλην, τὴν γεννήτορα τῶν ἄλλων θεῶν, καὶ ἐν τῇ ιδιότητι τῆς ὡς τὰ πάντα φύουσης καὶ ἀποδιδούσης ὅλους τοὺς καρπούς· προεκάλει δὲ τὴν κατάπληξιν τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν ἀνεξάντλητον γονιμότητα καὶ τὴν ἀφθαρσίαν τῆς **ἰλλομένων ἄροτρων, ἱππεΐῳ γένει πολέων**· οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο ἐν τῇ γεωργίᾳ τὸ ἄροτρον ἀπὸ τῶν ὀμηρικῶν χρόνων, χρησιμοποιοῦντες πρὸς τοῦτο τὰς ἡμίονους, αἱ ὁποῖαι μετὰ τοὺς βοῦς ἐθεωροῦντο αἰρετώτεραι τῶν ἵππων, οἵτινες ἦσαν ἀφιερωμένοι καὶ εἰς ἄλλας ὑπηρεσίας. **φθέγμα**· ἐνν. βεβαίως τὴν διὰ φθόγγων ἔκφρασιν τῶν σκέψεων τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ἑναρθρον λόγον, τὸν ὅποιον ὁ Σοφοκλῆς θεωρεῖ οὐχὶ ὡς φυσικὸν δῶρον τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἐπίκτητον ἐπινόημα καὶ δημιουργημα αὐτοῦ, ὡς ἐπρέσβευον καὶ ἄλλοι φιλόσοφοι, οἱ Ἑλεᾶται, ὁ Πυθαγόρας κλπ., λέγει δὲ **ἀνεμόεν τὸ φρόνημα**, δηλ. τὰς σκέψεις καὶ τὰς ιδέας τοῦ ἀνθρώπου, λόγῳ τῆς μεγάλης ταχύτητος καὶ εὐκινήσιας τοῦ νοῦ εἰς τὸ συλλαμβάνειν αὐτάς. **ἄστυνόμους ὀργάς**· ὅτι εἶπε περὶ προφορικῷ καὶ ἐνδιαθέτῳ λόγῳ ἐφαρμόζεται καὶ ἐνταῦθα, δηλ. ὅτι εἶναι μὲν φύσει ὁ ἄνθρωπος πολιτικὸς καὶ κοινωνικὸς, ὡς ἐτόνισε καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλὰ τὰς ιδιότητας ταύτας, καὶ ἰδίᾳ τὰς πρὸς διαμόρφωσιν καὶ ρύθμισιν πολιτειῶν, ἐτελειοποίησαν καὶ μετέδωσαν οἱ ἄνθρωποι πρὸς ἀλλήλους διὰ τῆς πολιτικῆς ἀνατροφῆς καὶ διδασκαλίας. **ἐδιδάξατο δὲ καὶ φεύγειν βέλη**... ἐπενόησε δηλ. οἰκίας, τελειοποιήσας αὐτάς μέχρι τοῦ σημερινοῦ σημείου τελειότητος, ἐνῶ πρότερον κατηυλίζετο, εἰς τὸ ὑπαιθρον, κακοχούμενος ἀπὸ τὰ ψύχη καὶ τὰς ἄλλας ἐναντιότητας τῆς φύσεως. Ἐπίσης ἐφεῦρε τὰ κατάλληλα ἐνδύματα καὶ τὰ ἄλλα προφυλακτικὰ μέσα ἀπὸ τῶν προσβολῶν τῶν βροχῶν, ἀφ' οὔ ἤλθε γυμνὸς ἐπὶ τῆς γῆς, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἄλλα ζῷα. **νόσων δὲ φυγὰς ξυμπέφρασαι**· Ἄϊδα μόνον φεῦξιν οὐκ ἐπάξεται· πῶς

παλαίει ὁ ἄνθρωπος διαρκῶς πρὸς τὰς ἀσθενείας καὶ τὸν θάνατον ; σχετικῶς δὲ μὲ τὸν θάνατον ὁ λαὸς λέγει σήμερον « μόνον τὸν χάρον δὲν μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀποφύγη », **νόμους χθονός, θεῶν δίκαν**. ἐννοεῖ βεβαίως τὸ τε ἀνθρώπινον καὶ θεῖον ἢ φυσικὸν δίκαιον, τὰ ὁποῖα ὁ τέλειος πολίτης ὀφείλει νὰ εὐλαβῆται καὶ νὰ τηρῆ.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (376-581)

α') 376-440

Λεξιλογικά. δαιμόνιον τέρας = ὑπερφυσικὸν (ἐκπληκτικὸν) θαῦμα (κατηγορ. τοῦ τόδε). **ἀμφινοῶ** = μετ' ἀμφιβολίας προσβλέπω. ἀπορῶ, δὲν δύναμαι νὰ πιστεύσω· βραχυλογία, τὸ κανονικὸν θὰ ἦτο : **δαιμόνιον τέρας ἐστὶ τόδε, ἐς ὃ ἀμφινοῶ. πῶς ἀντιλογῆσω** (ἀπορημ. ὑποτ.) = πῶς νὰ ἀντεῖπω. **εἰδῶς**· ἐναντ. μετ. **Οἰδιπόδα** = Οἰδίποδος, τὸ α εἶναι τύπος Δωρ. **τί ποτε** (ἐστίν) ; = τί ἄρα γε συμβαίνει ; **οὐκ ἄγουσί σέ γε ἀπιστοῦσαν δὴ πού τοῖς βασιλείοις νόμοις** ; = δὲν σὲ ὀδηγοῦσι βέβαια, διότι προφανῶς, ὡς νομίζω, ἀπειθαρχεῖς εἰς τὰ βασιλικά προστάγματα ; **καθαιρῶ** = συλλαμβάνω ἐπ' αὐτοφώρῳ. **ἐν ἀφροσύνῃ** = ἐν ἀφρονι καταστάσει ἢ ἀσύνετα πράττουσαν. **ἦδ' ἔστ' ἐκεῖνη...** ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ἐκεῖνη ἢ ἔξειργασμένη τοῦργον (τὴν ταφὴν) ἐστὶν ἦδε. **θάπτουσαν μετ. κατηγορημ. ὄδε** = ἰδοῦ. **ἄψορος** (ἄψ ρέω) = πάλιν. **ἐς δέον** = εἰς δέοντα καιρὸν = ἐπικαίρως. **τί δ' ἔστιν** ; (ἐκπληξίς). **ξύμμετρος** (ἐπιρρημ. κατηγοροῦμ.) **ποία τύχη** ; = ταῦτοχρόνως (ἐν συμπτώσει) μὲ ποῖον περιστατικόν ; **προύβην** = ἦλθον. **οὐδὲν ἔστ' ἀπίωμοτον** = τίποτε δὲν ὑπάρχει, τὸ ὁποῖον δύναται κανεῖς ν' ἀρνηθῆ μεθ' ὅρκου, ὅτι δὲν θὰ γίνῃ. **ψεύδω** = διαψεύδω. **ἡ ἴπινοια** = ἡ δευτέρα γνώμη. **τὴν γνώμην** = τὴν πρώτην γνώμην. **σχολῆ** = μετὰ δυσκολίας, οὐδόλως. **ἔξουχῶ** = σφόδρα αὐχῶ, διακηρύττω. **ταῖς σαῖς ἀπειλαῖς**· ἀναγκ. αἷτιον· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **ἐπεὶ ἐξήυχουν ἐγὼ στολῆ ποθ' ἂν ἤξιν δεῦρο...** **χειμάζομαι** = πάσχω μεγάλως καταταράσσομαι, δοκιμάζω μεγάλην λύπην. **οὐδὲν ἔοικεν** = οὐδόλως ὁμοιάζει. **μῆκος** = κατὰ τὸ μέγεθος. **χαρὰν** (ἐννοεῖ τὴν μεγάλην χαρὰν τοῦ ἐπὶ τῇ ἀνευρέσει τοῦ δράστου τῆς ταφῆς). **καίπερ ὦν ἀπίωμοτος δι' ὅρκων** (πλεονασμ.) = ἂν καὶ εἶχον ὅρκισθῆ (ὅτι δὲν θὰ ἔλθω). **καθηρέθη**, ἰδὲ τὸ ἀνωτέρω καθαιρῶ. **τάφον κοσμοῦσα** (μετ. κατηγορ.) = τὴν ταφὴν

εὐτρεπίζουσα, θάπτουσα. **κλῆρος ἐνθάδ' οὐκ ἐπάλλετο** = δὲν ἔγινε κλήρωσις αὐτὴν τὴν φορὰν (ὅπως τὴν πρώτην φορὰν). **θοῦρμαιον** = τὸ ἔορμαιον = τὸ εὐρημα. **κρίνω** = ἀνακρίνω. **ἐξελέγχω** = ἐξετάζω. **δίκαιός εἰμι** (προσ. σύταξις ἀντὶ τίνος ἀπρος. ;) = δικαιοῦμαι. **ἐλευθερος ἀπηλλάχθαι** (πλέον). **τῶνδε κακῶν** = τῶν ἀπειληθεισῶν ἐναντίον μου τιμωριῶν διὰ τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν ἐδῶ. **τῷ τρόπῳ** = τίνι τρόπῳ. **πόθεν**· ἐτέθη ἀντὶ ἐπιρρήμ. ἐν τόπῳ στάσεως, διότι ἐνυπάρχει κίνησις. **ἦ καὶ ξυνιεῖς** ; = ἄρα γὰρ ἔχεις σαφῆ συνειδήσιν τῶν λεγομένων σου ; **ὀρθῶς** = ἀκριβῶς. **ιδῶν**· αἰτιολ. τὸ πρὸ αὐτῆς ἐνοητέον ἐκ τῶν προηγουμένων : ὀρθῶς λέγω. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **ιδῶν** ταύτην θάπτουσαν τὸν νεκρὸν, ὃν σὺ ἀπείπας θάπτειν. **ἀπείπας**, τοῦ ἀπαγορεύω. **ἐπίληπτος** = ἐπ' αὐτοφάρῳ, ἐπ' αὐτῷ τῷ ἔργῳ εἰλημμένη. **ὅπως γὰρ ἤκομεν** (ἀντὶ ἤκον ἐγὼ) = μόλις δηλ. ἐπανήλθομεν. **τὰ δεῖν' ἐκεῖν' ἐπηπειλημένοι** = ἔχοντες λάβει τὰς φοβεράς ἐκείνας ἀπειλάς (ἐν τῇ πραγματικότητι ἠπειλήθη καὶ ἐπανῆλθε μόνον ὁ φύλαξ ἐκεῖνος, οἱ δὲ ἄλλοι ἀναμένοντες ἐπανῆλθον μετ' αὐτοῦ καὶ ἔσηραν τὴν κόνιν). **σαίρω** = σαρώνω, ἀποκαθαίρω. **κατέχω** = καλύπτω. **μυδάω** = εἶμαι ὑγρὸς, καὶ ἐπὶ πτώματος ἐδῶ = στάζω ἐκ σήψεως. **ἄκρων ἐκ πάγων** = ἐπὶ τῶν ἄκρων πάγων (τὸ ἄκρων κατηγορ. καὶ ὄχι ἐπιθ. διορ.) = εἰς τὰ πλευρὰ τῶν κορυφῶν τῶν βράχων. **ὑπήνεμος** = ἔχων τὰ νῶτα πρὸς τὸν ἄνεμον καὶ προφυλαττόμενος ἀπ' αὐτοῦ. **ὄσμήν**... ἡ σειρά τῶν λέξεων : πεφευγότες ὄσμήν ἀπ' αὐτοῦ, μὴ βάλῃ δηλ. ἀποφεύγοντες μήπως προσβάλῃ τὰς ρίνας ἡμῶν ἢ ὑπ' αὐτοῦ (τοῦ πτώματος) ἐκπεμπομένη ὄσμή. **ἐγερτί** = ἀγρύπτως, ἐγρηγορτί. **ἐπίρροθος** = ὑβριστικός. **κακοῖσιν** = ὀνειδέσει, κακολογίαις. **ἀκηδῶ τινος** = παραμελῶ τι. **εἴ τις ἀκηδήσοι**· πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ἔξαρτ. ἐξ ἐννοουμένου φόβου σημαντ. ῥήμ. **πόνος** = ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἐπιπόνου ἔργου (τῆς φρουρήσεως τοῦ πτώματος). **ἦν** = ἐλάμβανον χώραν. **ἔστε** = ἕως ἔτου. **μέσω**· κατηγορ. **ἐν αἰθέρι μέσω** = εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ (πρόκειται περὶ τῆς μεσημβρίας). **θάλπω** = καίω (ὡς ἀμετάβατ. ἐδῶ). **τυφῶς** = μανιῶδης, καταιγιδῶδης ἄνεμος, θύελλα. **σκηπτὸς** = ἀνεμοστρόβιλος. **οὐράνιον ἄχος** (παραθ. τοῦ προηγουμένου) = θεομηγία. **πίμπλησι** (ἐνν. τοῦ σκηπτοῦ τὴν πεδιάδα). **αἰκίζω** = κακοποιῶ, ἀποκόπτω. **φόβη** = φύλωμα. **ὑλῆς πεδιάδος** = τῶν δένδρων τῆς πεδ. **ἐν δέ**, ἐπιρρηματ. = προσέτι δέ. **ἔμεστώθη** (αὐτοῦ τοῦ ἀνεμοστροβίλου) = ἐπληρώθη. **μύω** = κλείω τοὺς ὀφθαλμούς (ἐδῶ, πρὸς τὸν σηκωθέντα κονιορτόν). **εἶχο-**

μεν τὴν θεῖαν νόσον = ὑπεμένομεν, ἀναμένοντες νὰ παρέλθῃ ἡ θεο-
 μηνία. **καὶ τοῦδ' ἀπαλλαγέντος** = καὶ ἀφ' οὗ αὐτὸ τὸ κακὸν (ὁ ἀνε-
 μοστρόβιλος) ἔπαυσεν. **ἐν χρόνῳ μακρῷ** = μετὰ παρέλευσιν πολλοῦ
 χρόνου. **κἀνακωκύει πικρᾶς ὄρνιθος ὄξυν φθόγγον** = καὶ ἐκβάλ-
 λει μετὰ θρήνου ὄξειαν κραυγὴν πικραμένου (ἐξωργισμένου) πτηνοῦ.
λέχος εὐνῆς = τὴν κλίνην τῆς φωλεᾶς τῆς. **ὄρφανόν** = ἐστερημένην.
κενῆς· προληπτ. κατηγορ. τοῦ εὐνῆς = ὥστε νὰ εἶναι κενή. **ὄρφανόν**
κενῆς (πλεον.)· **ψιλόν** = γυμνόν (τῆς κόνεως). **γόοισιν ἐξώμωξε**
 = γοερῶς ἐστέναξεν. **ἐκ δ' ἄρας** (τμησίς) **ἡρᾶτο** = ἐξέφερε δὲ φοβερὰς
 κατάρας. **εὐκρότητος** = καλῶς ἐσφυρηλατημένος, σφυρηλατος. **ἄρδην**
 = σηκώσασα αὐτήν. **πρόχους** (ἡ) = ὕδρια, τὸ κανάτι. **χοαὶ** = σπον-
 दाί. **στέφει** = στεφανώνει, περιρραίνει· **ἰέμεσθα** (ἐνεστ.) = φερόμεθα
 κατ' ἐπάνω τῆς. **σύν-θηρώμεθά** (τμησίς) **νιν** = συλλαμβάνομεν ταύ-
 τοχρόνως αὐτήν. **ἡλέγχομεν** = ἀνεκρίνομεν. **ἄπαρνος καθίσταμαι**
 = ἀρνοῦμαι. **ἄμ' ἡδέως ἔμοιγε κάλγεινῶς ἄμα** = συγχρόνως πρὸς
 εὐχαρίστησιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς λύπην ἐμοῦ τοῦλάχιστον. **ἡδιστον** καὶ
ἀλγεινόν· κατηγορούμενα τῶν : τὸ πεφευγέναι καὶ τὸ ἄγειν... **φίλους**,
 ἔνν. τὴν Ἀντιγόνην, ὡς βασιλόπαιδα. **ἐμοὶ πέφυκε** = εἶναι φυσικὸν
 εἰς ἐμέ, εἶναι ἴδιον τοῦ χαρακτήρός μου. **ἦσσω** = κατώτερα. **λαβεῖν**
 = ὑπολαβεῖν = νὰ θεωρήσω. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ἀλλ' ἐμοὶ πέφυκε
 λαβεῖν πάντα ταῦτα (δηλ. τό : εἰς κακὸν τοὺς φίλους ἄγειν ἀλγεινόν)
 ἦσσω τῆς ἐμῆς σωτηρίας.

Πραγματικά. Ἐν τῷ δευτέρῳ ἐπεισοδίῳ γίνεται ἡ συνάντησις
 Κρέοντος καὶ Ἀντιγόνης καὶ ἡ ταύτην ἐπακολούθησασα δειρὴ συγκρου-
 σις αὐτῶν. Ὁ χορὸς εἰς τοὺς στίχους 376 - 383 δι' ἀναπαίστων, ρυθμι-
 ζόντων τὸ βῆμα αὐτῆς, ἀναγγέλλει τὴν εἴσοδον τῆς Ἀντιγόνης ἐξ ἀρι-
 στερῶν πρὸς τοὺς θεατάς, συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ φύλακος. **ἐς δαιμό-
 νιον τέρας...** διατί ὁ χορὸς αἰσθάνεται ἐκπληξιν; **Οἰδιπόδα**· ἀναφέρει
 τοῦτον ὁ ποιητὴς διὰ νὰ δηλώσῃ, ὅτι ἡ δυστυχία τῆς Ἀντιγόνης προ-
 ἔρχεται οἰονεὶ ἐκ κληρονομίας τοῦ πατρός. **ἡδ' ἔστ' ἐκεῖνη...** μετὰ
 ποίας ἐκδηλώσεως αἰσθημάτων ὁμιλεῖ τώρα ὁ φύλαξ κατ' ἀντίθεσιν
 πρὸς τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐμφάνισιν; **ἀναξ βροτοῖσιν οὐδὲν ἔστ' ἀπώ-
 μοτον**· πῶς ὁμιλεῖ καὶ πάλιν ἐν ἀρχῇ ὁ φύλαξ; **ἔρμαιον**· ἐλέγετο
 οὕτω τὸ εὐτυχὲς εὕρημα, τὸ ὁποῖον ὠφείλετο εἰς τὴν εὐνοίαν τοῦ θεοῦ
 Ἐρμοῦ καὶ διὰ τοῦτο, ὁσάκις οἱ Ἀρχαῖοι εὕρισκον τυχαίως τοιοῦτον

ἀντικείμενον, ἀνεφώνουν «κοινὸς Ἐρμῆς». **τυφῶς ἀείρας σκηπτόν...** ἡ φροβερὰ περιγραφή τοῦ τυφῶνος ἐξαιρεῖ τὸ ἀτρόμητον τῆς Ἀντιγόνης, ἀπ' οὗ ἐφοβήθησαν μὲν αἱ δρες, οὐχὶ ὅμως καὶ αὐτὴ. **χοαῖσι τρισπόνδοισι**· αἱ τριπλαεῖ σπονδαὶ ἦσαν, ἡ μὲν ἀπὸ μελίκρατον (γάλα μὲ μέλι), ἡ ἄλλη ἀπὸ οἶνον καὶ ἡ τρίτη ἀπὸ ὕδωρ· ἄλλοτε πάλιν, ἡ μὲν ἀ' συνέκειτο ἀπὸ γάλα, ἡ β' ἀπὸ οἶνον καὶ ἡ γ' ἀπὸ μέλι μὲ ὕδωρ. Στρέφόμενοι πρὸς δυσμὰς ἔχουνον αὐτὰς ἢ χωριστὰ ἐκάστην ἢ ὅλας ὁμοῦ, ὅπως ἔκαμε τώρα ἡ Ἀντιγόνη, ἔχουσα μίαν πρόχουν, ἀφοῦ τὰς ἀνέμειξεν ἐντὸς αὐτῆς. Καὶ παρ' ἡμῖν ὁ ἱερεὺς χύνει ἐπὶ τοῦ νεκροῦ εἰς τὸν τάφον τρεῖς χοὰς ἐλαίου καὶ ὕδατος. **ἦσσω λαβεῖν τῆς ἐμῆς σωτηρίας**· παρατηρητέα ἡ μεγάλη ἀντίθεσις τοῦ χαρακτήρος τῆς Ἀντιγόνης καὶ τοῦ φύλακος.

β') 441 - 525

Λεξιλογικαί. **σέ**, ἐνν. τὸ λέγω ἢ κρίνω. **νεύω** = κλίω (ἡ Ἀντιγόνη καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς παρουσίας τῆς πρὸ τοῦ Κρέοντος ἵσταται σιωπηλῆ καὶ ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὰ κάτω). **φῆς** = ὁμολογεῖς. **καταρνεόμαι - οὔμαι** = ἀρνοῦμαι ἰσχυρῶς, ἐπιμένω ἀρνούμενος· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: **φῆς ἢ καταρνεῖ μὴ δεδρακέναι τάδε; καὶ φημί κοῦκ...** σχῆμα ἐκ παραλλήλου πρὸς μείζονα ἔμφασιν. Ἡ ἀπάντησις εἶναι ὁμοία πρὸς τὴν ἐρώτησιν, οὔσα τοιουτοτρόπως πειρακτικῆ διὰ τὸν Κρέοντα. **τὸ μὴ** (ἐνν. δρᾶσαι). **οἶ** = ὅπου. **αἰτία** = κατηγορία. **ἔξω ἐλεύθερον** (πλεον.). Κατόπιν τούτου ἀπέρχεται ὁ φύλαξ διὰ νὰ ἐπανέλθῃ βραδύτερον, μεταμφιεσμένος, ὡς Ἰσμήνη. **μὴ μῆκος** = οὐχὶ ἐν ἐκτάσει. **ἤδησθα**· ἀρχαιοπρεπέστερος τύπος τοῦ ἤδεις (οἶδα). **τάδε** = τὰ πραχθέντα ὑπ' αὐτῆς. **τί δ' οὐκ ἔμελλον** (ἐνν. εἰδέναι) = καὶ διατὶ ὄχι. **καὶ δῆτα** (ὁ Κρέων ὀργίζεται) = καὶ ὅμως (μολονότι δηλ. ἐγνώριζες). **γάρ**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμαι, καὶ, ἐτόλμων ὑπερβαίνειν... **ἐν ἀνθρώποισι** = μετὰ τῶν ἀνθρώπων. **σθένειν τοσοῦτον** = ὅτι ἔχουν τόσον μεγάλην ἰσχύον. **τὰ σὰ κηρύγματα**, τὸ λέγει μετὰ τινος περιφρονήσεως. **ἀσφαλῆ** = ἀσάλευτα, στερεὰ (διότι εἶναι ἐντετυπωμένα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων). **θνητὸν ὄντα**· ἐναντ. μετ. **ὥσθ' ὑπερδαμείν** (τοῦ βήματος ὑπερτρέχω) = ὥστε νὰ τὰ παραβῆς. **ζῆ** = ἰσχύουν, ἔχουν κῦρος. **ἐξ ὅτου φάνη** (πλαγ. ἐρώτ.) = ἀπὸ πότε ἐφάνησαν. **τούτων** (βραχυλογ.), διὰ τὴν παράβασιν αὐτῶν τῶν νομίμων, τῶν ἀγράφων (ἀναγκ. αἴτιον). **οὐκ ἔμελλον** = δὲν

εἶχον σκοπόν. **δείσασα** (δέδοικα). **φρόνημα** = θέλησις, διάθεσις. **ἐν θεοῖσι** = ἐνώπιον τῶν θεῶν· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : οὐκ ἔμελλον ἐγὼ οὐδενὸς ἀνδρὸς φρόνημα δείσασα ἐν θεοῖσι δῶσειν δίκην τούτων. **ἔξῃδη** (ἔξοιδα) = ἐγνώριζον καλῶς. **θανουμένη** = κατηγορημ. μετ. **πρόσθεν τοῦ χρόνου** = πρὸ τοῦ πεπωμένου χρόνου. **αὐτε** = τούναντίον (ἐγὼ ἐν ἀντιθέσει πρὸς σέ). **ὅστις γάρ...** (ὁ γὰρ δικαιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ. : καὶ λέγω ἐγὼ κέρδος). **ἐν πολλοῖς κακοῖς** = ἐν μέσῳ πολλῶν κακῶν (ἐννοεῖ τὰς δυστυχίας τῆς οἰκογενείας τῆς, πατρός, μητρός, ἀδελφῶν τῆς). **καθανῶν**· ὑποθ. **φέρει** = λαμβάνει, ἀποκομίζει. **οὕτως** = κατὰ ταῦτα, κατόπιν τούτων. **παρ' οὐδὲν ἄλγος ἔστι** = οὐδὲν με λυπεῖ. **τὸ τυχεῖν τοῦδε...** εἶναι ὑποκειμ. τῆς προτάσεως αὐτῆς, τὸ δὲ **παρ' οὐδὲν ἄλγος** κατηγορ. αὐτοῦ. **κείνοις ἂν ἤλγουν** (ὁ ἂν ἐτέθη δίς· τίνος εἶδους ὑποθ. λόγ. εἶναι καὶ τις ἢ ἀπόδοσις ;). **τὸν ἔξ ἡμῆς μητρός** (ἐν. γεγῶτα, γεννηθέντα), **ἄθαρτον νέκυν** κατηγορ. τοῦ προηγουμένου. **εἰ τὸν ἔξ ἡμᾶς μητρός θανόντ' ἄθαρτον ἡνσχόμην νέκυν** = ἐὰν ἤθελον ἀνεχθῆ, ὥστε ὁ ἐκ τῆς ἰδικῆς μου μητρός γεννηθεὶς (ὁ ἀδελφός μου) μετὰ τὸν θάνατόν του νὰ μείνῃ νεκρὸς ἄταφος. **ταῖσδε** = δι' αὐτό. **ἀλγύνομαι** = θλίβομαι, λυποῦμαι διὰ τι. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **εἰ δὲ δοκῶ σοι νῦν τυγχάνειν δρῶσα μῶρα...** **σχεδόν τι μῶρῳ μωρίαν ὄφλισκάνω** (τὸ σχεδόν τι φαίνεται μὲν, ὅτι μετριάζει τὴν δεινὴν ὕβριν τοῦ μωροῦ, κυρίως δ' ὅμως ἐνέχει εἰρωνείαν διὰ τὸν Κρέοντα) = ἴσως θεωροῦμαι μωρὰ ἀπὸ σέ μωρόν. **τὸ γέννημα** = ἡ ἰδιοσυγκρασία, ὁ χαρακτήρ. **ὠμόν** (ἐνν. ὄν) = ὅτι εἶναι σκληρόν, ὡς προσθὸν ἐκ... **εἶκω** = ὑποχωρῶ, ἐνδίδω. **κακοῖς** = τοῖς ἀτυχήμασιν (εἰς τὰ δεινὰ συμβεβηκότα). **τὰ σκληρ' ἄγαν** = τὰ λίαν ἄκαμπτα. **πίπτειν** (ἀντὶ κατηγ. μετ. ἐκ τοῦ ἴσθι) **μάλιστα** = ὅτι κατὰ τὸ πλεῖστον ταπεινῶνται. **ἐγκρατῆς** = ἰσχυρός. **ὀπτὸν ἐκ πυρός** (ὄργαν.) = πυρακταθέντα. **περισκελῆ** (κατηγ.) = ὥστε νὰ σκληρυνθῆ πολὺ. **θραυσθέντα**, ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : εἰσίδοις ἂν καὶ τὸν ἐγκρατέστατον σίδηρον (ὄντα) ὀπτὸν ἐκ πυρός, περισκελῆ, θραυσθέντα πλεῖστα (σύστ. ἀντικ.) = εἰς παρὰ πολλὰ τεμάχια. **θυμοῦμαι** = ἐξαγριοῦμαι, εἶμαι θυμοειδής. **καταρτύομαι** = σωφρονίζομαι, πειθαρχῶ. **γάρ**. αἰτιολ. τὸ ἐννοοῦμ. ἐκ τοῦ προηγουμένου : τοῦτο θὰ πάθῃ καὶ αὐτὴ (ἡ Ἀντιγόνη) διότι... **οὐκ ἐκπέλει** = δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον. **μέγα φρονεῖν** = μεγαλοφρονεῖν. **δοῦλος** (ἀντὶ ὑπήκοος)· δὲν ἀρμόζει εἰς βασιλόπαιδα, ἀλλ' ὀφείλεται

εἰς τὸ πάθος τοῦ Κρέοντος. οἱ πέλας = οἱ ἄλλοι. ὑβρίζω = παρεκτρέπομαι. τότε (συμπληρ. διὰ τῆς μετ. ὑπερβαίνουσα) = ὅτε παρέβαιναν. ἐπεὶ δέδρακεν = ἀφ' οὗ ἔκαμε τὴν πράξιν (τὴν ταφήν). ἦδε· καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ ὕβρις, ἀντὶ τούτου, ἐπεξηγεῖται δὲ ὑπὸ τῶν ἀμέσως ἐπομένων: τούτοις ἐπαυχεῖν καὶ δεδρακυῖαν γελᾶν = νὰ καυχησιολογῇ, διότι διέπραξε ταῦτα, καί, ἂν καὶ τὰ ἔπραξε, νὰ φέρεται σκωπτικῶς. ἦ = ἀλήθεια, εἰς τὸ ἀ' ἀνὴρ ἔνν. εἰμί, εἰς δὲ τὸ β' ἔσται. ἀνατὶ (ἐκ τοῦ ἀνατος, τὸ ὅποσον γίνεται ἐκ τοῦ ἀ στερητ. καὶ ἄτη = βλάβη) = ἀνευ τιμωρίας. ταῦτα = ἡ βασιλική μου αὕτη ἐξουσία. κείσεται = θὰ ἐξακλουσθῇ νὰ ταπεινοῦται. τῆδε (ποιητ. αἰτ.) = ὑπ' αὐτῆς ἐδῶ. ἀλλ' εἴτε κυρεῖ (τυγχάνει κόρη) τῆς ἀδελφῆς μου, εἴθ' ὁμαιμονεστέρα = εἴτε πλησιεστέρα συγγενῆς. τοῦ παντός ἡμῖν Ζηνὸς ἐρκείου (ἔρκος) γεν. μεριστ. = ἐκ τοῦ ὅλου ἡμῶν συγγενικοῦ κύκλου. Τὸ Ζηνὸς ἐρκείου ἐτέθη κατὰ μετων. ἀντὶ τῆς συγγενείας, τὸ δὲ ἡμῖν ἀντὶ τοῦ ἡμῶν. ἀλύσκω μόρον = διαφεύγω τὸν θάνατον. ἴσον ἐπαιτιῶμαι = ἐξ ἴσου κατηγορῶ. τοῦδε τάφου· γεν. αἰτίας. βουλευῶσαι (ἐπεξήγ.) = ὅτι δηλ. ἐσκέφθη καὶ ἐπρομελέτησεν, ἀπεφάσισεν αὐτὸ (τὴν ταφήν). Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀμέσως εἰσηλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα δορυφόρος, διὰ νὰ φέρῃ τὴν Ἰσμήνην. νιν = αὐτήν. λυσσᾶω - ῶ = μαίνομαι, εἶμαι σφόδρα τεταραγμένος. ἐπήβολός τινος = κύριός τινος. φιλεῖ = συνηθίζει. θυμὸς = ἡ ψυχὴ. ἠρῆσθαι = νὰ ἔχη συλληφθῇ ἐπ' αὐτοφώρῳ. κλοπεύς = λαθραῖος δραστῆς. πρόσθεν = πρῶτύτερα (πρὶν δηλ. ἐπιχειρηθῇ τὸ κακόν). τῶν μηδὲν ὀρθῶς ἐν σκότῳ τεχνωμένων = ἐκείνων, οἱ ὅποιοι οὐδὲν καλὸν μηχανεύονται ἐν τῷ κρυπτῷ. μισῶ γε μέντοι = ἀλλ' ὅμως μισῶ. ἀλούς τις ἐν κακοῖς = συλληφθεὶς τις ἐπ' αὐτοφώρῳ διαπράττων τὸ κακόν. καλλύνω = παριστῶ ὡς καλόν. τοῦτο = τὴν σύλληψιν ἐπὶ κακῷ. ἢ κατακτεῖναι μ' ἐλών = ἢ νὰ μὲ πιάσῃς καὶ νὰ μὲ σκοτώσῃς. οὐδὲν (ἔνν. θέλω μεῖζον). μὲν = τοῦλάχιστον. τοῦτο = τὸ ἐλεῖν σε, τὸ ὅτι σὲ ἔχω πιάσει. μέλλεις (ἔνν. κατακτεῖναι) = ἀναβάλλεις, βραδύνεις. ἀφανδάνω = ἀπαρέσκω. καὶ σοὶ τὰμὰ ἀφανδάνοντ' ἔφω = οἱ λόγοι μου καὶ ἐν γένει ἢ συμπεριφορὰ μου δὲν ὑπῆρξαν ἀρεστά εἰς σέ. κατέσχον γ' ἂν = ἤθελον τοῦλάχιστον ἀποκτήσει. πόθεν = ἐκ τίνος ἄλλου γεγονότος. κλέος· μέση λέξις, ἐπὶ καλοῦ καὶ κακοῦ. εὐκλεέστερον κλέος. = μεγαλύτεραν δόξαν. ἢ τιθεῖσα = ἢ εἰ ἐτίθην. τούτοις, τοῖς ἀποτελοῦσι τὸν χορόν, ἀντικ.

τοῦ ἀνδάνειν = ἀρέσκειν, ἀλλὰ καὶ ποιητ. αἴτιον τοῦ λέγοιτ' ἄν. **τούτοις λέγοιτ' ἄν τοῦτο πᾶσιν ἀνδάνειν** = τοῦτο ἤθελον ὁμολογηθῆ καὶ ὑπὸ πάντων τούτων (τοῦ χοροῦ), ὅτι εἶναι ἀρεστὸν εἰς αὐτοὺς (ὅτι ἐπιδοκιμάζεται ὑπ' αὐτῶν). Τίνος εἶδους λόγος εἶναι ἐδῶ ; **ἐγγλήω γλῶσσαν** = δ-νω τὴν γλῶσσαν. **ἡ τυραννίς** (τὸ ἀφῆρ. ἀντὶ τοῦ συγκεκρ.) = ὁ τύραννος. **πολλὰ τ' ἄλλα εὐδαιμονεῖ** = καὶ ὑπὸ πολλὰς ἄλλας ἐπόψεις πλεονεκτεῖ. **τοῦτο** · τὸ ὅτι εἶναι καλὸν νὰ γίνῃ ἡ ταφή τοῦ Πυλυνείκου. **Τὸ ὄρωσι**, ὅπως καὶ τὸ προηγούμε. ὄραξ, ἔχουσι γνωμικὴν σημασ. = γιγνώσκουσι, φρονοῦσιν. **ὑπίλλω** (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν κυνῶν, οἱ ὁποῖοι φοβούμενοι συστέλλουν ὑπὸ τὰ σκέλη των τὴν οὐράν) = συμμαζεῦω ἐκ φόβου. **στόμα** = τὴν γλῶσσαν. **ἐπαιδοῦμαι** = αἰσχύνομαι. **χωρὶς τῶνδε** = διαφοροτικῶς ἀπ' αὐτούς, διαφωνοῦσα πρὸς τὴν γνώμην αὐτῶν ἐδῶ, δηλ. τῶν γερόντων τοῦ χοροῦ καὶ κατ' ἀκολουθίαν πάντων τῶν Θηβαίων, οὓς ἐκπροσωποῦσιν οὗτοι. **εἰ φρονεῖς** = ἐὰν (διότι) σκέπτεσαι καὶ ἐκτελέῃς τὰς σκέψεις σου' (δηλ. οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορὸν δυνατὸν νὰ ἔχουν τὰς ἰδίας μὲ σὲ σκέψεις, ἀλλὰ δὲν προβαίνουν εἰς ἐκτέλεσιν αὐτῶν, ἀλλ' ὑπακούουν εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ ἄρχοντος). **γάρ** · αἰτιολογ. τὸ ἐννοοῦμ. οὐκ ἐπαιδοῦμαι. **οὐδὲν αἰσχρὸν** = οὐδεμίαν εἶναι αἰσχρὴν. **ὁμόσπλαγχνος** = ὁμογαστριος = ἀδελφός. **ὁ καταντίον** = ὁ ἐναντίον τοῦ Πολυνείκου (ὁ Ἔτεοκλῆς). **μιᾶς τε** (μητρὸς) ἔνν. γεγώς. **πῶς δῆτ' ἐκείνω δυσσεβῆ τιμᾶς χάριν** = πῶς δῆτα τιμᾶς (Πολυνείκη) χάριν δυσσεβῆ ἐκείνω ; = πῶς λοιπὸν ἀποδίδεις τιμὴν εἰς τὸν Πολυνείκη, ἢ ὁποῖα μαρτυρεῖ ἀσέβειαν εἰς ἐκεῖνον (τὸν Ἔτεοκλέα) ; **ταῦτα** = ὅτι ἀποδίδων τιμὴν εἰς τὸν Πολυνείκη δεικνύω ἀσέβειαν εἰς τὸν Ἔτεοκλέα... **εἰ τοί σφε τιμᾶς**, ἔνν. ὡς κύριον ῥῆμα μαρτυρήσει ταῦτα... **σφέ** · τὸν Ἔτεοκλέα. **πορθῶν**... ἔνν. ὤλετο ἀδελφός. **ὑπερ** = ὑπὲρ, ὑπὲρ αὐτῆς. **τούς νόμους ἴσους ποθεῖ** = ἔχει τὴν ἀξίωσιν οἱ διέποντες τὴν ταφήν νόμοι νὰ εἶναι ἴσοι δι' ὅλους (νὰ ἐφαρμόζονται ἐξ ἴσου δι' ὅλους). **ἴσος** = εἶναι ἐν τῇ αὐτῇ μοίρᾳ. **λαχεῖν** = ὥστε νὰ τύχη τῆς αὐτῆς τιμῆς. **εὐαγῆ** = εὐσεβῆ. **τάδε** = αἱ τοιαῦται διακρίσεις περὶ τοὺς ἀποθανόντας. **συνέχθω** = συμμίσθω, μετέχω τοῦ μίσους τῶν ἄλλων. **συμφιλῶ** = συναγαπῶ, μετέχω τῆς ἀγάπης. **οὔτοι ἔφυν** = δὲν εἶμαι βεβαίως τοιαύτη κατὰ τὴν φύσιν. **νὺν** = λοιπόν. **κείνους** · τοὺς ἐν Ἄδῃ καὶ μάλιστα τὸν Πολ. **ἐμοῦ δὲ ζῶντος**... εἰς τὰ ἐπιχειρήματα τῆς Ἀντ. ὁ Κρ. ἀπαντᾷ διὰ σατραπικοῦ ἀξιώματος.

Πραγματικά. και φημί δρᾶσαι... ἡ κατὰ τοιοῦτον διττὸν τρόπον καὶ μετὰ σθένους βεβαίως τῆς πράξεως ὑπὸ τῆς Ἀντιγόνης πῶς χαρακτηρίζει τὸ ἦθος αὐτῆς ; Ἀσφαλῶς μᾶς προδικάζει τὴν μέλλουσαν νὰ λάβῃ χώραν σοβαρὰν σύγκρουσιν αὐτῆς πρὸς τὸν Κρέοντα καὶ ἀναδεικνύει ταύτην ἀληθῆ ἡρώιδα. **οὐ γάρ τί μοι Ζεὺς·** θέλει νὰ εἴπῃ, ὅτι μόνον ἂν ὁ Ζεὺς καὶ ἡ Δίκη, οἱ ὁποῖοι καθώρισαν τὴν ὑποχρέωσιν τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸ νὰ θάπτουν τοὺς νεκρούς, διέτασσαν τὰ ἐναντία ἐν τῇ προκειμένη περιπτώσει, τότε θὰ ὑπήκουεν εἰς αὐτούς, θεωρεῖ δηλ. τὸ θεῖον καὶ φυσικὸν δίκαιον ὑπέρτερον τοῦ ἀνθρωπίνου καὶ θεοῦ. **Δίκη·** ἦτο θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος. Εἶναι σύνεδρος τοῦ Διὸς καὶ παρακολουθοῦσα ἀγρύπνως τὰ ἐπὶ γῆς καὶ ἐν τῷ Ἄδῃ συμβαίνοντα ἀναφέρει ἐκάστοτε εἰς τὸν Δία διὰ τὴν τιμωρίαν τῶν παραβαινόντων τοὺς διέποντας τὰ τοῦ κόσμου κανόνας καὶ σχέσεις. **οὐ γάρ τι νῦν γε κάχθές...** τὴν ἀντίληψιν περὶ τοῦ αἰωνίου κύρους τοῦ φυσικοῦ δικαίου εἶχαν ἀνέκαθεν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες. **σχεδόν τι μῶρῳ...** ἡ στάσις τῆς Ἀντιγόνης διὰ τῶν λόγων αὐτῆς ἀπὸ ὑψηλόφρονος καὶ ἀνδροπρεποῦς γίνεται αὐστηρὰ καὶ περιφρονητικῆ, ἐπιβάλλουσα νὰ σχηματίσωμεν τὴν γνώμην, ὅτι οὐδεμία συνεννόησις πλέον εἶναι δυνατὴ μετὰ τῶν δύο. **τὰ σκλήρ' ἄγαν φρονήματα...** τραγικῆ εἰρωνεία διὰ τὸν Κρέοντα, εἰς τὸν ὁποῖον ἐφαρμοσθήσονται ταῦτα ἐν τέλει τοῦ δράματος. **Ζηνὸς ἐρκείου·** ὀνομάζεται οὕτω, διότι ὁ βαμὸς αὐτοῦ ἔκειτο εἰς τὸ προαύλιον (τὸ ἔρκος) πάσης οἰκίας. **οὐ γάρ τι δοῦλος·** ἰδὲ τὰς ἀντιλήψεις τοῦ ἀρχαίου κόσμου περὶ τῆς μεγάλης ἀποστάσεως, τῆς ὑφισταμένης μετὰ τῶν ἐλευθέρων καὶ δούλων, τὴν ὁποίαν κατήγγησεν ὁ χριστιανισμὸς. Ἐκ πάντων ὅμως τῶν ἀρχαίων λαῶν οἱ Ἕλληνες, καὶ δὴ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἐφέροντο σχετικῶς ἡπιώτερον πρὸς τοὺς δούλους αὐτῶν καὶ προστατευτικούς νόμους εἶχον θεσπίσει ὑπὲρ αὐτῶν. **οὗτοι ποθ' οὐχθρός...** ὑπῆρχεν ἡ ἰδέα, ὅτι τὰ ψυχικὰ πάθη ἐξηκολούθουν νὰ ὑφίστανται καὶ εἰς τὸν Ἄδῃ καὶ διὰ τοῦτο ἡ ψυχὴ τοῦ Αἴαντος, ὡς βλέπομεν ἐν Ὀδυσσεΐα (λ 583), ἀπηξίωσε τὸν Ὀδυσσεῖα πάσης συνομιλίας, ὅτε οὗτος κατέβη ἅκεῖ. **οὗτοι συνέχθην, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν·** καὶ διὰ μόνου τούτου τοῦ περιέχοντος ἀρίστην καὶ ἠθικωτάτην γνώμην στίχου δύναται ἄριστα νὰ χαρακτηρισθῇ τὸ ἦθος τῆς Ἀντιγόνης.

γ') 526 - 581

Λεξιλογικαί. και μὴν = ἀλλ' ἰδοῦ (τὰς λέξεις ταύτας μεταχειρίζεται συνήθως ὁ Σοφοκλῆς περὶ τῶν εἰσαγομένων προσώπων). **εἴβομαι και εἴβω** = χύνω. **φιλάδελφα δάκρυα** = δάκρυα ἀδελφικῆς ἀγάπης. **νεφέλη** = θλίψις, κατήφεια (μεταφ. ἀπὸ τῆς νεφέλης τοῦ οὐρανοῦ, ἡ ὁποία καθιστᾷ κατηφῆ τὴν ἡμέραν και ἐπιφέρει τὴν βροχὴν). **ὑπὲρ ὄφρυων** (ἔνν. οὔσα = ἐπικαθημένη). **νεφέλη δ' ὄφρυων ὑπερ** = κατήφεια δὲ ὡσάν νεφέλη ἐπικαθημένη ὑπεράνω τῶν ὄφρυων αὐτῆς. **αἰσχύνω** = ἀσχημίζω. **αἱματοίεις** = αἱματοχρoυς, κατακόκκινος (λόγῳ τῶν κλαυμάτων και τῆς μεγάλης στενοχωρίας διὰ τὴν περιπέτειαν τῆς ἀδελφῆς της). **ῥέθος** (ῥέθεα παρ' Ὀμήρῳ = τὰ μέλη τοῦ σώματος) = τὸ πρόσωπον. **τέγγω** = βρέχω. **εὐῶψ** - εὐῶπος = ὁ ἔχων καλὴν ὄψιν, ὠραῖος (ἐκ τῆς αἰτιατ. εὐῶπα προήλθε και ἡ σημερινὴ λέξις γῶπα, τὸ ψάρι τὸ ἔχον μεγάλους και ὠραίους ὀφθαλμούς). **ὑφειμένη** (ῥ. ὑφίεμαι) = ἔλλοχῶσα. **κατ' οἴκους** = σύνοικος οὔσα. **λήθουσα** = χωρὶς νὰ τὸ ἐννοῶ. **μ' ἐξέπινες** = μοῦ ἐπινες τὸ αἷμα (μεταφορ. ἀπὸ τῆς βδέλλας, διότι ἡ ἔχιδνα δὲν πίνει αἷμα). **δύ' ἄτα κάπαναστάσεις** (ἐτέθησαν τὰ ἀφηρημένα ἀντὶ τῶν συγκεκριμένων) = δύο συμφορᾶς (πανοῦκλες) και ἐπαναστάτιδας. **ἡ Ἰσομή** (ἐξόμνημι) = ἡ θὰ ἀρνηθῆς μεθ' ὄρκου. **ὁμοροθῶ** (ἐκ μεταφορᾶς ἐκ τοῦ ρόθου = τοῦ κρότου τοῦ παραγομένου ὑπὸ τῶν κωπηλατῶν, συγχρόνως κωπηλατούντων) = συμφωνῶ. **ξυμμετίσχω τῆς αἰτίας και φέρω** = συμμετέχω τῆς κατηγορίας, ἀναλαμβάνουσα και ἐγὼ τὴν εὐθύνην τῆς πράξεως. **ἀλλ' οὐκ ἐάσει γέ σοι τοῦτο ἡ δίκη** = ἀλλὰ δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ βέβαια τοῦτο ἡ δικαιοσύνη εἰς σέ **κοινοῦμαί τινα** = λαμβάνω τινὰ συμμετόχον. **ἐν κακοῖς τοῖς σοῖσι** = ἐν τῇ δυστυχίᾳ σου. **ξύμπλους** = συμμετόχος. **τοῦ πάθους** = τοῦ παθήματός μου. **ὦν τίνων** (ἔνν. εἰσί, πλαγ. ἐρώτ. ἐκ τοῦ ξυνίστορες). **ξυνίστορές εἰσι** = ξυνίσασι = γνωρίζουσι καλῶς. **στέργω** = ἀγαπῶ. **ἀτιμάζω** = στερῶ τῆς τιμῆς. **μὴ οὐ** (ἔθηκε δύο ἀρνήσεις λόγῳ ἐξαρτήσεως ἐξ ἀρνητικῆς ἐννοίας μὴ ἀτιμάσεως) = ἀπὸ τοῦ νὰ μὴ. **ἀγνίζω** = ἐξαγνίζω, ἐξιλεώνω. **μοι κοινὰ** (= κοινῆ) = ἀπὸ κοινοῦ με ἐμέ. **ἔθιγες** (θιγγάνω) = ἤγγισες, ἔβαλες χέρι. **ποιοῦμαι ἐμαυτοῦ** = οἰκειοποιοῦμαι, θεωρῶ ἰδικά μου. **ἀρκέσω...** ἀντὶ τῆς ἀπρoσ. συντάξ. = ἀρκετὸν ἔσται θνήσκειν ἐμέ. **λελειμμένη σου** (ὑποθ. μετ.)

= ἐὰν ὑπολειφθῶ σου, ἐὰν στερηθῶ σοῦ. **κηδεμών** (ἐνν. εἶ) = ἐνδιαφέρεσαι. **ταῦτ' ἀνιᾶς με** (συντάσ. διπλῆ αἰτιατ.) = μὲ αὐτὰ μὲ λυπεῖς. **ἀλγοῦσα μὲν δῆτα** (ἐνν. τὸ ρῆμα ἀνιῶ σε) = ὅπωςδῆποτε ὅμως αἰσθανομένη θλίψιν. **γέλωτα ἐν τινι γελῶ** = περιγελῶ τινα. **τί δῆτα...** ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : (εἰ μὴ πρότερον ὠφέλησά σε) ἀλλὰ νῦν δῆτα τί ἂν σ' ἔτι ὠφελοῖμ' ἐγώ ; = ἀλλὰ τώρα τοῦλάχιστον εἰς τί δύνamai νὰ ὠφελήσω σε. **οὐ φθονῶ** = δὲν ἀρνοῦμαι. **ὑπεκφυγεῖν σε**, ἐνν. τὸν θάνατον. **ἀμπλάκω** (ἀόρ. τοῦ ἀμπλακίσκω) ἀπορηματ. ὑποτ. = ν' ἀποτύχω, νὰ στερηθῶ τῆς τιμῆς νὰ μετᾶσχω. **γάρ**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ. **ναί. αἰροῦμαι** = προτιμῶ. **ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἀρρήτοις** = ἀλλ' οὐχὶ χωρὶς νὰ εἶπω τοὺς λόγους (τὰς ιδέας ποὺ μὲ ὠθησαν) **τοῖς**· δοτ. προσωπ. ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐδόκει (διὰ τοῦ : **τοῖς μὲν** ἐνν. τὸν Κρέοντα, διὰ τοῦ **τοῖς δὲ** τὸν Πολυνείκη καὶ τοὺς κάτω θεούς). **σὺ μὲν τοῖς — τοῖς δ' ἐγώ**· σχ. χιαστόν. **καὶ μὴν ἡ ἕξαμαρτία ἴση ἐστὶν νῶν** = καὶ ὅμως ἡ παρεκτροπή, τὸ ἀμαρτημά μας εἶναι ὅμοιον (ἐπειδὴ ἡ μὲν Ἀντιγόνη προέβη εἰς τὴν πράξιν, ἡ δὲ Ἰσμήνη συνεφώνει μὲν κατ' ἀρχήν, ἀλλὰ τῆς ἔλειπε τὸ ἐπιβαλλόμενον θάρρος). **ζῆς** = δικαιοῦσαι νὰ ζῆς. **τῶ παιδε — τὴν μὲν, τὴν δέ**, σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος. **ἀφ' οὗ τὰ πρῶτ' ἔφρυ** = ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς γεννήσεώς της (χαρακτηρίζει τὴν Ἀντιγόνην ὡς ἀνεκάθεν ἀπέιθαρχον). **οὐδ' ὅς ἂν βλάστη...** (ἐπίδοσις) = ὄχι μόνον ὁ τῶν ἄλλων πεπειραμένος νοῦς, ἀλλὰ οὔτε καὶ ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος ἤθελε γεννηθῆ καλῶς φρονῶν, παραμένει τοιοῦτος εἰς τοὺς δυστυχοῦντας, ἀλλὰ σαλεύει (βγαίνει ἀπὸ τὴν θέσιν του). **σοὶ γοῦν** (ἐνν. ἐξέστη) = σοῦ λοιπὸν ἐσάλειψεν ὁ νοῦς. **ὄτε** = ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν. **γάρ**. αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ. : **ναί**, πράσσω κακῶς (= δυστυχῶ), ὅπερ ἡ Ἰσμήνη ἐκ παρανοήσεως ἐκ τοῦ πράσσειν κακὰ εἶπε. **ἄτερ τῆσδε** = ἄνευ αὐτῆς. **ἦδε** (ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ προηγούμενον τῆσδε) = αὕτη ἐδῶ (ὡς παροῦσα καὶ ζῶσα, ἐνῶ εἶναι ἀποθαμένη). **νυμφεῖα** = ὁ γάμος, καὶ κατὰ μετωνυμίαν = ἡ νύμφη. **ἀρώσιμος** = δυνάμενος νὰ ἀρωθῆ, νὰ σπαρῆ. **γῆς** = ἀγρὸς (ἐδῶ ἐνν. κόρη). **οὐχ ὡς γ' ἐκείνω τῆδε τ' ἦν ἡρμοσμένα** = ἀλλὰ τὰ τοῦ γάμου οὐκ ἔσται ἡρμοσμένα, ὡς γ' ἐκείνω... = ἀλλ' ὁ γάμος μετ' ἄλλης δὲν θὰ εἶναι εὐάρμοστος εἰς τὸν ἴδιον βαθμόν, ὅπως ἦτο εὐάρμοστος μετὰξὺ αὐτῆς ἐδῶ καὶ ἐκείνου. **υἰέσι**, ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ. **στυγῶ** = μισῶ. **τὸ σὸν λέχος** = ὁ περὶ τοῦ γάμου λόγος σου, ἡ νύμφη, περὶ τῆς ὁποίας ὀμιλεῖς (τοῦτο λέγεται

μετὰ σκληροῦ ὑπαινιγμοῦ). **σ' ἀτιμάζει**· ὁ Κρέων ὑβρίζων τὴν μνηστὴν τοῦ Αἴμονος καὶ ἀρνούμενος τὸν μετ' αὐτῆς γάμον του, ὑβρίζει αὐτὸν τοῦτον τὸν υἱὸν του. **ὁ παύσων** = ὁ μέλλων νὰ διαλύσῃ (ἐνν. διὰ τοῦ θανάτου τῆς Ἀντιγόνης· τραγ. εἰρωνεία, διότι ἡ διάλυσις θὰ γίνῃ διὰ τοῦ θανάτου καὶ αὐτοῦ τοῦ υἱοῦ του Αἴμονος). **ἔφρ** = προώρισται, ἐστὶ. **δεδογμένα ἐστὶ** = εἶναι ἀποφασισμένον. **καὶ σοὶ γε κάμοι**· ποιητ. αἷτια εἰς τὸ : δεδογμένα ἐστὶ. (Διότι καὶ ὁ χορὸς ἐν στίχ. 213 εἶχεν ἀποφανθῆ ὑπὲρ τῆς τιμωρίας τοῦ ἀποκαλυφθησομένου ὡς δράστου τῆς ταφῆς). **μὴ τριβάς ἔτι** (ἐνν. τριβάς χρόνον ποιεῖσθε) = μὴ βραδύνετε, μὴ χρονοτριβεῖτε πλέον. **νιν** = αὐτάς. **ἐκ δὲ τοῦδε** = ἀπ' ἐδῶ δὲ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς. **μηδ' ἀνειμένας** = καὶ μὴ χειραφετημένας, ἀπολύτως ἐλευθέραι. **θρασύς** = τολμηρός. **τὸν Ἄδην πέλας τοῦ βίου** = τὸν Ἄδην προσεγγίζοντα τὴν ζωὴν αὐτῶν, ἐπομένως ἐπικείμενον τὸν θάνατον. Μετὰ τοῦτο ἀπάγονται αἱ δύο ἀδελφαὶ εἰς τὴν γυναικωνῆτιν ὑπὸ τῶν δύο δορυφόρων τοῦ Κρέοντος.

Πραγματικάι. ἐπαναστάσεις θρόνων· ἡ τυραννὶς πάντοτε ὑποπτέυει συνωμοσίας καὶ ἀνατροπὰς. **οὔτ' ἠθέλησας**, ὅτε δηλ. τῇ ἔκαμε τὴν πρότασιν νὰ μετὰσχῃ τῆς ταφῆς, πρὶν προβῆ εἰς αὐτήν. **ξύμπλον**· οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς λαὸς ναυτικός, ἔχαιρον ἀκούοντας ναυτικὰς λέξεις, ὅπως ὁμορροθεῖ κλπ. **τοῦδε γὰρ σὺ κηδεμών**· ἐννοεῖ, ὅτι ἡ Ἰσμήνη, μὴ θελήσασα νὰ μετὰσχῃ τοῦ ἔργου τῆς ταφῆς καὶ ὑπακούσασα τυφλῶς εἰς τὰ κελεύσματα τοῦ Κρέοντος, ὑπὲρ αὐτοῦ ἐνδιαφέρεται. **τί ταῦτα' ἀνιᾶς μ' οὐδὲν ὠφελουμένη;** τὸ παράπονον τοῦτο τῆς Ἰσμήνης εἶχεν ἀγαθὸν ἀποτέλεσμα, τὸ μὲν, διότι ἡ Ἀντιγόνη καθίσταται ἐφεξῆς ἡπιωτέρα, τὸ δέ, διότι σφάζεται ἐκ τῆς καταδίκης ἡ Ἰσμήνη, ἐφ' ὅσον ἔναντι αὐτῆς αὐστηρῶς προσηέχθη ἡ Ἀντιγόνη παρουσίᾳ τοῦ Κρέοντος. **σὺ μὲν ζῆς, ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ πάλαι τέθνηκε**· μεγάλη ἡ ἀπόστασις μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν, τῆς μὲν Ἰσμήνης ἐχούσης δικαίωματα ἐπὶ τῆς γηίνης αὐτῆς ζωῆς, ἧς τὰς ιδέας ἠκολούθησε, τῆς δὲ Ἀντιγόνης, ὡς ἡρώιδος λόγῳ τῶν ὑψηλῶν καὶ θείων ἀντιλήψεων της, πρὸ πολλοῦ ἀνηκούσης εἰς ἄλλας σφαίρας ὑψηλοτέρας καὶ εὐγενεστέρας, εἰς τὴν ἄλλην ὑπερκόσμιον ζωὴν. **ἀρώσιμοι γὰρ χιτῆρων γυαί**· λέγει τοῦτο, διότι ὅπως ἡ γῆ παράγει καρποὺς διὰ τῆς ἀρόσεως, οὕτω καὶ ἡ γυνὴ εἶναι κατάλληλος πρὸς τεκνοποιίαν. Εἶναι δὲ ἄξιον σημειώσεως, ὅτι ὁ Κρέων, παραγνωρίζων ἐν

τῇ ὀργῇ του τὴν ἔνωσιν δύο εὐγενῶν ὑπάρξεων, συναισθηματικῶς συνδεδεμένων, θεωρεῖ τὸν γάμον ὡς ἀποκλειστικὸν μέσον διὰ τὴν γέννησιν παίδων κτλ. **ὦ φίλταθ' Αἴμων**· ὁ Αἴμων ἦτο δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Κρέοντος, τοῦ πρώτου υἱοῦ του, τοῦ Μεγαρέως, θυσιασθέντος τῇ προτάσει τοῦ μάντεως Τειρεσίου χάριν τῆς σωτηρίας τῆς πόλεως, προσφωνεῖ δὲ τοῦτον περιπαθῶς φίλτατον ἢ Ἰσμήνη, ὡς ἐξάδελφον καὶ μνηστῆρα τῆς ἀδελφῆς της καὶ ὡς ὑβριζόμενον ὑπὸ τοῦ πατρός του. **γυναῖκας εἶναι μὴδ' ἀνειμένας**· ὁμιλεῖ ἀναχρονιστικῶς ἐνταῦθα ὁ Σοφοκλῆς περὶ τῶν γυναικῶν τῶν ἱστορικῶν χρόνων, αἱ ὁποῖαι ὄντως εἰς τὰς Ἰωνικὰς φυλάς, καὶ δὴ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, ἦσαν ὑποτέταγμέναι ὑπάρξεις, προορισμὸν ἔχουσαι νὰ γεννώσι τέκνα καὶ τὰ τερῶσιν ἐν τάξει τὰ τοῦ οἴκου των. Οὐδέποτε ὅμως ἡ γυνὴ καὶ τότε ἐταπεινώθη ἔναντι τοῦ ἀνδρός εἰς ἀνδραποδάδη ὑποταγὴν καὶ ἐξάρτησιν, ὅπως παρὰ τοῖς βαρβάροις λαοῖς τῆς Ἀσίας. Τοῦναντίον κατὰ τοὺς ἥρωικούς χρόνους ἡ γυνὴ ἀπέλαυε πολλῆς ἐκτιμῆσεως, ὡς βλέπομεν εἰς τὰ ὁμηρικὰ ποιήματα καὶ ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις ἢ θέσεις αὐτῆς ἦτο ἰσοδύναμος πρὸς τὴν τοῦ ἀνδρός.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (528-625)

Λεξιλογικαί. σ τ ρ ο φ ῆ α'. **ἄγευστος** (μετ' ἔνεργ. διαθ.) = ὁ μὴ γευθεὶς, ὁ μὴ δοκιμάσας. **αἰῶν** = βίος. **οἷς** = ὄν. **δόμος** = οἶκος. **ἄτα, δωρ.** (ἄτη) = συμφορά· γεν. διαίρ. τοῦ οὐδὲν = οὐδεμία συμφορά. **ἐπὶ πλῆθος γενεᾶς** = ἐπὶ πολλὰς γενεὰς (δὲν σταματᾷ εἰς μίαν γενεάν, ἀλλὰ μεταβαίνει ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην). Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: οἷς γὰρ ἂν ὁ δόμος σεισθῆ θεόθεν, (τούτοις) οὐδὲν ἐλλείπει ἔρπον ἐπὶ πλῆθος γενεᾶς. **ὅμοιον** = (ἐνν. ἐστὶ). **ὥστε** = ὅπως. **ποντίαις δυσπνόοις Θρήσσαισι πνοαῖς** (ἀναγκ. αἰτ.) = ἔνεκα τῶν διὰ τοῦ πόντου πνεόντων μανιωδῶν Θρακικῶν ἀνέμων. **ὑφαλον ἔρεβος** = τὰ σκοτεινὰ ὑφαλα στρώματα (τῆς θαλάσσης). **ἐπιδράμη** = διαδράμη ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: ὅμοιον ἐστὶ (τὸ πρᾶγμα), ὥστε ὅταν οἶδμα δυσπνόοις ποντίαις Θρήσσαισι πνοαῖς ἐπιδράμη ὑφαλον ἔρεβος. **βυσσόθεν** = ἀπὸ τοῦ βυθοῦ τοῦ πυθμένος. **κελαινός** = μαῦρος, ἔχων σκοτεινὸν χρῶμα. **κυλίνδω** = ἀνασκάπτω, ἀνασκαλεύω. ἢ **θις** - θινός = ἡ ἀμμώδης ἀκτὴ τῆς θαλάσσης καὶ ὁ πυθμὴν αὐτῆς. **δυσάνεμος** = ὑπὸ κακῶν ἀνέμων ταρασσομένη, ἀνεμόδαρτος. **βρέμω** = ἀντηγῶ. **στόνος** = στε-

ναγμός, μυκηθμός. **στόνω βρέμουσι** = στενάζουσαι ἀντηχοῦσιν. **ἀντιπλήγες** = αἱ ἀντιπληττόμεναι.

ἀντιστρ. α'. ἀρχαῖα (ἐπιρρηματικῶς) = παλαιόθεν. **πήματα** = δυστυχήματα. **ἐπὶ πήμασι φθιτῶν** = ἐπάνω εἰς τὰ δυστυχήματα τῶν ἐξαφανισθεισῶν γενεῶν· ἡ σειρά τῶν λέξεων : ὀρώμαι (ἀντι ὀρῶ) τὰ πήματα τῶν Λαβδ. οἴκων πίπτοντα ἐπὶ πήμασι βροτῶν· παρήχησις τοῦ **π. ἰοῦδ'** ἀπαλλάσσει = καὶ δὲν ἀπολυτρῶνει (ἀπὸ τῶν δυστυχημάτων). **γενεὰν γένος** = ἡ προηγουμένη γενεὰ τὴν ἐπομένην. **ἐρείπω** = κατακρημνίζω, καταβάλλω, φθείρω. **οὐδ' ἔχει λύσιν** = οὐδ' ἔχει τέρμα (ὑποκ. τὰ πήματα) = καὶ δὲν ἔχουν τέλος (δὲν παύουν) αἱ συμφοραί. **νῦν γὰρ** = διότι τώρα ἐπὶ παραδείγματι. **ὑπὲρ ἐσχάτας ρίζας** = ὑπεράνω τῆς τελευταίας ρίζης (ἐνν. τὰς δύο ἀδελφὰς καὶ ἰδίᾳ τὴν Ἀντιγόνην, ἐκ τοῦ γάμου τῆς ὁποίας, ὡς ἀπὸ ρίζης, θὰ προήρχοντο νέοι κλάδοι τοῦ οικογενειακοῦ δένδρου). **ἐτέτατο φάος** = εἶχεν ἀκτινοβολήσει ἀκτὴς σωτηρίας (ἐλπίδος). **κατ' ἀμᾶ** (τμησίς) καταμᾶ = κατακόπτει, θερίζει. **φονιά κοπίς νερτέρων θεῶν** = ἡ φονικὴ μάχαιρα τῶν κάτω θεῶν. **λόγου ἄνοια καὶ φρενῶν ἐρινύς** (ἐπεξήγ. τοῦ προηγουμ.) = ἀσυνεσία καὶ διατάραξις φρενῶν (ἐνν. τὴν Ἀντιγόνην, ἥτις λόγῳ ἀσυνεσίας περιεφρόνησε τὸ κήρυγμα τοῦ Κρέοντος, ὁμοίως δὲ λόγῳ φρενοβλαβείας ἐπισκοτίσθη ὁ νοῦς αὐτῆς).

στροφὴ β'. δύνασις = δύναμις. **ὑπερβασία** = παράβασις, ἀμάρτημα· κατ' ἄλλην ἔρμην. : ἀλαζονεία, ἔπαρσις. **τὰν** = ἦν. **κατάσχοι** = ἤθελε καταβάλλει. **πανταγρεὺς** (πάντα-ἀγρεύω) = ὁ τὰ πάντα κυριεύων, ὁ πανδαμάτωρ. **ἀκάματοι**, κατηγορ. ἐξηγεῖται ἐπιρρημ. = ἀκούραστα. **μῆνες** = χρόνος. **ἀγήρωσ** = ἀγήραστος. **χρόνω** = ἐκ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου. **δυνάστας** = ὡς κυρίαρχος. **κατέχεις** = ἔχεις ὡς ἔδραν. **Ἐλύμπου μαρμαρόεσσα** [αἴγλα = ὁ ἀκτινοβόλος λάμπων Ὀλυμπος. **τὸ τ' ἔπειτα** = καὶ κατὰ τὸ ἐγγὺς μέλλον (ἐπομένως καὶ κατ' αὐτὸ τὸ παρόν). **καὶ τὸ μέλλον καὶ τὸ πρὶν** = καὶ κατὰ τὸ ἀπώτερον μέλλον καὶ κατὰ τὸ παρελθόν **ἐπαρκεῖ νόμος** = ἰσχύει, ἐπικρατεῖ ὁ νόμος οὗτος. **οὐδὲν ἔρπει** = οὐδόλως προχωρεῖ. **πάμπολυ** = παρὰ πολὺ· ἡ σειρά τῶν λέξεων : ὁ δὲ βίωτος θνατῶν οὐδὲν ἔρπει πάμπολὺ γ' ἐκτὸς ἄτας.

ἀντιστρ. β'. πολύπλαγκτος = πολυπλάνητος (πολὺ πλάζω = πλανῶ), ἀβεβαία. **ἄνοια** (ἐκ τοῦ ὀνήνημι = ὠφελῶ) (ἐστίν) = εἶναι ὠφέλεια. **κουφόνους ἔρωσ** = ἀνόητος ἐπιθυμία. **κουφον. ἔρ. γεν. ὑποκ. εἰς τὰ ἀπάτα**, τὴν ὁποίαν προκαλοῦσιν ἀνόητοι ἐπιθυμίαι. **οὐδὲν**

δ' εἰδότει (τινί) = χωρίς δὲ οὐδόλως νὰ γνωρίζῃ. **ἔρπει** = ἀνεπαισθήτως ὑπέισέρχεται. **πρὶν** = ἔως ὅτου. **προσαύω** = προσκαίω, ζεματίζω. **πρὶν προσαύση πόδα** = πρὶν ξεματισθῆ (δηλ. πρὶν πάθῃ δεινὸν τι καὶ τοιουτοτρόπως σωφρονισθῆ). **σοφία**· μετὰ σοφίας. **ἔκ του**· ποιητ. αἷτ. **πέφραται** = ἔχει φανερωθῆ, λεχθῆ. **κλεινὸν ἔπος** = τὸ περὶφημον ῥήτῶν. **ἔσθλον** = ἀγαθόν. **ἔμμεν** ('Ομηρ. τύπος) = εἶναι. **ὄτω** δοτ. ἀντιχαριστ. **θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν** = ὁ θεὸς ὁδηγεῖ πρὸς διαστρέβλωσιν· ἡ σειρά τῶν λέξεων : κλεινὸν ἔπος πέφραται δοκεῖν εἶναι ποτ' ἔσθλον τῶδ' ὄτω φρένας θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν. **πράσσει ἐκτὸς ἄτας** = διάγει ἐκτὸς δυστυχίας· ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν φράσιν : εὖ πράσσει.

Πραγματικάι. Ὀδηγηθεισῶν τῶν δύο ἀδελφῶν ὑπὸ δορυφόρων εἰς τὴν θύραν, τὴν ἄγουσαν εἰς τὴν γυναικωνῆτιν, καὶ τοῦ Κρέοντος μείναντος μόνου ἐν τῇ σκηνῇ καὶ σκεπτομένου, ὁ χορὸς ἐν τῷ δευτέρῳ στασίμῳ, λαβῶν ἀφορμὴν ἐκ τῆς καταδίκης τῶν δύο ἀδελφῶν καὶ ἐκ τῆς ἐπελθούσης δεινῆς συμφορᾶς ὅλου τοῦ οἴκου τῶν Λαβδακιδῶν, προβαίνει εἰς τὴν διατύπωσιν γενικῆς γνώμης περὶ τοῦ ἀστάτου τῆς ἀνθρωπίνης εὐτυχίας κ.τ.λ. **εὐδαίμονες οἴσι** κ.τ.λ. τὸ ἀνύπαρκτον τῆς διὰ βίου εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου ἐτόνισαν πάντες σχεδὸν οἱ συγγραφεῖς καὶ οἱ ποιηταὶ κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχάς. προβλ. καὶ τό : τέρας ἐστὶν εἴ τις ἠτύχησε διὰ βίου. **Θρηῆσαισι πνοαῖς**· ἐπειδὴ ἐκ βορρᾶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πνέουσιν οἱ σφοδροὶ ἄνεμοι, καὶ δὴ καὶ ἐκ Θράκης, διὰ τοῦτο ἐθεώρουν οἱ Ἕλληνες πατρίδα τούτων τὴν Θράκην, οἱ Ἀθηναῖοι δὲ μάλιστα ἐτίμων ἰδιαιτέρως τὸν Βορέαν καὶ εἶχον πρὸς τιμὴν αὐτοῦ βωμὸν παρὰ τῷ Ἰλισῶ, ἀπὸ ὅπου ἐμυθολογεῖτο, ὅτι ἤρπασε τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως Ἐρεχθέως Ὁρειθυίαν καὶ μετήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν Θράκην. **Λαβδακιδῶν οἴκων**· ὁ Λάβδακος ἦτο πατὴρ τοῦ Λαίου, πατὴρ δὲ τοῦ Λαβδάκου ἦτο ὁ Πολύδωρος καὶ τούτου πατὴρ ὁ Κάδμος, αἱ συμφοραὶ ὅμως ἤχισαν ἀπὸ τοῦ Λαίου καὶ ἐξῆς. **οὐδ' ἔχει λύσιν**· ἐκάστη γενεὰ ἠδύνατο ν' ἀπολυτρώσῃ ἀπὸ τῶν δεινῶν τὴν ἐπομένῃν γενεάν μόνον διὰ τῆς θείας δυνάμεως, ἀν κατέφευγεν εἰς ἐξιλέωσιν αὐτῆς. Τοιοῦτῶν τι δὲ ἔκαμεν ἡ γενεὰ τοῦ Ὁρέστου, ὅστις τῇ βοήθειᾳ τῆς Ἀθηνᾶς ἐξιλέωσε τοὺς θεοὺς καὶ ἀπήλλαξε τοὺς ἀπογόνους του ἀπὸ τῆς ἀρᾶς τῶν Τανταλιδῶν. **θεῶν κοπίς**· ἀποδίδονται εἰς τοὺς θεοὺς ξίφη, μάχαιραι, ἔγχη κ.λ.π. **ὑπνος πανταγρεῦς**· ὁ ὑπνος καταλαμβάνει πάντα τὰ ἐμψυχα καὶ διὰ τοῦτο πανδαμάτωρ

ἐλέγετο καὶ δίδυμος ἀδελφὸς τοῦ θανάτου ἐθεωρεῖτο. ὄτω φρένας θεὸς ἄγει πρὸς ἅταν· τοῦτο εἶναι παρεμφερὲς πρὸς τὸ χριστιανικὸν ρητόν : μωραίνει Κύριος, ὃν βούλετ' ἀπολέσαι.

ΤΡΙΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (626 - 780)

α΄) 626 - 680

Λεξιλογικαί. νέατος = νεώτατος, τελευταῖος. **ἄχνυμαι** = λυποῦμαι. **μόρον** (ἔχει θέσιν ἀναγ. αἰτ.) = διὰ τὸν θάνατον. **τᾶλις** -ιδος = μελλοννυμφος, μνηστή. **ἁπάτας** (αἰτίατ.) = διὰ τὴν στέρησιν, διὰ τὴν ἀποτυχίαν. **λεχέων** = τοῦ γάμου. **ὑπεραλγῶ** = ὑπερβολικᾶ λυποῦμαι. **τάχα** = ταχέως. **ὑπέρτερον** = ἀκριβέστερον. **τελεία** = τελεσίδικος (τοῦτο λέγει διὰ τὴν δειξίην εἰς τὸν Αἴμονα, ὅτι ἡ ἀπόφασίς του εἶναι τελεσίδικος καὶ ἐπομένως ἀνέκκλητος). **ψῆφον τῆς μελλοννύμφου** (γενικ. ἀντικειμ.) = ἀπόφασιν κατὰ τῆς μελλοννύμφου. **λυσσαίνω** = ὀργίζομαι ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : ἄρα μὴ πάρει (ἔχεις ἔλθει) λυσσαίνων πατρί, κλύων (αἰτιολ.) τελείαν ψῆφον τῆς μελλοννύμφου ; **πανταχῆ δρῶντες** = καθ' οἰονδήποτε τρόπον καὶ ἂν πράττωμεν. **ἔχων**· κατὰ τὸν Κρέοντα μὲν αἰτιολ., κατὰ δὲ τὸν Αἴμονα ὑποθετ. μετοχ. **ἀπορθοῖς**· ὁμοίως κατὰ μὲν τὸν Κρέοντα ὀριστ. ἐγκλισ., κατὰ δὲ τὸν Αἴμονα εὐκτικῆς. **ἀπορθώω-ῶ** = κατευθύνω εἰς τὸν ὀρθόν, ὀρθῶς καθοδηγῶ. **ἄξιώσεται** = κριθήσεται ἄξιος. **ἐμοί**· ποιητ. αἰτ. **μείζων** = σπουδαιότερος, πολυτιμότερος. **φέρεσθαι** = ὥστε νὰ ἔχω αὐτόν. **σοῦ ἡγουμένου** (ὑποθ. μετ.) β' ὀρ. συγκρ. = παρὰ ἐὰν σύ, ἀφ' ὅ,τι σύ νομίζεις καλόν, ἀπὸ τὰς καλὰς σου συμβουλὰς. **οὔτω γάρ**· ὁ γὰρ αἰτιολ. τὸ ὑπονοούμενον : καλῶς ὁμιλεῖς, συμφωνῶ εἰς ὅσα εἶπες. **διὰ στέρων ἔχω** = ἐν τῇ καρδίᾳ ἔχω, φρονῶ· τοιαῦται φράσεις μετὰ τῆς προθ. διὰ ἀπαντῶνται καὶ ἄλλαι : διὰ χειρός, διὰ στόματος ἔχω κ.ἄ. **πάντα ἐστάναι ὀπισθεν πατρώας γνώμης** (ἐπεξεγγ. τὸ οὔτω χρή...) = δηλαδὴ νὰ ἀκολουθῆ τις καθ' ὅλα (πιστῶς) τὴν πατρικὴν γνώμην. **τούτου ἔνεκα**· τελ. αἰτ. **γοναί** = τέκνα, **κατήκοος** = εὐπειθής· τὸ α' εἶναι ἀντικ. τοῦ φύσαντες, ἀμφότερα δὲ ἀντικ. τοῦ ἔχειν. **ἀνταμύνωνται κακοῖς** = ἀποκρούωσιν ἀποδίδοντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ **ἀνωφέλτος** = ἀνωφελής, παρήκοος. **φριτύω** = γεννῶ. **πόνους** = βίασανα, στενοχωρίας. **τόνδε** = τοῦτον (τὸν γεννήσαντα). **γέλων** = ἀφορμὴν γέλωτος. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : εἴποις ἂν φῶσαι τόνδε τί

ἄλλο πλὴν πόνους ἑαυτῶ, πολὺν δὲ γέλωτα τοῖς ἐχθροῖς. νὺν = λοιπόν. ὑφ' ἡδονῆς· ἀναγκ. αἴτιον, ἐνῶ τὸ οὖνεκα γυναικός, τελ. αἴτ. ψυχρός = παγερός, ἀηδής. παραγκάλισμα = τὸ ἐν ἀγκάλαις λαμβανόμενον ἀγαπητόν, τὸ ἀντικείμενον περιπτύξεως: τοῦτο, ἀναφέρεται εἰς τὸ ἀκολουθοῦν: γυνὴ ξύνουνος (σύζυγος). ἔλκος = πληγὴ λύπη. φίλος = οἰκιακὸς φίλος. πτύω = ἀποπτύω (ἀποστρέφομαι). σικχαίνομαι. ὡσεὶ τε = ὡς. μέθες = ἄφες. ἐν Ἄιδου νυμφεῦειν (σχ. δξύμωρον). αἰρῶ ἐμφανῶς = συλλαμβάνω ἐπ' αὐτοφῶρῳ. ἐκ πόλεως πάσης = ἐξ ὅλων τῶν πολιτῶν. ἀπιστῶ = ἀπειθαρχῶ. πρὸς ταῦτα = ἐναντι τούτων (κατὰ τῆς ἀποφάσεώς μου ταύτης). ἐφυμνῶ = ἐπικαλοῦμαι πρὸς βοήθειαν. ξύναιμος = ἕφορος τῆς συγγενείας. τὰ φύσει ἐγγενῆ = τοὺς ἐκ φύσεως συγγενεῖς. ἄκοσμα (προληπτ. κατηγ.) = ὥστε νὰ εἶναι ἀπειθάρχητα. κάρτα = παρὰ πολὺ. τοὺς ἔξω γένους (ὄντας) τοὺς μὴ συγγενεῖς· ἐνν. ἀκόσμους ποιήσω ἢ θήσω. ἐν οἰκείοισιν = ἐν μέσῳ τῶν οἰκείων του. δίκαιος = ἀμερόληπτος, εὐσυνειδήτος. ὑπερβὰς = ὑπερβὰς τὰ ὅρια ἐξ ἀλαζονείας. ὅστις βιάζεται (ἀναφ. ὑπόθ. πρότ.) = ἐὰν τις παραβιάζῃ. οὐκ ἔστ' ἐπαίνου τυχεῖν σχ. λιτότητος, ἀντί: δεῖ τοῦτον τῆς μεγίστης τιμωρίας τυχεῖν. ὄν στήσειε = ὄν ἂν στήσῃ = οἰονδήποτε ἀνακηρύξῃ, καταστήσῃ ἄρχοντα. τοῦδε χρῆ κλύειν = εἰς αὐτὸν πρέπει νὰ ὑπακούῃ τις. καὶ τάναντία = καὶ τὰ ἀντίθετα τούτων, ἦτοι τὰ μεγάλα καὶ ἄδικα. θαρσῶ = ἔχω πεποίθησιν· ἐκ τοῦ θέλειν ἐξαρτ. τὰ ἀπαρέμφοτα ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι· ἡ δὲ σειρὰ τῶν λέξεων: καὶ θαρσοῖην ἂν ἐγὼ τοῦτον τὸν ἄνδρα θέλειν ἂν καλῶς μὲν ἄρχειν, εὖ δ' ἄρχεσθαι... ἐν χειμῶνι δὲ δορός = ἐν τῇ σφοδρότητι δὲ τῆς μάχης, ἐν τῇ θυελλώδει μάχῃ. προστεταγμένος = ἐὰν ἔχη ταχθῆ πλησίον. μένειν (ἂν), ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ θαρσοῖην ἂν. κάγαθὸν παραστάτην = καὶ γενναῖον συστρατιώτην, σύντροφον, βοηθόν. αὕτη - ἦδε - ἦδε, ἡ ἀναφορὰ αὕτη διὰ νὰ ἐξάρῃ τὴν μεγάλην καταστρεπτικὴν δύναμιν τῆς ἀναρχίας. ἀναστάτους τίθησι = ἀναστατώνουσα καταστρέφει. συμμάχου δορός = συμμάχων πολεμιστῶν, συμμαχικῶν στρατευμάτων. τροπὰς καταρρήγνυμι = καταρρηγνύουσα (διασπῶσα) τὰς τάξεις τοῦ συμμαχ. στρατοῦ ποιεῖ αὐτὰς φεύγειν. τῶν ὀρθουμένων (ἀντίθεσις πρὸς τὸ προηγούμενον ἀναρχίαν) = τῶν ἀρχομένων καλῶς, τῶν πειθαρχούντων. τὰ πολλὰ σώματα = τοὺς πολλοὺς. οὕτως = τούτων οὕτως ἐχόντων. ἀμύνω· συντάσεται δοτικῇ, ὅπως καὶ τὰ συνώνυμα αὐτοῦ: βοηθῶ, ἐπικουρῶ, τιμωρῶ,

ἀρήγω. **ἀμυντέα ἐστὶ** (ὁ πληθ. ἀντὶ ἐνικ.) **τοῖς κοσμουμένοις** (οὐδ. γέν.) = πρέπει νὰ ὑπερασπίζῃ τις τὰ διατασσόμενα, τὰ νομοθετούμενα, τοὺς νόμους. **οὐδαμῶς ἤσσητέα** (ἤσσωμαι, ἤττωμαι) = ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ πρέπει νὰ γίνεταί τις κατώτερος (ἤττων) μιᾶς γυναικός. **ἐκπεσεῖν** (τῆς ἀρχῆς) = νὰ ἐκθρονησθῶ. **εἶπερ δεῖ**· ἐνν. ἐκπεσεῖν πρὸς τινος.

Πραγματικά. νέατον· ὁ Αἴμων ἦτο ὁ τελευταῖος, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, υἱὸς τοῦ Κρέοντος. **τάλιδος**· τάλις ἐλέγετο παρ' ἀρχαίοις ἢ εἰς ὥραν γάμου παρθένος καὶ κατονομασθεῖσα εἰς τινὰ νύμφη. **μάντεων ὑπέρτερον**· δεικνύεται ἡ δυσμενεία του πρὸς τὸ γένος τῶν μάντεων, τὴν φράσιν δὲ ταύτην οἱ ἀρχαῖοι ἐλάμβανον ἐκ παροιμίας, ὅτε ἤθελον νὰ δηλώσουν, ὅτι ἐγνωρίζον τι ἐξ αὐτοφίας καὶ οὐχὶ ἐκ στοχασμῶν, ὅμως ἔπραττον οἱ μάντιες. **ὡς καὶ τὸν ἐχθρὸν ἀνταμύνονται**· τὸ ὠφελεῖν τὸν φίλον καὶ καταδιώκειν τὸν ἐχθρὸν, κακῶς ποιεῖν τὸν ἐχθρὸν καὶ εὖ ποιεῖν τὸν φίλον ἐπεκράτει εἰς τὴν ἀρχαιότητα γενικῶς πρὸ τοῦ Σωκράτους, ὅστις πρῶτος ἐδίδαξε χριστιανικὰς ὄντως ἀληθείας, λέγων « μηδαμῶς ἀδικεῖν » καὶ « εἰ αἰροίμην ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν, ἐλοίμην ἂν ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν ». Παρατηρητέα ὁμοίως ἡ μεγάλη ἀπόστασις μεταξὺ τοῦ Κρέοντος, εἰπόντος τὰ ἀνωτέρω, καὶ τῆς Ἀντιγόνης εἰπούσης τὴν ἠθικωτάτην ἐκείνην ῥῆσιν (στίχ. 523) « οὗτοι συνέχθην, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν ». **ἀλλ' ὃν πόλις στήσειε**· ἀναχρονιστικῶς ὁ Σοφοκλῆς ὁμιλεῖ περὶ ἐκλογῆς τοῦ ἡγεμόνος ὑπὸ τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ μόνον κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους τοῦτο ἔσχυεν, ἐνῶ κατὰ τοὺς ἡρωικοὺς χρόνους, εἰς οὓς ἀναφέρεται τὸ δράμα, οἱ βασιλεῖς ἐγένοντο τοιοῦτοι κληρονομικῶς δικαίωματι. **δίκαια καὶ τὰναντία**· τοῦτο ἐφαρμοζόμενον προϋποθέτει λαὸν δουλοπρεπῆ καὶ στερούμενον καθ' ὅλοκληρίαν φιλελευθέρων φρονημάτων.

β') 681 - 723

Λεξιλογικά. τῷ χρόνῳ = λόγῳ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου τῆς ζωῆς, ἔνεκα τοῦ βαθέος γήρατός μας. **κεκλέμμεθα** = ἔχομεν στερηθῆ, ἔχομεν χάσει· ἀντικείμεν. εἶναι : τὰς φρένας. **λέγω φρονούντως** = ὁμιλῶν σωφρόνως, συνετῶς. **ὑπέρτατον** = πολυτιμότερον. **ὅπως** (εἰδικ.) = ὅτι. **τάδε**· ἐνν. τὰ προηγουμένως διακηρυχθέντα ὑπὸ τοῦ Κρέοντος. **μήτ' ἐπισταίμην** = μήτε εὐχομαι νὰ γνωρίζω. **μεντᾶν** = μέντοι ἂν, ὁ δὲ ἂν ἀρμόζει τῇ εὐκτικῇ γένοιτο = δύναται ὅμως νὰ

ἔλθῃ εἰς τὸν νοῦν καὶ ἄλλου συνετὴ τις σκέψις. **δ' οὖν** = ὅπως καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα. **πέφυκα** = ἔχω ἐκ τῆς φύσεως τῆς θέσεώς μου τὴν ιδιότητα. **προσκοπεῖν** = σκοπεῖν πρὸ σοῦ = νὰ ἐξετάζω πρὸ σοῦ καὶ πρὸς τὸ συμφέρον σου. **λόγοις τοιούτοις** (δηλοῦται τὸ αἴτιον τοῦ φόβου τοῦ δημότου) = λέγοντι τοιούτους λόγους = ἂν λέγῃ τοιούτους λόγους. **οἷς μὴ τέρψει** (ἀναφ. συμπερ. πρότ.) = ὥστε σὺ νὰ μὴ εὐχαριστῆσαι ἀκούων τούτους. **ὑπὸ σκότου** (ἀναγκ. αἰτ.) = ἔνεκα τῆς ἀσημότητος τῆς θέσεώς μου (ὡς βασιλόπαιδος). **τὴν παῖδα ταύτην** (ἀναγκ. αἰτ.). **οἶα** (σύστ. ἀντικ. τοῦ ῥήμ.) **δῶδύρεται πόλις** = πόσον θρηνεῖ ἐξ αἰτίας τῆς κόρης ταύτης. **ὡς ἀναξιώτατη** = πόσον ἀναξιότατα, ἐλάχιστα ἀξία τιμαρίας. **ἀπ' ἔργων εὐκλεεστάτων** ἀναγκ. αἰτ. **ἦτις...** ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. (αἰτιολ. τὸ ἀπ' ἔργ. εὐκλ.). **ἐν φοναῖς πεπτῶτα** = ἐν φονικοῖς πλήγμασι πεπτωκότα = φονευθέντα. **ὠμηστῆς** = ὠμοφάγος. **μὴθ' ὑπ' ὠμηστῶν...** ἦτις οὐκ εἶασεν (ἄθαρπτον) ὀλέσθαι μὴθ' ὑπ' ὠμηστῶν κυνῶν, μὴθ' ὑπ' οἰωνῶν τινος. **χρυσῆς**· τὸ ἐπίθ. τοῦτο ἐλέγετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων κατὰ μεταφορὰν ἐπὶ λαμπρῶν καὶ ἐξαιρέτων πραγμάτων, ὅπως καὶ ὑφ' ἡμῶν: χρυσὸς ἀνθρώπος, χρυσῆ καρδιά κ.τ.λ. **τιμῆς**· ἔξαρτ. ἐκ τοῦ λαχεῖν. **ἐρεμνός** (ἐκ τοῦ ἔρεβος, ἐρεβεννός, ἐρεμνός) = σκοτεινός. **σίγα** = λεληθότως. **ἐπέρχεται** = διαδίδεται ἀνά τὴν πόλιν. **εὐτυχῶς πράσσω** = εὐτυχῶ. Ἡ μετοχ. ὑποθ., ἐπέχουσα θέσιν β' ὄρου συγκρ. = τῆς ἰδικῆς σου εὐτυχίας. **τιμιώτερον** = πολυτιμότερον. **εὐκλείας**· β' ὄρος συγκρ. εἰς τὸ μεῖζον ἄγαλμα. **ἄγαλμα** = κόσμος, εὐχαρίστησις. **θάλλω** = εὐτυχῶ. **πρὸς παίδων** = ἐκ μέρους παίδων (ἐτέθη ἀντὶ τοῦ: **εὐκλείας παίδων θαλλόντων**): ἡ σειρά τῶν λέξε. : ἦ τί ἄγαλμα μεῖζόν ἐστι πατρὶ πρὸς παίδων θαλλόντων; **νῦν**· ἀντὶ νῦν = λοιπόν. **ἐν μούνον ἦθος** = ἓνα μόνον τρόπον σκέψεως, μίαν γνώμην. **ἐν σαυτῷ φόρει** = ἐν τῇ ψυχῇ σου ἔχε, δηλ. μὴ σχηματίζῃς γνώμας μονοτρόπως. **ὡς φῆς σὺ** = ὁ σὺ λέγεις· ἡ σειρά τῶν λέξεων: μὴ νῦν ἐν ἦθος μούνον ἐν σαυτῷ φόρει, τοῦτ' ὀρθῶς ἔχειν, ὡς φῆς, κούδὲν ἄλλο· τὸ ὅστις ἐν περιλ. ἐννοία. **φρονεῖν** = ὅτι σκέπτεται ὀρθῶς, συνετῶς. **διαπτύσσομαι** = διανοίγομαι ὡς καρπός, ἐξετάζομαι ἀκριβέστερον (κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῶν καρπῶν) **ὠφθησαν**. (γνωμ. ἀόρ.) = συνήθως φαίνονται, ἀποκαλύπτονται. **μὴ τείνειν ἄγαν** (μεταφορ. ἀπὸ τῶν σχοινίων καὶ τῶν χορδῶν τοῦ τόξου, αἱ ὁποῖαι τεντωνόμεναι πολὺ θραύονται) = νὰ μὴ τὸ παρατεντώνῃ, νὰ μὴ ἰσχυρογνωμονῇ ὑπερ-

βολικά, νὰ μὴ εἶναι ὑπερβολικά αὐθάδης· ἢ κανον. πλοκή τῶν λέξ. : ἀλλ' οὐδὲν αἰσχρὸν ἔστι τὸ μανθάνειν τὸν ἄνδρα πολλά, κείτις ἦ σοφός, καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν. **παρὰ ρείθροις χειμάρροις** = πλησίον τῶν χειμάρρων. **ὑπέικω** = ἐνδίδω, ὑποχωρῶ. **ὡς ἐκσώζεται** = πῶς διασφύζουσι. **ἀντιτείνω** = ἀνθίσταμαι. **αὐτόπρεμμα** (αὐτοῖς πρέμνοις, πρέμνον δὲ εἶναι ὁ κορμός, τὸ στέλεχος, ἢ ῥίζα) = αὐτόρριζα, σύρριζα. **αὐτως** = ὡσαύτως. **πόδα** = σκόταν· ταύτην ἀπετέλουν τὰ δύο ἄκρα τοῦ ἰστίου καὶ τὰ εἰς αὐτὰ προσδενόμενα σχοινία, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται, ὡς ἐπὶ ποδός, τὸ ἰστίον τοῦ πλοίου. **ναός** = νεώς· ἢ γεν. αὕτη εἶναι κτητική τοῦ πόδα, ὁμοίως δὲ γεν. ἀντικειμ. τοῦ ἐγκρατῆ· τὸ δὲ ἐγκρατῆ προληπτ. κατηγ. = ὥστε εἶναι ἐγκρατῆ, ὥστε νὰ ἐξουσιάζῃ, νὰ κανονίξῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ πλοίου· ἢ σειρά τῶν λέξεων : **ὅστις τείνας πόδα ναός ἐγκρατῆ ὑπέικει μηδὲν** = ἔαν τις τεντώσας τὴν σκόταν τοῦ ἰστίου τοῦ πλοίου, ὥστε νὰ εἶναι κυρία αὐτοῦ, οὐδόπως χαλαρώσῃ αὐτήν. **κάτω στρέψας** = ἀναστρέψας. **τὸ λοιπὸν** = εἰς τὸ ἔξῃς. **ὑπίοις σέλμασι ναυτίλλεται** = μὲ ἀνεστραμμένα τὰ σανιδώματα ναυσιπλοεῖ (δηλ. καταποντίζεται). **καὶ μετὰστασιν δίδου** = καὶ δίδε μεταβολὴν τῆς ψυχικῆς σου καταστάσεως, καὶ μετὰβαλλε γνώμην. **κάπ' ἐμοῦ** = καὶ ἐκ μέρους ἐμοῦ (ἐκδήλωσις μετριοφροσύνης). **πρόσσει** = δύναται νὰ προστεθῇ. **πρεσβεύω** = ὑπερέχω. **πάντ' ἐπιστήμης πλέως** = πανεπιστήμων. **πάντα**· ἐπιρρηματ. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **φήμ' ἔγωγε πολὺ πρεσβεύειν φῦναι τὸν ἄνδρα πάντα πλέων ἐπιστήμης. φῦναι τὸν ἄνδρα** = τὸ νὰ εἶναι τις ἐκ φύσεως. **εἰ δ' οὖν** = εἰ δὲ μὴ συμβαίνει τοῦτο, εἰ δὲ μὴ, δηλ. εἰ μὴ ἔφω ἐπιστήμης πλέως. **φιλεῖ γὰρ τοῦτο μὴ ταύτη ῥέπειν** (μετ. ἐκ τοῦ ζυγοῦ) = διότι τοῦτο συνηθίζει νὰ μὴ κλίνη κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, νὰ μὴ ἔχη τοιοῦτοτρόπως τὸ πρᾶγμα. **καὶ τῶν λεγόντων εὔ** = καὶ ἀπὸ τοὺς ὁμιλοῦντάς ὀρθῶς.

Πραγματικά. οὐδὲν αἰσχρὸν ἔστι καὶ τὸ μανθάνειν πολλά· προβλ. καὶ τὸ ὠραῖον ῥητὸν τοῦ Σόλωνος « γηράσκω δ' αἰεὶ πολλά διδασκόμενος ». **ὅσα δένδρων ὑπέικει** κ.λ.π.· παρεμφερῆ γνώμην ἐξέφρασεν ὁ Κρέων ἐν στίχ. 473, ὅτε εἶπεν, ὅτι καὶ τὰ σκληρὰ φρονήματα ταπεινοῦνται καὶ ὁ σίδηρος θραύεται εἰς πλείστα τεμάχια κ.τ.λ.

γ') 724 - 780

Λεξιλογικαί. καιρίον = ὀρθόν. **λέγει**· ὁ Αἴμων. **σέ τε**· ἔνν. τὸν Αἴμονα. **τοῦδε**· τοῦ Κρέοντος. **μαθεῖν**· συνετάχθη μετὰ γεν. κατὰ τὸ ἀκούειν. **διπλῆ** = καὶ ἀπὸ τοὺς δύο. **οἱ τηλικοῖδε**· μέση λέξις ἐπὶ μεγάλῃ καὶ μικρᾷς ἡλικίας· διὰ μὲν τὸν Κρέοντα σημ. οἱ προβεβηκότες τὴν ἡλικίαν, διὰ δὲ τὸν Αἴμονα **τηλικοῦδε** = τοσοῦτον νέου. **διδαξόμεσθα** ἀντὶ διδαχθῆσόμεθα. **μηδὲν τὸ μὴ δίκαιον**· ἀντικ. τοῦ ἐννοουμένου διδάσκου. **τὸν χρόνον** = τὴν ἡλικίαν. **τὰ ἔργα** = τὰς πράξεις (ἔνν. τὴν ἐνέργειάν του πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ δικαίου τῆς Ἀντιγόνης). **ἔργον γὰρ ἔστι...** εἶναι λοιπὸν (καλὸν) ἔργον... **τοὺς ἀκοσμοῦντας** = τοὺς ἀπειθαρχοῦντας. **οὐδὲ** (ἐπιδοτ.) **κελεύομαι**· ἄν = οὐ μόνον δὲν δεικνύω σεβασμὸν εἰς τοὺς ἀπειθαρχοῦντας, ἀλλ' οὔτε καὶ ἄλλους ἤθελον προτρέψει νὰ σέβωνται τοὺς καχοὺς. **ἦδε**· μετὰ τινος περιφρονήσεως ἀναφέρει τὴν Ἀντιγόνην. **τοιᾶδ' ἐπέληπται νόσω** = ἔχει ἀποκαλυφθῆ (ἔχει συλληφθῆ ἐπ' αὐτοφώρῳ), ὅτι περιέπεσον εἰς τοιαύτην παρεκτροπὴν (δηλ. νὰ εὐσεβῆ εἰς τοὺς κακαχοὺς). **νόσω** = αὐτῷ τῷ ἐγκλήματι. **οὐ φησι** = δὲν ὁμολογεῖ (δὲν παραδέχεται) τοῦτο. **ὀμόπτολις λεῶς** = ὄλος ἐν γένει ὁ λαὸς τῆς πόλεως. **ἡμῖν** (ὁ πληθυντ. χάριν τῆς μεγαλοπρεπειᾶς). **ἔρει** = θὰ ὑπαγορευθῆ εἰς ἡμᾶς. **ἄμἐ** = ἃ ἐμέ. **τάσσειν** = προστάσσειν. **ἄλλω ἢ μοι** = ἐπ' ὀνόματι ἄλλου (κατὰ τὴν γνώμην ἄλλου) ἢ ἐπ' ὀνόματι ἐμοῦ. **πόλις γὰρ**· ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμενον : σοὶ καὶ τῷ λαῷ δεῖ σε ἄρχειν. **ἦτις ἔσθ' ἐνὸς ἀνδρὸς** (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.). **τοῦ κρατοῦντος**· ἔνν. κτῆμα. **νομίζεται** = θεωρεῖται κατὰ γενικὴν γνώμην. **καλῶς** = ὠραῖα (εἰρων.). **ὄδ' ὡς ἔοικε...** μετὰ τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Αἴμονος, ὁ Κρέων ἀλλάσσει θέμα καὶ στρέφεται εἰς τοὺς παρεστῶτας, ὀμιλῶν περιφρονητικῶς περὶ αὐτοῦ. **εἶπερ γυνή** (ἔνν. εἶ). **προκήδομαι** = προνοῶ ὑπέρ. **ὦ παγκάκιστε**· ἔνν. τὸ ρῆμ. προκῆδει μου. **διὰ δίκης ἰέναι τινί** = εἶναι ἀντίδικον πρὸς τινά. **οὐ δίκαια ἔξαμαρτάνω** = λαμβάνω ἀποφάσεις μὴ συμφωνούσας μὲ τὸ δίκαιον. **ἄρχας** = ἀρχήν, ἀξίωμα. **οὐ γὰρ σέβεις**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμεν. **ἀμαρτάνεις**. **πατῶν** = καταπατῶν, περιφρονῶν (ἀσεβῶν πρὸς τοὺς θεοὺς). **ἦθος** = χαρακτήρ. **ὑστερον** = κατώτερον, ὄργανον μιᾶς γυναικός. **οὐ τὰν ἔλοις γε ἦσσω** = (ἴσως εἶμαι κατώτερος γυναικός), ἀλλὰ δὲν δύνασαι τοῦλάχιστον νὰ μὲ εὕρης κατώτερον (ὑποχείριον) αἰσχυρῶν πράξεων. **ἐμέ**. ἐτέθη εἰς προέχουσαν θέσιν (ἐν τέλει) τοῦ στίχ., ἵνα

δηλωθῆ ἢ ἀντίθεσις πρὸς τὸν Κρέοντα. **γοῦν** = τοῦλάχιστον. **ὑπὲρ ἐκείνης** καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὑπὲρ τῶν αἰσχροῶν κατὰ τὸν Κρέοντα πράξεων, ἃς ἔπραξεν ἐκείνη. **οὐκ ἔσθ' ὡς** = οὐκ ἔσθ' ὅπως = κατ' οὐδένα τρόπον, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ. **γαμεῖς· χρόν. μέλλ. ὀλεῖ τινα** = θά γίνῃ αἴτιος ν' ἀποθάνῃ τις (ὁ Αἴμων ὑπονοεῖ βεβαίως ἑαυτὸν, μέλλοντα ν' αὐτοκτονήσῃ, ἀλλ' ὁ Κρέων νομίζει ὅτι τὸν ἀπειλεῖ). **κάπα-πειλῶν** = καὶ ἐπαπειλῶν = καὶ μετ' ἀπειλῶν ἀκόμη. **ἐπεξέρχει ὧδε θρασὺς** = ἐπέρχεσθαι ἐναντίον μου μετὰ τόσον μεγάλῃς θρασύτητος. **κενὸς** = κοῦφος, μωρός. **φρηνόω - ὦ** = νουθετῶ, συνετίζω. **κλαίων** = οὐχὶ ἀτιμωρητί, κατόπιν τιμωρίας. **εἰ μὴ...** τίς λόγος εἶναι ἐδῶ ; **ῶν** (ἐναντιωμ.). **δούλευμα** = δοῦλος, ὄργανον. **κατιλλῶ** = κολακευτικῶς προσαγορεύω (πατέρα). **λέγων μηδὲν κλύειν· ἀντίθεσις** δηλ. θέλεις νὰ λέγῃς καὶ ὄχι νὰ ἀκούῃς, τ.ἔ. χάνει κανεὶς τὰ λόγια του ὁμιλῶν πρὸς σέ. **ἄληθες ;** = ἀλήθεια : (εἰρων.). **οὐ** (ἀρμόζει εἰς τὸ **χαίρων**) = οὐχὶ ἀτιμωρητί. **δεννάζω** = ὑβρίζω, περιπαίζω· ἐν τοῖς προηγουμένοις στίχοις, ἰδίᾳ ἐν τῷ 735 καὶ 753, διείδεν ὁ Κρέων φόγον ἐκ μέρους τοῦ Αἴμονος, ἐν δὲ τοῖς στίχ. 755 καὶ 757 ἀντελήφθη εἰρωνεϊάν ἐκ μέρους αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ὠργίσθη. **ἐπὶ ψόγοισι** = μετὰ τοὺς ψόγους σου. **ἄγετε** = ἀπομακρύνετε (τὴν παραγγελίαν δίδει εἰς τοὺς συνοδοὺς τῆς Ἄντιγόνης). **τὸ μῖσος** (τὸ ἀφροημ. ἀντι τοῦ συγκεκριμ.) = τὴν μισητήν. **κατ' ὄμματα πλησία τῷ νυμφίῳ παρόντι** = ἐνώπιον καὶ πλησίον τοῦ νυμφίου παρόντος. **ἔμοιγε** (ἐκ τοῦ πλησίον) πλησίον ἐμοῦ τοῦλάχιστον. **οὐδαμὰ** = οὐδὲν. **τοῦμόν κραῖτα** = τὴν κεφαλὴν μου, τὸ πρόσωπόν μου, ἐμέ. **προσόψει ἐν ὀφθαλμ. ὀρῶν**· καὶ ὁ Αἴμων, ὅπως ἀνωτέρω ὁ πατήρ, χρησιμοποιεῖ πλεονασμὸν πρὸς ἔξαρσιν τῶν λεγομένων του. **ὡς** (τελ.) **μαίνη ξυνῶν τοῖς θέλουσι τῶν φίλων** = ἵνα ἐπιδεικνύῃς τὴν μανίαν σου ἀναστρεφόμενος μὲ τοὺς θέλοντας ἐκ τῶν φίλων σου νὰ ἀντικρύζουν αὐτήν. **νοῦς τηλικούτος** = νοῦς τηλικούτου = τοσοῦτον νέου. **βαρὺς** = ἐπικίνδυνος (εὐεπιφορος εἰς κινδύνους). **ἀλγήσας· ὑποθ. μετ. φρονεῖτω μεῖζον ἢ κατ' ἄνδρα ἰῶν** (ἢ πρόθ. **κατὰ** σημ. ἐδῶ συμφωνίαν) = ἃς μεγαλοφρονῆ περισσότερο ἀπὸ ὅ,τι ἀρμόζει εἰς ἄνδρα. **τῷ δ' οὖν κόρα** (ὁ δὲ πρὸς δήλωσιν ἀντιθέσεως μεταξὺ τοῦ Αἴμονος, ὅστις δύναται νὰ πράττῃ ὅ,τι θέλει, καὶ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Κρέοντος διὰ τὴν καταδίκην τῶν δύο κορῶν) = ἐν πάσῃ ὁμῶς περιπτώσει τὰς κόρας. **καὶ κατακτεῖναι· ὁ καὶ** εἶναι ἐπιδοτικός· ὄχι μόνον κατεδικασας, ἀλλὰ

καὶ σκοπεύεις... οὐ (ἐνν. οὐ νοῶ κατακτεῖναι). γε = τοῦλάχιστον. εὖ γὰρ οὖν λέγεις = διότι ἀληθῶς καλὰ μοῦ τὸ ὑπενθύμισες. σφέ = αὐτήν. στίβος (ὁ) = ὁδός. κρύψω = θὰ βάλω νὰ θάψουν. κατῶρυξ -υχος· ὡς ἐπίθ. = ὑπόγειος, ἐνταῦθα ὡς οὐσιαστ. = ὄρυγμα, λάκκος. φορβή = νομή, βοσκή ἐπὶ ζώων, ἐπὶ ἀνθρώπων δὲ τροφή. τοσοῦτον = τόσον ὀλίγον. ἄγος· ἡ λέξις αὕτη ἐσήμαινε τὴν κάθαρσιν, τὴν ἀποτροπὴν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἁμαρτίαν, τὸ μίσημα· τὴν πρώτην σημασίαν ἔχει ἐδῶ, ἐνῶ ἐν τῷ στίχῳ 256 ἔχει τὴν δευτέραν· τό : ὡς ἄγος μόνον (ἐνν. εἶναι) = ὥστε νὰ εἶναι ἰκανὸν πρὸς κάθαρσιν μόνον. προτίθημι = θέτω ἐμπρός, παραθέτω. ὃν μόνον σέβει θεῶν (διότι χάριν αὐτοῦ παρέβη τὴν ἐντολὴν τοῦ ἄρχοντος). τεύξεταί που = θὰ τύχη πιθανῶς (εἰρων.)· τὸ ῥῆμα συντάσσεται ἐδῶ μετ' αἰτιατικῆς. τηνικαῦτα = τότε. πόνος περισσός = μάταιος κόπος.

Πραγματικά. ἄλλω γὰρ ἢ μοι χρὴ ἄρχειν... ἰδὲ ἐν τοῖς λόγοις τοῦ Κρέοντος τὰς ἀπολυταρχικὰς ἀντιλήψεις τῶν ἀρχόντων κατὰ τοὺς ἥρωικούς χρόνους, τὴν αὐτὴν δ' ἐννοίαν ἔχει καὶ ὁ στίχ. 737, ἐνῶ ὁ Αἴμων ἀντιπροσωπεύει διὰ τῶν γνωμῶν του πολίτην τῶν ἱστορικῶν χρόνων, καθ' οὓς ἐπεκράτουν ἀρχαὶ μᾶλλον φιλελεύθεραι. πετρώδει κατώρυχι· ἐννοεῖ ὑπόγειον θολωτὸν τάφον, οἷοι ἦσαν καὶ οἱ λεγόμενοι θηραυροὶ ἐν Μυκῆναις. ἄγος· ἤτο ἀρχαία σηγήθεια νὰ παραθέτουσιν εἰς τὸν καταδικασθέντα εἰς θάνατον ὀλίγην τροφήν, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ ἐκ πείνης, ὅπερ ἤτο μιὰρὸν δι' ὀλόκληρον τὴν πόλιν καὶ δὲν ἤτο ἀνεκτὸν ὑπὸ τῶν θεῶν.

TRITON STASIMON (781 - 800)

Λεξιλογικά. σ τ ρ ο φ ἦ· ὅς ἐν κτήμασι πίπτεις (τὸ ἐν κτήμασι ἐτέθη προληπτικῶς) = ὅς ποιεῖς κτήματα ἐκείνους, οἷς ἂν ἐμπέσης = ὁ ὁποῖος καθιστᾷς κτήματά σου ἐκείνους, εἰς ὅσους ἤθελες ἐμπέσει. Ἐρως· ἡ λέξις αὕτη, ὡς καὶ ἐν τῇ ἀντιστροφῇ ἡ λέξις σύ, τιθέμεναι ἐν ἀναφορᾷ καὶ ἐν ἀρχῇ στίχου προσδίδουσι μεῖζονα ἔμφασιν καὶ ἐνάργειαν. μαλακός = τρυφερός. νεάνιδος· συνεχδ. ἀντὶ πληθ. ἐννυχεύω = διανυκτερεύω. ὑπερπόντιος· κατηγορούμενον, ἐξηγούμενον δι' ἐμπροθέτου προσδιορισμοῦ. ἐν ἀγρονόμοις αὐλαῖς = ἐν αὐλαῖς ἀγρονόμων = εἰς τὰς αὐλάς (καὶ ἐπομένως εἰς τὰς κατοικίας) ἀνθρῶ-

πων ἀγροδιαίτων. οὐδείς σε φύξιμος (μεταβατ.) = οὐδείς δύναται νὰ σὲ διαφύγη. ἀμέριος = ἐφήμερος (ἀντίθ. τοῦ ἀθανάτου). Ἡ ἐπανάληψις τοῦ σὲ χάριν ἐμφάσεως. ὁ ἔχων σε = ὁ κατεχόμενος ὑπὸ σοῦ. **μαίνομαι** = καταλαμβάνομαι ὑπὸ μανίας.

ἀ ν τ ι σ τ ρ . **ἄδικος** (προληπ. κατηγορ.) = ὥστε νὰ γίνωνται ἄδικοι. **παρασπῶ** = παραπλανῶ, παρασύρω. **ἐπὶ λῶβα** (τελ. αἴτιον) = πρὸς βλάβην, πρὸς καταστροφὴν. **τὸ νεῖκος** = φιλονικία, εἶναι δὲ ἐδῶ σχῆμα ὑπαλλαγῆς : **τόδε νεῖκος ἀνδρῶν ξυναίμων** (ἦτοι υἱοῦ πρὸς πατέρα). **ἔχεις ταραξας** = ἔχεις ἐγείρει. **ὁ ἴμερος** = ὁ πόθος. **εὐλεκτρος** = ἡ καλὸν λέκτρον (κλίνην) ἔχουσα, ἡ ἐμφανίζουσα καλὸν γάμον, ἡ ὥραία. **βλεφάρων** · γεν. ὑποκειμ. ἐκ τοῦ ἴμερος. **νύμφας** · κτητ. εἰς τὸ βλεφάρων. **ἐνεργῆς** (κατηγορ. ἐπιρρημ.) = ἐναργῶς, ὀλοφάνερα. **πάρεδρος** (παράθεσις τοῦ ἔρωσ, ἴμερος) = συμπάρεδρος. **τῶν μεγάλων ἐν ἀρχαῖς θεσμῶν** = τῶν μεγάλων ἠθικῶν νόμων τῆς διακυβερνήσεως τοῦ κόσμου. **ἀμαχος** = ἀκαταγώνιστος. **ἐμπαίζει** = παίζει ἐν τοῖς βλεφάροις τῆς νύμφης.

Πραγματικάι. Ἔρωσ· ὡς θεὸς ἐθεωρεῖτο γενικῶς υἱὸς τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἄρεως, κατ' ἄλλους δὲ μύθους τοῦ Διὸς ἢ τοῦ Ἑρμοῦ. Παρίστατο ὑπὸ τῆς τέχνης κατ' ἀρχὰς μὲν ὡς χαριέστατος πρόσηβος νεανίας, βραδύτερον δὲ ὡς ὠραῖον καὶ πονηρὸν ὑπόπτερον παιδίον, φέρον τόξον καὶ βέλη ἐντὸς φαρέτρας ἢ ἐνίοτε καὶ δᾶδα, καὶ τοιοῦτοτρόπως εἰκονίζετο πάντοτε ὡς τοξότης καὶ πύκτης καὶ ἐν γένει ὡς μαχητής. Εἶναι δὲ τὸ τρίτον τοῦτο στάσιμον τοῦ χοροῦ εἰς ἐπινίκιος ὕμνος εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Ἑρωτος. Λέγει δὲ ἀνίκητον τοῦτον, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων περιπτώσεων καὶ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Αἴμονος ἐνίκησεν οὗτος τὰ πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἄρχοντα καθήγοντα τοῦ υἱοῦ. **ὑπερπόντιος ἐν τ' ἀγρονόμοις αὐλαῖς**· ἐννοεῖ βεβαίως πᾶσαν τὴν χερσαίαν καὶ θαλασσίαν φύσιν. Πρβλ. καὶ τοὺς στίχους τοῦ ποιήματος τοῦ νεωτέρου Ἑλληνοσ ποιητοῦ Ἀθ. Χριστοπούλου « ἐσὺ θεοὺς κι' αἰθέρια, οὐράνια κι' ἀέρια κρατεῖς καὶ βασιλεύεις ». **τῶν μεγάλων θεσμῶν**· ὁ Ἑρωσ, ὡς ἐπηρεάζων τὰς σκέψεις καὶ ἐνεργείας τῶν ἀνθρώπων, θεωρεῖται ὡς δύναμις ἴση πρὸς τοὺς ἄλλους ἠθικοὺς νόμους, τοὺς διέποντας τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν, καὶ κατ' ἀκολουθίαν, θεωρεῖται ὡς συμπάρεδρος καὶ συνάρχων τῶν ἄλλων ἠθικῶν νόμων.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (801-943)

(Ἐν τούτῳ περιλαμβάνεται καὶ ὁ κομμὸς 806-882)

α') 801-882

Λεξιλογικαί. ἔξω θεσμῶν = ἔξω τῶν νομίμων, τῆς καθιερωμένης τάξεως τῶν πραγμάτων. ὄρῶν καὶ ὄθ' ὄρῶ· ἐκφράζεται αἰτιολογία. **παγκοίτας** = ὁ τοὺς πάντας κοιμίζων. **ἀνύτω καὶ ἀνύω θάλαμον** = διανύω τὴν ὁδὸν εἰς τὸν κοιτῶνα (ἔνν. τὸν Ἄδην).

σ τ ρ ο φ ἡ α'. **νεάταν** (νέος) = τὴν τελευταίαν ὁδόν. **νεάτον**· ἐπιπρημ. προσδιορ = διὰ τελευταίαν φοράν. **ἔγκληρος** = μέτοχος. **ἐπινυμφίδιος** = ἀδόμενος χάριν τῆς νύμφης ἐπὶ τῶν νυμφῶν, τὸ ἐπιθαλάμιον ἄσμα. **κεῦθος** (τὸ) = ὁ κευθῶν, ἡ κρύπτῃ. **φθινάδες νόσοι** = νοσοὶ φθαρτικαί, φθίσις. **ἐπίχειρα ξιφέων** (ἡ γεν. ὑποκειμ.) = ἀμοιβή παρεχομένη ὑπὸ τοῦ ξίφους, ὁ διὰ ξίφους θάνατος (τοῦτον ἐσοκοπεῖ ἀρχικῶς νὰ ἐφαρμόσῃ ὁ Κρέων, ἰδὲ στίχ. 760 καὶ 761). **αὐτόνομος** = αὐθαίρετος, οἰκεία θελήσει. **μόνη**· ἀναφέρεται εἰς τὸ ζῶσα.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. α'. **λυγροτάταν** (ἐπιπρημ. κατηγ.) = οἰκτρότατα, κατὰ τρόπον λυπηρότατον. **πρὸς ἄκρω Σιπύλῳ** = παρὰ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Σιπύλου (κυρίως εἶναι εἰς τὸ μέσον τοῦ κρημοῦ). **δαμάζω** = ἀπολιθώνω. **πετραία βλάστα** = βλάστησις (προεξοχή) τοῦ βράχου. **ὡς ἀτενῆς κισσός** = ὡς κισσὸς ἰσχυρῶς περιτετυλιγμένος, ὅπως δηλ. ὁ κισσός, σφιγκτὰ περιφυόμενος εἰς τὸ δένδρον, ἀφανὲς καθιστᾷ αὐτό, οὕτω καὶ ὁ βράχος ἰσχυρῶς περιπεπλεγμένος ἀπελίθωσε τὴν Νιόβην. **ὡς φάτις ἀνδρῶν** = ὡς λέγεται. **τάκομαι** = τήκομαι = λειώνω, μαραίνομαι ἐκ λύπης. **λείπει**· καθ' ἐνικόν, ὡς συνταχθὲν πρὸς τὸ πλησιέστερον. **χιών**· χιὼν ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ἐξ αὐτῆς παραγομένου ὕδατος· διὰ τούτου μᾶς ἐρμηνεύει, πόθεν προέρχονται τὰ δάκρυα τῆς Νιόβης. **δειράς** - ἄδος = ὁ λαιμὸς τοῦ σώματος. Τοῦτο λέγεται καὶ περὶ τῆς ῥάχews τοῦ ὄρους, ὅπως καὶ αἱ ὄφρυες (ἐδῶ ὀφθαλμοὶ) λέγονται καὶ ἐπὶ ὄρους καὶ ἐπὶ ἀνθρωπίνου σώματος. **παγκλαῦτοις** = ταῖς ἀεὶ κλαιούσαις. **ἄ με ὁμοιοτάταν** (ἐπιρρ. κατηγορ.) = πρὸς αὐτὴν δὲ ἐμὲ καθ' ὁμοιότατον τρόπον (δηλ. καὶ ἡ μία καὶ ἡ ἄλλη ὑπὸ βράχου περιβάλλονται). **κατευνάζω** = κοιμίζω, θανατώνω. **θεογεννῆς** = γεννηθεῖσα ἐκ θεῶν (ἡ Νιόβη). **καίτοι** = καὶ ὅμως. **φθιμένα** (τινι) = ὅταν ἀποθάνῃ τις. **ἀκούω** = νομίζομαι, φημίζομαι. **ἔγκλημα** = κοινά, ὅμοια Ἡ σειρά τῶν λέξεων: **καίτοι τάκοῦσαι ἔγκληρα τοῖς ἰσοθέοις.**

λαχεῖν μέγα ἐστί (τινι) **φθιμένα** = καὶ ὁμως τὸ νὰ γίνῃ φήμη περὶ τινος, ὅτι, ὅτε ἀπέθανεν, ἔτυχε τῆς αὐτῆς μοίρας πρὸς τοὺς ἰσοθέους, εἶναι σπουδαῖον.

σ τ ρ ο φ ῆ β'. **γελῶμαι** = περιπαίζομαι (ἢ Ἀντιγόνη λέγει τοῦτο, εἶτε διότι ἠρμήνευσε τὴν λέξιν λαχεῖν διὰ τοῦ παθεῖν, εἶτε διότι δὲν ἔβλεπε τὸν λόγον νὰ παραβληθῆ πρὸς τὴν Νιόβην, θεωρήσασα εἰρωνικὰ εἰς βάρος τῆς τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ χοροῦ). **οἴχομαι** = φεύγω, ἀποθνήσκω. **ἐπίφαντος** = ὄρωμένη, ζῶσα. **πολυκτῆμονες** = πλούσιοι (εἰς οὓς περιλαμβάνεται καὶ ὁ τίτλος εὐγενείας). **ὑμμε** (αιολικός τύπος) = ὑμᾶς. **ἔμπας** = μ' ὅλα ταῦτα· (ἂν καὶ οὐδὲν κερδίζω). **ἐπικτώμαι** = ἐπικαλοῦμαι μάρτυρας. **οἶα...** **ἔρχομαι**· πλαγ. ἔρωπ. πρότ. = ὑπὸ ποίας συνθήκας... Ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ: φίλων ἀκλαυτος. **οἷσι νόμοις** (ἐνν. ἀνοσίσις) = μὲ ποίους ἀνοσίους νόμους. **ἔργμα** (εἰργνυμι, εἶργω) = εἰρκτή, τάφος. **τυμβόχωστος** = ὡσάν τύμβος κεχωσμένος. **ποταίνιος** = νέος, πρωτάκουστος (καινοφανής, διότι πρόκειται νὰ κλεισθῆ ἐν αὐτῷ ζωντανή). **πρὸς ἔργμα τυμβόχ.** **ἔρχομαι τάφου ποταίνιου** = πηγαίνω εἰς εἰρκτὴν πρωτακούστου τάφου, ὡσάν τύμβον ἐπικεχωσμένην. **μέτοικος** = ζῶσα, κατοικοῦσα μεταξὺ. **προσέπεσες** = προσέκρουσες (ἐκφρασις παιητική), βαρέως ἡμαρτες. **βάθρον δίκας** = βάσιν (θρόνον) τοῦ ἀγάλατος τῆς θεᾶς Δικαιοσύνης. **ἐκτίνω** = πληρώνω. **πατρῶος** = ὑπὸ τοῦ πατρὸς κληροδοτηθεῖς. **πολὺν τινα** = παρὰ πολὺν (φοβερόν). **ἄθλος** = ἀγών, δυστύχημα.

ἀ ν τ ι σ τ ρ β'. **ψαύω** (συντάσσ. ἐδῶ μετ. αἰτιατ.) = ἐγγίζω, ὑπομιμνήσκω. **τριπόλιστος** = (τρὶς - πολίζω ἢ πολέω = ἀροτριῶ, στρέφω) = τρὶς (δηλ. ἐπικνειλημμένως) λεγόμενος καὶ ἐπομένως διαβόητος. **οἶτος** (ἐκ ρίζ. οἶ τοῦ οἶσω τοῦ ῥήμ. φέρω) = μοιραῖον, τύχη (χρησιμ. ὡς ἐπεξ. τοῦ μερίμνας). **πρόπαντος** = ὀλοκλήρου ἐν γένει (ἢ πρὸ ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ παντός). **κλεινοῖς Λαβδακ.** ἀντὶ γενικῆς ἐτέθη ἢ δοτ. ἐκ τοῦ πότμου (πίπτω) = τοῦ πεσόντος ἡμῖν κλπ., χρησιμ. δὲ ἢ δοτικῆ αὐτῆ ὡς ἐπεξήγησις τοῦ: ἀμετέρου. **ματρῶαι λέκτρων ἅται** = ἅται ματρῶων λέκτρων = δυστυχήματα (συμφοραὶ) προσελθόντα ἐκ τοῦ γάμου τῆς μητρὸς μας. **κοιμήματα δυσμόρου μητρὸς** (γεν. ὑποκ.) = περιπτύξεις, πλαγιάσματα τῆς... **αὐτογέννητα** (ὑπαλλαγή) ἀντὶ αὐτογεννήτω πατρὶ = μὲ τὸν πατέρα, ἂν αὐτὴ ἢ ἰδία ἐγέννησεν. **οἶων** = ἀπὸ ποίους γονεῖς. **ἀραῖος** = ἐπικατάρατος. **μέτοικος** = ἵνα συνοικήσω μετ' αὐτῶν. **δύσποτμος** = κακότυχος. **κυρέω-ῶ**

= τυγχάνω. **κατήναρες**· ἄορ. β'. τοῦ ἀποθ. ῥήμ. κατεναίρομαι = φονεύω. **εὐσέβεια** = εἶναι τεκμήριον εὐσεβῶν φρονημάτων **κράτος δὲ** (τούτου) **ᾧ κράτος μέλει, οὐδαμᾶ παραβατὸν πέλει** = ἡ ἐξουσία δὲ ἐκείνου, ὅστις εἶναι ἐπιτετραμμένος αὐτήν, κατ' οὐδένα τρόπον εἶναι παραβατή. **αὐτόγνωτος ὄργα** = αὐτόβουλος ὄρμη, αὐθαίρετος σπουδή. **τάνδε** = δι' αὐτῆς ἐδῶ. **οὐκέτι μοι θέμις** (ἐστὶ) = δὲν εἶναι πλέον ἐπιτετραμμένον εἰς ἐμέ. **λαμπάδος** = τοῦ ἡλίου. **πότμος** (ὀ) = μοῖρα. **ἀδάκρυτος** = ἄκλυτος.

Πραγματικά. ἔξω φέρομαι τῶν θεσμῶν· ἐξέρχεται τῆς κεκα-
 νονισμένης τάξεως τῶν πραγμάτων, ἐπειδὴ διὰ τῶν δακρῶν του δει-
 κνύει συμπάθειαν πρὸς τὴν καταδικασθεῖσαν βασιλόπαιδα. Ἐν τῷ
 κομμῶ, στίχ. 806 - 882, ἡ Ἐπιγονή, ἥτις, ὡς ἠρώϊς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου
 κοινοῦ ἀνθρώπου, ἐθυσίασε ζωὴν καὶ πᾶν ἀγαθὸν χάριν τῆς ἐκπλη-
 ρώσεως ἐνὸς ὑπερτάτου καθήκοντος, τώρα, ὅτε ἐπετελέσθη τοῦτο καὶ
 βλέπει ἐμπρὸς τῆς τῶ φάσμα τοῦ θανάτου καὶ ἀναλογίζεται τὴν στέρη-
 σιν τοῦ γάμου, ὅστις ἦτο καὶ εἶναι ὁ φυσικὸς τῆς γυναικὸς προορισμὸς,
 λυπεῖται ὑπερβολικὰ ὡς ἄνθρωπος κ.τ.λ.· ποῖα ἄλλα παρόμοια παρα-
 δείγματα ἔχομεν; **Ἀχέρων**· ποταμὸς ἐν Θεσπρωτίᾳ τῆς Ἡπείρου·
 πηγάζων οὗτος ἀπὸ τὰ βουνὰ τοῦ Σουλίου διαρρέει τὴν Ἀχερουσίαν
 λίμνην, βυθίζεται ὑπὸ τὴν γῆν καὶ ἐκρέει ἀκολούθως εἰς τὴν Ἴονιον
 θάλασσαν. Τὸ ἄγριον καὶ τραχὺ καὶ μυστηριῶδες τῶν τόπων, δι' ὧν
 διέρχεται, τὰ σκοτεινὰ καὶ λασπώδη νερὰ τῆς λίμνης, αἱ ἐξαφανίσεις
 καὶ ἐπανεμφανίσεις αὐτοῦ, ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς παλαιστάτας τοπικὰς
 παραδόσεις καὶ ἐπλασαν τὸν ὁμώνυμον τοῦ Ἄδου ποταμὸν. **ὕμεναιων**·
 οἱ ὕμεναιοι ἦσαν ἄσματα ἀδόμενα κατὰ τοὺς γάμους, καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὴν
 πομπήν, ἐν συνοδείᾳ αὐλοῦ. Ὁ δ' ἐπιθαλάμιος ὕμνος ἐψάλλ-
 λετο ἔξωθι τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου πρὸς τιμὴν τῆς νύμφης ὑπὸ παρθένων
 ἔξωθι τοῦ νυμφῶνος ἱσταμένων. **ζῶσα μόνη δὴ**... ὁ χορὸς θέλων νὰ πα-
 ρηγορήσῃ τὴν τεθλιμμένην Ἐπιγονήν εὐρίσκει πρόχειρον δικαιολο-
 γίαν, ὅτι μόνη αὐτὴ κατ' ἐξαιρέσιν, χωρὶς νὰ ἀσθενήσῃ κλπ., ζωντανὴ
 κατέρχεται εἰς τὸν Ἄδην. **Φρυγίαν ξέναν**· πρόκειται περὶ τῆς Νιόβης,
 τῆς θυγατρὸς τοῦ περιβοήτου Ταντάλου, ὁ μῦθος τοῦ ὁποίου καὶ τῆς Νιό-
 βης εἶναι γνωστός, ἡ δὲ ἀπολιθώσις αὐτῆς κατὰ τὴν μυθολογίαν ἐγένε-
 νετο ἐκεῖ παρὰ τὸ ὄρος Σίπυλον τῆς Λυδίας ἐν Μ. Ἀσίᾳ, ὅπου ὑπάρχει
 ἀνάγλυφος φυσικὴ ἐκ πέτρας γυναικεία μορφή καθήμενη, ἐπιγέννημα μὲν

αὐτῆς τῆς φύσεως, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς τέχνης καταλλήλως διασκευασθεῖσα, ὥστε νὰ μὴ παραλλάσῃ τῆς μορφῆς γυναικὸς καθημένης καὶ δακρυροούσης, δάκρυα δὲ εἶναι τὰ ἄμβρια καὶ τὰ ἐκ τῆς τηκομένης χιόνος καταρρέοντα ὕδατα. Τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο ἀναφέρει καὶ ὁ περιηγητὴς Παυσανίας, ὅτι εἶδεν. Φαίνεται, ὅτι κατ' ἀρχὰς ἦτο καθιερωμένον εἰς τὴν Ἀσιανὴν θεὰν Κυβέλην καὶ ὕστερον ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ πλασθῇ ὁ μῦθος τῆς Νιόβης, μὲ τὸν ὅποῖον ἡσχολήθη ἡ ἐπική, λυρική καὶ δραματικὴ ποίησις. **θεογεννῆς** ὡς καταγομένη ἐκ τοῦ Διός, οὗ υἱὸς ἦτο ὁ πατὴρ Τάνταλος. **Διρκαῖαι κρῆναι**· ἐτέθη πληθ., διότι ἡ Δίρκη ἀπετελεῖτο ἐκ πολλῶν πηγῶν, ἔκειντο δὲ αὐταὶ πλησίον τῶν Θηβῶν. **συμμάρτυρας ἐπικτιῶμαι**· συχναίως ἐγίνετο παρ' ἀρχαίοις ἐπίκλησις τῆς πέριξ φύσεως, τῆς θαλάσσης, τῶν ὀρέων, τῶν ποταμῶν κ.τ.λ. **δυσπότμων γάμων**· ἡ ὑπόμνησις τοῦ ἀτυχοῦς γάμου τῶν γονέων τῆς ἀνέμνησεν αὐτὴν καὶ τὸν ἀτυχῆ γάμον τοῦ ἀδελφοῦ Πολυνείκου, νυμφευθέντος τὴν κόρην τοῦ Ἀδράστου, ὅστις γάμος πρὸς τοῖς ἄλλοις ὑπῆρξεν αἰτία τῆς ἐκστρατείας αὐτοῦ ἐναντίον τῶν Θηβῶν, τοῦ ὀλέθρου του καὶ τῆς καταδίκης εἰς θάνατον τῆς Ἀντιγόνης. **ἄκλαυτος, ἄφιλος** κλπ. ἐν τῇ ἐπαφῇ ἡ Ἀντιγόνη ἐπαναλαμβάνει δι' ὀλίγων τὰ λεχθέντα ἐν τῷ κομμῶ, προσθέτουσα μόνον τὸ ἄκλαυτον ὑπὸ τῶν φίλων.

β') 883 - 943

Λεξιλογικαί. Ὁ Κρέων ἐξεληθὼν τῶν ἀνακτόρων καὶ ἰδὼν ἐκπληκτος, ὅτι ἐκεῖ ἦτο ἀκόμη ἡ Ἀντιγόνη, ὀργίζεται κ.τ.λ. **ᾠοιδῆ** = θρηῆνος. **εἰ χρεῖη** = ἐὰν ἤθελε παραστῆ ἀνάγκη, ἤθελε προκύψει ὠφέλεια· ἡ σειρά τῶν λέξεων : ἄρ' ἴσθ' ὡς, εἰ χρεῖη λέγειν πρὸ τοῦ θανεῖν (= ἐνώπιον τοῦ θανάτου) ᾠοιδὰς καὶ γόους, οὐδ' ἂν εἷς παύσαιτ' ἂν λέγων ; **οὐκ ἄξεθ'** ὡς **τάχιστα** ; ἴσδουν. πρὸς ἐντονον προσαγῆν = ἀπαγάγετέ τὴν τάχιστα. **κατηρεφῆς τύμβος** = θολωτὸς τάφος (ἐστεγασμένος ἄνωθεν). **περιπτύσω** = περικλείω, περιβάλλω. **χρῆ** (τοῦ ρημ. χράω) = θέλω, χρῆζω. **τυμβεύω** (ἀμετάβ.) = διάγω ἐν τύμβῳ, κατοικῶ ἐντὸς τάφου. **τοῦπι τήνδε τὴν κόρην** (προσδιор. τῆς ἀναφορᾶς) = ὅσον ἀφορᾷ εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν κόρην. **ἄγνοί**· λέγει οὕτω, διότι δὲν φονεῖ αὐτὴν, ἀλλὰ τὴν ἀφίνει ζῶσαν μετὰ τινος τροφῆς, ὡς εἶπε καὶ ἐν στίχ. 775 (φορβῆς τοσοῦτον). **δ' οὖν** = ἐν πάσῃ ὁμῶς περιπτώσει. **μετοικίας τῆς ἄνω** = τοῦ δικαιώματος νὰ κατοικῆ (νὰ εἶναι) μεταξὺ ἡμῶν

τῶν ζώντων ἄνω ἐπὶ τῆς γῆς. **νυμφεῖον** = νυμφικὸς θάλαμος (μετὰ πολλῆς πικρίας λέγει τὸν ἀπαίσιον τάφον τῆς νυμφικῶν θάλαμον). **κατασκαφῆς** = κοῖλος, ὑπόγειος. **αἰέφρουρος** = διότι ἐπρόκειτο μέχρι τέλους τῆς ζωῆς νὰ φυλάττη τὴν Ἀντιγόνην. **οἷ πορευομαι πρὸς τοὺς ἐμαυτῆς** = ὅπου πορευομένη πηγαίνω πρὸς τοὺς ἰδικούς μου. **ὦν...** ἡ σειρά τῶν λέξεων : ὦν ὀλωλότων πλεῖστον ἀριθμόν. **Φερσέφασσα** = ἡ Περσεφόνη. **ὦν λιοισθία** (ἡ ὦν γεν. διαιρ.) = ἐσχάτη. **μακρῶ** (ἐπιτείνει τὸ) **κάκιστα** = μὲ ὑπερβολικὰ οἰκτρότατον θάνατον (διότι θάπτεται ἀθάνα, νέα καὶ ζωντανή). **πρὶν μοι μοῖραν ἐξήκειν βίου** (ποία ἡ σύνταξις τοῦ πρὶν ;) = πρὸ τοῦ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέλος ὃ εἰμαρμένος εἰς ἐμὲ χρόνος τῆς ζωῆς. **κάρτ' ἐν ἐλπίσιν τρέφω** = διατηρῶ παρὰ πολὺ μεγάλην ἐλπίδα. **φίλη-προσφιλῆς-φίλη** : ἡ ἀναφορὰ χάριν ἐμφάσεως. **κασίγγητον κάρα** : οὕτως ἀποκαλεῖ τὸν Ἐτεοκλέα. **περιστέλλω** (κυρίως) = ἐνδύω τὸν νεκρὸν, εἶτα κηδεύω, θάπτω, **τοιᾶδ' ἄρνημαι** = τοιαύτην λαμβάνω ἀμοιβήν. **τοῖς φρονοῦσιν** (δοτ. τῆς κρίσεως) = κατὰ τὴν γνώμην τῶν ὑγιῶς φρονούντων. τὸ **εὖ** ἀνήκει εἰς τὸ ῥ. ἐτίμησα : διὰ τὰ ἀπό : **σ' ἐγὼ τίμησα...** μέχρι : **νόμῳ**, ἰδὲ πραγματ. παρατηρήσεις. **ἐτήκετο** = ἐλειωνεν, ἐσήπετο ἄταφος. **εἰ τέκνα** : ἐνν. τὸ ἐτήκοντο. **βία** = παρὰ τὴν θέλησιν. **ἂν ἠρόμην τόνδε πόνον** = θὰ ἀνελάμβανον τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἐπιπόνου, ὡς αὐτοῦ ἐδῶ, ἔργου. **πρὸς χάριν τίνος νόμου ;** = πρὸς χάριν ποίας ἠθικῆς ἀρχῆς, τίνος ἠθικοῦ ἀξιώματος. Ἡ μετ. **κατθανόντος** εἶναι ὑποθ. **ἀμπλακίσκω** = στεροῦμαι. **τοῦδε**, δηλ. παιδός. **κεκευθότοι** (τοῦ ῥήμ. κεύθω ὡς ἀμέταβ.) = ἐὰν ἤθελον ἀποθάνει. **οὐκ ἔστιν ὅστις** = οὐδεὶς. **βλάστοι** : τοῦ ῥ. βλαστάνω. **τοιῶδε μέντοι νόμῳ** = ἐπὶ τῇ βάσει ὅμως τοιαύτης ἀρχῆς (περὶ ἧς ὠμίλησα ἀνωτέρω). **ἐκπροτιμήσασα** = προτιμήσασα ἀπὸ τοὺς ἄλλους πατέρα καὶ υἱόν. **ταῦτα ἔδοξ' ἀμαρτάνειν** = ἐφάνην, ὅτι ἔπεσα εἰς αὐτὸ (ποῦ μοῦ ἀπεδόθη) τὸ ἔγκλημα. **διὰ χειρῶν οὕτω** = διὰ τῆς βίας ἔτσι. **ἄγει με** = διέταξε τοὺς δορυφόρους νὰ μὲ ὀδηγήσωσιν. **μὴ λαχοῦσαν μέρος οὔτε γάμου του οὔτε παιδείου τροφῆς** = χωρὶς νὰ μετᾶσχω οὔτε γάμου τινός (χωρὶς νὰ νυμφευθῶ), οὔτε καὶ ἀνατροφῆς τέκνων. **ἔρημος πρὸς** = ἐγκαταλειμμένη ὑπό. **εἰς κατασκαφᾶς θανόντων** = εἰς κοῖλον τάφον. **ποῖαν παρεξέληθοῦσα δαιμόνων δίκην** = διότι ποῖον θεῖον δίκαιον παρέβην ; **βλέπειν** = προσβλέπειν. **αὐδᾶν** = προσφωνεῖν, ἐπικαλεῖσθαι. **ἐπεὶ γε δὴ εὐσεβοῦσα τὴν δυσσέβειαν ἐκτησάμην** = ἐπειδὴ, ὡς γνωστόν, πρᾶτ-

τουσα εὐσεβῆ πρᾶξιν ἀπέκτησα κατηγορίαν (καὶ τιμωρίαν) ἐπὶ ἀσεβείᾳ. **τάδε** = τάνωτέρω (δηλ. ἡ ἀπόκτησις τῆς κατηγορίας... διὰ τὴν εὐσεβῆ μου πρᾶξιν). **ξυγγιγνώσκω** = λαμβάνω γνώσιν, διδάσκομαι. **παθόντες ξυγγοῖμεν ἂν ἡμαρτηκότες** = ἀφ' οὗ πάθωμεν, θέλωμεν μάθει, ὅτι ἐσφάλαμεν (πρβλ. τὴν λαϊκὴν ρῆσιν: ὁ παθὸς μαθὸς). **οἶδε**· ὁ Κρέων καὶ οἱ ὁμόφρονές του. **μὴ πλείω ἢ καὶ** = ἴσα, ὅμοια πρὸς ὅσα. **ἐκδίκως** = ἀδίκως. **ἔτι αὐταὶ ῥίπαι τῶν αὐτῶν ἀνέμων ψυχῆς τήνδε γ' ἔχουσιν** = ἀκόμη ἢ ἰδίᾳ ψυχικὴ ταραχὴ (ἔξαψις) κατέχει αὐτὴν δὲ τοῦλάχιστον. **τοιγάρ** = διὰ τοῦτο ἀκριβῶς. **κλαύμαθ' ὑπάρξει** = θὰ τιμωρηθῶσι. **ὑπὲρ βραδυτήτος**· λόγῳ τῆς βραδυτήτος γὰρ τὴν ἀπαγάγουν. **θανάτου ἐγγυτάτω** = πλησιέστατα πρὸς τὸν θάνατον. **ἀφῖκται** = ἔχει ἐκφρασθῆ (δηλ. ὁ λόγος αὐτὸς τοῦ Κρέοντος ἔχει ἐκστομισθῆ δεικνύων, ὅτι προσεγγίζει ὁ θάνατος). **οὐδὲν παραμυθοῦμαι** = οὐδόλως σὲ συμβουλεύω. **μὴ οὐ τάδε ταύτη κατακυροῦσθαι** = ὅτι ταῦτα ἐδῶ, δηλ. αἱ ἀπειλαὶ (ἀποφάσεις) του περὶ θανάτου, δὲν θὰ ἐπικυρωθῶσι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. **προγενεῖς** = προγονικοί. **ἄγομαι δὴ κοῦκέτι μέλλω** (ἐνν. ἰέναι). **κοιρανίδαι** = τύραννοι, βασιλεῖς, ἡγεμόνες. **βασιλειδᾶν** = βασιλειδῶν, τῶν βασιλοπαίδων. **τὴν εὐσεβίαν σεβίσασα** = ἐπειδὴ ἐτίμησα τὸ ἔργον τῆς εὐσεβείας.

Πραγματικά. **Φερσέφασσα**· ἡ Περσεφόνη λέγεται καὶ Περσεφόνηια, Περσέφασσα κλπ. Κατὰ τὸν μῦθον ἦτο κάρη τῆς θεᾶς Δήμητρος καὶ τοῦ Διὸς καὶ σύζυγος τοῦ Πλούτωνος, θεοῦ τοῦ Ἄδου. Αὕτη ἔζη ἐπὶ ἕξ μῆνας εἰς τὸν κάτω κόσμον μετὰ τοῦ ἀνδρός της καὶ ἐπὶ ἕξ μῆνας ἐπὶ τῆς γῆς μετὰ τῆς μητρός της. Τοῦτο δὲν εἶναι ἄλλο τι ἢ συμβολικὴ παράστασις τοῦ σπόρου τοῦ σίτου, ὁ ὁποῖος χάνεται εἰς τὴν γῆν καὶ φυτρῶνει πάλιν. Τὰ ἀπὸ τοῦ στίχ. 904: **σ' ἐγὼ 'τίμησ'**... μέχρι τοῦ ἐν τῷ στίχ. 914: **νόμῳ**, κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν (τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ ποιητοῦ Goethe καὶ ἄλλων ἡμετέρων καὶ ξένων) δὲν ἦσαν τοῦ Σοφοκλέους, ἀλλὰ προσετέθησαν ὑπ' ἄλλης χειρός, διότι οἱ λόγοι οὗτοι τῆς Ἀντιγόνης ἀντιφάσκουσι πρὸς τὰς πράξεις καὶ τοὺς προηγουμένους λόγους καὶ ἀρχὰς αὐτῆς. Ἐνῶ δηλ. προηγουμένως ἐδικαιολογεῖ τὴν πρᾶξιν της, λέγουσα, ὅτι παρέβη τὴν ἐντολὴν τοῦ ἀρχοντος χάριν τῶν θεῶν νόμων, τῶρα θεωρεῖ τοὺς ἀνθρωπίνους νόμους ὑπερτέρους τῶν θεῶν καὶ ὁμολογεῖ, ὅτι θὰ παρήκουεν εἰς τοὺς νόμους τῆς πολιτείας χάριν μόνον ὠρισμένου συγγενοῦς, τοῦ ἀδελφοῦ. Τὸ χωρίον τοῦτο λοι-

πόν κατὰ τὴν γνώμην των δὲν εἶναι γνήσιον, ἀλλὰ προσετέθη μεταγενεστέρως, παραληφθὲν ἐξ ἑνὸς διηγήματος τοῦ Ἡροδότου, κατὰ τὸ ὁποῖον, ὅτε συνελήφθη, ὡς αἰχμάλωτος, ὑπὸ τοῦ Δαρείου ὁ Ἰνταφέρνης καὶ κατεδικάσθη μετ' ὄλων τῶν περὶ αὐτὸν εἰς θάνατον, ἐπροτάθη ὑπὸ τοῦ Δαρείου εἰς τὴν σύζυγόν του νὰ ἐκλέξῃ ποῖον θέλει νὰ σώσῃ ἐκ τῶν οἰκείων της, αὕτη δὲ ἔσπευσε νὰ ἐκλέξῃ τὸν ἀδελφὸν της, διότι, ὡς εἶπεν, ἂν ὁ θεὸς ἤθελεν, ἡδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ ἄλλον σύζυγον ἢ υἱόν, ἂν ἤθελεν ἀποθάνει ἐκεῖνοι, ἐνῶ ἀδελφὸν δὲν ἡδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ ἄλλον, διότι εἶχον ἀποθάνει οἱ γονεῖς αὐτῆς. Ἀλλωστε, ὡς εἶναι λογικόν, ὁ Πολυνεΐκης δὲν ἔζη, ὥστε νὰ προτιμήσῃ ἢ Ἀντιγόνη τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ τῆς τῶν ἄλλων. Τινὲς ὅμως παραδέχονται, ὅτι οἱ ἀνωτέρω στίχοι εἶναι γνήσιοι τοῦ Σοφοκλέους, μαρτυροῦντες ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν μεγάλην ἀξίαν καὶ προτίμησιν τῆς πατροπαραδότου παρ' Ἑλλησιν ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν στενὴν συνάφειαν τὴν ὑπάρχουσαν μεταξὺ τοῦ Ἡροδότου καὶ Σοφοκλέους, οἵτινες ἦσαν σύγχρονοι καὶ φιλικώτατα συνεδέοντο πρὸς ἀλλήλους. **προγενεῖς**· ἔννοεῖ τοὺς ἀρχαίους ἐπιχωρίους θεοὺς. **κοιρανίδαι**· οὕτω προσφωνοῦνται οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορόν, ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ ἀποκαλοῦνται ἄνακτες· τὴν ἐπωνυμίαν δὲ ταύτην εἶχον οὐ μόνον οἱ βασιλεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ εὐγενεῖς ἐκ τῶν πολιτῶν.

TETARTON ΣΤΑΣΙΜΟΝ (944-987)

Λεξιλογικαί. σ τ ρ ο φ ἡ α'. **ἔτλα καὶ** = ὑπέστη τὴν αὐτὴν τύχην (ῥ. τλάω = ὑπομένω, καρτερῶ). Πρὸ αὐτοῦ δέον νὰ ἐννοήσωμεν τὸ ἐκ μέρους τοῦ χοροῦ παραινετικὸν πρὸς τὴν Ἀντιγόνην («τέτλαθι»). **Δανῆς δέμας** (περίφρασις) = ἡ Δανάη. **ἀλλάξαι** = νὰ ἀνταλλάξῃ τὸ οὐράνιον φῶς πρὸς τὸ σκότος τῆς εἰρκτῆς (ἐν τῷ καταγείφῳ οἰκοδομήματι). **χαλκόμετοι αὐλαί** = δωμάτιον, εἰς τοὺς τοίχους τοῦ ὁποίου εἶναι προσηρμοσμένοι διὰ χαλκῶν ἡλῶν χαλκαῖ πλάκες. **ἐν τυμβ. θαλάμῳ**· ἐπεξηγεῖ τὸ χαλκοδ. αὐλαῖς. **κατεζεύχθη** = ὑπέκυψεν εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς εἰμαρμένης. **τίμιος γενεᾶ** = εὐγενὴς τὴν καταγωγὴν. **ταμιεύεσκεν** (μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ταμιῶν, οἵτινες φυλάσσουν τὸν θησαυρὸν τῆς πόλεως ἢ ναοῦ) = ἐφύλασσαν ἐν τῇ κοιλιᾷ. **χρυσορότους** (δι' ἑνὸς ρ χάριν τοῦ μέτρου). **γονάς** = τὸν ὑπὸ μορφὴν χρυσῆς βροχῆς χυθέντα εἰς αὐτὴν γόνον. **ἄ μοιριδία δύνασις** = ἡ δύναμις τῆς μοίρας. **δεινά τις**

= ἐξόχως ἰσχυρά. **"Αρης** (μετωνυμ.) = πολεμική δύναμις. **πύργος**. ἔνν. οὔτε καὶ ἂν τις ἐγκλεισθῆ ἔν πύργῳ. **ἀλίκτυπος** = ὁ ὑπὸ τῆς θαλάσσης κτυπόμενος. **κελαινός** = ὁ ἔχων σκοτεινὸν χροῖμα.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. ἀ'. **ζεύχθη** = ἐδαμάσθη (ὑπέκυψε καὶ οὗτος εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς εἰμαρμένης). **ὀξύχολος** = δξύθυμος. **κερτομίσις ὄργαις** = λόγῳ τῶν πειρακτικῶν, σκωπτικῶν ἐκδηλώσεων τῆς ὄργῆς γου. **ἐκ Διονύσου**, ποιητ. αἰτ. **κατάφρακτος ἐν πετρώδει δεσμῷ** = κατάφρακτος (ἐγκάθειρκτος) εἰς πετρώδες δεσμωτήριον. ('Ενν. τὸ ἄντρον τοῦ Παγγαίου, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐδέθη ὁ Λυκοῦργος). **οὔτω** = τοιουτοτρόπως (δηλ. ἐν τοιαύτῃ καθείρξει, λόγῳ τοιαύτης καθείρξεως). **ἀποστάζει** = βαθμηδὸν ἐξαφανίζεται (καταρρέουσα κατὰ σταγόνας)· μεταφορὰ ἐκ τοῦ ἀποστήματος, ὅπερ, ὅταν ὠριμάσῃ, διαρρηγνύεται καὶ ἐκρέει. **δεινὸν ἀνθηρόν τε μένος μανίας** = ἡ φοβερὰ καὶ φλογερὰ ἐξαψις τῆς μανίας. **ἐπέγνω** = ἤλθεν εἰς ἐπίγνωσιν, κατενόησεν. **μανίας ψαύων** = ὅτι ὑπὸ τὸ κράτος τῆς μανίας ἠρέθιζε τὸν θεόν. **κερτομίσις γλώσσαις** = μὲ πειρακτικούς λόγους. **παύεσκε** = διέκοπτεν, ἠνάγκαζε νὰ παύουν. **ἐνθεος** = θεόληπτος, ἐνθουσιῶν. **εὔιον πῦρ** = τὰς δᾶδας, αἵτινες ἐκαίοντο ὑπ' αὐτῶν (τῶν μαινάδων) ἐν συνοδείᾳ τῶν φωνῶν εἰοῦ, εἰοῦ. **φίλαυλος** = ὁ ἀγαπῶν τῶν αὐλόν.

σ τ ρ ο φ ῆ β'. **κυανέων** = σκοτεινῶν (ἰδὲ πραγματ.). **διδύμας ἄλως** = τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου. **ἀκταί**, ἔνν. εἰσί, κεῖνται. **ιδ'** = ἰδὲ = ἡδὲ = καί. **ἄξενος** = ἀφιλόξενος. **ἶνα** = ὅπου. **ἀγχίπολις** = ὁ (παρὰ τὴν πόλιν Σαλμυδησόν) πάροικος, γείτων. **ἀρατὸν** = ἐπάρατον, ἀποτρόπαιον. **ἔλκος τυφλωθὲν** = ἔλκος γενόμενον διὰ τυφλώσεως (ἐνῶ τὸ ἔλκος ὑπῆρξε τὸ αἴτιον τῆς τυφλώσεως). **δάμαρτος** (ἡ) = σύζυγος. **ἀλαόν** (κατηγορ.) = ὥστε γενέσθαι τυφλὸν (τὸ συνῆψε πρὸς τὸ ἔλκος ἀντὶ τῶν ὀμμάτων). **κύκλοι ὀμμάτων** = αἱ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν. **τά: δισσοῖσι Φινειδαίς καὶ κύκλοις ὀμμάτων** ἀποτελοῦσι σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος. 'Η δοτ. δισσοῖσι Φιν. ἀντὶ γενεϊκῆς κτητικῆς τοῦ κύκλοις ὀμμάτων. **ἀλάστοροι** = (οἱ ἄλαστα παθόντες) = οἱ ἀπαιτοῦντες ἐκδίκησιν (ἐκ τοῦ: ἀλάστωρ - ρος = ἡ τιμωροῦσα τὸ ἔγκλημα θεότης.) **ἀράσσω** = κτυπῶ ἰσχυρῶς. **αἵματρηαῖς** (ἐτέθη κατὰ πρόληψιν) = ὥστε νὰ αἱματώσουν, νὰ γίνουν αἰμόφυρτοι. **ἀκμαί κερκίδων** = αἱ ἄκραι τῶν κερκίδων (κερκίς δὲ ἦτο τὸ ὑφαντικὸν ἐργαλεῖον, δι' οὗ αἱ γυναῖκες κτυποῦσαι ἐπύκνωνον τὸ ὕφασμα). **ὑφ' αἵματρηαῖς χεیرهσι** κλπ. **δοτ. ὀργανική** ἡ σειρά τῶν λέξεων ἀπὸ τοῦ: **ἴν'**

ἀγχίπολις... ἔχει οὕτως: ἕνα ἀγχίπολις Ἄρης εἶδεν ἀρατὸν ἔλκος τυφλωθὲν ἀλαὸν (ἀντί, τυφλωθέντων ἀλαῶν πρὸς τὸ: ὀμμάτων) ἀλαστόροισι κύκλοις ὀμμάτων δισσοῖσι Φινεΐδαισι, ἀραχθέντων ὑφ' αἵματηραῖς χεῖρεσσι καὶ ἀκμαῖσι κερκίδων ἐξ ἀγρίας δάμαρτος.

ἀντιστρ. β'. **κατὰ δὲ ταχόμενοι** (τμησις) = κατατηχόμενοι δέ. **μέλεος** = δυστυχῆς. **μελέαν πάθαν** = τὴν οἰκτρὰν συμφορὰν. **ἀνύμφευτος** = ἐπὶ κακῷ νυμφευθείσης. **ἀνύμφευτον γονὰν** = καταγωγὴν ἀπὸ μητρὸς ἐπὶ κακῷ νυμφευθείσης. **ἄντασε** (ῥ. ἀντάω = συναντῶ) = μετέχω, κοινωνῶ, **σπέρμα** = καταγωγή, γένος (προσδιορ. ἀναφορᾶς). **ἀρχαιόγονος** = πρωτόγονος, πανάρχαιος. **ἃ δέ...** = αὕτη δὲ κατὰ μὲν τὸ γένος μετέσχεν (ἐκοινωνήσεν) τῶν παναρχαίων Ἐρεχθ. **τηλέπορα ἄντρα** = τὰ ἔχοντα μακρὸν ἢ εὐρὺν πόρον, δηλ. τὰ μεγάλα. **Βορέας** = ἡ κόρη τοῦ Βορέου (ἡ Κλεοπάτρα). **ἄμιππος** = ἡ τρέχουσα σύμφωνα μὲ τοὺς ἵππους (ταχύτατα). **πάγος** = πέτρα, ὄρος. **ὀρθόπους πάγος** = ἀπόκρημνον ὄρος. **ὑπὲρ** = ἐπὶ. **θεῶν παῖς**: διότι ὁ πατὴρ τῆς Κλεοπάτρας Βορέας καὶ ὁ πάππος Ἐρεχθεὺς ἦσαν θεοί. **κατ' ἐκείνα ἔσχον** (τμησις) = καὶ ἐκεῖνα ἐπέσχον = καὶ κατ' ἐκείνης ἐστράφησαν. **μακραιῶν**. = πολυχρόνιος (ἅτε ὑπάρχων ἀρχαιοθεν).

Πραγματικά. Ἐν τῷ στασίμῳ τούτῳ φέρει τρία παραδείγματα ὁ χορὸς καὶ ἄλλων προσώπων, ὑποστάντων τὴν μοιραίαν ἀνάγκην, διὰ τὰ παραμυθήσῃ τὴν Ἀντιγόνην καὶ διὰ τὰ παραστήσῃ τὸ ἀναπόφευκτον τοῦ μοιραίου. Εἰς τοὺς στίχους 949 καὶ 987 δις προσαγορεύει τὴν Ἀντιγόνην: ὦ παῖ παῖ, καίπερ ἀποῦσαν, οἴονει παρακολουθῶν αὐτὴν βαίνουσαν εἰς τὸν Ἄδην. **Δανάας**: ἦτο κόρη τοῦ βασιλέως τοῦ Ἄργους Ἀκρисиού, ὅστις εἶχε λάβει χρησμόν, ὅτι ἐὰν ἡ κόρη του γεννήσῃ υἴον, οὗτος θὰ φονεύσῃ τὸν πάππον. Διὰ τοῦτο ὁ τελευταῖος οὗτος ἐνέκλεισε τὴν κόρην του εἰς ἕνα ὑπόγειον τοῦ ἀνακτόρου χαλκοῦν θάλαμον, διὰ τὰ ἀποφυγῆ αὕτη τὸν γάμον, ἀλλ' ὁ Ζεὺς ὡς χερυση βροχὴ μετ' αὐτῆς ἐγέννησε τὸν Περσέα. Κατόπιν τούτου ὁ Ἀκρίσιος ἐνέβαλε τὴν Δανάην καὶ τὸν Περσέα εἰς λάρνακα καὶ τοὺς ἔριψεν εἰς τὴν θάλασσαν. **βασιλεὺς τῶν Ἡδωνῶν**: ὁ υἱὸς τοῦ Δρύαντος, ὀνόματι Λυκοῦργος, βασιλεὺς τῶν παρὰ τὸν Στρυμόνα Θρακῶν Ἡδωνῶν, κατεδίωξε τὸν Διόνυσον μετὰ τῶν συντρόφων του Μαινάδων καὶ διὰ τοῦτο ἐδέθη καὶ ἐσπαράχθη ἐπὶ τοῦ Παγγαίου ὄρους εἰς βραχῶδες σπήλαιον ὑπὸ τοῦ θεοῦ. **Μούσας**:

αὐται κατ' ἀρχὰς ἠκολούθουν τὸν κιθαρωδὸν Ἀπόλλωνα, διὸ καὶ μουσηγέτης οὗτος ἐπεκαλεῖτο. Ὑστερον δέ, ὅτε ἐπεκράτησεν ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου καὶ ἐγεννήθη τὸ δράμα, ἔγιναν καὶ τοῦ Διονύσου ἀκόλουθοι καὶ μετεχειρίζοντο τοὺς αὐλοὺς. **Κυανέων**· τιοιουτοτρόπως λέγονται ἀπὸ τῶν Κυανέων πετρῶν, αἵτινες ἦσαν δύο νησιδία κείμενα κατὰ τὸ πρὸς τὸν Εὐξείνιον πόντον στόμιον τοῦ Βοσπόρου. Κατὰ τὸν μῦθον ἐκινουῦντο κατ' ἀρχὰς καὶ συνεχροῦντο, διὸ καὶ Συμπληγάδες ἐλέγοντο, ἀλλ' ὅτε διέπλευσαν οἱ Ἀργοναῦται, ἔμειναν ἀκίνητοι πλέον. **Σαλμυδησός**· πόλις καὶ παραλία Β.Δ. τοῦ Βοσπόρου. **ἀγχίπολις Ἄρης**· ἐπιστεῦετο ὅτι οὗτος κατῴκει ἐν Θράκῃ, ὅπου καὶ πολὺ ἐτιμᾶτο, ὡς πολεμικὸς δὲ θεὸς ἠύχαριστεῖτο παριστάμενος μάρτυς αἱματοχυσιῶν καὶ τῶν κατωτέρω ἐκτεθησομένων μυσαρῶν πράξεων, τὰς ὁποίας παρηκολούθει ὡς ἐπιχώριος ἐκεῖ θεός. Ἀπὸ τοῦ στίχ. 966 φέρει τρίτον παράδειγμα, τὸ πάθημα τῆς Κλεοπάτρας καὶ τῶν παιδῶν αὐτῆς. Ὁ περὶ αὐτῆς μῦθος ἔχει ὡς ἑξῆς: Ὁ περωτὸς θεὸς Βορέας ἀπήγαγέ ποτε ἐξ Ἀθηνῶν ἀρπᾶσας παρὰ τὸν Ἰλισὸν ποταμὸν τὴν κόρην τοῦ βασιλέως Ἐρεχθέως, καλουμένην Ὠρεΐθυιαν, καὶ ὠδήγησεν αὐτὴν εἰς τὴν Σαρπηδόνα πέτραν τοῦ ὄρους Αἴμου, γεννήσας μετ' αὐτῆς τοὺς περωτοὺς υἱοὺς Ζήτην καὶ Κάλαιν καὶ τὴν Κλεοπάτραν. Ταύτην ἐνυμφεῦθη ὁ βασιλεὺς τῆς Σαλμυδησοῦ Φινεὺς καὶ ἀπέκτησε δύο υἱοὺς. Ἄλλ' ὁ Φινεὺς ἐγκαθεῖρξας τὴν Κλεοπάτραν ἔλαβεν ἄλλην σύζυγον τὴν Εἰδοθέαν, ἀδελφὴν τοῦ Κάδμου, αὕτη δὲ ὡς μητρυιὰ ἐτύφλωσε τοὺς Φινεΐδας ἐν συμπράξει μετὰ τοῦ Φινέως καὶ καθεῖρξεν αὐτούς. **δάμαρτος**· ἐνν. τὴν Εἰδοθέαν. **ἀρχαιογόνων Ἐρεχθειδῶν**· διότι οὗτοι ἦσαν αὐτόχθονες, τοῦ Ἐρεχθέως ὄντος υἱοῦ τῆς Γῆς καὶ ἀνατραφέντος κατὰ τὸν μῦθον ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς, ἔτι δὲ τιμωμένον μετ' αὐτῆς ἐν τῷ Ἐρεχθείῳ. **τηλέπορα ἄντρα**· ταῦτα, εἰς τὰ ὁποῖα ἀνετράφη ἡ Κλεοπάτρα, ἔκειντο ἐν Σαρπηδόνι πέτρα τῆς Θράκης. **ἄμιππος**· καὶ ἡ Κλεοπάτρα, ὅπως ὁ Ζήτης καὶ ὁ Κάλαις, ἄν καὶ ἦτο ἄπτερος, δὲν καθυστερεῖ αὐτῶν εἰς ταχύτητα.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (988-1114)

α') 988-1032

Λεξιλογικαί. Θήβης ἀνακτες· ὁ Τειρεσίας εἰσέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου ἀγόμενος ὡς τυφλὸς ὑπὸ παιδὸς καὶ προσφωνεῖ οὕτω τὸν Κρέοντα καὶ τοὺς χορευτάς. **ἐξ ἐνός** (προσδιор. ὄργαν.) = δι' ἐνός.

κέλευθος (ή) = ὁδός. προηγητής = ὄδηγός. οὐκουν ἀπεστάτων = ἄλλ' ἕμως δὲν ἀπεμακρυνόμεν. φρενός = μαντείας, γνώμης. πάρος γε· ἐννοεῖ καὶ τὰς ἄλλας περιπτώσεις, καθ' ἃς ὑπήκουσε προθύμως εἰς τοὺς μάντιες, καὶ δὴ κατὰ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐθυσίασε τὸν πρῶτον υἱὸν τοῦ Μεγαρέα ἢ Μενοικέα χάριν τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος. τοιγάρ = διὰ τοῦτο ἀκριβῶς. ναυκληρῶ = διευθύνω ὡς κυβερνήτης. ὀνήσιμος (ῥ. ὀνίνημι = ὠφελῶ) = ὠφέλιμος. πάσχω ὀνήσιμα = ὠφελούμαι. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : πεπονθώς ὀνήσιμα ἔχω (= δύναμαι) μαρτυρεῖν (ταῦτα). βεβώς· κατηγ. μετ. ἐκ τοῦ φρόνει. ἐπὶ ξυροῦ τύχης = εἰς τὸ κρισιμώτερον σημεῖον τῆς τύχης. (Ἐκφρασις παροιμιακὴ ληφθεῖσα κατὰ μεταφορὰν ἀπὸ τοῦ ξυραφίου, ἐπὶ τῆς λεπτοτάτης κορυφῆς τοῦ ὁποίου οὐδὲν ἰσορροπεῖ, ἀλλὰ κλίνει πρὸς τὴν μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ· λέγεται καὶ : ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς). ὡς φρίσσω = διότι μὲ καταλαμβάνει φρίκη ἀπὸ τὰ λεγόμενά σου. θᾶκος = ἔδρα. ὄρνιθοσκόπος = τοῦ οἰωνοσκοπέου. ἴνα = ἔνθα. λιμῆν = τόπος καταφυγῆς. οἰωνός καὶ κατωτέρω ὄρνις = πτηνόν, ὄρνειον. ἦν ἀντὶ ἐστὶ, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ διηγῆσεως, ὅτε καὶ συχνάκις ἀπαντᾷ τοῦτο. ἀγνώσ-ῶτος = δυσδιάγνωστος, δυσκατάληπτος. κλάζω = ἐκβάλλω κρωγμούς. οἷστρος (ὀ) = μανία. βεβαρβαρωμένος = ἀνερμήνευτος, ξενότροπος. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : ἀκούω φθόγγον ὄρνιθων κλάζοντας (ἀντὶ κλαζόντων, ἐτέθη κατὰ τὸ νοούμενον σχῆμα, ὡς ἐάν δηλ. προηγεῖτο ὄρνιθας). κακῶ οἷστρω καὶ βεβαρβαρωμένω = ἀκούω φωνὰς ὄρνέων, τὰ ὁποῖα ἐξέβαλλον κρωγμούς μετὰ μανίας ἀγρίας καὶ ἀνερμηνεύτου. σπάω = σπαράττω. φρονός = φονικός (ῥίζ. φεν. τοῦ ἀχρήστου φένω). χηλή (ή) = ὄνυξ. ἐν χηλαῖς (προσδιορ. ὄργάν.). γάρ· αἰτιολογεῖ τὸ ἔγνω (ὡς τυφλός). ροῖβδος (ὀ) (συγγ. πρὸς τὸ ροῖζος) = ὁ ὄρμητικὸς ἦχος, ὁ προκαλούμενος ἐκ τῆς βίαιας κινήσεως τῶν πτερῶν τῶν ὄρνέων. οὐκ ἄσημος (σχῆμα λιτότητος) = πολὺ σαφές. δείσας· ῥῆμ. δέδοικα. γεύομαι = ἀποπειρῶμαι, δοκιμάζω. ἔμπυρα = ἡ διὰ πυρὸς θυσία. πάμφλεκτος (τὸ πᾶς ἐν συνθέσει παρὰ τοῖς τραγικοῖς δηλοῖ μεγάλην ποσότητα ἢ μέγαν βαθμόν) = ὀλόγυρα φλέγων. Ἡφαιστος· μετων. ἀντὶ πῦρ. σποδός (ή) = τέφρα. κηκίς - ἴδος = λιπαρὰ οὐσία ἐξερχομένη ἐκ καιομένων σωμάτων. Ῥῆμ. κηκίω = ἐκρέω, ἀναβλύζω. μυδάω = διαλύομαι, καθ' ὑπαλλαγὴν ἀρμόζει εἰς τὸ μηρίων, δηλ. μυδώντων μηρίων = ἐκ τῆς διαλύσεως τῶν μηρίων. μηρία δὲ ἦσαν τὰ ὅστ' αὐτῶν μηρῶν μετὰ μεγάλου ἢ μικροῦ μέρους τῶν σαρ-

κῶν αὐτῶν (περιεβάλλοντο δὲ ταῦτα καὶ ὑπὸ διπλοῦ λίπους). **τύφω** = καπνίζω. **ἀναπτύω** = πετῶ μόρια (ἐκ τοῦ λίπους). **μετάρσιοι** (μετάρω) κατηγορ. = μετεωρίζομαι (ὑπὸ τῆς θερμότητος βέβαια). **καταρρυεῖς**· ὑπαλλαγή ἀντὶ καταρρυείσης τιμελῆς. **ἔκκειμαι** = κεῖμαι ἔξω, ἐδῶ : ἀπογυμνοῦμαι· ἡ σειρά τῶν λέξεων : **καὶ μηροὶ ἐξέκειντο καταρρυεῖς** (ἀντὶ καταρρυείσης) **καλυπτῆς τιμελῆς** = καὶ τὰ ὀστέων μηρῶν ἀπεγυμνοῦντο (ἦσαν γυμνά), καταρρυεσάσης τῆς περιβαλλούσης αὐτὰ τιμελῆς. **φθίνοντα** (μετ. κατηγορημ.) **ματεύματα ἀσῆμων ὀργίων** = ὅτι αἱ μαντεῖαι ἐχάνοντο ἔνεκα τῶν ἀσαφῶν θουσιῶν. Ὁ στίχος δὲ οὗτος 1013 εἶναι ἐπεξήγησις τῆς προηγουμένης λέξεως : **τοιαῦτα**. **ἡγεμῶν** = ὄδηγός (ὁ ὄδηγὸν αὐτὸν παῖς). **ἐκ σῆς φρενὸς** (ἀναγκ. αἰτ.) = ἐξ αἰτίας τῆς ἰδικῆς σου ἰσχυρογνωμοσύνης. **παντελεῖς** = ὄλαι ἐν γένει· ἀνήκει καὶ εἰς τὸ **ἐσχάροι** (= στρογγύλαι ἐπὶ τῆς γῆς ἐστῖαι) καὶ εἰς τὸ βαμοί. **πλήρεις βορᾶς τοῦ πεπτῶτος δυσμόρου γόνου Οἰδίπου ὑπ' οἰωνῶν τε καὶ κυνῶν** = εἶναι γεμᾶτα ἀπὸ ἐσπαραγμένα μέλη τοῦ ἀποθανόντος ἀτυχοῦς υἱοῦ τοῦ Οἰδίποδος ὑπὸ ὀρνέων καὶ κυνῶν, ὥστε τό : **ὑπ' οἰωνῶν** κλπ. εἶναι ποιητ. αἰτ. τοῦ βορᾶς. **κᾶτα**· χρον. μὲν προσδιор., ἀλλ' ἐνταῦθα ἔχει αἰτιολ. ἔννοιαν = καὶ διὰ τοῦτο. **λιτὴ θυστὰς** = ἡ διὰ θουσιῶν γενομένη παράκλησις. **ἀπορροιβδέω-ῶ** = ἀφίνω, ἐκβάλλω. **εὔσημος** = σαφής, εὐδηλος. **βεβρωῦτες λίπος αἵματος ἀνδροφθόρου** = ἐπειδὴ ἔχουσι φάγει λιπαρὸν αἷμα ἀνδρὸς φθαρέντος. **ἐπεὶ δ' ἀμάρτη** (παραλείπεται, ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ, τὸ ἀν) = ὁσάνκις δὲ ἤθελεν ὑποπέσει εἰς ἀμάρτημα. **ἀνολβος** = ἄθλιος, κακόμοιρος, (ὑπὸ διανοητικῆν ἔποψιν) = μωρός, ἀπερίσκεπτος. **ἀκέομαι-οῦμαι** = θεραπεύω, διορθῶνω (ἐνν. ἀντικείμεν. αὐτὸ τὸ κακόν). **ἀκίνητος** = ἀμετάπειστος. **ἀκαμπτος**. **αὐθαδία** (αὐτὸς - ἀνδάνω) = αὐθάδεια, ἰσχυρογνωμοσύνη. **σκαιότητ' ὀφλισκάνει** = αἰτίαν σκαιότητος ὀφλισκάνει = θεωρεῖται ἀνόητος. (Παρόμ. φράσεις : κακίαν, δειλίαν, μωρίαν ὀφλισκάνω). **εἶκω τινί** = ὑποχωρῶ εἰς τινα. (Δηλ. ἄφησε νὰ λάβῃ ὅ,τι τοῦ ἀνήκει). **κεντῶ** = πλήττω. **ἀλκή** = ἐνδειξις ἀνδρείας. **ἐπικτείνω** = φονεύω διὰ δευτέραν φοράν. **εὔφρονῶ τινι** = σκέπτομαι πρὸς τὸ συμφέρον τινός. **κέρδος** = κερδαλέα, ἐπωφελεῖ.

Πραγματικά. Τὸ ε' ἐπεισόδιον περιέχει περιπέτειαν· ποῦ βλέπομεν αὐτήν ; **Τειρεσίας**· ἦτο περίφημος μάντις τῆς ἀρχαιότητος, Θηβαῖος τὴν καταγωγὴν καὶ τυφλὸς ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου ἔτους τῆς ἡλικίας

του, διότι ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν βουλὴν τῶν θεῶν. Ὁ Ζεὺς ὅμως ἀντὶ τῆς τυφλώσεώς του ἔδωκε τὸ χάρισμα τῆς μαντικῆς καὶ τὴν ιδιότητα νὰ ἐνοῶῃ τὴν φωνὴν τῶν πτηνῶν καὶ νὰ προβλέπῃ καὶ νὰ προλέγῃ τὰ μέλλοντα, ἔτι δὲ τῷ ἐχάρισε τὴν μακροβιότητα ἐπὶ ἑπτὰ ἢ ἐννέα γενεάς. **ὄρνιθοσκοπὸν**· πολλὰ εἶδη μαντικῆς ἐχρησιμοποιοῦντο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Ἐκ τούτων ἡ **οἰωνοσκοπία** ἢ ὄρνεοσκοπία συνίστατο εἰς τὴν παρατήρησιν τῆς πτήσεως ἢ τοῦ λαλήματος καὶ τῶν ἄλλων κινήσεων τῶν πτηνῶν. Οἱ ὄρνιθοσκόποι ἢ οἰωνοσκόποι ἐκάθηντο πρὸς παρατήρησιν εἰς τὸ οἰωνιστήριον ἢ ὄρνιθοσκοπεῖον, ὅπερ ἐλέγετο καὶ θῶκος ἢ θᾶκος ὄρνιθοσκόπος, καὶ ἦσαν ἐνδεδυμένοι λευκὰ ἱμάτια καὶ ἔφερον στέφανον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ πίνακας εἰς τὰς χεῖρας, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνέγραφον τὰς παρατηρήσεις των. Τὸ οἰωνοσκοπεῖον τοῦ Τειρεσίου ἐδεικνύετο καὶ μ. Χ., ὡς ἀναγράφει ὁ Πausanias (Πaus. 9, 16, 1). **Ἐμπυρομαντεία** δὲ ἦτο ἡ παρατήρησις ἐκείνη, καθ' ἣν παρετήρουν, πῶς ἤναπτε τὸ πῦρ, ὁποῖου εἶδους φλόγα εἶχεν, ἀν περιεκύκλωνε τὸ θῦμα κλπ. **βωμοῖσι παμφλέκτοισιν Ἥφαιστος οὐκ ἔλαμπε**. Μολονότι πανταχόθεν ἐφλέγοντο τὰ θύματα, ὅμως δὲν ἐκαίοντο. Τοῦτο ἦτο δεῖγμα, ὅτι δὲν ἦτο ἡ θυσία εὐπρόσδεκτος ὑπὸ τῶν θεῶν. **χολαὶ διεσπείροντο**· ἡ χολὴ ἦτο μέρος τῶν σπλάγχχνων, ὅτε δὲ ἡ θυσία ἦτο καλὴ, ἡ χολὴ ἔλειwane σιγὰ - σιγὰ καὶ δὲν διερρηγγύετο, ὅπως ἐδῶ. **καὶ ταῦτα τῆς σῆς ἐκ φρενὸς** κλπ. Ἀφ' οὗ αἱ φωναὶ τῶν ὄρνέων καὶ τὰ τῆς θυσίας ἦσαν ἀκατάληπτα εἰς τὸν μάντιν, ἀντελήφθη πλέον οὗτος, ὅτι τοῦτο ὠφείλετο εἰς τὰς αὐθαιρέτους ἐκείνας ἐνεργείας τοῦ Κρέοντος.

β') 1033 - 1063

Λεξιλογικαί. ὥστε. = ὡς. **ἀνδρὸς τοῦδε** = ἐμοῦ. **σκοποῦ** = στόχου. **κοῦδὲ ἄπρακτός εἰμι μαντικῆς ὑμῖν** = καὶ δὲν ἔμεινα ἀνεπιβούλευτος, ἀκακοποίητος ἀπὸ τὴν μαντικὴν τέχνην σας. **τῶν** = ὧν (δηλ. τῶν μάντεων). **ὑπαί** = ὑπό. **γένος** = σωματεῖον, σύλλογος. **ἔξεμπολάομαι-ῶμαι** = πωλοῦμαι ὡς ἐμπόρευμα. **ἐμφορτίζομαι φορτώνομαι** (ὡς ἐμπόρευμα). **ἐμπολάω-ῶ** = ἐμπορευομαι. **τάφω δ' οὐχὶ κρύψετε...** = ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει δὲν θὰ ἐνταφιάσητε. **τρέω** = φοβοῦμαι. **οὐδ' ὡς μίασμα τοῦτο μὴ τρέσας ἐγὼ παρήσω θάπτειν κείνον** = οὐδ' ὡς μὴ παρήσω θάπτειν ἐκεῖνον τρέσας τὸ μίασμα

ποῦτο = οὔτε καὶ ὑπάρχει φόβος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μήπως ἐγὼ φοβηθεῖς τὸ μίαισμα τοῦτο, ἐπιτρέψω νὰ θάπτουν ἐκεῖνον. **πίπτουσι δ' αἰσχρὰ πτώματα** = ὑφίστανται δὲ ἐπονειδίστους πτώσεις. **χοὶ πολλὰ δεινοὶ** = καὶ οἱ δεινότατοι, οἱ πολὺ ἐπιτήδαιοι. **φράζομαι** = σκέπτομαι. **χρῆμα** = πρᾶγμα. **ποῖον τοῦτο...** σύμπτυξις τῶν δύο προτάσεων: **ποῖόν ἐστι τοῦτο τὸ πάγκοινον, ὃ λέγεις; εὐβουλία** = σύνεσις, ὀρθὴ σκέψις. **μὴ φρονεῖν** = ἡ ἀφροσύνη, ἡ ἀσυνεσία. **τῆς νόσου** = τοῦ μὴ φρονεῖν. **ἀντιλέγω κακῶς** = ἀντικακολογῶ. **θεσπίζω** = μαντεύω. **τὸ δ' ἐκ τυράννων** = τὸ δὲ καταγόμενον ἐκ τυράννων, οἱ τύραννοι. **ταγὸς** = ἡγεμόν, ἄρχων. Ἡ σύνταξις: **ἄρ' οἴσθα λέγων ταγούς ὄντας ἃ ἂν λέγῃς;** ἄρα γε γνωρίζεις, ὅτι λέγεις πρὸς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι εἶναι ἡγεμόνες σου, ὅσαδήποτε λέγεις; **ὄρσεις** = θὰ μὲ ἀναγκάσῃς. **τάκινητα διὰ φρενῶν** = τὰ ἐν τῇ ψυχῇ μου ἀπόρρητα. **κίνει** = λέγα τα. **μόνον δὲ μὴ λέγων** = ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ λέγῃς. **ἐπὶ κέρδεσι** = πρὸς κερδοσκοπίαν. **οὕτω** (δηλ. ἐπὶ κέρδεσι) **γὰρ ἤδη καὶ δοκῶ** (λέγειν) **τὸ σὸν μέρος;** ἔτσι λοιπὸν τώρα πλέον πρὸς κερδοσκοπίαν φαίνομαι, ὅτι ὁμιλῶ κατὰ τὴν ἰδικήν σου γνώμην; **ὡς μὴ ἔμπολήσω τὴν ἐμὴν φρένα** = ὅτι δὲν θὰ μεταβάλλῃς τὰς σκέψεις μου, πωλῶν αὐτὰς εἰς τοὺς συνενόχους (συνεργούς) σου.

Πραγματικά. κοῦδὲ μαντικῆς ἀπρακτὸς εἰμι. οἱ ἀρχαῖοι, ὡς διαφαίνεται καὶ ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Σοφοκλέους, τοὺς μάντις ἐθεώρουν κατηλεωμένους ἐνίοτε τὸ ἐπάγγελμά των πρὸς κερδοσκοπίαν καὶ χρηματισμὸν (πρβλ. καὶ Οἰδίποδος τυράννου στίχ. 387, ἐνθα ὁ Οἰδίπους ἀποκαλεῖ τὸν Τειρεσίαν «δόλιον ἀγύρτην ὅστις ἐν τοῖς κέρδεσιν μόνον δέδορκε...»). **ἤλεκτρον**· εἶναι ἡ φυσικὸν ἢ ἐπίτηδες γενόμενον τεχνητῶν κράμα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου εἰς ποσοστὸν 3/4 ἐκ τοῦ πρώτου καὶ 1/4 ἐκ τοῦ δευτέρου. Συνελέγετο πολὺν παρὰ τὰς Σάρδεϊς καὶ ἐξ Ἰνδιῶν, αἱ ὁποῖαι κατέβαλλον εἰς τὸν Δαρεῖον ὡς φόρον 360 τάλαντα ψήγματος (κόνεως) χρυσοῦ. **Διὸς αἰετοί**· ὁ ἀετὸς, ὡς ἰπτάμενος εἰς τὰ ὕψη καὶ τὸν Ὀλυμπον, ἐθεωρεῖτο ἱερὸν τοῦ Διὸς πτηνόν. **εἰς Διὸς θρόνους**· ὁ Κρέων ἐξ ὀργῆς παραφέρεται εἰς σημεῖον νὰ ἀσεβῆσῃ καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Δία, καὶ τοῦτο ἐννοήσας προσπαθεῖ νὰ διορθώσῃ τὸ σφάλμα του διὰ τῶν λεγομένων του ἐν στίχ. 1044.

γ') 1064 - 1090

Λεξιλογικά. κάτισθι· ὁ Τειρεσίας ὁμιλεῖ, χρησιμοποιοῦν τὴν

αὐτὴν λέξιν τοῦ Κρέοντος, ἴσθι, πρὸς ἔμφασιν. **τρόχους** = τροχιάς, δρόμους. **ἀμιλλητήρας**· ἀμιλλωμένους εἰς τὴν ταχύτητα πρὸς ἀλλήλους· εἶναι ποιητικὴ ἔκφρασις ἀντὶ ἡμέρας, λέγονται δὲ οὕτως, ἐπειδὴ οἱ δρόμοι τοῦ ἡλίου, αἱ ἡμέραι, φαίνονται ἀμιλλώμεναι πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὴν ταχύτητα. **τελῶν** (μέλλ. χρόνου) = διανύσων. **σπλάγχχνον** = τέκνον. **νέκυν νεκρῶν**· τὸν Αἴμονα ἀντὶ τοῦ Πολυνείκουσ καὶ τῆς Ἀντιγόνης· ἢ σύνταξις ἐν οἷσι (**τρόχοις...**) αὐτὸς ἀντιδούς ἔση, = ἐντὸς τῶν ὁποίων ἡμερῶν θὰ ἔχῃς δώσει ὁ ἴδιος εἰς ἀνταπόδοσιν. **ἀμοιβὸν νεκρῶν** = εἰς ἀντάλλαγμα τῶν νεκρῶν. **ἀνθ' ὧν** = διότι. **τῶν ἄνω**· γενικὴ τοῦ διηρημένου ὄλου. **ἓνα τῶν ὄντων ἄνω** (ἐπὶ τῆς γῆς)· ἔννοεῖ τὴν Ἀντιγόνην. **ψυχὴν τ' ἀτίμως**· ἀναπτύσσουσι τὸν προηγούμε. στίχον (διὰ τοῦ ψυχῆν ἔννοεῖ τὴν ζωὴν). **ἀτίμως** = ἄνευ τῶν ὀφειλομένων αὐτῇ τιμῶν. **κατοικίζω** = βάλλω νὰ κατοικήσῃ. **ἄμοιρος** = ἀμέτοχος, ἐστερημένος. **τῶν κάτωθεν θεῶν** (εἰς οὓς ἀνήκει)· ἡ γενικὴ αὕτη ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ προηγούμενου ἐπιθέτου ἄμοιρος. **ἐνθάδε** = ἐδῶ ἐπὶ τῆς γῆς· ἢ ὅλη πρότασις : ἔχεις δ' αὖ ἐνθάδ' (ἓνα ἄλλον) ἄμοιρον τῶν κάτωθεν θεῶν = κρατεῖ δὲ ἀφ' ἑτέρου ἐδῶ ἐπάνω εἰς τὴν γῆν ἓνα ἄλλον ἐστερημένον τῶν κάτω θεῶν, εἰς οὓς ἀνήκει. **ἄκτέριστος** = ὁ μὴ μετασχῶν τῶν κτερισμάτων (τῶν προσηκουσῶν ἐπικηδείων τιμῶν). **ἀνόσιος** = μὴ τυχῶν τῶν ὀσίων· τὰ δύο τελευταῖα ἐπίθετα ἐπεξηγοῦσι τὸ ἐπίθετον ἄμοιρον. **μέτεστι τινί τινος** = μετέχει τις τινος, ἔχει τις δικαίωμα ἐπὶ τινος. **ὧν** = ἐπὶ πάντων τῶν ἀνωτέρω (τιμῶν καὶ δικαιωμάτων). **ἐκ σοῦ βιάζονται τάδε** = ὑπὸ σοῦ ἐξαναγκάζονται νὰ βλέπωσι αὐτὰ ἐδῶ (οἱ θεοί)· κατ' ἄλλην ἐρμηνείαν : ἀλλὰ ταῦτα εἶναι αὐθαίρετοι ἐνέργειαι σου. **τούτων** (γεν. αἰτ. : = διὰ ταῦτα (ἔννοεῖ τὸ ἄταφον τοῦ Πολυνείκουσ καὶ τὴν ἐγκάθειρξιν τῆς Ἀντιγόνης). **λωβητῆρ-ῆρος** (θηλ. γεν.) = ἐξολοθρευτρία. **ὑστεροφθόρος** = ἡ ὑστερον (μετὰ τὴν κακὴν πράξιν) βλάβτουσα ἢ τιμαρωῦσα. **λοχάω-ῶ** = ἐνεδρεύω καὶ φυλάττω. **καὶ θεῶν** = καὶ τῶν ἄνω θεῶν, διότι ὁ Κρέων ἤμαρτε καὶ εἰς τοὺς ἄνω καὶ εἰς τοὺς κάτω θεοὺς καὶ κατ' ἀκολουθίαν χάριν ἀμφοτέρων θὰ καταδιωχθῆ ὑπὸ τῶν Ἑρινύων. **ληφθῆναι ἐν τοῖσιν αὐτοῖς τοῖσδε κακοῖς** = ὥστε νὰ περιπλακῆς εἰς τὰς ἰδίαις με αὐτὰς ἐδῶ τὰς συμφορὰς. **ἀθρέω-ῶ** = παρατηρῶ. **καταργυρόω-ῶ** = ἀσημώνω, περικαλύπτω μὲ ἀργυρον· ἐδῶ : δεκάζω διὰ χρημάτων, διαφθείρω. **τριβῆ** = παρέλευσις. **ἀνδρῶν γυναικῶν** (ὑπαινίσσεται τοὺς μετέπειτα θρήνους τοῦ Κρέοντος καὶ τῆς Εὐρυδίκης) γεν. ὑποκειμ. εἰς τὰ κωκυ-

ματα. **κακώματα** = θρήνοι. **ἐχθραί** (κατηγορούμενον τροπικῶς προσδιορίζον τὸ ῥῆμα). **συνταράσσονται** = περιπίπτουν εἰς ἐμφυλίους ἐριδας. **ὄσων**· γεν. κτητ. εἰς τὸ **σπαράγματα** = ἐσπαραγμένα μέλη (ὡς ἐδῶ τοῦ Πολυνείκους). **καθαγνίζω** = καθιερώω, ἐκπληρῶ ὅσιον καθήκον· (μετὰ τινος σαρκαστικῆς εἰρωνείας λέγει, ὅτι οἱ κύνες ἢ τὰ θηρία ἢ τὰ ὄρνεα ἐξεπλήρωσαν ἀντὶ τῶν ἀνθρώπων τὸ καθήκον τοῦ ἐνταφιασμοῦ, θάψαντα τὰ ἐσπαραγμένα μέλη ἐντὸς τῆς κοιτίας των). **ἔστιοιχος** = ἡ ἔχουσα ναοὺς καὶ βωμούς. **πόλις** = ἀκρόπολις. **τοξεύματα καρδίας** (γεν. ἀντικειμ.) = βέλη πλήττοντα τὴν καρδίαν σου. **θυμῶ** = ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ὀργῆς μου. **βέβαια** = ἀσφαλῆ. **τὸ θάλπος** = τὴν φλόγα, τὴν καυστικότητα. **οὐχ ὑπεκδραμῆ** (ῥ. ὑπεκθέω) = δὲν θὰ διαφύγῃς· **ἀφῆ** = ἐκχύση. **τὸν νοῦν τῶν φρενῶν** = τὰς ἰδέας του.

δ') 1091 - 1114

Λεξιλογικά. **δεινὰ θεσπίσας** = φοβερὰς μαντείας εἰπών. **ἐξ ὅτου τήνδε λευκὴν ἐκ μελαίνης ἀμφιβάλλομαι τρίχα** = ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἀντὶ μελαίνης περιβάλλομαι τὰς λευκὰς ταύτας τρίχας, μεταπίπτω ἐκ τῆς νεανικῆς εἰς τὴν γερωντικὴν ἡλικίαν. **λακεῖν**· ἀόρ. β' τοῦ **λάσκω** = λέγω. Παρατηρητέα ἡ ἐξάρτησις τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐκ τοῦ ἐπιστάμεθα. **ἔγνωκα καὐτὸς** (ὅτι δηλ. οὐδέποτε ἄλλοτε ἐψεύσθη). **εἰκαθεῖν**· ἀπαρ. τοῦ ἐπεκταθέντος ἀόρ. β' τοῦ ῥ. εἰκω = ὑποχωρῶ. **ἀντιστάντα** (ὑποθ. μετ.). **πατάξαι θυμὸν ἄτη** = νὰ πλήξω τὴν ψυχὴν μου μὲ συμφορὰν. **ἐν δεινῶ πάρα** (πάρεστι) = ὑπάρχει κίνδυνος. **εὐβουλίας δεῖ** = παρίσταται ἀνάγκη ὀρθῆς σκέψεως (ὀρθοφροσύνης). **ἄνες** = ἄφησε ἐλευθέραν. **ἐπαινεῖς** = συμβουλευεῖς. **παρεικαθεῖν** = τῷ προηγ. εἰκαθεῖν. **ὄσον γ', ἀναξ**· ἐνν. δοκεῖ μοι παρεικαθεῖν. **συντέμνω τοὺς κακόφρονας** = συντέμνω τὴν ὁδὸν πρὸς τοὺς κακόφρονας = συντόμως καταφθάνω τοὺς κακῶς φρονοῦντας. **θεῶν βλάβαι**· αἱ Ἐρινύες τῶν θεῶν. **ποδώκης** = ταχύπους. **μόλις μὲν** = μετὰ δυσκολίας μὲν (ἐνν. ἐξίσταμαι τῆς καρδίας = ἀφίσταμαι τῆς γνώμης, μεταβάλλω ἀπόφασιν). **τὸ δρᾶν** = εἰς τὸ νὰ πράττω, νὰ ἐνεργῶ. **ἀνάγκη δ' οὐχὶ δυσμαχητέον** = δὲν πρέπει δὲ νὰ ἀντιμάχηταί τις ματαίως (ἀνευ ἐλπίδος ἐπιτυχίας) πρὸς τὴν (ἀδύρητον) ἀνάγκην τῶν πραγμάτων. **δρᾶ** (προστακτ.) = πράττε. **μηδὲ τρέπε** = καὶ νὰ μὴ ἀναθέτης· (ἀντικ. ἐνν. δρᾶν). **στείχοιμ' ἄν** = εἴμι. **ὀπάων** = ἀκό-

λουθος. **ὄρμᾶσθε** = ἐκκινήσατε ταχέως. **ἐπόψιος τόπος** = τόπος περίοπτος, καταφανής. **ἡ δόξα τῆδ' ἐπεστράφη** = ἡ γνώμη μου ἔλαβεν αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν. **αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ παρῶν ἐκλύσομαι** = ὅπως ὁ ἴδιος περιέπλεξα τὰ πράγματα, οὕτω καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος διὰ τῆς παρουσίας μου (αὐτοπροσώπως) θὰ ἐπιφέρω τὴν λύσιν αὐτῶν. **τὸν βίον τελῶ** = διάγω τὸν βίον. Ἡ σύνταξις : **δέδοικα γὰρ μὴ ἀριστον ἢ τελεῖν τὸν βίον σφύζοντα τοὺς καθεστῶτας νόμους** = τοὺς παλαιόθεν ὑφισταμένους νόμους (δηλ. τὸ φυσικὸν καὶ θεῖον δίκαιον). Τοιοῦτοτρόπως ἐν τέλει ὑφίσταται ὀλοκληρωτικὴν ἤτταν ὁ Κρέων, παραδεχόμενος ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον μετ' αὐτοθυσίας ὑπερέησπυσεν ἡ ἡρώϊς μας Ἀντιγόνη. Ὁ Κρέων εἰπὼν ταῦτα ἀπῆλθεν ἐξ ἀριστερῶν, μεταβαίνων ἐκεῖ, ὅπου ἔκειτο ἄταφον τὸ πτώμα τοῦ Πολυνείκου.

Πραγματικάι. τρόχους ἀμιλλητῆρας· τὸν ἥλιον ἐφαντάζοντο ἐπιβαίνοντα τεθρίππου ἄρματος. **οὐχ ὑπεκδραμῆ**· ἐννοεῖ, ὅτι τὰ σφάλματα τοῦ Κρέοντος εἶναι πλέον ἀθεράπευτα καὶ δὲν θὰ δυνηθῆ ν' ἀποφύγη τὸ θλιβερὸν ἀποτέλεσμα αὐτῶν. **ἄξινας**· διὰ νὰ κόψουν τὰ ξύλα τῆς πυρᾶς τοῦ Πολυνείκου καὶ νὰ ἀνοίξωσι τὸν στόμιον τοῦ τάφου τῆς Ἀντιγόνης. **αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ ἐκλύσομαι**· ταῦτα ἀναφέρονται εἰς τὴν Ἀντιγόνην, τὴν ὁποίαν ἔχει δεσμίαν ζωντανὴν ἐν τῷ τάφῳ, καὶ εἰς τὸν Πολυνεῖκον, ὃν ἐκράτει ἄταφον, μὴ δυνάμενον νὰ κατέλθῃ εἰς Ἀθῆν. Παρατηρεῖται δὲ ἀσάφειά τις εἰς τὰς παραγγελίας τοῦ Κρέοντος, ἥτις ἐξηγεῖται, ἀφ' ἐνὸς μὲν λόγῳ τῆς σπουδῆς καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι καὶ ὁ ἴδιος πηγαίνει καὶ δύναται αὐτοπροσώπως καὶ ἐπὶ τόπου νὰ δώσῃ καλυτέρας ὁδηγίας.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1115-1153)

Λεξιλογικάι. στροφή α'. πολυώνυμε· ἀποκαλεῖ οὕτω τὸν Διόνυσον, διότι ἐλέγετο ὑπὸ διάφορα ὀνόματα Βάκχος, Ἴακχος, Διθύραμβος, Εὖσιος κτλ. **Καδμ. νύμφας** = τῆς Σεμέλης. **ἄγαλμα** (ἀγάλματα) = χάσμα. **βαρυβρεμέτας** (βαρὺς - βρέφω) = ὁ βαρέως βροντῶν. **ἀμφέπω** = προστατεύω. **κλυτὸς** = ἐνδοξος. **μέδω** = ἄρχω, κυβερνῶ. **κόλποις** = πεδίοις. **πάγκοινοι** = κοινὸι εἰς ὅλους (διότι πολλοὶ καὶ ξένοι συνέρρεον εἰς Ἐλευσίνα κατὰ τὰς ἐορτάς). **Δηῶ** = ἡ Δημῆ

τηρ. **Βακχᾶν** = τῶν Βακχῶν (ἀκολούθων τοῦ Διονύσου). **ναιετάω-ῶ** = κατοικῶ. **ἐπὶ σπορᾷ δράκοντος** = παρὰ τὸν τόπον, ὅπου ἐσπάρησαν οἱ ὀδόντες τοῦ δράκοντος. (Ἔθηκε τὸ ὄλον, δράκοντος, ἀντὶ νὰ θέσῃ τὸ μέρος, ὀδόντων)· **τά :** **παρ' ὑγροῖς ρείθροις καὶ ἐπὶ σπορᾷ** προσδιορίζουν τοπικῶς **τό :** Θήβαν, καὶ ὄχι τὸ ἴ ναιετῶν.

ἀ ν τ ι σ τ ρ . ἀ'. **ὑπὲρ διλόφου πέτρας** = ὑπεράνω τοῦ ὄρους, τὸ ὅποιον ἔχει δύο κορυφάς (ἰδὲ πραγμ. παρατηρ.). **στέροψ-οπος** (στερ-ἐξ οὗ ἀστραπή, καὶ ὄπ- ὄψις) = ἀπαστρέπτων, λαμπρός. **λιγνύς** (ἦ) = πυκνὸς καπνὸς (τῶν δάδων), ἀναμειγμένος μετὰ φλογῶν. **στείχω** = βαδίζω. **Κωρύκiai — Βακχίδες — Κασταλίας — Νυσαίων** (ἰδὲ πραγμ. παρατηρήσ.). **νάμα** (ῥ. νάω = ρέω) = πηγὴ. **κισσήρεις** = κισσοστρόφοι, κισσόφυτοι. **ὄχθαι** = λόφοι, ἐξοχαί. **ἀκτά·** ἦτο ἡ Νῦσα ἢ Εὐβοϊκὴ, ἥτις ἦτο παραθαλασσία. **πέμπει** = συνοδεύει (ἔνν.σέ). **ἄμβροτος** = θεῖος, θεόπνευστος. **εὐάζω** = (λέγω εὐοῖ, εὐάν) = ὑμῶ. **ἐπισκοποῦντα** = ὅταν ἐπισκέπτεσαι. **ἀγυιᾶ** (ἦ) = (εὐρεῖα) ὁδός.

σ τ ρ ο φ ῆ β'. **τᾶν** = ἦν (Θήβαν). **ὑπερτάταν** (ἐπιρρημ. κατηγ.) = εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν. **σὺν κεραυνία μητρὶ** = μετὰ τῆς κεραυνοπλήκτου μ'. Ἡ Σεμέλη, ὡς εἶναι γνωστὸν ἐκ τοῦ μύθου, ἐπλήγη διὰ κεραυνοῦ ὑπὸ τοῦ Διός, παρουσιασθέντος ἐνώπιόν της καὶ κατ' ἐπιθυμίαν της ἐν ὄλῃ του τῆ μεγαλοπρεπεῖα, καὶ κατεκῆ, ἀποβαλοῦσα οὕτω προῶρως τὸν Διόνυσον. **ὡς** = ἐπειδὴ. **ἔχεται** = κατέχεται. **νόσου** = ἔνν. τὸ μῖασμα τῆς πόλεως. **μολεῖν** (ἀντὶ προστ.) = ἐλθέ. **καθαρσίῳ ποδὶ** = μὲ καθαρθήριον ἐρχομὸν, ὡς καθαρτής. **στονόεις** = πολύστονος, πολυθόρυβος. **πορθμόν·** ἔνν. τὸν Εὐριπον.

ἀ ν τ ι σ τ ρ . β'. **πύρπνους** = πυρίπνους, ὁ ἐκπνέων πῦρ. **νυχίων** = νυκτερινῶν. **ἐπίσκοπος** = ἔφορος, ρυθμιστής. **παῖς Διὸς γένεθλον** (ποιητ. ἔκφρασις) = διογενής. **προφάνηθι** = ἐμπρὸς ἐμφανίσθητ. **περίπολοι** = ἀκόλουθοι. **Θυῖαι καὶ Θυιάδες** = Βάκχαι. **χορεύω** = μέλω διὰ χορῶν, τιμῶ διὰ τιμητικῶν χορῶν. **ταμίας** = δεσπότης.

Πραγματικάι. "Ὅτε ἀπῆλθεν ὁ Κρέων, ὁ χορὸς μετὰ πολλῆς χαρᾶς ἄδει, ἐπικαλούμενος τὸν πολιοῦχον τῶν Θηβῶν Βάκχον, ἵνα σώσῃ τὴν γενέθλιον πόλιν ἀπὸ τῶν κακῶν· ἐξυμνεῖ δὲ τὸν Διόνυσον καὶ διότι ἦτο πολιοῦχος τῶν Θηβῶν καὶ διότι οἱ τραγικοὶ ἡσμένιζον νὰ ἀναφέρωσιν αὐτόν, ἐπειδὴ καὶ τὸ δρᾶμα ἐκ τῶν Διονυσιακῶν ἐροτῶν προῆλ-

θε και ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ ἐπαίζετο. **Καδμείας νύμφας** = τῆς Σεμέλης, τῆς κόρης τοῦ Κάδμου. **κλυτάν Ἰταλίαν**· ἀναφέρει πρῶτον τὴν Ἰταλίαν ὡς τόπον λατρείας τοῦ Διονύσου, ὅπου πολλοὶ ἄμπελοι ἦσαν καὶ εἶναι. Ἀποκαλεῖ δὲ ἔνδοξον αὐτήν, διότι ἤκμαζε τότε ἡ Κάτω Ἰταλία, ἡ καλουμένη Μεγάλη Ἑλλάδος, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον ἀποικίσει πρὸ μικροῦ (τῷ 44 π.Χ.) τοὺς Θουρίους. **Ἐλευσινίας Δηοῦς**· εἰς τὰ Ἐλευσίνια Μυστήρια ἡ Δημήτηρ, πρὸς τιμὴν τῆς ὁποίας ἐγίνοντο ταῦτα, ἐκαλεῖτο Δηώ. Ὁμοίως καὶ ὁ Ἰαχχος, ταυτιζόμενος ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων πρὸς τὸν θεὸν Διόνυσον, ἐλατρεύετο κατὰ τὴν τέλεσιν τῶν Ἐλευσινίων Μυστηρίων, τοῦ ἀγάλματός του μεταφερομένου ἐκ τοῦ Κεραμεικοῦ εἰς τὴν Ἐλευσίνα. **Βαχχᾶν**· ἦσαν αἱ Μαινάδες, αἱ ἀκόλουθοι τοῦ Διονύσου. **ἐπὶ σπορᾷ δράκοντος**· ἐννοεῖ τὸν τόπον, ὅπου ἐσπάρησαν ὑπὸ τοῦ Κάδμου οἱ ὀδόντες τοῦ δράκοντος, τοῦ φύλακος τῆς Ἀρείας Κρήνης. **διλόφου πέτρας**· δικόρυφον ὄρος λέγει τὸν Παρνασσόν, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἔχει δύο ὑψηλοτάτας κορυφάς, τὴν Λυκώρειαν καὶ τὴν Ἰάμπειαν. **Κωρύκια νύμφαι**· ἦσαν αἱ νύμφαι τοῦ Κωρυκίου ἄντρου, εἰς τοὺς νοτίους πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ· ἦτο δὲ τὸ Κωρύκιον ἄντρον ἱερὸν καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη αὐτοῦ ἐστάλαζε καθαρὸν καὶ διαυγέστατον ὕδωρ. **Βαχχίδες**· ἦσαν αἱ νύμφαι τῆς Φωκίδος, Βοιωτίας καὶ Ἀττικῆς, αἵτινες κατὰ πᾶν δεύτερον ἔτος κατὰ τὰς χειμερινὰς τροπὰς τοῦ ἡλίου ἐτέλουν ἐν καιρῷ νυκτὸς θρησκευτικὰς τελετὰς πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου καὶ Ἀπόλλωνος· ἐπεκράτει δὲ ἡ πίστις, ὅτι καὶ εἰς τὰς τελετὰς ταύτας ἦτο παρῶν ὁ Βάχχος. **Κασταλίας**· εἶναι ἡ περίφημος πηγὴ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ, ἱερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῶν ἑλισσίων. **Νυσαίων ὀρέων**. πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος μέχρι τῶν Ἰνδιῶν, ἔφερον τὸ ὄνομα Νύσα, εἰς ὅλας δὲ ταύτας ἐλατρεύετο ὁ Διόνυσος. Ἐδῶ πρόκειται περὶ τῆς Νύσης τῆς Εὐβοικῆς, ἡ ὁποία ἦτο πολυστάφυλος. **κισσῆρεις**· ὁ κισσὸς ἦτο ἱερὸν φυτὸν τοῦ Διονύσου. **ματρί**· ἐννοεῖ τὴν Σεμέλην, ἣτις ἐθεωρεῖτο κεραυνία (= κεραυνοπληκτος), μολονόπι δὲν ἐπλήγη αὐτή, ἀλλ' ἀπέβαλε πρόωρος τὸν Διόνυσον, φοβηθεῖσα τὰς ἀστραπὰς καὶ τοὺς κεραυνούς, οἵτινες ἐρρίφθησαν περίξ αὐτῆς. **Ἰαχχον**· τὸ ὄνομα τοῦτο τοῦ Διονύσου ἦτο ἐν χρήσει κατὰ τὰς μυστικὰς τοῦ θεοῦ τελετὰς.

ΕΞΟΔΟΣ (1155 - 1352)

α') 1155 - 1182

Λεξιλογικαί. δόμων· ἀνήκει καὶ εἰς τὸ Κάδμου, ἦσαν δὲ οἱ Θηβαῖοι πάροικοι, διότι κατάρκουν πλησίον τῆς ἀκροπόλεως Καδμείας, τὴν ὁποίαν ἔκτισε μὲν ὁ Κάδμος, ὠχύρωσε δὲ ὁ Ἀμφίων. **σάντα** = ἔφ' ὅσον ὑπῆρξε. **αἰνέω - ᾧ** = ἐπαινῶ, μακαρίζω. **μέμφομαι** = κατακρίνω, ψέγω. Ἡ σάνταξις : **οὐκ ἔστ' ἀνθρώπου βίος τοιοῦτος, ὁποῖον σάντα οὐτ' αἰνέσαιμ' ἂν οὔτε μεμψαίμην ποτέ. βίον·** ἐτέθη κατ' αἰτιατικὴν καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ ὁποῖον. **τύχη ὀρθοῖ—καταρρέπει, εὐτυχοῦντα—δυστυχοῦντα·** σχῆμα χιαστόν. **ὀρθῶ - ᾧ** = ἀνορθῶνω. **καταρρέπω** = κατακρημνίζω. **τῶν καθεστῶτων** = τοῦ πεπρωμένου καὶ τῆς ἐκβάσεως αὐτοῦ. **γάρ·** ἐνῶ ὠμίλησε γενικῶς προηγουμένως, ἤδη εἰδικεύει διὰ τοῦ παραδείγματος τοῦ Κρέοντος. διὸ ἐρμηνευτέον τὸ **γάρ** = ἐπὶ παραδείγματι. **ὡς ἐμοὶ** (ἐνν. ἐδόκει) = κατὰ τὴν γνώμην μου. **παντελῆ** = γενικῶς ὅλην. **εὐθύνω** = διοικῶ, κυβερνῶ. **θάλλω** = ἀκμάζω, εἶμαι εὐτυχῆς. **τέκνων·** ἐνν. τὸν Αἴμονα, διότι ὁ Μεγαρέυς εἶχε θυσιασθῆ πρὸ πολλοῦ. Μέχρις ἐδῶ ἐκτίθεται ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου ἡ δημοσία καὶ ἰδιωτικὴ εὐτυχία τοῦ Κρέοντος. **ἀφεί-ται** = ἔχουν ἐξαφανισθῆ (ἡ βραχυλογία καὶ ὁ παρακείμενος δηλοῦσι τὸ ἀπότομον καὶ τετελεσμένον τῆς καταστροφῆς). **ὅταν προδῶσι** = ὅταν ἀφήσουν νὰ χαθοῦν. **τίθημι** = θεωρῶ, νομίζω. **ἔμψυχον νεκρὸν** (σχ. δξύμωρον) = ζωντανὸν νεκρὸν. **πλούτει καὶ ζῆ** (= ζῆθι) : ἐτέθησαν προστακτικαὶ μὲ τὴν ἔννοιαν ἐναντιώσεως : ἔστω καὶ ἄν... **τύραννον σχῆμα** = βασιλικὸν ἀξίωμα. **τὸ χαίρειν** = ἡ χαρά, ἡ ἡδονή. **τάλλα·** δηλ. τὸν πλοῦτον, τὴν τυραννικὴν ἐξουσίαν κτ.λ. **σκιάς καπνοῦ·** γεν. κατηγορηματικὴ (τοῦ τιμήματος) = ἀντὶ ἐνὸς τίποτε. **πρὸς τὴν ἡδονὴν** = ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν χαράν. Βλέπομεν ὅτι ὁ ἄγγελος καθ' ὅμοιον τρόπον, ὅπως καὶ ὁ φύλαξ (ἀπὸ τοῦ στίχ. 223 καὶ 338 καὶ ἐξῆς), ὁμιλεῖ διὰ γνωμολογιῶν καὶ φιλοσοφικῶν θεωριῶν, ὡσάν ὀπαδὸς τῶν ἡδονικῶν φιλοσόφων, μὴ ὁμιλῶν περὶ τοῦ κυρίου θέματος, χάριν τοῦ ὁποῖου ἦλθεν, ἀλλ' ἀπλῶς νύξιν καὶ αὐτοῦ ποιούμενος. **ἄχθος** = λύπη, συμφορά. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **τί δ' αὖ ἐστι τοῦτο τὸ ἄχθος βασιλέων** (περὶ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας), **ὃ ἦκεις φέρων ;** **τεθναῖσι·** μονολεκτικῶς καὶ ἀποτόμως λέγει τὸ πρᾶγμα παρὰ τὴν προηγουμένην

ἀπεραντολογία του, ὅπως καὶ ὁ φύλαξ ἐν στίχ. 402 παρὰ τὴν ἀφόρητον προηγουμένως μακρολογία του εἶπεν ἀποτόμως : αὕτη τὸν ἄνδρα ἔθαπτε· πάντ' ἐπίστασαι. **καὶ τίς φρονεῖ;** ὁ χορὸς κάμνει ταύτην τὴν ἐρώτησιν, διότι ἐκ τῆς λέξεως θανεῖν σχηματίζει τὴν ἀντίληψιν, ὅτι πρόκειται περὶ φόνου. **ὁ κείμενος** = ὁ φονευθεὶς. **αἰμάσσομαι** = χύνω τὸ αἷμά μου, φονεύομαι. **αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ** = ὁ ἴδιος μὲ τὸ ἰδικόν του χέρι. **φόνου**· γεν. αἰτίας (ἐνν. τῆς Ἀντιγόνης). **τούπος** = τὸ μάντευμα. **ὡς ἄρ' ὀρθὸν ἤνυσας** = πόσον λοιπὸν ἀληθὲς ἐξέφερες τὸ μάντευμά σου. **ἐχόντων τῶνδε** = τούτων οὕτως ἐχόντων (ὅπως τὰ ἐξέθηκα). **πάρα** = πάρεστι = εἶναι δυνατόν. **βουλεύειν** = νὰ γίνῃ σκέψις καὶ περὶ τοῦ ἄλλου καθήκοντός σου (νὰ σπεύσῃς νὰ τὸ ἀναγγείλῃς καὶ εἰς τὴν Εὐρυδίκην). **δάμαρ** - τος = (ἐκ τοῦ δαμάω = δαμάζω =) σύζυγος. **ὁμοῦ** = πλησίον. **ἦτοι κλύουσα παιδὸς** = ἦ διότι ἤκουσε τὴν ἀγγελίαν περὶ τοῦ τέκνου τῆς. **τύχη** = τυχαίως.

Πραγματικά. Κάδμου πάροικοι... ὁ Κάδμος, ὡς εἵπομεν, ἦτο ὁ πρῶτος ἰδρυτὴς τῆς Καδμείας ἀκροπόλεως τῶν Θηβῶν. Ὁ ἄγγελος ἐν ἀρχῇ ἀπευθύνει μετὰ τινος μεγαλοπρεπείας ἐπίσημον τρόπον τινὰ χαιρετισμὸν πρὸς τὸν χορὸν, θέλων νὰ δείξῃ τὴν μεγάλην σοβαρότητα τῆς εἰδήσεως, ἣν φέρει πρὸς ἀνακοίνωσιν. **Ἀμφίονος**· οὗτος ἦτο υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀντιόπης, συζύγου τοῦ Λύκου, βασιλέως τῶν Θηβῶν, ἦτο δὲ ὁ πρῶτος πραγματικὸς οἰκιστὴς τῶν Θηβῶν. **τύχη γὰρ ὀρθοῖ...** ὁ ἄγγελος, ὡς βλέπομεν, ὁμιλεῖ ὡσὰν πιστὸς ὀπαδὸς τῆς ιδέας περὶ τοῦ ἀστάτου τῆς τύχης εἰς τὰ ἀνθρώπινα καὶ τῶν ἡδονικῶν δογμάτων τῆς Κυρηναϊκῆς σχολῆς. **Εὐρυδίκην**· αὕτη ἔρχεται ἐκ τῆς μέσης πύλης τοῦ ἀνακτόρου, ἀκολουθουμένη ὑπὸ δύο θεραπαινίδων, ἐπὶ τῷ ἀκούσματι δὲ τοῦ : **Αἴμων ὄλωλεν**, κατελήφθη ὑπὸ λιποθυμίας, συνελθοῦσα δὲ ἐξῆλθεν ἐν στίχ. 1180.

β') 1183 - 1243

Λεξιλογικά. ἐπισθάνομαί τινος = ἀκούω τι. **ἵνα ἰκοίμην προσήγορος εὐγμάτων** = ἵνα προσελθοῦσα ἀπευθύνω εὐχάς. **εὐγμάτων καὶ Παλλάδος**· γεν. ἀντικειμ. ἐκ τοῦ προσήγορος. **ἀνασπαστοῦ**· (προληπτ. κατηγορ.) = ὥστε ἀνασπαστὸν γενέσθαι = ὥστε νὰ ἀνοιχθῇ. **χαλῶ** = χαλαρώνω, λύω. **ὑπτιος** (ἐκ τῆς ὑπὸ) = ὁ πρὸς τὰ

ὀπίσω κλίνων· ἀντίθετον εἶναι τὸ πρηνῆς. **δείσασα** (ρ. δέδοικα). **πρὸς δμωαῖσι** = εἰς τὰς χεῖρας (τὰς ἀγκάλας) τῶν θεραπευνίδων τῆς. **ἀποπλήσσομαι** = λιποθυμῶ. **ὅστις ἦν...** πλαγ. ἔρωτ. πρότ. οὐκ **ἄπειρος** σχ. λιτότητος. **παρῶν** = αὐτόπτης μάρτυς ὧν. **ἐρῶ κούδεν παρήσω**· θετικῶς καὶ ἀρνητικῶς ἐξεφράσθη ἡ αὐτὴ ἔννοια. **μαλθάσσω** = παραμυθοῦμαι, παρηγορῶ. **ποδαγός** = ὀδηγός. **πόσις** = σύζυγος. **νηλεές** (νη - ἔλεος) = μὴ τυχὸν οἴκτου (καθόσον οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ θάψῃ αὐτό). **αἰτῶ** = παρακαλῶ. **ἐνοδία θεός** = ἡ Ἐκάτη. **εὐμενεῖς** (ἐπιρ. κατηγ.) = εὐμενῶς (ἐξευμενισθέντες). **ὀργὰς κατασχεθεῖν** = νὰ κατάσχωσι, νὰ παύσωσι τὴν ὀργὴν των (ἦν εἶχον, διότι ἔμενον ἄταφος ἔτι ὁ νεκρὸς τοῦ Πολυνείκου). **νεοσπὰς θαλλός** = νεωστὶ ἀποκοπεὶς θαλλός (κλάδος ἐλαίας). **ὃ δὴ** = ὅ,τι βεβαίως ἐκ τοῦ πτώματος (τοῦ Πολυνείκου). **συγκαταίθω** = καίω ὅλα ὁμοῦ τὰ τεμάχια. **ὀρθόκρανον** = ὑψηλόν. **οἰκείας χθονός** (γενικὴ τῆς ὕλης) = ἐκ τῆς πατρῴας, γενεθλίου γῆς. **νυμφεῖον** (κατ' εὐφημ.) = νεκρικὸν θάλαμον. **εἰσβαίνω** = πηγαίνω διὰ νὰ εἰσέλθω. **ὀρθίων κωκυμάτων** = ὄξυφώνων θρήνων. **ἄμφι ἄκτέριστον παστάδα** = εἰς τὸν ἐστερημένον τῶν νενομισμένων νεκρικῶν τιμῶν νυμφικὸν θάλαμον. **τῷ δὲ** = περὶ τὰ ὄτα δὲ τούτου. **περιβαίνει ἄσσημα βοῆς** = πλήττει δυσδιάγνωστος φωνή. **μᾶλλον ἄσσημα** = ἔτι πλησιέστερον· τὸ μᾶλλον πλεονάζει. **ἴησι** = ἐκβάλλει. **δυσθρήνητον ἔπος** = λίαν θρηνώδη φωνήν. **σαίνω** = μαλακῶς πλήττω. **ἴτ' ἄσσημα ὠκείς** (πλεονασμ. διὰ νὰ δείξῃ τὴν μεγάλην σπουδὴν). **ἄρμον χώματος** = ἄνοιγμα τάφου. **λιθοσπαδῆ** = γενόμενον δι' ἀποσπάσεως λίθου. **στόμιον** = εἴσοδος. Ἡ πλοκὴ τῶν λέξεων: **ἀθρήσατε (ἀθρέω-ῶ)**, **δύντες ἄρμον λιθοσπαδῆ χώματος**, **πρὸς αὐτὸ στόμιον** = παρατηρήσατε, ἀφ' οὗ (χωθῆτε) διεισδύσητε εἰς τὸ ἄνοιγμα τοῦ τάφου, τὸ σχηματισθὲν ἐξ ἀποσπάσεως λίθου, (καὶ προχωρήσητε) ἀκριβῶς ἕως εἰς αὐτὸ τὸ στόμιον. **εἰ τὸν Αἴμονος...** βραχυλογία ἀντί: εἰ αὐτὸς ἐστὶν ὁ φθόγγος (ἡ φωνή) τοῦ Αἴμονος, ὃν ἀκούω. **κλέπτομαι** = ἀπατῶμαι. **ἄθυμος** = ἦτο χωρὶς καρδιά, εἶχε χάσει τὸ ἠθικόν του. **ἐν λοισθίω τυμβεύματι** = εἰς τὸ ἐνδότατον μέρος τοῦ θολωτοῦ τάφου. **βρόχος μιτώδης** = βρόχος (θηλειὰ) ἀπὸ μίτους (κλωστῆς, λωρία). **σινδῶν** = λινοῦν ὕφασμα. **καθημμένη** (καθάπτομαι) = κρεμασμένη. **τὸν δὲ** (Αἴμονα) **προσκειμένον ἄμφι μέσση περιπετῆ** = νὰ ἔχη ἐναγκαλισθῆ αὐτὴν ἐκ τοῦ μέσου. **εὐνής** = τῆς μνηστῆς. **ἀποιμῶζω** =

θρηνώ μεγαλοφώνως. **φθοράν** = ἀπώλειαν. **τῆς κάτω** = ἡ ὁποία τώρα πλέον ἦτο κάτω εἰς τὸν Ἄδην. **στυγνὸν** = ἀπαισίως. **δύστηνον λέχος** = τὸν δυστυχή (κακότυχον) γάμον. **ἐν τῷ (τίνι) ξυμφωρᾶς** (γεν. διαίρετ.) **διεφθάρης**; = εἰς ποῖον βαθμὸν τυφλώσεως ἔχασες τὸν νοῦν σου; **ὄσσοισι** = ὀφθαλμοῖς. **ἰκέσιος λίσσομαι** = θερμοπαρκαλῶ. **παπταίνω** = προσβλέπω. **διπλοῦς κνώδοντας** = τοὺς δύο ἑκατέρωθεν τοῦ ξίφους κατὰ τὸ τέλος τῆς λαβῆς προέχοντας σιδηροῦς ὀδόντας. Ἐδῶ σημαίνει: τὸ ἀμφίστομον ξίφος. **φυγαΐσιν** = πρὸς φυγὴν. **ἀμπλακίσκω** = ἀποτυγχάνω. **αὐτῷ χολωθεῖς** = ὀργισθεῖς καθ' ἑαυτοῦ (διὰ τὴν ἐπιχειρηθεῖσαν ἀνόσιον πράξιν κατὰ τοῦ πατρός του). **ὥσπερ εἶχε**· δηλ. ἄνευ ἄλλης προπαρασκευῆς καὶ παρελεύσεως χρόνου. **ἐπενταθεῖς** = ἀνατείνας τὴν χεῖρα καθ' ἑαυτοῦ. **ἤρεισε** = ὤθησε, ἐνέπηξε. **μέσσον** (κατηγ. τοῦ) **ἔγχος** = μέχρι τοῦ μέσου τοῦ ξίφους. **ὕγρὸν** = χαλαρόν, ἄτονον. **ἔτ' ἔμφρων** = ἔχων ἀκόμῃ τὰς αἰσθήσεις του. **φυσῶ** = φυσῶ ἰσχυρῶς, ἀναπνέω δυνατά. **ὄξειαν** = ὀρμητικὴν. **φοινίου σταλάγματος** = φοινικιοῦ αἵματος. **τὰ νυμφικὰ τέλη λαχῶν** = τελέσας τὴν γαμήλιον τελετὴν. **δείλαιος** = ὁ δυστυχῆς. **τὴν ἀβουλίαν** (κατὰ πρόληψιν).

Πραγματικά. Παλλάδος θεᾶς· καὶ ἐδῶ Σοφοκλῆς, ὅπως καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις, ἀναφέρει τὴν Παλλάδα Ἀθηναῖαν, ἵνα περιποιηθῇ τοὺς Ἀθηναίους, πρὸ τῶν ὁποίων παίζεται τὸ δράμα. **κλειῖθρα ἀνασπαστοῦ**· κλειῖθρα εἶναι οἱ δύο μοχλοὶ ἔσωθεν τῆς θύρας, εἰς ἐξ ἀριστερῶν καὶ εἰς ἐκ δεξιῶν, διὰ τὰ ἀνασπασθῆ δὲ (τὰ ἀνοιχθῆ) ἡ θύρα, ἔπρεπε τὰ ἀποσυρθοῦν οἱ μοχλοί. **οὐκ ἄπειρος** (τί ἐννοεῖ διὰ τούτου;). **ἐνοδία θεός**· ἡ Ἐκάτη διέτριβεν εἰς τὰς ὁδοὺς, τὰς τριόδους καὶ τοὺς τάφους, διὸ καὶ Ἐνοδία, Τριοδίτις, Τυμβιδία κλπ. ἐπεκαλεῖτο. **οἰκείας χθονός**· ἴδιον χαρακτηριστικὸν παντὸς Ἑλληνος ἀπὸ τῶν ἀρχαιολογικῶν χρόνων εἶναι τὰ ποθῆναι τὰ ταφῆ ἐν τῇ γενεθλίῳ γῆ, καὶ μόνον οἱ ἐχθροὶ τῆς πατρίδος ἄταφοι ἐρρίπτοντο μακρὰν τῶν ὁρίων αὐτῆς. **Θαπτόμενος** ἤδη ὁ Πολυνείκης ἐν τῇ πατρὶκι γῆ παύει τὰ εἶναι πλέον φυγὰς καὶ ἐχθρὸς αὐτῆς. **λιθόστρωτον**· μὲ πέτρας καὶ ὄχι μὲ τᾶπητας κ.λ.π., ὅπως θὰ ἦτο ἐστρωμένος ὁ νυμφικὸς θάλαμος. **ἴτ' ἄσσον** κλπ.· ὁ Κρέων προαισθανόμενος μέγα κακόν, ἀντιλαμβάνεται, ὅτι χάνει τὸ θάρρος καὶ τὰς δυνάμεις του καὶ ἀναθέτει εἰς τοὺς θεράποντας τὰ πλησιάσασιν εἰς τὸν τάφον. **ἄρμον χώματος** κ.τ.λ.· οἱ τάφοι οὗτοι ἦσαν μὲν λιθόστρωτοι, ἀλλ' εἶχον καλυ-

φθῆ διὰ χόματος καὶ ὁμοιάζον ἔξωθεν πρὸς γηλόφους. Τῶν τοιούτων τάφων ἡ θύρα ἀπεκλείετο διὰ λίθων, ἵσως μάλιστα οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἐτάσσοντο τοιουτοτρόπως, ὥστε εἷς αὐτῶν ἀποσπώμενος ἀπετέλει τὸν ἀρμόν, ὃν ἀναφέρει ὁ συγγραφεὺς. Τοιούτους τάφους γνωρίζομεν τοὺς Μυκηναϊκοὺς θολωτοὺς τάφους. **σινδόνας**· σινδόνα ἔννοεῖ τὸ λινοῦν ὕφασμα, τὸ ὁποῖον συνέστρεψε καὶ ἔκαμε βρόχον. Τὸ ὕφασμα δὲ τοῦτο ἐχρησιμοποιοῦν ἢ ὡς ζώνην ἢ ὡς κρήδεμον (δηλ. κεφαλόδεσμον) ἢ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς φθάνον ἐκατέρωθεν μέχρι τῶν ὠμων.

γ') 1244 - 1276

Λεξιλογικαί. τί (κατηγορ. τοῦ τοῦτο) = πῶς. **φρούδη** = ἀπῆλθε. **θαμβέω** = εἶμαι ἐκπεπληγμένος, εἶμαι ἔκθαμβος. **βόσκομαι ἐλπίσιν** τρέφομαι με ἐλπίδας. (Ἡ Εὐρυδικὴ ἐπανῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ τῆς μέσης βασιλείου θύρας, χωρὶς νὰ εἴπη τι). **ἄχη** = λύπη, ἐδῶ συμφοράν. **ὑπὸ στέγης ἔσω**· τὸ ἔσω πλεονάζει. **προθήσειν** = ἀλλ' ὅτι θὰ προβάλλῃ, θὰ ἀναθέσῃ. Ἡ σύνταξις: βόσκομαι δ' ἐλπίσιν κλύουσιν (αἰτιολ. μετ.) ἄχη τέκνου οὐκ ἀξιώσειν στένειν ἐς πόλιν ἀλλὰ προθήσειν δμωαῖς (= εἰς τὰς θεραπαινίδας) στένειν (= θρηνεῖν) οἰκεῖον πένθος ὑπὸ στέγης ἔσω. **γνώμης** = συνέσεως. **γν. ἄπειρος** = ἐστερημένη συνέσεως, ἀνόητος. **ἀμαρτάνειν** = νὰ κάμνῃ ἄτοπὸν τι (ὁ μὲν ἄγγελος ἔννοεῖ βεβαίως, ὅτι δὲν θὰ παρεκτραπῆ θρηνοῦσα δημοσίᾳ, οἱ δὲ θεαταὶ ἔννοοῦσιν ἐπικείμενον ἀπονενομημένον διάβημα αὐτῆς). **ἐμοὶ δ' οὖν** = εἰς ἐμὲ ὅμως ἐν πάσῃ περιπτώσει. **εἰσόμεσθα** (ῥ. οἶδα). ἐτέθη ὀριστ. μέλλ. ἀντι ὑποτακτ. εἰδῶμεν. **βαρὺ** = ἐπιφοβόν, σοβαρόν. **κατάσχετον** = κρυφὴν τινα πρόθεσιν. **κρυφῆ** = με τὴν σιωπὴν τῆς. **παραστείχω** = εἰσέρχομαι. **βάρος τῆς σιγῆς** (ἢ γεν. εἶναι ὑποκειμ.) = ἡ σιγὴ ἐνέχει σοβαρόν τι (ὁ ἄγγελος ἀκολούθως εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα). **ἐφήκει** = ἦλθεν, εἶναι παρών. **ἐπίσημον μνῆμα** = φανερὸν σημεῖον. **εἰ θέμις εἰπεῖν**· διὰ τούτων μετριάζει τὴν κατηγορίαν κατὰ τοῦ Κρέοντος: «αὐτὸς ἀμαρτῶν».

σ τ ρ ο φ ἡ ἀ'. **δυσφρόνων φρενῶν** (ὀξύμωρον) = ἄφρονος νοῦ. **στερεὰ** (ἀντι στερεῶν εἰς τὸ φρενῶν) = ἰσχυρογνώμωνος (νοῦ). **θανάτοεντα** = θανατηφόρα. **ἐμφυλίους** = συγγενεῖς. **ἄνολβα ἐμῶν βουλευμάτων** = ἄνολβα (= ἀτυχῆ) ἰδικά μου βουλευματα. **ξὺν νέφ μό-**

ρω = με θάνατον καινοπρεπή (διότι ηὔτοκτόνησε καὶ μάλιστα ἐξ αἰτίας τοῦ πατρός). **ἀπελύθης** ἔνν. τοῦ ζῆν. **τὴν δίκην** = τὸ δίκαιον. **τότε**· ὅτε προεκήρυσσον τὸ κήρυγμα περὶ μὴ ταφῆς. **ἄρα**· ὡς βλέπω ἐκ τῶν ὑστέρων. **μέγα βάρος** = μεγάλην συμφορὰν. **ἐνέπαισεν ἐμῷ κάρᾳ** = παίσας ἐνέβαλεν εἰς τὴν κεφαλὴν μου. Ἦ κανον. πλοκὴ τῶν λέξ.: θεὸς δ' ἄρα ἔχων με (κατέχων με ὅπως ἐν τῇ ἐξουσίᾳ του) ἔπαισε τότε μέγα βάρος ἐν ἐμῷ κάρᾳ. **ἐνέσεισε δέ με ἐν ἀγρίαις ὁδοῖς** = με ἐνέβαλε δὲ εἰς ἀγρία βουλεύματα. **λακπάτητον** (λάξ - πατῶ). προληπτ. κατηγορ. = ἦν ἐλάκτισε διὰ τῶν ποδῶν του. **πόνοι δύσπονοι βροτῶν** = βάσανα τῶν ἀνθρώπων, ποὺ γεμίζουν πικρίας τὸν βίον των.

Πραγματικά. οὐκ ἀξιῶσιν ἐς πόλιν στένειν· ἔθεωρεῖτο ἄτοπον τὸ νὰ θρηνοῦν αἱ γυναῖκες δημοσίᾳ, ἦτο δὲ συνήθεια νὰ μυρολογοῦν αὐταὶ μετὰ τῶν θεραπαινίδων των ἐντὸς τῆς οἰκίας (προβλ. Ἰ-λιαδ. X 340, 515). **καὶ μὴν ὄδ' ἄναξ ἐφήκει...** εἰσέρχονται ἐκ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου ὁ Κρέων μετὰ τῶν ἀκολοίθων του, φέροντες τὸν νεκρὸν Αἴμονα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔχει τὰς χεῖρας ὁ Κρέων. **ἐν δ' ἔσεισεν ἀγρίαις ὁδοῦς**· οἱ ἄνθρωποι τῶν ἡρωικῶν χρόνων τὴν αἰτίαν τῶν δυσβουλιῶν αὐτῶν συχνάκις ἀπέδιδον εἰς τοὺς θεοὺς.

δ') 1277 - 1305

Λεξιλογικά. ἔχων τε καὶ κεκτημένος· ἔνν. ἀντικ. κακά. **φέρων** = κρατῶν· ἡ κανονικὴ σειρὰ τῶν λέξεων : ἔοικας ἦκειν ἔχων τε καὶ κεκτημένος κακά, τὰ μὲν... (ἐνν. τὸν Αἴμονα), τὰ δὲ (ἐνν. τὴν Εὐρυδίκην) τάχα ὄψεσθαί (καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ πλησιέστερον ἦκειν, ἀντὶ τοῦ ὀψόμενος). ἦ ; = ἄρα γε ; **παμμήτωρ** = ἡ καθ' ὅλα (ἡ γεννήσασα τὸν Αἴμονα καὶ μέχρι τοῦ τάφου ἀκολουθήσασα αὐτόν) μήτηρ. **νεοτόμος** = ὁ νεωστὶ πλήξας.

ἀντιστρ. α'. **δυσκάθατος** = δυσεξιλέωτος (μὴ ἀρκεσθεῖς εἰς τὴν μεταμέλειαν τοῦ Κρέοντος, ἀλλ' ἀπαιτήσας καὶ δύο θύματα, τὸν Αἴμονα καὶ τὴν Εὐρυδίκην). **κακάγγελτα ἄχη** = λύπας διὰ τῶν ἀπαισιῶν εἰδήσεών σου. **προπέμπω** = ἐξαπολύω, προξενῶ. **θροῶ** = λέγω. **ἐπεχειργάσω** = ἀπετελείωσες (ἔδωκες τὸ τελειωτικὸν πλῆγμα). **σφάγιος** = γενόμενος διὰ σφαγῆς. **ἐπ' ὀλέθρῳ** = εὐθὺς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ μου· ἡ σύνταξις : τίνα νέον σφάγιον γυναικεῖον μόρον λέγεις

ἀμφικεῖσθαι μοι ἐπ' ἄλθροφ (τοῦ υἱοῦ) ; οὐκ ἐν μυχοῖς ἔτι = δὲν εἶναι πλέον εἰς τὸ βάθος τοῦ οἴκου (διότι αἱ θύραι ἠνοίχθησαν). **ἐναντα** = ἀπέναντι. **πότμος** (πίπτω) = (κακῆ) τύχη. **ὀξύθηκτος** = δξέως ἠκονημένος (θήγω = ἀκονίζω), κοπτερός. **βωμία** = οὔσα εἰς τὸν βωμόν. **λύει** = παρέλυσε. **κελαινὰ** (κατηγορ. προληπτικὸν) = ὥστε γενέσθαι κελαινὰ = ἡ νύξ τοῦ θανάτου ἐκάλυψεν αὐτά. **λάχος** (τὸ) = μοῖρα. **λοίσθιον** (ἐπιρ. διορ.) = τέλος δέ. **ἐφυμνῶ** = καταρῶμαι.

Πραγματικάι. τὰ μὲν πρὸ τῶν χειρῶν · οἱ θεράποντες φέρουσιν ἐπὶ φερέτρου τὸ πτώμα τοῦ Αἴμονος, ὁ δὲ πατὴρ διὰ τῆς χειρὸς του περιβάλλει αὐτό. **Ἄιδου λιμὴν**, ὁ λιμὴν τοῦ θανάτου, λέγεται δὲ οὕτω διότι ἐκ τῆς τρικυμιώδους ζωῆς δέχεται ὡς λιμὴν γαλήνιος πάντας. **ὄραν πάρεστιν** · ἀνοίγεται ἡ μέση πύλη τῶν ἀνακτόρων καὶ ἐκφέρεται διὰ μηχανήματος (τοῦ ἐκκυκλήματος) ὁ νεκρὸς τῆς Εὐρυδίκης. **κακὰς πράξεις ἐφυμνήσασα** · πῶς χαρακτηρίζεται ὁ ἄγγελος, ἀναφέρων ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Κρέοντος τοὺς λόγους τῆς Εὐρυδίκης περὶ κακῶν πράξεων αὐτοῦ;

ε') 1306 - 1353

Λεξιλογικάι. σ τ ρ ο φ ἢ β'. **ἀνέπταν** = ἀνέπτῃν (ἀναπέτομαι) = ἐτρόμαξα, ἐπετάχτηκα ἀπὸ τὸν φόβον μου (ἐπειδὴ ἤκουσε τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου περὶ τῆς ἐκστομισθείσης ἐναντίον του κατάρας τῆς Εὐρυδίκης : « ἐφυμνήσασα τῷ παιδοκτόνῳ »). **ἀνταῖαν** (ἐνν. πληγὴν) = ἐμπρός εἰς τὸ στήθος. **τί μ' οὐκ ἔπαισεν** (ἰσοδυν. μὲ ἐντονον προτροπήν) = ἐμπρός, ἄς μὲ κτυπήσῃ τις. **ἀμφίθηκτος** = ἀμφίστομος. **συγκέκραμαι** = ἔχω συνδεθῆ ἀναποσπάστως. **δύα** = δύη = δυστυχία (προσωποπ.). **ἐπισκήπτομαι** = κατηγοροῦμαι. **τῶνδε μόρων κάκεινων** · διὰ μὲν τῶν α' ἐνν. τὸν θάνατον τοῦ Αἴμονος, διὰ δὲ τῶν β' τὸν τοῦ Μεγαρέως. Ἡ κανον. σειρὰ τῶν λέξεων : (ἐνν. ἐκ τῶν προηγ. : ὀρθῶς θρηγεῖς λέγων ταῦτα) ἐπεσκήπτου γε πρὸς τῆς θανούσης, ὡς ἔχων αἰτίαν τῶνδε κάκεινων μόρων. **ποιῶ δὲ τρόπῳ κάπελύσατο ἐν φοναῖς** ; = καὶ μὲ ποῖον δὲ τρόπον φονεύσασα ἑαυτὴν ἀπέθανεν ; **ὅπως** = μόλις. **δξυκώκυτον** = τὸ ὅποῖον ἐθρήνησε μὲ ὀξείας φωνάς. **τάδε οὐ ποθ' ἀρμόσει ἐξ ἑμᾶς αἰτίας ἐπ' ἄλλον βροτῶν** = ἡ αἰτία (ἡ εὐθύνη) αὐτῶν ἐδῶ τῶν δεινῶν οὐδέποτε θὰ μεταβιβασθῇ

ἀπὸ ἐμὲ εἰς... **καίνω** = φονεύω. **φάμ'** = φαμί = φημί. **ἔτυμον** = τῆ ἀληθεία. **ἐν κακοῖς** = ἐν μέσῳ τῶν κακῶν (θέλει νὰ εἴπῃ ἐνταῦθα ὅτι ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ Κρέοντος ἀπὸ τοῦ νὰ βλέπῃ τοὺς νεκροὺς εἶναι κέρδος δι' αὐτόν, ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ λόγος περὶ κέρδους). **βράχιστα** = συντομώματα. Ἡ σύνταξις εἶναι: **κράτιστα γὰρ τὰ ἐν ποσὶν κακὰ** (ἐνν. ἐστὶν) **ὄντα** (ὑποθ.) **βράχιστα**. Ἡ σύντ. προσωπ. ἀντὶ ἀπροσώπου **κράτιστον γὰρ ἐστὶ βράχιστα εἶναι τὰ ἐν ποσὶν** (πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν) **ὄντα κακὰ**. (Γίνονται δὲ συντομώματα τὰ κακὰ, ἂν ἀποχωρήσῃ ὁ Κρέων τὸ ταχύτερον ἀπὸ τῆς ὄψεως τῶν πτωμάτων, εἶναι δηλ. ἔμμεσος ὑπόδειξις τοῦ χοροῦ πρὸς τὸν Κρέοντα νὰ ἀποχωρήσῃ).

ἀ ν τ ι σ τ ρ. **β' τέρμιος ἡμέρα** = ἡ τελευταία ἡμέρα (τοῦ θανάτου). **ὑπατος** = ἔσχατος. Ἡ σύντ.: φανήτω ὁ ὑπατος ἐμῶν μόρων (μοιρῶν) ἄγων μοι κάλλιστα **τερμίαν ἡμέραν**. **τῶν προκειμένων τι** = ἐκ τούτων τι, ὅσα ἡ παροῦσα περίστασις ἀπαιτεῖ. (Ἐνν. τὴν ταφὴν τῶν νεκρῶν). **τῶνδε** δηλ. τοῦ θανάτου σου. **ὅτοισι** (δηλ. τοῖς θεοῖς). **ταῦτα** (δηλ. τὸν θάνατον). **συγκατεύχομαι** = εὐχομαι ὅλα ὁμοῦ, συγκεφαλαιώσας εὐχομαι. **μάταιον** = τὸν μηδὲν ὄντα, τὸν ἄχρηστον. **ἴδω** = νὰ προσβλέψω. **πᾶ κλιθῶ** = ποῦ νὰ στηριχθῶ (ἀφ' οὗ ἔχασα ἤδη πάντας). **λέχριος** = πλάγιος, πεπτωκώς. **τὰν χεροῖν** ἐνν. τὴν γυναικῶν καὶ τὸν Αἴμονα. **τὰ δὲ** = ἀφ' ἐτέρου δέ. **ἐπὶ κρατὶ** = εἰς τὴν κεφαλὴν μου. **πότμος** = μοῖρα. **δυσκόμιστος** = ἐκεῖνος, ὃν δυσκόλως φέρεις τις, ὁ ἀνυπόφορος, ὁ ἀφόρητος. **εἰσάλλομαι** = εἰσορμῶ, ἐνσκήπτω. Ἄφ' οὗ ὁ Κρέων εἶπε τοὺς τελευταίους τοῦ λόγου, ἀπῆλθεν ὀδηγούμενος ὑπὸ τῶν θεραπόντων του, ὁ δὲ χορὸς ἀκολούθως, καθ' ὃν χρόνον ἀπέρχεται λέγει τοὺς τελευταίους ἕξ στίχους, ἐν οἷς ἐνυπάρχει ἡ ἠθικὴ τοῦ δράματος ἀρχή. **τὸ φρονεῖν** = ἡ φρόνησις, ἡ εὐβουλία. **πολλῶ πρῶτον** = πρώτιστον, κυριώτατον. **τὰ γ' εἰς θεοὺς** = τοῦλάχιστον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς θεοὺς (καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῶν ὀριζομένους νόμους). **ἀσεπτῶ** = ἀσεβῶ. **μεγάλοι λόγοι** = μεγαλαυχία, κομπορημισύναι. **μεγάλας πληγὰς ἀποτείσαντες** = πληρώσαντες μεγάλας ποινάς, δηλ. διὰ μεγάλων δυστυχημάτων τιμωρηθέντες. **μεγάλοι λόγοι μεγάλας πληγὰς** παρήχησις. **ὑπέραυχος** = ὑπερήφανος. **γῆρα** (μεταφορικῶς) = μὲ τὸν χρόνον, ἀργά (μετὰ τὴν τιμωρίαν). **ἐδίδαξαν** (γνωμικὸς ἀόριστος) = συνήθως διδάσκουν τοὺς ἄλλους

Πραγματικά. μέλλοντα ταῦτα... ὁ χορὸς ἀφ' ἑνὸς μὲν εὐσχή-
μως κατακρίνει ὡς ἀνόητον τὴν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος ἐπίκλησιν τοῦ θα-
νάτου, διὸ καὶ δικαιολογεῖται ὁ Κρέων ἐν στίχ. 1336, ἀφ' ἑτέρου δὲ
ἐπιζητεῖ νὰ ἐπιστευσθῇ ἡ ταφή τῶν νεκρῶν πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ
Κρέοντος. **τὸ φρονεῖν πρῶτον** κ.τ.λ. ἡ εὐβουλία δηλ. κατὰ τὴν γνώ-
μην τῶν ἀρχαίων ἐθεωρεῖτο ὡς μέρος τῆς εὐδαιμονίας, καὶ μάλιστα
πολὺ πρῶτον, ἦτοι ἄριστον, ἐνῶ ἀντιθέτως ἐν στίχῳ 1051 εἶδομεν ὅτι
τὸ μὴ φρονεῖν πλείστη βλάβη ἐστί.

Προσδοκώμενη εξέλιξη της οικονομίας
 Η οικονομία της χώρας μας βρίσκεται
 σε μια περίοδο κρίσης, η οποία οφείλεται
 κυρίως στην αύξηση των δαπανών
 για την υγεία και την παιδεία, καθώς
 και στην αύξηση των δαπανών για
 την κοινωνική πρόνοια. Η κατάσταση
 αυτή έχει οδηγήσει σε μια σημαντική
 μείωση των εσόδων του κράτους,
 η οποία έχει ως αποτέλεσμα την
 αύξηση του ελλείμματος του προϋπολογισμού.
 Η κατάσταση αυτή είναι πολύ σοβαρή
 και απαιτείται άμεσα μέτρα για να
 αντιμετωπιστεί. Τα μέτρα αυτά πρέπει
 να είναι αποτελεσματικά και να μην
 βλάπτουν την οικονομία της χώρας.
 Η κυβέρνηση έχει ήδη λάβει
 κάποιες ενέργειες, αλλά αυτές είναι
 ανεπαρκείς. Πρέπει να ληφθούν
 περισσότερα μέτρα, τα οποία θα
 οδηγήσουν σε μια σταθερή και
 βιώσιμη οικονομία.

Η κατάσταση της οικονομίας είναι
 πολύ σοβαρή και απαιτείται άμεσα
 μέτρα για να αντιμετωπιστεί. Τα
 μέτρα αυτά πρέπει να είναι αποτελεσματικά
 και να μην βλάπτουν την οικονομία
 της χώρας. Η κυβέρνηση έχει
 ήδη λάβει κάποιες ενέργειες, αλλά
 αυτές είναι ανεπαρκείς. Πρέπει να
 ληφθούν περισσότερα μέτρα, τα
 οποία θα οδηγήσουν σε μια σταθερή
 και βιώσιμη οικονομία. Η κατάσταση
 της οικονομίας είναι πολύ σοβαρή
 και απαιτείται άμεσα μέτρα για να
 αντιμετωπιστεί. Τα μέτρα αυτά
 πρέπει να είναι αποτελεσματικά και
 να μην βλάπτουν την οικονομία
 της χώρας. Η κυβέρνηση έχει
 ήδη λάβει κάποιες ενέργειες, αλλά
 αυτές είναι ανεπαρκείς. Πρέπει να
 ληφθούν περισσότερα μέτρα, τα
 οποία θα οδηγήσουν σε μια σταθερή
 και βιώσιμη οικονομία.

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

A. Είσαγωγή	3
B. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ	
1. Κείμενον	13
2. Ἑρμηνευτικαὶ σημειώσεις	63
Γ. ΑΝΤΙΓΟΝΗ	
1. Κείμενον	133
2. Ἑρμηνευτικαὶ σημειώσεις	179

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιοσημον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἄντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ Η'/Υ, 1962 (VI) — ΑΝΤΙΤΥΠΑ 20.000 - ΣΥΜΒΑΣΙΣ 1081/12-4-62
ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ — ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ : Α. ΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ - Κ. ΑΛΕΞΙΑ, Εύηνου 9

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2000-2006 - ΓΕΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΡΙΖΟΝΤΙΑΣ
ΕΚΤΕΛΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Α ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2000-2006 - ΓΕΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΡΙΖΟΝΤΙΑΣ
ΕΚΤΕΛΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Α ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

